Rocznik Statystyczny

Województwa Pomorskiego

URZĄD STATYSTYCZNY
W GDAŃSKU
STATISTICAL OFFICE
IN GDAŃSK

Statistical Yearbook 2017

Pomorskie Voivodship

ZESPÓŁ REDAKCYJNY ***EDITORIAL BOARD***

Przewodniczący ***President***
Jerzy Auksztol

Redaktor główny ***Editor-in-chief***
Małgorzata Buńko

Członkowie ***Members***
Beata Bojarska, Barbara Brzezińska, Arkadiusz Grzenia
Anna Mistrzak, Aleksandra Sarnowska, Alicja Smoleń, Magdalena Wiktor

Opracowanie merytoryczne ***Editorial supervision***

Zespół pracowników Urzędu Statystycznego w Gdańsku — *Team of the Statistical Office in Gdańsk*

Redakcja techniczna, tłumaczenie, grafika i skład komputerowy ***Technical supervision, translation, computer graphics and typesetting***

Pomorski Ośrodek Badań Regionalnych
Referat Analiz i Opracowań Zbiorczych — *Pomeranian Centre for Regional Surveys Department of Analyses and Aggregated Studies*

Projekt okładki ***Cover design***
Lidia Motrenko-Makuch

Druk okładki ***Printing of cover***
Zakład Wydawnictw Statystycznych w Warszawie — *Statistical Publishing Establishment in Warsaw*

WYDAWCA ***EDITOR***

Urząd Statystyczny w Gdańsku — *Statistical Office in Gdańsk*

ul. Danusi 4, 80-434 Gdańsk
tel. 58 768-31-00, 58 768-31-30
fax 58 768-32-70,
e-mail: SekretariatUSGDK@stat.gov.pl
http://gdansk.stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych US prosimy o podanie źródła

When publishing SO data please indicate source

ISSN 1640-0046

Druk: Zakład Wydawnictw Statystycznych, 00-925 Warszawa, Al. Niepodległości 208
Nakład: 107 egz. Format B-5. Cena 27,00 zł.
Oddano do druku: grudzień 2017 r.

Przedmowa

Urząd Statystyczny w Gdańsku przekazuje Państwu kolejne wydanie ***Rocznika Statystycznego Województwa Pomorskiego***. Publikacja prezentuje obszerny zestaw informacji statystycznych charakteryzujących sytuację społeczno-gospodarczą oraz stan środowiska naturalnego województwa.

Dane statystyczne pogrupowane zostały w 23 działach tematycznych. Poprzedzają je uwagi ogólne (zawierające obszerne wyjaśnienia metodyczne i zakresowe) oraz tablice przeglądowe. Całość wzbogacona została wykresami.

W obecnej edycji Rocznika po raz pierwszy zaprezentowano dane z zakresu wspierania rodziny w ramach programu „Rodzina 500+".

Publikacja, poza wydaniem książkowym, dostępna jest na płycie CD oraz na stronie internetowej Urzędu http://gdansk.stat.gov.pl.

Bardziej szczegółowe informacje dostępne są na stronie internetowej GUS *http://stat.gov.pl →Banki i bazy danych→Bank Danych Lokalnych* oraz w ramach *Platformy Analitycznej SWAiD – Dziedzinowe Bazy Wiedzy.*

Oddając do rąk Państwa publikację ***Rocznik Statystyczny Województwa Pomorskiego 2017*** dziękuję wszystkim osobom i instytucjom za przekazane informacje, które stanowią cenną inspirację do kształtowania i wzbogacania jego treści.

Mam nadzieję, że zaprezentowane informacje okażą się interesujące i zachęcą Państwa do analizy i obserwacji przemian zachodzących w społeczno-gospodarczej strukturze naszego województwa. Czytelnikom zainteresowanym danymi według podregionów, powiatów i gmin polecam wydawaną przez Urząd Statystyczny w Gdańsku, równocześnie z Rocznikiem, pozycję – *Województwo Pomorskie 2017 – Podregiony, Powiaty, Gminy.*

Jerzy Auksztol
Dyrektor Urzędu Statystycznego
w Gdańsku

Gdańsk, grudzień 2017 r.

Preface

The Statistical Office in Gdańsk presents a successive edition of the **Statistical Yearbook of the Pomorskie Voivodship**. *The publication comprises a wide range of statistical information characterizing the social and economic situation, as well as the condition of the natural environment in the voivodship.*

Statistical data are grouped in 23 thematic chapters. They are preceded by general notes (including detailed explanation of methodology and scope of the study) and the review tables. The publication is enriched with graphs.

In the current edition of the Yearbook for the first time the data on family support within the "Family 500+" programme have been presented.

This publication, apart from printed edition, is also available on CD and the website of the Office http://gdansk.stat.gov.pl.

More detailed infrormation is available on the website of General Statistical Office; http://stat.gov.pl→Banks and databases→Local Data Bank *and within* SWAiD Analytical Platform – Knowledge Databases.

Presenting the publication **Statistical Yearbook of the Pomorskie Voivodship 2017** *I would sincerely like to thank all persons and institutions for their information and suggestions which have provided valuable inspiration for shaping and enriching the content of the Yearbook.*

I hope that the information presented here will raise interest and encourage readers to analyze and observe the changes taking place in the socio-economic structure of our voivodship. To the readers interested in acquiring data by subregions, powiats and gminas, I recommend a separate, issued simultaneously with the Yearbook, publication Pomorskie Voivodship 2017 – Subregions, Powiats, Gminas.

Jerzy Auksztol
Director of Statistical Office
in Gdańsk

Gdańsk, December 2017

SPIS RZECZY

CONTENTS

		Str. *Page*
Przedmowa	***Preface***	3-4
Spis tablic i wykresów	***List of tables and charts***	6-21
Objaśnienia znaków umownych. Skróty	***Symbols. Abbreviations***	22-23
Uwagi ogólne	***General notes***	24-29
Tablice przeglądowe	***Review tables***	
I. Województwo na tle kraju w 2016 r.	*Voivodship on the background of the country in 2016*	30-35
II. Ważniejsze dane o województwie	*Major data on the Voivodship*	36-53
Działy	***Chapters***	
I. Geografia	*Geography*	54-57
II. Stan i ochrona środowiska	*Environmental protection*	58-79
III. Podział administracyjny i samorząd terytorialny	*Administrative division and territorial government*	80-84
IV. Bezpieczeństwo publiczne. Wymiar sprawiedliwości	*Public safety. Justice*	85-95
V. Ludność	*Population*	96-124
VI. Rynek pracy	*Labour market*	125-162
VII. Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych	*Wages and salaries. Social security benefits*	163-174
VIII. Budżety gospodarstw domowych	*Household budgets*	175-181
IX. Infrastruktura komunalna. Mieszkania	*Municipal infrastructure. Dwellings*	182-196
X. Edukacja i wychowanie	*Education*	197-229
XI. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	*Health care and social welfare*	230-247
XII. Kultura. Turystyka. Sport	*Culture. Tourism. Sport*	248-263
XIII. Nauka i technika. Społeczeństwo informacyjne	*Science and technology. Information society*	264-279
XIV. Ceny	*Prices*	280-283
XV. Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	*Agriculture, hunting and forestry*	284-313
XVI. Przemysł i budownictwo	*Industry and construction*	314-326
XVII. Transport. Telekomunikacja. Gospodarka morska	*Transport. Telecommunications. Maritime economy*	327-354
XVIII. Handel i gastronomia	*Trade and catering*	355-359
XIX. Finanse przedsiębiorstw	*Finances of enterprises*	360-372
XX. Finanse publiczne	*Public finance*	373-380
XXI. Inwestycje. Środki trwałe	*Investments. Fixed assets*	381-389
XXII. Rachunki regionalne	*Regional accounts*	390-394
XXIII. Podmioty gospodarki narodowej	*Entities of the national economy*	395-402

SPIS TABLIC

LIST OF TABLES

		Tabl. *Table*	Str. *Page*
DZIAŁ I **GEOGRAFIA**	*CHAPTER I* ***GEOGRAPHY***		
Położenie geograficzne	*Geographic location*	1	54
Powierzchnia i granice w 2016 r.	*Area and borders in 2016*	2	54
Układ pionowy powierzchni	*Elevations*	3	55
Większe rzeki	*Principal rivers*	4	55
Większe i głębsze jeziora	*Larger and deeper lakes*	5	56
Temperatury powietrza	*Air temperatures*	6	57
Opady atmosferyczne, prędkość wiatru, usłonecznienie i zachmurzenie	*Atmospheric precipitation, wind velocity, insolation and cloudiness*	7	57
DZIAŁ II **STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA**	*CHAPTER II* ***ENVIRONMENTAL PROTECTION***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	58
Stan geodezyjny, kierunki i zmiany w wykorzystaniu powierzchni województwa	*Geodesic status, directions and changes of Voivodship land use*	1(8)	66
Grunty rolne wyłączone na cele nierolnicze i leśne na cele nieleśne	*Agricultural land designated for non-agricultural purposes and forest land designated for non-forest purposes*	2(9)	67
Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji i zagospodarowania oraz grunty zrekultywowane i zagospodarowane	*Devastated and degraded land requiring reclamation and management as well as reclaimed and managed land*	3(10)	67
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności	*Water withdrawal for needs of the national economy and population*	4(11)	68
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności	*Water consumption for needs of the national economy and population*	5(12)	68
Powierzchnia i pobór wody do nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania stawów rybnych	*Area and water withdrawal for irrigation in agriculture and forestry as well as water for filling fish ponds*	6(13)	68
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do ziemi	*Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground*	7(14)	69
Zakłady odprowadzające ścieki według miejsca odprowadzania oraz wyposażenia w oczyszczalnie ścieków	*Plants discharging wastewater by place of discharge and wastewater treatment plants possessed*	8(15)	69
Oczyszczalnie ścieków	*Wastewater treatment plants*	9(16)	70
Emisja i redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza	*Emission and reduction of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality*	10(17)	71
Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń powietrza w zakładach szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza	*Air pollution reduction systems in plants of significant nuisance to air quality*	11(18)	72
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona	*Area of special nature value under legal protection*	12(19)	73
Parki narodowe	*National parks*	13(20)	73

		Tabl. *Table*	Str. *Page*
Rezerwaty przyrody	*Nature reserves*	14(21)	74
Parki krajobrazowe	*Landscape parks*	15(22)	74
Pomniki przyrody	*Monuments of nature*	16(23)	75
Odpady wytworzone i dotychczas składowane (nagromadzone) oraz tereny ich składowania	*Waste generated and landfilled up to now (accumulated) as well as their storage yards areas*	17(24)	75
Odpady według rodzajów w 2016 r.	*Waste by type in 2016*	18(25)	76
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej (ceny bieżące)	*Outlays on fixed assets for environmental protection and water management (current prices)*	19(26)	77
Efekty rzeczowe oddanych do użytku inwestycji ochrony środowiska i gospodarki wodnej	*Tangible effects of completed investments in environmental protection and water management*	20(27)	78
Kierunki finansowania z wojewódzkiego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej	*Financing directions of the voivodship environmental protection and water management fund*	21(28)	79
Wpływy z opłat i kar na fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej	*Receipts from fees and fines for environmental protection and water management funds*	22(29)	79
DZIAŁ III **PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY I SAMORZĄD TERYTORIALNY**	*CHAPTER III* ***ADMINISTRATIVE DIVISION AND TERRITORIAL GOVERNMENT***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	80
Jednostki administracyjne województwa	*Administrative units of Voivodship*	1(30)	82
Gminy w 2016 r.	*Gminas in 2016*	2(31)	82
Powiaty i miasta na prawach powiatu w 2016 r.	*Powiats and cities with powiat status in 2016*	3(32)	83
Radni organów jednostek samorządu terytorialnego w 2016 r.	*Councillors of organs of local government units in 2016*	4(33)	83
Zatrudnienie i wynagrodzenia w administracji publicznej	*Paid employment and wages and salaries in the public administration*	5(34)	84
DZIAŁ IV **BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI**	*CHAPTER IV* ***PUBLIC SAFETY. JUSTICE***		
Bezpieczeństwo publiczne	***Public safety***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	85
Przestępstwa stwierdzone przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych	*Ascertained crimes by the Police in completed preparatory proceedings*	1(35)	88
Wskaźniki wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję	*Rates of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police*	2(36)	90
Zarejestrowana działalność Państwowej Straży Pożarnej	*Registered activity of the State Fire Service*	3(37)	90
Wymiar sprawiedliwości	***Justice***		
Wpływ spraw do sądów powszechnych	*Incoming cases in the common courts*	4(38)	91
Wpływ spraw do sądów powszechnych w 2016 r.	*Incoming cases in the common courts in 2016*	5(39)	92
Dorośli skazani prawomocnie przez sądy powszechne za przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego	*Adults validly sentenced by common courts for crimes prosecuted by public accusation*	6(40)	93
Załatwione sprawy rodzinne	*Resolved family cases*	7(41)	94
Sprawy rodzinne załatwione w 2016 r.	*Family cases resolved in 2016*	8(42)	94
Podmioty w Krajowym Rejestrze Sądowym	*Entities in the National Judicial Register*	9(43)	95

		Tabl. *Table*	Str. *Page*
DZIAŁ V **LUDNOŚĆ**	*CHAPTER V* ***POPULATION***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	96
Ludność	*Population*	1(44)	100
Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym	*Working and non-working age population*	2(45)	100
Ludność według płci i wieku	*Population by sex and age*	3(46)	101
Miasta i ludność w miastach	*Towns and urban population*	4(47)	102
Gminy zamieszkane przez ludność wiejską	*Gminas and rural population*	5(48)	102
Mediana wieku według płci	*Median age by sex*	6(49)	102
Ruch naturalny ludności	*Vital statistics of population*	7(50)	103
Małżeństwa zawarte i rozwiązane	*Marriages contracted and dissolved*	8(51)	104
Małżeństwa zawarte według wieku nowożeńców w 2016 r.	*Marriages contracted by age of bridegrooms and brides in 2016*	9(52)	104
Małżeństwa zawarte według poprzedniego stanu cywilnego nowożeńców w 2016 r.	*Marriages contracted by previous marital status of bridegrooms and brides in 2016*	10(53)	107
Małżeństwa wyznaniowe	*Religious marriages*	11(54)	107
Rozwody według wieku małżonków w momencie wniesienia powództwa w 2016 r.	*Divorces by age of spouses at the moment of filing petition for divorce in 2016*	12(55)	108
Rozwody według liczby małoletnich dzieci w małżeństwie	*Divorces by the number of underage children in the marriage*	13(56)	109
Urodzenia	*Births*	14(57)	109
Urodzenia żywe według kolejności urodzenia dziecka i wieku matki	*Live births by birth order and mother's age*	15(58)	110
Płodność kobiet i współczynniki reprodukcji ludności	*Female fertility and reproduction rates of population*	16(59)	111
Zgony według płci i wieku zmarłych	*Deaths by sex and age of deceased*	17(60)	111
Zgony według wybranych przyczyn	*Deaths by selected causes*	18(61)	113
Zgony niemowląt według płci i wieku	*Infant deaths by sex and age*	19(62)	114
Zgony niemowląt według wybranych przyczyn	*Infant deaths by selected causes*	20(63)	115
Zamachy samobójcze zarejestrowane przez Policję	*Suicides registered by Police*	21(64)	115
Przeciętne dalsze trwanie życia	*Life expectancy*	22(65)	116
Prognoza ludności	*Population projection*	23(66)	116
Prognoza gospodarstw domowych	*Households projection*	24(67)	117
Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności na pobyt stały	*Internal and international migration of population for permanent residence*	25(68)	118
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według kierunków	*Internal migration of population for permanent residence by direction*	26(69)	119
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według płci i wieku migrantów	*Internal migration of population for permanent residence by sex and age of migrants*	27(70)	120
Migracje zagraniczne ludności na pobyt stały według płci i wieku migrantów	*International migration of population for permanent residence by sex and age of migrants*	28(71)	120
Rezydenci	*Resident population*	29(72)	121
Rezydenci w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym	*Working and non-working age resident population*	30(73)	121
Kościoły i związki wyznaniowe	*Churches and religious associations*	31(74)	122

		Tabl. *Table*	Str. *Page*
DZIAŁ VI **RYNEK PRACY**	*CHAPTER VI* ***LABOUR MARKET***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	125
Aktywność ekonomiczna ludności	***Economic activity of population***		
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej – na podstawie BAEL	*Economic activity of population aged 15 and more – on the LFS basis*	1(75)	133
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według wieku oraz poziomu wykształcenia w IV kwartale 2016 r. – na podstawie BAEL	*Economic activity of population aged 15 and more by age and educational level in IV quarter 2016 – on the LFS basis*	2(76)	134
Pracujący	***Employment***		
Pracujący	*Employed persons*	3(77)	135
Pracujący według statusu zatrudnienia	*Employed persons by employment status*	4(78)	137
Przeciętne zatrudnienie	*Average paid employment*	5(79)	138
Pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni	*Full- and part-time paid employmees*	6(80)	139
Przyjęcia do pracy	*Hires*	7(81)	140
Zwolnienia z pracy	*Terminations*	8(82)	141
Absolwenci szkół wyższych, zawodowych i liceów ogólnokształcących, którzy podjęli pracę po raz pierwszy	*Graduates of tertiary schools, vocational and general secondary schools starting work for the first time*	9(83)	143
Miejsca pracy wolne, nowo utworzone i zlikwidowane w 2016 r.	*Vacancies, newly created and liquidated jobs in 2016*	10(84)	145
Bezrobocie	***Unemployment***		
Bezrobotni zarejestrowani, stopa bezrobocia oraz oferty pracy	*Registered unemployed persons, unemployment rate as well as job offers*	11(85)	147
Bezrobotni nowo zarejestrowani i wyrejestrowani	*Newly registered unemployed persons and persons removed from unemployment rolls*	12(86)	148
Bezrobotni zarejestrowani według wieku, poziomu wykształcenia, czasu pozostawania bez pracy oraz stażu pracy	*Registered unemployed persons by age, educational level, duration of unemployment and work seniority*	13(87)	148
Bezrobotni zarejestrowani korzystający z aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu oraz oferty pracy	*Registered unemployed persons benefitting from labour market programme as well as job offers*	14(88)	150
Wydatki Funduszu Pracy	*Expenditures of Labour Fund*	15(89)	150
Warunki pracy	***Working conditions***		
Poszkodowani w wypadkach przy pracy (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)	*Persons injured in accidents at work (excluding private farms in agriculture)*	16(90)	151
Wydarzenia i przyczyny wypadków przy pracy (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)	*Contact-mode of injury and causes of accidents at work (excluding private farms in agriculture)*	17(91)	154
Poszkodowani w wypadkach przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie	*Persons injured in accidents at work on private farms in agriculture*	18(92)	156
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia	*Persons working in hazardous conditions*	19(93)	157
Zatrudnieni na stanowiskach pracy, dla których dokonano oceny ryzyka zawodowego w 2016 r.	*Employees on workstations for which occupational risk assessment was made in 2016*	20(94)	159
Choroby zawodowe	*Occupational diseases*	21(95)	160
Korzystający ze świadczeń z tytułu pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia i uciążliwych	*Persons receiving benefits for working in harmful to health and strenuous conditions*	22(96)	161
Świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych	*Benefits for accidents at work and occupational diseases*	23(97)	162

		Tabl. *Table*	Str. *Page*
DZIAŁ VII **WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH**	*CHAPTER VII* ***WAGES AND SALARIES. SOCIAL SECURITY BENEFITS***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	163
Wynagrodzenia	***Wages and salaries***		
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto	*Average monthly gross wages and salaries*	1(98)	165
Zatrudnieni według wysokości wynagrodzenia brutto za październik 2016 r.	*Paid employment by amount of gross wages and salaries for October 2016*	2(99)	166
Zatrudnieni oraz przeciętne wynagrodzenia brutto według grup zawodów wykonywanych za październik 2016 r.	*Paid employment and average gross wages and salaries by performed occupational groups for October 2016*	3(100)	168
Przeciętne wynagrodzenia brutto za październik 2016 r.	*Average gross wages and salaries for October 2016*	4(101)	171
Miesięczne wynagrodzenia brutto najwyższe (decyle) w grupach decylowych pracowników zatrudnionych według wielkich grup zawodów wykonywanych za październik 2016 r.	*The highest monthly gross wages and salaries in paid employment deciles by major occupational groups for October 2016*	5(102)	173
Świadczenia z ubezpieczeń społecznych	***Social security benefits***		
Emeryci i renciści	*Retirees and pensioners*	6(103)	174
Świadczenia emerytalne i rentowe brutto	*Gross retirement and other pension benefits*	7(104)	174
DZIAŁ VIII **BUDŻETY GOSPODARSTW DOMOWYCH**	*CHAPTER VIII* ***HOUSEHOLD BUDGETS***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	175
Gospodarstwa domowe	*Households*	1(105)	179
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych	*Average monthly per capita available income in households*	2(106)	179
Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych	*Average monthly per capita expenditures in households*	3(107)	180
Przeciętne miesięczne spożycie niektórych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych	*Average monthly consumption of selected foodstuffs per capita in households*	4(108)	180
Gospodarstwa domowe wyposażone w niektóre przedmioty trwałego użytkowania	*Households equipped with selected durable goods*	5(109)	181
Wskaźniki zagrożenia ubóstwem (zasięg ubóstwa) w gospodarstwach domowych	*At-risk-of-poverty rates in households*	6(110)	181

		Tabl. *Table*	Str. *Page*
DZIAŁ IX **INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA**	*CHAPTER IX* ***MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	182
Infrastruktura komunalna	***Municipal infrastructure***		
Wodociągi i kanalizacja	*Water supply and sewage systems*	1(111)	187
Odbiorcy oraz zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych	*Consumers and consumption of electricity in households*	2(112)	188
Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych	*Gas supply network as well as consumers and consumption of gas from gas supply system in households*	3(113)	188
Ogrzewnictwo	*House-heating*	4(114)	189
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej	*Population using water supply, sewage and gas supply network*	5(115)	189
Odpady komunalne	*Municipal waste*	6(116)	190
Nieczystości ciekłe	*Liquid waste*	7(117)	190
Składowiska odpadów komunalnych	*Landfill sites with municipal waste*	8(118)	191
Tereny zieleni ogólnodostępnej i osiedlowej	*Generally accessible green areas and green areas of housing estates*	9(119)	191
Mieszkania	***Dwellings***		
Zasoby mieszkaniowe	*Dwelling stocks*	10(120)	192
Mieszkania w zasobach mieszkaniowych wyposażone w instalacje	*Dwellings in dwelling stocks fitted with installations*	11(121)	193
Dodatki mieszkaniowe wypłacone w 2016 r.	*Housing allowances paid out in 2016*	12(122)	193
Gospodarka gruntami pod budownictwo mieszkaniowe	*Administration of grounds for dwelling construction*	13(123)	194
Mieszkania, których budowę rozpoczęto	*Dwellings in which construction has begun*	14(124)	194
Mieszkania oddane do użytkowania	*Dwellings completed*	15(125)	194
Mieszkania oddane do użytkowania według liczby izb	*Dwellings completed by number of rooms*	16(126)	196
DZIAŁ X **EDUKACJA I WYCHOWANIE**	*CHAPTER X* ***EDUCATION***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	197
Dane zbiorcze	***Aggregated data***		
Edukacja według szczebli kształcenia	*Education by level*	1(127)	202
Szkoły według organów prowadzących	*Schools by school governing authority*	2(128)	205
Uczniowie według grup wieku	*Pupils and students by age groups*	3(129)	207
Współczynnik skolaryzacji	*Enrolment rate*	4(130)	208
Uczący się języków obcych w szkołach dla dzieci i młodzieży oraz policealnych	*Pupils and students studying foreign languages in schools for children and youth and in post-secondary schools*	5(131)	209
Uczący się języków obcych w szkołach dla dorosłych	*Students studying foreign languages in schools for adults*	6(132)	211
Kształcenie osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	*Education of people with special educational needs*	7(133)	212

		Tabl. *Table*	Str. *Page*
Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii oraz ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze	*Special education care centres, youth education centres, youth social therapy centres and rehabilitation and education centres*	8(134)	212
Wychowanie pozaszkolne	*Extracurricular education*	9(135)	213
Internaty i bursy szkół dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych)	*Boarding-schools and dormitories for children and youth (excluding special schools)*	10(136)	214
Domy i stołówki studenckie	*Student dormitories and canteens*	11(137)	214
Studenci szkół wyższych otrzymujący stypendia	*Students of higher education institutions receiving scholarships*	12(138)	215
Szkoły dla dzieci i młodzieży	***Schools for children and youth***		
Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych)	*Primary schools for children and youth (excluding special schools)*	13(139)	216
Gimnazja dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych)	*Lower secondary schools for children and youth (excluding special schools)*	14(140)	217
Zasadnicze szkoły zawodowe dla młodzieży (bez szkół specjalnych)	*Basic vocational schools for youth (excluding special schools)*	15(141)	218
Uczniowie i absolwenci zasadniczych szkół zawodowych dla młodzieży (bez szkół specjalnych) według podgrup kierunków kształcenia	*Students and graduates of basic vocational schools for youth (excluding special schools) by narrow fields of education* ...	16(142)	218
Licea ogólnokształcące dla młodzieży (bez szkół specjalnych)	*General secondary schools for youth (excluding special schools)*	17(143)	219
Technika dla młodzieży (bez szkół specjalnych)	*Technical secondary schools for youth (excluding special schools)*	18(144)	219
Uczniowie i absolwenci techników dla młodzieży (bez szkół specjalnych) według podgrup kierunków kształcenia	*Students and graduates of technical secondary schools for youth (excluding special schools) by narrow fields of education*	19(145)	219
Szkoły artystyczne dla dzieci i młodzieży	*Art schools for children and youth*	20(146)	220
Szkoły policealne	***Post-secondary schools***		
Szkoły policealne (bez szkół specjalnych)	*Post-secondary schools (excluding special schools)*	21(147)	221
Uczniowie i absolwenci szkół policealnych (bez szkół specjalnych) według podgrup kierunków kształcenia	*Students and graduates of post-secondary schools (excluding special schools) by narrow fields of education*	22(148)	221
Szkoły wyższe	***Tertiary education (university level)***		
Szkoły wyższe	*Higher education institutions*	23(149)	222
Filie, zamiejscowe podstawowe jednostki organizacyjne oraz zamiejscowe ośrodki dydaktyczne szkół wyższych według lokalizacji w roku akademickim 2016/17	*Branches sections, basic organizational units and teaching centres in another location of higher education institutions in the 2016/17 academic year by place of residence*	24(150)	223
Studenci szkół wyższych według form studiów i typów szkół	*Students of higher education institutions by study system and type of schools*	25(151)	224
Absolwenci szkół wyższych według form studiów i typów szkół	*Graduates of higher education institutions by study system and type of schools*	26(152)	224
Nauczyciele akademiccy w szkołach wyższych	*Academic teachers in higher education institutions*	27(153)	225
Cudzoziemcy – studenci i absolwenci według form studiów i typów szkół	*Foreigners – students and graduates by study system and type of schools*	28(154)	225
Studia podyplomowe i doktoranckie	*Postgraduate and doctoral studies*	29(155)	226
Studia podyplomowe według podgrup kierunków kształcenia w roku akademickim 2016/17	*Postgraduate studies by narrow fields of education in the 2016/17 academic year*	30(156)	227

		Tabl. *Table*	Str. *Page*
Szkoły dla dorosłych	***Schools for adults***		
Szkoły dla dorosłych	*Schools for adults*	31(157)	228
Wychowanie przedszkolne	***Pre-primary education***		
Wychowanie przedszkolne	*Pre-primary education*	32(158)	229
DZIAŁ XI **OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA**	*CHAPTER XI* ***HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	230
Pracownicy medyczni	*Medical personnel*	1(159)	236
Lekarze specjaliści	*Doctors specialists*	2(160)	236
Ambulatoryjna opieka zdrowotna	*Out-patient health care*	3(161)	237
Stacjonarna opieka zdrowotna	*In-patient health care*	4(162)	238
Szpitale ogólne	*General hospitals*	5(163)	239
Ratownictwo medyczne i pomoc doraźna	*Emergency medical services and first aid*	6(164)	240
Apteki ogólnodostępne i punkty apteczne	*Generally available pharmacies and pharmaceutical outlets*	7(165)	240
Krwiodawstwo	*Blood donation*	8(166)	241
Ocena stanu zdrowia ludności	*Perceived health status of population*	9(167)	241
Ludność w wieku 15 lat i więcej według wagi ciała	*Population at the age of 15 and more by body weight*	10(168)	242
Zachorowania na niektóre choroby zakaźne i zatrucia	*Incidence of selected infectious diseases and poisonings*	11(169)	242
Żłobki i kluby dziecięce	*Nurseries and children's clubs*	12(170)	244
Wspieranie rodziny w 2016 r.	*Family support in 2016*	13(171)	244
Placówki wsparcia dziennego	*Day-support centres*	14(172)	244
Rodzinna piecza zastępcza	*Family foster care*	15(173)	245
Instytucjonalna piecza zastępcza	*Institutional foster care*	16(174)	245
Pomoc społeczna stacjonarna	*Stationary social welfare*	17(175)	246
Placówki stacjonarnej pomocy społecznej według grup mieszkańców	*Stationary social welfare facilities by groups of residents*	18(176)	246
Świadczenia pomocy społecznej	*Social assistance benefits*	19(177)	247
DZIAŁ XII **KULTURA. TURYSTYKA. SPORT**	*CHAPTER XII* ***CULTURE. TOURISM. SPORT***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	248
Kultura	***Culture***		
Książki i broszury wydane	*Books and pamphlets published*	1(178)	251
Gazety i czasopisma wydane	*Newspapers and magazines published*	2(179)	251
Biblioteki publiczne (z filiami)	*Public libraries (with branches)*	3(180)	252
Muzea	*Museums*	4(181)	252
Instytucje paramuzealne	*Museum-related institutions*	5(182)	252
Galerie sztuki	*Art galleries*	6(183)	253
Teatry, instytucje muzyczne, przedsiębiorstwa estradowe	*Theatres, music institutions, entertainment enterprises*	7(184)	253
Centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby, świetlice	*Centres of culture, cultural centres and establishments, clubs and community centres*	8(185)	254
Kina stałe	*Indoor cinemas*	9(186)	255
Abonenci telewizji kablowej	*Cable television subscribers*	10(187)	255
Abonenci radiowi i telewizyjni	*Radio and television subscribers*	11(188)	255

		Tabl. *Table*	Str. *Page*
Turystyka	***Tourism***		
Baza noclegowa turystyki	*Tourist accommodation establishments*	12(189)	256
Turyści zagraniczni korzystający z bazy noclegowej turystyki	*Foreign tourists accommodated in tourist accommodation establishments*	13(190)	258
Wykorzystanie bazy noclegowej turystyki	*Occupancy of tourist accommodation establishments*	14(191)	259
Placówki gastronomiczne w bazie noclegowej turystyki	*Catering establishments in tourist accommodation establishments*	15(192)	259
Hotele według kategorii	*Hotels by category*	16(193)	260
Sport	***Sport***		
Organizacje kultury fizycznej i kluby sportowe	*Physical education organisations and sports clubs*	17(194)	261
Wybrane dziedziny i rodzaje sportu w klubach sportowych w 2016 r.	*Selected sports fields and kinds of sports in sports clubs in 2016*	18(195)	261
Wybrane obiekty sportowe w 2014 r.	*Selected sports facilities in 2014*	19(196)	263
DZIAŁ XIII **NAUKA I TECHNIKA. SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE**	*CHAPTER XIII* ***SCIENCE AND TECHNOLOGY. INFORMATION SOCIETY***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	264
Nauka i technika	***Science and technology***		
Podmioty oraz pracujący w działalności badawczej i rozwojowej	*Entities and internal personnel in research and development*	1(197)	268
Pracujący w działalności badawczej i rozwojowej według poziomu wykształcenia	*Internal personnel in research and development by educational level*	2(198)	269
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową (ceny bieżące)	*Gross domestic expenditures on research and development (current prices)*	3(199)	270
Nakłady w działalności badawczej i rozwojowej według dziedzin nauk (ceny bieżące)	*Gross domestic expenditures in research and development by field of science (current prices)*	4(200)	271
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową według sektorów instytucjonalnych (ceny bieżące)	*Gross domestic expenditures on research and development by institutional sector (current prices)*	5(201)	271
Nakłady bieżące na działalność badawczą i rozwojową według rodzajów badań (ceny bieżące)	*Current expenditures on research and development by type of activity (current prices)*	6(202)	271
Stopień zużycia aparatury naukowo-badawczej w działalności badawczej i rozwojowej	*Degree of consumption of research equipment in research and development*	7(203)	272
Udział przychodów netto ze sprzedaży produktów nowych lub istotnie ulepszonych w przychodach netto ze sprzedaży w przemyśle w 2016 r.	*Share of net revenues from sales of new or significantly improved products in net revenues from sales in industry in 2016*	8(204)	273
Przedsiębiorstwa innowacyjne w przemyśle według rodzajów wprowadzonych innowacji w latach 2014-2016	*Innovative enterprises in industry by type of introduced innovation during 2014-2016*	9(205)	274
Nakłady na działalność innowacyjną w przemyśle (ceny bieżące)	*Expenditures on innovation activities in industry (current prices)*	10(206)	276

		Tabl. *Table*	Str. *Page*
Nakłady na działalność innowacyjną w przemyśle według źródeł finansowania (ceny bieżące)	*Expenditures on innovation activities in industry by source of funds (current prices)*	11(207)	278
Wynalazki i wzory użytkowe krajowe	*Resident patent applications and utility model applications*	12(208)	279
Społeczeństwo informacyjne	***Information society***		
Przedsiębiorstwa wykorzystujące wybrane technologie informacyjno-telekomunikacyjne	*Enterprises using selected information and communication technologies*	13(209)	279
Cele wykorzystania Internetu w przedsiębiorstwach	*Purpose of using the Internet by enterprises*	14(210)	279
DZIAŁ XIV **CENY**	*CHAPTER XIV* ***PRICES***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	280
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych	*Price indices of consumer goods and services*	1(211)	281
Ceny detaliczne wybranych towarów i usług	*Retail prices of selected goods and services*	2(211)	281
Przeciętne ceny skupu ważniejszych produktów rolnych	*Average procurement prices of major agricultural products*	3(213)	283
Przeciętne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach	*Average marketplace prices received by farmers*	4(214)	283
DZIAŁ XV **ROLNICTWO, ŁOWIECTWO I LEŚNICTWO**	*CHAPTER XV* ***AGRICULTURE, HUNTING AND FORESTRY***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	284
Rolnictwo	***Agriculture***		
Uwarunkowania i ważniejsze wyniki ekonomiczno-produkcyjne w rolnictwie	*Trends and major economic and production results in agriculture*	1(215)	291
Powierzchnia użytków rolnych według rodzajów użytków	*Agricultural land area by land type*	2(216)	292
Gospodarstwa rolne według grup obszarowych	*Farms by area groups*	3(217)	293
Dynamika globalnej, końcowej i towarowej produkcji rolniczej (ceny stałe)	*Indices of gross, final and market agricultural output (constant prices)*	4(218)	293
Struktura globalnej i towarowej produkcji rolniczej (ceny stałe)	*Structure of gross and market agricultural output (constant prices)*	5(219)	294
Powierzchnia zasiewów	*Sown area*	6(220)	295
Zbiory i plony wybranych ziemiopłodów	*Selected crop production and yields*	7(221)	296
Powierzchnia, zbiory i plony warzyw gruntowych	*Area, production and yields of ground vegetables*	8(222)	297
Powierzchnia i zbiory owoców z drzew	*Area and production of tree fruit*	9(223)	298
Powierzchnia i zbiory z krzewów owocowych i plantacji jagodowych	*Area and production of fruit bushes and berry fruit*	10(224)	299
Bydło, trzoda chlewna, owce i konie	*Cattle, pigs, sheep and horses*	11(225)	300
Drób	*Poultry*	12(226)	301
Produkcja żywca rzeźnego	*Production of animals for slaughter*	13(227)	301
Produkcja mięsa, tłuszczów i podrobów	*Production of meat, fats and pluck*	14(228)	302

		Tabl. *Table*	Str. *Page*
Produkcja mleka krowiego i jaj kurzych	*Production of cows' milk and hen eggs*	15(229)	302
Ciągniki rolnicze	*Agricultural tractors*	16(230)	303
Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych w przeliczeniu na czysty składnik	*Consumption of mineral or chemical and lime fertilizers in terms of pure ingredient*	17(231)	303
Wartość skupu produktów rolnych (ceny bieżące)	*Value of agricultural products procurement (current prices)*	18(232)	304
Skup ważniejszych produktów rolnych	*Procurement of major agricultural products*	19(233)	305
Ekologiczne gospodarstwa rolne	*Organic farms*	20(234)	306
Łowiectwo	***Hunting***		
Ważniejsze zwierzęta łowne	*Major game species*	21(235)	306
Odstrzał ważniejszych zwierząt łownych ...	*Major species of game shot*	22(236)	307
Koła i członkowie Polskiego Związku Łowieckiego oraz obwody łowieckie	*Clubs and members of the Polish Hunting Association and hunting districts*	23(237)	307
Leśnictwo	***Forestry***		
Powierzchnia gruntów leśnych	*Forest land*	24(238)	308
Powierzchnia lasów	*Forest areas*	25(239)	309
Zasoby drzewne na pniu	*Growing stock of standing wood*	26(240)	310
Odnowienia, zalesienia i inne prace hodowlane	*Renewals, afforestations and other forest breeding work*	27(241)	311
Pozyskanie drewna	*Removals*	28(242)	312
Zadrzewienia i pozyskanie drewna z zadrzewień	*Trees and shrubs outside the forest and removals*	29(243)	313
Pożary w lasach	*Forest fires*	30(244)	313
DZIAŁ XVI **PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO**	*CHAPTER XVI* ***INDUSTRY AND CONSTRUCTION***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	314
Przemysł	***Industry***		
Produkcja sprzedana przemysłu	*Sold production of industry*	1(245)	317
Produkcja sprzedana przemysłu według liczby zatrudnionych w podmiotach gospodarczych w przemyśle (ceny bieżące)	*Sold production of industry by number of paid employees in economic entities in industry (current prices)*	2(246)	319
Produkcja wybranych wyrobów	*Production of selected products*	3(247)	319
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle	*Average paid employment in industry*	4(248)	320
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w przemyśle	*Average monthly gross wages and salaries in industry*	5(249)	321
Budownictwo	***Construction***		
Produkcja budowlano-montażowa (ceny bieżące)	*Construction and assembly production (current prices)*	6(250)	322
Produkcja budowlano-montażowa według rodzajów obiektów budowlanych (ceny bieżące)	*Construction and assembly production by type of constructions (current prices)*	7(251)	322
Budynki oddane do użytkowania	*Buildings completed*	8(252)	324
Budynki oddane do użytkowania według rodzajów budynków	*Buildings completed by type of buildings* ...	9(253)	325
Przeciętne zatrudnienie i przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w budownictwie	*Average paid employment and average monthly gross wages and salaries in construction*	10(254)	326

		Tabl. *Table*	Str. *Page*
DZIAŁ XVII **TRANSPORT. TELEKOMUNIKACJA. GOSPODARKA MORSKA**	*CHAPTER XVII* ***TRANSPORT. TELECOMMUNICATIONS. MARITIME ECONOMY***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	327
Transport	***Transport***		
Linie kolejowe eksploatowane	*Railway lines operated*	1(255)	334
Drogi publiczne o twardej nawierzchni	*Hard surface public roads*	2(256)	334
Pojazdy samochodowe i ciągniki zarejestrowane	*Registered road vehicles and tractors*	3(257)	335
Linie regularnej komunikacji autobusowej	*Regular bus communication lines*	4(258)	335
Transport samochodowy zarobkowy	*Hire or reward road transport*	5(259)	336
Komunikacja miejska	*Urban transport*	6(260)	336
Wypadki drogowe i ich ofiary	*Road accidents and their casualties*	7(261)	336
Wypadki drogowe według sprawców, ważniejszych przyczyn i rodzajów pojazdów	*Road accidents by culprits, major causes and types of vehicles*	8(262)	337
Ruch pasażerów w Porcie Lotniczym Gdańsk	*Passenger traffic at Gdańsk Airport*	9(263)	338
Przeładunek ładunków w Porcie Lotniczym Gdańsk	*Freight loaded and unloaded at Gdańsk Airport*	10(264)	338
Telekomunikacja	***Telecommunications***		
Abonenci telefoniczni i aparaty telefoniczne	*Telephone subscribers and telephone sets*	11(265)	339
Gospodarka morska	***Maritime economy***		
Gospodarka morska województwa pomorskiego na tle kraju	*Maritime economy of Pomorskie Voivodship on the background of Poland*	12(266)	339
Statki wchodzące i wychodzące z portów morskich	*Ships arriving at and departing from seaports*	13(267)	340
Statki wchodzące do portów morskich według bander	*Ships arriving at seaports by flags*	14(268)	340
Obroty ładunkowe w portach morskich według grup ładunków	*Cargo turnover in seaports by cargo groups*	15(269)	342
Międzynarodowy obrót morski według grup ładunków, relacji przeładunkowych i portów w 2016 r.	*International sea turnover by cargo groups, handling directions and ports in 2016*	16(270)	343
Obrót ładunków tranzytowych według grup ładunków i relacji przeładunkowych	*Turnover of transit cargoes by cargo groups and handling directions*	17(271)	344
Obrót ładunków tranzytowych według wybranych krajów tranzytujących	*Turnover of transit cargoes by selected transit countries*	18(272)	344
Kontenery w międzynarodowym obrocie morskim	*Containers in international sea turnover*	19(273)	345
Wahania sezonowe obrotów ładunkowych w portach morskich według miesięcy w 2016 r.	*Seasonal fluctuations of freight turnover in seaports by months in 2016*	20(274)	346
Międzynarodowy ruch pasażerów w portach morskich	*International passenger traffic in seaports*	21(275)	346
Morska flota transportowa według wieku statków	*Maritime transport fleet by age of ships*	22(276)	347
Morska flota transportowa według wielkości statków	*Maritime transport fleet by deadweight tonnage of ships*	23(277)	347
Przewozy ładunków morską flotą transportową według rodzajów żeglugi i zasięgów pływania	*Transport of cargoes by maritime transport fleet by kind of shipping and range*	24(278)	348

		Tabl. *Table*	Str. *Page*
Przewozy ładunków morską flotą transportową według relacji przewozów	*Transport of cargoes by maritime transport fleet by cargo relations*	25(279)	348
Przewozy ładunków morską flotą transportową według grup towarowych	*Transport of cargoes by maritime transport fleet by cargo groups*	26(280)	349
Przewozy pasażerów morską flotą transportową w komunikacji międzynarodowej	*Transport of passengers by maritime transport fleet in international transport*	27(281)	349
Zamówienia i produkcja statków	*Orders and production of sea vessels*	28(282)	350
Morska flota przybrzeżna według wieku statków	*Maritime coastal fleet by age of ships*	29(283)	350
Przewozy pasażerów żeglugą przybrzeżną	*Transport of passengers by coastal shipping*	30(284)	350
Morska flota rybacka	*Sea fishing fleet*	31(285)	351
Kutry według portów macierzystych	*Cutters by home ports*	32(286)	351
Łodzie rybackie według baz rybackich	*Fishing boats by fishing bases*	33(287)	352
Połowy ryb i innych organizmów morskich według obszarów morskich i sektorów własności	*Fishing and catching other sea water creatures by sea regions and ownership sectors*	34(288)	353
Połowy ryb i innych organizmów morskich według wybranych gatunków	*Fishing and catching other sea water creatures by selected species*	35(289)	353
Biologiczna zabudowa brzegów morskich	*Biological management of coasts*	36(290)	353
Hydrotechniczne umocnienia brzegów morskich	*Hydrotechnical stabilization of coasts*	37(291)	354
DZIAŁ XVIII **HANDEL I GASTRONOMIA**	*CHAPTER XVIII* ***TRADE AND CATERING***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	355
Sprzedaż detaliczna towarów (ceny bieżące)	*Retail sales (current prices)*	1(292)	357
Sprzedaż detaliczna towarów według grup (ceny bieżące)	*Retail sales by groups (current prices)*	2(293)	358
Sprzedaż hurtowa towarów w przedsiębiorstwach handlowych (ceny bieżące)	*Wholesale in trade enterprises (current prices)*	3(294)	358
Sklepy według form organizacyjnych i stacje paliw	*Shops by organizational form and petrol stations*	4(295)	358
Gastronomia	*Catering*	5(296)	359
Magazyny handlowe	*Trade warehouses*	6(297)	359
Targowiska	*Marketplaces*	7(298)	359
DZIAŁ XIX **FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW**	*CHAPTER XIX* ***FINANCES OF ENTERPRISES***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	360
Przychody, koszty i wynik finansowy przedsiębiorstw według sektorów własności	*Revenues, costs and financial result of enterprises by ownership sectors*	1(299)	364
Przychody, koszty i wynik finansowy przedsiębiorstw według sekcji	*Revenues, costs and financial result of enterprises by sections*	2(300)	365
Przedsiębiorstwa według uzyskanych wyników finansowych	*Enterprises by obtained financial results*	3(301)	366

		Tabl. *Table*	Str. *Page*
Relacje ekonomiczne w przedsiębiorstwach	*Economic relations in enterprises*	4(302)	367
Aktywa obrotowe przedsiębiorstw	*Current assets of enterprises*	5(303)	368
Kapitały (fundusze) własne przedsiębiorstw	*Share equity (funds) of enterprises*	6(304)	370
Kapitał zakładowy spółek	*Share capital of companies*	7(305)	371
Zobowiązania przedsiębiorstw	*Liabilities of enterprises*	8(306)	372
DZIAŁ XX **FINANSE PUBLICZNE**	*CHAPTER XX* ***PUBLIC FINANCE***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	373
Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów	*Revenue of local government units budgets by type*	1(307)	375
Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2016 r.	*Revenue of local government units budgets by divisions in 2016*	2(308)	377
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów	*Expenditure of local government units budgets by type*	3(309)	378
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2016 r.	*Expenditure of local government units budgets by divisions in 2016*	4(310)	379
Przychody i koszty samorządowych zakładów budżetowych	*Revenue and costs of local government budgetary establishments*	5(311)	380
DZIAŁ XXI **INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE**	*CHAPTER XXI* ***INVESTMENTS. FIXED ASSETS***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	381
Inwestycje	***Investments***		
Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące)	*Investment outlays (current prices)*	1(312)	385
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach (ceny bieżące)	*Investment outlays in enterprises (current prices)*	2(313)	386
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach według grup (ceny bieżące)	*Investment outlays in enterprises by groups (current prices)*	3(314)	387
Środki trwałe	***Fixed assets***		
Wartość brutto środków trwałych (bieżące ceny ewidencyjne)	*Gross value of fixed assets (current book-keeping prices)*	4(315)	388
Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach (bieżące ceny ewidencyjne)	*Gross value of fixed assets in enterprises (current book-keeping prices)*	5(316)	389
DZIAŁ XXII **RACHUNKI REGIONALNE**	*CHAPTER XXII* ***REGIONAL ACCOUNTS***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	390
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące)	*Gross domestic product (current prices)*	1(317)	393
Podstawowe elementy rachunku produkcji i rachunku tworzenia dochodów (ceny bieżące)	*Basic elements of production account and generation of income account (current prices)*	2(318)	394
Nominalne dochody w sektorze gospodarstw domowych	*Nominal income in the households sector*	3(319)	394

		Tabl. *Table*	Str. *Page*
DZIAŁ XXIII **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ**	*CHAPTER XXIII* ***ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	395
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON	*Entities of the national economy in the REGON register*	1(320)	396
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON według form prawnych i sekcji	*Entities of the national economy in the REGON register by legal forms and sections*	2(321)	396
Spółki handlowe według form prawnych i sekcji	*Commercial companies by legal status and sections*	3(322)	398
Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane według wybranych form prawnych i sekcji	*Entities of the national economy newly registered by selected legal forms and sections*	4(323)	399
Podmioty gospodarki narodowej wyrejestrowane według wybranych form prawnych i sekcji	*Entities of the national economy removed by selected legal forms and sections*	5(324)	401

Str.
Page

SPIS WYKRESÓW

Podział administracyjny województwa pomorskiego w 2016 r. 403
Podział województwa pomorskiego według nomenklatury jednostek terytorialnych do celów statystycznych (NTS) w 2017 r. 404
Ludność według płci i wieku w 2016 r. 405
Ruch naturalny ludności 406
Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia dla osób w wieku 0 lat 406
Struktura pracujących według sekcji 407
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według wieku i poziomu wykształcenia 407
Odchylenia względne przeciętnych wynagrodzeń w wybranych sekcjach od przeciętnego wynagrodzenia w województwie 408
Mieszkania wyposażone w instalacje w 2016 r. 409
Mieszkania oddane do użytkowania według form budownictwa 409
Edukacja według szczebli kształcenia w roku szkolnym 2016/17 410
Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych w 2016 r. 411
Struktura towarowej produkcji rolniczej w 2015 r. (ceny stałe 2014 r.) 411
Struktura produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące) 412
Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na 1 mieszkańca 413
Struktura wartości dodanej brutto według rodzajów działalności (ceny bieżące) 413
Struktura podmiotów gospodarki narodowej w 2016 r. 414

LIST OF CHARTS

Administrative division of Pomorskie Voivodship in 2016 403
Division of the Pomorskie Voivodship according to the nomenclature of territorial units for statistical purposes (NTS) in 2017 404
Population by sex and age in 2016 405
Vital statistics of population 406
Life expectancy at age of 0 406
Structure of employed persons by sections 407
Structure of registered unemployed persons by age and educational level 407
Relative deviations of average wages and salaries in selected sections from the average wages and salaries in Voivodship 408
Dwellings fitted with installations in 2016 409
Dwellings completed by type of construction 409
Education by educational levels in the 2016/17 school year 410
Land use in agricultural holdings in 2016 411
Structure of market agricultural output in 2015 (constant prices 2014) 411
Structure of construction and assembly production (current prices) 412
Revenue and expenditure of local government units budgets per capita 413
Structure of gross value added by kinds of activities (current prices) 413
Structure of entities of the national economy in 2016 414

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH
SYMBOLS

Kreska (-) – zjawisko nie wystąpiło.
magnitude zero.

Zero: (0) – zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5;
magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit;

(0,0) – zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05.
magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit.

Kropka (•) – zupełny brak informacji lub brak informacji wiarygodnych.
data not available or not reliable.

Znak x – wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe.
not applicable.

Znak Δ – oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji; ich pełne nazwy podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 18 na str. 28.
categories of applied classification are presented in abbreviated form; their full names are given in the general notes to the Yearbook, item 18 on page 28.

Znak # – oznacza, że dane nie mogą być opublikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej.
data may not be published due to the necessity of maintaining statistical confidentiality in accordance with the Law on Official Statistics.

„W tym” – oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy.
“Of which” indicates that not all elements of the sum of the given.

Comma (,) – used in figures represents the decimal point.

SKRÓTY
ABBREVIATIONS

tys.	= tysiąc
thous.	= *thousand*
mln	= milion
	million
zł	= złoty
zl	= *zloty*
szt.	= sztuka
pcs	= *pieces*
kpl.	= komplet
egz.	= egzemplarz
wol.	= wolumin
vol.	= *volume*
g	= gram
	gram
kg	= kilogram
	kilogram
dt	= decytona
	deciton
t	= tona
	tonne
ml	= mililitr
	millilitre
l	= litr
	litre
hl	= hektolitr
	hectolitre
mm	= milimetr
	millimetre
m	= metr
	metre
m/s	= metr/sekunda
	metre/second
m^2	= metr kwadratowy
	square metre
m^3	= metr sześcienny
	cubic metre
km	= kilometr
	kilometre
km^2	= kilometr kwadratowy
	square kilometre
ha	= hektar
	hectare
p u	= powierzchnia użytkowa

poj. = pojemność

dam^3 = dekametr sześcienny
cubic decametre

hm^3 = hektometr sześcienny
cubic hectometre

h = godzina
hour

d = doba
24 h = *24 hours*

r. = rok

t/r = ton rocznie
t/y = *tonnes per year*

pas•mila = pasażeromila
pass•mile = *passenger•mile*

kW = kilowat
kilowatt

kWh = kilowatogodzina
kilowatt•hour

GWh = gigawatogodzina
gigawatt•hour

TJ = teradżul
terajoule

°C = stopień Celsjusza
centigrade

DWT = tona nośności całkowitej ładunku i zapasów statku
dead weight tonne

NT = pojemność statku netto
net tonnage

GT = pojemność brutto statku
gross tonnage

CGT = skompensowana pojemność statku
compensated gross tonnage

ECP = ekwiwalenty pełnego czasu pracy
FTE = *full-time equiralent*

kk = Kodeks karny

kks = Kodeks karny skarbowy

poz. = pozycja

pkt = punkt

str. = strona

cd. = ciąg dalszy
cont. = *continued*

dok. = dokończenie
cont. = *continued*

tabl. = tablica
table

nr (Nr) = numer
No. = *number*

art. = artykuł
Art. = *Article*

ust. = ustęp

Dz. U. = Dziennik Ustaw

Dz. Urz. = Dziennik Urzędowy

itp. = i tym podobne
etc. = *and the like*

itd. = i tak dalej

m.in. = między innymi
i.a. = *among others*

np. = na przykład
e.g. = *for example*

tj. = to jest
i.e. = *that is*

tzn. = to znaczy
i.e. = *that is*

tzw. = tak zwany

ww. = wyżej wymienione

NSP = Narodowy Spis Powszechny

GUS = Główny Urząd Statystyczny
CSO = *Central Statistical Office*

PAN = Polska Akademia Nauk

ONZ = Organizacja Narodów Zjednoczonych
UN = *United Nations*

UE = Unia Europejska

EU = *European Union*

WE = Wspólnoty Europejskie
EC = *European Communities*

EUROSTAT = Urząd Statystyczny Unii Europejskiej
Statistical Office of the European Union

OECD = Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju
Organization for Economic Cooperation and Development

UWAGI OGÓLNE

1. Prezentowane w Roczniku dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – dotyczą **całej gospodarki narodowej**.

2. Informacje o województwie oraz w podziale na **miasta** i **wieś** podano w każdorazowym podziale administracyjnym. Przez **miasta** rozumie się gminy miejskie oraz miasta w gminach miejsko-wiejskich, przez **wieś** – gminy wiejskie oraz obszary wiejskie w gminach miejsko-wiejskich.

3. Dane prezentowane są w układzie **Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS),** opracowanej na podstawie wspólnej Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS), obowiązującej w krajach Unii Europejskiej zgodnie z Rozporządzeniem (WE) Nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 V 2003 r. (Dz. Urz. UE L 154 z 21 VI 2003 r., z późniejszymi zmianami). NTS obowiązująca od 1 I 2008 r. wprowadzona została rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 XI 2007 r. (Dz. U. Nr 214, poz. 1573, z poźniejszymi zminami).

4. Dane prezentuje się:

1) w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 wprowadzona została z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885, z późniejszymi zmianami).

   W ramach PKD 2007 wyodrębniono **„Przemysł"** jako dodatkowe grupowanie, które obejmuje sekcje: „Górnictwo i wydobywanie", „Przetwórstwo przemysłowe", „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych" oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją".

   Pod pojęciem **„Pozostałe usługi"** ujęte są sekcje: „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna", „Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca", „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne", „Edukacja", „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna", „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją" oraz „Pozostała działalność usługowa";

2) według **sektorów instytucjonalnych** – wyłącznie w zakresie rachunków regionalnych;

GENERAL NOTES

1. *Data presented in the Yearbook – unless otherwise indicated – concern the* ***entire national economy****.*

2. *Information on voivodship as well as by* ***urban*** *and* ***rural area*** *is presented according to administrative division in a given period. The term* ***urban area*** *is understood as urban gminas and towns in urban-rural gminas, while a* ***rural area*** *is understood as rural gminas and rural area in urban-rural gminas.*

3. *Data are presented in accordance with* ***the Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes (NTS)****, compiled on the basis of the Nomenclature of Territorial Units for Statistics (NUTS) obligatory in the countries of the European Union according to the Regulation (EC) No. 1059/2003 of the European Parliament and of the Council of 26 V 2003 (Official Journal of the EU L 154, 21 VI 2003, with later amendments). NTS valid since 1 I 2008 was introduced by the decree of the Council of Ministers of 14 XI 2007 (Journal of Laws No. 214, item 1573, with later amendments).*

4. *Data are presented:*

1) according to the ***Polish Classification of Activities – PKD 2007****, compiled on the basis of the Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 was introduced on 1 I 2008 by the decree of the Council of Ministers, dated 24 XII 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885, with later amendments).*

   The item ***"Industry"*** *was introduced as an additional grouping, including sections "Mining and quarrying", "Manufacturing", "Electricity, gas, steam and air conditioning supply" as well as "Water supply; sewerage, waste management and remediation activities";*

   The item ***"Other services"*** *was introduced including sections: "Professional, scientific and technical activities", "Administrative and support service activities", "Public administration and defence; compulsory social security", "Education", "Human health and social work activities", "Arts, entertainment and recreation" and "Other service activities";*

2) according to ***institutional sectors*** *– exclusively within the scope of regional accounts;*

3) według **sektorów własności**:

- **sektor publiczny** – grupujący własność państwową (Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych), własność jednostek samorządu terytorialnego oraz „własność mieszaną" z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora publicznego,
- **sektor prywatny** – grupujący własność prywatną krajową (osób fizycznych i pozostałych jednostek prywatnych), własność zagraniczną (osób zagranicznych) oraz „własność mieszaną" z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora prywatnego i brakiem przewagi sektorowej w kapitale (mieniu) podmiotu.

„Własność mieszana" określana jest głównie dla spółek i wyznaczana na podstawie struktury kapitału (mienia) deklarowanego we wniosku rejestracyjnym spółki.

5. Prezentowane informacje zostały przedstawione stosownie do zakresu prowadzonych badań, uwzględniających podmioty klasyfikowane według kryterium **liczby pracujących** i – jeśli nie zaznaczono inaczej – obejmują podmioty o liczbie pracujących:

- do 9 osób,
- od 10 do 49 osób,
- 50 osób i więcej.

6. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.

7. Dane w podziale według sekcji i działów PKD 2007 opracowano – jeśli nie zaznaczono inaczej – tzw. metodą przedsiębiorstw.

Metoda przedsiębiorstw (podmiotowa) oznacza przyjmowanie całych podmiotów gospodarki narodowej za podstawę grupowania wszystkich danych charakteryzujących ich działalność według poszczególnych poziomów klasyfikacyjnych i podziałów terytorialnych.

8. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj. osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą (produkcyjną i usługową) na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

9. Z ważniejszych klasyfikacji, według których prezentuje się dane w Roczniku – obok PKD 2007 – należy wymienić:

*3) according to **ownership sectors**:*

- ***public sector** – grouping state ownership (of the State Treasury and state legal persons), the ownership of local government units as well as "mixed ownership" with a predominance of capital (property) of public sector entities,*
- ***private sector** – grouping private domestic ownership (of natural persons and other private entities), foreign ownership (of foreign persons) as well as "mixed ownership" with a predominance of capital (property) of private sector entities and lack of predominance of public or private sector in capital (property) of the entity.*

"Mixed ownership" is defined mainly for companies and determined on the basis of the capital (property) structure as declared in a company's registration application.

***5.** Information is presented in compliance with the scope of conducted surveys, considering entities classified according to the criterion of the **number of persons employed**, and – unless otherwise indicated – include entities employing:*

- up to 9 persons,
- from 10 to 49 persons,
- 50 persons and more.

***6.** Data – unless otherwise indicated – are compiled in accordance with **the respective organisational status of units of the national economy**.*

***7.** Data according to NACE Rev. 2 sections and divisions are compiled – unless otherwise indicated – using the enterprise method.*

*In the **enterprise (entity) method**, the entire organisational unit of entities in the national economy is the basis for grouping all data describing their activity according to individual classification levels and territorial divisions.*

***8.** The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e. legal persons, organisational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.*

*The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity (production and services) on their own-account in order to earn a profit.*

***9.** Other than NACE Rev. 2, among the more important classifications, according to which data are presented in the Yearbook, the following should be mentioned:*

1) **Klasyfikację Zawodów i Specjalności (KZiS)**, na podstawie której dokonuje się grupowania radnych organów jednostek samorządu terytorialnego, zatrudnionych i ich wynagrodzeń oraz bezrobotnych; klasyfikacja opracowana na podstawie Międzynarodowej Standardowej Klasyfikacji Zawodów (ISCO-08) wprowadzona została z dniem 1 I 2015 r. rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 VIII 2014 r. (Dz. U. poz. 1145) w miejsce obowiązującej do 31 XII 2014 r.;
2) **Polską Klasyfikację Wyrobów i Usług – PKWiU 2015**, na podstawie której dokonuje się grupowania wyrobów i towarów; PKWiU 2015, opracowana na podstawie międzynarodowych klasyfikacji i nomenklatur, wprowadzona została z dniem 1 I 2016 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 4 IX 2015 r. (Dz. U. poz. 1676) w miejsce PKWiU 2008 obowiązującej do 31 XII 2015 r.;
3) **Klasyfikację Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP)**, na podstawie której dokonuje się grupowania spożycia produktów (wyrobów i usług) w sektorze gospodarstw domowych oraz wydatków na towary i usługi konsumpcyjne w gospodarstwach domowych (przyjętych również do opracowania wskaźników cen);
4) **Polską Klasyfikację Obiektów Budowlanych (PKOB)**, na podstawie której dokonuje się grupowania obiektów budowlanych; PKOB, opracowana na podstawie Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (CC), wprowadzona została z dniem 1 I 2000 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 XII 1999 r. (Dz. U. Nr 112, poz. 1316, z późniejszymi zmianami);
5) **Klasyfikację Środków Trwałych (KŚT)**, na podstawie której dokonuje się grupowania środków trwałych według rodzajów; KŚT wprowadzona została z dniem 1 I 2011 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 XII 2010 r. (Dz. U. Nr 242, poz. 1622).

10. Dane w **cenach bieżących** odpowiadają uzyskanym dochodom, poniesionym wydatkom lub wartości wyrobów, usług itp. W tablicach i wykresach, w których nie określono cen, dane liczbowe wyrażono w cenach bieżących.

Do wyceny produkcji i wartości dodanej – przyjęto kategorię **ceny bazowej**.

Cena bazowa definiowana jest jako kwota pieniędzy otrzymywana przez producenta (w tym także przez jednostkę handlową) od nabywcy za jednostkę produktu (wyrobu lub usługi), pomniejszona o podatki od produktu oraz o ewentualne rabaty i opusty, powiększona o dotacje otrzymywane do produktu.

*1) the **Occupations and Specializations Classification (KZiS)**, on the basis of which councillors of organs of local government units as well as paid employees and their wages and salaries are grouped; the classification compiled on the basis of the International Standard Classification of Occupations (ISCO-08) was introduced on 1 I 2015 by the decree of the Minister of Labour and Social Policy, dated of 7 VIII 2014 (Journal of Laws item 1145) replacing the classification valid until 31 XII 2014;*
*2) the **Polish Classification of Products and Services – PKWiU 2015**, on the basis of which products and goods are grouped; compiled on the basis of international classifications and nomenclatures, was introduced on 1 I 2016 by the decree of the Council of Ministers, dated 4 IX 2015 (Journal of Laws item 1676) replacing the classification PKWiU 2008 valid until 31 XII 2015;*
*3) the **Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP)**, on the basis of which final consumption expenditure of products (goods and services) of the households sector as well as expenditure on consumer goods and services of households (also adopted for compiling price indices) are grouped;*
*4) the **Polish Classification of Types of Construction (PKOB)**, on the basis of which type of constructions are grouped; PKOB, compiled on the basis of the Classification of Types of Constructions (CC), was introduced on 1 I 2000 by the decree of the Council of Ministers, dated 30 XII 1999 (Journal of Laws No. 112, item 1316, with later amendments);*
*5) the **Classification of Fixed Assets (KŚT)**, on the basis of which fixed assets are grouped according to type; KŚT was introduced on 1 I 2011 by the decree of the Council of Ministers, dated 10 XII 2010 (Journal of Laws No. 242, item 1622).*

***10.** Data in **current prices** correspond to obtained revenue, incurred expenditures or the value of products, services, etc. In tables and charts in which prices are not defined, data are expressed in current prices.*

*In order to evaluate production and value added – the **basic price** category was implemented.*

***Basic price** is defined as the amount of money received by a producer (trade entities include) from a buyer for a unit of product (good or service), decreased by the tax on the product as well as by applicable rebates and deductions, and increased by subsidies received for the product.*

Podatki od produktów obejmują: podatek od towarów i usług – VAT (od produktów krajowych i z importu), podatki i cła od importu (łącznie z podatkiem akcyzowym) oraz inne podatki od produktów, jak podatek akcyzowy od produktów krajowych i podatki od niektórych rodzajów usług (np. od gier losowych i zakładów wzajemnych oraz do 2010 r. zryczałtowany podatek od towarów i usług od okazjonalnych przewozów osób autobusami zarejestrowanymi za granicą).

11. Jako **ceny stałe** przyjęto w przypadku:

1) produkcji rolniczej, produkcji globalnej i produktu krajowego brutto – ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany, z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego;
2) produkcji sprzedanej przemysłu:
   - ceny stałe 1995 r. (średnie ceny bieżące 1995 r.) w 2000 r.,
   - ceny stałe 2000 r. (średnie ceny bieżące 2000 r.) w latach 2001-2005,
   - ceny stałe 2005 r. (średnie ceny bieżące 2005 r.) w latach 2006-2010,
   - ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.) od 2011 r.

12. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

Wskaźniki dynamiki – w przypadku zmian metodycznych, zmian kategorii ceny przyjmowanej do wyceny produkcji, zmian systemu cen stałych oraz zmian systemu wag do obliczania wskaźników cen w poszczególnych okresach – obliczono w warunkach porównywalnych.

Wskaźniki jednopodstawowe obliczono metodą nawiązania łańcuchowego.

13. Do przeliczeń danych według liczby ludności – jeśli nie zaznaczono inaczej – przyjęto liczbę ludności według krajowej definicji zamieszkania, opracowaną metoda bilansową.

Przy **przeliczaniu na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.)** danych według stanu w końcu roku (np. łóżka w szpitalach, środki trwałe) przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku (np. ruch naturalny ludności, produkcja) – według stanu w dniu 30 VI.

Taxes on products include: value added tax – VAT (on domestic products and on imports), taxes and custom duties on imports (including excise tax) as well as other taxes on products, such as excise tax on domestic products and taxes on selected types of services (e.g., on games of chance and mutual betting and until 2010 lump sum tax on goods and services from occasional transport of passengers in buses with foreign registration).

***11. Constant prices** were adopted as follows:*

1) agricultural output, gross output and gross domestic product – current prices from the year preceding the surveyed year, with the exception of potatoes, vegetables and fruit, in the case of which average prices from two consecutive years are adopted, i.e., from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year;
2) sold production of industry:
   - 1995 constant prices (1995 average current prices) in 2000,
   - 2000 constant prices (2000 average current prices) in years 2001-2005,
   - 2005 constant prices (2005 average current prices) in years 2006-2010,
   - 2010 constant prices (2010 average current prices) since 2011.

***12. Relative numbers (indices, percentages)** are, as a rule, calculated on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.*

***Indices** – in the case of methodological changes, changes in price categories used in the evaluation of production, changes in the system of constant prices as well as changes in the system of weights for calculating price indices in individual periods – are calculated in comparable conditions.*

Single base indices are calculated using the chain-base index method.

***13.** For the purpose of calculating data by population number – unless otherwise indicated – the population number according to the national definition of residence, compiled using the balance method, was adopted.*

*When **computing data per capita (1000 population, etc.)** as at the end of a year (e.g., beds in hospitals, fixed assets), the population as of 31 XII was adopted, whereas data describing the magnitude of a phenomenon during a year (e.g., vital statistics, production, consumption) – as of 30 VI.*

Dla lat 2000-2009 do przeliczeń przyjęto liczbę ludności zbilansowaną w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002, a od 2010 r. – liczbę ludności zbilansowaną w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 (za wyjątkiem działu „Rachunki regionalne", w którym dane na 1 mieszkańca dla lat 2009-2015 obliczono na podstawie liczby ludności uwzględniającej wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011).

14. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – nie obejmują jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

15. Niektóre informacje za ostatni rok zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie w następnych publikacjach Urzędu Statystycznego.

16. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem".

17. Informacje statystyczne pochodzące ze źródeł spoza Głównego Urzędu Statystycznego opatrzono odpowiednimi notami, zgodnie z zasadą, że jako źródłodawcę podaje się instytucję przekazującą informacje prezentowane w tablicy za ostatni rok.

18. W Roczniku zastosowano skróty nazw niektórych poziomów klasyfikacyjnych; zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

For the years 2000-2009, the number of population, applied in calculations, was balanced on the basis of the results of the Population and Housing Census 2002 and since 2010 – the number of population was balanced on the results of the Population and Housing Census 2011 (excluding chapter "Regional accounts" in which data per capita for years 2009-2015 were calculated on the basis of the number of population which included the results of the Population and Housing Census 2011).

***14.** Data – unless otherwise indicated – do not include the budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.*

***15.** Selected information for the last year presented on the basis of preliminary data may change in subsequent publications of the Statistical Office.*

***16. Due to the rounding of data, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item "total"**.*

***17.** Statistical information originating from sources other than the Central Statistical Office is indicated in the appropriate note, with the institution providing the information for the last presented year given as the source.*

***18.** The names of some classification levels used in the Yearbook have been abbreviated; the list of abbreviations used and their full names are given below:*

MIĘDZYNARODOWA STATYSTYCZNA KLASYFIKACJA CHORÓB I PROBLEMÓW ZDROWOTNYCH (X Rewizja)

INTERNATIONAL STATISTICAL CLASSIFICATION OF DISEASES AND RELATED HEALTH PROBLEMS (ICD – 10 Revision)

skrót ***abbreviation***	**pełna nazwa** ***full name***
Choroby krwi i narządów krwiotwórczych	Choroby krwi i narządów krwiotwórczych oraz wybrane choroby przebiegające z udziałem mechanizmów immunologicznych
Diseases of blood and blood-forming organs	*Diseases of the blood and blood-forming organs and certain disorders involving the immune mechanism*
Wady rozwojowe wrodzone	Wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenia i aberracje chromosomowe
Congenital anomalies	*Congenital malformations, deformations and chromosomal abnormalities*
Objawy i stany niedokładnie określone	Objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań klinicznych i laboratoryjnych niesklasyfikowane gdzie indziej
Symptoms and ill-defined conditions	*Symptoms, signs and abnormal clinical and laboratory findings, not elsewhere classified*

POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI – PKD 2007

STATISTICAL CLASSIFICATION OF ECONOMIC ACTIVITIES IN THE EUROPEAN COMMUNITY – NACE Rev. 2

skrót ***abbreviation***	**pełna nazwa** ***full name***
sekcje ***sections***	
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
Trade; repair of motor vehicles	*Wholesale and retail trade; repair of motor vehicle and motorcycles*
Zakwaterowanie i gastronomia	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
Accommodation and catering	*Accommodation and food service activities*
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
działy ***divisions***	
Produkcja skór i wyrobów skórzanych	Produkcja skór i wyrobów ze skór wyprawionych
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania
Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker	*Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials*
Produkcja wyrobów z metali	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
Manufacture of metal products	*Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment*
Produkcja maszyn i urządzeń	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
Gospodarka odpadami; odzysk surowców	Działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców
Budowa budynków	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej

*

* *

Wyjaśnienia metodyczne dotyczące podstawowych pojęć i metod opracowania danych liczbowych zamieszczono w uwagach ogólnych do poszczególnych działów. Rozszerzone wyjaśnienia dotyczące poszczególnych dziedzin statystyki czytelnik znajdzie w publikacjach tematycznych oraz w serii „Zeszyty metodyczne i klasyfikacje".

***Methodological explanations** concerning basic definitions and methods of compiling statistical data are enumerated in the general notes to individual chapters. More detailed information pertaining to particular fields of statistics can be found in subject matter publications as well as in the series "Zeszyty metodyczne i klasyfikacje" ("Methodologies and classifications").*

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2016 R.

VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska *Poland*	Województwo *Voivodship*		*SPECIFICATION*
	ogółem *total*		Polska = 100 *Poland = 100*	
POWIERZCHNIA. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY – stan w dniu 31 XII				
AREA. ADMINISTRATIVE DIVISION – as of 31 XII				
Powierzchnia w km^2	312679	18310	5,9	*Area in km^2*
Powiaty	314	16	5,1	*Powiats*
Miasta na prawach powiatu	66	4	6,1	*Cities with powiat status*
Gminy	2478	123	5,0	*Gminas*
Miasta	919	42	4,6	*Towns*
Miejscowości wiejskie	52548	2876	5,5	*Rural localities*
Sołectwa	40726	1635	4,0	*Village administrator's offices*
STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA				
ENVIRONMENTAL PROTECTION				
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w tys. t:				*Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in thous. t:*
pyłowych	38,6	1,9	4,8	*particulates*
gazowych (bez dwutlenku węgla)	1428,5	24,0	1,7	*gases (excluding carbon dioxide)*
Oczyszczalnie ścieków komunalnych [a] (stan w dniu 31 XII)	3253	170	5,2	*Municipal wastewater treatment plants [a] (as of 31 XII)*
w tym: biologiczne	2408	124	5,1	*of which: biological*
z podwyższonym usuwaniem biogenów	826	46	5,6	*with increased biogene removal*
Odpady wytworzone (z wyłączeniem odpadów komunalnych) w tys. t	128306,9	2092,4	1,6	*Waste generated (excluding municipal waste) in thous. t*
Odpady komunalne zebrane [b] w tys. t	11654,3	761,2	6,5	*Municipal waste collected [b] in thous. t*
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące):				*Outlays on fixed assets (current prices):*
służące ochronie środowiska:				*in environmental protection:*
w milionach złotych	6517,0	402,3	6,2	*in million zlotys*
w % nakładów inwestycyjnych ogółem	2,7	2,5	x	*in % of total investment outlays*
służące gospodarce wodnej:				*in water management:*
w milionach złotych	1690,3	58,2	3,4	*in million zlotys*
w % nakładów inwestycyjnych ogółem	0,7	0,4	x	*in % of total investment outlays*
BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE [c]				
PUBLIC SAFETY [c]				
Przestępstwa stwierdzone przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych:				*Ascertained crimes by the Police in completed preparatory proceedings:*
w liczbach bezwzględnych	748459	46072	6,2	*in absolute numbers*
na 10 tys. ludności	194,8	199,3	x	*per 10 thous. population*
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję w %	66,5	61,9	x	*Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police in %*

a Pracujące na sieci kanalizacyjnej. b Dane szacunkowe. c Bez czynów karalnych popełnionych przez nieletnich.

a Working on sewage network. b Estimated data. c Excluding punishable acts committed by juveniles.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2016 R. (cd.)

VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2016 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska *Poland*	Województwo *Voivodship*		*SPECIFICATION*
	ogółem *total*		Polska = 100 *Poland = 100*	
LUDNOŚĆ *POPULATION*				
Ludność (stan w dniu 31 XII) w tys.	38433,0	2315,6	6,0	*Population (as of 31 XII) in thous.*
miasta	23129,5	1486,8	6,4	*urban areas*
wieś	15303,5	828,8	5,4	*rural areas*
w tym kobiety	19839,8	1187,7	6,0	*of which females*
Ludność na 1 km^2 powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	123	126	x	*Population per 1 km^2 of total area (as of 31 XII)*
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (stan w dniu 31 XII)	61,7	62,3	x	*Non-working age population per 100 persons of working age (as of 31 XII)*
Przyrost naturalny na 1000 ludności ...	-0,2	2,0	x	*Natural increase per 1000 population*
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	0,0	1,5	x	*Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population*
RYNEK PRACY. WYNAGRODZENIA *LABOUR MARKET. WAGES AND SALARIES*				
Pracujący [ab] (stan w dniu 31 XII) w tys.	14964,4	835,8	5,6	*Employed persons [ab] (as of 31 XII) in thous.*
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w zł	4052,19	3995,39	98,6	*Average monthly gross wages and salaries in zl*
Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) w tys.	1335,2	64,1	4,8	*Registered unemployed persons (as of 31 XII) in thous.*
Stopa bezrobocia rejestrowanego [b] (stan w dniu 31 XII) w %	8,2	7,1	x	*Registered unemployment rate [b] (as of 31 XII) in %*
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA *MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS*				
Długość sieci (stan w dniu 31 XII) w km:				*Network (as of 31 XII) in km:*
wodociągowej rozdzielczej	300989,7	15905,0	5,3	*distribution water supply*
kanalizacyjnej rozdzielczej [c]	154013,7	10528,1	6,8	*distribution sewage [c]*
gazowej	149036,6	6833,8	4,6	*gas supply*
Zasoby mieszkaniowe [d] (stan w dniu 31 XII):				*Dwelling stocks [d] (as of 31 XII):*
mieszkania: w tysiącach	14272,0	848,8	5,9	*dwellings: in thousands*
na 1000 ludności	371,3	366,5	x	*per 1000 population*
izby: w tysiącach	54558,3	3215,8	5,9	*rooms: in thousands*
na 1000 ludności	1419,6	1388,8	x	*per 1000 population*
powierzchnia użytkowa mieszkań:				*useful floor area of dwellings:*
w tysiącach m^2	1053251,8	61070,5	5,8	*in thousands m^2*
na 1000 ludności w m^2	27404,9	26373,4	x	*per 1000 population in m^2*

a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. b Dane opracowano z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych przy uwzględnieniu wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2010. c Łącznie z kolektorami. d Na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych.

a By actual workplace and kind of activity. b Data are compiled considering employed persons on private farms in agriculture estimated using the results of the Agricultural Census 2010. c Including collectors. d Based on balance of dwelling stocks.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2016 R. (cd.)

VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2016 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska *Poland*	Województwo *Voivodship*		*SPECIFICATION*
	ogółem *total*		Polska = 100 *Poland = 100*	
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA (dok.)				
MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS (cont.)				
Mieszkania oddane do użytkowania:				*Dwellings completed:*
w tysiącach	163,3	13,2	8,1	*in thousands*
na 1000 ludności:				*per 1000 population:*
mieszkania	4,3	5,7	x	*dwellings*
izby	16,8	20,7	x	*rooms*
powierzchnia użytkowa mieszkań				*useful floor area of dwellings*
w m^2	401,5	494,6	x	*in m^2*
EDUKACJA [a] I WYCHOWANIE – stan na początku roku szkolnego				
EDUCATION [a] – as of beginning of the school year				
Uczniowie w szkołach [b] w tys.:				*Pupils and students in schools [b] in thous.:*
podstawowych	2296,5	151,1	6,6	*primary*
gimnazjach	1061,3	69,0	6,5	*lower secondary*
zasadniczych zawodowych [c]	176,9	13,2	7,4	*basic vocational [c]*
liceach ogólnokształcących	485,5	28,6	5,9	*general secondary*
technikach	505,9	29,9	5,9	*technical secondary*
artystycznych ogólnokształcących [d]	12,9	0,6	4,5	*general art [d]*
policealnych	248,1	14,7	5,9	*post-secondary*
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego [e]:				*Children attending pre-primary education establishments [e]:*
w tysiącach	1299,1	79,9	6,1	*in thousands*
na 1000 dzieci w wieku 3-6 lat	807	755	x	*per 1000 children aged 3-6*
OCHRONA ZDROWIA [f] – stan w dniu 31 XII				
HEALTH CARE [f] – as of 31 XII				
Pracownicy medyczni [g]:				*Medical personnel [g]:*
lekarze	91730	5426	5,9	*doctors*
lekarze dentyści	13308	753	5,7	*dentists*
pielęgniarki [h]	195838	9953	5,1	*nurses [h]*
Przychodnie	21299	1002	4,7	*Out-patients departments*
Szpitale ogólne	957	53	5,5	*General hospitals*
Łóżka w szpitalach ogólnych w tys.	186,6	9,1	4,9	*Beds in general hospitals in thous.*
Apteki ogólnodostępne	13104	739	5,6	*Generally available pharmacies*

a Patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie", ust. 1 i 2 na str. 197. b Bez szkół dla dorosłych, z wyjątkiem szkół policealnych. c Łącznie z uczniami szkół specjalnych przysposabiających do pracy. d Dających uprawnienia zawodowe. e Łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą. f Łącznie z danymi resortu obrony narodowej i resortu spraw wewnętrznych i administracji. g Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 231; łącznie z osobami, dla których głównym miejscem pracy jest praktyka zawodowa (lekarzy, lekarzy dentystów, pielęgniarek lub położnych). h Łącznie z magistrami pielęgniarstwa.

a See general notes to the chapter "Education", item 1 and 2 on page 197. b Excluding schools for adult, excluding post-secondary schools. c Including students in special job-training schools. d Leading to professional certification. e Including children staying during the whole school year in the units performing health care activities. f Data include health care: of the Ministry of National Defence, the Ministry of the Interior and Administration. g See general notes, item 3 on page 231; including persons for whom the primary workplace is a professional practice (doctors, dentists, nurses or midwives). h Including masters of nursing.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2016 R. (cd.)

VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2016 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska *Poland*	Województwo *Voivodship*		*SPECIFICATION*
	ogółem *total*		Polska = 100 *Poland = 100*	
KULTURA. TURYSTYKA *CULTURE. TOURISM*				
Biblioteki publiczne (łącznie z filiami; stan w dniu 31 XII)	7984	321	4,0	*Public libraries (including branches; as of 31 XII)*
Księgozbiór bibliotek publicznych (łącznie z filiami; stan w dniu 31 XII) w tys. wol.	128994,9	5342,1	4,1	*Public library collections (including branches; as of 31 XII) in thous. vol.*
Muzea i oddziały muzealne (stan w dniu 31 XII)	944	78	8,3	*Museums with branches (as of 31 XII)*
Zwiedzający muzea i wystawy w tys.	36081,6	2907,4	8,1	*Museum and exhibition visitors in thous.*
Kina stałe (stan w dniu 31 XII)	484	27	5,6	*Indoor cinemas (as of 31 XII)*
Widzowie w kinach stałych w tys.	51823,9	3876,1	7,5	*Audience in indoor cinemas in thous.*
Baza noclegowa turystyki [a] w tys.:				*Tourist accommodation establishments [a] in thous.:*
miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII)	749,2	110,6	14,8	*number of bed places (as of 31 VII)*
korzystający z noclegów	30108,3	2672,7	8,9	*tourists accommodated*
ROLNICTWO [b] I LEŚNICTWO *AGRICULTURE [b] AND FORESTRY*				
Użytki rolne w dobrej kulturze rolnej [c] (stan w czerwcu) w tys. ha	14405,7	715,2	5,0	*Agricultural land in good agricultural condition [c] (as of June) in thous. ha*
pod zasiewami [d]	10640,0	572,5	5,4	*sown area [d]*
grunty ugorowane	165,6	7,2	4,3	*fallow land*
uprawy trwałe	393,5	5,3	1,3	*permanent crops*
ogrody przydomowe	31,1	0,6	1,9	*kitchen gardens*
łąki i pastwiska	3175,5	129,7	4,1	*meadows and pastures*
Powierzchnia zasiewów [d] (stan w czerwcu) w tys. ha:				*Sown area [d] (as of June) in thous. ha:*
zboża	7400,3	388,2	5,2	*cereals*
ziemniaki	300,7	19,1	6,4	*potatoes*
warzywa gruntowe [e]	178,5	7,1	4,0	*ground vegetables [e]*
Zbiory w tys. t:				*Production in thous. t:*
zboża	29849,2	1530,7	5,1	*cereals*
ziemniaki [f]	8624,0	579,3	6,7	*potatoes [f]*
warzywa gruntowe [e]	4547,3	119,6	2,6	*ground vegetables [e]*
Plony z 1 ha w dt:				*Yields per 1 ha in dt:*
zboża	40,3	39,4	97,8	*cereals*
ziemniaki [f]	287	304	105,9	*potatoes [f]*
Powierzchnia lasów (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	9230,0	666,7	7,2	*Forest areas (as of 31 XII) in thous. ha*
PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO *INDUSTRY AND CONSTRUCTION*				
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące):				*Sold production of industry (current prices):*
w milionach złotych	1301911,8	86738,7	6,7	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	33880	37525	110,8	*per capita in zl*
Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej [g] (ceny bieżące):				*Sales of construction and assembly production [g] (current prices):*
w milionach złotych	166844,2	11766,5	7,1	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	4342	5090	117,2	*per capita in zl*

a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych; z uwzględnieniem imputacji danych dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu. b Dane według siedziby użytkownika gospodarstwa. c Bez gruntów posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz gruntów posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali. d Bez powierzchni upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone). e Łącznie z ogrodami przydomowymi, dane według szacunków. f Bez ogrodów przydomowych. g Zrealizowanej przez podmioty budowlane – według miejsca wykonywania robót.

a Concern establishments possessing 10 and more bed places; including the imputation of data for units which refused to participate in the survey. b Data are presented according to the official residence of the land user. c Excluding land of owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale. d Excluding permanent crops, kitchen gardens and crop area intended for ploughing (green fertilizers). e Including kitchen gardens, data based on estimation. f Excluding kitchen gardens. g Realized by construction units – by place of performing works.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2016 R. (cd.)

VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2016 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska *Poland*	Województwo *Voivodship*		*SPECIFICATION*
	ogółem *total*		Polska = 100 *Poland = 100*	
TRANSPORT. TELEKOMUNIKACJA – stan w dniu 31 XII				*TRANSPORT. TELECOMMUNICATIONS – as of 31 XII*
Drogi publiczne o twardej nawierzchni (miejskie i zamiejskie) w km	294313	13446	4,6	*Hard surface public roads (urban and non-urban) in km*
w tym o nawierzchni ulepszonej w %	92,3	91,1	x	*of which improved in %*
Samochody zarejestrowane [a] w tys. szt.:				*Registered cars [a] in thous. units:*
osobowe	21675,4	1295,0	6,0	*passenger cars*
ciężarowe [b] i ciągniki siodłowe	3541,3	210,0	5,9	*lorries [b] and road tractors*
Placówki pocztowe [c]	7497	444	5,9	*Postal offices [c]*
Telefoniczne łącza główne [d]:				*Telephone main line [d]:*
w tys.	4759,0	301,5	6,3	*in thous.*
w tym standardowe łącza główne	4059,8	259,6	6,4	*of which standard main line*
na 1000 ludności	123,8	130,2	x	*per 1000 population*
HANDEL – stan w dniu 31 XII				*TRADE – as of 31 XII*
Sklepy	367011	22010	6,0	*Shops*
Liczba ludności na 1 sklep	105	105	x	*Number of population per 1 shop*
Targowiska stałe	2199	84	3,8	*Permanent marketplaces*
FINANSE PUBLICZNE				*PUBLIC FINANCE*
Budżety gmin [e]:				***Budgets of gminas [e]:***
Dochody:				*Revenue:*
w milionach złotych	101794,8	6428,6	6,3	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	3944	4368	110,8	*per capita in zl*
Wydatki:				*Expenditure:*
w milionach złotych	98175,1	6191,1	6,3	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	3803	4206	110,6	*per capita in zl*
Budżety miast na prawach powiatu:				***Budgets of cities with powiat status:***
Dochody:				*Revenue:*
w milionach złotych	74420,1	4956,6	6,7	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	5900	5904	100,1	*per capita in zl*
Wydatki:				*Expenditure:*
w milionach złotych	71941,5	4732,2	6,6	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	5703	5636	98,8	*per capita in zl*
Budżety powiatów:				***Budgets of powiats:***
Dochody:				*Revenue:*
w milionach złotych	23948,3	1457,3	6,1	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	928	990	106,7	*per capita in zl*
Wydatki:				*Expenditure:*
w milionach złotych	23300,6	1436,0	6,2	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	903	976	108,1	*per capita in zl*
Budżety województw:				***Budgets of voivodships:***
Dochody:				*Revenue:*
w milionach złotych	13505,6	729,3	5,4	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	351	316	89,8	*per capita in zl*
Wydatki:				*Expenditure:*
w milionach złotych	12617,4	706,2	5,6	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	328	305	93,0	*per capita in zl*

a Łącznie z posiadającymi pozwolenia czasowe wydane w końcu roku. b Łącznie z samochodami ciężarowo-osobowymi. c Dane dotyczą operatora pocztowego wyznaczonego. d Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. e Bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Including cars having temporary permissions given at the end of the year. b Including vans. c Data concern appointed postal operator. d Data concern operators of the public telecommunication network. e Excluding revenue and expenditure of gminas which are also cities with powiat status.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2016 R. (dok.)

VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2016 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska *Poland*	Województwo *Voivodship*		*SPECIFICATION*
	ogółem *total*		Polska = 100 *Poland = 100*	
INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE *INVESTMENTS. FIXED ASSETS*				
Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące):				*Investment outlays (current prices):*
w milionach złotych	244429,0	15907,8	6,5	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	6361	6882	108,2	*per capita in zl*
Wartość brutto środków trwałych (stan w dniu 31 XII; bieżące ceny ewidencyjne):				*Gross value of fixed assets (as of 31 XII; current book-keeping prices):*
w milionach złotych	3660941,7	208862,1	5,7	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	95255	90197	94,7	*per capita in zl*
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ *ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY*				
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON [a] (stan w dniu 31 XII)	4237691	286844	6,8	*Entities of the national economy in the REGON register [a] (as of 31 XII)*
sektor publiczny	121951	7819	6,4	*public sector*
sektor prywatny	4071719	276555	6,8	*private sector*
RACHUNKI REGIONALNE W 2015 R. *REGIONAL ACCOUNTS IN 2015*				
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące):				*Gross domestic product (current prices):*
w milionach złotych	1799392	103608	5,8	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	46792	44955	96,1	*per capita in zl*
Wartość dodana brutto (ceny bieżące):				*Gross value added (current prices):*
w milionach złotych	1596366	91918	5,8	*in million zlotys*
na 1 pracującego [b] w zł	113577	117603	103,5	*per 1 employed person [b] in zl*
Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych:				*Gross nominal disposable income in the households sector:*
w milionach złotych	1063827	61642	5,8	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	27664	26746	96,7	*per capita in zl*

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. b Do przeliczeń przyjęto przeciętną w roku liczbę pracujących.

a Excluding persons tending private farms in agriculture. b For calculations the average number of employed persons was applied.

U w a g a. Przeliczeń danych na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) za 2000 r. i 2005 r. dokonano przy przyjęciu

N o t e. Calculations of data per capita (1000 population, etc.) for 2000 and 2005 are based on the revised number

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011
					POWIERZCHNIA
1	Powierzchnia w km^2 (stan w dniu 31 XII)	18293	18293	18310	18310
				STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA	
	Pobór wody – w % poboru ogółem – na cele:				
2	produkcyjne [a] (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem)	41,7	53,5	43,9	48,6
3	eksploatacji sieci wodociągowej [b]	47,2	43,3	52,1	47,6
4	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności na 1 km^2 w dam^3	13,1	13,6	11,0	12,1
5	w tym do produkcji przemysłowej	6,0	8,0	5,3	6,4
	Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do ziemi:				
6	oczyszczane w % wymagających oczyszczania	92,6	92,3	99,5	99,6
7	nieoczyszczane na 1 km^2 w dam^3	0,6	0,6	0,0	0,0
8	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem [c]	74,3	78,4	79,3	80,8
	Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w tys. t:				
9	pyłowych	5,4	3,5	3,4	2,8
10	gazowych (bez dwutlenku węgla)	48,3	41,7	35,3	36,3
	Redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w % zanieczyszczeń wytworzonych:				
11	pyłowych	98,3	98,9	99,1	99,1
12	gazowych (bez dwutlenku węgla)	39,4	47,6	66,7	73,0
	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona (stan w dniu 31 XII):				
13	w % powierzchni ogólnej	32,5	32,6	32,7	32,7
14	na 1 mieszkańca w m^2	2736	2711	2628 [d]	2620
15	Odpady wytworzone (z wyłączeniem odpadów komunalnych) [e] na 1 km^2 w t	108,0	120,1	99,5	131,1
16	Odpady komunalne zebrane [f] na 1 mieszkańca w kg	350	267	301 [d]	296
	Nakłady [g] na środki trwałe (ceny bieżące) w % nakładów inwestycyjnych ogółem:				
17	służące ochronie środowiska	4,6	3,1	6,4	5,4
18	służące gospodarce wodnej	0,8	0,7	1,9	1,4
				BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	
	Przestępstwa stwierdzone przez Policję [h] w zakończonych postępowaniach przygotowawczych:				
19	w liczbach bezwzględnych	102114	99594	81849	74488
20	na 10 tys. ludności	470,9	453,3	360,5	326,8
21	Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję [h] w %	48,0	56,9	70,6	65,4

a Z ujęć własnych. b Pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci. c Ludność korzystająca – dane szacunkowe, Rocznika. e Patrz uwagi ogólne do działu „Stan i ochrona środowiska", ust. 7 na str. 63. f Dane szacunkowe; w 2000 r. zmianę katalogu odpadów. g Według lokalizacji inwestycji. h Do 2012 r. – łącznie z prokuraturą; od 2014 r. bez czynów

a From own intakes. b Water withdrawal by intakes before entering the network. c Population connected – estimated previous edition of the Yearbook. e See general notes to the chapter "Environmental protection", item 7 on page 63. due to a change in the catalogue of waste. g By investment's location. h Until 2012 – including prosecutor's office; since

skorygowanej liczby ludności uwzględniającej wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.
of population, which considers the results of the Population and Housing Census 2002.

2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION	No.
AREA						
18310	18310	18310	18310	18310	*Area in km^2 (as of 31 XII)*	1
ENVIRONMENTAL PROTECTION						
					Water withdrawal – in % of total withdrawal – for purposes of:	
44,7	41,0	40,5	43,1	42,6	*production [a] (excluding agriculture, forestry and fishing)*	2
51,4	54,7	55,2	52,9	53,5	*exploitation of water supply network [b]*	3
11,0	10,3	10,3	10,9	11,0	*Consumption of water for needs of the national economy and population per 1 km^2 in dam^3*	4
5,5	4,7	4,6	5,2	5,1	*of which for industrial production*	5
					Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground:	
99,6	99,5	99,7	99,6	99,9	*treated in % of requiring treatment*	6
0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	*untreated per 1 km^2 in dam^3*	7
81,8	83,1	83,7	83,2	83,3	*Population connected to wastewater treatment plants in % of total population [c]*	8
					Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in thous. t:	
2,8	2,4	2,2	2,3	1,9	*particulates*	9
33,8	29,0	25,8	28,5	24,0	*gases (excluding carbon dioxide)*	10
					Reduction of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in % of pollutants produced:	
99,2	99,3	99,2	99,3	99,4	*particulates*	11
76,2	73,9	79,0	78,4	83,8	*gases (excluding carbon dioxide)*	12
					Area of special nature value under legal protection (as of 31 XII):	
32,7	32,7	32,7	32,7	32,7	*in % of total area*	13
2612	2605	2599	2593	2584	*per capita in m^2*	14
158,9	116,2	120,9	86,3	114,3	*Waste generated (excluding municipal waste) [e] per 1 km^2 in t*	15
283 [d]	281	302	305	329	*Municipal waste collected [f] per capita in kg*	16
					Outlays [g] on fixed assets (current prices) in % of total investment outlays:	
3,5	4,6	5,0	5,1	2,5	*in environmental protection*	17
1,8	1,7	1,1	1,2	0,4	*in water management*	18
PUBLIC SAFETY						
					Ascertained crimes by the Police [h] in completed preparatory proceedings:	
63292	65796	54739	49050	46072	*in absolute numbers*	19
276,8	287,0	238,1	212,8	199,3	*per 10 thous. population*	20
60,2	63,0	62,2	59,1	61,9	*Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police [h] in %*	21

ludność ogółem – na podstawie bilansów. d Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji określane jako odpady stałe wywiezione; od 2003 r. dane nieporównywalne z danymi za lata poprzednie ze względu na karalnych popełnionych przez nieletnich.

data, the total population – based on balances. d Data have been changed in relation to data published in the f Estimated data; in 2000 defined as solid waste removed; since 2003 data are not comparable with data for previous years 2014 excluding punishable acts committed by juveniles.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011
					LUDNOŚĆ [a]
1	Ludność (stan w dniu 31 XII)	2172284	2199043	2275494	2283500
2	miasta	1485414	1480133	1499210	1498435
3	wieś	686870	718910	776284	785065
4	w tym kobiety	1113630	1129438	1165773	1169964
5	Kobiety na 100 mężczyzn (stan w dniu 31 XII)	105	106	105	105
6	Ludność na 1 km^2 powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	119	120	124	125
	Ludność w wieku (stan w dniu 31 XII):				
7	przedprodukcyjnym	553444	479005	457007	453664
8	produkcyjnym	1334114	1414914	1469161	1467217
9	poprodukcyjnym	284726	305124	349326	362619
10	Małżeństwa na 1000 ludności	5,8	5,5	6,0	5,4
11	Rozwody na 1000 ludności	1,4	1,8	1,6	1,7
12	Urodzenia żywe na 1000 ludności	10,8	10,7	11,8	11,0
13	Zgony [b] na 1000 ludności	8,4	8,4	8,5	8,5
14	Przyrost naturalny na 1000 ludności	2,5	2,2	3,3	2,5
15	Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych	7,7	6,0	4,5	4,1
16	Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	0,2	0,5	1,2	1,0
	Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia w momencie urodzenia:				
17	mężczyźni	70,56	71,69	72,97	73,42
18	kobiety	78,06	79,76	80,75	80,96
					RYNEK PRACY
	Pracujący [de] (stan w dniu 31 XII):				
19	w tys.	740,3	667,0	744,9	744,3
20	w tym kobiety	342,4	309,5	344,4	346,8
21	na 1000 ludności	341	303	327	326
22	w sektorze prywatnym w %	70,1	72,9	76,6	77,0
	według rodzajów działalności w %:				
23	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	•	9,3	8,9	8,9
24	przemysł i budownictwo	•	28,0	30,0	29,3
25	handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ]; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia [Δ]; informacja i komunikacja	•	30,2	28,2	27,8
26	działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości [Δ] oraz pozostałe usługi [f]	•	32,5	32,9	34,0

a Patrz uwagi ogólne do działu „Ludność" na str. 96. b Łącznie ze zgonami niemowląt. c Do obliczenia salda miejsca pracy i rodzaju działalności (od 2004 r.). e Dane opracowano z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach w 2005 r. – Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002, od „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna", „Administrowanie i działalność wspierająca [Δ]", „Administracja publiczna „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją" oraz „Pozostała działalność usługowa".

a See general notes to the chapter "Population" on page 96. b Including infant deaths. c For calculating net workplace and kind of activity (since 2004). e Data are compiled considering employed persons on private farms Housing Census 2002 as well as the Agricultural Census 2002, since 2010 – of the Agricultural Census 2010. "Administrative and support service activities", "Public administration and defence; compulsory social security",

2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION	No.
POPULATION [a]						
2290070	2295811	2302077	2307710	2315611	*Population (as of 31 XII)*	1
1497479	1495443	1493286	1486719	1486811	*urban areas*	2
792591	800368	808791	820991	828800	*rural areas*	3
1173494	1176421	1180090	1183333	1187682	*of which females*	4
105	105	105	105	105	*Females per 100 males (as of 31 XII)*	5
125	125	126	126	126	*Population per 1 km^2 of total area (as of 31 XII)*	6
					Population at age (as of 31 XII):	
451206	448976	448193	447792	450189	*pre-working*	7
1462174	1454944	1446099	1436214	1426312	*working*	8
376690	391891	407785	423704	439110	*post-working*	9
5,3	4,7	5,0	5,1	5,4	*Marriages per 1000 population*	10
1,4	1,7	1,4	2,0	1,7	*Divorces per 1000 population*	11
11,0	10,4	10,7	10,7	11,2	*Live births per 1000 population*	12
9,0	8,8	8,8	9,1	9,1	*Deaths* [b] *per 1000 population*	13
2,0	1,7	2,0	1,5	2,0	*Natural increase per 1000 population*	14
4,4	4,3	3,3	3,7	3,6	*Infant deaths per 1000 live births*	15
0,9	0,8	0,9	1,0 [c]	1,5	*Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population*	16
					Life expectancy at the moment of birth:	
73,29	74,05	74,41	74,24	74,50	*males*	17
80,91	81,23	81,50	81,38	81,72	*females*	18
LABOUR MARKET						
					Employed persons [de] *(as of 31 XII):*	
741,1	753,4	774,8	798,2	835,8	*in thous.*	19
350,7	360,3	370,5	381,0	396,5	*of which women*	20
324	328	337	346	361	*per 1000 population*	21
76,9	77,3	77,8	78,5	79,5	*in private sector in %*	22
					by kind of activities in %:	
9,0	8,8	8,6	8,4	8,1	*agriculture, forestry and fishing*	23
28,7	28,4	28,6	28,7	29,0	*industry and construction*	24
27,7	27,5	27,4	27,5	27,8	*trade; repair of motor vehicles* [Δ]*; transportation and storage; accommodation and catering* [Δ]*; information and communication*	25
34,7	35,3	35,4	35,4	35,2	*financial and insurance activities; real estate activities and other services* [f]	26

wykorzystano dane o migracjach wewnętrznych za 2015 r. i migracjach zagranicznych za 2014 r. d Według faktycznego indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych przy uwzględnieniu wyników: w 2000 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 1996, 2010 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 2010. f Pod pojęciem „pozostałe usługi" należy rozumieć następujące sekcje PKD: i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne", „Edukacja", „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna",

migration, data on internal migration for 2015 and data on international migration for 2014 were used. d By actual in agriculture estimated using the results: in 2000 – of the Agricultural Census 1996, in 2005 – of the Population and f The term "Other services" refers to the NACE Rev. 2 sections: "Professional, scientific and technical activities", "Education", "Human health and social work activities", "Arts, entertainment and recreation" and "Other service activities".

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011
					RYNEK PRACY (dok.)
	Przeciętne zatrudnienie:				
	w przemyśle:				
1	w tys.	•	148,7	153,3	146,2
2	na 1000 ludności	•	67,7	67,5	64,2
	w budownictwie:				
3	w tys.	•	28,6	44,6	45,5
4	na 1000 ludności	•	13,0	19,6	20,0
	Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu				
5	31 XII) w tys.	147,2	159,9	104,7	106,7
6	2000 = 100	100,0	108,6	71,1	72,5
	W % bezrobotnych zarejestrowanych (stan w dniu 31 XII):				
7	kobiety	57,5	56,5	53,3	56,8
8	w wieku 24 lata i mniej	28,7	22,3	22,7	22,1
9	pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok	40,6	50,0	24,0	29,5
	Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu				
10	31 XII) na 1 ofertę pracy	333	137	63	93
	Stopa bezrobocia rejestrowanego [a] (stan				
11	w dniu 31 XII) w %	16,6	19,2	12,3	12,5
				WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH	
	Przeciętne miesięczne wynagrodzenia				
12	brutto w zł	1826,36	2350,25	3138,25	3314,53
13	2000 = 100	100,0	128,7	171,8	181,5
14	w tym: w przemyśle	•	2388,70	3181,39	3378,25
15	w budownictwie	•	1905,94	2602,66	2711,05
16	Przeciętna liczba emerytów i rencistów w tys.	443,4	447,5	455,6	453,3
	pobierających emerytury i renty z pozarolniczego systemu ubezpieczeń				
17	społecznych	387,3	397,5	413,2	412,2
18	rolników indywidualnych	56,1	50,0	42,5	41,1
	Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w zł:				
	wypłacana z pozarolniczego systemu				
19	ubezpieczeń społecznych	849,49	1123,46	1580,15	1660,58
20	rolników indywidualnych [c]	606,69	758,41	955,08	986,42
				INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA	
	Długość sieci rozdzielczej (stan w dniu 31 XII) w km:				
21	wodociągowej	10319,3	12381,9	14163,2	14316,0
22	kanalizacyjnej [d]	3698,5	5612,0	7779,2	8291,8
	Zużycie w gospodarstwach domowych:				
	wody z wodociągów:				
23	w hektometrach sześciennych	81,2	75,2	74,8	74,9
24	na 1 mieszkańca w m^3	37,4	34,2	32,9	32,9
	energii elektrycznej w miastach [e]:				
25	w gigawatogodzinach	1082,0	1173,5	1259,6	1238,2
26	na 1 mieszkańca w kWh	729	792	840	826

a Do wyliczenia przyjęto liczbę pracujących uwzględniającą pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002, od 2010 r. – Powszechnego z wypłatami z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku łączenia uprawnień do świadczeń z tego gospodarstw domowych, których głównym źródłem utrzymania był dochód z użytkowanego gospodarstwa indywidualnego

a The number of employed persons, including estimated data of employed persons on private farms in agriculture and Housing Census 2002 as well as the Agricultural Census 2002, since 2010 – of the Agricultural Census 2010. from non-agricultural social security system, in case of a simultaneous right to benefits from this system and to benefits maintenance was income from a private farm in agriculture.

2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION	No.
LABOUR MARKET (cont.)						
					Average paid employment:	
					in industry:	
141,9	142,1	145,8	150,0	157,5	*in thous.*	1
62,1	62,0	63,4	65,1	68,1	*per 1000 population*	2
					in construction:	
42,3	38,9	38,4	40,1	43,3	*in thous.*	3
18,5	17,0	16,7	17,4	18,8	*per 1000 population*	4
					Registered unemployed persons	
114,6	114,1	96,8	77,7	64,1	*(as of 31 XII) in thous.*	5
77,9	77,5	65,7	52,8	43,6	*2000 = 100*	6
					In % of registered unemployed persons (as of 31 XII):	
54,8	54,9	55,9	57,4	60,0	*women*	7
20,6	18,9	16,8	15,6	14,2	*at age 24 and less*	8
31,2	34,8	38,8	35,8	35,6	*out of work for longer than 1 year*	9
					Registered unemployed persons (as of 31 XII)	
102	69	43	19	14	*per a job offer*	10
					Registered unemployment rate [a] (as of 31 XII)	
13,4	13,2	11,1	8,9	7,1	*in %*	11
WAGES AND SALARIES. SOCIAL SECURITY BENEFITS						
					Average monthly gross wages and salaries	
3455,09	3595,98	3746,69	3851,68	3995,39	*in zl*	12
189,2	196,9	205,1	210,9	218,8	*2000 = 100*	13
3506,43	3652,50	3788,58	3888,19 [b]	4043,74	*of which: in industry*	14
2775,79	2833,31	2892,54	3042,76	3149,97	*in construction*	15
					Average number of retirees and pensioners	
452,9	449,4	447,1	448,8	450,8	*in thous.*	16
					receiving retirement and other pensions from non-agricultural social security	
412,9	410,7	409,2	411,1	413,2	*system*	17
39,9	38,8	37,9	37,8	37,6	*farmers*	18
					Average monthly gross retirement and other pension in zl:	
					from non-agricultural social security	
1746,98	1840,80	1900,33	1955,84	1991,44	*system*	19
1053,39	1126,00	1150,49	1186,54	1192,14	*farmers [c]*	20
MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS						
					Distribution network (as of 31 XII) in km:	
14633,2	14980,2	15274,1	15667,8	15905,0	*water supply*	21
8826,8	9551,9	9954,9	10306,0	10528,1	*sewage [d]*	22
					Consumption in households:	
					water from water supply systems:	
73,8	73,4	74,8	75,7	79,1	*in cubic hectometre*	23
32,3	32,0	32,6	32,8	34,2	*per capita in m^3*	24
					electricity in urban areas [e]:	
1216,1	1171,9	1144,2	1087,8	1120,3	*in gigawatt•hour*	25
812	783	766	731 [b]	753	*per capita in kWh*	26

wyszacowanych przy uwzględnieniu wyników: w 2000 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 1996, w 2005 r. – Narodowego Spisu Rolnego 2010. b Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika. c Łącznie systemu z uprawnieniami do świadczeń z Funduszu Emerytalno-Rentowego. d Łącznie z kolektorami. e W 2000 r. bez w rolnictwie.

used for calculation, estimated using the results: in 2000 – of the Agricultural Census 1996, in 2005 – of the Population b Data have been changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook. c Including payments from the Pension Fund. d Including collectors. e In 2000 excluding households in which whose the main source of

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011
					INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA (dok.)
	Zasoby mieszkaniowe [a] (w 2000 r. – zamieszkane; stan w dniu 31 XII):				
	mieszkania:				
1	w tys.	640,2	719,7	781,1	791,5
2	na 1000 ludności	295,0	327,3	343,3	346,6
3	izby na 1000 ludności	1051,0	1216,2	1306,7	1318,6
	powierzchnia użytkowa mieszkań w m^2:				
5	na 1000 ludności	17791,9	22239,7	24260,2	24586,4
6	przeciętna 1 mieszkania	60,4	67,9	70,7	70,9
	Mieszkania oddane do użytkowania:				
	mieszkania:				
7	w tys.	5,7	9,8	11,8	11,9
8	na 1000 ludności	2,6	4,5	5,2	5,2
9	izby na 1000 ludności	10,2	17,9	20,6	19,8
	powierzchnia użytkowa mieszkań w m^2:				
10	na 1000 ludności	224,8	434,0	504,6	497,6
11	przeciętna 1 mieszkania	86,0	96,9	97,0	95,4
				EDUKACJA [b] I WYCHOWANIE	
	Uczniowie w szkołach [c] (stan na początku roku szkolnego) w tys.:				
12	podstawowych [d]	191,9	157,9	139,0	140,1
13	gimnazjach	69,4	95,9	76,8	74,4
14	zasadniczych zawodowych [e]	35,2	16,3	16,2	15,6
15	liceach ogólnokształcących [g]	52,0	40,7	34,5	33,0
16	liceach profilowanych	x	12,5	0,8	0,7
17	technikach [h]	49,2	27,4	32,3	31,4 [f]
18	artystycznych ogólnokształcących [i]	1,1	1,0	0,8	0,8
19	policealnych	12,3	18,8	19,9	21,5
	Absolwenci szkół [ck] w tys.:				
20	podstawowych	71,3 [l]	29,7	24,7	23,3
21	gimnazjów	x	31,6	26,5	24,8
22	zasadniczych zawodowych [e]	11,7	5,1	5,3	5,2 [f]
23	liceów ogólnokształcących [g]	10,4	13,0	12,1	11,4
24	liceów profilowanych	x	5,0	0,7	0,3
25	techników [h]	9,0	9,0	6,8	7,3
26	artystycznych ogólnokształcących [i]	0,1	0,2	0,1	0,2
27	policealnych	5,0	5,6	4,7	4,8
28	Absolwenci szkół zasadniczych zawodowych, liceów ogólnokształcących, techników oraz artystycznych ogólnokształcących dających uprawnienia zawodowe [kgm] (bez szkół dla dorosłych) na 1000 ludności	14	15	11	11

a Na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych. b Patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie", ust. 1 i 2 w placówkach wychowania przedszkolnego. egh Łącznie: e – od roku szkolnego 2004/05 ze szkołami specjalnymi – uczniowie, 2005/06-2012/13 – absolwenci), h – z uzupełniającymi technikami (w latach szkolnych 2004/05-2013/14 Rocznika. i Dających uprawnienia zawodowe. k Z poprzedniego roku szkolnego. l Dane obejmują absolwentów klasy z liceami profilowanymi.

a Based on balances of dwelling stocks. b See general notes to the chapter "Education", item 1 and 2 on page 197. establishments. egh Including: e – since the 2004/05 school year special job-training schools, g – supplementary general technical secondary schools (in the 2004/05-2013/14 school years – students, 2006/07-2013/14 – graduates). f Data have k From the previous school year. l Data include graduates of 8th and 6th grade. m Including special job-training schools

2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION	No.
MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS (cont.)						
					Dwelling stocks [a] (in 2000 – inhabited; as of 31 XII):	
					dwellings:	
804,3	814,9	824,5	836,6	848,8	*in thous.*	1
351,2	354,9	358,1	362,5	366,5	*per 1000 population*	2
1334,5	1348,2	1359,8	1374,8	1388,8	*rooms per 1000 population*	3
					useful floor area of dwellings in m^2:	
24990,7	25340,0	25647,6	26018,0	26373,4	*per 1000 population*	5
71,2	71,4	71,6	71,8	72,0	*average per dwelling*	6
					Dwellings completed:	
					dwellings:	
14,2	11,9	10,9	13,2	13,2	*in thous.*	7
6,2	5,2	4,7	5,7	5,7	*per 1000 population*	8
22,9	20,2	17,9	20,6	20,7	*rooms per 1000 population*	9
					useful floor area of dwellings in m^2:	
560,7	493,9	444,7	493,0	494,6	*per 1000 population*	10
90,3	95,1	93,9	86,3	86,9	*average per dwelling*	11
EDUCATION [b]						
					Pupils and students in schools [c] (as of beginning of the school year) in thous.:	
139,5	139,4	150,1	162,1	151,1	*primary [d]*	12
72,3	70,3	68,9	68,5	69,0	*lower secondary*	13
14,7	13,9	14,7	14,1 [f]	13,2	*basic vocational [e]*	14
31,9	30,8	29,8	29,1	28,6	*general secondary [g]*	15
0,3	0,1	x	x	x	*specialized secondary*	16
30,5	30,0	29,6	29,4	29,9	*technical secondary [h]*	17
0,8	0,8	0,7	0,7	0,6	*general art [i]*	18
22,5	18,7	17,1	15,1	14,7	*post-secondary*	19
					Graduates of schools [ck] in thous.:	
22,8	22,3	22,2	22,4	22,8	*primary*	20
23,8	23,5	22,8	22,1	21,7	*lower secondary*	21
4,9	4,7	3,0	4,1	4,0	*basic vocational [e]*	22
10,9	10,4	10,0	9,7	9,4	*general secondary [g]*	23
0,2	0,2	0,1	x	x	*specialized secondary*	24
6,9	6,9	6,7	6,5	6,1	*technical secondary [h]*	25
0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	*general art [i]*	26
5,4	5,4	5,3	4,4	4,8	*post-secondary*	27
					Graduates of basic vocational, general and technical secondary as well as general art leading to professional certification schools [kgm] (excluding schools for adults)	
10	10	9	9	8	*per 1000 population*	28

na str. 197. c Bez szkół dla dorosłych, z wyjątkiem szkół policealnych. d Bez dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją przysposabiającymi do pracy, g – z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (w latach szkolnych 2004/05-2012/13 – uczniowie, 2006/07-2013/14 – absolwenci). f Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji VIII i VI. m Łącznie ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy oraz w latach szkolnych 2004/05-2013/14

c Excluding schools for adults, except post-secondary schools. d Excluding children aged 6 attending pre-primary education secondary schools (in the 2004/05-2012/13 school years – students, 2005/06-2012/13 – graduates), h – supplementary been changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook. i Leading to professional certification. as well as in the 2004/05-2013/14 school years with specialized secondary schools.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011
				EDUKACJA [a] I WYCHOWANIE (dok.)	
1	Studenci szkół wyższych [b] (stan w dniu 30 XI) w tys.	75,1	97,4	107,2	104,8
2	Absolwenci szkół wyższych [bc] w tys.	12,4	18,7	23,9	27,4
3	Uczniowie szkół dla dorosłych (stan na początku roku szkolnego) w tys.	24,5	21,2	20,3	20,3
4	Absolwenci szkół dla dorosłych [d] w tys.	5,0	5,5	4,4	4,7
	Wychowanie przedszkolne (stan na początku roku szkolnego):				
5	miejsca w przedszkolach w tys.	37,0	35,5	45,2	48,1
6	dzieci [e] w tys.	50,3	49,2	63,4	71,0
7	w przedszkolach	35,4	35,0	44,8	46,8
8	w oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych	14,9	14,1	16,3	21,5
9	Dzieci w przedszkolach (stan na początku roku szkolnego) na 1000 dzieci w wieku 3-6 lat [f]	331	367	438	432
				OCHRONA ZDROWIA [g]	
	Pracownicy medyczni [h] (stan w dniu 31 XII):				
10	lekarze	4863	4106	4307	4169
11	lekarze dentyści	567	657	691	625
12	pielęgniarki [i]	9735	9242	9089	9317
13	Łóżka w szpitalach ogólnych [k] (stan w dniu 31 XII) na 10 tys. ludności	44,2	38,9	38,3	37,4
14	Leczeni w szpitalach ogólnych na 10 tys. ludności	1506	1495	1586	1683
15	Przychodnie (stan w dniu 31 XII)	292	499	776	881
16	Apteki ogólnodostępne (stan w dniu 31 XII)	528	579	618	654
17	Liczba ludności (stan w dniu 31 XII) na 1 aptekę	4114	3798	3682	3492
	Porady udzielone w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca:				
18	lekarskie	5,3	5,9	6,5	6,6
19	stomatologiczne	0,8	0,7	0,7	0,8
20	Dzieci w żłobkach [l] i klubach dziecięcych (stan w dniu 31 XII) na 1000 dzieci w wieku do lat 3 [m]	17	20	20	21
				KULTURA. TURYSTYKA	
21	Biblioteki publiczne (łącznie z filiami; stan w dniu 31 XII)	374	346	336	330
22	Księgozbiór bibliotek publicznych (łącznie z filiami; stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności w wol.	2983	2753	2503	2438
23	Czytelnicy bibliotek publicznych (łącznie z filiami i punktami bibliotecznymi) na 1000 ludności	175	166	136	141
	Wypożyczenia księgozbioru z bibliotek publicznych (łącznie z filiami i punktami bibliotecznymi) [n] w wol.:				
24	na 1000 ludności	3665	3282	2512	2529
25	na 1 czytelnika	21,0	19,8	18,4	17,9
26	Miejsca w teatrach i instytucjach muzycznych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności	2,0	2,5	2,4	3,4
27	Widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych [o] na 1000 ludności	291	284	339	351
28	Muzea i oddziały muzealne (stan w dniu 31 XII)	50	52	57	59
29	Zwiedzający muzea i wystawy na 1000 ludności	867	877	747	705

a Patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie", ust. 1 i 2 na str. 197. b Łącznie z filiami, zamiejscowymi jednostki macierzystej poza województwem pomorskim; bez szkół resortu obrony narodowej; bez cudzoziemców. e Od 2008 r. łącznie z – nieuwzględnionymi w podziale według rodzaju placówek – zespołami wychowania działalność leczniczą (do 2011 r. określanych jako zakłady opieki zdrowotnej). f W 2014 r. do przeliczeń wskaźnika użyto g Od 2012 r. łącznie z danymi resortu obrony narodowej, spraw wewnętrznych i administracji. h Od 2005 r. pracujący i pielęgniarska. i Łącznie z magistrami pielęgniarstwa. k Bez miejsc dziennych na oddziałach szpitalnych; od 2008 r. dziecięcych. n Od 2015 r. łącznie z wypożyczeniami międzybibliotecznymi. o Dane zmieniono w stosunku do łącznie z imprezami organizowanymi w plenerze.

a See general notes to the chapter "Education", item 1 and 2 on page 197. b Including branches, basic organizational the territory of Pomorskie Voivodship; excluding academies of the Ministry of National Defence; excluding foreigners. including – excluding in division according to type of establishments – pre-primary education groups and pre-primary points; institution). f In 2014 the rate was calculated using the number of children aged 3-6 in the population aged 3-5 and in half Defence, the Ministry of Interior and Administration. h Since 2005 working directly with a patient; since 2006 including places in hospital wards; since 2008 including beds and incubators for newborns. l Including nursery wards. m Until 2010 published in the previous edition of the Yearbook. p Data concern activity performed in Voivodship area, including outdoor events.

2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION	No.
EDUCATION [a] (cont.)						
101,2	96,6	92,4	89,7	86,9	*Students of higher education institutions [b] (as of 30 XI) in thous.*	1
28,0	26,9	25,0	23,3	22,3	*Graduates of higher education institutions [bc] in thous.*	2
19,0	16,2	13,8	12,0	11,1	*Students of schools for adults (as of beginning of the school year) in thous.*	3
5,0	4,8	3,2	4,1	3,2	*Graduates of schools for adults [d] in thous.*	4
					Pre-primary education (as of beginning of the school year):	
51,6	53,8	56,9	58,7	62,8	*places in nursery schools in thous.*	5
74,7	80,5	76,2	70,4	79,9	*children [e] in thous.*	6
50,6	52,1	51,8	50,7	58,3	*in nursery schools*	7
20,9	24,5	20,7	16,4	18,4	*in pre-primary sections in primary schools*	8
449	455	521	595	549	*Children in nursery schools (as of beginning of the school year) per 1000 children aged 3-6 [f]*	9
HEALTH CARE [g]						
					Medical personnel [h] (as of 31 XII):	
4492	4525	4915	5142	5426	*doctors*	10
647	630	718	775	753	*dentists*	11
12570	10197	9928	10120	9953	*nurses [i]*	12
39,6	41,2	40,5	41,2	39,4	*Beds in general hospitals [k] (as of 31 XII) per 10 thous. population*	13
1681	1712	1793	1776	1782	*In-patients in general hospitals per 10 thous. population*	14
891	925	939	949	1002	*Out-patients departments (as of 31 XII)*	15
682	710	684	728	739	*Generally available pharmacies (as of 31 XII)*	16
3358	3234	3366	3170	3133	*Population (as of 31 XII) per 1 pharmacy*	17
					Consultations provided within the scope of out-patient health care per capita:	
6,8	6,9	7,0	7,2	7,3	*doctors*	18
0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	*stomatological*	19
23	39	54	60	63	*Children in nurseries [l] and children's clubs (as of 31 XII) per 1000 children up to age 3 [m]*	20
CULTURE. TOURISM						
323	319	322	324	321	*Public libraries (including branches; as of 31 XII)*	21
2390	2360	2359	2353	2307	*Public library collections (including branches; as of 31 XII) per 1000 population in vol.*	22
155	161	163	165	162	*Public library borrowers (including branches and library service points) per 1000 population*	23
					Public library loans (including branches and library service points) [n] in vol.:	
2556	2588	2533	2419 [o]	2329	*per 1000 population*	24
16,5	16,1	15,5	14,7	14,4	*per borrower*	25
2,9	4,0	4,0	3,8	6,0	*Seats in theatres and music institutions (as of 31 XII) per 1000 population*	26
355	339	385	449	497	*Audience in theatres and music institutions [p] per 1000 population*	27
59	65	69	73	78	*Museums and branches (as of 31 XII)*	28
767	803	935	1034	1258	*Museum and exhibition visitors per 1000 population*	29

podstawowymi jednostkami organizacyjnymi oraz zamiejscowymi ośrodkami dydaktycznymi szkół mających siedzibę c Z poprzedniego roku akademickiego, a w 2000 r. – z roku kalendarzowego. d Z poprzedniego roku szkolnego. przedszkolnego i punktami przedszkolnymi; od 2007 r. bez wychowania przedszkolnego w placówkach wykonujących liczbę dzieci w grupie 3-6 lat w liczbie ludności w wieku 3-5 lat i połowie rocznika 6-latków, a w 2015 r. – w wieku 3-5 lat. bezpośrednio z pacjentem; od 2006 r. łącznie z osobami, dla których głównym miejscem pracy jest praktyka lekarska łącznie z łóżkami i inkubatorami dla noworodków. l Łącznie z oddziałami żłobkowymi. m Do 2010 r. bez klubów opubilkowanych w poprzedniej edycji Rocznika. p Dane dotyczą działalności prowadzonej na terenie województwa,

units and teaching centres in another location of higher education institutions, which headquarters were located outside c From the previous academic year, and in 2000 – from the calendar year. d From the previous school year. e Since 2008 since 2007 excluding pre-primary education in the units performing health care activities (until 2011 defined as health care of the 6-year old population, and in 2015 – aged 3-5. g Since 2012 data include health care of: the Ministry of National persons for whom the primary workplace is a medical and nurse practice. i Including master nurses. k Excluding day excluding children's clubs. n Since 2015 including interlibrary lending. o Data have been changed in relation to data

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011
					KULTURA. TURYSTYKA (dok.)
1	Kina stałe (stan w dniu 31 XII)	34	22	14	21
2	Miejsca na widowni w kinach stałych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności	6,9	6,6	5,1	5,8
3	Widzowie w kinach stałych na 1000 ludności	731	979	1108	1222
	Abonenci (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności:				
4	radiowi [a]	244	236	180	179
5	telewizyjni [a]	239	229	175	173
6	Obiekty noclegowe turystyki [b] (stan w dniu 31 VII)	877	788	802	1154
7	w tym hotele	74	94	144	149
8	Miejsca noclegowe [b] (stan w dniu 31 VII) na 10 tys. ludności	444,1	388,5	353,1	377,0
9	Korzystający z noclegów [b] na 1000 ludności	602	612	717	760
					ROLNICTWO [d] I LEŚNICTWO
10	Użytki rolne [ef] (stan w czerwcu) w tys. ha	906,8	778,7	750,2	739,4
11	w tym w dobrej kulturze rolnej w %	x	x	97,2	98,5
12	Powierzchnia zasiewów [fg] (stan w czerwcu) w tys. ha	617,5	571,9	567,9	570,4
	w tym w %:				
13	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	73,0	70,2	69,0	70,1
14	w tym: pszenica	25,1	23,2	23,9	23,2
15	żyto	18,4	12,8	9,9	10,8
16	ziemniaki	6,5	5,2	3,6	4,0
17	buraki cukrowe	2,6	2,2	1,7	1,8
	Zbiory w tys. t:				
18	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	1214,1	1308,5	1464,1	1417,3
19	w tym: pszenica	578,5	598,0	645,7	636,8
20	żyto	216,6	168,1	162,3	157,2
21	ziemniaki [h]	841,8	542,6	513,5	573,6
22	buraki cukrowe	560,9	520,7	508,1	553,9
	Plony z 1 ha w dt:				
23	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	26,9	32,6	37,4	35,5
24	w tym: pszenica	37,3	45,0	47,6	48,1
25	żyto	19,1	23,0	28,9	25,5
26	ziemniaki [h]	208	183	248	249
27	buraki cukrowe	352	415	515	542
	Zwierzęta gospodarskie [f] (stan w czerwcu):				
	bydło:				
28	w tysiącach sztuk	247,2	189,2	195,3	194,7
29	na 100 ha użytków rolnych [e] w szt.	28,5	24,3	26,0	26,3
	trzoda chlewna (w latach 2000-2009 oraz 2011-2013 – stan w końcu lipca):				
30	w tysiącach sztuk	932,8	1049,8	845,1	798,1
31	na 100 ha użytków rolnych [e] w szt.	107,6	134,8	112,7	107,9
	Produkcja na 1 ha użytków rolnych [e]:				
32	żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami) [i] w kg	115,0	127,0	289,9	324,8
33	mleka krowiego w l	482	398	381	415

a Za abonenta radiowego uważa się każdą osobę uiszczającą opłatę radiową oraz opłatę radiowo-telewizyjną, natomiast się również osoby zwolnione z opłat. b Od 2011 r. dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych które odmówiły udziału w badaniu. d Dane według siedziby użytkownika gospodarstwa. e Od 2010 r. bez gruntów prowadzących działalność rolniczą o małej skali: patrz uwagi ogólne do działu „Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo", ust. 3 przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone). h Od 2010 r. bez ogrodów przydomowych. i Dotyczy poubojowej ciepłej.

a A radio subscriber is every person who pays radio subscription fee and radio and television subscription fee and is also a person being free of charge. b Since 2011 concern establishments with 10 and more bed places (including in the survey. d Data are presented according to the official residence of land user. e Since 2010 excluding land who conduct agricultural activities on a small scale; see general notes to the chapter "Agriculture, hunting and forestry", kitchen gardens as well as area intended for ploughing (green fertilizers). h Since 2010 excluding kitchen gardens.

2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION	No.
CULTURE. TOURISM (cont.)						
22	24	26	24	27	*Indoor cinemas (as of 31 XII)*	1
6,6	7,3	7,3	7,6	8,5	*Seats in indoor cinemas (as of 31 XII) per 1000 population*	2
1318	1216	1314	1578	1677	*Audience in indoor cinemas per 1000 population*	3
					Subscribers (as of 31 XII) per 1000 population:	
180	181	181	180	179	*radio* [a]	4
174	175	174	173	172	*television* [a]	5
1275	1437	1450	1512	1602 [c]	*Tourist accommodation establishments* [b] *(as of 31 VII)*	6
170	178	182	188	193 [c]	*of which hotels*	7
404,7	411,3	422,5	441,4	478,4 [c]	*Number of bed places* [b] *(as of 31 VII) per 10 thous. population*	8
819	858	956	1058	1156 [c]	*Tourists accommodated* [b] *per 1000 population*	9
AGRICULTURE [d] *AND FORESTRY*						
747,3	738,3	732,4	759,9	724,7	*Agricultural land* [ef] *(as of June) in thous. ha*	10
98,2	98,2	98,9	98,5	98,7	*of which in good agricultural condition in %*	11
575,3	566,5	572,0	598,6	572,5	*Sown area* [fg] *(as of June) in thous. ha*	12
					of which in %:	
69,9	66,6	64,2	62,7	64,8	*basic cereals (including cereal mixed)*	13
23,7	24,5	26,3	25,7	26,5	*of which: wheat*	14
10,8	11,2	9,0	8,6	8,5	*rye*	15
4,0	3,5	3,0	3,0	3,3	*potatoes*	16
1,9	1,8	1,6	1,5	1,6	*sugar beets*	17
					Crop production in thous. t:	
1493,2	1511,7	1656,7	1599,8	1473,9	*basic cereals (including cereal mixed)*	18
657,3	734,8	868,1	850,7	745,0	*of which: wheat*	19
184,1	193,6	173,1	158,5	145,0	*rye*	20
596,3	473,6	517,0	460,6	579,3	*potatoes* [h]	21
595,3	596,9	610,9	522,7	689,2	*sugar beets*	22
					Yields per 1 ha in dt:	
37,2	40,1	45,1	42,6	39,7	*basis cereals (including cereal mixed)*	23
48,2	52,9	57,6	55,3	49,1	*of which: wheat*	24
29,6	30,5	33,7	30,8	29,7	*rye*	25
256	238	297	260	304	*potatoes* [h]	26
556	581	666	568	743	*sugar beets*	27
					Livestock [f] *(as of June):*	
					cattle:	
198,5	199,2	201,3	204,3	205,6	*in thousand heads*	28
26,6	27,0	27,5	26,9	28,4	*per 100 ha of agricultural land* [e] *in heads*	29
					pigs (in years 2000-2009 and 2011-2013 – as of the end of July):	
744,9	708,4	756,7	761,6	749,5	*in thousand heads*	30
99,7	95,9	103,3	100,2	103,4	*per 100 ha of agricultural land* [e] *in heads*	31
					Production per 1 ha of agricultural land [e]*:*	
321,4	302,5	387,5	385,2	426,2	*of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck)* [i] *in kg*	32
441	486	489	461	489	*of cows' milk in l*	33

za abonenta telewizji uważa się każdą osobę uiszczającą opłatę radiowo-telewizyjną. Za abonenta radia i telewizji uważa (łącznie z pokojami gościnnymi i kwaterami agroturystycznymi). c Z uwzględnieniem imputacji danych dla jednostek, posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz gruntów posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych i 4 na str. 284. f W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. g Od 2010 r. bez powierzchni upraw trwałych, ogrodów mięsa: wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego, drobiowego, koziego, króliczego i dziczyzny; w wadze

television subscriber is every person who pays radio and television subscription fee. A radio and television subscriber rooms for rent and agrotourism lodgings). c Including the imputation of data for units which refused to participate of owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities and owners of less than 1 ha of agricultural land item 3 and 4 on page 284. f In 2010 data of the Agricultural Census. g Since 2010 excluding permanent crops, i Concerns meat: beef, veal, pork, mutton, horseflesh, poultry, goat, rabbit and game; in post-slaughter warm weight.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011
					ROLNICTWO [a] I LEŚNICTWO (dok.)
	Skup produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych [b]:				
1	ziarno zbóż podstawowych (łącznie z mieszankami zbożowymi) w kg	366,6	823,1	884,0	1055,8
2	ziemniaki w kg	172,4	190,1	296,8	230,4
3	buraki cukrowe w kg	618,6	668,7	672,1	754,5
4	żywiec rzeźny w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami) [c] w kg	55,7	97,3	239,4	289,3
5	mleko krowie w l	205,4	269,6	310,3	326,9
	Zużycie nawozów w przeliczeniu na czysty składnik na 1 ha użytków rolnych [bde] w kg:				
6	mineralnych lub chemicznych (łącznie z wieloskładnikowymi)	131,1	124,9	131,3	139,3
7	wapniowych	72,5	81,2	61,5	49,1
8	Ciągniki rolnicze (stan w czerwcu; w 2000 r. – stan w dniu 31 XII) na 100 ha użytków rolnych [be] w szt.	5,1	5,8	6,2	•
9	Powierzchnia gruntów leśnych (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	665,6	674,3	680,5	681,1
	Powierzchnia lasów (stan w dniu 31 XII):				
10	w tys. hektarów	649,0	657,0	662,7	663,4
11	na 1 mieszkańca w ha	0,3	0,3	0,3	0,3
12	Lesistość (stan w dniu 31 XII) w %	35,5	35,9	36,2	36,2
13	Pozyskanie drewna (grubizny; bez zadrzewień) na 100 ha powierzchni lasów w m^3	313,5	368,6	409,3	430,9
					PRZEMYSŁ
	Produkcja sprzedana przemysłu:				
14	w milionach złotych (ceny bieżące)	29364,9	42280,0	63217,3	77902,1
15	rok poprzedni = 100 (ceny stałe) [f]	111,7	104,1	112,6	110,3
16	2005 = 100 (ceny stałe)	•	100,0	142,7	157,4
17	na 1 zatrudnionego w zł (ceny bieżące)	188546	284251	412373	532773
18	na 1 mieszkańca w zł (ceny bieżące)	13541	19244	27841	34179
					BUDOWNICTWO
	Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej [g] (ceny bieżące):				
19	w milionach złotych	4696,9	4571,4	10976,8	12652,3
20	w tym sektor prywatny w %	98,8	98,0	98,6	98,8
21	na 1 mieszkańca w zł	2166	2081	4834	5551
					TRANSPORT. TELEKOMUNIKACJA – stan w dniu 31 XII
	Linie kolejowe eksploatowane normalnotorowe [h]:				
22	w kilometrach	1490	1259	1241	1238
23	na 100 km^2 powierzchni ogólnej w km	8,1	6,9	6,8	6,8
	Drogi publiczne o twardej nawierzchni (miejskie i zamiejskie):				
24	w kilometrach	11519	11499	12224	12391
25	na 100 km^2 powierzchni ogólnej w km	63,0	62,9	66,8	67,7
	Samochody osobowe zarejestrowane [i]:				
26	w tysiącach sztuk	625,7	724,9	1011,1	1066,5
27	na 1000 ludności	288	330	444	467

a Dane według siedziby użytkownika gospodarstwa. b Od 2010 r. bez gruntów posiadaczy użytków rolnych rolniczą o małej skali; patrz uwagi ogólne do działu „Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo", ust. 3 i 4 na str. 284. c Dotyczy gospodarczym. e W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. f Patrz uwagi ogólne, ust. 11 pkt 2 na str. 27. Polskich Kolei Państwowych (PKP), od 2005 r. również innych podmiotów, będących zarządcami infrastruktury kolejowej.

a Data are presented according to the official residence of land user. b Since 2010 excluding land of owners of agricultural activities on a small scale; see general notes to the chapter „Agriculture, hunting and forestry", item 3 and 4 farming year. e In 2010 data of the Agricultural Census. f See general notes, item 11 point 2 on page 27. g Realized by well as since 2005 also of other entities which are administrators of railway infrastructure. i See general notes to the

2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION	No.
AGRICULTURE [a] AND FORESTRY (cont.)						
					Procurement of agricultural products per 1 ha of agricultural land [b]:	
1099,4	997,4	1112,9	944,2	1320,7	*basic cereal grains (including cereal mixed) in kg*	1
299,4	318,0	304,8	304,3	336,9	*potatoes in kg*	2
726,6	879,3	773,8	711,8	947,2	*sugar beets in kg*	3
281,0	306,6	378,1	365,8	415,7	*animals for slaughter in terms of meat (including fats) [c] in kg*	4
348,8	361,6	407,3	409,0	439,3	*cows' milk in l*	5
					Consumption of fertilizers in terms of pure ingredient per 1 ha of agricultural land [bde] in kg:	
138,5	153,9	142,8	126,0	142,4	*mineral or chemical (including mixed fertilizers)*	6
39,0	66,9	64,6	46,7	61,7	*lime*	7
•	6,3	•	•	6,6	*Agricultural tractors (as of June; in 2000 – as of 31 XII) per 100 ha of agricultural land [be] in units*	8
682,1	682,9	683,1	683,5	684,4	*Forest land (as of 31 XII) in thous. ha*	9
					Forest areas (as of 31 XII):	
664,4	665,2	665,5	665,8	666,7	*in thous. hectares*	10
0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	*per capita in ha*	11
36,3	36,3	36,3	36,4	36,4	*Forest cover (as of 31 XII) in %*	12
432,8	450,7	473,7	479,4	476,4	*Removals (timber; excluding plantings) per 100 ha of forest area in m^3*	13
INDUSTRY						
					Sold production of industry:	
84431,1	81082,6	84759,4	82287,9	86738,7	*in million zlotys (current prices)*	14
103,3	101,1	109,7	106,9	108,2	*previous year = 100 (constant prices) [f]*	15
162,6	164,4	180,3	192,7	208,5	*2005 = 100 (constant prices)*	16
594983	570663	581224	548531	550705	*per employee in zl (current prices)*	17
36922	35369	36871	35704	37525	*per capita in zl (current prices)*	18
CONSTRUCTION						
					Sales of construction and assembly production [g] (current prices):	
11398,8	12021,3	10601,4	12038,8	11766,5	*in million zlotys*	19
98,4	99,0	99,0	99,4	#	*of which private sector in %*	20
4985	5244	4612	5224	5090	*per capita in zl*	21
TRANSPORT. TELECOMMUNICATIONS – as of 31 XII						
					Railway lines operated – standard gauge [h]:	
1237	1214	1221	1218	1192	*in kilometres*	22
6,8	6,6	6,7	6,7	6,5	*per 100 km^2 of total area in km*	23
					Hard surface public roads (urban and non-urban):	
12575	12851	13000	13382	13446	*in kilometres*	24
68,7	70,2	71,0	73,1	73,5	*per 100 km^2 of total area in km*	25
					Registered passenger cars [i]:	
1107,3	1150,8	1193,8	1237,9	1295,0	*in thousand units*	26
484	501	519	536	559	*per 1000 population*	27

nieprowadzących działalności rolniczej oraz gruntów posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność mięsa: wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego i drobiowego; w wadze poubojowej ciepłej. d W roku g Zrealizowanej przez podmioty budowlane – według miejsca wykonywania robót. h Dane dotyczą sieci kolejowej i Patrz uwagi ogólne do działu „Transport. Telekomunikacja. Gospodarka morska", ust. 1 na str. 327.

agricultural land who do not conduct agricultural activities and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct on page 284. c Concerns meat: beef, veal, pork, mutton, horseflesh and poultry; in post-slaughter warm weight. d In construction units – by place of performing works. h Data concern rail network of Polskie Koleje Państwowe (PKP), as chapter "Transport. Telecommunications. Maritime economy", item 1 on page 327.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011
					TRANSPORT. TELEKOMUNIKACJA – stan w dniu 31 XII (dok.)
	Placówki pocztowe [a]:				
1	w liczbach bezwzględnych	468	476	508	504
2	na 100 tys. ludności	21,5	21,6	22,3	22,1
	Telefoniczne łącza główne [c]:				
3	w tys.	648,1	697,6	506,6	411,5
4	na 1000 ludności	298,3	317,2	222,6	180,2
					HANDEL
	Sprzedaż detaliczna towarów (ceny bieżące):				
5	w milionach złotych	16858,1	19734,0	28395,8	31219,2
6	na 1 mieszkańca w zł	7774	8982	12505	13697
7	Sklepy (stan w dniu 31 XII) w tys.	24,7 [d]	21,4	21,6	20,3
8	Liczba ludności (stan w dniu 31 XII) na 1 sklep	88 [d]	103	105	112
					FINANSE PUBLICZNE
	Budżety gmin [e]:				
	Dochody:				
9	w milionach złotych	1639,8	2601,0	4244,3	4560,1
10	na 1 mieszkańca w zł	1253	1932	2978	3177
	Wydatki:				
11	w milionach złotych	1720,4	2629,1	4672,2	4809,2
12	na 1 mieszkańca w zł	1315	1953	3278	3351
	Budżety miast na prawach powiatu:				
	Dochody:				
13	w milionach złotych	1692,0	2406,7	3780,1	3806,8
14	na 1 mieszkańca w zł	1968	2828	4472	4510
	Wydatki:				
15	w milionach złotych	1834,3	2346,1	4117,0	4427,9
16	na 1 mieszkańca w zł	2134	2757	4870	5246
	Budżety powiatów:				
	Dochody:				
17	w milionach złotych	713,8	788,3	1277,8	1404,5
18	na 1 mieszkańca w zł	545	586	896	979
	Wydatki:				
19	w milionach złotych	716,4	805,0	1353,3	1415,4
20	na 1 mieszkańca w zł	547	598	949	986
	Budżet województwa:				
	Dochody:				
21	w milionach złotych	185,7	391,1	724,6	878,3
22	na 1 mieszkańca w zł	86	178	319	385
	Wydatki:				
23	w milionach złotych	212,5	442,8	872,0	954,1
24	na 1 mieszkańca w zł	98	202	384	419

a Dane dotyczą poczty publicznej (operator wyznaczony; do 2012 r. operator publiczny); w 2000 r. placówki pocztowe c Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. d Dane nieporównywalne w związku ze zmianą

a Data concern public post (the appointed operator; until 2012 – the public operator); in 2000 post offices and Yearbook. c Data concern operators of the public telecommunication network. d Data are not comparable due to powiat status.

2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION	No.
TRANSPORT. TELECOMMUNICATIONS – as of 31 XII (cont.)						
					Postal offices [a]:	
499	469	442	439	444	*in absolute numbers*	1
21,8	20,4	19,2	19,0 [b]	19,2	*per 100 thous. population*	2
					Telephone main line [c]:	
370,8	359,0	340,6	319,9	301,5	*in thous.*	3
161,9	156,4	148,0	138,6	130,2	*per 1000 population*	4
TRADE						
					Retail sales of goods (current prices):	
33299,4	34423,3	35433,1	37976,0	38237,1	*in million zlotys*	5
14562	15016	15414	16477	16542	*per capita in zl*	6
21,8	19,5	20,5	21,4	22,0	*Shops (as of 31 XII) in thous.*	7
105	118	112	108	105	*Number of population (as of 31 XII) per 1 shop*	8
PUBLIC FINANCE						
					Budgets of gminas [e]:	
					Revenue:	
4671,5	4854,2	5153,1	5409,4	6428,6	*in million zlotys*	9
3235	3346	3535	3693	4368	*per capita in zl*	10
					Expenditure:	
4755,5	4833,3	5214,6	5326,7	6191,1	*in million zlotys*	11
3293	3332	3577	3636	4206	*per capita in zl*	12
					Budgets of cities with powiat status:	
					Revenue:	
4798,9	4611,7	4687,4	4753,2	4956,6	*in million zlotys*	13
5695	5479	5573	5660	5904	*per capita in zl*	14
					Expenditure:	
4942,0	4572,1	4619,6	4545,6	4732,2	*in million zlotys*	15
5865	5432	5492	5413	5636	*per capita in zl*	16
					Budgets of powiats:	
					Revenue:	
1288,1	1337,5	1415,3	1425,0	1457,3	*in million zlotys*	17
892	922	971	973	990	*per capita in zl*	18
					Expenditure:	
1316,5	1337,6	1388,2	1413,0	1436,0	*in million zlotys*	19
912	922	952	965	976	*per capita in zl*	20
					Budget of voivodship:	
					Revenue:	
887,1	845,5	890,3	842,2	729,3	*in million zlotys*	21
388	369	387	365	316	*per capita in zl*	22
					Expenditure:	
919,8	830,6	818,8	802,2	706,2	*in million zlotys*	23
402	362	356	348	305	*per capita in zl*	24

i placówki usług telekomunikacyjnych. b Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika. w 2004 r. metody badania sklepów. e Bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

telecommunication service offices. b Data have been changed in relation to data published in the previous edition of the change in 2004 the method of shop survey. e Excluding revenue and expenditure of gminas which are also cities with

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (dok.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011
					INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE [a]
	Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące):				
1	w milionach złotych	7239,3	7403,7	13062,1	13943,3
2	na 1 mieszkańca w zł	3338	3370	5753	6118
	Wartość brutto środków trwałych (stan w dniu 31 XII; bieżące ceny ewidencyjne):				
3	w milionach złotych	79875,8	98275,9	139259,8	152216,5
4	na 1 mieszkańca w zł	36770	44690	61200	66659
					PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ W REJESTRZE REGON [b] – stan w dniu 31 XII
5	Ogółem	199265	226421	260202	258197
6	na 10 tys. ludności	917,3	1029,6	1143,5	1130,7
	Osoby prawne i jednostki organizacyjne				
7	niemające osobowości prawnej	45896	56968	66347	68409
8	1999 = 100	110,8	137,6	160,2	165,2
	w tym:				
9	spółdzielnie	1145	1118	1062	1036
10	spółki handlowe	13488	17724	22027	23051
	w tym z udziałem kapitału zagra-				
11	nicznego	2897	3492	4151	4225
12	spółki cywilne	15701	15111	16304	16654
	Osoby fizyczne prowadzące działalność				
13	gospodarczą	153369	169453	193855	189788
14	1999 = 100	106,9	118,1	135,1	132,3
15	na 10 tys. ludności	706,0	770,6	851,9	831,1
					RACHUNKI REGIONALNE [c]
	Produkt krajowy brutto (ceny bieżące):				
16	w milionach złotych	•	•	81784	89013
17	na 1 mieszkańca w zł	•	•	36017	39054
	Produkt krajowy brutto (ceny stałe)				
18	– rok poprzedni = 100	•	•	•	105,6
	Wartość dodana brutto (ceny bieżące):				
19	w milionach złotych	•	•	71938	78218
20	na 1 mieszkańca w zł	•	•	31681	34318
	Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych:				
21	w milionach złotych	•	•	52495	55500
22	na 1 mieszkańca w zł	•	•	23118	24350
	Realne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych				
23	– rok poprzedni = 100	•	•	•	101,5

a Dane za 2000 r. nieporównywalne w związku z nowelizacją w 2002 r. ustawy o rachunkowości. b Bez osób opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika; patrz uwagi ogólne do działu „Rachunki regionalne", ust. 13 na str. 392.

a Data for 2000 are not comparable due to amendments of the Act of Accounting in 2002. b Excluding persons in the previous edition of the Yearbook; see general notes to the chapter "Regional accounts", item 13 on page 392.

2012	2013	2014	2015	2016	SPECIFICATION	No.
INVESTMENTS. FIXED ASSETS [a]						
					Investment outlays (current prices):	
14855,1	13826,8	15112,4	16772,3	15907,8	*in million zlotys*	1
6496	6031	6574	7277	6882	*per capita in zl*	2
					Gross value of fixed assets (as of 31 XII; current book-keeping prices):	
163301,8	171797,1	184113,6	196479,8	208862,1	*in million zlotys*	3
71309	74831	79977	85141	90197	*per capita in zl*	4
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY IN THE REGON REGISTER [b] *– as of 31 XII*						
265033	271784	275990	281861	286844	*Total*	5
1157,3	1183,8	1198,9	1221,4	1238,7	*per 10 thous. population*	6
					Legal persons and organizational entities	
72417	75400	78227	81462	84680	*without legal personality*	7
174,9	182,1	188,9	196,7	204,5	*1999 = 100*	8
					of which:	
1039	1038	1053	1057	1042	*cooperatives*	9
24565	26431	27960	30281	32610	*commercial companies*	10
					of which with foreign capital	
4382	4555	4678	4734	4915	*participation*	11
17012	17253	17460	17614	17762	*civil law partnerships*	12
					Natural persons conducting economic	
192616	196384	197763	200399	202164	*activity*	13
134,2	136,9	137,8	139,7	140,9	*1999 = 100*	14
841,1	855,4	859,1	868,4	873,0	*per 10 thous. population*	15
REGIONAL ACCOUNTS [c]						
					Gross domestic product (current prices):	
94537	95039	97833	103608	•	*in million zlotys*	16
41341	41457	42558	44955	•	*per capita in zl*	17
					Gross domestic product (constant prices)	
102,8	100,9	102,7	105,4	•	*– previous year = 100*	18
					Gross value added (current prices):	
83754	84369	86749	91918	•	*in million zlotys*	19
36626	36803	37737	39882	•	*per capita in zl*	20
					Gross nominal disposable income in the households sector:	
57573	58451	60009	61642	•	*in million zlotys*	21
25177	25497	26105	26746	•	*per capita in zl*	22
					Gross real disposable income in the	
100,3	100,6	102,8	103,5	•	*households sector – previous year = 100*	23

prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. c Dane za lata 2010-2014 zmieniono w stosunku do

tending private farms in agriculture. c Data for 2010-2014 have been changed in relation to data published

TABL. 1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE
GEOGRAPHIC LOCATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gmina *Gmina*	W stopniach, i minutach *In degrees and minutes*	W km *In km*	*SPECIFICATION*
Najdalej wysunięte punkty granicy województwa:				*Extreme points of the Voivodship border:*
na północ (szerokość geograficzna północna) – przylądek Rozewie	Władysławowo	54º50’	x	*in the north (northern geographic latitude) – cape Rozewie*
na południe (szerokość geograficzna północna) – Stare Gronowo	Debrzno	53º29’	x	*in the south (northern geographic latitude) – Stare Gronowo*
na zachód (długość geograficzna wschodnia) – Zalesin	Ustka	16º42’	x	*in the west (eastern geographic longitude) – Zalesin*
na wschód (długość geograficzna wschodnia) – Piaski	Krynica Morska	19º39’	x	*in the east (eastern geographic longitude) – Piaski*
Rozciągłość: z południa na północ	-	1º21’	150	*Extent: from south to north*
z zachodu na wschód	-	2º57’	191	*from west to east*

Ź r ó d ł o: dane Wojewódzkiego Inspektoratu Nadzoru Geodezyjnego i Kartograficznego Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku.

S o u r c e: data of the Geodesy and Cartography Inspectorate of the Pomorskie Voivodship Office in Gdańsk.

TABL. 2. POWIERZCHNIA I GRANICE W 2016 R.
Stan w dniu 31 XII
AREA AND BORDERS IN 2016
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	W liczbach bezwzględnych *In absolute numbers*	W % *In %*	*SPECIFICATION*
Powierzchnia w km^2	18310	x	*Area in km^2*
Długość granic w km	962	100,0	*Length of borders in km*
lądowych	703	73,1	*land borders*
z województwami:			*with Voivodships:*
warmińsko-mazurskim	196	20,4	*Warmińsko-mazurskie*
kujawsko-pomorskim	249	25,9	*Kujawsko-pomorskie*
wielkopolskim	66	6,9	*Wielkopolskie*
zachodniopomorskim	191	19,9	*Zachodniopomorskie*
z Rosją	1	0,1	*with Russia*
morskich (bez półwyspu Helskiego)	259	26,9	*sea borders (without Hel Peninsula)*
Na 1000 km^2 powierzchni przypada granic w km	52,5	x	*Borders in km per 1000 km^2 of area*

U w a g a. Powierzchnia ogólna województwa według podziału administracyjnego obejmuje obszar lądowy (łącznie z wodami śródlądowymi) oraz część morskich wód wewnętrznych, tj. część Zalewu Wiślanego wraz z wodami portów oraz wody portów Zatoki Gdańskiej i portów graniczących z wodami morza terytorialnego.

Ź r ó d ł o: dane Centralnego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w oparciu o dane PRG (Państwowy Rejestr Granic).

N o t e. The total area of the Voivodship according to the administrative division includes a land area (including inland waters) as well as a part of internal seawaters, i.e. a part of the Wisła Bay including waters of ports and waters of the Gulf of Gdańsk and ports bordering on territorial sea waters.

S o u r c e: data of the Geodesic and Cartographic Documentation Center based on data of the National Register of Boundaries.

TABL. 3. UKŁAD PIONOWY POWIERZCHNI
ELEVATIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gmina *Gmina*	Wzniesienie nad poziom morza w m *Elevation above the sea level in m*	*SPECIFICATION*
Najwyżej położony punkt – Wieżyca ...	Stężyca	329	*The highest point – Wieżyca*
Najniżej położony punkt – rów w Cedrach Małych	Cedry Wielkie	-1,5	*The lowest point – ditch in Cedry Małe*

Ź r ó d ł o: dane Wojewódzkiego Inspektoratu Nadzoru Geodezyjnego i Kartograficznego Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku.

S o u r c e: data of the Geodesy and Cartography Inspectorate of the Pomorskie Voivodship Office in Gdańsk.

TABL. 4. WIĘKSZE RZEKI
PRINCIPAL RIVERS

RZEKI [a] *RIVERS [a]*	Recypient [b] *Recipient [b]*	Długość całkowita *Total length*	W tym na terenie województwa *Of which on the Voivodship territory*
		w km *in km*	
Wisła	Morze Bałtyckie	1022,4	86,9
Brda	Wisła	249,2	135,6
Wda (Czarna Woda)	Wisła	203,2	142,8
Wierzyca	Wisła	177,0	177,0
Słupia	Morze Bałtyckie	157,6	157,6
Łeba	Morze Bałtyckie	135,3	135,3
Wieprza	Morze Bałtyckie	130,7	67,9
Liwa	Nogat	114,7	88,7
Łupawa	Morze Bałtyckie	112,9	112,9
Radunia	Motława	87,4	87,4
Nogat	Zalew Wiślany	62,7	51,8
Czernica	Gwda	55,1	51,8
Motława	Martwa Wisła	42,2	42,2

a Uszeregowane w porządku hydrograficznym. b Rzeka lub zbiornik wodny, do którego uchodzi dopływ.

Ź r ó d ł o: Wydział Katastru Wodnego – Departament Planowania i Zasobów Wodnych, Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, na podstawie Mapy Podziału Hydrograficznego Polski w skali 1:10000.

a Listed according to hydrographic order. b River or reservoir into which the water flows.

S o u r c e: Planning and Water Resources Department, National Water Management Authority, on the basis of Raster Hydrographical Map of Poland at a scale 1:10000.

TABL. 5. WIĘKSZE I GŁĘBSZE JEZIORA

LARGER AND DEEPER LAKES

JEZIORA *LAKES*	Gmina *Gmina*	Powierzchnia [a] w ha *Area [a] in ha*	Głębokość maksymalna w m *Maximum depth in m*
WEDŁUG POWIERZCHNI			
BY AREA			
Łebsko	Smołdzino, Wicko	7033,7	6,3
Gardno	Smołdzino	2270,8	2,6
Żarnowieckie	Gniewino	1412,7	19,4
Charzykowskie	Chojnice	1346,9	30,5
Wdzydze Południowe	Karsin, Dziemiany	932,8	68,0
Dzierzgoń	Prabuty	780,6	15,0
Raduńskie Dolne	Chmielno	689,7	35,4
Karsińskie	Chmielno	681,5	27,1
Sarbsko	Wicko	618,6	3,2
Szczytno Wielkie	Rzeczenica, Przechlewo, Człuchów	587,5	21,4
Bobięcińskie Wielkie	Miastko	518,5	48,0
WEDŁUG GŁĘBOKOŚCI			
BY DEPTH			
Wdzydze Południowe	Karsin, Dziemiany	932,8	68,0
Bobięcińskie Wielkie	Miastko	518,5	48,0
Mausz	Sulęczyno	398,6	45,0
Gwiazdy	Lipnica	206,2	43,7
Raduńskie Górne	Stężyca	379,7	43,0
Ostrowite	Chojnice	265,7	43,0
Borzechowskie Wielkie	Zblewo	229,8	43,0
Wielewskie	Karsin	156,1	40,5
Ocypel Wielki	Lubichowo	105,1	40,0

a Zwierciadła wody i wysp na jeziorze.

Ź r ó d ł o: Wydział Katastru Wodnego – Departament Planowania i Zasobów Wodnych, Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, na podstawie Mapy Podziału Hydrograficznego Polski w skali 1:10000 (w zakresie powierzchni jezior) oraz Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Gdańsku.

a Water and island lake level.

S o u r c e: Planning and Water Resources Department, National Water Management Authority, on the basis of Raster Hydrographical Map of Poland at a scale 1:10000 (in regard to lakes area) and Voivodship Inspectorate of Environmental Protection in Gdańsk.

TABL. 6. TEMPERATURY POWIETRZA

AIR TEMPERATURES

STACJA METEOROLOGICZNA *METEOROLOGICAL STATION*	Wzniesienie stacji nad poziom morza w m *Station elevation above the sea level in m*	Temperatury w °C *Temperatures in °C*						
		średnie [a] *average [a]*				skrajne *extreme*		amplitudy temperatur skrajnych *amplitudes of extreme temperatures*
		1971–2000	1991–2000	2001–2010	2016	maksimum *maximum*	minimum *minimum*	
						1971–2016		
Chojnice	164	7,3	7,6	7,9	8,6	36,3	-25,7	62,0
Hel	1	8,1	8,4	8,7	9,5	33,7	-18,2	51,9
Łeba	2	7,7	8,0	8,3	9,0	37,2	-25,0	62,2

a Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów.

Ź r ó d ł o: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowego Instytutu Badawczego.

a Data for multi-year periods include annual averages from these periods.

S o u r c e: data of the Institute of Meteorology and Water Management – National Research Institute.

TABL. 7. OPADY ATMOSFERYCZNE, PRĘDKOŚĆ WIATRU, USŁONECZNIENIE I ZACHMURZENIE

ATMOSPHERIC PRECIPITATION, WIND VELOCITY, INSOLATION AND CLOUDINESS

STACJA METEOROLOGICZNA *METEOROLOGICAL STATION*	Wzniesienie stacji nad poziom morza w m *Station elevation above the sea level in m*	Roczne sumy opadów w mm *Total annual precipitation in mm*				Średnia prędkość wiatru w m/s *Average wind velocity in m/s*	Usłonecznienie w h *Insolation in h*	Średnie zachmurzenie w oktantach [a] *Average cloudiness in octants [a]*
		1971–2000	1991–2000	2001–2010	2016			
		średnie [b] *average [b]*			2016			
Chojnice	164	547	574	670	684	3,4	1778	5,5
Hel	1	578	590	623	703	4,2	2021	5,2
Łeba	2	632	638	703	659	4,9	•	5,5

a Stopień zachmurzenia nieba od 0 (niebo bez chmur) do 8 (niebo całkowicie pokryte chmurami). b Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów.

Ź r ó d ł o: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowego Instytutu Badawczego.

a Degree of cloudiness from 0 (no clouds) to 8 (total cloud cover). b Data for multi-year periods include annual averages from these periods.

S o u r c e: data of the Institute of Meteorology and Water Management – National Research Institute.

DZIAŁ II
STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA

Uwagi ogólne

1. Informacje o **stanie geodezyjnym i kierunkach wykorzystania powierzchni województwa** ujmowane są według form władania i grup rejestrowych w oparciu o ewidencję gruntów wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1034).

Dane o **gruntach rolnych i leśnych wyłączonych na cele nierolnicze i nieleśne** dotyczą gruntów, za które pobrano należności i opłaty w trybie ustawy z dnia 3 II 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jednolity Dz. U. 2015 poz. 909, z późniejszymi zmianami). Wyłączenie użytków rolnych zaliczonych do klas bonitacyjnych I-III, a także klas bonitacyjnych IV-VI wytworzonych z gleb pochodzenia organicznego oraz gruntów leśnych wymaga decyzji zezwalających na takie wyłączenie. Do 2008 r. rada gminy mogła podjąć uchwałę o objęciu ochroną na jej obszarze również gruntów IV klasy bonitacyjnej pochodzenia mineralnego. Od 2009 r. do 4 IX 2014 r. przepisy ustawy nie miały zastosowania do użytków rolnych położonych w granicach administracyjnych miast.

Klasy bonitacyjne użytków rolnych określają jakość użytków rolnych pod względem przydatności do produkcji rolniczej; klasa I oznacza najwyższą wartość rolniczą, klasa VI – najniższą.

2. Dane o **gruntach zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania** dotyczą gruntów, które utraciły całkowicie wartości użytkowe (grunty zdewastowane) oraz gruntów, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolniczej (grunty zdegradowane).

Rekultywacja gruntów polega na nadaniu lub przywróceniu gruntom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg.

CHAPTER II
ENVIRONMENTAL PROTECTION

General notes

1. *Information regarding the* ***geodesic status and directions of Voivodship land use*** *is classified according to ownership and register groups of land included in the land register introduced by the decree of the Minister of Regional Development and Construction, dated 29 III 2001 in regard to the registration of land and buildings (uniform text Journal of Laws 2016 item 1034).*

Data regarding ***agricultural and forest land designated for non-agricultural and non-forest purposes*** *concern land, for which payments and fees were collected, based on the Law on Agricultural and Forest Land Protection, dated 3 II 1995 (uniform text Journal of Laws 2015 item 909, with later amendments). Designation of agricultural land included in quality classes I-III as well as quality classes IV-VI comprised of origin soils and designation of forest land for above purposes requires a decision to allow such designation. Until 2008 a gmina council might also resolve to protect IV quality class land of mineral origin, located within the gmina. From 2009 to 4 IX 2014 the provisions of the Law did not apply to agricultural land located within the administrative borders of urban areas.*

Quality classes of agricultural land *describe the quality of land in terms of value to agricultural production; class I corresponds to the highest agricultural value and class VI to the lowest.*

2. *Data regarding* ***devastated and degraded land requiring reclamation and management*** *concern land which has completely lost its utility value (devastated land) and land, the utility value of which has declined, due to a worsening in natural conditions or environmental changes and industrial activity as well as to inappropriate agricultural practices (degraded land).*

Reclamation of land *consists in the restoration or assigning a utility or natural value to devastated or degraded land through appropriate landscaping, improving physical and chemical properties, regulating waterways, regenerating soils, strengthening scarps as well as constructing or reconstructing necessary roads.*

3. Informacje o **poborze i zużyciu wody** dotyczą:

1) w pozycji „na cele produkcyjne (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem)" – jednostek organizacyjnych (włączając fermy przemysłowego chowu zwierząt oraz zakłady zajmujące się produkcją roślinną) wnoszących opłaty za pobór z ujęć własnych rocznie 5 dam^3 i więcej wody podziemnej albo 20 dam^3 i więcej wody powierzchniowej lub odprowadzających rocznie 20 dam^3 i więcej ścieków.

   Od 2003 r. uwzględnia się w województwach nadmorskich wielkość poboru z morskich wód wewnętrznych, które obejmują na terenie województwa pomorskiego:

   - część Zatoki Gdańskiej zamkniętą linią łączącą określone punkty geograficzne na Mierzei Helskiej i Mierzei Wiślanej;
   - część Zalewu Wiślanego, znajdującą się na południowy zachód od granicy państwowej między Rzeczypospolitą Polską a Rosją na tym Zalewie;
   - wody portów określone od strony morza linią łączącą najdalej wysunięte w morze stałe urządzenia portowe, stanowiące integralną część systemu portowego;
2) w pozycji „nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie oraz napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych" – jednostek organizacyjnych rolnictwa, leśnictwa i rybactwa zużywających wodę na potrzeby nawadniania gruntów rolnych i leśnych o powierzchni od 20 ha oraz na potrzeby eksploatacji stawów rybnych o powierzchni od 10 ha;
3) w pozycji „eksploatacja sieci wodociągowej" – wszystkich jednostek nadzorujących pracę sieci wodociągowej (w tym również spółdzielni mieszkaniowych, spółek wodnych, zakładów usług wodnych, zakładów pracy itd.).

4. Dane o **ściekach** dotyczą ścieków odprowadzonych do wód lub do ziemi przez jednostki określone w ust. 3, pkt 1 i 3 na str. 59. Do tych samych jednostek odnoszą się dane o **wyposażeniu w oczyszczalnie ścieków.**

Jako **ścieki wymagające oczyszczania** przyjęto wody odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód lub do ziemi albo do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych i chłodniczymi), z innych jednostek oraz z gospodarstw domowych.

Wody chłodnicze są to wody używane w procesach produkcyjnych, głównie w elektrowniach cieplnych, do celów chłodzenia. Są one zwykle podgrzane i powodują tzw. zanieczyszczenie termiczne wód.

3. *Information regarding* ***water withdrawal and consumption*** *concerns:*

1) in the item "for production purposes (excluding agriculture, forestry and fishing)" – organisational entities (including industrial livestock farming and crop production plants) making payments for the annual withdrawal of 5 dam^3 or more of underground water, or 20 dam^3 or more of surface water from their own sources, or discharging 20 dam^3 or more of wastewater annually.

   Since 2003, the volume of the internal seawater with drawal has been indicated in the seaside voivodships. In Pomorskie Voivodship, the following are included:

   - *part of Gulf of Gdańsk enclosed by the line connected specific geographical points on the Hel Peninsula and on the Wisła Peninsula;*
   - *a part of Wisła Bay situated to the south-west of the national border between the Republic of Poland and Russia on the Bay;*
   - *port waters definited from the sea side by a line connecting the farthest extended in the sea port stationary installations constituting an integral part of the port system;*

2) in the item "irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fish ponds" – agricultural, forest and fishing organisational entities, consuming water for irrigating agricultural or forest land of 20 ha or more in area, and for the purpose of exploiting fish ponds of 10 ha and more in area;

3) in the item "exploitation of water supply network" – all entities supervising the work of the water supply network (including housing cooperatives, water companies, water service plants, workplaces etc.).

4. *Data regarding* ***wastewater*** *concern wastewater discharged into waters or into the ground by entities described in item 3, points 1 and 3 on page 59. Data regarding* ***equipment with wastewater treatment plants*** *concern the same entities.*

Wastewater requiring treatment *is understood as water discharged by means of channel or open ditch systems directly into waters or into the ground or to sewage network from production entities (including contaminated drainage water from mines and cooling water), other entities as well as households.*

Cooling water *means water used in production processes, mainly in heat and power generating plants, for cooling purposes. This is usually hot water which causes so-called thermal pollution of water.*

Za **wody chłodnicze niewymagające oczyszczania** uznaje się wody, które spełniają następujące warunki:
- są odprowadzane do wód oddzielnym systemem kanalizacji,
- ładunki zanieczyszczeń w wodach chłodniczych po procesie produkcyjnym nie są większe od ładunków zanieczyszczeń w wodach pobranych do celów chłodzenia,
- temperatura wód chłodniczych odprowadzonych do jezior oraz ich dopływów nie przekracza 26°C, a do pozostałych wód, z wyjątkiem morza terytorialnego, nie przekracza 35°C.

Dane o **ściekach oczyszczanych** dotyczą ścieków oczyszczanych mechanicznie, chemicznie, biologicznie oraz z podwyższonym usuwaniem biogenów i odprowadzonych do wód lub do ziemi.

Przez **ścieki oczyszczane mechanicznie** rozumie się ścieki poddane procesowi usuwania jedynie zanieczyszczeń nierozpuszczalnych, tj. ciał stałych i tłuszczów ulegających osadzaniu lub flotacji.

Chemiczne oczyszczanie ścieków polega na wytrącaniu niektórych związków rozpuszczalnych, względnie ich neutralizacji metodami chemicznymi, takimi jak koagulacja, sorpcja na węglu aktywnym itp.

Biologiczne oczyszczanie ścieków następuje w procesie mineralizacji przez drobnoustroje w środowisku wodnym w sposób naturalny (np. poprzez rolnicze wykorzystanie ścieków, zraszanie pól, stawy rybne) lub w urządzeniach sztucznych (złoża biologiczne, osad czynny) i polega na usuwaniu ze ścieków zanieczyszczeń organicznych oraz związków biogennych i refrakcyjnych.

Podwyższone usuwanie biogenów w ściekach następuje w oczyszczalniach ścieków o wysokoefektywnych technologiach oczyszczania (głównie biologicznych, a także chemicznych) umożliwiających zwiększoną redukcję azotu i fosforu.

Kilkustopniowe oczyszczanie odprowadzanych ścieków, np. biologiczne z podwyższonym usuwaniem biogenów lub mechaniczno-chemiczno-biologiczne, zakwalifikowano do najwyższego stopnia oczyszczania (z podwyższonym usuwaniem biogenów, biologicznego lub chemicznego).

Dane o **oczyszczalniach ścieków komunalnych** dotyczą oczyszczalni, które oczyszczają ścieki odprowadzone do oczyszczalni siecią kanalizacyjną, niezależnie od formy własności zarówno oczyszczalni, jak i sieci kanalizacyjnej, na której oczyszczalnia pracuje. Dane nie dotyczą oczyszczalni przydomowych lub oczyszczających ścieki wyłącznie dowożone (czyli oczyszczalni nie pracujących na sieci kanalizacyjnej).

Cooling water not requiring treatment *is water which meets the following conditions:*
- *it is discharged into waters by a separate sewage system,*
- *the quantity of pollutants in cooling water after the production process is not greater than the amount of pollutants in water withdrawn for cooling purposes,*
- *the temperature of cooling water discharged into lakes and their tributaries does not exceed 26°C and into other waters, except territorial sea, does not exceed 35°C.*

Data regarding ***treated wastewater*** *concern wastewater treated mechanically, chemically, biologically and with increased biogene removal, discharged into waters or into the ground.*

Mechanical treatment of wastewater *is understood as the process of removing only non-soluble pollutants, i.e., solid bodies and fats subject to settlement or floatation.*

Chemical treatment of wastewater *consists in precipitating certain soluble compounds, or their neutralization through chemical methods, such as coagulation, sorption on active carbon, etc.*

Biological treatment of wastewater *occurs through mineralization processes caused by microorganisms in the natural water environment (e.g. through agricultural use of wastewater, field irrigation, fish ponds) or in artificial facilities (biofilters, activated sludge) and consists in the removal of organic pollutants or biogenous and refractive compounds from wastewater.*

Increased biogene removal from sewage *occurs in treatment plants with highly efficient treatment technologies (mostly biological, and also chemical) allowing for an increased reduction in nitrogen and phosphorus content.*

A few steps treatment *of discharged wastewater, e.g. biological with increased biogene removal or mechanical, chemical and biological, was classified as the highest degree of the treatment process (with increased biogene removal, biological or chemical).*

Data regarding ***municipal wastewater treatment plants*** *concern those of them, which are used to treat wastewater drained off to treatment plants by sewage network, regardless of the form of ownership of the plants or sewage networks. Data do not include household treatment plants or treatment plants processing only transported wastewater (i.e. wastewater treatment plants not working within sewage network).*

Dane o **ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków** podano na podstawie badań Głównego Urzędu Statystycznego, w oparciu o szacunek liczby ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie pracujące na sieci kanalizacyjnej. W przypadku gdy miasto obsługiwane jest przez kilka oczyszczalni o różnym sposobie oczyszczania, o zakwalifikowaniu miasta do obsługiwanego przez poszczególny rodzaj oczyszczalni ścieków decyduje przewaga ilości ścieków oczyszczanych przez dany rodzaj oczyszczalni.

5. Informacje o **emisji i redukcji zanieczyszczeń powietrza** z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza dotyczą jednostek organizacyjnych ustalonych przez Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych na podstawie określonej wysokości opłat wniesionych w 1986 r. za roczną emisję substancji zanieczyszczających powietrze według stawek określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 I 1986 r. w sprawie opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian (Dz. U. Nr 7, poz. 40, z późniejszymi zmianami).

Ustalona zbiorowość badanych jednostek utrzymywana corocznie, co zapewnia m.in. porównywalność wyników badań, może być powiększana jedynie w szczególnych przypadkach, np. o jednostki nowo uruchomione lub rozbudowane o wysokiej skali progowej emisji zanieczyszczeń.

Dane o **emisji pyłów** dotyczą pyłów: ze spalania paliw, cementowo-wapienniczych i materiałów ogniotrwałych, krzemowych, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowych, sadzy oraz innych rodzajów zanieczyszczeń pyłowych.

Dane o **emisji gazów** dotyczą: dwutlenku siarki, tlenku węgla, tlenków azotu, węglowodorów oraz innych rodzajów zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla).

Dane o emisji pyłów i gazów obejmują emisję zorganizowaną (z urządzeń technologicznych i ogrzewczych) oraz niezorganizowaną (z hałd, składowisk, w toku przeładunku, z hal produkcyjnych itp.).

Wielkość emisji z poszczególnych źródeł i poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń ustalona została na drodze pomiarów lub na podstawie obliczeń z bilansu surowcowo-paliwowego w oparciu o wskaźniki emisji zanieczyszczeń dla charakterystycznych procesów technologicznych.

*Data on **population connected to wastewater treatment plants** are presented on the basis of surveys of the Central Statistical Office based on estimates of the number of the population served by wastewater treatment plants working on sewage network. When an urban area is served by several treatment plants with various methods of treatment, the predominate amount of wastewater treated by a given treatment plant determines the classification of the urban area in the appropriate type of wastewater treatment plant.*

***5.** Information regarding **emission and reduction of air pollutants** from plants of significant nuisance to air quality concerns organisational entities established by the Minister of Environmental Protection and Natural Resources on the basis of the defined amount of fees borne in 1986 for the annual emission of substances polluting the air, according to rates defined in the decree of the Council of Ministers, dated 13 I 1986, regarding payments for economic use of the environment and modifications to it (Journal of Laws No. 7, item 40, with later amendments).*

The established group of surveyed entities maintained annually which i.a. assures comparability of data, may only be increased in specific cases, e.g. by newly established or expanded entities with a high treshold of pollutant emission.

*Data regarding **particulate emission** concern: particulates from the combustion of fuels, particulates from cement and lime, fire-resistant materials, silicates, artificial fertilizers, carbon and graphite, soot, as well as other types of particulates.*

*Data regarding **gas emission** concern: sulphur dioxide, carbon oxide, nitrogen oxides, hydrocarbons, as well as other types of gaseous pollutants (excluding carbon dioxide).*

Data regarding particulate and gas emission include organised emission (from technological and heating facilities) and non-organised emission (from waste dumps and landfills, in the course of reloading, from production halls etc.).

*The **emission volumes of different pollutant types from various sources** were estimated through measurements or on the basis of calculations of the raw material and fuel balance, based on pollutant emission indicators for the characteristic technological processes.*

6. Ochrona przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody (m.in. dziko występujących oraz objętych ochroną gatunkową roślin, zwierząt i grzybów, zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia, siedlisk przyrodniczych); formami ochrony przyrody są: parki narodowe, rezerwaty przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Podstawą prawną regulującą ustanowienie form ochrony przyrody jest ustawa z dnia 16 IV 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 2134, z późniejszymi zmianami); formy te tworzone są w drodze rozporządzenia Rady Ministrów lub Ministra Środowiska, zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska, uchwały sejmiku województwa lub rady gminy.

Parki narodowe obejmują obszary wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi, o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, na których ochronie podlega cała przyroda oraz walory krajobrazowe.

Parki narodowe tworzy się w celu zachowania różnorodności biologicznej, zasobów, tworów i składników przyrody nieożywionej i walorów krajobrazowych, przywrócenia właściwego stanu zasobów i składników przyrody oraz odtworzenia zniekształconych siedlisk: przyrodniczych, roślin, zwierząt lub grzybów.

Rezerwaty przyrody obejmują wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska: roślin, zwierząt i grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej.

Parki krajobrazowe obejmują obszary chronione ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania i popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Obszary chronionego krajobrazu obejmują tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych.

6. Nature protection *consists in maintaining, sustainable use and renovation of nature resources, objects and elements (among others, plants, animals and fungi originally existing in environment as well as subjected to species protection, wandering and migratory animals, habitats); forms of nature protections are: national parks, nature reserves, landscape parks, protected landscape areas, documentation sites, ecological areas, landscape-nature complexes, Natura 2000 areas, monuments of nature, plant, animal and fungi species protection.*

The legal basis regulating establishing forms of nature protection is the Law on Nature Protection, dated 16 IV 2004 (uniform text Journal of Laws 2016 item 2134, with later amendments); the forms are created by way of the decree of the Council of Ministers or the Minister of the Environment, the regulation of regional director for environmental protection, the resolution of voivodship regional council or gmina council.

National parks *include protected areas distinguishing for particular natural, scientific, social, cultural and educational values, of the area of at least 1000 ha, where all nature elements and specific landscape features are protected.*

National parks are created to preserve biodiversity, resources, formations and elements of inanimate nature and landscape features, restore a proper state of resources and elements of nature, reconstruct distorted natural habitats of plants, animals or fungi.

Nature reserves *include areas having essential value for the environmental, scientific, cultural and landscape reasons in natural or slightly changed state – ecosystems, refuges and natural sites. They also protect habitats of plants, animals, fungi and formations and elements of inanimate nature.*

Landscape parks *are areas protected for natural, historical and cultural values, as well as for landscape features. The aim of landscape park's creation is preservation, popularisation and dissemination of these values in conditions of sustainable development.*

Protected landscape areas *include areas protected for the sake of distinguishing landscape characterised by various ecosystem types. These areas are to be valuable because of their functions satisfying the needs of tourism and recreation and functions of ecological corridors.*

Stanowiska dokumentacyjne są to niewyodrębniające się na powierzchni lub możliwe do wyodrębnienia, ważne pod względem naukowym i dydaktycznym, miejsca występowania formacji geologicznych, nagromadzeń skamieniałości lub tworów mineralnych, jaskinie lub schroniska podskalne wraz z namuliskami oraz fragmenty eksploatowanych lub nieczynnych wyrobisk powierzchniowych i podziemnych.

Użytki ekologiczne są to zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej, jak: naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, wychodnie skalne, skarpy, itp.

Zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi są fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne.

Sieć **Natura 2000** obejmuje obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO) oraz specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO), które do czasu utworzenia w drodze aktu prawnego są obszarami mającymi znaczenie dla Wspólnoty (OZW). Podstawą prawną jej funkcjonowania są: dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE w sprawie ochrony dzikiego ptactwa, określająca kryteria do wyznaczania ostoi dla gatunków ptaków zagrożonych wyginięciem oraz dyrektywa Rady 92/43/ /EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, określająca zasady ochrony pozostałych gatunków zwierząt, a także roślin i siedlisk przyrodniczych oraz procedury ochrony obszarów szczególnie ważnych przyrodniczo.

Pomniki przyrody są to pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie.

7. Odpady oznaczają każdą substancję lub przedmiot, których posiadacz pozbywa się, zamierza się pozbyć lub do których pozbycia się jest obowiązany. Informacje o odpadach za lata 2000-2012 opracowane zostały w oparciu o Ustawę z dnia 27 IV 2001 r. o odpadach. Dane o odpadach od 2013 r. opracowano w oparciu o Ustawę z dnia 14 XII 2012 r. o odpadach (DZ. U. 2013 r. poz. 21, z późniejszymi zmianami).

Prezentowane rodzaje odpadów są zgodne z katalogiem odpadów wprowadzonym rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 XII 2014 r. (Dz. U. 2014 poz. 1923).

Documentation sites *are scientific and educationally important, not emerging on the earth surface or visible on the surface, places of occurrence of various geological formations, fossils accumulations, mineral objects, caverns, rock caves, exploited and discarded opencast and underground workings.*

Ecological areas *are worth protecting fragments of ecosystems of significant importance for biodiversity, such as: natural water reservoirs, field and forest ponds, groups of trees and shrubs, swamps, peat bogs, dunes, rock outcrops, scarps, etc.*

Landscape-nature complexes *are fragments of natural and cultural landscape that are worth protecting due to their scenic or aesthetic features.*

Natura 2000 *network includes Special Protection Areas (SPAs) and Special Areas of Conservarion (SACs) that until the creation by way of legal act are Sites of Community Importance (SCIs). The legal basis for its functioning are: Directive 2009/147/EC of the European Parliament and of the Council on the conservation of wild birds, that specifies the criteria to designate and menage special protection areas for endangerd bird species as well as the Council Directive 92/43/EEC on the conservation of natural habitats and of wild fauna and flora, that specifies the rules of protection of the rest of the animal and plant species as well as natural habitats and the procedures of protection of especially important natural areas.*

Monuments of nature *are single objects of animate and inanimate nature of special environmental, scientific, cultural, historical or landscape value and of distinctive individual features such as trees of impressive size, native and alien bushes, sources, waterfalls, exsurgents, stones, ravines, erratic boulders and caves.*

7. Waste *means any substance or object which the holder discards or intends, or is required to discard. Data on waste for 2000-2012 have been compiled on the basis of the Law on Waste of 27 IV 2001. Data on waste since 2013 have been compiled on the basis of the Law on Waste, dated 14 XII 2012 (Journal of Laws 2013 item 21, with later amendments).*

Types of waste presented are consistent with the waste catalogue introduced by the decree of the Minister of the Environment dated 9 XII 2014 (Journal of Laws 2014 item 1923).

Od 2014 r. dane dotyczące odpadów odzyskanych i unieszkodliwionych obejmują odpady zagospodarowane przez wytwórcę we własnym zakresie. Dane za lata poprzednie dotyczą odpadów odzyskanych i unieszkodliwionych zarówno we własnym zakresie, jak i przekazanych innym odbiorcom w celu odzysku lub unieszkodliwienia.

Informacje o **ilości i rodzajach odpadów** dotyczą zakładów, które wytworzyły w ciągu roku powyżej 1 tys. t odpadów lub nagromadziły 1 mln t i więcej odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych).

Przez **odzysk odpadów** rozumie się jakikolwiek proces, którego głównym wynikiem jest to, aby odpady służyły użytecznemu zastosowaniu przez zastąpienie innych materiałów. Pełna definicja odzysku odpadów zawarta jest w ustawie z dnia 14 XII 2012 r. o odpadach.

Przez **unieszkodliwianie odpadów** rozumie się proces niebędący odzyskiem, nawet jeżeli wtórnym skutkiem takiego procesu jest odzysk substancji lub energii.

Przez **odpady składowane** należy rozumieć odpady umieszczone na składowiskach i w obiektach unieszkodliwiania odpadów (w tym hałdach i stawach osadowych) własnych i innych.

Magazynowanie odpadów to czasowe przechowywanie odpadów, które obejmuje: wstępne magazynowanie odpadów przez ich wytwórcę, tymczasowe magazynowanie odpadów przez prowadzącego zbieranie odpadów, magazynowanie odpadów przez prowadzącego przetwarzanie odpadów.

Dane o **odpadach dotychczas składowanych (nagromadzonych)** dotyczą ilości odpadów zdeponowanych na terenach własnych zakładów w wyniku składowania w roku sprawozdawczym i w latach poprzednich.

Przez **zrekultywowane tereny składowania odpadów** należy rozumieć tereny, których eksploatacja została zakończona i na których zostały przeprowadzone prace polegające na nadaniu lub przywróceniu im wartości użytkowych poprzez m.in. właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych oraz uregulowanie stosunków wodnych.

Since 2014 data on waste recovered and disposed have included waste treated by waste producer on its own. Data on waste recovered and disposed for previous years included waste treated both by waste producer on its own and transferred to other recipient for recovery or disposal.

*Information regarding the **quantity and type of waste** concerns plants which generated over 1 thous. t of waste in the course of the year or accumulated 1 mln t of waste and more (excluding municipal waste).*

***Recovery of waste** shall mean any operation the principal result of which is waste serving a useful purpose by replacing other materials. Full definition of waste recovery is included in the Law on Waste dated 14 XII 2012.*

***Disposal of waste** shall mean any operation which is not recovery even when the operation has as a secondary consequence the reclamation of substances or energy.*

***Landfilled waste** is understood as waste transferred to own and other landfill areas and facilities servicing the extractive industries (including heaps and settling ponds).*

***Waste storage** means a temporary waste accumulation, which includes: preliminary storage of waste by its producer, temporary storage of waste by the unit collecting waste, storage of waste by the unit processing waste.*

*Data regarding **landfilled up to now (accumulated) waste** concern the quantity of waste deposited on the grounds of the plants generating it as a result of depositing it during the reporting and previous years.*

***Reclaimed waste landfills** mean areas the exploitation of which has come to an end, and where the works targeted at creating or restoring their usability through proper relief of the land, enhancement of phisical and chemical features as well as regulation of hydrographic conditions.*

8. Dane o **nakładach na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej** oraz ich **efektach rzeczowych** prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Statystyczną dotyczącą Działalności i Urządzeń Związanych z Ochroną Środowiska, wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 III 1999 r. (Dz. U. Nr 25, poz. 218). Klasyfikacja ta opracowana została na podstawie Międzynarodowej Standardowej Statystycznej Klasyfikacji EKG/ONZ dotyczącej Działalności i Urządzeń Związanych z Ochroną Środowiska i Europejskiego Systemu Zbierania Informacji Ekonomicznych dotyczących Środowiska (SERIEE) wdrożonego przez Unię Europejską.

Prezentowane dane dotyczą: osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, w których liczba pracujących przekracza 9 osób (z wyłączeniem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie oraz osób fizycznych i spółek cywilnych prowadzących działalność gospodarczą – prowadzących księgi przychodów i rozchodów), jednostek prowadzących działalność zaklasyfikowaną według PKD 2007 do sekcji „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne", a także spółek wodno-ściekowych bez względu na liczbę pracujących.

9. Fundusze ekologiczne – fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej (Narodowy i wojewódzkie, a także do 2009 r. powiatowe i gminne) – są to fundusze tworzone m.in. z opłat za korzystanie ze środowiska (tj. kwot pieniężnych pobieranych m.in. za: emisję zanieczyszczeń powietrza, umieszczanie odpadów na składowisku oraz pobór i korzystanie z wód i wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi), innych opłat środowiskowych, kar za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska, spłat pożyczek udzielonych inwestorom.

Dane dotyczące funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej (Narodowego i wojewódzkich) prezentuje się w ujęciu memoriałowym (z wyjątkiem kar za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska – w ujęciu kasowym).

Od 2010 r. do zadań powiatów i gmin należy finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w wysokości nie mniejszej niż kwota wpływów z tytułu opłat i kar środowiskowych, stanowiących dochody budżetów powiatów i gmin, pomniejszona o nadwyżkę z tytułu tych dochodów przekazaną do funduszy wojewódzkich.

*8. Data regarding **outlays on fixed assets and tangible effects of investments in environmental protection and water management** are presented in accordance with the Polish Statistical Classification of Environmental Protection and Facilities, introduced on the basis of the decree of the Council of Ministers, dated 2 III 1999 (Journal of Laws No. 25, item 218). This classification was compiled on the basis of ECE/UN Single European Standard Statistical Classification of Environmental Protection Activities and Facilities as well as with European System for the Collection of Economic Information on the Environment (SERIEE), implemented by the European Union.*

The presented data refer to: legal persons and organisational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity employing more than 9 persons (with the exception of private farms in agriculture as well as natural persons and civil law partnerships conducting economic activity – keeping the so-called revenues and expenses books), budgetary entities conducting economic activity classified according to NACE Rev. 2 to the section "Public administration and defence; compulsory social security" as well as water and sewage companies, regardless of the number of employees.

***9. Ecological funds – environmental protection and water management funds (National and voivodship** as well as, until 2009, powiat and gmina) – are funds created from income originating i.a. from payments for use of natural environment (i.e. payments collected i.a. for: emission of air pollutants, placement of waste in the landfill as well as withdrawal and use of water and releasing wastewater into water or the ground), other environmental payments the fines for violating environmental protection requirements, the repayments of loans granted for investors.*

Data concerning environmental protection and water management funds (National and voivodship) are presented on accrual basis (excluding fines for violating environmental protection requirements – on cash basis).

Since 2010 the objective of powiat and gmina is to finance environmental protection and water management in the amount at least equal to the amount of income from environmental payments and fines, consisting powiat and gmina budgets incomes and reduced by surplus of these incomes that is transferred to voivodship funds.

TABL. 1 (8). STAN GEODEZYJNY [a], KIERUNKI I ZMIANY W WYKORZYSTANIU POWIERZCHNI WOJEWÓDZTWA

Stan w dniu 1 I

GEODESIC STATUS [a], DIRECTIONS AND CHANGES OF VOIVODSHIP LAND USE

As of 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2017		2005	2017	*SPECIFICATION*
	w ha *in ha*			przyrost (+) lub ubytek (–) w ha w stosunku do 2016 r. *increase (+) or decrease (–) in ha in relation to 2016*	na 1000 ludności [b] w ha *per 1000 population [b] in ha*		
Powierzchnia ogólna [c]	**1829288**	**1831034**	**1831034**	**0**	**834**	**791**	***Total area [c]***
Użytki rolne	942562	929232	920575 [d]	2078 [d]	430	398	*Agricultural land*
grunty orne	708075	707083	700424	-285	323	302	*arable land*
sady	5470	5008	4457	-83	2	2	*orchards*
łąki trwałe	117055	112461	110134	-658	53	48	*permanent meadows*
pastwiska trwałe	76147	71904	70203	-307	35	30	*permanent pastures*
grunty rolne zabudowane	22144	20708	19957	-38	10	9	*agricultural built-up areas*
grunty pod stawami	696	505	905	49	0	0	*lands under ponds*
grunty pod rowami	12976	11561	10215	-880	6	4	*lands under ditches*
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	676976	685717	687741	-3487	309	297	*Forest land as well as woody and bushy land*
lasy	669274	677673	683461	678	305	295	*forests*
grunty zadrzewione i zakrzewione	7702	8043	4280	-4165	4	2	*woody and bushy land*
Grunty pod wodami	70440	73925	75128	841	32	32	*Lands under waters*
morskimi wewnętrznymi	13092	15125	15150	-1	6	7	*internal seawaters*
powierzchniowymi płynącymi	48180	49976	52730	826	22	23	*surface flowing*
powierzchniowymi stojącymi	9168	8824	7248	16	4	3	*surface standing*
Grunty zabudowane i zurbanizowane	86203	91282	98028	808	39	42	*Built-up and urbanised areas*
tereny mieszkaniowe	16169	17782	21221	453	7	9	*residential areas*
tereny przemysłowe	4348	5219	5910	120	2	3	*industrial areas*
tereny inne zabudowane	4573	7226	9065	166	2	4	*other built-up areas*
tereny zurbanizowane niezabudowane	5983	5733	5262	-347	3	2	*urbanized non- built-up areas*
tereny rekreacji i wypoczynku	3641	3605	3724	40	2	2	*recreational areas*
tereny komunikacyjne	50722	50941	52135 [e]	375	23	23	*transport areas*
w tym:							*of which:*
drogi	43703	43972	44668	-113	20	19	*roads*
kolejowe	6362	6261	6197	-24	3	3	*railway*
inne [f]	657	708	762	4	0	0	*others [f]*
użytki kopalne	767	775	711	2	0	0	*mining grounds*
Użytki ekologiczne	1272	1765	1972	5	1	1	*Ecological areas*
Nieużytki	43094	42145	41313	-156	20	18	*Wasteland*
Tereny różne [g]	8740	6968	6277	-89	4	3	*Miscellaneous land [g]*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 58. b Stan ludności w dniu 31 XII, odpowiednio dla lat 2004 i 2016. c Obszar lądowy (łącznie z wodami śródlądowymi) oraz część morskich wód wewnętrznych. d Łącznie z gruntami zadrzewionymi i zakrzewionymi na użytkach rolnych, ujmowanych do 2016 r. w pozycji „grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione". e Łącznie z gruntami przeznaczonymi na budowę dróg publicznych lub linii kolejowych. f Porty lotnicze, urządzenia portowe, przystanie, obiekty i budowle służące komunikacji wodnej, naziemne obiekty itp. g Grunty przeznaczone do rekultywacji oraz niezagospodarowane grunty zrekultywowane, wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego.

Ź r ó d ł o: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

a See general notes, item 1 on page 58. b Population as of 31 XII for years 2004 and 2016, respectively. c Land area (including inland waters) as well as part of internal seawaters. d Including woody and bushy land on agricultural land, classified until 2016 in the items "forest land as well as woody and bushy land". e Including areas used for public road construction or railways. f Airports, airport devices, harbours, buildings and other objects of water communication, terrestrial objects, etc. g Land designated for reclamation, unused reclaimed land, embankments not designated for car traffic.

S o u r c e: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 2 (9). GRUNTY ROLNE WYŁĄCZONE NA CELE NIEROLNICZE I LEŚNE NA CELE NIELEŚNE [a]
AGRICULTURAL LAND DESIGNATED FOR NON-AGRICULTURAL PURPOSES AND FOREST LAND DESIGNATED FOR NON-FOREST PURPOSES [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w ha		*in ha*		
O G Ó Ł E M	**667**	**578**	**410**	**520**	***T O T A L***
WEDŁUG RODZAJÓW GRUNTÓW *BY TYPE OF LAND*					
Użytki rolne	**353**	**225**	**272**	**348**	***Agricultural land***
klasy bonitacyjne:					*quality classes:*
Mineralne: I-II	4	4	4	5	*Mineral: I-II*
III	103	63	80	116	*III*
IV	206	143	171	202	*IV*
Organiczne: IV	5	7	8	13	*Organic: IV*
V-VI	35	8	9	12	*V-VI*
Inne grunty rolne	**270**	**334**	**68**	**122**	***Other agricultural land***
Grunty leśne	**44**	**19**	**70**	**50**	***Forest land***
WEDŁUG KIERUNKÓW WYŁĄCZENIA *BY DIRECTIONS OF DESIGNATION*					
Grunty wyłączone:					***Land designated for:***
Na tereny osiedlowe	447	369	262	327	*Residential areas*
Na tereny przemysłowe	80	28	44	50	*Industrial areas*
Pod drogi i szlaki komunikacyjne	6	8	12	11	*Roads and communication trails*
Pod użytki kopalne	40	26	47	39	*Mining grounds*
Pod zbiorniki wodne	1	-	-	-	*Water reservoirs*
Na inne cele	92 [b]	147	45	92	*Other purposes*

a W trybie obowiązujących przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych. b Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.

Ź r ó d ł o: w zakresie wyłączonych w trybie przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych: gruntów rolnych – dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, gruntów leśnych – dane Ministerstwa Środowiska.

a According to the existing legal regulations on the protection of agricultural and forest land. b Data have been changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook.

S o u r c e: in regard to designated land according to the legal regulations on the protection of agricultural and forest land: agricultural land – data of the Ministry of Agriculture and Rural Development, forest land – data of the Ministry of the Environment.

TABL. 3 (10). GRUNTY ZDEWASTOWANE I ZDEGRADOWANE WYMAGAJĄCE REKULTYWACJI I ZAGOSPODAROWANIA ORAZ GRUNTY ZREKULTYWOWANE I ZAGOSPODAROWANE
DEVASTATED AND DEGRADED LAND REQUIRING RECLAMATION AND MANAGEMENT AS WELL AS RECLAIMED AND MANAGED LAND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w ha		*in ha*		
Grunty wymagające rekultywacji					*Land requiring reclamation*
(stan w dniu 31 XII)	2620	2924	2844	2796	*(as of 31 XII)*
zdewastowane	2319	2374	2282	2259	*devastated*
zdegradowane	301	550	562	537	*degraded*
Grunty:					*Land:*
zrekultywowane	34	43	143	81	*reclaimed*
w tym na cele:					*of which for purposes:*
rolnicze	8	29	103	46	*agricultural*
leśne	17	14	37	35	*forest*
zagospodarowane	12	10	61	25	*managed*

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

S o u r c e: data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL. 4 (11). POBÓR WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI

WATER WITHDRAWAL FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
	w hm^3 *in hm^3*				w % *in %*	
O G Ó Ł E M	**276,4**	**227,0**	**225,6**	**224,4**	**100,0**	***T O T A L***
na cele:						*for purposes of:*
Produkcyjne [a] (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem) – z ujęć własnych	147,9	99,6	97,1	95,5	42,6	*Production [a] (excluding agriculture, forestry, hunting and fishing) – from own intakes*
w tym wody:						*of which waters:*
powierzchniowe [b]	129,0	86,6	85,1	82,7	36,9	*surface [b]*
podziemne	16,9	13,0	12,0	12,7	5,6	*underground*
Nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych	8,8	9,0	9,2	8,9	4,0	*Irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fish ponds*
Eksploatacji sieci wodociągowej [c]	119,7	118,3	119,3	120,0	53,5	*Exploitation of water supply network [c]*
wody: powierzchniowe	8,5	10,6	3,8	4,2	1,9	*waters: surface*
podziemne	111,2	107,7	115,5	115,8	51,6	*underground*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 59. b Łącznie z morskimi wodami wewnętrznymi. c Pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci.

a See general notes, item 3 on page 59. b Including internal seawaters. c Water withdrawal by intakes before entering the network.

TABL. 5 (12). ZUŻYCIE WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI

WATER CONSUMPTION FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
	w hm^3 *in hm^3*				w % *in %*	
O G Ó Ł E M	**249,1**	**201,1**	**200,3**	**202,3**	**100,0**	***T O T A L***
Przemysł	145,8	97,6	95,2	93,6	46,3	*Industry*
w tym na cele produkcyjne	140,2	93,6	92,2	90,6	44,8	*of which for purposes of production*
Rolnictwo i leśnictwo [a]	8,8	9,0	9,2	8,9	4,4	*Agriculture and forestry [a]*
Eksploatacja sieci wodociągowej [b]	94,5	94,5	96,0	99,8	49,3	*Exploitation of water supply network [b]*

a Woda zużyta do nawadniania w rolnictwie i leśnictwie oraz do napełniania i uzupełniania stawów rybnych. b Bez zużycia wody na cele przemysłowe z wodociągów stanowiących własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.

a A water consumption for irrigation in agriculture and forestry as well as for filling and completing fish ponds. b Excluding consumption of water for industrial purposes from water supply networks owned by gminas, voivodship waterworks and water companies.

TABL. 6 (13). POWIERZCHNIA I POBÓR WODY DO NAWODNIEŃ W ROLNICTWIE I LEŚNICTWIE ORAZ NAPEŁNIANIA STAWÓW RYBNYCH

AREA AND WATER WITHDRAWAL FOR IRRIGATION IN AGRICULTURE AND FORESTRY AS WELL AS WATER FOR FILLING FISH PONDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Powierzchnia nawadnianych użytków rolnych i gruntów leśnych [a] w ha	7149	7149	7591	7551	*Area of irrigated agricultural land and forest land [a] in ha*
Powierzchnia napełnianych stawów rybnych [b] w ha	28	95	95	95	*Area of filled fish ponds [b] in ha*
Pobór wody w dam^3	8839	9024	9168	8871	*Water withdrawal in dam^3*
do nawadniania użytków rolnych i gruntów leśnych [c]	7739	7274	7418	7121	*for irrigation of agricultural and forest lands [c]*
na 1 ha	1,1	1,0	1,0	0,9	*per 1 ha*
do napełniania i uzupełniania stawów rybnych	1100	1750	1750	1750	*for filling and completing fish ponds*
na 1 ha	39,3	18,4	18,4	18,4	*per 1 ha*

ab O powierzchni co najmniej: a – 20 ha, b – 10 ha. c Łącznie z poborem ścieków do nawodnień.

ab Area of at least: a – 20 ha, b – 10 ha. c Including wastewater withdrawal for irrigation.

TABL. 7 (14). ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE ODPROWADZONE DO WÓD LUB DO ZIEMI
INDUSTRIAL AND MUNICIPAL WASTEWATER DISCHARGED INTO WATERS OR INTO THE GROUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
	w hm^3 *in hm^3*				w % *in %*	
O G Ó Ł E M	**225,1**	**171,4**	**165,2**	**166,6**	**100,0**	***T O T A L***
odprowadzone bezpośrednio z zakładów [a]	132,8	91,1	83,9	82,9	49,8	*discharged directly by plants [a]*
w tym wody chłodnicze	85,2	46,1	37,3	35,8	21,5	*of which cooling water*
odprowadzone siecią kanalizacyjną	92,3	80,3	81,3	83,8	50,3	*discharged by sewage network*
W tym ścieki wymagające oczyszczania	139,9	125,3	127,8	130,8	78,5	*Of which wastewater requiring treatment*
oczyszczane	129,1	124,7	127,3	130,6	78,4	*treated*
mechanicznie	5,3	5,3	6,3	5,6	3,4	*mechanically*
chemicznie [b]	2,1	2,6 [c]	2,1	2,7	1,6	*chemically [b]*
biologicznie	57,8	49,5	50,5	52,1	31,3	*biologically*
z podwyższonym usuwaniem biogenów	63,9	67,3	68,5	70,2	42,1	*with increased biogene removal*
nieoczyszczane	10,8	0,6	0,5	0,2	0,1	*untreated*
odprowadzone bezpośrednio z zakładów	0,4	0,6	0,5	0,2	0,1	*discharged directly by plants*
odprowadzone siecią kanalizacyjną	10,4	-	-	-	-	*discharged by sewage network*

a Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi. b Dotyczy tylko ścieków przemysłowych. c Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.

a Including cooling water and polluted water from mine drainage as well as building constructions as well as from contaminated precipitation water. b Concerns only industrial wastewater. c Data have been changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook.

TABL. 8 (15). ZAKŁADY [a] ODPROWADZAJĄCE ŚCIEKI WEDŁUG MIEJSCA ODPROWADZANIA ORAZ WYPOSAŻENIA W OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW
Stan w dniu 31 XII
PLANTS [a] DISCHARGING WASTEWATER BY PLACE OF DISCHARGE AND WASTEWATER TREATMENT PLANTS POSSESSED
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	**149**	**133**	**119**	**116**	***T O T A L***
Odprowadzające ścieki bezpośrednio do wód lub do ziemi					*Discharging wastewater directly into waters or into the ground*
wymagające oczyszczania	44	46	35	29	*requiring treatment*
wyposażone w oczyszczalnie ścieków	40	37	28	21	*possessing wastewater treatment plants*
o wystarczającej przepustowości	33	28	25	20	*with sufficient capacity*
o niewystarczającej przepustowości	7	9	3	1	*with insufficient capacity*
bez oczyszczalni ścieków	4	9	7	8	*not possessing wastewater treatment plants*
Odprowadzające ścieki do kanalizacji (bez oczyszczalni ścieków)	105	87	84	87	*Discharging wastewater into sewage network (not possessing wastewater treatment plants)*

a Bez przedsiębiorstw i zakładów wodociągowo-kanalizacyjnych.

a Excluding enterprises and water-sewage treatment plants.

TABL. 9 (16). OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW
Stan w dniu 31 XII
WASTEWATER TREATMENT PLANTS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Total*	Mechaniczne *Mechanical*	Chemiczne *Chemical*	Biologiczne *Biological*	Z podwyższonym usuwaniem biogenów *With increased biogene removal*
Oczyszczalnie ścieków przemysłowych:						
Industrial wastewater treatment plants:						
Liczba	2005	38	7	4	23	4
Number	2010	40	10	4	22	4
	2015	27	4	6	13	4
	2016	**22**	**4**	**6**	**10**	**2**
Przepustowość w dam^3/d	2005	242,9	25,7	11,5	203,7	2,0
Capacity in $dam^3/24$ h	2010	228,1	17,3	7,3	202,5	1,0
	2015	211,8	5,4	5,8	199,7	1,0
	2016	**212,5**	**5,4**	**5,8**	**200,2**	**1,2**
Oczyszczalnie ścieków komunalnych [a]:						
Municipal wastewater treatment plants [a]:						
Liczba	2005	210	5	-	164	41
Number	2010	219	5	-	168	46
	2015	173	-	-	127	46
	2016	**170**	**-**	**-**	**124**	**46**
Przepustowość w dam^3/d	2005	619,8	0,8	-	126,5 [b]	492,5
Capacity in $dam^3/24$ h	2010	543,9 [c]	0,1	-	82,6 [b]	461,1
	2015	512,5	-	-	79,5	433,0
	2016	**514,1**	**-**	**-**	**79,1**	**435,0**
Ludność korzystająca z oczyszczalni	2005	78,4	0,2	-	19,7	58,5
ścieków w % ludności ogółem [d]	2010	79,3	0,0	-	14,6	64,6
Population connected to wastewater	2015	83,2	-	-	15,1	68,2
treatment plants in % of total population [d]	**2016**	**83,3**	**-**	**-**	**15,3**	**68,1**

a Miejskie i wiejskie pracujące na sieci kanalizacyjnej. b Dotyczy urządzeń do biologicznego oczyszczania. c Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika. d Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – dane szacunkowe, ludność ogółem – na podstawie bilansów; patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 59.

a Treatment plants of urban and rural areas working on sewage network. b Refers to equipment for biological treatment. c Data have been changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook. d Population connected to wastewater treatment plants – estimated data, total population – based on balances; see general notes, item 4 on page 59.

TABL. 10 (17). EMISJA I REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIE UCIĄŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA

EMISSION AND REDUCTION OF AIR POLLUTANTS FROM PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza [a] (stan w dniu 31 XII)	76	81	87	89	*Plants of significant nuisance to air quality [a] (as of 31 XII)*
w tym wyposażone w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń:					*of which possessing systems to reduce the emission of:*
pyłowych	59	56	60	56	*particulates*
gazowych	9	16	11	11	*gases*
w tym nieposiadające wyników pomiarów:					*of which without the results of measurements of:*
emisji:					*emission:*
pyłów	28	32	33	35	*particulates*
gazów	27	29	29	30	*gases*
imisji:					*imission:*
pyłów	•	•	84	85	*particulates*
gazów	•	•	83	84	*gases*
Emisja zanieczyszczeń w tys. t:					*Emission of pollutants in thous. t:*
pyłowych	3,5	3,4	2,3	1,9	*particulates*
w tym pyły ze spalania paliw gazowych (bez dwutlenku węgla)	2,7	2,4	1,4	0,9	*of which particulates from the combustion of fuels gases (excluding carbon dioxide)*
w tym: dwutlenek siarki	41,7	35,3	28,5	24,0	*of which: sulphur dioxide*
tlenek węgla	25,2	18,1	13,0	9,4	*carbon oxide*
tlenki azotu	6,0	5,9	5,4	5,2	*nitrogen oxides*
Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń:	9,1	9,7	8,3	7,5	*Pollutants retained in pollutant reduction systems:*
w tysiącach ton:					*in thousand tonnes:*
pyłowe	327,8	390,1	310,9	331,5	*particulates*
gazowe (bez dwutlenku węgla)	37,8	70,7	103,5	123,9	*gases (excluding carbon dioxide)*
w % zanieczyszczeń wytworzonych:					*in % of pollutants produced:*
pyłowych	98,9	99,1	99,3	99,4	*particulates*
gazowych (bez dwutlenku węgla)	47,6	66,7	78,4	83,8	*gases (excluding carbon dioxide)*

a Emitujące pyły, gazy lub równocześnie pyły i gazy.

a Emitting particulates, gases or particulates and gases.

TABL. 11 (18). URZĄDZENIA DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA W ZAKŁADACH SZCZEGÓLNIE UCIĄŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA

AIR POLLUTION REDUCTION SYSTEMS IN PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Cyklony *Cyclones*	Multicyklony *Multicyclones*	Filtry tkaninowe *Fabric filters*	Elektrofiltry *Electrofilters*	Urządzenia mokre *Wet air cleaners*	Inne *Others*
URZĄDZENIA – stan w dniu 31 XII *EQUIPMENT – as of 31 XII*							
O G Ó Ł E M	2005	179	39	111	19	73	•
T O T A L	2010	163	49	123	19	86	40
	2015	115	55	173	20	49	30
	2016	**91**	**63**	**197**	**26**	**53**	**32**
Skuteczność:							
Efficiency:							
niska	2005	8	-	8	-	21	•
low	2010	8	-	9	-	14	x
	2015	16	2	13	-	2	x
	2016	**10**	**1**	**13**	**-**	**2**	**x**
średnia	2005	72	20	55	-	28	•
moderate	2010	54	12	43	-	32	x
	2015	32	20	57	1	8	x
	2016	**18**	**24**	**57**	**1**	**10**	**x**
wysoka	2005	99	19	48	19	24	•
high	2010	101	37	71	19	40	x
	2015	67	33	103	19	39	x
	2016	**63**	**38**	**127**	**25**	**41**	**x**
PRZEPŁYW GAZÓW ODLOTOWYCH w dam^3/h *WASTE GAS FLOW in dam^3/h*							
O G Ó Ł E M	2005	4956	1410	1834	3567	552	•
T O T A L	2010	4473	1445	1478	3456	632	423
	2015	4766	1581	2629	2618	940	426
	2016	**3911**	**1554**	**2938**	**2437**	**2196**	**961**
Skuteczność:							
Efficiency:							
niska	2005	99	-	5	-	135	•
low	2010	103	-	129	-	130	x
	2015	205	42	131	-	8	x
	2016	**153**	**5**	**131**	**-**	**8**	**x**
średnia	2005	1728	491	1001	-	52	•
moderate	2010	993	366	528	-	45	x
	2015	979	402	969	25	36	x
	2016	**190**	**479**	**948**	**25**	**886**	**x**
wysoka	2005	3129	919	828	3567	365	•
high	2010	3377	1079	821	3456	457	x
	2015	3582	1137	1529	2593	896	x
	2016	**3568**	**1070**	**1859**	**2412**	**1302**	**x**

TABL. 12 (19). POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA [a]
Stan w dniu 31 XII
AREA OF SPECIAL NATURE VALUE UNDER LEGAL PROTECTION [a]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2005	2010	2015	2016		
	w ha *in ha*				w % powierzchni ogólnej województwa *in % of total area of the Voivodship*	na 1 mieszkańca w m^2 *per capita in m^2*
O G Ó Ł E M ..... ***T O T A L***	**596098**	**598064**	**598303**	**598303**	**32,7**	**2584**
Parki narodowe ..... *National parks*	26186	26186	26186	26186	1,4	113
Rezerwaty przyrody ..... *Nature reserves*	7009	8737	8867	8871	0,5	38
Parki krajobrazowe [b] ..... *Landscape parks [b]*	152694 [c]	155070	152187	152190	8,3	657
Obszary chronionego krajobrazu [b] *Protected landscape areas [b]*	394025	390361	390314	390300	21,3	1686
Stanowiska dokumentacyjne ..... *Documentation sites*	30	30	30	30	0,0	0
Użytki ekologiczne ..... *Ecological areas*	3097	4006	4447	4454	0,2	19
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe *Landscape-nature complexes*	13056	13675	16272	16272	0,9	70

a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 62. b Bez powierzchni rezerwatów przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu. c Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.

a See general notes, item 6 on page 62. b Excluding nature reserves, documentation sites, landscape-nature complexes and ecological areas located within landscape parks and protected landscape areas. c Data have been changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook.

TABL. 13 (20). PARKI NARODOWE
Stan w dniu 31 XII
NATIONAL PARKS
As of 31 XII

LATA *YEARS* PARKI NARODOWE *NATIONAL PARKS*		Powierzchnia [a] w ha *Area [a] in ha*				
		parków narodowych *national parks*				otuliny (strefy ochronnej) *buffer (protective zones)*
		ogółem *grand total*	w tym lasów *of which forests*	z liczby ogółem – pod ochroną ścisłą [b] *of grand total number – strictly protected [b]*		
				razem *total*	w tym lasów *of which forests*	
O G Ó Ł E M ..... ***T O T A L***	2005	26186	10117	6253	2908	43201
	2010	26186	10119	6253	2909	43201
	2015	26186	10120	5651	2992	43201
	2016	**26186**	**10120**	**5716**	**2992**	**43201**
Słowiński		21573 [c]	6184	5392	2713	30220
Bory Tucholskie		4613	3936	324	278	12981

a Powierzchnia parku w granicach województwa. b Powierzchnia, na której chroniona jest cała przyroda i jest całkowicie zaniechana bezpośrednia ingerencja człowieka. c Bez wód przybrzeżnych Morza Bałtyckiego, których powierzchnia wynosi 11171 ha.

a Area of park in boundaries of the voivodship. b The area in which all forms of nature are protected and direct human interference is entirely abandoned. c Excluding coastal waters of the Baltic Sea – 11171 ha.

TABL. 14 (21). REZERWATY PRZYRODY
Stan w dniu 31 XII
NATURE RESERVES
As of 31 XII

LATA REZERWATY		Obiekty *Number*	Powierzchnia w ha *Area in ha*		*YEARS RESERVES*
			ogółem *total*	w tym pod ochroną ścisłą [a] *of which strictly protected* [a]	
OGÓŁEM	2005	118	7009	143	***TOTAL***
	2010	129	8737	73	
	2015	132	8867	61	
	2016	**133**	**8871**	**87**	
Faunistyczne		13	1574	-	*Fauna*
Krajobrazowe		12	1388	7	*Landscape*
Leśne		48	1511	31	*Forest*
Torfowiskowe		26	3308	50	*Peat-bog*
Florystyczne		16	607	-	*Flora*
Wodne		14	429	-	*Water*
Przyrody nieożywionej		2	22	-	*Inanimate nature*
Stepowe		1	4	-	*Steppe*
Słonoroślowe		1	28	-	*Halophyte*

a Powierzchnia, na której chroniona jest cała przyroda i jest całkowicie zaniechana bezpośrednia ingerencja człowieka.
a The area in which all forms of nature are protected and direct human interference is entirely abandoned.

TABL. 15 (22). PARKI KRAJOBRAZOWE
Stan w dniu 31 XII
LANDSCAPE PARKS
As of 31 XII

LATA *YEARS* ZESPOŁY I PARKI KRAJOBRAZOWE [a] *SETS AND LANDSCAPE PARKS* [a]		Powierzchnia [b] *Area* [b]			
		ogółem *total*	w tym *of which*		
			lasów *forests*	użytków rolnych *agricultural land*	wód *water*
		w ha *in ha*			
OGÓŁEM	2005	167856	107793	38780	11820
TOTAL	2010	167855	107793	38780	11820
	2015	167855	107793	38780	11820
	2016	**167855**	**107793**	**38780**	**11820**
Dolina Słupi		37040	26560	7700	2330
Zaborski		34026	21541	8008	3575
Kaszubski		33202	11230	16712	3430
Trójmiejski		19930	18324	1323	145
Wdzydzki		17832	11370	2120	1915
Tucholski [c]		11323	9570	1400	210
Nadmorski		7452	3518	1285	-
Mierzeja Wiślana		4410	3330	186	-
Pojezierza Iławskiego [c]		2640	2350	46	215

a Uszeregowane malejąco według powierzchni ogółem w województwie. b Łącznie z powierzchnią rezerwatów przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych położonych na terenie parków. c Powierzchnia parków w granicach województwa.

a Listed according to decreasing total area in Voivodship. b Including nature reserves, documentation sites, landscape--nature complexes and ecological areas located within parks. c Area of parks in the area of Voivodship.

TABL. 16 (23). POMNIKI PRZYRODY
Stan w dniu 31 XII
MONUMENTS OF NATURE
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M	**2619**	**2784**	**2821**	**2828**	***T O T A L***
w tym:					*of which:*
Pojedyncze drzewa	1965	2190	2191	2191	*Individual trees*
Grupy drzew	406	352	373	380	*Tree clusters*
Głazy narzutowe	167	162	173	173	*Erratic boulders*
Aleje	32	33	37	37	*Alleys*

TABL. 17 (24). ODPADY [a] WYTWORZONE I DOTYCHCZAS SKŁADOWANE (NAGROMADZONE) ORAZ TERENY ICH SKŁADOWANIA
WASTE [a] GENERATED AND LANDFILLED UP TO NOW (ACCUMULATED) AS WELL AS THEIR STORAGE YARDS AREAS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
Zakłady wytwarzające odpady (stan w dniu 31 XII)	89	118	98	103	*Plants generating waste (as of 31 XII)*
Odpady wytworzone (w ciągu roku) w tys. t	2198	1823	1580	2092	*Waste generated (during the year) in thous. t*
Odpady dotychczas składowane (nagromadzone [b]; stan w końcu roku) w tys. t	22141	21828	3840	3888	*Waste landfilled up to now (accumulated [b]; end of the year) in thous. t*
Odpady poddane odzyskowi z nagromadzonych do 1 stycznia roku sprawozdawczego w tys. t	1	3	-	1	*Waste recovered from accumulated by 1 January of reporting year in thous. t*
Tereny składowania odpadów w ha:					*Area of storage yards in ha:*
niezrekultywowane (stan w końcu roku)	161	175	125	125	*non-reclaimed (end of the year)*
zrekultywowane (w ciągu roku)	2	-	-	-	*reclaimed (during the end)*

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 63. b Na składowiskach i w obiektach unieszkodliwiania odpadów wydobywczych (w tym hałdach i stawach osadowych) własnych.

a Excluding municipal waste; see general notes, item 7 on page 63. b On own landfills and in facilities servicing the extractive industries (of which heaps and settling ponds).

TABL. 18 (25). ODPADY [a] WEDŁUG RODZAJÓW W 2016 R.

WASTE [a] BY TYPE IN 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Odpady wytworzone w ciągu roku *Waste generated during the year*						Odpady dotychczas składowane (nagromadzone [b]; stan w końcu roku) *Waste landfilled up to now (accumulated [b]; as of end of year)*
	ogółem *grand total*	poddane odzyskowi [c] *recovered [c]*	unieszkodliwione [c] *disposed [c]*		przekazane innym odbiorcom *transferred to other recipients*	magazynowane czasowo *temporarily stored*	
			razem *total*	w tym składowane [d] *of which landfilled [d]*			
	w tys. t *in thous. t*						
O G Ó Ł E M ..... *T O T A L*	**2092,4**	**1030,7**	**73,9**	**49,1**	**918,6**	**69,2**	**3888,3**
w tym: *of which:*							
Mieszanki popiołowo-żużlowe z mokrego odprowadzania odpadów paleniskowych ..... *Dust-slag compounds from wet treatment of furnace waste*	74,5	0,3	38,3	38,3	34,1	1,8	3779,2
Popioły lotne z węgla ..... *Coal fly ash*	84,5	-	-	-	83,9	0,6	-
Mieszaniny popiołów lotnych i odpadów stałych z wapniowych metod odsiarczania gazów odlotowych ..... *Mixtures of fly ash and solid waste originating from limestone methods of desulphurisation of waste gases*	6,1	-	-	-	6,1	-	-
Żużle, popioły paleniskowe i pyły z kotłów ..... *Slag, furnace ash and particulates from boilers*	21,6	-	-	-	21,4	0,2	-

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 63. bd Na składowiskach i w obiektach unieszkodliwiania odpadów wydobywczych (w tym hałdach i stawach osadowych): b – własnych, d – własnych i innych. c We własnym zakresie przez wytwórcę.

a Excluding municipal waste; see general notes, item 7 on page 63. bd On landfills and in facilities servicing the extractive industries (of which heaps and settling ponds): b – own, d – own and other. c By waste producer on its own.

TABL. 19 (26). NAKŁADY [a] NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ (ceny bieżące)

OUTLAYS [a] ON FIXED ASSETS FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w tys. zł		*in thous. zl*		
Ochrona środowiska	**232914,8**	**835580,0**	**847046,1**	**402301,9**	***Environmental protection***
w tym:					*of which:*
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	34232,6	111130,5	275382,4	217552,7	*Protection of air and climate*
w tym nakłady na nowe techniki i technologie spalania paliw oraz modernizację kotłowni i ciepłowni	27326,3	25337,9	74378,5	21653,1	*of which outlays on modern fuel combustion technologies as well as modernisation of boiler and thermal energy plants*
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	162428,0	472468,7	503298,6	144577,2	*Wastewater management and protection of waters*
w tym nakłady na:					*of which outlays on:*
oczyszczanie ścieków komunalnych	30449,5	107888,6	181992,8	31235,8	*municipal wastewater treatment*
sieć kanalizacyjną odprowadzającą ścieki i wody opadowe	115777,0	352265,5	305022,3	103102,8	*sewage network discharging wastewater and precipitation water*
Gospodarka odpadami, ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych	27708,1	239990,9	54183,9	17707,9	*Waste management, protection and recovery of soils, protection of underground and surface waters*
w tym nakłady na:					*of which outlays on:*
zbieranie odpadów [b] i ich transport	3779,5	4994,8	10663,0	6801,0	*waste collection [b] and transportation*
w tym selektywne zbieranie odpadów	654,1	1723,2	4775,9	5111,3	*of which selective waste collection*
usuwanie i unieszkodliwianie odpadów [b]	18478,7	164199,0	40124,1	9957,4	*removal and treatment of waste [b]*
rekultywację hałd, stawów osadowych i składowisk odpadów oraz innych terenów zdewastowanych i zdegradowanych	-	53263,7	394,4	338,6	*reclamation of waste dumps, sludge tanks and landfills as well as of other devastated and degraded areas*
Zmniejszanie hałasu i wibracji	1794,0	1090,0	6708,4	8572,8	*Noise and vibration reduction*
Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu	2946,1	672,8	32,4	1416,0	*Protection of biodiversity and landscape*
Gospodarka wodna	**50639,2**	**242291,0**	**209405,2**	**58248,2**	***Water management***
nakłady na:					*outlays on:*
Ujęcia i doprowadzenia wody	28107,8	110746,7	93429,4	44260,1	*Water intakes and systems*
Stacje uzdatniania wody	6678,0	103733,2	21274,7	7116,5	*Water treatment plants*
Zbiorniki i stopnie wodne	4074,4	2187,5	5260,3	77,4	*Water reservoirs and falls*
Regulację i zabudowę rzek i potoków	362,9	1348,0	37610,4	6327,4	*Regulation and management of rivers and streams*
Obwałowania przeciwpowodziowe i stacje pomp	11416,1	24275,6	51830,4	466,8	*Flood embankments and pump stations*

a Według lokalizacji inwestycji; nakłady te uwzględniono również w nakładach inwestycyjnych we właściwych sekcjach gospodarki narodowej. b Przemysłowych i komunalnych.

a By investment's location; these outlays are also included in the appropriate sections of the national economy. b Industrial and municipal.

TABL. 20 (27). EFEKTY RZECZOWE ODDANYCH DO UŻYTKU INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ

TANGIBLE EFFECTS OF COMPLETED INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
		OCHRONA ŚRODOWISKA			
		ENVIRONMENTAL PROTECTION			
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu:					***Protection of air and climate:***
Zdolność przekazanych do eksploatacji urządzeń do redukcji zanieczyszczeń w t/r:					*Ability of completed systems to reduce pollutants in t/y:*
pyłowych	419	72	13238	226	*particulates*
gazowych	400	-	-	6374	*gas*
Gospodarka ściekowa i ochrona wód:					***Wastewater management and protection of waters:***
Sieć kanalizacyjna w km odprowadzająca:					*Sewage network in km discharging:*
ścieki	272,8	421,3	505,6	112,9	*wastewater*
wody opadowe	27,3	42,8	56,2	63,6	*precipitation water*
Oczyszczalnie ścieków:					*Wastewater treatment plants:*
obiekty	4	2	1	1	*facilities*
w tym oczyszczalnie komunalne	4	2	1	1	*of which municipal*
biologiczne (bez komór fermentacyjnych)	4	2	1	1	*biological (excluding fermentation tanks)*
przepustowość oczyszczalni w m^3/d	5669	1560	8361	1459	*capacity of treatment plants in m^3/24 h*
w tym oczyszczalni komunalnych	5669	1560	8261	1459	*of which municipal*
mechanicznych	-	-	100	-	*mechanical*
biologicznych (bez komór fermentacyjnych)	4512	720	3461	13	*biological (excluding fermentation tanks)*
z podwyższonym usuwaniem biogenów	1157	840	4800	1446	*with increased biogene removal*
Indywidualne przydomowe oczyszczalnie ścieków:					*Individual wastewater treatment plants:*
obiekty	•	10159	200	65	*facilities*
przepustowość w m^3/d	•	19250	295	87	*capacity in m^3/24 h*
Podczyszczalnie ścieków przemysłowych:					*Industrial waste pre-treatment plants:*
obiekty	2	3	1	-	*facilities*
przepustowość w m^3/d	107	385	560	-	*capacity in m^3/24 h*
Gospodarka odpadami:					***Waste management:***
Urządzenia do unieszkodliwiania odpadów:					*Waste treatment systems:*
obiekty	2	1	-	-	*facilities*
wydajność w t/r	6500	1059	-	-	*capacity in t/y*
Składowiska dla odpadów komunalnych:					*Landfills of municipal waste:*
obiekty	1	1	-	-	*facilities*
powierzchnia w ha	9,7	12,0	-	-	*area in ha*
wydajność w t/r	135000	198687	-	-	*capacity in t/y*
Wydajność urządzeń do gospodarczego wykorzystania odpadów [a] w t/r	383	-	2000	-	*Capacity of waste utilization systems [a] in t/y*

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych.

a Excluding municipal waste.

TABL. 20 (27). EFEKTY RZECZOWE ODDANYCH DO UŻYTKU INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ (dok.)

TANGIBLE EFFECTS OF COMPLETED INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
			GOSPODARKA WODNA *WATER MANAGEMENT*		
Wydajność ujęć wodnych [a] w m^3/d	2077	18184	25964	15420	*Capacity of water intakes [a] in m^3/24 h*
Uzdatnianie wody w m^3/d	3623	2167	1466	252	*Water treatment in m^3/24 h*
Sieć wodociągowa w km	215,1	279,3	360,4	252,8	*Water supply network in km*
Pojemność zbiorników wodnych w dam^3	-	131,1	-	-	*Capacity of water reservoirs in dam^3*
Regulacja i zabudowa rzek i potoków w km	0,2	0,0	3,6	6,1	*Regulation and management of rivers and streams in km*
Obwałowania przeciwpowodziowe [b] w km	0,7	0,1	3,0	0,4	*Flood embankments [b] in km*

a Bez ujęć w energetyce zawodowej. b Budowa i modernizacja.

a Excluding water intakes in the power generating plants. b Construction and modernisation.

TABL. 21 (28). KIERUNKI FINANSOWANIA Z WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ

FINANCING DIRECTIONS OF THE VOIVODSHIP ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
	w tys. zł *in thous. zl*				w % *in %*	
O G Ó Ł E M	**52896,4**	**84495,6**	**146440,5**	**77901,1**	**100,0**	***T O T A L***
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	5238,8	8060,0	17879,3	30176,5	38,7	*Protection of air and climate*
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	31774,0	58875,7	92977,5	25580,6	32,8	*Wastewater management and protection of waters*
Gospodarka odpadami	2345,3	5358,1	11666,0	5305,0	6,8	*Waste management*
Pozostałe	13538,3	12201,8	23917,7	16839,0	21,6	*Others*

Ź r ó d ł o: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

S o u r c e: data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management.

TABL. 22 (29). WPŁYWY Z OPŁAT I KAR NA FUNDUSZE OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ

RECEIPTS FROM FEES AND FINES FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUNDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w tys. zł *in thous. zl*				
Opłaty za korzystanie ze środowiska	**55024,1**	**106838,8**	**75361,7**	**77106,0**	***Payments for use of natural environment***
w tym:					*of which:*
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	20093,2	25730,5	27647,6	32093,6	*Wastewater management and protection of waters*
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	24445,6	25773,0	25792,2	24044,1	*Protection of air and climate*
Gospodarka odpadami	9230,8	54631,9	19527,0	20968,3	*Waste management*
Kary za nieprzestrzeganie przepisów ochrony środowiska	**490,8**	**404,9**	**576,0**	**1060,4**	***Fines for breaching environmental protection regulations***
w tym za przekroczenie:					*of which for exceeding:*
Warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	423,9	196,4	208,8	95,4	*Norms of discharging wastewater into water or into the ground*
Dopuszczalnej emisji zanieczyszczeń do powietrza	31,1	159,5	-	49,1	*Permissible emission of air pollutants*

Ź r ó d ł o: w zakresie opłat – dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, kar – dane Inspekcji Ochrony Środowiska.

S o u r c e: with regard to fees – data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management, fines – data of the Inspectorate for Environmental Protection.

DZIAŁ III

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY I SAMORZĄD TERYTORIALNY

Uwagi ogólne

1. Z dniem 1 I 1999 r. (na mocy ustawy z dnia 24 VII 1998 r., Dz. U. Nr 96, poz. 603) wprowadzono nowy zasadniczy trójstopniowy podział terytorialny państwa, którego jednostkami są: gminy, powiaty i województwa.

Gmina jest podstawową jednostką terytorialnego podziału kraju. Jednostkami pomocniczymi w gminach są m.in. sołectwa, których organizację i zakres działania określa właściwa rada gminy odrębnym statutem.

2. Kadencja prezydentów miast, burmistrzów, wójtów oraz rad gmin, rad miejskich na prawach powiatu i rad powiatów trwa 4 lata, licząc od dnia wyborów.

3. Charakterystykę demograficzno-zawodową radnych w jednostkach samorządu terytorialnego oparto o wyniki sprawozdawczości za 2016 r., aktualizującej dane o radnych zawarte w obwieszczeniach terytorialnych komisji wyborczych z wyborów samorządowych w dniu 16 XI 2014 r.

Grupowania radnych organów jednostek samorządu terytorialnego według grup zawodów dokonano na podstawie Klasyfikacji Zawodów i Specjalności dla potrzeb rynku pracy wprowadzonej rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 VIII 2014 r. (Dz. U. 2014 poz. 1145) w miejsce obowiązującej do 31 XII 2014 r.

4. Prezentowane informacje o **administracji publicznej** dotyczą zatrudnienia i wynagrodzeń w administracji państwowej i samorządu terytorialnego oraz w samorządowych kolegiach odwoławczych i obejmują jednostki zaliczane według PKD 2007 do grupy „Administracja publiczna oraz polityka gospodarcza i społeczna" w sekcji „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne".

Do **administracji państwowej** zalicza się:

1) naczelne i centralne organy administracji łącznie z pracownikami zatrudnionymi w ich placówkach zagranicznych:
   a) instytucje naczelne i centralne (np. kancelarie: Sejmu, Senatu i Prezydenta, ministerstwa, urzędy centralne),

CHAPTER III

ADMINISTRATIVE DIVISION AND TERRITORIAL GOVERNMENT

General notes

1. *On 1 I 1999 a new fundamental three-tier territorial division of the country (on the basis of Law of 24 VII 1998, Journal of Laws No. 96, item 603) was introduced, the entities of which are: gminas, powiats and voivodships.*

The gmina is the basic unit of the country's territorial structure. Auxiliary entities in gminas are, among others, village administrator's offices. Their organization and scope of activity is outlined by individual gmina councils in a separate statute.

2. *Term of presidents of cities, mayors, village mayors as well as gmina councils, city councils in cities with powiat status and powiat councils lasts 4 years, counting from the day of election.*

3. *The demographic and occupational characteristic of councillors in local government units is based on reporting results for 2016, updating information concerning councillors included in announcements of local election commissions from the 16 XI 2014 local government elections.*

The grouping of councillors of organs of local government units by groups of occupations is made on the basis of the Polish Classification of Occupations and Specializations for Labour Market Needs, which was introduced by a decree of the Ministry of Labour and Social Policy, dated 7 VIII 2014 (Journal of Laws 2014 item 1145) replacing the classification valid until 31 XII 2014.

4. *Information presented concerning* ***public administration*** *involves employment and wages and salaries in the state administration, local goverment administration and local government appeal councils and covers entities included, in accordance with NACE Rev. 2, in the group "Public administration and economic and social policy" in the section "Public administration and defence; compulsory social security".*

State administration *comprises:*

1) principle and central organs of administration including the personnel employed in their foreign entities:
   a) principle and central institutions (e.g., chancelleries of: the Sejm, the Senate and the President, ministries, central offices),

b) terenowe organy administracji rządowej niezespolonej (np. izby i urzędy skarbowe i celne, okręgowe inspektoraty pracy, urzędy statystyczne, regionalne izby obrachunkowe oraz do 2010 r. gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych);

2) terenowe organy administracji rządowej zespolonej: urzędy wojewódzkie, jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. inspektoraty: inspekcji handlowej, nadzoru budowlanego, weterynarii, farmaceutyczne, ochrony środowiska, ochrony roślin i nasiennictwa oraz urzędy ochrony zabytków i kuratoria oświaty);

3) niektóre agencje państwowe (np. Agencję Rezerw Materiałowych, Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości oraz od 2009 r. Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa) oraz jednostki pomocnicze administracji państwowej wraz z oddziałami regionalnymi.

Do administracji samorządu terytorialnego zalicza się:

1) gminy i miasta na prawach powiatu:
   a) urzędy gmin i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. jednostki usług komunalnych oraz od 2009 r. zarządy dróg),
   b) urzędy miast na prawach powiatu i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. ośrodki dokumentacji geodezyjno-kartograficznej oraz od 2009 r. zarządy dróg);
2) powiaty, tj. starostwa powiatowe i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. urzędy pracy, zarządy dróg);
3) województwa, tj. urzędy marszałkowskie i wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne (np. urzędy pracy, zarządy melioracji i urządzeń wodnych oraz od 2009 r. zarządy dróg).

5. Samorządowe kolegia odwoławcze są organami właściwymi do rozpatrywania m.in. odwołań od decyzji, zażaleń na postanowienia jednostek samorządu terytorialnego.

6. Dane o przeciętnych wynagrodzeniach w administracji państwowej nie uwzględniają wynagrodzeń osób zatrudnionych w placówkach zagranicznych.

b) territorial organs of non-combined government administration (e.g., fiscal and customs chambers and offices, district work inspectorates, statistical offices, regional chambers of audit, and until 2010 auxiliary units of budgetary entities);

2) territorial organs of combined government administration: voivodship offices, auxiliary service entities (e.g., inspectorates of: trade, construction supervision, veterinary, pharmaceutical, environmental protection, plant protection and seed production as well as monument preservation offices and school superintendent's offices);

3) some state agencies (e.g., Material Reserves Agency, Polish Agency for Enterprise Development and since 2009 Agency for Restructuring and Modernisation of Agriculture) and auxiliary entities of state administration with regional units.

***Local government administration** comprises:*

1) gminas and cities with powiat status:
   a) gmina offices and auxiliary service entities (e.g., municipal service entities and since 2009 public road boards),
   b) offices of cities with powiat status and auxiliary service entities (e.g., geodetic and cartographic documentation centres and since 2009 public road boards);
2) powiats, i.e., powiat starost offices and auxiliary service entities (e.g., labour offices, public road boards);
3) voivodships, i.e., marshals' offices and voivodship local government organisational entities (e.g., labour offices, drainage and water facility boards and since 2009 public road boards).

***5. Local government appeal councils** are bodies competent for examining, i.a. appeals against concluding decisions, complaints against procedural decisions of local government units.*

***6.** Data concerning average wages and salaries in the state administration do not include wages and salaries of persons employed in entities abroad.*

TABL. 1 (30). JEDNOSTKI ADMINISTRACYJNE WOJEWÓDZTWA

Stan w dniu 31 XII

ADMINISTRATIVE UNITS OF VOIVODSHIP

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
Powiaty	16	16	16	16	*Powiats*
Miasta na prawach powiatu	4	4	4	4	*Cities with powiat status*
Gminy	123	123	123	123	*Gminas*
miejskie	25	25	23	23	*urban*
wiejskie	81	81	81	81	*rural*
miejsko-wiejskie	17	17	19	19	*urban-rural*
Miasta	42	42	42	42	*Towns*
Miejscowości wiejskie	2869	2875	2861	2876	*Rural localities*
Sołectwa	1571	1595	1632	1635	*Village administrator's offices*

TABL. 2 (31). GMINY W 2016 R.

Stan w dniu 31 XII

GMINAS IN 2016

As of 31 XII

GRUPY GMIN WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI *GROUPS OF GMINAS BY NUMBER OF POPULATION*	Ogółem *Total*	O powierzchni *Area*								
		poniżej 5,0 km^2 *below*	5,0– –19,9	20,0– –49,9	50,0– –99,9	100,0– –149,9	150,0– –199,9	200,0– –249,9	250,0– –299,9	300,0 km^2 i więcej *and more*
O G Ó Ł E M ***T O T A L***	**123**	**1**	**10**	**11**	**16**	**28**	**25**	**16**	**7**	**9**
Poniżej 2500 *Below*	3	-	-	-	-	2	1	-	-	-
2500– 4999	30	1	2	2	9	9	3	2	2	-
5000– 7499	22	-	-	-	2	9	5	4	1	1
7500– 9999	14	-	-	-	3	2	3	3	1	2
10000– 14999	17	-	2	-	1	2	5	4	1	2
15000– 19999	15	-	1	1	1	2	5	1	1	3
20000– 39999	14	-	5	2	-	1	3	2	-	1
40000– 99999	6	-	-	6	-	-	-	-	-	-
100000 i więcej *and more*	2	-	-	-	-	1	-	-	1	-

TABL. 3 (32). POWIATY I MIASTA NA PRAWACH POWIATU W 2016 R.

Stan w dniu 31 XII

POWIATS AND CITIES WITH POWIAT STATUS IN 2016

As of 31 XII

GRUPY POWIATÓW I MIAST NA PRAWACH POWIATU WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI *GROUPS OF POWIATS AND CITIES WITH POWIAT STATUS BY NUMBER OF POPULATION*	Ogółem *Total*	O powierzchni *Area*						
		poniżej 50,0 km² *below*	50,0– –299,9	300,0– –499,9	500,0– –999,9	1000,0– –1499,9	1500,0– –1999,9	2000,0 km² i więcej *and more*
O G Ó Ł E M ..... ***T O T A L***	**20**	**2**	**2**	**1**	**7**	**5**	**1**	**2**
Poniżej 50000 ..... *Below*	3	1	-	-	2	-	-	-
50000– 74999	4	-	-	1	1	1	1	-
75000– 99999	6	1	-	-	2	1	-	2
100000–149999	4	-	-	-	2	2	-	-
150000 i więcej ..... *and more*	3	-	2	-	-	1	-	-

TABL. 4 (33). RADNI ORGANÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W 2016 R.

Stan w dniu 31 XII

COUNCILLORS OF ORGANS OF LOCAL GOVERNMENT UNITS IN 2016

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Radni *Councillors of*				*SPECIFICATION*
	rad gmin [a] *gmina councils* [a]	rad miast w miastach na prawach powiatu *city with powiat status councils*	rad powiatów *powiat councils*	sejmiku województwa *voivodship regional council*	
	O G Ó Ł E M *T O T A L*				
O G Ó Ł E M	**1890**	**106**	**334**	**33**	***T O T A L***
W tym kobiety	561	36	68	6	*Of which women*
	WEDŁUG WIEKU *BY AGE*				
18–29 lat	54	6	2	1	*18–29*
30–39	310	26	31	-	*30–39*
40–49	534	21	69	6	*40–49*
50–59	570	23	120	10	*50–59*
60 lat i więcej	422	30	112	16	*60 and more*
	WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA *BY EDUCATIONAL LEVEL*				
Wyższe	718	94	264	31	*Tertiary*
Policealne i średnie	738	11	55	2	*Post-secondary and secondary*
Zasadnicze zawodowe	378	-	13	-	*Basic vocational*
Gimnazjalne i podstawowe	56	1	2	-	*Lower secondary and primary*

a Bez radnych rad miast na prawach powiatu.

a Excluding councillors of city with powiat status councils.

TABL. 4 (33). RADNI ORGANÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W 2016 R. (dok.)
Stan w dniu 31 XII
COUNCILLORS OF ORGANS OF LOCAL GOVERNMENT UNITS IN 2016 (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Radni *Councillors of*				*SPECIFICATION*
	rad gmin [a] *gmina councils* [a]	rad miast w miastach na prawach powiatu *city with powiat status councils*	rad powiatów *powiat councils*	sejmiku wojewódzkiego *voivodship regional council*	
WEDŁUG GRUP ZAWODÓW [b] *BY OCCUPATIONAL GROUPS* [b]					
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	143	20	141	20	*Managers*
Specjaliści	443	48	109	9	*Professionals*
Technicy i inny średni personel	245	-	19	-	*Technicians and associate professionals*
Pracownicy biurowi	130	16	20	1	*Clerical support workers*
Pracownicy usług i sprzedawcy	239	17	17	-	*Service and sales workers*
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	348	-	20	2	*Skilled agricultural, forestry and fishery workers*
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	118	-	1	-	*Craft and related trades workers*
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	84	-	2	-	*Plant and machine operators, and assemblers*
Pracownicy wykonujący prace proste	38	-	1	-	*Elementary occupations*
Siły zbrojne	32	-	-	-	*Armed forces occupations*

a Bez radnych rad miast na prawach powiatu. b Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 80; w podziale według grup zawodów nie uwzględniono radnych będących bezrobotnymi, niepracującymi i uczącymi się; emeryci i renciści ujmowani są według zawodu wykonywanego przed przejściem na emeryturę lub rentę.

a Excluding councillors of city with powiat status councils. b See general notes, item 3 on page 80; in the division by occupational groups, data do not include unemployed, not working and studying councillors; retirees and pensioners are classified by occupation performed before taking retirement or other pension.

TABL. 5 (34). ZATRUDNIENIE I WYNAGRODZENIA W ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ
PAID EMPLOYMENT AND WAGES AND SALARIES IN THE PUBLIC ADMINISTRATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	przeciętne zatrudnienie *average paid employment*				przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto [a] w zł *average monthly gross wages and salaries* [a] *in zl*				*SPECIFICATION*
	2005	2010	2015	2016	2005	2010	2015	2016	
O G Ó Ł E M	**19992**	**22609**	**22111**	**22206**	**2879,06**	**3906,01**	**4480,09**	**4716,98**	***T O T A L***
w tym:									*of which:*
Administracja państwowa	8708	8953	8462	8433	3136,08	4153,64	4551,12	4900,26	*State administration*
Administracja samorządu terytorialnego	11251	13609	13602	13726	2670,29	3734,81	4429,15	4597,49	*Local government administration*
gminy i miasta na prawach powiatu ...	8001	9415	9460	9598	2808,00	3772,55	4501,63	4684,34	*gminas and cities with powiat status*
powiaty	2573	2915	2907	2897	2140,70	3245,16	3935,83	4070,85	*powiats*
województwo	677	1279	1235	1231	3055,50	4573,00	5035,20	5159,67	*voivodship*

a Patrz uwagi ogólne do działu „Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych", ust. 2 na str. 163.

a See general notes to the chapter "Wages and salaries. Social security benefits", item 2 on page 163.

DZIAŁ IV

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI

Uwagi ogólne

1. W Roczniku prezentowane są dane statystyczne:

– o przestępstwach stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych na podstawie systemu statystyki Komendy Głównej Policji,

– o orzeczeniach sądów powszechnych, na podstawie statystyki Ministerstwa Sprawiedliwości.

Bezpieczeństwo publiczne

1. Dane o przestępstwach stwierdzonych opracowano według klasyfikacji Kodeksu karnego z 1997 r., obowiązującego od 1 IX 1998 r. (ustawa z dnia 6 VI 1997 r., tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1137, z późniejszymi zmianami) i Kodeksu karnego skarbowego obowiązującego od 17 X 1999 r. (ustawa z dnia 10 IX 1999 r., tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 2137) lub innych ustaw szczególnych.

2. Przestępstwo stwierdzone jest to zdarzenie, co do którego w zakończonym postępowaniu przygotowawczym potwierdzono, że jest przestępstwem. Przestępstwo – zgodnie z Kodeksem karnym z 1997 r. – jest to zbrodnia lub występek ścigany z oskarżenia publicznego lub z oskarżenia prywatnego, zgodnie z Kodeksem karnym skarbowym jest to przestępstwo skarbowe.

Dane o przestępstwach stwierdzonych od 2014 r. nie obejmują czynów karalnych popełnionych przez nieletnich. Zgodnie z obowiązującą metodologią stwierdzenie popełnienia czynów karalnych przez nieletnich dokonywane jest w postępowaniu sądowym po uprzednim przekazaniu przez Policję akt w sprawach nieletnich do sądu rodzinnego.

3. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw jest to stosunek liczby przestępstw wykrytych w danym roku (łącznie z wykrytymi po podjęciu z umorzenia) do liczby przestępstw stwierdzonych w danym roku, powiększonej o liczbę przestępstw stwierdzonych w podjętych postępowaniach, a umorzonych w latach poprzednich z powodu niewykrycia sprawców.

4. Pożary są to niekontrolowane procesy palenia, w miejscu do tego nieprzeznaczonym.

Miejscowe zagrożenia są to inne niż pożar zdarzenia wynikające z rozwoju cywilizacyjnego i naturalnych praw przyrody, a stwarzające zagrożenie dla życia, środowiska lub mienia.

Alarmy fałszywe są to wezwania do zdarzeń, które faktycznie nie miały miejsca lub zaistniały, lecz nie wymagały podjęcia działań ratowniczych.

CHAPTER IV

PUBLIC SAFETY. JUSTICE

General notes

1. *In the Yearbook, statistical data are presented:*

– *concerning ascertained crimes in completed preparatory proceedings on the basis of the statistics system of the National Police Headquarters,*

– *concerning adjudications of common courts, on the basis of statistics of the Ministry of Justice.*

Public safety

1. *Data concerning ascertained crimes have been prepared in accordance with the classification of the Criminal Code of 1997, valid since 1 IX 1998 (the Law dated 6 VI 1997, uniform text Journal of Laws 2016 item 1137, with later amendments) and the Penal Fiscal Code valid since 17 X 1999 (the Law dated 10 IX 1999, uniform text Journal of Laws 2016 item 2137) or other specific laws.*

2. An ascertained crime *is an event, which after the completion of preparatory proceedings was confirmed as a crime. In connection with the Criminal Code of 1997 crime is a felony or misdemeanour prosecuted upon by public accusation or private accusation, in connection with the Penal Fiscal Code – is a fiscal offence.*

Data about ascertained crimes since 2014 do not include punishable acts committed by juveniles. In accordance with the existing methodology, the specification of the number of juveniles commiting punishable acts takes place during court proceedings after the Police provides records in juvenile cases to the family court.

3. The rate of detectability of delinquents *is the relation of the number of detected crimes in a given year (including those detected after resumption following discontinuance) to the total number of crimes ascertained in a given year, plus the number of crimes recorded in commenced proceedings and discontinued in previous years due to undetected delinquents.*

4. Fires *are out-of-control burning process in places not suitable for this.*

Local threats *are events different from fires being a result of civilization development and law of nature, creating threat to live, environment and property.*

False alarms *are calls for incidents which actually have not occurred or have occurred but rescue action was not needed.*

Wymiar sprawiedliwości

1. Pojęcie „wymiar sprawiedliwości" w odniesieniu do źródeł prezentowania informacji statystycznych obejmuje dane dotyczące Sądu Najwyższego, Naczelnego Sądu Administracyjnego, sądów powszechnych (apelacyjnego, okręgowych i rejonowych), sądów wojskowych, jednostek organizacyjnych prokuratury, więziennictwa i notariatu.

2. Wpływ spraw do sądów oznacza liczbę spraw, które zostały wniesione do sądów powszechnych w celu rozpatrzenia w postępowaniu sądowym.

W ramach struktury organizacyjnej sądownictwa powszechnego działają sądy apelacyjne, okręgowe i rejonowe.

3. Sądy apelacyjne rozpatrują sprawy odwoławcze od orzeczeń wydanych w pierwszej instancji przez sądy okręgowe. Do sądu apelacyjnego wpływają sprawy z kilku sądów okręgowych (od 2 do 6), objętych obszarem jego właściwości.

4. Sądy okręgowe rozpatrują w pierwszej instancji sprawy, gdy ustawa tak stanowi oraz w drugiej instancji – odwołania od orzeczeń sądów rejonowych.

Nie wszystkie sądy okręgowe rozpoznają sprawy gospodarcze. Z tego względu w tabl. 5(39) znak „x" oznacza, że dany sąd okręgowy nie jest właściwy do rozpatrywania tego rodzaju spraw, mimo ich występowania; przedmiotowe sprawy rozpatruje sąd okręgowy określony w przepisach rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości.

5. Sprawą załatwioną jest sprawa, w której wydano wyrok, postanowienie lub połączono ją z inną sprawą albo przekazano do innego rodzaju sądu lub organu.

W przypadku występowania w sprawie kilku osób uważa się ją za załatwioną, gdy dotyczy to wszystkich osób występujących w sprawie.

Sprawy (postępowania) załatwione lub zakończone w danym roku obejmują również sprawy niezałatwione w latach poprzednich.

6. Sprawy rodzinne obejmują postępowanie:

1) z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego;
2) dotyczące nałożenia na alkoholików obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu;
3) wobec nieletnich w zakresie:
   a) zapobiegania i zwalczania demoralizacji w stosunku do osób, które nie ukończyły 18 lat,

Justice

1. *In regard to presenting statistical information, the term "justice" refers to data concerning the Supreme Court, Supreme Administrative Court, common courts (appeal, regional and district courts), military courts, organizational entities of public prosecutor's offices, the prison system and notarial services.*

2. Incoming cases *are the number of cases that were filed in common courts for consideration in a court proceeding.*

Appeal, regional and district courts function within the framework of the organizational structure of common courts.

3. Appeal courts *consider cases in which the verdicts issued by regional courts of first instance are appealed. An appeal court considers cases from several regional courts (from 2 to 6) within its jurisdiction.*

4. Regional courts *consider cases relegated by the law in the first instance and appeals of regional court verdicts in the second instance.*

Not all regional courts try commercial cases. Therefore, in table 5(39), the "x" indicates that the given regional court does not hear this type of cases, despite the appearance of such cases; objective cases are heard by the regional court defined in the regulations of the Minister of Justice.

5. A resolved case *is a case in regard to which a sentence or order has been issued or combined with another case, or which has been transferred to a different kind of court or authority.*

A case that involves a number of persons is considered resolved when this applies to all the persons.

The resolved cases and completed proceedings *in the given year also include the cases unresolved from previous years.*

6. Family cases *include the following proceedings:*

1) family and guardianship law;
2) regarding enforcement of compulsory treatment of alcoholics;
3) with respect to juveniles concerning:
   a) prevention and counteraction the demoralization of persons up to the age of 18,

b) postępowania w sprawach o czyny karalne w stosunku do osób, które dopuściły się takiego czynu po ukończeniu 13 lat, ale przed ukończeniem 17 lat,

c) wykonywania środków wychowawczych lub poprawczych w stosunku do osób, względem których środki te zostały orzeczone, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez te osoby 21 lat;

4) w związku z leczeniem narkomanów;

5) w sprawie kontroli umieszczania w zakładach lecznictwa psychiatrycznego.

Tryb postępowania wobec nieletnich przed sądem (pkt 3a i 3b) wynika z ustawy z dnia 26 X 1982 r. o postępowaniu wobec nieletnich (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1654).

Zmiany dokonane w ustawie, które weszły w życie z dniem 2 I 2014 r. zniosły dwuetapową procedurę postępowania sądów wobec nieletnich. Zgodnie z obowiązującą jednoetapową procedurą sąd prowadzi postępowanie i orzeka w sprawach, w których zachodzi podejrzenie demoralizacji lub popełnienia czynu karalnego przez nieletniego.

7. Dorośli skazani – są to osoby, które w chwili popełnienia przestępstwa miały ukończone 17 lat.

8. Rejestry sądowe prowadzone są na podstawie ustaw i przepisów wykonawczych. Stany rejestrów określają liczbę podmiotów zarejestrowanych w określonym dniu. W przypadku publikowanych danych – w dniu 31 XII.

Sprawy rejestrowe prowadzone są w sądach rejonowych – wydziałach gospodarczych i Krajowym Rejestrze Sądowym (sądach rejestrowych).

b) proceedings in cases concerning punishable acts committed by persons aged 13-16,

c) execution of educational and corrective measures concerning persons with regard to whom such measures have been adjudicated, but not longer than until the age of 21;

4) compulsory treatment of drug addicts;

5) supervising the placement of an individual in a psychiatric treatment facility.

Court proceedings against juveniles (points 3a and 3b) are based on the Law on Proceedings Involving Juveniles, dated 26 X 1982 (uniform text Journal of Laws 2016 item 1654).

Amendments to the law that entered into force as of 2 I 2014 abolished the two-stage court proceedings against juveniles. According to the valid single-stage procedure the court conducts the proceedings and adjudges of cases in which occur suspicion of demoralization or commitment punishable act by a juvenile.

***7. Adult convicts** – are persons who at the time of committing crime were at least 17 years old.*

***8. Court registers** are kept on the basis of laws and executive regulations. Registers contain the number of entities registered on a given day. In the case of data published – on 31 XII.*

Registration cases are held in the commercial departments of district courts and in the National Judicial Register (registration courts).

Bezpieczeństwo publiczne
Public safety

TABL. 1 (35). PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH [a]

ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015 [b]	2016 [b]	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M	**99594**	**81849**	**49050**	**46072**	***T O T A L***
w tym w miastach	81541	67093	37836	35546	*of which urban areas*
w tym:					*of which:*
Przeciwko życiu i zdrowiu – art. 148––162 kk	**2099**	**2445**	**1063**	**1179**	***Against life and health – Art. 148––162 Criminal Code***
w tym:					*of which:*
Zabójstwo – art. 148 kk	44	43	28	21	*Homicide – Art. 148 Criminal Code*
Uszczerbek na zdrowiu – art. 156 i 157 kk	1237	1598	715	823	*Damage to health – Art. 156 and 157 Criminal Code*
Udział w bójce lub pobiciu – art. 158 i 159 kk	695	642	212	265	*Participation in violence or assault – Art. 158 and 159 Criminal Code*
Przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji – art. 163–180 kk	**11065**	**8448**	**4484**	**4698**	***Against public safety and safety in transport – Art. 163–180 Criminal Code***
W tym prowadzenie pojazdu na drodze przez osobę w stanie nietrzeźwym lub pod wpływem środka odurzającego – art. 178a kk	9960	7566	3396	3281	*Of which operating a motor vehicle while under the influence of alcohol or other intoxicant – Art. 178a Criminal Code*
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania – art. 189––196 kk	**2817**	**2093**	**1452**	**1615**	***Against freedom, freedom of conscience and religion – Art. 189–196 Criminal Code***
Przeciwko wolności seksualnej i obyczajności – art. 197–205 kk	**348**	**326**	**233**	**271**	***Against sexual freedom and morals – Art. 197–205 Criminal Code***
W tym zgwałcenie – art. 197 kk	140	78	89	100	*Of which rape – Art. 197 Criminal Code*
Przeciwko rodzinie i opiece – art. 206–211 kk	**1649**	**1555**	**1570**	**1312**	***Against the family and guardianship – Art. 206–211 Criminal Code***
W tym znęcanie się nad członkiem rodziny lub inną osobą zależną lub bezradną – art. 207 kk	877	695	619	664	*Of which cruelty to family member or to other dependent or helpless person – Art. 207 Criminal Code*
Przeciwko czci i nietykalności cielesnej – art. 212–217 kk	**499**	**299**	**140**	**185**	***Against good name and personal integrity – Art. 212–217 Criminal Code***
Przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego – art. 222–231 kk [c]	**1434**	**2621**	**1867**	**1270**	***Against the activities of state institutions and local government – Art. 222–231 Criminal Code [c]***
w tym:					*of which:*
Naruszenie nietykalności cielesnej lub czynna napaść na funkcjonariusza publicznego – art. 222 i 223 kk	211	435	322	353	*Battery or active assault on a public official – Art. 222 and 223 Criminal Code*
Wywieranie wpływu na funkcjonariusza publicznego lub na czynności organu administracji rządowej, samorządowej lub państwowej bądź spowodowanie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu funkcjonariusza publicznego podczas wykonywania przez niego czynności służbowych – art. 224 kk	281	291	169	169	*Exerting influence on a public official or on the activity of an organ of the government administration, local government or State administration, or causing severe harm to the health of a public official during the performance of official duties – Art. 224 Criminal Code*
Znieważenie funkcjonariusza publicznego albo znieważenie lub poniżenie organu konstytucyjnego RP – art. 226 kk	500	848	552	540	*Insulting a public official or belittling or insulting a constitutional body of the Republic of Poland – Art. 226 Criminal Code*
Przestępstwa korupcyjne – art. 228–231, 250a, 296a i 296b kk	425	1029	727	138	*Corruption – Art. 228–231, 250a, 296a and 296b Criminal Code*

a Lata 2005 i 2010 łącznie z prokuraturą. b Bez czynów karalnych popełnionych przez nieletnich. c Łącznie z przestępstwami z art. 250a kk (korupcja wyborcza) z rozdziału „Przeciwko wyborom i referendum" oraz z art. 296a i 296b kk (korupcja na stanowisku kierowniczym i korupcja sportowa) z rozdziału „Przeciwko obrotowi gospodarczemu".

a In 2005 and 2010 including prosecutor's office. b Excluding punishable acts commited by juveniles. c Including Art. 250a Criminal Code (corruption concerning elections) in the section "Against election and referendum" and Art. 296a and 296b Criminal Code (corruption on the managing post and corruption in sport) in the section "Against economic activity".

TABL. 1 (35). PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH [a] (dok.)

ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS [a] (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015 [b]	2016 [b]	*SPECIFICATION*
Przeciwko wymiarowi sprawiedliwości – art. 232–247 kk	**1337**	**1645**	**1225**	**1026**	***Against the judiciary – Art. 232–247 Criminal Code***
Przeciwko porządkowi publicznemu – art. 252–264 kk	**260**	**224**	**469**	**361**	***Against public order – Art. 252–264 Criminal Code***
Przeciwko wiarygodności dokumentów – art. 270–277 kk [c]	**4533**	**4760**	**2855**	**2288**	***Against the reliability of documents – Art. 270–277 Criminal Code [c]***
Przeciwko mieniu – art. 278–295 kk [d]	**63251**	**48491**	**29124**	**27046**	***Against property – Art. 278–295 Criminal Code [d]***
w tym:					*of which:*
Kradzież rzeczy – art. 275 § 1, 278 i 279 [e] kk	23152	14122	9518	8041	*Property theft – Art. 275 § 1, 278 and 279 [e] Criminal Code*
w tym kradzież samochodu	3946	1319	904	930	*of which automobile theft*
Krótkotrwały zabór pojazdu – art. 289 kk	787	503	283	239	*Wilful short-term theft of automobile – Art. 289 Criminal Code*
Kradzież z włamaniem – art. 279 [f] kk	15489	12198	6700	5400	*Burglary – Art. 279 [f] Criminal Code*
Rozbój – art. 280 kk	2255	1155	351	349	*Robbery – Art. 280 Criminal Code*
Kradzież rozbójnicza – art. 281 kk	100	60	89	51	*Theft with assault – Art. 281 Criminal Code*
Wymuszenie rozbójnicze – art. 282 kk	493	844	27	70	*Criminal coercion – Art. 282 Criminal Code*
Oszustwo – art. 286 i 287 kk	6106	7018	6823	7169	*Fraud – Art. 286 and 287 Criminal Code*
Przeciwko obrotowi gospodarczemu – art. 296 [g] –309 kk	**892**	**825**	**547**	**530**	***Against economic activity – Art. 296 [g] ––309 Criminal Code***
Przeciwko obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi – art. 310–315 kk	**513**	**258**	**195**	**203**	***Against money and securities trading – Art. 310–315 Criminal Code***
Przestępstwa z ustaw szczególnych:					***Crimes by specific laws:***
O wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. 2012 poz. 1356, z późniejszymi zmianami)	151	57	21	7	*On Sobriety and Alcohol Education (uniform text Journal of Laws 2012, item 1356, with later amendments)*
O prawie autorskim i prawach pokrewnych (tekst jednolity Dz. U. 2006 Nr 90, poz. 631, z późniejszymi zmianami)	3123	3509	273	200	*On Copyright and Related Laws (uniform text Journal of Laws 2006 No. 90, item 631, with later amendments)*
O przeciwdziałaniu narkomanii – ustawy z dnia 24 IV 1997 r. (tekst jednolity Dz. U. 2003 Nr 24, poz. 198) i z dnia 29 VII 2005 r. (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 224)	4648	4533	2153	2511	*On Counteracting Drug Addiction – laws dated 24 IV 1997 (uniform text Journal of Laws 2003 No. 24, item 198) and dated 29 VII 2005 (uniform text Journal of Laws 2016, item 224)*
Przestępstwa skarbowe – kks	**53**	**37**	**46**	**48**	***Fiscal offences – Penal Fiscal Code***
W tym akcyza	26	14	19	24	*Of which excise*

a Lata 2005 i 2010 łącznie z prokuraturą. b Bez czynów karalnych popełnionych przez nieletnich. c Z wyłączeniem kradzieży lub przywłaszczenia dokumentu tożsamości (art. 275 § 1 kk). d Łącznie z kradzieżą lub przywłaszczeniem dokumentu tożsamości (art. 275 § 1 kk z rozdziału „Przeciwko wiarygodności dokumentów"). e Wyłącznie w zakresie kradzieży samochodu poprzez włamanie. f Z wyłączeniem kradzieży samochodu poprzez włamanie. g Z wyłączeniem przestępstw korupcyjnych z art. 296a i 296b kk.

Ź r ó d ł o: dane Komendy Głównej Policji.

a In 2005 and 2010 including prosecutor's office. b Excluding punishable acts commited by juveniles. c Excluding theft or appropriation of identification (Art. 275 § 1 Criminal Code). d Including theft or appropriation of identification (Art. 275 § 1 Criminal Code in the section "Against the reliability of documents"). e Exclusively in regard to automobile theft by burglary. f Excluding automobile theft by burglary. g Excluding corruption under Art. 296a and 296b of the Criminal Code.

S o u r c e: data of the National Police Headquarters.

TABL. 2 (36). WSKAŹNIKI WYKRYWALNOŚCI SPRAWCÓW PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH PRZEZ POLICJĘ [a]

RATES OF DETECTABILITY OF DELINQUENTS IN ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015 [b]	2016 [b]	SPECIFICATION
	w %		*in %*		
O G Ó Ł E M	**56,9**	**70,6**	**59,1**	**61,9**	***T O T A L***
w tym przestępstw [b]:					*of which of crimes [b]:*
Przeciwko życiu i zdrowiu	83,3	89,2	77,3	80,4	*Against life and health*
Przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji	99,0	98,8	98,1	98,0	*Against public safety and safety in transport*
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania	91,8	91,9	83,7	83,6	*Against freedom, freedom of conscience and religion*
Przeciwko wolności seksualnej i obyczajności	89,1	81,7	75,2	79,9	*Against sexual freedom and morals*
Przeciwko rodzinie i opiece	99,8	100,0	99,1	99,5	*Against the family and guardianship*
Przeciwko czci i nietykalności cielesnej	99,8	96,3	74,3	79,5	*Against good name and personal integrity*
Przeciwko mieniu	37,2	55,9	41,7	45,1	*Against property*

a Lata 2005 i 2010 łącznie z prokuraturą. b Bez czynów karalnych popełnionych przez nieletnich. c Artykuły kodeksu karnego patrz tabl. 1(35) na str. 88.

Ź r ó d ł o: dane Komendy Głównej Policji.

a In 2005 and 2010 including prosecutor's office. b Excluding punishable acts commited by juveniles. c See Criminal Code articles in table 1(35) on page 88.

S o u r c e: data of the National Police Headquarters.

TABL. 3 (37). ZAREJESTROWANA DZIAŁALNOŚĆ PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ [a]

REGISTERED ACTIVITY OF THE STATE FIRE SERVICE [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Liczba zdarzeń (akcji ratowniczych)	26557	28160	26312	28538	*Number of events (rescue operations)*
pożary	10451	9143	8081	6902	*fires*
miejscowe zagrożenia [b]	14997	17995	17021	20426	*local threats [b]*
wyjazdy do fałszywych alarmów	1109	1022	1210	1210	*false alarms*
Ratownicy biorący udział w akcjach ratowniczych:					*Rescue personnel participating in rescue operations:*
pożary	71758	66574	67717	57474	*fires*
miejscowe zagrożenia	79920	102563	106567	126929	*local threats*
fałszywe alarmy	5144	5659	7867	7417	*false alarms*
Przyczyny pożarów:					*Fires caused by:*
nieostrożność osób dorosłych	3117	2674	2262	1846	*carelessness of adults*
nieostrożność osób nieletnich	865	326	204	151	*carelessness of adolescents*
wady urządzeń i instalacji elektrycznej oraz nieprawidłowa ich eksploatacja	390	418	355	335	*defects of devices and electrical installation as well as incorrect exploitation of them*
nieprawidłowości techniczne i wady środków transportu	201	240	240	256	*technical irregularity and defects of means of transport*
podpalenia	2561	2315	2132	1630	*arsons*
pozostałe	3317	2982	2888	2683	*others*
Straty materialne [c] (ceny bieżące) w tys. zł	75125	185298	93667	93048	*Material losses [c] (current prices) in thous. zl*

a Łącznie z działalnością innych jednostek ochrony przeciwpożarowej (m.in. ochotniczych i zakładowych straży pożarnych, zakładowych i terenowych służb ratowniczych). b Katastrofy naturalne, awarie techniczne, wypadki w komunikacji i inne zagrożenia życia i mienia. c Według szacunków przeprowadzonych bezpośrednio po akcji gaszenia, obejmujących wartość strat w mieniu nieruchomym i ruchomym.

Ź r ó d ł o: dane Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Gdańsku.

a Including activity of other fire protection entities (among others volunteer and company fire services, company and local rescue services). b Natural catastrophes, technical failures, transportation accidents and other threats to life and property. c By valuation conducted directly after extinction including value of losses of immovable or movable property.

S o u r c e: data of the Regional Headquarters of State Fire Service in Gdańsk.

Wymiar sprawiedliwości
Justice

TABL. 4 (38). WPŁYW SPRAW DO SĄDÓW POWSZECHNYCH

INCOMING CASES IN THE COMMON COURTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
SĄDY REJONOWE – sądy pierwszej instancji					
DISTRICT COURTS – courts of first instance					
O G Ó Ł E M	**653491**	**768814**	**716343**	**718795**	***T O T A L***
w tym sprawy:					*of which cases:*
Karne z aktami oskarżenia		29729	21184	22198	*Criminal with bills of indictment*
O wykroczenia z wnioskami o ukaranie	120030	50335	47346	30964	*Concerning petty offences with motions for punishment*
Pozostałe karne i o wykroczenia [a]		82655	90232	84742	*Other criminal and concerning petty offences [a]*
Cywilne	350972	435324	434587	460356	*Civil*
w tym wieczysto-księgowe [b]	176191	211516	233214	267086	*of which involving real estate registry [b]*
Rodzinne	91296	92678	89243	86943	*Family*
Z zakresu prawa pracy	10305	4935	3534	3051	*Labour law*
Z zakresu ubezpieczeń społecznych	3750	1489	2134	2054	*Related to social security law*
Gospodarcze [c]	35457	29274	28083	28487	*Commercial law [c]*
SĄDY OKRĘGOWE – sądy pierwszej instancji i odwoławcze					
REGIONAL COURTS – courts of first instance and appeal					
O G Ó Ł E M	**53676**	**51630**	**60554**	**58558**	***T O T A L***
w tym sprawy:					*of which cases:*
Karne z aktami oskarżenia		604	647	626	*Criminal with bills of indictment*
Pozostałe karne i o wykroczenia [a]	21239	22997	24760	23556	*Other criminal and concerning petty offences [a]*
Cywilne [cd]	19690	18561	23833	23703	*Civil [cd]*
Z zakresu prawa pracy	1209	686	766	670	*Labour law*
Z zakresu ubezpieczeń społecznych	7155	5675	6496	5796	*Related to social security law*
Gospodarcze	4158	2945	4052	4207	*Commercial law*

a Obejmuje sprawy drugiej instancji, sprawy penitencjarne oraz sprawy, które podlegają rozpatrzeniu przez sąd w myśl innych przepisów niż prawa materialnego. b Łącznie ze zbiorami dokumentów. c Bez spraw rejestrowych. d Łącznie ze sprawami rodzinnymi (m.in. o rozwód).

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a Including cases of the second instance, penitentiary cases as well as cases which are subject to court proceedings according to other regulations than substantive law. b Including collections of documents. c Excluding registry cases. d Including family cases (among others divorces).

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 5 (39). WPŁYW SPRAW DO SĄDÓW POWSZECHNYCH W 2016 R.

INCOMING CASES IN THE COMMON COURTS IN 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem *Total*	Okręgi *Districts*		*SPECIFICATION*
		gdański	słupski	
SĄDY REJONOWE – sądy pierwszej instancji				
DISTRICT COURTS – courts of the first instance				
O G Ó Ł E M	**718795**	**582986**	**135809**	***T O T A L***
sprawy:				*cases:*
Karne z aktami oskarżenia	22198	17280	4918	*Criminal with bills of indictment*
O wykroczenia z wnioskami o ukaranie	30964	22689	8275	*Concerning petty offences with motions for punishment*
Pozostałe karne i o wykroczenia [a]	84742	66575	18167	*Other criminal and concerning petty offences [a]*
Cywilne	460356	381136	79220	*Civil*
w tym wieczysto-księgowe [b]	267086	223588	43498	*of which involving real estate registry [b]*
Rodzinne	86943	65866	21077	*Family*
Z zakresu prawa pracy	3051	2467	584	*Labour law*
Z zakresu ubezpieczeń społecznych	2054	1567	487	*Related to social security law*
Gospodarcze [c]	28487	25406	3081	*Commercial law [c]*
SĄDY OKRĘGOWE – sądy pierwszej instancji i odwoławcze				
REGIONAL COURTS – courts of the first instance and appeal				
O G Ó Ł E M	**58558**	**47794**	**10764**	***T O T A L***
sprawy:				*cases:*
Karne z aktami oskarżenia	626	542	84	*Criminal with bills of indictment*
Pozostałe karne i o wykroczenia [a]	23556	18392	5164	*Other criminal and concerning petty offences [a]*
Cywilne [cd]	23703	19413	4290	*Civil [cd]*
Z zakresu prawa pracy	670	519	151	*Labour law*
Z zakresu ubezpieczeń społecznych	5796	4721	1075	*Related to social security law*
Gospodarcze	4207	4207	x	*Commercial law*

a Obejmuje sprawy drugiej instancji, sprawy penitencjarne oraz sprawy, które podlegają rozpatrzeniu przez sąd w myśl innych przepisów niż prawa materialnego. b Łącznie ze zbiorami dokumentów. c Bez spraw rejestrowych. d Łącznie ze sprawami rodzinnymi (m.in. o rozwód).

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a Including cases of the second instance, penitentiary cases as well as cases which are subject to court proceedings according to other regulations than substantive law. b Including collections of documents. c Excluding registry cases. d Including family cases (among others divorces).

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 6 (40). DOROŚLI SKAZANI PRAWOMOCNIE PRZEZ SĄDY POWSZECHNE ZA PRZESTĘPSTWA ŚCIGANE Z OSKARŻENIA PUBLICZNEGO

ADULTS VALIDLY SENTENCED BY COMMON COURTS FOR CRIMES PROSECUTED BY PUBLIC ACCUSATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M	**28448**	**23809**	**14116**	**16913**	***T O T A L***
w tym mężczyźni	26245	21883	12795	15327	*of which men*
w tym za przestępstwa [a]:					*of which for crimes [a]:*
Przeciwko życiu i zdrowiu	**2628**	**2210**	**1565**	**1970**	***Against life and health***
w tym:					*of which:*
Zabójstwo	18	32	21	21	*Homicide*
Uszczerbek na zdrowiu, udział w bójce lub pobiciu	1142	949	601	745	*Damage to health, participation in violence or assault*
Przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji	**8873**	**7100**	**3010**	**3901**	***Against public safety and safety in transport***
W tym prowadzenie pojazdu na drodze przez osobę w stanie nietrzeźwym lub pod wpływem środka odurzającego	8152	6635	2681	3116	*Of which operating a motor vehicle while under the influence of alcohol or other intoxicant*
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania, wolności seksualnej i obyczajności	**798**	**640**	**540**	**749**	***Against freedom, freedom of conscience and religion, sexual freedom and morals***
W tym zgwałcenie	59	57	38	60	*Of which rape*
Przeciwko rodzinie i opiece	**1391**	**1417**	**1316**	**1257**	***Against family and guardianship***
W tym znęcanie się nad członkiem rodziny lub inną osobą zależną lub bezradną	678	510	478	524	*Of which cruelty to family member or to other dependent or helpless person*
Przeciwko mieniu	**9911**	**7917**	**4988**	**5954**	***Against property***
w tym:					*of which:*
Kradzież rzeczy	2921	2657	1597	1876	*Property theft*
Kradzież z włamaniem	1549	1060	865	961	*Burglary*
Rozbój	693	492	219	287	*Robbery*

a Artykuły kodeksu karnego patrz tabl. 1(35) na str. 88.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a See Criminal Code articles in table 1(35) on page 88.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 7 (41). ZAŁATWIONE SPRAWY RODZINNE

RESOLVED FAMILY CASES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M	**24998**	**26801**	**18393**	**17314**	***T O T A L***
O rozwód	4578	6201	5961	6179	*Concerning divorce*
O separację	759	359	218	271	*Concerning separation*
O alimenty	7944	8855	6459	6065	*Concerning alimony*
Nieletnich [a]:					*Concerning juveniles [a]:*
w postępowaniu wyjaśniającym w związku z:					*in investigation proceedings involving:*
demoralizacją	2683	2538	x	x	*demoralization*
czynami karalnymi	5413	5057	x	x	*punishable acts*
na posiedzeniu lub rozprawie w związku z:					*at session or hearing involving:*
demoralizacją	1299	1499	x	x	*demoralization*
czynami karalnymi	2322	2292	x	x	*punishable acts*
w postępowaniu w sprawach, w których zachodzi podejrzenie:					*in investigation of cases in which occur suspicion:*
demoralizacji	x	x	2924	2752	*of demoralization*
popełnienia czynu karalnego	x	x	2831	2047	*of committing punishable acts*

a Dane dotyczą osób; od 2014 r. zmieniła się procedura postępowania sądów wobec nieletnich, patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 86.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a Data relate to persons; since 2014 changed court proceedings against juveniles, see general notes, item 6 on page 86.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 8 (42). SPRAWY RODZINNE ZAŁATWIONE W 2016 R.

FAMILY CASES RESOLVED IN 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem *Total*	Okręgi *Districts*		*SPECIFICATION*
		gdański	słupski	
O G Ó Ł E M	**17314**	**13556**	**3758**	***T O T A L***
O rozwód	6179	4929	1250	*Concerning divorce*
O separację	271	199	72	*Concerning separation*
O alimenty	6065	4487	1578	*Concerning alimony*
Nieletnich [a]:				*Concerning juveniles [a]:*
w postępowaniu w sprawach, w których zachodzi podejrzenie:				*in investigation of cases in which occur suspicion:*
demoralizacji	2752	2305	447	*of demoralization*
popełnienie czynu karalnego	2047	1636	411	*of committing punishable acts*

a Dane dotyczą osób; od 2014 r. zmieniła się procedura postępowania sądów wobec nieletnich, patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 86.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a Data relate to persons; since 2014 changed court proceedings against juveniles, see general notes, item 6 on page 86.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 9 (43). PODMIOTY W KRAJOWYM REJESTRZE SĄDOWYM [a]

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES IN THE NATIONAL JUDICIAL REGISTER [a]

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
Rejestr Przedsiębiorców:					***Register of Entrepreneurs:***
Przedsiębiorstwa państwowe	29	6	3	2	*State owned enterprises*
Przedsiębiorstwa zagraniczne	4	3	3	3	*Foreign enterprises:*
Społeczno-zawodowe organizacje rolników [b]	12	11	8	8	*Professional organizations of farmers [b]*
Spółdzielnie	570	574	594	580	*Cooperatives*
Spółki jawne	1294	1639	1797	1769	*Unlimited partnerships*
Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością	8228	12052	18941	20880	*Limited liability companies*
Rejestr Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji i Samodzielnych Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej [c]:					***Register of Associations, Other Social and Professional Organizations, Foundations and Independent Public Health Care Facilities [c]:***
Stowarzyszenia [d]	2131	3038	3955	4104	*Associations [d]*
Związki zawodowe	207	233	243	251	*Trade unions*
Izby gospodarcze	16	18	20	20	*Economic chambers*
Rejestr Dłużników Niewypłacalnych:					***Register of Insolvent Debtors:***
Dłużnicy ogółem	8910	49076	69864	74702	*Total debtors*

a Sądem prowadzącym Krajowy Rejestr Sądowy na terenie województwa jest Sąd Rejestrowy w Gdańsku. b Prowadzące działalność gospodarczą. c Do 2011 r. – Rejestr Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji i Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej. d Z wyłączeniem stowarzyszeń kultury fizycznej i związków sportowych.

U w a g a. Rejestr obejmuje także inne podmioty.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a The court conducting the National Judicial Register on the territory of the voivodship is Registration Court in Gdańsk. b Conducting economic activity. c Until 2011 – Register of Associations, Other Social and Professional Organizations, Foundations and Public Health Care Facilities. d Excluding physical education associations and sports associations.

N o t e. Register also includes other entities.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

DZIAŁ V
LUDNOŚĆ

Uwagi ogólne

1. Dane opracowano na podstawie:

1) do 2009 r. – wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002, a od 2010 r. w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.
2) szacunków stanu i struktury ludności na terenie gminy opracowanych **metodą bilansową**. Bilanse ludności sporządza się dla okresów międzyspisowych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego (z wyjątkiem danych dla lat 2000-2001 i 2010 r. – patrz ust. 3 na str. 97) przy uwzględnieniu zmian w danym okresie spowodowanych ruchem naturalnym (urodzenia, zgony) i migracjami ludności (zameldowania i wymeldowania na pobyt stały z innych gmin i z zagranicy na pobyt stały oraz czasowy), a także przesunięciami adresowymi ludności z tytułu zmian administracyjnych (więcej – patrz ust. 2 na str. 96);
3) rejestrów Ministerstwa Cyfryzacji – o migracjach wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały oraz pobyt czasowy;
4) sprawozdawczości gmin – o migracjach wewnętrznych i zagranicznych na pobyt czasowy;
5) sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego – o zarejestrowanych małżeństwach, urodzeniach i zgonach;
6) sprawozdawczości sądów – o prawomocnie orzeczonych separacjach i rozwodach.

2. Bilans ludności jest opracowywany dla dwóch kategorii zamieszkania – według **krajowej** oraz **międzynarodowej definicji zamieszkania**. Różnica dotyczy kryteriów w zakresie migracji czasowych uwzględnianych w każdym z bilansów – w przypadku:

1) **krajowej definicji zamieszkania** – uwzględniane są migracje czasowe wewnętrzne, tj. różnica między liczbą osób, które czasowo wyjechały z gminy na ponad 3 miesiące (do 2005 r. – ponad 2 miesiące) do innego miasta w kraju a liczbą osób przybyłych z innego miejsca w kraju na okres ponad 3 miesiące (do 2005 r. – ponad 2 miesiące); do ludności gminy nie są zatem zaliczani imigranci przebywający w Polsce czasowo, natomiast są zaliczani stali mieszkańcy Polski przebywający czasowo za granicą (bez względu na okres ich czasowego przebywania/ /nieobecności);

CHAPTER V
POPULATION

General notes

1. *Data were compiled on the basis of:*

1) *until 2009 – the results of the Population and Housing Census 2002, and since 2010 – on the basis of the Population and Housing Census 2011.*
2) *the estimates of the size and structure of the population in a gmina prepared using* ***the balance method****. Population balances are compiled for periods between censuses on the basis of the last census (with the exception of data for 2000--2001 and 2010 – see item 3 on page 97), taking into account changes in a given period connected with vital statistics (births, deaths) and migration of the population (registering and cancelling registration for permanent residence from other gminas and from abroad for permanent residence and temporary stay) as well as address changes of the population due to changes in the administrative division (more – see item 2 on page 96);*
3) *the registers of the Ministry of Digital Affairs – on internal and international migration of population for permanent residence and temporary stay;*
4) *documentation of gminas regarding internal and international migration of population for temporary stay;*
5) *documentation of Civil Status Offices regarding registered marriages, births and deaths;*
6) *documentation of courts – regarding legally valid decisions in actions for separations and divorces.*

2. *The balance of the population is being developed for the two categories of residence – according to* ***national*** *and* ***international definition of residence****. The difference concerns the criteria for the migration for temporary stay taken into account in each of the balance sheets – in the case of:*

1) ***national definition of residence*** *– includes internal migration for temporary stay, i.e. the difference between the number of persons who temporarily left the gmina for more than 3 months (until 2005 – more than 2 months) to another place in the country and the number of persons who arrived from somewhere else in the country for more than 3 months (until 2005 – more than 2 months). For the population of the gmina therefore are not counted immigrants staying in Poland temporarily, but are counted Polish permanent residents temporarily staying abroad (regardless of the period of their temporary presence/absence);*

2) **międzynarodowej definicji zamieszkania (rezydenci)** – uwzględniane są długookresowe migracje czasowe zarówno wewnętrzne, jak i zagraniczne, tj. różnica między liczbą osób, które wyjechały z gminy na co najmniej 12 miesięcy do innego miejsca w kraju lub za granicę a liczbą osób przybyłych do gminy z innego miejsca w kraju lub z zagranicy (imigranci bez karty stałego pobytu) na co najmniej 12 miesięcy. Do rezydentów gminy zalicza się zatem wszystkie osoby mieszkające lub zamierzające mieszkać na jej terenie nie krócej niż 1 rok. Rezydenci (ludność rezydująca) to kategoria stanu ludności opracowana na potrzeby statystyki międzynarodowej zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1260/2013 z dnia 20 XI 2013 r. w sprawie statyk europejskich w dziedzinie demografii.

Prezentowane w dziale dane o ludności i w zakresie współczynników demograficznych opracowano zgodnie z krajową definicją zamieszkania – z wyjątkiem tabl. 29(72) i 30(73), które dotyczą rezydentów.

3. Dane o ludności (według stanu w dniu 30 VI i 31 XII) oraz współczynniki demograficzne, a także przeliczenia na 1000 ludności itp. opracowano przyjmując jako bazę wyjściową:

- dla lat 2000-2009 – wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002, z tym że dla lat 2000-2001 według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2002 r. (dla pozostałych lat – każdorazowy podział administracyjny),
- dla lat 2010-2016 – wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011, z tym że dla 2010 r. według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2011 r. (dla pozostałych lat – każdorazowy podział administracyjny).

4. Przez ludność **w wieku produkcyjnym** rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18-64 lata, dla kobiet 18-59 lat. Wśród ludności w wieku produkcyjnym wyróżnia się ludność w wieku **mobilnym**, tj. w wieku 18-44 lata i **niemobilnym**, tj. mężczyźni – 45-64 lata, kobiety – 45-59 lat. Przez ludność **w wieku nieprodukcyjnym** rozumie się ludność **w wieku przedprodukcyjnym**, tj. do 17 lat oraz ludność **w wieku poprodukcyjnym**, tj. mężczyźni – 65 lat i więcej, kobiety – 60 lat i więcej.

5. Mediana wieku (wiek środkowy) ludności jest parametrem wyznaczającym granicę wieku, którą połowa ludności już przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła.

6. Dane o **ruchu naturalnym ludności** w podziale terytorialnym opracowano: małżeństwa – według miejsca zamieszkania męża przed ślubem, separacje – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo, rozwody – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo, urodzenia – według miejsca zamieszkania matki noworodka, zgony – według miejsca zamieszkania osoby zmarłej.

*2) **the international definition of residence (residents)** – includes long-term temporary migration both – internal and international, i.e. the difference between the number of persons who left the gmina for at least 12 months to another place in the country or abroad and the number of people who arrived to the community from elsewhere in the country or from abroad (immigrants without residence card) for at least 12 months. For residents of the gmina therefore are included all persons living or intending to live in the area of gmina not less than 1 year. Residents (resident population) is the category of the state population developed for international statistics in accordance with Regulation of the European Parliament and of the Council (EU) No. 1260/2013 of 20 XI 2013 European statistics on demography.*

Presented in the chapter data on the population in terms of demographic rates are developed according to the national definition of residence – with the exception of tables 29(72) and 30(73), which relate to the residents.

***3. Data on population** (as of 30 VI and 31 XII) as well as demographic rates and indicators per 1000 population etc. were compiled on the basis:*

- *for 2000-2009 – of the results of the Population and Housing Census 2002, for 2000-2001 by the administrative division valid as of 31 XII 2002 (for remaining years – on administrative division in force at a given moment),*
- *for 2010-2016 – of the results of the Population and Housing Census 2011, for 2010 by the administrative division valid as of 31 XII 2011 (for remaining years – on administrative division in force at a given moment).*

***4. The working age population** refers to males, aged 18-64, and females, aged 18-59. In this category the age groups of **mobility** (i.e. 18-44) and **non-mobility** (i.e. 45-64 for males and 45-59 for females) are distinguished. The **non-working age population** is defined as the **pre-working age population**, i.e., up to the age of 17 and the **post--working age population**, i.e., 65 and more for males and 60 and more for females.*

***5. Median age** of population is a parameter determining border of age, which half of population has already exceeded and second half has not reached yet.*

***6.** Data regarding **the vital statistics** according to territorial division were compiled as follows: marriages – according to the husband's place of residence before the marriage, separations – according to the plaintiff's place of residence, divorces – according to the plaintiff's place of residence, births – according to the mother's place of residence, deaths – according to the place of residence of the deceased.*

Dane o **małżeństwach** uwzględniają związki małżeńskie zawarte w formie przewidzianej prawem w urzędach stanu cywilnego. Na mocy ustawy z dnia 24 VII 1998 r. (Dz. U. Nr 117, poz. 757) w urzędach stanu cywilnego rejestrowane są także małżeństwa podlegające prawu wewnętrznemu kościoła lub związku wyznaniowego zawarte w obecności duchownego. Małżeństwo zawarte w tej formie podlega prawu polskiemu i pociąga za sobą takie same skutki cywilnoprawne, jak małżeństwo zawarte przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego.

Małżeństwa wyznaniowe ze skutkami cywilnymi, mogą być zawierane jedynie w natępujących dziesięciu kościołach i jednym związku wyznaniowym: Kościół Katolicki, Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny, Kościół Ewangelicko-Augsburski, Kościół Ewangelicko-Reformowany,Kościół Ewangelicko-Metodystyczny, Kościół Chrześcijan Baptystów, Kościół Adwentystów Dnia Siódmego, Kościół Polskokatolicki, Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich, Kościół Starokatolicki Mariawitów, Kościół Zielonoświątkowy.

Płodność kobiet mierzy się współczynnikiem obliczonym jako iloraz liczby urodzeń żywych i liczby kobiet w wieku rozrodczym (15-49 lat). Oprócz ogólnych współczynników płodności podaje się również współczynniki grupowe (cząstkowe), obliczone jako ilorazy liczby urodzeń żywych z kobiet w danej grupie wieku i liczby kobiet w tej samej grupie wieku. Urodzenia z matek w wieku poniżej 15 lat zalicza się do grupy 15-19 lat; urodzenia z matek w wieku 50 lat i więcej zalicza się do grupy 45-49 lat.

Współczynniki reprodukcji ludności:

- **współczynnik dzietności** oznacza liczbę dzieci, które urodziłaby przeciętnie kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15-49 lat) przy założeniu, że w poszczególnych fazach tego okresu rodziłaby z intensywnością obserwowaną w badanym roku, tzn. przy przyjęciu cząstkowych współczynników płodności z tego okresu za niezmienne;
- **współczynnik reprodukcji brutto** przedstawia liczbę córek urodzonych przeciętnie przez kobietę, przy założeniu, że kobieta w wieku rozrodczym będzie rodzić z częstością, jaką charakteryzują się wszystkie kobiety rodzące w roku, dla którego oblicza się współczynnik reprodukcji (niezmienne współczynniki płodności);
- **współczynnik dynamiki demograficznej** jest to stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów w danym okresie.

Przyrost naturalny ludności stanowi różnicę między liczbą urodzeń żywych i zgonów w danym okresie.

Przez **niemowlęta** rozumie się dzieci w wieku poniżej 1 roku.

Informacje o urodzeniach i zgonach (w tym zgonach niemowląt) prezentowane są według kryteriów definicji urodzenia i zgonu noworodka rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia.

*Data regarding **marriages** refer to marriages contracted in a form provided by law at the civil status offices. On the basis of the Act dated 24 VII 1998 (Journal of Laws, No. 117, item 757), all marriages are registered in local civil status offices in Poland including those based on the internal law of the churches or the religious associations, contracted in the presence of a priest. Marriages contracted on the basis of the canon law are subject to the civil Polish laws and entail the same civil law consequences as marriages contracted in the local civil status offices.*

Religious marriages with civil law conseqvences may by contracted only in the following ten churches and one religious association: Kościół Katolicki, Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny, Kościół Ewangelicko-Augsburski, Kościół Ewangelicko-Reformowany, Kościół Ewangelicko-Metodystyczny, Kościół Chrześcijan Baptystów, Kościół Adwentystów Dnia Siódmego, Kościół Polskokatolicki, Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich, Kościół Starokatolicki Mariawitów, Kościół Zielonoświątkowy.

***Female fertility rate** is calculated as the ratio of the number of live births and the number of women in the reproductive age (15-49). Besides total rates, age-specific fertility rates are published, calculated as the ratios of the number of live births from women to the number of these women in the same age groups. Births from mothers under the age of 15 are counted to the group 15-19 and from the mothers aged 50 and over are included in the 45-49 age group.*

Reproduction rates:

- ***total fertility rate** refers to the average number of children who would be born by a woman during the course of her entire reproductive period (15-49 years old), assuming that in particular phases of this period she would give birth with an intensity observed during a given year, i.e., assuming that age specific fertility rates for this period are constant;*
- ***gross reproduction rate** refers to the average number of daughters who would be born by a woman, assuming that the woman during her reproductive age will give birth with a frequency which is characteristic for all women giving birth in the year for which the reproduction rate is calculated (constant fertility rates);*
- ***demographic dynamics rate** is the ratio of the number of live births to the number of deaths in a given period.*

***Natural increase of the population** means the difference between the number of live births and deaths in a given period.*

***Infant** is a child under the age of 1.*

Information on births and deaths (including infant deaths) is presented according to criteria of the definition of infant births and deaths recommended by the World Health Organization (WHO).

7. Przeciętne dalsze trwanie życia wyraża średnią liczbę lat, jaką ma jeszcze do przeżycia osoba w wieku x lat, przy założeniu stałego poziomu umieralności z okresu, dla którego opracowano tablice trwania życia.

8. Prognoza ludności do 2050 r. opracowana została w 2014 r. na podstawie stanu wyjściowego ludności z dnia 31 XII 2013 r. (w podziale administracyjnym obowiązującym w dniu 1 I 2014 r.) oraz założeń dotyczących tendencji w dzietności, umieralności i migracjach zagranicznych na pobyt stały.

Prognoza gospodarstw domowych do 2050 r. została opracowana w 2016 r. na podstawie wyników narodowych spisów powszechnych ludności i mieszkań z lat 2002 i 2011 w zakresie liczby i struktury gospodarstw domowych oraz założeń dotyczących tendencji w kształtowaniu się procesów demograficznych, społecznych i ekonomicznych zachodzących w Polsce, szczególnie wynikających z zachowań prorodzinnych i prałżeńskich osób młodych, które uczestniczą w procesie formowania się rodzin i tworzenia nowych gospodarstw domowych.

9. Migracje wewnętrzne ludności są to zmiany miejsca zamieszkania w kraju; prezentowane dane pochodzą z rejestru PESEL i w przypadku migracji na pobyt stały zostały opracowane na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniu osób na pobyt stały.

Informacje te nie uwzględniają zmian adresu w obrębie tej samej gminy, z wyjątkiem gmin miejsko-wiejskich, dla których został zachowany podział na tereny miejskie i wiejskie.

10. Migracje zagraniczne ludności to przemieszczenia ludności związane ze zmianą kraju zamieszkania. Obowiązujące w Unii Europejskiej rozporządzenie (WE) nr 862/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 VII 2007 r. zawiera definicję migracji uwzględniającą zamierzony okres zamieszkiwania w innym kraju wynoszący co najmniej 12 miesięcy. W rozumieniu tej definicji:

- **imigracja** to przybycie do kraju osoby będącej uprzednio rezydentem innego kraju z zamiarem przebywania w nim przez co najmniej 12 miesięcy;
- **emigracja** to opuszczenie kraju przez jego rezydenta z zamiarem przebywania za granicą przez co najmniej 12 miesięcy.

Dane pochodzące z rejestru PESEL zostały opracowane na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniach/wymeldowaniach na pobyt stały.

11. Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego i migracji ludności w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności (według stanu w dniu 30 VI).

7. Life expectancy *is expressed by the average number of years that a person at the exact age x still has to live, assuming a fixed mortality level from the period for which life expectancy tables were compiled.*

8. Population projection until 2050 *was calculated in 2014 on the basis of population number and structure as of 31 XII 2013 (in administrative division valid as of 1 I 2014) as well as assumptions on fertility, mortality and international migration for permanent residence.*

The households projection *until 2050 was calculated in 2016 on the basis of the results of the population and housing censuses in 2002 and 2011 in terms of the number and composition of households and assumptions about trends in the development of demographic, social and economic processes in Poland, especially under the pro-family and pro-marriage behavior patterns of young people who participate in the formation of families and the creation of new households.*

9. Internal migration of the population *is understood as changes in the place of residence within the country; presented data come from the PESEL register and in case of migration for permanent residence was compiled on the basis of gmina documentation regarding the registration of persons for permanent residence.*

This information does not include changes of address within the same gmina, with the exception of urban-rural gminas for which the division into urban and rural areas has been kept.

10. International migration of the population *is understood as moves of the persons related to the change of country of residence. Regulation (EC) No. 862/2007 of the European Parliament and the Council of 11 VII 2007 contains definition of migration taking into account international period of residence in another country for at least 12 months. According to this definition:*

- ***immigration*** *means arrival in the country of person who previously was an usual resident of another country with intention to stay for at least 12 months;*
- ***emigration*** *means departure from the country by its usual resident with intention to stay abroad for at least 12 months.*

Data come from the PESEL register and are compiled on the basis of gmina documentation regarding registration/deregistration for permanent residence.

11. *Rates concerning vital statistics and migration of the population according to territorial division were calculated as the ratio of the number of defined events to the number of population (as of 30 VI).*

TABL. 1 (44). LUDNOŚĆ [a]

POPULATION [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
STAN W DNIU 30 VI					
AS OF 30 VI					
O G Ó Ł E M	**2197005**	**2270686**	**2304722**	**2311469**	***T O T A L***
mężczyźni	1068813	1107431	1123126	1126016	*males*
kobiety	1128192	1163255	1181596	1185453	*females*
Miasta	1481723	1499022	1487345	1486911	*Urban areas*
Wieś	715282	771664	817377	824558	*Rural areas*
STAN W DNIU 31 XII					
AS OF 31 XII					
O G Ó Ł E M	**2199043**	**2275494**	**2307710**	**2315611**	***T O T A L***
na 1 km²	**120**	**124**	**126**	**126**	***per 1 km²***
mężczyźni	1069605	1109721	1124377	1127929	*males*
kobiety	1129438	1165773	1183333	1187682	*females*
na 100 mężczyzn	106	105	105	105	*per 100 males*
Miasta	1480133	1499210	1486719	1486811	*Urban areas*
w % ogółu ludności	67,3	65,9	64,4	64,2	*in % of total population*
Wieś	718910	776284	820991	828800	*Rural areas*
w % ogółu ludności	32,7	34,1	35,6	35,8	*in % of total population*

a Na podstawie bilansów.

a Based on balances.

TABL. 2 (45). LUDNOŚĆ [a] W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM

Stan w dniu 31 XII

WORKING AND NON-WORKING AGE POPULATION [a]

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M	**2199043**	**2275494**	**2307710**	**2315611**	***T O T A L***
W wieku przedprodukcyjnym	**479005**	**457007**	**447792**	**450189**	***Pre-working age***
mężczyźni	245738	234782	229833	231189	*males*
kobiety	233267	222225	217959	219000	*females*
Miasta	283359	265409	258424	260302	*Urban areas*
mężczyźni	145645	136585	132817	133872	*males*
kobiety	137714	128824	125607	126430	*females*
Wieś	195646	191598	189368	189887	*Rural areas*
mężczyźni	100093	98197	97016	97317	*males*
kobiety	95553	93401	92352	92570	*females*
W wieku produkcyjnym	**1414914**	**1469161**	**1436214**	**1426312**	***Working age***
w tym w wieku mobilnym	891498	924163	921987	917107	*of which of mobility age*
mężczyźni	722687	767269	757824	753239	*males*
w tym w wieku mobilnym	450005	467121	465545	462877	*of which of mobility age*
kobiety	692227	701892	678390	673073	*females*
w tym w wieku mobilnym	441493	457042	456442	454230	*of which of mobility age*
Miasta	970059	971658	913064	900908	*Urban areas*
mężczyźni	487664	501089	476832	471010	*males*
kobiety	482395	470569	436232	429898	*females*
Wieś	444855	497503	523150	525404	*Rural areas*
mężczyźni	235023	266180	280992	282229	*males*
kobiety	209832	231323	242158	243175	*females*

a Na podstawie bilansów.

a Based on balances.

TABL. 2 (45). LUDNOŚĆ [a] W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM (dok.)

Stan w dniu 31 XII

WORKING AND NON-WORKING AGE POPULATION [a] (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
W wieku poprodukcyjnym	**305124**	**349326**	**423704**	**439110**	***Post-working age***
mężczyźni	101180	107670	136720	143501	*males*
kobiety	203944	241656	286984	295609	*females*
Miasta	226715	262143	315231	325601	*Urban areas*
mężczyźni	74052	79847	100513	105116	*males*
kobiety	152663	182296	214718	220485	*females*
Wieś	78409	87183	108473	113509	*Rural areas*
mężczyźni	27128	27823	36207	38385	*males*
kobiety	51281	59360	72266	75124	*females*
LUDNOŚĆ W WIEKU NIEPRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM	**55,4**	**54,9**	**60,7**	**62,3**	***NON-WORKING AGE POPULATION PER 100 PERSONS OF WORKING AGE***
Mężczyźni	48,0	44,6	48,4	49,7	*Males*
Kobiety	63,2	66,1	74,4	76,5	*Females*

a Na podstawie bilansów.

a Based on balances.

TABL. 3 (46). LUDNOŚĆ [a] WEDŁUG PŁCI I WIEKU

Stan w dniu 31 XII

POPULATION [a] BY SEX AND AGE

As of 31 XII

WIEK *AGE*	2005	2010	2015	2016					
				ogółem *grand total*	z liczby ogółem *of grand total number*				
					mężczyźni *males*	miasta *urban areas*		wieś *rural areas*	
						razem *total*	w tym mężczyźni *of which males*	razem *total*	w tym mężczyźni *of which males*
OGÓŁEM *TOTAL*	**2199043**	**2275494**	**2307710**	**2315611**	**1127929**	**1486811**	**709998**	**828800**	**417931**
0– 2 lata	68705	83969	73149	75238	38554	45413	23242	29825	15312
3– 6	92254	98757	107194	102926	53040	60368	31070	42558	21970
7–12	157061	140420	150090	156261	80354	89643	46179	66618	34175
13–15	94505	77377	69410	68563	35039	38398	19710	30165	15329
16–18	100657	86254	73150	71381	36486	39938	20498	31443	15988
19–24	228682	204833	170843	163534	83551	91977	46639	71557	36912
25–29	183117	196147	174677	171136	86364	104605	52153	66531	34211
30–34	164588	187949	198704	198240	99314	129548	64206	68692	35108
35–39	138316	166427	187598	188240	94970	124321	62357	63919	32613
40–44	142618	139037	164964	171777	86394	111059	55347	60718	31047
45–49	169535	142979	136978	140130	70678	87812	43556	52318	27122
50–54	172221	168597	139828	136527	67869	84955	41113	51572	26756
55–59	144414	168550	162683	157047	76314	102427	48066	54620	28248
60–64	80252	138175	159607	160866	75501	112472	50746	48394	24755
65–69	83264	74141	127594	135458	61537	99361	43801	36097	17736
70–74	72909	73791	66019	71119	30588	53831	22725	17288	7863
75–79	54942	60586	62104	61101	23706	45831	17492	15270	6214
80 lat i więcej *and more*	51003	67505	83118	86067	27670	64852	21098	21215	6572

a Na podstawie bilansów.

a Based on balances.

TABL. 4 (47). MIASTA I LUDNOŚĆ W MIASTACH

Stan w dniu 31 XII

TOWNS AND URBAN POPULATION

As of 31 XII

GRUPY MIAST WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI *GROUPS OF TOWNS BY NUMBER OF POPULATION*		Miasta *Towns*	Ludność w miastach [a] *Urban population [a]*	
		w liczbach bezwzględnych *in absolute numbers*		w % ogółu ludności *in % of total population*
O G Ó Ł E M ..... ***T O T A L***	2005	42	1480133	67,3
	2010	42	1499210	65,9
	2015	42	1486719	64,4
	2016	**42**	**1486811**	**64,2**
Poniżej 2000		1	1323	0,1
Below				
2000– 4999		7	25232	1,1
5000– 9999		11	79043	3,4
10000–19999		8	103676	4,5
20000–49999		10	364542	15,7
50000–99999		3	202250	8,7
100000 i więcej		2	710745	30,7
and more				

a Na podstawie bilansów; w 2010 r. według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2011 r.

a Based on balances; in 2010 according to the administrative division valid as of 31 XII 2011.

TABL. 5 (48). GMINY ZAMIESZKANE PRZEZ LUDNOŚĆ WIEJSKĄ

Stan w dniu 31 XII

GMINAS AND RURAL POPULATION

As of 31 XII

GRUPY GMIN WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI WIEJSKIEJ *GROUPS OF GMINAS BY NUMBER OF RURAL POPULATION*		Gminy [a] *Gminas [a]*	Ludność na wsi [b] *Rural population [b]*	
		w liczbach bezwzględnych *in absolute numbers*		w % ogółu ludności *in % of total population*
O G Ó Ł E M ..... ***T O T A L***	2005	98	718910	32,7
	2010	98	776284	34,1
	2015	100	820991	35,6
	2016	**100**	**828800**	**35,8**
Poniżej 2000		1	392	0,0
Below				
2000–4999		32	120441	5,2
5000–6999		22	131178	5,7
7000–9999		19	161495	7,0
10000 i więcej		26	415294	17,9
and more				

a Wiejskie i miejsko-wiejskie. b Na podstawie bilansów; w 2010 r. według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2011 r.

a Rural and urban-rural gminas. b Based on balances; in 2010 according to the administrative division valid as of 31 XII 2011.

TABL. 6 (49). MEDIANA WIEKU WEDŁUG PŁCI

MEDIAN AGE BY SEX

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M	**35,3**	**36,7**	**38,6**	**39,0**	***T O T A L***
mężczyźni	33,8	35,4	37,3	37,7	*males*
kobiety	37,1	38,2	40,0	40,3	*females*
Miasta	37,4	38,6	40,4	40,8	*Urban areas*
mężczyźni	35,2	36,8	38,7	39,1	*males*
kobiety	39,8	40,7	42,2	42,6	*females*
Wieś	31,5	33,3	35,2	35,5	*Rural areas*
mężczyźni	30,8	32,8	34,7	35,0	*males*
kobiety	32,1	33,8	35,7	36,1	*females*

TABL. 7 (50). RUCH NATURALNY LUDNOŚCI
VITAL STATISTICS OF POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Małżeństwa *Marriages*		Separacje *Separations*	Rozwody *Divorces*	Urodzenia żywe *Live births*	Zgony *Deaths*		Przyrost naturalny *Natural increase*
		ogółem *total*	w tym wyznaniowe [a] *of which religious* [a]				ogółem *total*	w tym niemowląt *of which infants*	
		W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH *IN ABSOLUTE NUMBERS*							
OGÓŁEM	2005	12081	8356	624	4027	23430	18502	141	4928
TOTAL	2010	13604	8914	145	3661	26890	19319	122	7571
	2015	11858	6873	90	4719	24596	21035	91	3561
	2016	**12401**	**7417**	**69**	**3851**	**25865**	**21145**	**94**	**4720**
Miasta	2005	7956	5213	429	3353	14149	13170	91	979
Urban areas	2010	8730	5326	110	3016	16242	13603	82	2639
	2015	7408	3961	71	3628	14990	14805	47	185
	2016	**7891**	**4415**	**49**	**2954**	**15822**	**14736**	**52**	**1086**
Wieś	2005	4125	3143	195	674	9281	5332	50	3949
Rural areas	2010	4874	3588	35	645	10648	5716	40	4932
	2015	4450	2912	19	1091	9606	6230	44	3376
	2016	**4510**	**3002**	**20**	**897**	**10043**	**6409**	**42**	**3634**
		NA 1000 LUDNOŚCI [b] *PER 1000 POPULATION* [b]							
OGÓŁEM	2005	5,5	3,8	28,5	1,8	10,7	8,4	6,0	2,2
TOTAL	2010	6,0	3,9	6,4	1,6	11,8	8,5	4,5	3,3
	2015	5,1	3,0	3,9	2,0	10,7	9,1	3,7	1,5
	2016	**5,4**	**3,2**	**3,0**	**1,7**	**11,2**	**9,1**	**3,6**	**2,0**
Miasta	2005	5,4	3,5	29,1	2,3	9,6	8,9	6,4	0,7
Urban areas	2010	5,8	3,6	7,3	2,0	10,8	9,1	5,0	1,8
	2015	5,0	2,7	4,8	2,4	10,1	10,0	3,1	0,1
	2016	**5,3**	**3,0**	**3,3**	**2,0**	**10,6**	**9,9**	**3,3**	**0,7**
Wieś	2005	5,7	4,4	27,1	0,9	12,9	7,4	5,4	5,5
Rural areas	2010	6,3	4,6	4,5	0,8	13,8	7,4	3,8	6,4
	2015	5,4	3,6	2,3	1,3	11,8	7,6	4,6	4,1
	2016	**5,5**	**3,6**	**2,4**	**1,1**	**12,2**	**7,8**	**4,2**	**4,4**

a Ze skutkami cywilnymi. b W przypadku: separacji – na 100 tys. ludności; zgonów niemowląt – na 1000 urodzeń żywych.
a With civil law consequences. b In case of: separations – data are presented per 100 thous. population; infant deaths – per 1000 live births.

TABL. 8 (51). MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE I ROZWIĄZANE
MARRIAGES CONTRACTED AND DISSOLVED

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Małżeństwa zawarte *Marriages contracted*	Małżeństwa rozwiązane *Marriages dissolved*						Różnica między małżeństwami zawartymi a rozwiązanymi [a] *Difference between contracted and dissolved marriages* [a]
			ogółem *total*	przez śmierć *by death of*		przez rozwód [b] *by divorce* [b]	na 1000 istniejących małżeństw *per 1000 existing marriages*		
				męża *husband*	żony *wife*		ogółem *total*	w tym przez rozwód *of which by divorce*	
O G Ó Ł E M	2005	12081	12269	5990	2252	4027	24,3	8,0	125
T O T A L	2010	13604	12116	6104	2351	3661	23,3	7,1	2144
	2015	11858	12623	5582	2322	4719	23,7	8,9	73
	2016	**12401**	**12402**	**6053**	**2498**	**3851**	**23,2**	**7,2**	**1020**
Miasta	2005	7956	9201	4211	1637	3353	26,6	9,7	-1750
Urban areas	2010	8730	8889	4231	1642	3016	26,0	8,8	-1165
	2015	7408	9143	3868	1647	3628	26,7	10,6	-1907
	2016	**7891**	**8907**	**4183**	**1770**	**2954**	**26,1**	**8,7**	**-1147**
Wieś	2005	4125	3068	1779	615	674	19,2	4,2	1875
Rural areas	2010	4874	3227	1873	709	645	18,3	3,7	3309
	2015	4450	3480	1714	675	1091	18,2	5,7	1980
	2016	**4510**	**3495**	**1870**	**728**	**897**	**18,1**	**4,6**	**2167**

a Po uwzględnieniu salda migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały osób pozostających w stanie małżeńskim. b W podziale na miasta i wieś nie uwzględniono rozwodów orzeczonych z powództwa osób zamieszkałych za granicą.

a After considering net internal and international migration for permanent residence of married persons. b Data by urban and rural areas exclude divorces if the person filing petition for a divorce live abroad.

TABL. 9 (52). MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG WIEKU NOWOŻEŃCÓW W 2016 R.
MARRIAGES CONTRACTED BY AGE OF BRIDEGROOMS AND BRIDES IN 2016

MĘŻCZYŹNI W WIEKU *MALES AGED*	Ogółem *Total*	Kobiety w wieku *Females aged*							
		19 lat i mniej *and less*	20–24	25–29	30–34	35–39	40–49	50–59	60 lat i więcej *and more*
		O G Ó Ł E M *T O T A L*							
O G Ó Ł E M	**12401**	**204**	**3249**	**4664**	**2017**	**869**	**790**	**371**	**237**
G R A N D T O T A L									
19 lat i mniej ..... *and less*	21	12	9	-	-	-	-	-	-
20–24	1686	139	1252	262	26	5	2	-	-
25–29	4663	45	1541	2702	314	52	9	-	-
30–34	2854	6	347	1362	944	148	43	4	-
35–39	1267	2	78	248	517	320	99	3	-
40–49	1048	-	19	79	196	286	413	53	2
50–59	443	-	3	11	18	45	165	169	32
60 lat i więcej ..... *and more*	419	-	-	-	2	13	59	142	203

TABL. 9 (52). MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG WIEKU NOWOŻEŃCÓW W 2016 R. (cd.)

MARRIAGES CONTRACTED BY AGE OF BRIDEGROOMS AND BRIDES IN 2016 (cont.)

MĘŻCZYŹNI W WIEKU *MALES AGED*	Ogółem *Total*	Kobiety w wieku *Females aged*							
		19 lat i mniej *and less*	20–24	25–29	30–34	35–39	40–49	50–59	60 lat i więcej *and more*
				OGÓŁEM (dok.)					
				TOTAL (cont.)					
W tym małżeństwa wyznaniowe [a]	**7417**	**93**	**2327**	**3447**	**1069**	**255**	**114**	**47**	**65**
Of which religious marriages [a]									
19 lat i mniej ..... *and less*	7	6	1	-	-	-	-	-	-
20–24	1188	67	912	193	14	2	-	-	-
25–29	3523	19	1153	2140	192	18	1	-	-
30–34	1809	1	231	955	557	55	10	-	-
35–39	542	-	24	133	244	120	20	1	-
40–49	209	-	6	25	59	52	64	3	-
50–59	56	-	-	1	3	7	16	24	5
60 lat i więcej ..... *and more*	83	-	-	-	-	1	3	19	60
				MIASTA					
				URBAN AREAS					
RAZEM ..... *TOTAL*	**7891**	**64**	**1576**	**3063**	**1516**	**635**	**574**	**277**	**186**
19 lat i mniej ..... *and less*	6	2	4	-	-	-	-	-	-
20–24	730	41	536	138	12	2	1	-	-
25–29	2831	16	774	1769	228	38	6	-	-
30–34	1975	4	195	912	730	99	31	4	-
35–39	937	1	51	180	392	239	73	1	-
40–49	762	-	13	54	138	216	301	40	-
50–59	323	-	3	10	15	31	116	122	26
60 lat i więcej ..... *and more*	327	-	-	-	1	10	46	110	160
W tym małżeństwa wyznaniowe [a]	**4415**	**22**	**1056**	**2211**	**793**	**176**	**79**	**31**	**47**
Of which religious marriages [a]									
19 lat i mniej ..... *and less*	1	1	-	-	-	-	-	-	-
20–24	474	14	354	98	7	1	-	-	-
25–29	2102	6	562	1379	143	12	-	-	-
30–34	1215	1	123	627	424	34	6	-	-
35–39	387	-	13	95	180	85	14	-	-
40–49	143	-	4	12	37	39	50	1	-
50–59	31	-	-	-	2	5	7	15	2
60 lat i więcej ..... *and more*	62	-	-	-	-	-	2	15	45

a Ze skutkami cywilnymi.

a With civil law consequences.

TABL. 9 (52). MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG WIEKU NOWOŻEŃCÓW W 2016 R. (dok.)

MARRIAGES CONTRACTED BY AGE OF BRIDEGROOMS AND BRIDES IN 2016 (cont.)

MĘŻCZYŹNI W WIEKU *MALES AGED*	Ogółem *Total*	Kobiety w wieku *Females aged*							
		19 lat i mniej *and less*	20–24	25–29	30–34	35–39	40–49	50–59	60 lat i więcej *and more*
		WIEŚ *RURAL AREAS*							
RAZEM ..... *TOTAL*	**4510**	**140**	**1673**	**1601**	**501**	**234**	**216**	**94**	**51**
19 lat i mniej ..... *and less*	15	10	5	-	-	-	-	-	-
20–24	956	98	716	124	14	3	1	-	-
25–29	1832	29	767	933	86	14	3	-	-
30–34	879	2	152	450	214	49	12	-	-
35–39	330	1	27	68	125	81	26	2	-
40–49	286	-	6	25	58	70	112	13	2
50–59	120	-	-	1	3	14	49	47	6
60 lat i więcej ..... *and more*	92	-	-	-	1	3	13	32	43
W tym małżeństwa wyznaniowe [a] ..... *Of which religious marriages [a]*	**3002**	**71**	**1271**	**1236**	**276**	**79**	**35**	**16**	**18**
19 lat i mniej ..... *and less*	6	5	1	-	-	-	-	-	-
20–24	714	53	558	95	7	1	-	-	-
25–29	1421	13	591	761	49	6	1	-	-
30–34	594	-	108	328	133	21	4	-	-
35–39	155	-	11	38	64	35	6	1	-
40–49	66	-	2	13	22	13	14	2	-
50–59	25	-	-	1	1	2	9	9	3
60 lat i więcej ..... *and more*	21	-	-	-	-	1	1	4	15

a Ze skutkami cywilnymi.

a With civil law consequences.

TABL. 10 (53). MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG POPRZEDNIEGO STANU CYWILNEGO NOWOŻEŃCÓW W 2016 R.

MARRIAGES CONTRACTED BY PREVIOUS MARITAL STATUS OF BRIDEGROOMS AND BRIDES IN 2016

POPRZEDNI STAN CYWILNY MĘŻCZYZN *PREVIOUS MARITAL STATUS OF MALES*	Ogółem *Total*	Poprzedni stan cywilny kobiet *Previous marital status of females*		
		panny *single*	wdowy *widows*	rozwiedzione *divorced*
		OGÓŁEM *TOTAL*		
OGÓŁEM ***GRAND TOTAL***	**12401**	**10522**	**243**	**1636**
Kawalerowie *Single*	10481	9750	60	671
Wdowcy *Widowers*	225	50	68	107
Rozwiedzeni *Divorced*	1695	722	115	858
		MIASTA *URBAN AREAS*		
RAZEM ***TOTAL***	**7891**	**6558**	**173**	**1160**
Kawalerowie *Single*	6462	5986	33	443
Wdowcy *Widowers*	168	39	47	82
Rozwiedzeni *Divorced*	1261	533	93	635
		WIEŚ *RURAL AREAS*		
RAZEM ***TOTAL***	**4510**	**3964**	**70**	**476**
Kawalerowie *Single*	4019	3764	27	228
Wdowcy *Widowers*	57	11	21	25
Rozwiedzeni *Divorced*	434	189	22	223

TABL. 11 (54). MAŁŻEŃSTWA WYZNANIOWE [a]

RELIGIOUS MARRIAGES [a]

KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE *CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS*		Ogółem *Total*	Miasta *Urban areas*	Wieś *Rural areas*
OGÓŁEM ***TOTAL***	2005	8356	5213	3143
	2010	8914	5326	3588
	2015	6873	3961	2912
	2016	**7417**	**4415**	**3002**
Kościół Katolicki		7381	4385	2996
Kościół Zielonoświątkowy		15	13	2
Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny		6	4	2
Kościół Ewangelicko-Augsburski		4	3	1
Kościół Chrześcijan Baptystów		4	4	-
Kościół Adwentystów Dnia Siódmego		2	2	-
Kościół Polskokatolicki		2	2	-
Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich		2	1	1
Kościół Ewangelicko-Metodystyczny		1	1	-

a Ze skutkami cywilnymi.

a With civil law consequences.

TABL. 12 (55). ROZWODY WEDŁUG WIEKU MAŁŻONKÓW W MOMENCIE WNIESIENIA POWÓDZTWA W 2016 R.
DIVORCES BY AGE OF SPOUSES AT THE MOMENT OF FILING PETITION FOR DIVORCE IN 2016

MĘŻCZYŹNI W WIEKU *MALES AGED*	Ogółem *Total*	Kobiety w wieku *Females aged*							
		19 lat i mniej *and less*	20–24	25–29	30–34	35–39	40–49	50–59	60 lat i więcej *and more*
OGÓŁEM *TOTAL*									
OGÓŁEM *GRAND TOTAL*	**3851**	**4**	**135**	**549**	**826**	**786**	**965**	**414**	**172**
20–24 lata	45	3	26	12	2	2	-	-	-
25–29	339	1	72	206	51	8	1	-	-
30–34	749	-	28	249	390	69	13	-	-
35–39	785	-	7	59	297	353	67	2	-
40–49	1131	-	2	22	77	329	666	32	3
50–59	544	-	-	1	8	23	203	293	16
60 lat i więcej *and more*	258	-	-	-	1	2	15	87	153
MIASTA *URBAN AREAS*									
RAZEM *TOTAL*	**2954**	**2**	**79**	**407**	**643**	**616**	**736**	**331**	**140**
20–24 lata	31	2	16	10	1	2	-	-	-
25–29	251	-	43	156	45	6	1	-	-
30–34	573	-	14	184	309	55	11	-	-
35–39	615	-	5	41	230	284	53	2	-
40–49	850	-	1	15	52	248	505	27	2
50–59	427	-	-	1	5	19	153	236	13
60 lat i więcej *and more*	207	-	-	-	1	2	13	66	125
WIEŚ *RURAL AREAS*									
RAZEM *TOTAL*	**897**	**2**	**56**	**142**	**183**	**170**	**229**	**83**	**32**
20–24 lata	14	1	10	2	1	-	-	-	-
25–29	88	1	29	50	6	2	-	-	-
30–34	176	-	14	65	81	14	2	-	-
35–39	170	-	2	18	67	69	14	-	-
40–49	281	-	1	7	25	81	161	5	1
50–59	117	-	-	-	3	4	50	57	3
60 lat i więcej *and more*	51	-	-	-	-	-	2	21	28

TABL. 13 (56). ROZWODY WEDŁUG LICZBY MAŁOLETNICH DZIECI [a] W MAŁŻEŃSTWIE

DIVORCES BY THE NUMBER OF UNDERAGE CHILDREN [a] IN THE MARRIAGE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M	**4027**	**3661**	**4719**	**3851**	***T O T A L***
rozwody małżeństw:					*divorces of:*
Bez dzieci	1360	1496	2053	1597	*Marriages without children*
Z dziećmi	2667	2165	2666	2254	*Marriages with children*
o liczbie dzieci:					*by number of children:*
1	1552	1342	1650	1319	*1*
2	806	677	843	784	*2*
3	206	118	139	114	*3*
4 i więcej	103	28	34	37	*4 and more*
Miasta	**3353**	**3016**	**3628**	**2954**	***Urban areas***
rozwody małżeństw:					*divorces of:*
Bez dzieci	1196	1261	1649	1281	*Marriages without children*
Z dziećmi	2157	1755	1979	1673	*Marriages with children*
o liczbie dzieci:					*by number of children:*
1	1332	1117	1282	1001	*1*
2	638	542	588	575	*2*
3	131	79	92	74	*3*
4 i więcej	56	17	17	23	*4 and more*
Wieś	**674**	**645**	**1091**	**897**	***Rural areas***
rozwody małżeństw:					*divorces of:*
Bez dzieci	164	235	404	316	*Marriages without children*
Z dziećmi	510	410	687	581	*Marriages with children*
o liczbie dzieci:					*by number of children:*
1	220	225	368	318	*1*
2	168	135	255	209	*2*
3	75	39	47	40	*3*
4 i więcej	47	11	17	14	*4 and more*

a W wieku poniżej 18 lat.

a Below the age of 18.

TABL. 14 (57). URODZENIA

BIRTHS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015 [a]	2016 [a]			*SPECIFICATION*
				ogółem *total*	miasta *urban areas*	wieś *rural areas*	
Urodzenia żywe	**23430**	**26890**	**24596**	**25865**	**15822**	**10043**	***Live births***
chłopcy	12114	13995	12609	13304	8167	5137	*males*
dziewczęta	11316	12895	11987	12561	7655	4906	*females*
Małżeńskie	17572	19893	17444	18007	10875	7132	*Legitimate*
chłopcy	9085	10337	8837	9292	5618	3674	*males*
dziewczęta	8487	9556	8607	8715	5257	3458	*females*
Pozamałżeńskie	5858	6997	7152	7858	4947	2911	*Illegitimate*
chłopcy	3029	3658	3772	4012	2549	1463	*males*
dziewczęta	2829	3339	3380	3846	2398	1448	*females*
Urodzenia martwe	**137**	**116**	**94**	**90**	**54**	**36**	***Still births***
Chłopcy	70	55	•	•	•	•	*Males*
Dziewczęta	67	61	•	•	•	•	*Females*

a Dane w zakresie urodzeń martwych oraz podziału na urodzenia małżeńskie i pozamałżeńskie zostały oszacowane. Ze względu na nowe wzory karty urodzenia i karty martwego urodzenia wprowadzone rozporządzeniem Rady Ministra Zdrowia z dnia 12 I 2015 r. (Dz. U. 2015, poz. 171) oraz zmiany w systemie rejestracji aktów stanu cywilnego, wzrosła liczba nieustalonych cech dotyczących stanu cywilnego matki, daty zawarcia małżeństwa, podziału na urodzenia małżeńskie i pozamałżeńskie, kolejności urodzenia dziecka, daty poprzedniego porodu itd.

a Since the introduction of new forms of live and still birth notifications by the decree of the Minister of Health of 12 I 2015 (Journal of Laws 2015, item 171) data on still birth and on births divided into legitimate and illegitimate were estimated, as well as changes in registration system of civil status acts, more data have been missing regarding mother's marital status, the date of marriage, division into legitimate and illegitimate births, birth order, date of previous confinement, etc.

TABL. 15 (58). URODZENIA ŻYWE WEDŁUG KOLEJNOŚCI URODZENIA DZIECKA [a] I WIEKU MATKI
LIVE BIRTHS BY BIRTH ORDER [a] AND MOTHER'S AGE

LATA *YEARS* WIEK MATKI *MOTHER'S AGE*		Ogółem *Total*	Kolejność urodzenia dziecka *Birth order*					
			1	2	3	4	5	6 i dalsze *and over*
		W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH *IN ABSOLUTE NUMBERS*						
OGÓŁEM ..... *TOTAL*	2005	23430	11657	7461	2518	958	405	431
	2010	26890	13101	9317	2954	881	312	324
	2015	24596	11361	9111	2850	771	283	206
	2016	**25865**	**11592**	**9711**	**3187**	**865**	**290**	**218**
19 lat i mniej ..... *and less*		1000	915	83	2	-	-	-
20–24		4162	2812	1105	195	45	5	-
25–29		8602	4443	3146	760	175	55	22
30–34		8060	2628	3782	1213	277	97	63
35–39		3382	683	1399	851	275	92	82
40–44		639	109	192	160	90	39	48
45 lat i więcej ..... *and more*		20	2	4	6	3	2	3
		W % *IN %*						
OGÓŁEM ..... *TOTAL*	2005	100,0	49,8	31,8	10,8	4,1	1,7	1,8
	2010	100,0	48,7	34,6	11,0	3,3	1,2	1,2
	2015	100,0	46,2	37,0	11,6	3,1	1,2	0,8
	2016	**100,0**	**44,8**	**37,5**	**12,3**	**3,3**	**1,1**	**0,8**
19 lat i mniej ..... *and less*		100,0	91,5	8,3	0,2	-	-	-
20–24		100,0	67,6	26,5	4,7	1,1	0,1	-
25–29		100,0	51,7	36,6	8,8	2,0	0,6	0,3
30–34		100,0	32,6	46,9	15,0	3,4	1,2	0,8
35–39		100,0	20,2	41,4	25,2	8,1	2,7	2,4
40–44		100,0	17,1	30,0	25,0	14,1	6,1	7,5
45 lat i więcej ..... *and more*		100,0	10,0	20,0	30,0	15,0	10,0	15,0

a W podziale według kolejności urodzenia dziecka nie uwzględniono urodzeń o nieustalonej kolejności urodzenia.
a Data on the number of births by order exclude cases in which birth order is unknown.

TABL. 16 (59). PŁODNOŚĆ KOBIET I WSPÓŁCZYNNIKI REPRODUKCJI LUDNOŚCI

FEMALE FERTILITY AND REPRODUCTION RATES OF POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2005	2010	2015	2016		
				ogółem *total*	miasta *urban areas*	wieś *rural areas*
Płodność – urodzenia żywe na 1000 kobiet w wieku:						
***Fertility** – live births per 1000 females aged:*						
15–49 [ab]	40,7	47,2	43,9	46,3	44,9	48,6
15–19 [a]	17,0	19,9	15,9	16,9	14,4	20,0
20–24	66,3	66,5	59,2	59,9	50,8	72,3
25–29	93,5	98,1	93,5	100,3	95,1	109,0
30–34	61,4	75,5	75,7	81,4	83,6	77,0
35–39	25,9	33,3	32,8	36,3	36,9	35,2
40–44	5,9	6,6	7,1	7,6	8,3	6,5
45–49 [b]	0,2	0,4	0,3	0,3	0,4	0,2
Współczynniki:						
Rates:						
Dzietności ogólnej *Total fertility*	1,359	1,490	1,412	1,506	1,438	1,593
Reprodukcji brutto *Gross reproduction*	0,656	0,714	0,688	0,731	0,696	0,778
Dynamiki demograficznej *Demographic dynamics*	1,266	1,392	1,169	1,223	1,074	1,567

ab Łącznie z urodzeniami z matek w wieku: a – poniżej 15 lat, b – 50 lat i więcej.

ab Including births from mothers aged: a – below 15, b – 50 and more.

TABL. 17 (60). ZGONY WEDŁUG PŁCI I WIEKU ZMARŁYCH

DEATHS BY SEX AND AGE OF DECEASED

LATA *YEARS* WIEK ZMARŁYCH *AGE OF DECEASED*	Ogółem *Grand total*	Mężczyźni *Males*	Kobiety *Females*	Miasta *Urban areas*			Wieś *Rural areas*		
				razem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*	razem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH *IN ABSOLUTE NUMBERS*									
OGÓŁEM 2005	18502	9994	8508	13170	6942	6228	5332	3052	2280
TOTAL 2010	19319	10319	9000	13603	7124	6479	5716	3195	2521
2015	21035	10996	10039	14805	7512	7293	6230	3484	2746
2016	**21145**	**11109**	**10036**	**14736**	**7566**	**7170**	**6409**	**3543**	**2866**
0 lat	94	48	46	52	29	23	42	19	23
1– 4	17	10	7	10	7	3	7	3	4
5– 9	11	5	6	6	3	3	5	2	3
10–14	16	12	4	5	2	3	11	10	1
15–19	48	40	8	23	19	4	25	21	4
20–24	90	74	16	48	37	11	42	37	5
25–29	88	69	19	48	35	13	40	34	6
30–34	152	121	31	96	74	22	56	47	9
35–39	191	145	46	132	96	36	59	49	10
40–44	298	235	63	186	140	46	112	95	17
45–49	398	284	114	243	172	71	155	112	43
50–54	743	505	238	451	299	152	292	206	86
55–59	1356	925	431	871	578	293	485	347	138
60–64	2102	1372	730	1453	931	522	649	441	208
65–69	2489	1599	890	1738	1100	638	751	499	252
70–74	1974	1169	805	1403	805	598	571	364	207
75–79	2589	1395	1194	1841	985	856	748	410	338
80–84	3080	1436	1644	2212	1028	1184	868	408	460
85 lat i więcej *and more*	5409	1665	3744	3918	1226	2692	1491	439	1052

TABL. 17 (60). ZGONY WEDŁUG PŁCI I WIEKU ZMARŁYCH (dok.)

DEATHS BY SEX AND AGE OF DECEASED (cont.)

LATA *YEARS* WIEK ZMARŁYCH *AGE OF DECEASED*		Ogółem *Grand total*	Mężczyźni *Males*	Kobiety *Females*	Miasta *Urban areas*			Wieś *Rural areas*		
					razem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*	razem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*
		NA 100 tys. LUDNOŚCI DANEJ PŁCI I GRUPY WIEKU *PER 100 thous. POPULATION OF GIVEN SEX AND AGE GROUP*								
O G Ó Ł E M	2005	844	937	756	894	985	811	741	843	638
T O T A L	2010	851	932	774	907	993	829	741	820	660
	2015	913	979	850	995	1057	939	762	844	678
	2016	**915**	**987**	**847**	**991**	**1065**	**923**	**777**	**852**	**701**
0 lat [a]		363	361	366	329	355	300	418	370	469
1– 4		17	19	14	17	23	10	17	14	20
5– 9		8	7	9	8	7	8	9	7	11
10–14		14	20	7	8	6	9	22	39	4
15–19		40	64	14	34	55	12	47	77	15
20–24		63	102	23	59	90	28	69	117	17
25–29		51	79	22	45	66	24	60	100	19
30–34		77	122	31	74	115	34	82	135	27
35–39		102	153	49	106	154	58	93	151	32
40–44		177	277	75	171	258	85	187	310	58
45–49		287	406	166	280	399	162	300	416	174
50–54		538	736	342	523	717	341	562	765	344
55–59		848	1193	524	830	1176	525	884	1222	521
60–64		1312	1826	858	1288	1830	843	1368	1817	898
65–69		1893	2678	1240	1795	2575	1179	2168	2937	1428
70–74		2879	3972	2056	2707	3686	1994	3410	4796	2261
75–79		4207	5867	3161	3993	5607	3000	4843	6602	3660
80–84		6627	8729	5476	6366	8308	5292	7403	10010	6014
85 lat i więcej		14217	15597	13678	13572	14771	13088	16245	18484	15464
and more										

a Na 100 tys. urodzeń żywych.

a Per 100 thous. live births.

TABL. 18 (61). ZGONY WEDŁUG WYBRANYCH PRZYCZYN [a]

DEATHS BY SELECTED CAUSES [a]

PRZYCZYNY ZGONÓW		Ogółem *Total*	Mężczyźni *Males*	Kobiety *Females*	Miasta *Urban areas*	Wieś *Rural areas*	*CAUSES OF DEATHS*
		na 100 tys. ludności *per 100 thous. population*					
O G Ó Ł E M	2005	844	938	755	894	741	***T O T A L***
	2010	851	932	774	907	741	
	2014	875	955	800	956	727	
	2015	**913**	**979**	**850**	**995**	**762**	
w tym:							*of which:*
Wybrane choroby zakaźne i pasożytnicze		7	6	8	8	4	*Certain infectious and parasitic diseases*
w tym gruźlica i następstwa gruźlicy		1	2	1	1	1	*of which tuberculosis and sequelae of tuberculosis*
Nowotwory		271	309	235	301	217	*Neoplasms*
w tym nowotwory złośliwe		264	299	230	293	210	*of which malignant neoplasms*
w tym:							*of which:*
nowotwór złośliwy żołądka		13	16	10	15	11	*malignant neoplasm of stomach*
nowotwór złośliwy trzustki		13	13	14	15	11	*malignant neoplasm of pancreas*
nowotwór złośliwy tchawicy, oskrzela i płuca		68	93	44	73	58	*malignant neoplasm of trachea, bronchus and lung*
nowotwór złośliwy piersi		14	0	28	16	11	*malignant neoplasm of breast*
nowotwór złośliwy szyjki macicy		4	x	8	4	3	*malignant neoplasm of cervix uteri*
nowotwór złośliwy gruczołu krokowego		13	27	x	14	11	*malignant neoplasm of prostate*
białaczka		8	8	8	9	6	*leukemia*
Choroby krwi i narządów krwiotwórczych [Δ]		1	0	1	1	0	*Diseases of blood and blood-forming organs* [Δ]
Zaburzenia wydzielania wewnętrznego, stanu odżywienia i przemian metabolicznych		29	23	35	31	25	*Endocrine, nutritional and metabolic diseases*
w tym cukrzyca		26	21	30	27	23	*of which diabetes mellitus*
Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania		12	20	5	13	11	*Mental and behavioural disorders*
Choroby układu nerwowego i narządów zmysłów		17	16	18	20	13	*Diseases of the nervous system and sense organs*
Choroby układu krążenia		375	365	385	407	317	*Diseases of the circulatory system*
w tym:							*of which:*
choroba nadciśnieniowa		10	7	13	11	8	*hypertensive diseases*
choroba niedokrwienna serca		137	160	115	149	115	*ischaemic heart diseases*
w tym ostry zawał serca		33	42	23	35	28	*of which acute myocardial infarction*
choroby naczyń mózgowych		80	69	91	88	66	*cerebrovascular diseases*
miażdżyca		6	6	6	6	5	*atherosclerosis*
Choroby układu oddechowego		76	82	71	84	62	*Diseases of the respiratory system*
Choroby układu pokarmowego		42	48	36	48	31	*Diseases of the digestive system*
w tym zwłóknienie i marskość wątroby		5	6	5	6	4	*of which fibrosis and cirrhosis of liver*
Choroby układu mięśniowo-szkieletowego i tkanki łącznej		2	1	3	2	1	*Diseases of the musculoskeletel system and connective tissue*
Choroby układu moczowo-płciowego		15	13	17	19	8	*Diseases of the genitourinary system*
Wybrane stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym		2	3	2	2	3	*Certain conditions originating in the perinatal period*
Wady rozwojowe wrodzone [Δ].....		2	2	2	2	3	*Congenital anomalies* [Δ]
Objawy i stany niedokładnie określone [Δ]		4	4	3	4	3	*Symptoms and ill-defined conditions* [Δ]
Zewnętrzne przyczyny zachorowania i zgonu		57	85	31	55	61	*External causes of morbidity and mortality*
w tym:							*of which:*
wypadki komunikacyjne		9	15	4	6	14	*transport accidents*
samobójstwa		16	27	5	15	17	*intentional self-harm*

a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).

a In accordance with the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD-10 Revision).

TABL. 19 (62). ZGONY NIEMOWLĄT WEDŁUG PŁCI I WIEKU

INFANT DEATHS BY SEX AND AGE

WIEK ZMARŁYCH *AGE OF DECEASED*		Ogółem *Total*	Chłopcy *Males*	Dziewczęta *Females*	Miasta *Urban areas*			Wieś *Rural areas*		
					razem *total*	chłopcy *males*	dziewczęta *females*	razem *total*	chłopcy *males*	dziewczęta *females*
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH *IN ABSOLUTE NUMBERS*										
O G Ó Ł E M	2005	141	72	69	91	50	41	50	22	28
T O T A L	2010	122	73	49	82	50	32	40	23	17
	2015	91	53	38	47	28	19	44	25	19
	2016	**94**	**48**	**46**	**52**	**29**	**23**	**42**	**19**	**23**
0–27 dni *days*		67	35	32	39	22	17	28	13	15
0–6		47	26	21	29	15	14	18	11	7
w tym 0 *of which*		29	17	12	19	9	10	10	8	2
7–13		13	5	8	6	4	2	7	1	6
14–20		6	4	2	4	3	1	2	1	1
21–27 dni *days*		1	-	1	-	-	-	1	-	1
1 miesiąc *month*		9	4	5	4	2	2	5	2	3
2		3	2	1	2	2	-	1	-	1
3		3	2	1	3	2	1	-	-	-
4		2	2	-	-	-	-	2	2	-
6		3	-	3	2	-	2	1	-	1
7		1	1	-	-	-	-	1	1	-
8		3	1	2	2	1	1	1	-	1
10		2	-	2	-	-	-	2	-	2
11 miesięcy *months*		1	1	-	-	-	-	1	1	-
NA 100 tys. URODZEŃ ŻYWYCH DANEJ PŁCI *PER 100 thous. OF LIVE BIRTHS OF GIVEN SEX*										
O G Ó Ł E M	2005	602	594	610	643	674	609	539	469	610
T O T A L	2010	454	522	380	505	590	412	376	416	332
	2015	370	420	317	314	367	258	458	502	411
	2016	**363**	**361**	**366**	**329**	**355**	**300**	**418**	**370**	**469**
0–27 dni *days*		259	263	255	246	269	222	279	253	306
0–6		182	195	167	183	184	183	179	214	143
w tym 0 *of which*		112	128	96	120	110	131	100	156	41
7–13		50	38	64	38	49	26	70	19	122
14–20		23	30	16	25	37	13	20	19	20
21–27 dni *days*		4	-	8	-	-	-	10	-	20
1 miesiąc *month*		35	30	40	25	24	26	50	39	61
2		12	15	8	13	24	-	10	-	20
3		12	15	8	19	24	13	-	-	-
4		8	15	-	-	-	-	20	39	-
6		12	-	24	13	-	26	10	-	20
7		4	8	-	-	-	-	10	19	-
8		12	8	16	13	12	13	10	-	20
10		8	-	16	-	-	-	20	-	41
11 miesięcy *months*		4	8	-	-	-	-	10	19	-

TABL. 20 (63). ZGONY NIEMOWLĄT WEDŁUG WYBRANYCH PRZYCZYN [a]

INFANT DEATHS BY SELECTED CAUSES [a]

PRZYCZYNY ZGONÓW		Ogółem *Total*		Chłopcy *Males*	Dziewczęta *Females*	Miasta *Urban areas*	Wieś *Rural areas*	*CAUSES OF DEATHS*
		w liczbach bezwzględnych *in absolute numbers*	na 100 tys. urodzeń żywych *per 100 thous. live births*					
O G Ó Ł E M	2005	141	602	594	610	643	539	***T O T A L***
	2010	122	454	522	380	505	376	
	2014	82	333	373	292	327	344	
	2015	**91**	**370**	**420**	**317**	**314**	**458**	
w tym:								*of which:*
Wybrane choroby zakaźne i pasożytnicze		1	4	8	-	7	-	*Certain infectious and parasitic diseases*
Choroby układu nerwowego, narządów zmysłów i układu krążenia		1	4	8	-	7	-	*Diseases of the nervous system and the sense organs and the circulatory system*
Choroby układu oddechowego		6	24	16	33	27	21	*Diseases of the respiratory system*
w tym zapalenie płuc		5	20	16	25	27	10	*of which pneumonia*
Wybrane stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym		56	228	278	175	187	291	*Certain conditions originating in the perinatal period*
w tym:								*of which:*
zaburzenia związane z czasem trwania ciąży i rozwojem płodu		49	199	254	142	160	260	*disorders related to length of gestation and fetal growth*
zespół zaburzeń oddychania noworodka i inne stany układu oddechowego		5	20	16	25	20	21	*respiratory disorders specific to the perinatal period*
Wady rozwojowe wrodzone [Δ]		19	77	87	67	47	125	*Congenital anomales* [Δ]
w tym:								*of which:*
wrodzone wady rozwojowe układu nerwowego		1	4	8	-	7	-	*congenital malformations of the nervous system*
wrodzone wady serca		8	33	40	25	13	62	*congenital malformation of heart*
Zewnętrzne przyczyny zachorowania i zgonu		5	20	8	33	20	21	*External causes of morbidity and mortality*

a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).

a In accordance with the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD-10 Revision).

TABL. 21 (64). ZAMACHY SAMOBÓJCZE [a] **ZAREJESTROWANE PRZEZ POLICJĘ**

SUICIDES [a] *REGISTERED BY POLICE*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M	**470**	**461**	***T O T A L***
w tym dokonane	333	293	*of which committed*
Miasta	312	277	*Urban areas*
Wieś	158	184	*Rural areas*
Wiek samobójców:			***Age of suicidal persons:***
12 lat i mniej	-	2	*12 and less*
13–18	29	31	*13–18*
19–24	48	60	*19–24*
25–29	59	46	*25–29*
30–49	158	159	*30–49*
50–69	129	121	*50–69*
70 lat i więcej	42	40	*70 and more*

a Usiłowane i dokonane; w dalszym podziale nie uwzględniono samobójców o nieustalonym wieku.

Ź r ó d ł o: dane Komendy Głównej Policji.

a Attempted and committed; continued data exclude suicidal persons for whom age is unknown.

S o u r c e: data of the National Police Headquarters.

TABL. 22 (65). PRZECIĘTNE DALSZE TRWANIE ŻYCIA

LIFE EXPECTANCY

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia dla osób w wieku lat *Life expectancy at age specified*				
		0	15	30	45	60
		MĘŻCZYŹNI *MALES*				
O G Ó Ł E M	2005	71,69	57,31	42,96	29,23	17,86
T O T A L	2010	72,97	58,52	44,15	30,26	18,61
	2015	74,24	59,68	45,36	31,38	19,24
	2016	**74,50**	**59,92**	**45,58**	**31,55**	**19,32**
Miasta		75,01	60,41	45,97	31,93	19,68
Urban areas						
Wieś		73,39	58,85	44,63	30,62	18,35
Rural areas						
		KOBIETY *FEMALES*				
O G Ó Ł E M	2005	79,76	65,43	50,63	36,22	23,07
T O T A L	2010	80,75	66,23	51,44	36,87	23,58
	2015	81,38	66,80	52,03	37,45	23,98
	2016	**81,72**	**67,12**	**52,29**	**37,63**	**24,13**
Miasta		81,94	67,29	52,48	37,86	24,36
Urban areas						
Wieś		80,96	66,46	51,61	36,87	23,33
Rural areas						

TABL. 23 (66). PROGNOZA LUDNOŚCI

Stan w dniu 31 XII

POPULATION PROJECTION

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M w tys.	**2324,1**	**2334,8**	**2334,0**	**2323,4**	**2306,7**	**2287,1**	**2265,7**	***T O T A L in thous.***
mężczyźni	1132,6	1137,4	1136,4	1131,1	1124,0	1117,0	1110,0	*males*
kobiety	1191,5	1197,4	1197,6	1192,4	1182,8	1170,1	1155,7	*females*
Miasta	1476,8	1457,3	1431,2	1400,3	1367,3	1334,0	1301,4	*Urban areas*
mężczyźni	705,1	695,2	682,2	667,5	652,8	639,1	626,2	*males*
kobiety	771,7	762,1	749,0	732,8	714,4	694,9	675,2	*females*
Wieś	847,3	877,5	902,9	923,1	939,5	953,1	964,3	*Rural areas*
mężczyźni	427,5	442,2	454,2	463,6	471,1	477,8	483,8	*males*
kobiety	419,8	435,3	448,6	459,5	468,3	475,3	480,5	*females*
W wieku przedprodukcyjnym	**446,1**	**438,9**	**409,6**	**393,7**	**379,8**	**373,3**	**370,6**	***Pre-working age***
mężczyźni	229,3	225,7	210,5	202,3	195,1	191,8	190,4	*males*
kobiety	216,8	213,2	199,1	191,4	184,7	181,6	180,3	*females*
Miasta	255,9	248,7	227,7	214,9	204,5	199,5	197,0	*Urban areas*
mężczyźni	131,6	127,7	116,8	110,2	104,8	102,2	100,9	*males*
kobiety	124,3	121,0	110,9	104,7	99,7	97,3	96,1	*females*
Wieś	190,2	190,2	181,9	178,8	175,2	173,8	173,6	*Rural areas*
mężczyźni	97,8	98,0	93,7	92,1	90,3	89,6	89,4	*males*
kobiety	92,4	92,3	88,2	86,7	85,0	84,3	84,2	*females*

TABL. 23 (66). PROGNOZA LUDNOŚCI (dok.)

Stan w dniu 31 XII

POPULATION PROJECTION (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	*SPECIFICATION*
W wieku produkcyjnym	**1384,8**	**1354,5**	**1354,8**	**1326,7**	**1275,8**	**1203,5**	**1131,6**	***Working age***
mężczyźni	733,2	713,6	714,3	707,7	688,9	657,3	618,1	*males*
kobiety	651,6	641,0	640,5	619,0	586,9	546,3	513,5	*females*
Miasta	861,7	826,9	813,8	784,0	738,2	680,0	625,3	*Urban areas*
mężczyźni	451,5	430,7	424,5	414,3	395,8	369,0	338,9	*males*
kobiety	410,1	396,2	389,3	369,7	342,4	311,0	286,4	*females*
Wieś	523,1	527,6	540,9	542,8	537,6	523,5	506,3	*Rural areas*
mężczyźni	281,7	282,9	289,8	293,4	293,1	288,2	279,2	*males*
kobiety	241,4	244,7	251,2	249,3	244,5	235,2	227,1	*females*
W wieku poprodukcyjnym	**493,3**	**541,3**	**569,7**	**603,1**	**651,1**	**710,3**	**763,5**	***Post-working age***
mężczyźni	170,1	198,1	211,6	221,1	239,9	267,9	301,5	*males*
kobiety	323,2	343,2	358,0	382,0	411,2	442,3	462,0	*females*
Miasta	359,2	381,7	389,7	401,5	424,5	454,5	479,1	*Urban areas*
mężczyźni	122,0	136,8	140,9	143,1	152,2	167,9	186,4	*males*
kobiety	237,2	244,9	248,8	258,5	272,3	286,5	292,7	*females*
Wieś	134,1	159,7	180,0	201,5	226,6	255,8	284,4	*Rural areas*
mężczyźni	48,0	61,3	70,8	78,0	87,7	100,0	115,2	*males*
kobiety	86,0	98,3	109,3	123,5	138,9	155,8	169,2	*females*
LUDNOŚĆ W WIEKU NIEPRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM	**67,8**	**72,4**	**72,3**	**75,1**	**80,8**	**90,0**	**100,2**	***NON-WORKING AGE POPULATION PER 100 PERSONS OF WORKING AGE***
Mężczyźni	54,5	59,4	59,1	59,8	63,1	69,9	79,6	*Males*
Kobiety	82,9	86,8	87,0	92,6	101,5	114,2	125,1	*Females*

TABL. 24 (67). PROGNOZA GOSPODARSTW DOMOWYCH

Stan w dniu 31 XII

HOUSEHOLDS PROJECTION

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2017	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	*SPECIFICATION*
GOSPODARSTWA DOMOWE w tys.									
HOUSEHOLDS in thous.									
O G Ó Ł E M	**848,3**	**866,7**	**899,5**	**929,0**	**918,7**	**897,7**	**885,1**	**877,9**	***T O T A L***
Miasta	600,2	608,8	620,3	626,8	611,6	587,1	569,4	558,2	*Urban areas*
Wieś	248,1	257,9	279,1	302,2	307,1	310,6	315,7	319,8	*Rural areas*
PRZECIĘTNA LICZBA OSÓB W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH									
AVERAGE NUMBER OF PERSONS IN HOUSEHOLDS									
O G Ó Ł E M	**2,71**	**2,66**	**2,58**	**2,50**	**2,51**	**2,55**	**2,57**	**2,56**	***T O T A L***
Miasta	2,46	2,41	2,33	2,27	2,27	2,31	2,32	2,31	*Urban areas*
Wieś	3,32	3,27	3,13	2,98	2,99	3,01	3,01	3,00	*Rural areas*

TABL. 25 (68). MIGRACJE WEWNĘTRZNE I ZAGRANICZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY
INTERNAL AND INTERNATIONAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Napływ [a] *Inflow [a]*				Odpływ [b] *Outflow [b]*				Saldo migracji *Net migration*
		ogółem *total*	z miast *from urban areas*	ze wsi *from rural areas*	z zagranicy *from abroad*	ogółem *total*	do miast *to urban areas*	na wieś *to rural areas*	za granicę *abroad*	
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH *IN ABSOLUTE NUMBERS*										
O G Ó Ł E M	2005	30863	20094	10099	670	29790	15869	12054	1867	1073
T O T A L	2010	31957	20656	10005	1296	29308	14692	13220	1396	2649
	2015	30009	18605	10351	•	27752	13401	12211	•	2257 [c]
	2016	**29341**	**18247**	**10091**	**1003**	**25809**	**12496**	**12357**	**956**	**3532**
Miasta	2005	18583	11413	6636	534	20529	10170	8733	1626	-1946
Urban areas	2010	18234	10839	6301	1094	19931	9054	9683	1194	-1697
	2015	17009	9656	6493	•	17732	7598	8532	•	-723 [c]
	2016	**16062**	**9124**	**6234**	**704**	**16296**	**6914**	**8684**	**698**	**-234**
Wieś	2005	12280	8681	3463	136	9261	5699	3321	241	3019
Rural areas	2010	13723	9817	3704	202	9377	5638	3537	202	4346
	2015	13000	8949	3858	•	10020	5803	3679	•	2980 [c]
	2016	**13279**	**9123**	**3857**	**299**	**9513**	**5582**	**3673**	**258**	**3766**
NA 1000 LUDNOŚCI *PER 1000 POPULATION*										
O G Ó Ł E M	2005	14,1	9,2	4,6	0,3	13,6	7,2	5,5	0,9	0,5
T O T A L	2010	14,1	9,1	4,4	0,6	12,9	6,5	5,8	0,6	1,2
	2015	13,0	8,1	4,5	•	12,0	5,8	5,3	•	1,0 [c]
	2016	**12,7**	**7,9**	**4,4**	**0,4**	**11,2**	**5,4**	**5,3**	**0,4**	**1,5**
Miasta	2005	12,6	7,7	4,5	0,4	13,9	6,9	5,9	1,1	-1,3
Urban areas	2010	12,2	7,2	4,2	0,7	13,3	6,0	6,5	0,8	-1,1
	2015	11,4	6,5	4,4	•	11,9	5,1	5,7	•	-0,5 [c]
	2016	**10,8**	**6,1**	**4,2**	**0,5**	**11,0**	**4,6**	**5,8**	**0,5**	**-0,2**
Wieś	2005	17,1	12,1	4,8	0,2	12,9	7,9	4,6	0,3	4,2
Rural areas	2010	17,8	12,7	4,8	0,3	12,2	7,3	4,6	0,3	5,6
	2015	15,9	10,9	4,7	•	12,3	7,1	4,5	•	3,6 [c]
	2016	**16,1**	**11,1**	**4,7**	**0,4**	**11,5**	**6,8**	**4,5**	**0,3**	**4,6**

a Zameldowania. b Wymeldowania. c Do obliczenia salda wykorzystano dane o migracjach wewnętrznych za 2015 r. i migracjach zagranicznych za 2014 r.

a Registrations. b Deregistrations. c For calculating net migration, data on internal migration for 2015 and data on international migration for 2014 were used.

TABL. 26 (69). MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG KIERUNKÓW

INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY DIRECTION

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Napływ [a] *Inflow* [a]			Odpływ [b] *Outflow* [b]		
		ogółem *total*	z tego samego województwa *from the same voivodship*	z innych województw *from other voivodships*	ogółem *total*	do tego samego województwa *to the same voivodship*	do innych województw *to other voivodships*
		W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH *IN ABSOLUTE NUMBERS*					
O G Ó Ł E M	2005	30193	22538	7655	27923	22538	5385
T O T A L	2010	30661	22943	7718	27912	22943	4969
	2015	28956	21198	7758	25612	21198	4414
	2016	**28338**	**20629**	**7709**	**24853**	**20629**	**4224**
Miasta	2005	18049	12009	6040	18903	14912	3991
Urban areas	2010	17140	11220	5920	18737	15167	3570
	2015	16149	10283	5866	16130	13061	3069
	2016	**15358**	**9540**	**5818**	**15598**	**12742**	**2856**
Wieś	2005	12144	10529	1615	9020	7626	1394
Rural areas	2010	13521	11723	1798	9175	7776	1399
	2015	12807	10915	1892	9482	8137	1345
	2016	**12980**	**11089**	**1891**	**9255**	**7887**	**1368**
		NA 1000 LUDNOŚCI *PER 1000 POPULATION*					
O G Ó Ł E M	2005	13,8	10,3	3,5	12,7	10,3	2,5
T O T A L	2010	13,5	10,1	3,4	12,3	10,1	2,2
	2015	12,6	9,2	3,4	11,1	9,2	1,9
	2016	**12,3**	**8,9**	**3,3**	**10,8**	**8,9**	**1,8**
Miasta	2005	12,3	8,2	4,1	12,8	10,1	2,7
Urban areas	2010	11,4	7,5	3,9	12,5	10,1	2,4
	2015	10,9	6,9	3,9	10,8	8,8	2,1
	2016	**10,3**	**6,4**	**3,9**	**10,5**	**8,6**	**1,9**
Wieś	2005	16,9	14,6	2,2	12,5	10,6	1,9
Rural areas	2010	17,5	15,2	2,3	11,9	10,1	1,8
	2015	15,7	13,4	2,3	11,6	10,0	1,6
	2016	**15,7**	**13,4**	**2,3**	**11,2**	**9,6**	**1,7**

a Zameldowania. b Wymeldowania.

a Registrations. b Deregistrations.

TABL. 27 (70). MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG PŁCI I WIEKU MIGRANTÓW

INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY SEX AND AGE OF MIGRANTS

WIEK MIGRANTÓW *AGE OF MIGRANTS*		Napływ [a] *Inflow* [a]			Odpływ [b] *Outflow* [b]			Saldo migracji *Net migration*		
		ogółem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*	ogółem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*	ogółem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*
O G Ó Ł E M ..... *T O T A L*	2005	30193	14110	16083	27923	13148	14775	2270	962	1308
	2010	30661	14298	16363	27912	13086	14826	2749	1212	1537
	2015	28956	13618	15338	25612	12211	13401	3344	1407	1937
	2016	**28338**	**13208**	**15130**	**24853**	**11724**	**13129**	**3485**	**1484**	**2001**
0– 4 lata		2847	1428	1419	2605	1311	1294	242	117	125
5– 9		2145	1086	1059	2019	1008	1011	126	78	48
10–14		1334	698	636	1270	667	603	64	31	33
15–19		1019	465	554	933	442	491	86	23	63
20–24		2114	707	1407	1771	584	1187	343	123	220
25–29		4865	2002	2863	3846	1600	2246	1019	402	617
30–34		4127	1976	2151	3512	1683	1829	615	293	322
35–39		2818	1441	1377	2543	1287	1256	275	154	121
40–44		1807	951	856	1667	870	797	140	81	59
45–49		1059	578	481	934	515	419	125	63	62
50–54		855	442	413	797	436	361	58	6	52
55–59		808	387	421	764	369	395	44	18	26
60–64		922	414	508	786	373	413	136	41	95
65 lat i więcej ..... *and more*		1618	633	985	1406	579	827	212	54	158

a Zameldowania. b Wymeldowania.

a Registrations. b Deregistrations.

TABL. 28 (71). MIGRACJE ZAGRANICZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG PŁCI I WIEKU MIGRANTÓW

INTERNATIONAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY SEX AND AGE OF MIGRANTS

WIEK MIGRANTÓW *AGE OF MIGRANTS*		Imigranci *Immigrants*			Emigranci *Emigrants*			Saldo migracji *Net migration*		
		ogółem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*	ogółem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*	ogółem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*
O G Ó Ł E M ..... *T O T A L*	2005	670	348	322	1867	1044	823	-1197	-696	-501
	2010	1296	738	558	1396	626	770	-100	112	-212
	2014	1053	583	470	2140	1081	1059	-1087	-498	-589
	2016	**1003**	**555**	**448**	**956**	**519**	**437**	**47**	**36**	**11**
0– 4 lata		460	231	229	36	20	16	424	211	213
5– 9		74	39	35	62	37	25	12	2	10
10–14		25	15	10	44	26	18	-19	-11	-8
15–19		25	14	11	94	69	25	-69	-55	-14
20–24		21	13	8	71	44	27	-50	-31	-19
25–29		53	23	30	98	58	40	-45	-35	-10
30–34		80	51	29	141	68	73	-61	-17	-44
35–39		70	50	20	119	55	64	-49	-5	-44
40–44		38	25	13	94	44	50	-56	-19	-37
45–49		28	20	8	54	25	29	-26	-5	-21
50–54		29	20	9	50	23	27	-21	-3	-18
55–59		22	10	12	45	20	25	-23	-10	-13
60–64		19	12	7	31	20	11	-12	-8	-4
65 lat i więcej ..... *and more*		59	32	27	17	10	7	42	22	20

TABL. 29 (72). REZYDENCI [a]

Stan w dniu 31 XII

RESIDENT POPULATION [a]

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M w tys.	**2245,6**	**2277,1**	**2285,8**	***T O T A L in thous.***
mężczyźni w tys.	1095,1	1109,4	1113,4	*males in thous.*
kobiety: w tysiącach	1150,5	1167,6	1172,4	*females: in thousand*
na 100 mężczyzn	105	105	105	*per 100 males*
Miasta: w tysiącach	1479,0	1467,3	1468,4	*Urban areas: in thousand*
w % ogółem	65,9	64,4	64,2	*in % of total*
Wieś: w tysiącach	766,5	809,8	817,4	*Rural areas: in thousand*
w % ogółem.....	34,1	35,6	35,8	*in % of total*

a Na podstawie bilansów; patrz uwagi ogólne, ust. 2 pkt 2 na str. 96.

a Based on balances; see general notes, item 2 point 2 on page 96.

TABL. 30 (73). REZYDENCI [a] W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM

Stan w dniu 31 XII

WORKING AND NON-WORKING AGE RESIDENT POPULATION [a]

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
	w tys. *in thous.*			
O G Ó Ł E M	**2245,6**	**2277,1**	**2285,8**	***T O T A L***
W wieku przedprodukcyjnym	**452,7**	**443,8**	**446,6**	***Pre-working age***
Miasta	262,5	255,5	257,7	*Urban areas*
mężczyźni	135,1	131,4	132,6	*males*
kobiety	127,4	124,1	125,1	*females*
Wieś	190,2	188,3	188,9	*Rural areas*
mężczyźni	97,4	96,4	96,7	*males*
kobiety	92,7	91,9	92,2	*females*
W wieku produkcyjnym	**1444,2**	**1410,8**	**1401,6**	***Working age***
w tym w wieku mobilnym	903,7	902,7	898,7	*of which of mobility age*
Miasta	954,8	897,3	886,1	*Urban areas*
mężczyźni	492,9	469,2	463,7	*males*
w tym w wieku mobilnym	293,9	285,1	282,4	*of which of mobility age*
kobiety	461,9	428,2	422,3	*females*
w tym w wieku mobilnym	292,5	284,0	281,6	*of which of mobility age*
Wieś	489,4	513,4	515,5	*Rural areas*
mężczyźni	262,1	276,1	277,3	*males*
w tym w wieku mobilnym	163,5	171,4	171,9	*of which of mobility age*
kobiety	227,3	237,3	238,2	*females*
w tym w wieku mobilnym	153,9	162,2	162,8	*of which of mobility age*
W wieku poprodukcyjnym ...	**348,7**	**422,4**	**437,7**	***Post-working age***
Miasta	261,7	314,4	324,7	*Urban areas*
mężczyźni	79,8	100,3	104,8	*males*
kobiety	182,0	214,1	219,9	*females*
Wieś	87,0	108,0	113,0	*Rural areas*
mężczyźni	27,8	36,0	38,2	*males*
kobiety	59,2	72,0	74,8	*females*

a Na podstawie bilansów; patrz uwagi ogólne, ust. 2 pkt 2 na str. 96.

a Based on balances; see general notes, item 2 point 2 on page 96.

TABL. 31 (74). KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE [a]

Stan w dniu 31 XII

CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS [a]

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	jednostki kościelne [b] *church units [b]*				duchowni *clergy*				wierni, wyznawcy *adherents, faithful*			
	2005	2010	2015	2016	2005	2010	2015	2016	2005	2010	2015	2016
Kościół Katolicki:												
Catholic Church:												
Kościół Rzymskokatolicki [c]	475	480	488	488	1382	1420	1434	1427	1669724 [d]	1635835 [d]	1648593 [d]	1648593 [d]
Kościół Greckokatolicki [e]	16	16	56	56	7	•	30	31	•	•	25000	25000
Starokatolickie:												
Old Catholic:												
Kościół Polskokatolicki w RP [f]	2	2	2	3	2	2	3	3	218	300	350	329
Kościół Starokatolicki Mariawitów [f]	-	-	-	-	-	-	-	-	80	55	32 [g]	30
Polski Narodowy Katolicki Kościół w RP	-	1	1	2	-	-	1	2	-	20	30	30
Prawosławne:												
Orthodox:												
Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny [fh]	56	58	58	58	73	102	109	110	221000	220700	220700	220700
Protestanckie i tradycji protestanckiej:												
Protestant and Protestant-tradition:												
Kościół Ewangelicko-Augsburski w RP [fi] ...	2	19 [k]	18	18	3	14 [k]	15	16	4000	2883 [k]	2313	2309
Kościół Zielonoświątkowy	19	19	20	20	29	32	28	31	1947	2219	2310	2319
Kościół Chrystusowy	3	3 [l]	5 [m]	5 [m]	8	10 [l]	8 [m]	8 [m]	1350	1400 [l]	1245 [m]	1245 [m]
Nowoapostolski Kościół w Polsce	4	4	4	4	8	8	13	13	751	773	841	867
Kościół Chrześcijan Baptystów w RP [fn]	7	6	7	12	12	8	19	10	482	455	524	712
Kościół Adwentystów Dnia Siódmego w RP	8	9	7	8	3	3	3	5	491	471	444	537
Chrześcijański Kościół Głosicieli Dobrej Nowiny	2	2	2 [o]	2 [o]	2	2	2 [o]	2 [o]	250	250	250 [o]	250 [o]
Kościół Boży w Chrystusie	1	2	4	4	4	6	6	8	50	92	215	230
Ewangeliczny Związek Braterski w RP	-	2	1	1	-	3	2	2	-	220	230	130
Kościół Ewangelicko-Metodystyczny w RP [f]	2	2	2	2	1	1	1	1	109	107	107	107
Kościół Chrześcijan Wiary Ewangelicznej	-	4	2	2	-	2	2	2	-	99	101	101
Kościół Wolnych Chrześcijan w RP	2	2	1	1	2	3	3	3	58	47	44	51

a Uszeregowane malejąco według liczby wiernych, wyznawców w 2016 r. b Obejmują m.in.: parafie, zbory, gminy wyznaniowe, ośrodki. c Dane dotyczą diecezji gdańskiej i pelplińskiej. d Ochrzczeni. e Do 2013 r. dane dotyczą dekanatu słupskiego, od 2014 r. – diecezji wrocławsko-gdańskiej. f Kościół stowarzyszony w Polskiej Radzie Ekumenicznej. g Dane dotyczą 2014 r. h Dane dotyczą diecezji białostocko-gdańskiej. i W 2010 r. i od 2014 r. dane dotyczą diecezji pomorsko-wielkopolskiej, w 2005 r. – tylko w zakresie wyznawców. k Dane dotyczą 2009 r. l Dane dotyczą 2006 r. m Dane dotyczą 2012 r. n W 2016 r. dane dotyczą Okręgu Gdańskiego. o Dane dotyczą 2011 r.

a Listed by the decreasing number of adherents and faithful in 2016. b Include, among others: parishes, congregations, religious communities, centres. c Data concern diocese gdańska and pelplińska. d Baptised. e Until 2013 data concern słupski decanat, since 2014 – wrocławsko-gdańska diocese. f Church associated in the Polish Ecumenical Council. g Data concern 2014. h Data concern białostocko-gdańska diocese. i In 2010 and since 2014 data concern pomorsko-wielkopolska diocese, in 2005 – only in case of faithful. k Data concern 2009. l Data concern 2006. m Data concern 2012. n In 2016 data concern Okręg Gdański. o Data concern 2011.

TABL. 31 (74). KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE [a] (cd.)

Stan w dniu 31 XII

CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS [a] (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2005	2010	2015	2016	2005	2010	2015	2016	2005	2010	2015	2016
	jednostki kościelne [b] *church units [b]*				duchowni *clergy*				wierni, wyznawcy *adherents, faithful*			
Protestanckie i tradycji protestanckiej (dok.): ***Protestant and Protestant--tradition (cont.):***												
Centrum Chrześcijańskie „Nowa Fala"	-	1	1 [c]	1 [c]	-	6	6 [c]	6 [c]	-	50	50 [c]	50 [c]
Kościół Chrystusowy w RP [d]	1	1	1	1	2	2	5	3	70	50	47	50
Kościół Ewangelicko--Reformowany w RP [e]	-	-	-	-	-	-	-	-	42	38	40	40
Świecki Ruch Misyjny „Epifania"	1	2	1 [f]	1	10	11	9 [f]	9	32	22	23 [f]	23
Kościół Pentakostalny w RP	1	1	1 [g]	1 [g]	3	5	4 [g]	4 [g]	17	20	20 [g]	20 [g]
Stowarzyszenie Badaczy Pisma Świętego	1	1	1	1	5	5	4	3	34	27	19	19
Zrzeszenie Wolnych Badaczy Pisma Świętego w RP	1	1	1	1	4	3	3	2	25	17	15	14
Islamskie: ***Muslim:***												
Islamskie Zgromadzenie Ahl-ul-Bayt	•	•	•	-	•	•	•	-	•	•	•	200
Liga Muzułmańska w RP	-	1	1 [c]	1 [c]	-	-	-	-	-	100	100 [c]	100 [c]
Muzułmański Związek Religijny w RP	1	1	1	1 [h]	1	5	5	5 [h]	•	110	94	94 [h]
Dalekiego Wschodu: ***Far Eastern Religions:***												
Buddyjski Związek Diamentowej Drogi Linii Karma Kagyu	-	-	3 [g]	3 [g]	-	-	-	-	-	-	996 [g]	996 [g]
Międzynarodowe Towarzystwo Świadomości Kryszny	-	-	2	2	-	-	6	9	-	-	43	45
Misja Buddyjska Trzy Schronienia w Polsce	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30	30 [c]	30 [c]
Światowy Uniwersytet Duchowy „Brahma Kumaris" w Polsce	1	-	1	1	2	2	2	4	30	30	20	20
Szkoła Zen Kwan Um w Polsce [i]	1	1	1	1	5	1	4	4	30	19	19	14

a Uszeregowane malejąco według liczby wiernych, wyznawców w 2016 r. b Obejmują m.in.: parafie, zbory, gminy wyznaniowe, ośrodki. c Dane dotyczą 2010 r. d Do 2010 r. – Wspólnota Kościołów Chrystusowych w RP. e Kościół stowarzyszony w Polskiej Radzie Ekumenicznej. f Dane dotyczą 2014 r. g Dane dotyczą 2011 r. h Dane dotyczą 2015 r. i W 2016 r. dane dotyczą Ośrodka Zen w Gdańsku.

a Listed by the decreasing number of adherents and faithful in 2016. b Include, among others: parishes, congregations, religious communities, centres. c Data concern 2010. d Until 2010 – Wspólnota Kościołów Chrystusowych w RP. e Church associated in the Polish Ecumenical Council. f Data concern 2014. g Data concern 2011. h Data concern 2015. i In 2016 data concern Ośrodek Zen in Gdańsk.

TABL. 31 (74). KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE [a] (dok.)

Stan w dniu 31 XII

CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS [a] (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2005	2010	2015	2016	2005	2010	2015	2016	2005	2010	2015	2016
	jednostki kościelne [b] *church units [b]*				duchowni *clergy*				wierni, wyznawcy *adherents, faithful*			
Inne:												
Others:												
Świadkowe Jehowy w Polsce	117	123	83	83	-	-	•	•	127729 [cd]	8737 [d]	8373 [d]	8274 [d]
Rodzima Wiara [e]	-	-	1 [f]	-	-	-	2 [f]	-	-	-	90 [f]	110
Kościół Chrześcijański „Słowo Wiary”	1	1	1	1	4	4	2	2	111	117	85	85
Kościół Jezusa Chrystusa Świętych w Dniach Ostatnich w Polsce (Mormoni)	1	1	1 [g]	1	2	5	9 [g]	4	48	25	88 [g]	48
Zachodniosłowiański Związek Wyznaniowy „Słowiańska Wiara"	-	1	1 [h]	1	-	1	1 [h]	1	-	4	4 [h]	40
Karaimski Związek Religijny w RP	1	1	1	-	-	-	-	-	25	25	28	27
Kościół Armia Zbawienia w RP	-	-	1	1	-	-	3	1	-	-	13	20

a Uszeregowane malejąco według liczby wiernych, wyznawców w 2016 r. b Obejmują m.in.: parafie, zbory, gminy wyznaniowe, ośrodki. c Dane dotyczą całego kraju. d Głosiciele. e Dane dotyczą oddziału Pomorze. f Dane dotyczą 2011 r. g Dane dotyczą 2014 r. h Dane dotyczą 2012 r.

a Listed by the decreasing number of adherents and faithful in 2016. b Include, among others: parishes, congregations, religious communities, centres. c Data concern whole country. d Proclaimers. e Data concern Pomeranian section. f Data concern 2011. g Data concern 2014. h Data concern 2012.

DZIAŁ VI
RYNEK PRACY

CHAPTER VI
LABOUR MARKET

Uwagi ogólne

Aktywność ekonomiczna ludności

1. Dane o **aktywności ekonomicznej ludności** obejmują **osoby w wieku 15 lat i więcej**, będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach. Prezentowane dane opracowano na podstawie reprezentacyjnego **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności** – **BAEL** (tabl. 1(75) i 2(76)) przeprowadzanego w cyklu kwartalnym. Badanie prowadzi się metodą obserwacji ciągłej, tj. aktywność ekonomiczną ludności bada się w każdym tygodniu w ciągu całego kwartału. Badanie nie obejmuje osób nieobecnych w gospodarstwie domowym 12 miesięcy i więcej, tj. przebywających w obiektach zbiorowego zakwaterowania lub za granicą, a także bezdomnych. Dane prezentowane według grup wieku obliczane są w oparciu o dokładną datę urodzenia. Od 2010 r. dane uogólniane są na podstawie bilansów ludności opracowywanych przy wykorzystaniu wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

2. Podstawowe kryterium podziału na aktywnych zawodowo i biernych zawodowo stanowi praca, tzn. fakt wykonywania, posiadania bądź poszukiwania pracy.

Do **aktywnych zawodowo** zaliczono osoby pracujące i bezrobotne:

1) do **pracujących** zaliczono osoby, które w badanym tygodniu:
   - wykonywały, przez co najmniej 1 godzinę, pracę przynoszącą zarobek lub dochód, tzn. były zatrudnione w charakterze pracownika najemnego, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność poza rolnictwem albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa w rolnictwie lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem,
   - formalnie miały pracę, ale jej nie wykonywały (np. z powodu choroby, urlopu macierzyńskiego, rodzicielskiego lub wypoczynkowego, z innych powodów), jeżeli przerwa w pracy wynosiła mniej niż 3 miesiące; jeżeli przerwa w pracy wynosiła ponad 3 miesiące, dodatkowym kryterium w przypadku pracowników najemnych (zatrudnieni na podstawie stosunku pracy oraz osoby wykonujące pracę nakładczą) był fakt otrzymywania co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

Podziału na pracujących w pełnym i niepełnym wymiarze czasu pracy dokonano na podstawie deklaracji osoby badanej w odniesieniu do głównego miejsca pracy;

2) za **bezrobotne** uznano osoby w wieku 15-74 lata, które spełniały jednocześnie trzy warunki:
   - w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi,
   - w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni tydzień badany) aktywnie poszukiwały pracy,
   - były gotowe podjąć pracę w ciągu 2 tygodni następujących po tygodniu badanym.

General notes

Economic activity of population

1. *Data on* ***economic activity of population*** *cover* ***persons aged 15 and more****, who are members of households in the dwellings selected on a random basis. Presented data were compiled on the basis of representative* ***Labour Force Survey*** *–* ***LFS*** *(tables 1(75) and 2(76)); the sample survey conducted on a quarterly basis. The survey is conducted by the continuous observation method, i.e. economic activity of population is observed in each week during the whole quarter. The survey does not cover persons absent in households for 12 months and more, i.e. living in collective accommodation establishment or staying abroad, and also homeless. Data presented by age groups have been calculated on the basis of the exact date of birth. Since 2010 the data have been generalized on the basis of population balances compiled with the use of the Population and Housing Census 2011.*

2. *The main criterion in dividing the population into economically active and inactive is work, i.e. performing, holding or looking for work.*

Economically active persons *include employed and unemployed persons:*

1) ***employed persons*** *are persons who during the reference week:*
   - *performed, for at least 1 hour, any work generating pay or income, i.e. were employed as a paid employees, worked on their own (or leased) agricultural farm, or conducted their own economic activity outside agriculture or assisted (without pay) in work on family agricultural farm or conducting a family economic activity outside agriculture,*
   - *formally had work but did not perform it (e.g., due to sickness, maternity leave, parental leave or vacation, due to other reason), if the break in work did not exceed 3 months; moreover, if the break in work exceeded 3 months, the additional criterion in case of employment as a paid employees (employees hired on the basis of an employment contract and outworkers) was the fact of receiving at least 50% of the hitherto remuneration.*

Breakdown into full-time and part-time employed persons was made on the basis of a declaration of the surveyed person in reference to the main workplace;

2) ***unemployed persons*** *are persons aged 15-74 who simultaneously fulfilled three conditions:*
   - *within the reference week were not employed,*
   - *within a 4-weeks (the last week being the reference week) actively sought work,*
   - *were available for work within a 2-weeks following the reference week.*

Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Do **biernych zawodowo** zaliczono osoby, które nie zostały zakwalifikowane jako pracujące lub bezrobotne.

3. Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Stopę bezrobocia obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo (ogółem lub danej grupy).

Pracujący

1. Dane opracowano na podstawie sprawozdawczości oraz szacunków (m.in. w zakresie gospodarstw indywidualnych w rolnictwie).

2. Dane o **pracujących** dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód; do pracujących zalicza się:

1) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie, wybór lub stosunek służbowy);
2) pracodawców i pracujących na własny rachunek, a mianowicie:
   a) właścicieli, współwłaścicieli i dzierżawców gospodarstw indywidualnych w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin) z pewnymi wyłączeniami w latach 2005-2009; patrz ust. 7 na str. 127,
   b) właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin; z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie,
   c) inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody;
3) osoby wykonujące pracę nakładczą;
4) agentów;
5) członków spółdzielni produkcji rolnej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych i innych spółdzielni zajmujących się produkcją rolną oraz spółdzielni kółek rolniczych);
6) duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

3. Dane nie obejmują jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

4. Informacje zawarte w tabl. 4(78), 6(80)-9(83) nie obejmują: fundacji, stowarzyszeń, partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społecznych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego, rolników indywidualnych, duchownych oraz podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

The unemployed also include persons who have found work and were waiting to begin it within a 3-month period as well as persons who were available for that work.

***Economically inactive persons** are persons who are not classified as employed or unemployed.*

***3. The activity rate** is calculated as the share of the economically active persons (total or in a given group) in population aged 15 and more (total or in a given group).*

***The employment rate** is calculated as the share of employed persons (total or in a given group) in population aged 15 and more (total or in a given group).*

***The unemployment rate** is calculated as the share of unemployed persons (total or in a given group) in the economically active population (total or in a given group).*

Employment

***1.** Data were compiled on the basis of reports as well as estimates (among others in regard to private farms in agriculture).*

***2.** Data regarding **employment** concern persons performing work providing earnings or income and include:*

1) employees hired on the basis of an employment contract (labour contract, posting, appointment, election or service relation);
2) employers and own-account workers, i.e.:
   a) owners, co-owners, and leaseholders of private farms in agriculture (including contributing family workers) with some exceptions in 2005--2009; see item 7 on page 127,
   b) owners and co-owners (including contributing family workers; excluding partners in companies who do not work in them) of entities conducting economic activity excluding private farms in agriculture,
   c) other self-employed persons, e.g., persons practising learned professions;
3) outworkers;
4) agents;
5) members of agricultural production cooperatives (agricultural producers' cooperatives and other cooperatives engaged in agricultural production as well as agricultural farmers' cooperatives);
6) clergy fulfilling priestly obligations.

***7.** Data do not include budgetary units conducting activity within the scope of national defence and public safety.*

***9.** Data in tables 4(78), 6(80)-9(83) do not include: foundations, associations, political parties, trade unions, social organizations, employers organizations, economic and professional local government, individual farmers, clergy as well as economic entities employing up to 9 persons.*

5. Pełnozatrudnieni są to osoby zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zakładzie pracy lub na danym stanowisku pracy, w tym również osoby, które zgodnie z obowiązującymi przepisami pracują w skróconym czasie pracy, np. z tytułu warunków szkodliwych dla zdrowia lub przedłużonym czasie pracy, np. dozorcy mienia.

Niepełnozatrudnieni są to osoby, które zgodnie z umową o pracę pracują stale w niepełnym wymiarze czasu pracy. Niepełnozatrudnieni w głównym miejscu pracy są to osoby, które oświadczyły, że dany zakład jest ich głównym miejscem pracy.

6. Dane dotyczące **pracujących według stanu w dniu 31 XII** podano bez przeliczenia niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych, przy przyjęciu zasady jednorazowego ujmowania tych osób w **głównym miejscu pracy**.

7. Dane dotyczące **pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie według stanu w dniu 31 XII** wyszacowano w latach 2002--2009 na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002 oraz od 2010 r. na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 2010.

Do pracujących w gospodarstwach indywidualnych zaliczono osoby pracujące w gospodarstwach prowadzących działalność rolniczą, przy czym:

1) w latach 2005-2009 nie zaliczono osób pracujących:
   a) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych powyżej 1 ha produkujących **wyłącznie** na własne potrzeby,
   b) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych do 1 ha (łącznie z indywidualnymi właścicielami zwierząt gospodarskich nieposiadających użytków rolnych) produkujących **wyłącznie** lub **głównie** na własne potrzeby;
2) od 2010 r. ujęto wszystkich pracujących w tych gospodarstwach niezależnie od powierzchni użytków rolnych oraz przeznaczenia produkcji rolniczej (razem z produkującymi **wyłącznie** lub **głównie** na własne potrzeby).

8. Dane o zatrudnionych na podstawie stosunku pracy dotyczą:

1) **zatrudnienia według stanu w dniu 31 XII** osób pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w głównym miejscu pracy bez przeliczenia na pełnozatrudnionych;
2) **przeciętnego zatrudnienia** pracowników pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

9. Do **agentów** zaliczono osoby, z którymi zawarto umowę agencyjną lub umowę na warunkach zlecenia o prowadzenie placówek, których przedmiot działalności został określony w umowie.

5. Full-time paid employees *are employed persons on a full-time basis, as defined by a given company or for a given position, as well as persons who, in accordance with regulations, work a shortened work-time period, e.g. due to hazardous conditions, or a longer work-time period, e.g. property caretaker.*

Part-time paid employees *are persons who, in accordance with labour contracts, regularly work on a part-time basis. Part-time paid employees in the main workplace are persons who declared that the given workplace is their main workplace.*

6. *Data concerning* ***employment as of 31 XII*** *are presented without converting part-time paid employees into full-time paid employees, each person being listed once according to the* ***main workplace****.*

7. *Data concerning* ***employed persons on private farms in agriculture as of 31 XII*** *were estimated in years 2002-2009 were estimated on the basis of the results of the Population and Housing Census 2002 as well as the Agricultural Census 2002 as well as since 2010 on the basis of the Agricultural Census 2010.*

The following employed persons on private farms conducting agricultural activity are included in the group of employed persons on private farms, while:

1) in 2005-2009 there are not included the following employed persons:
   a) on farms with the area more than 1 ha of agricultural land producing ***exclusively*** *for their own needs,*
   b) on farms with the area to 1 ha of agricultural land (including individual owners of livestock who do not possess agricultural land) producing ***exclusively*** *or* ***mainly*** *for their own needs;*
2) since 2010 there is included the whole number of employed persons on those farms independently from area of agricultural land as well as from destination of agricultural output (including producing ***exclusively*** *or* ***mainly*** *for their own needs).*

8. *Data regarding employees hired on the basis of an employment contract concern:*

1) ***the employment as of 31 XII*** *of full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in the main workplace without converting them into full-time paid employees;*
2) ***the average paid employment*** *– full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in terms of full-time paid employees.*

9. Agents *are persons who are bound by agency agreements or by order agreements for managing entities, the scope of activity of which is described in the agreement.*

10. Informacje o ruchu zatrudnionych obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo. Dane te dotyczą **liczby przyjęć do pracy i zwolnień z pracy,** a nie liczby osób. Liczba przyjęć do pracy oraz zwolnień z pracy może być wyższa od liczby osób, ponieważ jedna osoba może kilkakrotnie zmienić pracę w ciągu roku.

Do liczby przyjętych do pracy zaliczono osoby podejmujące pracę po raz pierwszy i kolejny. Do liczby zwolnionych z pracy zaliczono osoby, z którymi rozwiązano umowę o pracę w drodze wypowiedzenia przez zakład pracy lub pracownika (łącznie ze zwolnieniami grupowymi); osoby, które przeniesiono na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy; osoby, które porzuciły pracę, a także – ze względów ewidencyjnych – osoby zmarłe. Ponadto do liczby przyjętych do pracy lub zwolnionych z pracy zaliczono osoby przeniesione służbowo lub przyjęte z innego zakładu pracy na podstawie porozumienia między podmiotami, a także osoby powracające do pracy i odchodzące z pracy na urlopy wychowawcze, bezpłatne i rehabilitację.

Współczynnik przyjęć (zwolnień) obliczono jako stosunek liczby przyjęć pomniejszonej o liczbę osób powracających do pracy z urlopów wychowawczych i do 2008 r. z urlopów bezpłatnych (lub liczby zwolnień pomniejszonej o liczbę osób, które otrzymały urlopy wychowawcze i do 2008 r. urlopy bezpłatne) w roku badanym do liczby pełnozatrudnionych według stanu w dniu 31 XII z roku poprzedzającego rok badany.

11. Informacje zawarte w tabl. 10(84) opracowano na podstawie badania **popytu na pracę.** Badanie to ma charakter reprezentacyjny i obejmuje podmioty gospodarki narodowej o liczbie zatrudnionych 1 lub więcej osób.

Wolne miejsca pracy to miejsca pracy powstałe w wyniku ruchu zatrudnionych, bądź nowo utworzone, w stosunku do których spełnione zostały jednocześnie trzy warunki:

1) miejsca pracy w dniu sprawozdawczym były faktycznie nieobsadzone;
2) pracodawca czynił starania, aby znaleźć osoby chętne do podjęcia pracy;
3) w przypadku znalezienia właściwych kandydatów, pracodawca byłby gotów do natychmiastowego przyjęcia tych osób.

Nowo utworzone miejsca pracy to miejsca pracy powstałe w wyniku zmian organizacyjnych, rozszerzenia lub zmiany profilu działalności oraz wszystkie miejsca pracy w jednostkach nowo powstałych.

Bezrobocie

1. Dane o **bezrobotnych zarejestrowanych** obejmują osoby, które zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 645, z późniejszymi zmianami), określone są jako bezrobotne.

10. *Information regarding labour turnover concerns full-time paid employees, as well as since 2009 seasonal and temporary employees. These data concern* ***the number of hires and the number of terminations*** *and not the number of persons. The number of hires and terminations may be greater than the number of persons as one person may change work several times within a year.*

Hired persons are persons starting work for the first or a subsequent time. Terminated persons are persons with whom work contracts have been dissolved upon the wish of either the employer or the employee (including group dismissals); persons; who have retired or been granted a disability pension, persons who have left work as well as – for record-keeping purposes – persons who have died. Moreover, persons hired or terminated include persons transferred on the basis of inter-entities agreements as well as persons returning to and leaving work within the framework of child-care and unpaid vacations and rehabilitation.

The hire (termination) rate *is calculated as the ratio of the number of hires less the number of persons returning to work from child-care and until 2008 from unpaid leaves (or the number of terminations less the number of persons granted child-care and until 2008 unpaid leaves) during a surveyed year to the number of full-time paid employees as of 31 XII from the year preceding the surveyed year.*

11. *Data in table 10(84) were compiled on the basis of the survey on* ***demand for labour.*** *This is a sample survey, which covers entities of the national economy employing 1 or more persons.*

Vacancies *are positions or jobs unoccupied due to labour turnover or newly created ones that simultaneously meet the following three conditions:*

1) positions and jobs were actually unoccupied on the survey day;
2) the employer made efforts to find people willing to take up the job;
3) if adequate candidates were fund to occupy the vacancies, the employer would be ready to hire them immediately.

Newly created jobs *are the jobs created in the course of organizational changes, expanding or changing business profile, and all jobs in the newly established entities.*

Unemployment

1. *Data regarding* ***registered unemployed persons*** *include persons who, in accordance with the Law dated 20 IV 2004 on Promoting Employment and Labour Market Institutions, in force since 1 VI 2004 (uniform text Journal of Laws 2016 item 645, with later amendments), are classified as unemployed.*

Pod pojęciem **bezrobotnego** należy rozumieć osobę, która ukończyła 18 lat i nie osiągnęła wieku emerytalnego, jest osobą niezatrudnioną i niewykonującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź, jeśli jest to osoba niepełnosprawna – zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieuczącą się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych (lub przystępującą do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły) lub szkół wyższych w systemie studiów niestacjonarnych, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, z dodatkowymi wyłączeniami dotyczącymi źródeł dochodów, zapisanymi w ustawie.

2. Za bezrobotnego zarejestrowanego absolwenta uważa się osobę w okresie do upływu 12 miesięcy od ukończenia nauki potwierdzonej świadectwem, dyplomem lub innym dokumentem ukończenia szkoły (dotyczy absolwentów z wykształceniem zasadniczym zawodowym, średnim, policealnym lub wyższym), kursów zawodowych trwających co najmniej 24 miesiące lub nabycia uprawnień do wykonywania zawodu przez osoby niepełnosprawne.

3. Długotrwale bezrobotni zarejestrowani to osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych w miejscu pracy.

4. Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

5. Informacje o **wydatkach Funduszu Pracy** podaje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Zasiłki i świadczenia przedemerytalne od 1 VIII 2004 r. finansowane są z budżetu państwa (na mocy ustawy z dnia 30 IV 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych – tekst jednolity Dz. U. 2017 poz. 2148).

Warunki pracy

1. Informacje o **wypadkach przy pracy** obejmują wszystkie wypadki przy pracy, jak również wypadki traktowane na równi z wypadkami przy pracy niezależnie od tego, czy wykazana została niezdolność do pracy. Informacje o wypadkach przy pracy w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego dotyczą tylko pracowników cywilnych.

*An **unemployed person** is understood as a person who is at least 18 years old and has not reached the retirement age, is not employed and not performing any other kind of paid work who is capable of work and ready to take full--time employment obligatory for a given job or service (or in case he/she is a disabled person – capable and ready to take work comprising no less than a half of working time), not attending a school with the exception of schools for adults (or taking extra curriculum exam within the scope of this school programme) or tertiary schools in part--time programme, registered in the powiat labour office corresponding to the person's permanent or temporary place of residence, and seeking employment or any other income-generating work, with additional provisions concerning the sources of income, included in the mentioned law.*

***2. An registered unemployed school-leaver** is a person who has graduated within the last 12 months any school confirmed by a certificate, diploma or other document of completion of education (concerns school-leavers with basic vocational, secondary, post-secondary or tertiary education), has completed a minimum of 24 months of vocational training courses or disabled persons who acquired qualifications to work in a given occupation.*

***3. The registered long-term unemployed** are persons remaining in the register rolls of the powiat labour office for the overall period of over 12 months during the last two years, excluding the periods of undergoing a traineeship and on a job occupational training of adults in the workplace.*

***4. The registered unemployment rate** is calculated as the ratio of the number of registered unemployed persons to the economically active civilian population, i.e., excluding persons in active military service as well as employees of budgetary units conducting activity within the scope of national defence and public safety.*

***5.** Information concerning **Labour Fund expenditures** is given according to Law of 20 IV 2004, on Promoting Employment and Labour Market Institutions. Pre-retirement benefits and allowances have been financed from state budget since 1 VIII 2004 (pursnant to the Law of 30 IV 2004 on pre-retirement benefits – uniform text Journal of Laws 2017 item 2148).*

Working conditions

***1.** Information regarding **accidents at work** includes all accidents at work, as well as accidents treated equally to accidents at work, regardless of proved inability to work. Information regarding accidents at work in budgetary units conducting activity within the scope of national defence and public safety concerns only civilian employees.*

Dane o wypadkach przy pracy, poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie, uzyskiwane są ze statystycznej karty wypadku przy pracy (Z-KW).

Wypadki przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie opracowano na podstawie sprawozdawczości Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) i dotyczą tylko tych wypadków, z tytułu których przyznano w danym roku jednorazowe odszkodowania.

Za jeden wypadek przy pracy liczy się wypadek każdej pracującej osoby poszkodowanej w wypadku indywidualnym, jak również w wypadku zbiorowym.

2. Dane według sekcji i działów PKD 2007 opracowano **metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności.**

3. Za **wypadek przy pracy** uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

1) podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych oraz czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia;
2) w czasie pozostawania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

Na równi z wypadkiem przy pracy, w zakresie uprawnienia do świadczeń określonych w ustawie o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, traktuje się wypadek, któremu pracownik uległ:

- w czasie podróży służbowej,
- podczas szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony,
- przy wykonywaniu zadań zleconych przez działające u pracodawcy organizacje związkowe.

Za **wypadek przy pracy uważa się również** nagłe zdarzenie, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w okresie ubezpieczenia wypadkowego podczas:

1) uprawiania sportu w trakcie zawodów i treningów przez osobę pobierającą stypendium sportowe;
2) wykonywania odpłatnie pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania;
3) pełnienia mandatu posła lub senatora, pobierającego uposażenie;
4) sprawowania mandatu posła do Parlamentu Europejskiego wybranego w Rzeczypospolitej Polskiej;
5) odbywania – na podstawie skierowania wydanego przez powiatowy urząd pracy lub inny podmiot kierujący – szkolenia lub stażu związanego z pobieraniem przez absolwenta stypendium;

Data regarding accidents at work, excluding private farms in agriculture, are obtained from statistical card of accidents at work (Z-KW).

Accidents at work on private farms in agriculture were prepared on the basis of reports of the Agricultural Social Insurance Fund (ASIF) and are related only to these accidents, for which one-off compensations were granted in a given year.

Each accident, regardless whether the person injured was injured during an individual or mass accident, is counted as a single accident at work.

2. *Data according to sections and divisions of the NACE Rev. 2 were compiled using the* ***local kind-of-activity unit method.***

3. Accident at work *is understood as a sudden event, caused by external reason which leads to injury or death, which happened in connection with work:*

1) during or in connection with performance of ordinary activities or instructions by the employee and activities for the employers, even without instructions;
2) when the employee remains at the disposal of the employer on the way between the seat of the employer and the place of performing the duty, which is a result of work relations.

Every accident is treated ***equally to accident at work****, as regards entitlement to benefits defined in the law on social insurance by virtue of accidents at work and occupational diseases if the employee had such accident:*

- during a business trip,
- during a training within the scope of common self-defence,
- at performing tasks ordered by trade union organizations functioning at the employer.

Accident at work is also understood *as a sudden incident, causing injury or death, which happened within the term of accident insurance during:*

1) practising sports during competitions and trainings by a person receiving sport scholarship;
2) performance of paid work in the time of serving imprisonment sentences or temporary detentions;
3) carrying out a mandate by members of parliament or senate, who receive salaries;
4) serving the mandate of the European Parliament member elected in the Republic of Poland;
5) stay – on the basis of appointment issues by powiat labour office or other supervising entity – at a training or internship connected with a scholarship received by school-leavers;

6) wykonywania przez członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej, spółdzielni kółek rolniczych oraz przez inną osobę traktowaną na równi z członkiem spółdzielni, pracy na rzecz tych spółdzielni;

7) wykonywania lub współpracy przy wykonywaniu pracy na podstawie umowy agencyjnej, umowy-zlecenia lub umowy o świadczenie usług;

8) wykonywania zwykłych czynności związanych z prowadzeniem lub współpracą przy prowadzeniu działalności pozarolniczej;

9) wykonywania przez osobę duchowną czynności religijnych lub czynności związanych z powierzonymi funkcjami duszpasterskimi lub zakonnymi;

10) odbywania zastępczych form służby wojskowej;

11) nauki w Krajowej Szkole Administracji Publicznej przez słuchaczy pobierających stypendium.

4. Za **ciężki wypadek przy pracy** uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała, a mianowicie: utrata wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia lub inne uszkodzenie ciała albo rozstrój zdrowia, naruszające podstawowe funkcje organizmu, a także choroba nieuleczalna lub zagrażająca życiu, trwała choroba psychiczna, trwała, całkowita lub znaczna niezdolność do pracy w zawodzie albo trwałe poważne zeszpecenie lub zniekształcenie ciała.

5. Za **śmiertelny wypadek przy pracy** uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiła śmierć osoby poszkodowanej na miejscu wypadku lub w okresie 6 miesięcy od chwili wypadku.

6. Wypadki przy pracy klasyfikuje się m.in. według **wydarzeń** je powodujących (określających rodzaj kontaktu człowieka z czynnikiem, który spowodował wypadek) oraz **przyczyn** wypadków (wszelkich braków i nieprawidłowości związanych z czynnikami materialnymi, z organizacją pracy, z nieprawidłowym zachowaniem się pracownika). Każdy wypadek przy pracy jest wynikiem jednego wydarzenia, ale najczęściej kilku przyczyn, w związku z tym suma przyczyn jest większa od ogólnej liczby wypadków. Wydarzenia powodujące urazy od 2005 r. pogrupowano zgodnie z zaleceniami EUROSTAT-u.

7. Wskaźnik wypadkowości jest to liczba osób poszkodowanych przypadających na 1000 pracujących; do obliczenia wskaźnika przyjęto przeciętną liczbę pracujących obliczoną jako średnia arytmetyczna 2 stanów w dniu 31 XII, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego.

8. Informacje o **zatrudnionych w warunkach zagrożenia** czynnikami szkodliwymi dla zdrowia opracowano na podstawie sprawozdawczości; przy czym:

6) performance of work by members of agricultural producers' cooperatives, agricultural farmers' cooperatives and by other persons treated equally to members of cooperatives, for the benefit of these cooperatives;

7) performance or cooperation at performance of work on the basis of agency agreements, order or services agreements;

8) performance of ordinary activities connected with conducting non-agricultural economic activities or cooperation at conducting them;

9) performance of religious activities or activities connected with entrusted pastoral or monastic functions by clergymen;

10) serving supplementary forms of military service;

11) education at the National School of Public Administration by students, who receive scholarships.

***4. A serious accident at work** is an accident which results in serious bodily harm, i.e.: loss of sight, hearing, speech, fertility, or which results in other bodily harm or in health-related problems, disrupting primary bodily functions, as well as which results in incurable and life-threatening diseases, permanent mental illness, a permanent, total or significant inability to work in the profession or in a permanent significant disfigurement or distortion of the body.*

***5. A fatal accident at work** is an accident during which the person injured dies at the site of the accident or within a period of 6 months from the date of the accident.*

***6.** Accidents at work are classified, i.a., according to **contact-mode of injury** which directly cause them (describing the type of contact of the person injured with the factor which caused the accident) as well as according to their **causes** (all short-comings and irregularities connected with material factors, organization of work, incorrect employee action). Each accident at work is the result of a single event, but frequently the result of several causes, thus the sum of causes is greater than the total number of accidents. Contact-mode of injury since 2005 is grouped according to the EUROSTAT recommendation.*

***7. The accident ratio** is the number of persons injured per 1000 persons employed. In calculating the ratio the average number of working persons was assumed, expressed as an arithmetic mean for two consecutive years, as of 31 XII, i.e. from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year.*

***8.** Information regarding **persons working in hazardous conditions** i.e., with substances hazardous to health is compiled on the basis of reports:*

1) dane obejmują zatrudnionych w podmiotach o liczbie pracujących powyżej 9 osób, zaliczanych do sekcji: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (bez gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, łowiectwa i pozyskiwania zwierząt łownych, włączając działalność usługową oraz rybołówstwa w wodach morskich); górnictwo i wydobywanie; przetwórstwo przemysłowe; wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją; budownictwo (bez realizacji projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków); handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transport i gospodarka magazynowa; informacja i komunikacja (bez działalności związanej z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie informacji); działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych oraz działalności weterynaryjnej); działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (w zakresie wynajmu i dzierżawy; działalności organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie rezerwacji i działalności z nią związane oraz pozostałego sprzątania); edukacja (w zakresie szkół wyższych); opieka zdrowotna i pomoc społeczna (w zakresie opieki zdrowotnej); pozostała działalność usługowa (w zakresie naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego);

1) data concern persons employed by entities with the number of employees more than 9 persons, included in the sections: agriculture, forestry and fishing (excluding private farms in agriculture, hunting, trapping and related service activities as well as marine fishing); mining and quarrying; manufacturing; electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply; sewerage, waste management and remediation activities; construction (excluding development of building projects); wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; information and communication (excluding motion picture, video and television programme production, sound recording and music publishing activities as well as other information service activities); professional, scientific and technical activities (in the scope of scientific research and development as well as veterinary activities); administrative and support service activities (in the scope of rental and leasing activities; travel agency, tour operator as well as other reservation service and related activities and other cleaning activities); education (only tertiary education); human health and social work activities (in the scope of human health activities); other service activities (in the scope of repair of computers and personal and household goods);

2) dane dotyczą osób narażonych na działanie czynników związanych: ze środowiskiem pracy (substancje chemiczne, przemysłowe pyły zwłókniające, hałas, wibracje, gorący lub zimny mikroklimat itp.), z uciążliwością pracy (wymuszona pozycja ciała, nadmierne obciążenie fizyczne itp.) oraz z czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi;

2) data concern persons exposed to factors connected with the working environment (chemical substances, fibrosis-inducing industrial dusts, noise, vibrations, hot or cold micro-climate, etc.), strenuous work conditions (forced body positioning, excessive physical exertion, etc.) as well as mechanical factors connected with particularly dangerous machinery;

3) do obliczenia wskaźnika na 1000 zatrudnionych przyjęto liczbę zatrudnionych na podstawie stosunku pracy według stanu w dniu 31 XII z roku badanego.

3) the number of employees hired on the basis of an employment contract as of 31 XII from the surveyed year was assumed in calculating the ratio per 1000 paid employees.

9. Ocena ryzyka zawodowego to kompleksowe oszacowanie kombinacji prawdopodobieństwa wystąpienia urazu ciała lub pogorszenia stanu zdrowia i ich ciężkości, w sytuacji zagrożenia, dokonywane w celu wyboru właściwych środków bezpieczeństwa.

***9. Evaluation of occupational risk** is a complex estimation of combination of probability of bodily injury or deterioration of health occuring in hazardous situation as well as seriousness of these events. It is done in order to choose appropriate means for ensuring safety.*

10. Za **chorobę zawodową** uważa się chorobę, która została spowodowana działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy lub specyfiką wykonywanej pracy.

Choroby zawodowe prezentowane w tabl. 21(95) podaje się od 2009 r. zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 VI 2009 r. (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 1367).

***10.** A disease is deemed **an occupational disease** if it has been caused by the health hazards occurring in the working environment or properties of performed work.*

Occupational diseases in table 21(95) are given since 2009 according to the decree of the Council of Ministers, dated 30 VI 2009 (uniform text Journal of Laws 2013 item 1367).

Do obliczenia wskaźnika na 100 tys. zatrudnionych przyjęto liczbę zatrudnionych na podstawie stosunku pracy według stanu w dniu 31 XII z roku poprzedzającego rok badany.

The number of employees hired on the basis of an employment contract as of 31 XII from the year preceding the surveyed year was assumed in calculating the ration per 100 thous. paid employees.

Aktywność ekonomiczna ludności
Economic activity of population

TABL. 1 (75). AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ – na podstawie BAEL
ECONOMIC ACTIVITY OF POPULATION AGED 15 AND MORE – on the LFS basis (cont.

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2010	2015	2016				
	przeciętne w roku *annual averages*			kwartały *quarters*			
				I	II	III	IV
LUDNOŚĆ w tys. ..... *POPULATION in thous.*	**1601**	**1852**	**1808**	**1807**	**1807**	**1809**	**1809**
Mężczyźni ..... *Men*	763	894	869	869	869	870	870
Kobiety ..... *Women*	838	959	938	938	938	939	939
Aktywni zawodowo ..... *Economically active persons*	**888**	**1066**	**1046**	**1045**	**1045**	**1045**	**1048**
mężczyźni ..... *men*	495	599	583	579	580	584	589
kobiety ..... *women*	393	466	463	466	465	462	459
Pracujący ..... *Employed persons*	805	995	986	979	985	992	989
mężczyźni ..... *men*	449	558	551	547	551	551	556
kobiety ..... *women*	356	437	435	431	434	441	434
Bezrobotni [a] ..... *Unemployed persons [a]*	83	70	60	67	60	54	59
mężczyźni ..... *men*	46	41	32	32	29	32	33
kobiety ..... *women*	37	29	28	35	31	21	26
Bierni zawodowo ..... *Economically inactive persons*	**713**	**787**	**762**	**761**	**762**	**763**	**761**
Mężczyźni ..... *Men*	268	294	287	290	289	286	281
Kobiety ..... *Women*	445	492	475	472	472	477	480
WSPÓŁCZYNNIK AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ w % ..... *ACTIVITY RATE in %*	**55,5**	**57,6**	**57,9**	**57,8**	**57,8**	**57,8**	**57,9**
mężczyźni ..... *men*	64,9	67,0	67,1	66,6	66,7	67,1	67,7
kobiety ..... *women*	46,9	48,6	49,4	49,7	49,6	49,2	48,9
Miasta ..... *Urban areas*	55,2	57,8	58,3	58,9	58,1	57,7	58,4
Wieś ..... *Rural areas*	56,1	56,9	57,0	55,9	57,4	57,9	57,3

a Osoby w wieku 15-74 lata.
a Persons aged 15-74.

TABL. 1 (75). AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ – na podstawie BAEL (dok.)
ECONOMIC ACTIVITY OF POPULATION AGED 15 AND MORE – on the LFS basis (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2010	2015	2016				
	przeciętne w roku *annual averages*			kwartały *quarters*			
				I	II	III	IV
WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA w %	**50,3**	**53,7**	**54,5**	**54,2**	**54,5**	**54,8**	**54,7**
EMPLOYMENT RATE in %							
mężczyźni *men*	58,8	62,4	63,4	62,9	63,4	63,3	63,9
kobiety *women*	42,5	45,6	46,4	45,9	46,3	47,0	46,2
Miasta *Urban areas*	50,2	54,5	55,3	55,7	55,3	54,8	55,5
Wieś *Rural areas*	50,6	52,1	53,1	51,2	53,1	54,9	53,3
STOPA BEZROBOCIA w %	**9,3**	**6,6**	**5,7**	**6,4**	**5,7**	**5,2**	**5,6**
UNEMPLOYMENT RATE in %							
mężczyźni *men*	9,3	6,8	5,5	5,5	5,0	5,5	5,6
kobiety *women*	9,4	6,2	6,0	7,5	6,7	4,5	5,7
Miasta *Urban areas*	9,1	5,7	5,1	5,3	4,8	5,0	5,0
Wieś *Rural areas*	9,8	8,4	6,9	8,5	7,5	5,2	6,9

TABL. 2 (76). AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG WIEKU ORAZ POZIOMU WYKSZTAŁCENIA W IV KWARTALE 2016 R. – na podstawie BAEL
ECONOMIC ACTIVITY OF POPULATION AGED 15 AND MORE BY AGE AND EDUCATIONAL LEVEL IN IV QUARTER 2016 – on the LFS basis

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ludność *Population*	Aktywni zawodowo *Economically active persons*			Bierni zawodowo *Economically inactive persons*	Współczynnik aktywności zawodowej *Activity rate*	Wskaźnik zatrudnienia *Employment rate*	Stopa bezrobocia *Unemployment rate*
		ogółem *total*	pracujący *employed*	bezrobotni [a] *unemployed* [a]				
	w tys. *in thous.*					w % *in %*		
O G Ó Ł E M ***T O T A L***	**1809**	**1048**	**989**	**59**	**761**	**57,9**	**54,7**	**5,6**
Według wieku: ***By age:***								
w tym w wieku produkcyjnym [b] *of which of working age* [b]	1317	998	939	59	319	75,8	71,3	5,9
15-24 lata	242	90	71	18	153	37,2	29,3	20,0
25-34	333	281	264	17	51	84,4	79,3	6,0
35-44	327	279	269	10	48	85,3	82,3	3,6
45-54	258	212	205	7	46	82,2	79,5	3,3
55 lat i więcej *and more*	649	186	180	6	463	28,7	27,7	3,2

a Osoby w wieku 15-74 lata. b Mężczyźni w wieku 18-64 lata, kobiety w wieku 18-59 lat. c Łącznie z osobami bez wykształcenia szkolnego.

a Persons aged 15-74. b Men aged 18-64, women aged 18-59.

TABL. 2 (76). AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG WIEKU ORAZ POZIOMU WYKSZTAŁCENIA W IV KWARTALE 2016 R. – na podstawie BAEL (dok.)
ECONOMIC ACTIVITY OF POPULATION AGED 15 AND MORE BY AGE AND EDUCATIONAL LEVEL IN IV QUARTER 2016 – on the LFS basis (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ludność *Population*	Aktywni zawodowo *Economically active persons*			Bierni zawodowo *Economically inactive persons*	Współczynnik aktywności zawodowej *Activity rate*	Wskaźnik zatrudnienia *Employment rate*	Stopa bezrobocia *Unemployment rate*
		ogółem *total*	pracujący *employed*	bezrobotni [a] *unemployed* [a]				
	w tys. *in thous.*					w % *in %*		
Według poziomu wykształcenia: ***By educational level:***								
Wyższe ..... *Tertiary*	453	359	348	11	94	79,2	76,8	3,1
Policealne i średnie zawodowe .... *Post-secondary and vocational secondary*	393	244	232	12	149	62,1	59,0	4,9
Średnie ogólnokształcące ..... *General secondary*	217	109	100	9	108	50,2	46,1	8,3
Zasadnicze zawodowe ..... *Basic vocational*	445	277	256	20	168	62,2	57,5	7,2
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe [b] ..... *Lower secondary, primary and incomplete primary* [b]	300	60	54	6	241	20,0	18,0	10,0

a Osoby w wieku 15-74 lata. b Łącznie z osobami bez wykształcenia szkolnego.
a Persons aged 15-74. b Including persons without school education.

Pracujący
Employment

TABL. 3 (77). PRACUJĄCY [a]
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS [a]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2005	2010	2015	2016	
				ogółem *total*	z liczby ogółem – kobiety *of total number – women*
O G Ó Ł E M ..... *T O T A L*	**666963**	**744874**	**798217**	**835789**	**396520**
sektor publiczny ..... *public sector*	180547	174289	171783	170997	113097
sektor prywatny ..... *private sector*	486416	570585	626434	664792	283423
Rolnictwo [b], leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ..... *Agriculture* [b]*, forestry and fishing*	62215	66408	66982	67446	28529

a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. b Dla gospodarstw indywidualnych w rolnictwie dane szacunkowe; patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 126 i ust. 7 na str. 127.

a By actual workplace and kind of activity. b For private farms in agriculture estimated data; see general notes, item 1 on page 126 and item 7 on page 127.

TABL. 3 (77). PRACUJĄCY [a] (dok.)
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS [a] (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2005	2010	2015	2016	
				ogółem *total*	z liczby ogółem – kobiety *of total number – women*
Przemysł *Industry*	164805	163781	170679	179506	59628
w tym przetwórstwo przemysłowe *of which manufacturing*	148486	147346	155383	164138	55622
Budownictwo *Construction*	36661	59373	58519	62633	7641
Handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ] *Trade; repair of motor vehicles [Δ]*	114553	129866	127981	133209	72821
Transport i gospodarka magazynowa *Transportation and storage*	43335	46765	50951	54775	13027
Zakwaterowanie i gastronomia [Δ] *Accommodation and catering [Δ]*	17686	18942	19404	21105	13422
Informacja i komunikacja *Information and communication*	11154	14772	20944	23041	7220
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa *Financial and insurance activities*	18785	19224	22507	22336	14929
Obsługa rynku nieruchomości [Δ] *Real estate activities*	12697	14565	14481	15454	9422
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna *Professional, scientific and technical activities*	21803	27311	34261	37489	18410
Administrowanie i działalność wspierająca [Δ] *Administrative and support service activities*	14724	21990	31948	34273	15646
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne *Public administration and defence; compulsory social security*	32150	36238	36394	36878	23884
Edukacja *Education*	61234	64422	70947	72647	56406
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna *Human health and social work activities*	37502	41085	46540	47502	37967
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją *Arts, entertainment and recreation*	7489	8338	8870	9096	5532
Pozostała działalność usługowa *Other service activities*	10170	11794	16809	18399	12036

a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności.
a By actual workplace and kind of activity.

TABL. 4 (78). PRACUJĄCY [a] WEDŁUG STATUSU ZATRUDNIENIA
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS [a] BY EMPLOYMENT STATUS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem *Total*	W tym *Of which*		*SPECIFICATION*
			zatrudnieni na podstawie stosunku pracy *employees hired on the basis of an employment contract*	właściciele, współwłaściciele i bezpłatnie pomagający członkowie rodzin *owners, co-owners including contributing family workers*	
O G Ó Ł E M	2005	423906	418735	4129	***T O T A L***
	2010	457058	451678	4487	
	2015	479797	474959	4021	
	2016	**496127**	**491488**	**3954**	
sektor publiczny		160874	160874	-	*public sector*
sektor prywatny		335253	330614	3954	*private sector*
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		6386	6157	86	*Agriculture, forestry and fishing*
Przemysł		149853	148733	1076	*Industry*
w tym przetwórstwo przemysłowe		135795	134717	1034	*of which manufacturing*
Budownictwo		29587	28973	612	*Construction*
Handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ]		54363	53330	1006	*Trade; repair of motor vehicles [Δ]*
Transport i gospodarka magazynowa		27945	27616	329	*Transportation and storage*
Zakwaterowanie i gastronomia [Δ]		8972	8780	192	*Accommodation and catering [Δ]*
Informacja i komunikacja		13423	13377	39	*Information and communication*
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		13507	13032	13	*Financial and insurance activities*
Obsługa rynku nieruchomości [Δ]		10477	10452	25	*Real estate activities*
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		12977	12866	111	*Professional, scientific and technical activities*
Administrowanie i działalność wspierająca [Δ]		20072	20004	68	*Administrative and support service activities*
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne		36291	36283	8	*Public administration and defence; compulsory social security*
Edukacja		69097	68834	263	*Education*
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		34270	34186	84	*Human health and social work activities*
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		6994	6987	7	*Arts, entertainment and recreation*
Pozostała działalność usługowa		1913	1878	35	*Other service activities*

a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; patrz uwagi ogólne, ust. 3 i 4 na str. 126.

a Excluding economic entities employing up to 9 persons; see general notes, item 3 and 4 on page 126.

TABL. 5 (79). PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE
AVERAGE PAID EMPLOYMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		*SPECIFICATION*
				ogółem *total*	w tym podmioty o liczbie pracujących powyżej 9 osób [a] *of which entities employing more than 9 persons* [a]	
O G Ó Ł E M	**484441**	**535352**	**540397**	**564759**	**466647**	***T O T A L***
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	10514	8990	9039	9526	5337	*Agriculture, forestry and fishing*
Przemysł	148742	153301	150015	157505	143383	*Industry*
w tym przetwórstwo przemysłowe	127897	132419	135886	143185	129701	*of which manufacturing*
Budownictwo	28602	44565	40114	43342	27792	*Construction*
Handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ]	71170	81696	72023	74066	49838	*Trade; repair of motor vehicles* [Δ]
Transport i gospodarka magazynowa	28083	26670	31058	33646	26084	*Transportation and storage*
Zakwaterowanie i gastronomia [Δ]	9529	11367	11573	12327	7655	*Accommodation and catering* [Δ]
Informacja i komunikacja	6066	8849	11888	14537	12552	*Information and communication*
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	15767	15779	18687	17322	15960	*Financial and insurance activities*
Obsługa rynku nieruchomości [Δ]	7788	9576	9446	9942	7442	*Real estate activities*
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	11694	16109	18129	19855	11855	*Professional, scientific and technical activities*
Administrowanie i działalność wspierająca [Δ]	10417	14658	19957	21174	18525	*Administrative and support service activities*
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	31341	35566	34254	34280	34280	*Public administration and defence; compulsory social security*
Edukacja	60271	61160	64420	65880	65040	*Education*
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	33733	34715	34970	35487	32669	*Human health and social work activities*
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	5930	6916	6730	6878	6452	*Arts, entertainment and recreation*
Pozostała działalność usługowa	4794	5435	8093	8995	1785	*Other service activities*

a Bez zatrudnionych za granicą.
a Excluding persons employed abroad.

TABL. 6 (80). PEŁNOZATRUDNIENI I NIEPEŁNOZATRUDNIENI [a]
Stan w dniu 31 XII
FULL- AND PART-TIME PAID EMPLOYMEES [a]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE		Pełnozatrudnieni [b] *Full-time paid employees [b]*		Niepełnozatrudnieni *Part-time paid employees*		*SPECIFICATION*
		ogółem *total*	w tym kobiety *of which women*	ogółem *total*	w tym kobiety *of which women*	
O G Ó Ł E M	2005	381841	180437	36894	20386	***T O T A L***
	2010	414244	198679	37434	21770	
	2015	439531	218398	35428	23334	
	2016	**457024**	**226005**	**34464**	**22006**	
sektor publiczny		146862	98883	14012	9600	*public sector*
sektor prywatny		310162	127122	20452	12406	*private sector*
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		5286	1242	871	602	*Agriculture, forestry and fishing*
Przemysł		144704	49970	4029	1979	*Industry*
w tym przetwórstwo przemysłowe		130986	46096	3731	1834	*of which manufacturing*
Budownictwo		27317	3804	1656	551	*Construction*
Handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ]		50077	26086	3253	2175	*Trade; repair of motor vehicles [Δ]*
Transport i gospodarka magazynowa		26612	5946	1004	419	*Transportation and storage*
Zakwaterowanie i gastronomia [Δ] ...		7056	4721	1724	997	*Accommodation and catering [Δ]*
Informacja i komunikacja		12343	4465	1034	584	*Information and communication*
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		12332	9261	700	477	*Financial and insurance activities*
Obsługa rynku nieruchomości [Δ]		7190	4182	3262	2748	*Real estate activities*
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		12079	6034	787	466	*Professional, scientific and technical activities*
Administrowanie i działalność wspierająca [Δ]		18050	8461	1954	934	*Administrative and support service activities*
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne		34847	22699	1436	804	*Public administration and defence; compulsory social security*
Edukacja		59709	47675	9125	6449	*Education*
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		31788	26799	2398	1912	*Human health and social work activities*
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		5950	3719	1037	758	*Arts, entertainment and recreation*
Pozostała działalność usługowa ...		1684	941	194	151	*Other service activities*

a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; patrz uwagi ogólne, ust. 3 i 4 na str. 126. b Od 2009 r. łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo.

a Excluding economic entities employing up to 9 persons; see general notes, item 3 and 4 on page 126. b Since 2009 including seasonal and temporary paid employees.

TABL. 7 (81). PRZYJĘCIA DO PRACY [a]

HIRES [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Total*	Z liczby ogółem *Of total number*				Współczynnik przyjęć w % *Hire rate in %*
			kobiety *women*	podjęcie pierwszej pracy *starting work for the first time*	poprzednio pracujący *persons formerly employed*	powroty z urlopów wychowawczych [b] *returning from child-care leaves [b]*	
O G Ó Ł E M	2005	94355	36690	11698	48138	2335	24,8
T O T A L	2010	78979	33039	9970	44301	2028	18,5
	2015	92285	41173	12123	55230	1126	21,3
	2016	**103771**	**46403**	**12837**	**64936**	**1044**	**23,2**
sektor publiczny ..... *public sector*		16929	11115	2230	12164	327	11,4
sektor prywatny ..... *private sector*		86842	35288	10607	52772	717	28,9
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ..... *Agriculture, forestry and fishing*		864	213	123	578	2	18,1
Przemysł ..... *Industry*		31439	10658	4139	20889	190	22,5
w tym przetwórstwo przemysłowe *of which manufacturing*		29908	10235	3961	19808	169	23,7
Budownictwo ..... *Construction*		7174	706	576	4730	23	26,5
Handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ] ..... *Trade; repair of motor vehicles [Δ]*		14869	8079	2067	9359	95	31,6
Transport i gospodarka magazynowa *Transportation and storage*		7422	1622	479	4664	124	29,6
Zakwaterowanie i gastronomia [Δ] .... *Accommodation and catering [Δ]*		2965	1893	731	1493	23	45,3
Informacja i komunikacja ..... *Information and communication*		4089	1625	599	2915	9	38,2
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa ..... *Financial and insurance activities*		2796	1986	396	1865	188	14,6
Obsługa rynku nieruchomości [Δ]..... *Real estate activities*		1181	566	87	927	20	16,5
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ..... *Professional, scientific and technical activities*		3367	1734	618	1916	20	30,0
Administrowanie i działalność wspierająca [Δ] ..... *Administrative and support service activities*		11224	5108	718	4226	24	63,5
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne ..... *Public administration and defence; compulsory social security*		4499	2931	619	3347	139	12,7
Edukacja ..... *Education*		6304	4991	647	4386	103	10,8
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna *Human health and social work activities*		4261	3522	854	2814	66	13,7
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją ..... *Arts, entertainment and recreation*		960	569	138	635	13	16,2
Pozostała działalność usługowa .... *Other service activities*		357	200	46	192	5	21,1

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; w 2005 r. bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo; patrz uwagi ogólne, ust. 3 i 4 na str. 126. b W 2005 r. łącznie z powracającymi z urlopów bezpłatnych.

a Data concern full-time paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons; in 2005 excluding seasonal and temporary paid employees; see general notes, item 3 and 4 on page 126. b In 2005 including persons returning from unpaid leaves.

TABL. 8 (82). ZWOLNIENIA Z PRACY [a]
TERMINATIONS [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Total*	Z liczby ogółem *Of total number*					Współczynnik zwolnień w % *Termination rate in %*
			kobiety *women*	zwolnienia w drodze wypowiedzenia *terminated due to dissolution of an employment contract*		przeniesienia na emeryturę, rentę z tytułu niezdolności do pracy, rehabilitację *retired or granted disability pension or due to rehabilitation*	korzystający z urlopów wychowawczych [b] *taking child-care leaves* [b]	
				przez zakład pracy *by employer*	przez pracownika *by employee*			
O G Ó Ł E M	2005	83480	33602	13637	12117	5326	3417	21,6
T O T A L	2010	79560	33149	14857	8210	3718	2236	18,6
	2015	84369	35126	11662	12323	5015	1438	19,4
	2016	**93320**	**42108**	**7809**	**13623**	**5471**	**1635**	**20,7**
sektor publiczny		15829	10102	1119	1347	2802	522	10,5
public sector								
sektor prywatny		77491	32006	6690	12276	2669	1113	25,6
private sector								
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		748	171	54	37	70	#	15,6
Agriculture, forestry and fishing								
Przemysł		25768	8483	2507	4179	1618	294	18,3
Industry								
w tym przetwórstwo przemysłowe		24322	8102	2369	4036	1397	277	19,2
of which manufacturing								
Budownictwo		7008	806	629	770	253	30	25,9
Construction								
Handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ]		11501	6061	1272	2515	220	193	24,2
Trade; repair of motor vehicles [Δ]								
Transport i gospodarka magazynowa		5454	1041	387	839	390	127	21,6
Transportation and storage								
Zakwaterowanie i gastronomia [Δ] ...		2358	1517	149	457	39	25	35,9
Accommodation and catering [Δ]								
Informacja i komunikacja		2501	878	297	721	37	36	23,1
Information and communication								
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		8639	6214	466	1183	76	222	47,1
Financial and insurance activities								
Obsługa rynku nieruchomości [Δ]		1031	518	111	126	178	21	14,4
Real estate activities								

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; w 2005 r. bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo; patrz uwagi ogólne, ust. 3 i 4 na str. 126. b W 2005 r. łącznie z powracającymi z urlopów bezpłatnych.

a Data concern full-time paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons; in 2005 excluding seasonal and temporary paid employees; see general notes, item 3 and 4 on page 126. b In 2005 including persons returning from unpaid leaves.

TABL. 8 (82). ZWOLNIENIA Z PRACY [a] (dok.)
TERMINATIONS [a] (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Total*	Z liczby ogółem *Of total number*					Współczynnik zwolnień w % *Termination rate in %*
		kobiety *women*	zwolnienia w drodze wypowiedzenia *terminated due to dissolution of an employment contract*		przeniesienia na emeryturę, rentę z tytułu niezdolności do pracy, rehabilitację *retired or granted disability pension or due to rehabilitation*	korzystający z urlopów wychowawczych [b] *taking child-care leaves [b]*	
			przez zakład pracy *by employer*	przez pracownika *by employee*			
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ..... *Professional, scientific and technical activities*	2384	1075	291	606	81	23	21,2
Administrowanie i działalność wspierająca [Δ] ..... *Administrative and support service activities*	10831	4561	603	698	174	143	60,6
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne ..... *Public administration and defence; compulsory social security*	4012	2487	308	331	760	212	11,1
Edukacja ..... *Education*	5676	4341	371	428	897	146	9,7
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna *Human health and social work activities*	4189	3258	289	519	572	138	13,3
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją ..... *Arts, entertainment and recreation*	878	520	51	152	93	21	14,7
Pozostała działalność usługowa ... *Other service activities*	342	177	24	62	13	#	20,5

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; w 2005 r. bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo; patrz uwagi ogólne, ust. 3 i 4 na str. 126. b W 2005 r. łącznie z powracającymi z urlopów bezpłatnych.

a Data concern full-time paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons; in 2005 excluding seasonal and temporary paid employees; see general notes, item 3 and 4 on page 126. b In 2005 including persons returning from unpaid leaves.

TABL. 9 (83). ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH, ZAWODOWYCH I LICEÓW OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH, KTÓRZY PODJĘLI PRACĘ PO RAZ PIERWSZY [a]

GRADUATES OF TERTIARY SCHOOLS, VOCATIONAL AND GENERAL SECONDARY SCHOOLS STARTING WORK FOR THE FIRST TIME [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Total*	W tym kobiety *Of which women*	Z liczby ogółem – absolwenci szkół *Of total number – graduates of schools*			
				wyższych *tertiary*	policealnych i średnich zawodowych *post--secondary and secondary vocational*	liceów ogólnokształcących *general secondary*	zasadniczych zawodowych *basic vocational*
O G Ó Ł E M	2005	10263	4837	3816	2872	1484	2091
T O T A L	2010	7680	3724	3229	1693	1292	1466
	2015	8259	4140	3815	1725	1017	1702
	2016	**8461**	**4181**	**3660**	**1831**	**1435**	**1535**
sektor publiczny		1585	1108	1113	256	148	68
public sector							
sektor prywatny		6876	3073	2547	1575	1287	1467
private sector							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		97	27	32	43	3	19
Agriculture, forestry and fishing							
Przemysł		2644	855	688	707	407	842
Industry							
w tym przetwórstwo przemysłowe		2498	788	584	693	402	819
of which manufacturing							
Budownictwo		371	54	103	59	31	178
Construction							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ]		1321	772	423	362	332	204
Trade; repair of motor vehicles [Δ]							
Transport i gospodarka magazynowa		277	80	87	92	27	71
Transportation and storage							
Zakwaterowanie i gastronomia [Δ] ...		334	181	57	107	98	72
Accommodation and catering [Δ]							
Informacja i komunikacja		545	253	289	109	136	11
Information and communication							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		333	217	201	#	76	#
Financial and insurance activities							
Obsługa rynku nieruchomości [Δ]		60	42	41	6	6	7
Real estate activities							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		526	278	401	29	88	8

a Zatrudnieni na podstawie stosunku pracy; dane dotyczą pełnozatrudnionych; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; w 2005 r. bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo; patrz uwagi ogólne, ust. 3 i 4 na str. 126.

a Employed on the basis of an employment contract; data concern full-time paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons; in 2005 excluding seasonal and temporary paid employees; see general notes, item 3 and 4 on page 126.

TABL. 9 (83). ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH, ZAWODOWYCH I LICEÓW OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH, KTÓRZY PODJĘLI PRACĘ PO RAZ PIERWSZY [a] (dok.)

GRADUATES OF TERTIARY SCHOOLS, VOCATIONAL AND GENERAL SECONDARY SCHOOLS STARTING WORK FOR THE FIRST TIME [a] (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Total*	W tym kobiety *Of which women*	Z liczby ogółem – absolwenci szkół *Of total number – graduates of schools*			
			wyższych *tertiary*	policealnych i średnich zawodowych *post--secondary and secondary vocational*	liceów ogólnokształcących *general secondary*	zasadniczych zawodowych *basic vocational*
Professional, scientific and technical activities						
Administrowanie i działalność wspierająca [Δ]	387	205	205	67	70	45
Administrative and support service activities						
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	521	382	345	91	76	9
Public administration and defence; compulsory social security						
Edukacja	415	336	345	30	25	15
Education						
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	531	435	397	79	39	16
Human health and social work activities						
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	74	50	41	14	17	2
Arts, entertainment and recreation						
Pozostała działalność usługowa ...	25	14	5	#	4	#
Other service activities						

a Zatrudnieni na podstawie stosunku pracy; dane dotyczą pełnozatrudnionych; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; w 2005 r. bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo; patrz uwagi ogólne, ust. 3 i 4 na str. 126.

a Employed on the basis of an employment contract; data concern full-time paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons; in 2005 excluding seasonal and temporary paid employees; see general notes, item 3 and 4 on page 126.

TABL. 10 (84). MIEJSCA PRACY WOLNE, NOWO UTWORZONE I ZLIKWIDOWANE [a] W 2016 R.
VACANCIES, NEWLY CREATED AND LIQUIDATED JOBS [a] IN 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Miejsca pracy *Jobs*						
	wolne (stan w dniu 31 XII) *vacancies (as of 31 XII)*			nowo utworzone *newly created*		zlikwidowane *liquidated*	
	ogółem *total*	w tym nowo utworzone *of which newly created*	z liczby ogółem w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób *of total number in entities employing more than 9 persons*	ogółem *total*	w tym w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób *of which in entities employing more than 9 persons*	ogółem *total*	w tym w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób *of which in entities employing more than 9 persons*
	w tys. *in thous.*						
O G Ó Ł E M ..... *T O T A L*	**3,4**	**0,9**	**2,3**	**40,2**	**23,8**	**17,4**	**8,0**
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ..... *Agriculture, forestry and fishing*	0,0	0,0	-	0,5	0,2	0,4	0,1
Przemysł ..... *Industry*	1,1	0,3	0,7	7,9	5,2	2,5	1,4
górnictwo i wydobywanie ..... *mining and quarrying*	-	-	-	0,1	0,0	0,0	0,0
przetwórstwo przemysłowe ..... *manufacturing*	1,1	0,2	0,6	7,3	4,7	2,4	1,3
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę [Δ] *electricity, gas, steam and air conditioning supply*	0,0	-	0,0	0,2	0,2	0,1	0,1
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja [Δ] ..... *water supply; sewerage, waste management and remediation activities*	0,0	0,0	0,0	0,3	0,2	0,1	0,1
Budownictwo ..... *Construction*	0,4	0,1	0,3	5,2	1,5	2,6	1,1
Handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ] ..... *Trade; repair of motor vehicles [Δ]*	0,3	0,0	0,2	11,3	6,8	4,8	1,0
Transport i gospodarka magazynowa ..... *Transportation and storage*	0,2	0,0	0,1	2,3	1,5	1,5	1,0
Zakwaterowanie i gastronomia [Δ] ... *Accommodation and catering [Δ]*	0,1	-	0,1	1,6	0,5	0,7	0,4

a Patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str. 128.
a See general notes, item 11 on page 128.

TABL. 10 (84). MIEJSCA PRACY WOLNE, NOWO UTWORZONE I ZLIKWIDOWANE [a] W 2016 R. (dok.)

VACANCIES, NEWLY CREATED AND LIQUIDATED JOBS [a] IN 2016 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Miejsca pracy *Jobs*						
	wolne (stan w dniu 31 XII) *vacancies (as of 31 XII)*			nowo utworzone *newly created*		zlikwidowane *liquidated*	
	ogółem *total*	w tym nowo utworzone *of which newly created*	z liczby ogółem w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób *of total number in entities employing more than 9 persons*	ogółem *total*	w tym w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób *of which in entities employing more than 9 persons*	ogółem *total*	w tym w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób *of which in entities employing more than 9 persons*
	w tys. *in thous.*						
Informacja i komunikacja ..... *Information and communication*	0,2	0,2	0,2	1,7	1,3	0,4	0,2
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa ..... *Financial and insurance activities*	0,1	0,0	0,0	0,5	0,4	0,4	0,3
Obsługa rynku nieruchomości [Δ] .... *Real estate activities*	0,0	0,0	0,0	0,6	0,3	0,3	0,2
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ..... *Professional, scientific and technical activities*	0,2	0,1	0,2	1,8	1,1	1,0	0,4
Administrowanie i działalność wspierająca [Δ] ..... *Administrative and support service activities*	0,1	0,0	0,1	1,7	1,2	0,8	0,3
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne ..... *Public administration and defence; compulsory social security*	0,2	0,0	0,2	0,8	0,7	0,1	0,1
Edukacja ..... *Education*	0,1	0,0	0,0	2,2	1,7	0,8	0,7
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna *Human health and social work activities*	0,2	0,0	0,1	1,4	0,9	0,5	0,4
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją ..... *Arts, entertainment and recreation*	0,0	-	0,0	0,4	0,3	0,3	0,2
Pozostała działalność usługowa ... *Other service activities*	-	-	-	0,3	0,1	0,2	0,1

a Patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str. 128.

a See general notes, item 11 on page 128.

Bezrobocie
Unemployment

TABL. 11 (85). BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI, STOPA BEZROBOCIA ORAZ OFERTY PRACY
Stan w dniu 31 XII
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS, UNEMPLOYMENT RATE AS WELL AS JOB OFFERS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
Bezrobotni zarejestrowani ogółem	**159900**	**104694**	**77662**	**64132**	***Total registered unemployed persons***
w tym kobiety	90409	55789	44573	38481	*of which women*
Z liczby ogółem – bezrobotni:					*Of total number – unemployed persons:*
dotychczas niepracujący	27641	16342	9769	7547	*previously not employed*
absolwenci [a]	7305	6591	3439	2389	*school-leavers [a]*
bez kwalifikacji zawodowych	37033	28427	24546	20362	*without occupational qualifications*
zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	6868	2868	3843	2866	*terminated for company reasons*
długotrwale bezrobotni [b]	103518	41570	40010	32306	*long-term unemployed [b]*
posiadający prawo do zasiłku	26402	21075	12732	10250	*possessing benefit rights*
posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	•	•	13690	12912	*with at least one child under 6 years of age*
niepełnosprawni	4660	6043	5814	5159	*disabled persons*
Stopa bezrobocia rejestrowanego [c] w %	**19,2**	**12,3**	**8,9**	**7,1**	***Registered unemployment rate [c] in %***
Oferty pracy	**1169**	**1653**	**4043**	**4431**	***Job offers***

a Za bezrobotnego absolwenta uważa się osobę w okresie do upływu 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki potwierdzonej świadectwem, dyplomem lub innym dokumentem ukończenia szkoły (dotyczy absolwentów z wykształceniem zasadniczym zawodowym, średnim, policealnym lub wyższym), kursów zawodowych trwających co najmniej 24 miesiące lub nabycia uprawnień do wykonywania zawodu przez osoby niepełnosprawne. b Pozostający w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego. c Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 129; do wyliczenia przyjęto liczbę pracujących uwzględniającą pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych przy uwzględnieniu wyników: w 2005 r. – Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002, od 2010 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 2010.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

a An unemployed school-leaver is a person who has, within the last 12 months graduated any school confirmed by a certificate, diploma or other document completion of education (concerns school-leavers with basic vocational, secondary, post-secondary or tertiary education), has completed a minimum of 24 months of vocational training courses or disabled persons who acquired qualifications to work in a given occupation. b Remaining in the register rolls of the powiat labour office for the overall period of over 12 months during the last two years, excluding the periods of undergoing a traineeship and on a job occupational training. c See general notes, item 4 on page 129; the number of employed persons, including estimated data of employed persons on private farms in agriculture used for calculation, estimated using the results: in 2005 – of the Population and Housing Census 2002 as well as the Agricultural Census 2002, since 2010 – of the Agricultural Census 2010.

S o u r c e: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 12 (86). BEZROBOTNI NOWO ZAREJESTROWANI I WYREJESTROWANI
NEWLY REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS AND PERSONS REMOVED FROM UNEMPLOYMENT ROLLS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
Bezrobotni nowo zarejestrowani	**157146**	**178725**	**133374**	**122374**	***Newly registered unemployed persons***
Z liczby ogółem:					*Of total number:*
kobiety	76605	86273	66564	62015	*women*
dotychczas niepracujący	38597	40444	19826	16537	*previously not employed*
zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	4037	4385	5897	4631	*terminated for company reasons*
Bezrobotni wyrejestrowani	**176904**	**174298**	**152464**	**135904**	***Persons removed from unemployment rolls***
Z liczby ogółem:					*Of total number:*
kobiety	82819	83421	76068	68107	*women*
z tytułu podjęcia pracy	83936	68161	76012	68813	*who takes work*

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.
S o u r c e: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 13 (87). BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY
Stan w dniu 31 XII
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL, DURATION OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2005		2010		2015		2016	
	ogółem *total*	w tym kobiety *of which women*	ogółem *total*	w tym kobiety *of which women*	ogółem *total*	w tym kobiety *of which women*	ogółem *total*	w tym kobiety *of which women*
OGÓŁEM *TOTAL*								
OGÓŁEM *TOTAL*	**159900**	**90409**	**104694**	**55789**	**77662**	**44573**	**64132**	**38481**
WEDŁUG WIEKU *BY AGE*								
24 lata i mniej *and less*	35684	19968	23723	13253	12109	7366	9112	6013
25-34	43781	27055	29793	17482	21371	14206	18062	12731
35-44	33304	19734	19338	10950	16593	10396	14063	9105
45-54	38866	20886	21153	10743	14038	7536	11033	6184
55 lat i więcej *and more*	8265	2766	10687	3361	13551	5069	11862	4448

TABL. 13 (87). BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY (dok.)

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL, DURATION OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2005		2010		2015		2016	
	ogółem *total*	w tym kobiety *of which women*	ogółem *total*	w tym kobiety *of which women*	ogółem *total*	w tym kobiety *of which women*	ogółem *total*	w tym kobiety *of which women*
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA *BY EDUCATIONAL LEVEL*								
Wyższe ..... *Tertiary*	7338	4982	9199	6127	9375	6447	8286	5728
Policealne i średnie zawodowe .... *Post-secondary and vocational secondary*	31686	21422	21037	13239	15602	10434	13013	8927
Średnie ogólnokształcące ..... *General secondary*	12345	9089	12184	8275	8873	6208	7458	5462
Zasadnicze zawodowe ..... *Basic vocational*	54277	26610	31673	13998	21710	10544	17367	8758
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe ..... *Lower secondary, primary and incomplete primary*	54254	28306	30601	14150	22102	10940	18008	9606
WEDŁUG CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY [ab] *BY DURATION OF UNEMPLOYMENT [ab]*								
3 miesiące i mniej ..... *months and less*	34161	16265	37729	17772	25052	12349	20609	10239
3- 6	21064	11332	20852	11502	12316	7134	10381	6181
6-12	24666	12806	20968	11206	12499	7243	10290	6533
12-24	24706	13640	17320	9907	12008	7373	10036	6781
Powyżej 24 miesięcy ..... *More than 24 months*	55303	36366	7825	5402	15787	10474	12816	8747
WEDŁUG STAŻU PRACY [b] *BY WORK SENIORITY [b]*								
Bez stażu pracy ..... *No work seniority*	27641	17371	16342	9841	9769	6294	7547	5173
Ze stażem pracy: *With work seniority:*								
1 rok i mniej ..... *and less*	20170	13187	14621	9000	12917	8163	11441	7559
1- 5	34700	19910	25160	14205	18043	11277	15228	10020
5-10	25112	14346	15485	8309	12312	7358	10192	6291
10-20	29717	17047	17372	9025	13006	7023	10612	5934
20-30	19387	7978	11726	4416	8230	3416	6472	2702
powyżej 30 lat ..... *more than 30 years*	3173	570	3988	993	3385	1042	2640	802

a Od momentu rejestracji w urzędzie pracy. b Przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 3-6 uwzględniono osoby, które pozostawały bez pracy 3 miesiące i 1 dzień do 6 miesięcy.

U w a g a. Według stanu w dniu 31 XII 2016 r. wśród bezrobotnych było 17635 osób (w tym 7596 kobiet) w wieku 50 lat i więcej.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

a From the date of registering in a labour office. b Intervals were shifted upward, e.g., in the interval 3-6 persons remaining unemployed from 3 months and 1 day to 6 months were included.

N o t e. As of 31 XII 2016 among unemployed persons were 17635 persons (of which 7596 women) aged more than 50 years.

S o u r c e: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 14 (88). BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI KORZYSTAJĄCY Z AKTYWNYCH FORM PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU ORAZ OFERTY PRACY

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BENEFITTING FROM LABOUR MARKET PROGRAMME AS WELL AS JOB OFFERS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
Bezrobotni, którzy:					***Unemployed persons who:***
Podjęli zatrudnienie przy pracach interwencyjnych	6863	3240	3038	2375	*Took employment in intervention works*
w tym kobiety	3521	1996	1777	1289	*of which women*
Podjęli zatrudnienie przy robotach publicznych	2728	2160	1496	1573	*Took employment in public works*
w tym kobiety	1697	1040	756	779	*of which women*
Rozpoczęli szkolenie i staż u pracodawcy	18432	24405	13234	11011	*Started training and employer sponsored traineeships*
w tym kobiety	10842	14384	7947	6742	*of which women*
Rozpoczęli prace społecznie użyteczne	•	4718	2826	2712	*Started a social useful works*
w tym kobiety	•	3120	1847	1708	*of which women*
Liczba zgłoszonych ofert pracy	**67798**	**61467**	**87089**	**108333**	***Number of submitted job offers***

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

S o u r c e: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 15 (89). WYDATKI FUNDUSZU PRACY [a]

EXPENDITURES OF LABOUR FUND [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		*SPECIFICATION*
	w mln zł *in mln zl*				w % *in %*	
O G Ó Ł E M	**368,8**	**548,4**	**386,2**	**385,5**	**100,0**	***T O T A L***
w tym:						*of which:*
Zasiłki dla bezrobotnych	222,2	215,4	155,6	130,4	33,8	*Unemployment benefits*
Szkolenia	15,3	25,6	17,3	14,1	3,7	*Training*
Środki na podjęcie działalności gospodarczej i wyposażenie stanowisk pracy	32,8	57,0	90,5	83,6	21,7	*Means for starting of economic activity and equipping of workseat*
Roboty publiczne	13,1	11,2	11,4	13,3	3,4	*Public works*
Prace interwencyjne	18,9	15,9	15,1	14,0	3,6	*Interential works*
Stypendia za okres stażu	29,5	72,4	49,2	46,0	11,9	*Scholarships for traineeship period*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 129.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

a See general notes, item 5 on page 129.

S o u r c e: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

Warunki pracy
Working conditions

TABL. 16 (90). POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY [a] (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK [a] (excluding private farms in agriculture)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Total*	W wypadkach *In accidents*			Z liczby ogółem – powodujących niezdolność do pracy *Of total number – accidents resulting in an inability to work*		
			śmiertelnych *fatal*	ciężkich *serious*	lżejszych *light*	1-3 dni *days*	4-20	21 dni i więcej *days and more*
		OGÓŁEM *TOTAL*						
OGÓŁEM ..... **TOTAL**	2005	5452	38	65	5349	24	1736	3451
	2010	5991	26	49	5916	78	2036	3435
	2015	5676	27	39	5610	116	2179	3200
	2016	**5452**	**15**	**52**	**5385**	**126**	**2157**	**3057**
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ..... *Agriculture, forestry and fishing*		90	1	1	88	2	25	62
Przemysł ..... *Industry*		2125	4	32	2089	45	756	1300
górnictwo i wydobywanie ..... *mining and quarrying*		10	-	-	10	-	3	7
przetwórstwo przemysłowe ..... *manufacturing*		1976	3	32	1941	41	705	1208
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę [Δ] *electricity, gas, steam and air conditioning supply*		36	-	-	36	1	10	25
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja [Δ] ..... *water supply; sewerage, waste management and remediation activities*		103	1	-	102	3	38	60
Budownictwo ..... *Construction*		400	1	8	391	7	100	289
Handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ] ..... *Trade; repair of motor vehicles* [Δ]		704	3	1	700	17	326	338
Transport i gospodarka magazynowa ..... *Transportation and storage*		425	3	5	417	6	160	244
Zakwaterowanie i gastronomia [Δ] *Accommodation and catering* [Δ]		121	-	-	121	1	63	56
Informacja i komunikacja ..... *Information and communication*		29	-	-	29	2	13	14
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa ..... *Financial and insurance activities*		59	-	-	59	2	30	23
Obsługa rynku nieruchomości [Δ] .... *Real estate activities*		69	-	-	69	-	31	37

a Zgłoszone w danym roku.
a Registered in a given year.

TABL. 16 (90). POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY [a] (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie) (cd.)

PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK [a] (excluding private farms in agriculture) (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Total*	W wypadkach *In accidents*			Z liczby ogółem – powodujących niezdolność do pracy *Of total number – accidents resulting in an inability to work*		
		śmiertelnych *fatal*	ciężkich *serious*	lżejszych *light*	1-3 dni *days*	4-20	21 dni i więcej *days and more*
		O G Ó Ł E M (dok.) *T O T A L (cont.)*					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ..... *Professional, scientific and technical activities*	76	-	-	76	1	45	27
Administrowanie i działalność wspierająca Δ ..... *Administrative and support service activities*	240	-	-	240	5	104	124
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne ..... *Public administration and defence; compulsory social security*	254	2	1	251	8	121	117
Edukacja ..... *Education*	347	1	1	345	18	155	167
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna ..... *Human health and social work activities*	397	-	2	395	7	187	191
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją ..... *Arts, entertainment and recreation*	75	-	-	75	4	31	39
Pozostała działalność usługowa ... *Other service activities*	41	-	1	40	1	10	29
		NA 1000 PRACUJĄCYCH [b] (wskaźnik wypadkowości) *PER 1000 EMPLOYED PERSONS [b] (accident rate)*					
O G Ó Ł E M 2005	8,95	0,06	0,11	8,78	0,04	2,85	5,67
T O T A L 2010	9,00	0,04	0,07	8,89	0,12	3,06	5,16
2015	7,80	0,04	0,05	7,71	0,16	2,99	4,40
2016	**7,19**	**0,02**	**0,07**	**7,10**	**0,17**	**2,84**	**4,03**
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ..... *Agriculture, forestry and fishing*	10,69	0,12	0,12	10,45	0,24	2,97	7,37
Przemysł ..... *Industry*	12,14	0,02	0,18	11,94	0,26	4,32	7,42
górnictwo i wydobywanie ..... *mining and quarrying*	8,06	-	-	8,06	-	2,42	5,65
przetwórstwo przemysłowe ..... *manufacturing*	12,37	0,02	0,20	12,15	0,26	4,41	7,56
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę Δ *electricity, gas, steam and air conditioning supply*	6,49	-	-	6,49	0,18	1,80	4,50
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja Δ ..... *water supply; sewerage, waste management and remediation activities*	12,06	0,12	-	11,94	0,35	4,45	7,02

a Zgłoszone w danym roku. b W liczbie pracujących nie uwzględniono pracowników cywilnych jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

a Registered in a given year. b The number of employed persons do not include the civilian employees of the budgetary units conducting activity in the range of national defence and public safety.

TABL. 16 (90). POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY [a] (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie) (dok.)

PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK [a] (excluding private farms in agriculture) (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Total*	W wypadkach *In accidents*			Z liczby ogółem – powodujących niezdolność do pracy *Of total number – accidents resulting in an inability to work*		
		śmiertelnych *fatal*	ciężkich *serious*	lżejszych *light*	1-3 dni *days*	4-20	21 dni i więcej *days and more*
NA 1000 PRACUJĄCYCH [b] (wskaźnik wypadkowości) (dok.) *PER 1000 EMPLOYED PERSONS [b] (accident rate) (cont.)*							
Budownictwo ... *Construction*	6,60	0,02	0,13	6,45	0,12	1,65	4,77
Handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ] ... *Trade; repair of motor vehicles* [Δ]	5,39	0,02	0,01	5,36	0,13	2,50	2,59
Transport i gospodarka magazynowa *Transportation and storage*	8,04	0,06	0,09	7,89	0,11	3,03	4,62
Zakwaterowanie i gastronomia [Δ] *Accommodation and catering* [Δ]	5,97	-	-	5,97	0,05	3,11	2,76
Informacja i komunikacja ... *Information and communication*	1,32	-	-	1,32	0,09	0,59	0,64
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa ... *Financial and insurance activities*	2,63	-	-	2,63	0,09	1,34	1,03
Obsługa rynku nieruchomości [Δ] .... *Real estate activities*	4,61	-	-	4,61	-	2,07	2,47
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ... *Professional, scientific and technical activities*	2,12	-	-	2,12	0,03	1,25	0,75
Administrowanie i działalność wspierająca [Δ] ... *Administrative and support service activities*	7,25	-	-	7,25	0,15	3,14	3,75
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne ... *Public administration and defence; compulsory social security*	6,93	0,05	0,03	6,85	0,22	3,30	3,19
Edukacja ... *Education*	4,83	0,01	0,01	4,81	0,25	2,16	2,33
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna *Human health and social work activities*	8,44	-	0,04	8,40	0,15	3,98	4,06
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją ... *Arts, entertainment and recreation*	8,35	-	-	8,35	0,45	3,45	4,34
Pozostała działalność usługowa ... *Other service activities*	2,33	-	0,06	2,27	0,06	0,57	1,65

a Zgłoszone w danym roku. b W liczbie pracujących nie uwzględniono pracowników cywilnych jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

a Registered in a given year. b The number of employed persons do not include the civilian employees of the budgetary units conducting activity in the range of national defence and public safety.

TABL. 17 (91). WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY [a] (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)

CONTACT-MODE OF INJURY AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK [a] (excluding private farms in agriculture)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Grand total*	W tym *Of which*						
			rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo *agriculture, forestry and fishing*	przemysł *industry*		budownictwo *construction*	handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ] *trade; repair of motor vehicles* [Δ]	transport i gospodarka magazynowa *transportation and storage*	opieka zdrowotna i pomoc społeczna *human health and social work activities*
				razem *total*	w tym przetwórstwo przemysłowe *of which manufacturing*				
WYDARZENIA POWODUJĄCE URAZY *CONTACT-MODE OF INJURY*									
O G Ó Ł E M	2005	5452	111	2814	2653	341	418	427	424
T O T A L	2010	5991	110	2446	2262	586	706	390	436
	2015	5676	95	2156	2011	402	734	479	429
	2016	**5452**	**90**	**2125**	**1976**	**400**	**704**	**425**	**397**
Kontakt z prądem elektrycznym, temperaturą, niebezpiecznymi substancjami i preparatami chemicznymi		193	1	92	87	5	18	9	9
Contact with electrical voltage, temperature, hazardous substances and chemicals									
w tym z preparatami chemicznymi		33	-	17	16	-	5	1	-
of which chemicals									
Tonięcie, zakopanie, zamknięcie		4	-	1	1	2	-	-	-
Drowned, buried, enveloped									
Zderzenie z lub uderzenie w:									
Horizontal or vertical impact with or against:									
nieruchomy obiekt		1419	26	440	410	125	179	140	124
a stationary object									
obiekt w ruchu		1114	22	493	461	104	174	75	36
object in motion									
w tym przez:									
of which by:									
spadający obiekt		467	12	231	214	40	77	26	8
falling object									
poruszający się lub transportowany obiekt		228	2	91	88	25	47	18	5
moving or transported object									
Kontakt z przedmiotem ostrym, szorstkim, chropowatym		980	6	517	492	50	140	22	53
Contact with sharp, pointed, rough, coarse material agent									
w tym kontakt z przedmiotem ostrym		625	5	326	320	19	117	6	32
of which contact with sharp material agent									
Uwięzienie, zmiażdżenie		372	6	207	195	30	52	10	12
Trapped, crushed									

a Zgłoszone w danym roku.

a Registered in a given year.

TABL. 17 (91). WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY [a] (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie) (dok.)

CONTACT-MODE OF INJURY AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK [a] (excluding private farms in agriculture) (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Grand total*	W tym *Of which*						
		rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo *agriculture, forestry and fishing*	przemysł *industry*		budownictwo *construction*	handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ] *trade; repair of motor vehicles [Δ]*	transport i gospodarka magazynowa *transportation and storage*	opieka zdrowotna i pomoc społeczna *human health and social work activities*
			razem *total*	w tym przetwórstwo przemysłowe *of which manufacturing*				
WYDARZENIA POWODUJĄCE URAZY (dok.) *CONTACT-MODE OF INJURY (cont.)*								
Obciążenie psychiczne lub fizyczne *Physical or mental stress*	754	10	236	209	52	83	114	57
w tym obciążenie układu mięśniowo-szkieletowego .... *of which physical stress on the muscular-skeletal system*	674	10	214	193	46	76	101	48
Przejaw agresji ze strony człowieka lub zwierzęcia ..... *Aggression of human or animal*	118	11	6	5	1	8	21	29
Pozostałe ..... *Others*	498	8	133	116	31	50	34	77
PRZYCZYNY WYPADKÓW *CAUSES OF ACCIDENTS*								
OGÓŁEM 2005	9925	232	5404	5112	683	814	725	604
TOTAL 2010	11139	197	4774	4441	1192	1317	698	676
2015	11060	179	4356	4084	891	1619	921	681
2016	**10553**	**156**	**4295**	**4000**	**834**	**1406**	**846**	**591**
Niewłaściwy stan czynnika materialnego ..... *Inappropriate condition of material objects/agents*	730	9	350	319	35	77	65	38
Niewłaściwa organizacja: *Inappropriate organization of:*								
pracy ..... *work*	452	3	244	231	55	54	37	6
stanowiska pracy ..... *work post*	560	8	257	241	47	92	45	26
Brak lub niewłaściwe posługiwanie się czynnikiem materialnym ..... *Absence or inappropriate use of material objects/agents*	800	6	393	371	67	126	58	17
Nieużywanie sprzętu ochronnego *Not using protective equipment*	160	3	79	74	10	32	11	1
Niewłaściwe samowolne zachowanie się pracownika ..... *Inappropriate wilful employee action*	742	10	342	331	43	138	41	12
Niewłaściwy stan psychofizyczny pracownika [b]..... *Inappropriate mental-physical condition of employee [b]*	179	2	55	49	3	10	12	6
Nieprawidłowe zachowanie się pracownika ..... *Incorrect employee action*	6460	100	2481	2306	556	826	487	424
Inne ..... *Others*	470	15	94	78	18	51	90	61

a Zgłoszone w danym roku. b Spowodowany m.in.: nagłym zachorowaniem, niedyspozycją fizyczną lub psychiczną, nadużyciem alkoholu.

a Registered in a given year. b Caused by, i.a.: sudden illness, physical or mental indisposition, alcohol abuse.

TABL. 18 (92). POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY [a] W GOSPODARSTWACH INDYWIDUALNYCH W ROLNICTWIE

PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK [a] ON PRIVATE FARMS IN AGRICULTURE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M	**794**	**576**	**520**	**463**	***T O T A L***
w tym wypadki śmiertelne	2	4	1	4	*of which fatal accidents*
Wydarzenia powodujące urazy:					*Events causing injury:*
upadek osób	371	286	274	238	*persons falling*
uderzenie lub przygniecenie przez spadające przedmioty	48	45	44	30	*persons hit or crushed by falling objects*
przejechanie, uderzenie, pochwycenie przez środki transportu w ruchu	20	14	5	7	*persons run over, hit or caught by moving means of transport*
pochwycenie, uderzenie przez części ruchome maszyn i urządzeń	147	69	63	51	*persons caught or hit by moving parts of machinery and equipment*
uderzenie, przygniecenie, pogryzienie przez zwierzęta	82	76	62	62	*persons hit, crushed or bitten by animals*
działanie skrajnych temperatur	14	5	1	2	*influence of extreme temperatures*
działanie materiałów szkodliwych	2	-	1	1	*influence of harmful materials*
inne wydarzenia	110	81	70	72	*other events*

a Z tytułu których przyznano jednorazowe odszkodowania.

Ź r ó d ł o: dane Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

a For which one-off compensation were granted.

S o u r c e: data of the Agricultural Social Insurance Fund.

TABL. 19 (93). ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA [a]

Stan w dniu 31 XII

PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS [a]

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Grand total*		Zagrożenie *Hazard*					
				związane *connected with*				czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi *connected with mechanical factors related to particularly dangerous machinery*	
				ze środowiskiem pracy *work environment*		z uciążliwością pracy *strenuous conditions*			
		ogółem *grand total*	w tym przez jedną grupę czynników *of which by one group of factors*	razem *total*	w tym przez jedną grupę czynników *of which by one group of factors*	razem *total*	w tym przez jedną grupę czynników *of which by one group of factors*	razem *total*	w tym przez jedną grupę czynników *of which by one group of factors*
		na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości *per 1000 paid employees of total surveyed*							
O G Ó Ł E M	2005	119,1	89,1	73,0	52,0	35,0	27,4	11,2	9,7
T O T A L	2010	96,9	75,0	55,0	38,5	30,2	27,1	11,7	9,4
	2015	81,8	64,7	50,4	39,3	19,3	16,5	12,2	8,9
	2016	**82,4**	**64,2**	**51,1**	**38,9**	**18,3**	**15,7**	**13,0**	**9,7**
sektor publiczny		65,0	44,7	39,6	23,2	19,1	16,5	6,3	5,0
public sector									
sektor prywatny		86,5	68,9	53,8	42,6	18,1	15,5	14,6	10,8
private sector									
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		124,2	81,1	69,5	46,9	15,6	12,0	39,1	22,2
Agriculture, forestry and fishing									
Przemysł		128,9	99,7	85,4	64,1	24,5	21,2	19,0	14,4
Industry									
górnictwo i wydobywanie		41,2	41,2	41,2	41,2	-	-	-	-
mining and quarrying									
przetwórstwo przemysłowe		134,1	102,3	91,6	68,4	22,0	18,6	20,4	15,3
manufacturing									
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę [Δ]		47,1	37,5	15,1	10,5	28,0	23,0	4,0	4,0
electricity, gas, steam and air conditioning supply									
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja [Δ]		108,2	105,5	30,4	29,0	70,2	69,3	7,6	7,2
water supply; sewerage, waste management and remediation activities									

a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 131.

a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kinds of activities; see general notes, item 8 on page 131.

TABL. 19 (93). ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA [a] (dok.)

Stan w dniu 31 XII

PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS [a] (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Grand total*		Zagrożenie *Hazard*					
			związane *connected with*				czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi *connected with mechanical factors related to particularly dangerous machinery*	
			ze środowiskiem pracy *work environment*		z uciążliwością pracy *strenuous conditions*			
	ogółem *grand total*	w tym przez jedną grupę czynników *of which by one group of factors*	razem *total*	w tym przez jedną grupę czynników *of which by one group of factors*	razem *total*	w tym przez jedną grupę czynników *of which by one group of factors*	razem *total*	w tym przez jedną grupę czynników *of which by one group of factors*
	na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości *per 1000 paid employees of total surveyed*							
Budownictwo ..... *Construction*	85,6	63,7	34,2	22,9	25,9	21,4	25,5	19,3
Handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ] ..... *Trade; repair of motor vehicles [Δ]*	20,4	17,2	17,0	14,5	1,1	0,7	2,3	2,0
Transport i gospodarka magazynowa *Transportation and storage*	69,4	58,7	27,8	25,6	33,1	27,3	8,5	5,8
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ..... *Professional, scientific and technical activities*	25,1	12,5	14,1	1,6	-	-	11,0	11,0
Administrowanie i działalność wspierająca [Δ] ..... *Administrative and support service activities*	48,4	27,6	35,6	24,9	2,0	2,0	10,8	0,7
Edukacja ..... *Education*	1,0	1,0	-	-	-	-	1,0	1,0
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna *Human health and social work activities*	22,6	20,6	11,6	10,2	10,3	10,3	0,6	0,0
Pozostała działalność usługowa ... *Other service activities*	32,0	32,0	32,0	32,0	-	-	-	-

a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 131.

a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kinds of activities; see general notes, item 8 on page 131.

TABL. 20 (94). ZATRUDNIENI [a] NA STANOWISKACH PRACY, DLA KTÓRYCH DOKONANO OCENY RYZYKA ZAWODOWEGO [b] W 2016 R.

EMPLOYEES [a] ON WORKSTATIONS FOR WHICH OCCUPATIONAL RISK ASSESSMENT [b] WAS MADE IN 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Przeprowadzenie oceny ryzyka zawodowego *Occupational risk assessment*	Wyeliminowanie lub ograniczenie ryzyka zawodowego *Elimination or limitation of occupational risk*	Środki zastosowane do wyeliminowania lub ograniczenia ryzyka zawodowego *Appliance of means to eliminate or limit occupational risk*		
			techniczne *technical*	organizacyjne *organizational*	ochrony indywidualnej *individual protection*
	na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości *per 1000 paid employees of total surveyed*				
O G Ó Ł E M ..... *T O T A L*	**336,5**	**165,4**	**54,8**	**86,8**	**112,1**
sektor publiczny ..... *public sector*	303,5	139,5	27,7	66,3	99,6
sektor prywatny ..... *private sector*	344,3	171,5	61,3	91,6	115,1
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ..... *Agriculture, forestry and fishing*	468,1	277,3	25,5	61,8	254,4
Przemysł ..... *Industry*	353,2	201,3	67,5	91,9	153,3
górnictwo i wydobywanie ..... *mining and quarrying*	517,8	84,8	60,7	56,1	84,8
przetwórstwo przemysłowe ..... *manufacturing*	352,7	203,4	69,8	91,9	156,9
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę [Δ] *electricity, gas, steam and air conditioning supply*	453,6	229,8	19,3	94,2	129,3
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja [Δ] ..... *water supply; sewerage, waste management and remediation activities*	267,6	155,4	63,2	95,3	114,0
Budownictwo ..... *Construction*	377,3	185,0	57,7	85,3	154,7
Handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ] ..... *Trade; repair of motor vehicles [Δ]*	336,4	118,3	24,5	89,4	28,8
Transport i gospodarka magazynowa *Transportation and storage*	320,5	128,7	76,0	90,1	90,1
Informacja i komunikacja ..... *Information and communication*	339,7	94,2	65,0	69,0	2,0
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ..... *Professional, scientific and technical activities*	358,2	155,6	11,5	27,2	118,0
Administrowanie i działalność wspierająca [Δ] ..... *Administrative and support service activities*	324,1	104,9	13,4	9,4	95,5
Edukacja ..... *Education*	131,6	8,3	1,3	0,5	6,6
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna *Human health and social work activities*	286,1	162,1	35,6	109,7	99,3
Pozostała działalność usługowa ... *Other service activities*	904,0	800,0	800,0	0,0	136,0

a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 131. b Patrz uwagi ogólne, ust. 9 na str. 132.

a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 8 on page 131. b See general notes, item 9 on page 132.

TABL. 21 (95). CHOROBY ZAWODOWE

OCCUPATIONAL DISEASES

WYSZCZEGÓLNIENIE		Liczba przypadków *Number of cases*		*SPECIFICATION*
		w liczbach bezwzględnych *in absolute numbers*	na 100 tys. zatrudnionych *per 100 thous. paid employees*	
O G Ó Ł E M	2005	140	28,3	***T O T A L***
	2010	142	25,3	
	2015	115	20,3	
	2016	**72**	**12,4**	
Pylice płuc		2	0,3	*Pneumoconioses*
Choroby opłucnej lub osierdzia wywołane pyłem azbestu		7	1,2	*Diseases of pleura or pericardium induced by asbestos dust*
Astma oskrzelowa		2	0,3	*Bronchial asthma*
Zewnątrzpochodne alergiczne zapalenie pęcherzyków płucnych		1	0,2	*Extrinsic allergic alveolitis*
Alergiczny nieżyt nosa		1	0,2	*Allergic rhinitis*
Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym		2	0,3	*Chronic voice disorders due to excessive vocal effort*
Nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi		6	1,0	*Malignant neoplasms induced by human carcinogens present in work environment*
Choroby skóry		2	0,3	*Skin diseases*
Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy		5	0,9	*Chronic diseases of locomotor system related to the way the job is performed*
Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy		10	1,7	*Chronic diseases of peripheral nervous system related to the way the job is performed*
Obustronny trwały odbiorczy ubytek słuchu typu ślimakowego lub czuciowo-nerwowego spowodowany hałasem		12	2,1	*Bilateral permanent noise-induced hearing loss of cochlear or sensoneural type*
Zespół wibracyjny		1	0,2	*Vibration syndrome*
Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa		21	3,6	*Infectious and parasitic diseases or their sequels*

Ź r ó d ł o: dane Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi.

S o u r c e: data of the Institute of Occupational Medicine in Łódź.

TABL. 22 (96). KORZYSTAJĄCY ZE ŚWIADCZEŃ Z TYTUŁU PRACY W WARUNKACH SZKODLIWYCH DLA ZDROWIA I UCIĄŻLIWYCH [a]

Stan w dniu 15 XII

PERSONS RECEIVING BENEFITS FOR WORKING IN HARMFUL TO HEALTH AND STRENUOUS CONDITIONS [a]

As of 15 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Posiłki profilaktyczne *Prophylactic meals*	Napoje *Drinks*	Inne środki odżywcze *Other nutrition*	Dodatki pieniężne *Monetary benefits*	Skrócony czas pracy *Shorter working time*	Dodatkowe urlopy *Extra leaves*	Uprawnienia wynikające z pracy w szczególnych warunkach [b] *Entitlements arising from working under specific conditions* [b]
O G Ó Ł E M	2005	27498	41246	9316	32883	1934	3934	1387
T O T A L	2010	24498	40354	5071	15355	1671	4995	2427
	2015	25978	31318	2537	8346	601	3239	460
	2016	**25030**	**36028**	**2071**	**8544**	**646**	**3126**	**431**
sektor publiczny ..... *public sector*		4961	8220	151	5325	252	2936	281
sektor prywatny ..... *private sector*		20069	27808	1920	3219	394	190	150
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ..... *Agriculture, forestry and fishing*		1261	836	55	48	5	5	29
Przemysł ..... *Industry*		16655	22664	1952	2870	350	193	105
górnictwo i wydobywanie ..... *mining and quarrying*		-	123	-	-	-	-	-
przetwórstwo przemysłowe ..... *manufacturing*		14841	20048	1525	1980	201	182	87
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę [Δ] *electricity, gas, steam and air conditioning supply*		408	225	10	428	1	1	6
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja [Δ] ..... *water supply; sewerage, waste management and remediation activities*		1406	2268	417	462	148	10	12
Budownictwo ..... *Construction*		1889	3001	40	731	19	21	27
Handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ] ..... *Trade; repair of motor vehicles* [Δ]		1448	2463	19	147	14	4	1
Transport i gospodarka magazynowa *Transportation and storage*		3406	4493	5	4191	74	2809	253
Informacja i komunikacja ..... *Information and communication*		92	44	-	-	3	1	-
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ..... *Professional, scientific and technical activities*		30	30	-	-	1	1	-
Administrowanie i działalność wspierająca [Δ] ..... *Administrative and support service activities*		94	55	-	-	-	-	-
Edukacja ..... *Education*		94	950	-	456	-	-	-
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna *Human health and social work activities*		61	1492	-	101	180	92	16

a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 131. b Lub w szczególnym charakterze.

a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 8 on page 131. b Or in specific character.

TABL. 23 (97). ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU WYPADKÓW PRZY PRACY I CHORÓB ZAWODOWYCH [a]

BENEFITS FOR ACCIDENTS AT WORK AND OCCUPATIONAL DISEASES [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Liczba świadczeń *Number of benefits*		Średni koszt świadczeń w zł na 1 świadczenie *Average cost of benefits in zl per 1 benefit*	
		ogółem *total*	w tym z tytułu wypadków przy pracy *of which for accidents at work*	ogółem *total*	w tym z tytułu wypadków przy pracy *of which for accidents at work*
O G Ó Ł E M	2005	1940	1839	2114,4	1995,2
T O T A L	2010	2017	1938	2678,4	2495,6
	2015	1955	1919	3404,4	3204,4
	2016	**1724**	**1711**	**3233,2**	**3190,5**
sektor publiczny ..... *public sector*		322	314	3280,7	3140,8
sektor prywatny ..... *private sector*		1402	1397	3222,3	3201,7
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ..... *Agriculture, forestry and fishing*		38	33	3757,9	3263,6
Przemysł ..... *Industry*		1091	1084	2935,3	2891,2
górnictwo i wydobywanie ..... *mining and quarrying*		8	8	1450,0	1450,0
przetwórstwo przemysłowe ..... *manufacturing*		1003	996	2930,3	2882,3
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę [Δ] *electricity, gas, steam and air conditioning supply*		10	10	3550,0	3550,0
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja [Δ] ..... *water supply; sewerage, waste management and remediation activities*		70	70	3088,6	3088,6
Budownictwo ..... *Construction*		155	155	4186,5	4186,5
Handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ] ..... *Trade; repair of motor vehicles [Δ]*		126	126	3861,9	3861,9
Transport i gospodarka magazynowa *Transportation and storage*		136	136	4163,2	4163,2
Informacja i komunikacja ..... *Information and communication*		4	4	1950,0	1950,0
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ..... *Professional, scientific and technical activities*		3	3	3066,7	3066,7
Administrowanie i działalność wspierająca [Δ] ..... *Administrative and support service activities*		6	6	1850,0	1850,0
Edukacja ..... *Education*		17	17	3711,8	3711,8
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna *Human health and social work activities*		147	146	2944,9	2884,9
Pozostała działalność usługowa ... *Other service activities*		1	1	3100,0	3100,0

a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 10 na str. 132.

a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 10 on page 132.

DZIAŁ VII

WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

Uwagi ogólne

Wynagrodzenia

1. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie (nominalne) przypadające na 1 zatrudnionego obliczono przyjmując:

- wynagrodzenia osobowe, bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, a także osób zatrudnionych za granicą,
- wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach,
- dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej,
- honoraria wypłacone niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, np. dziennikarzom, realizatorom filmów, programów radiowych i telewizyjnych.

2. Dane o przeciętnych miesięcznych wynagrodzeniach brutto przypadających na 1 zatrudnionego obejmują zaliczki na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych oraz składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i chorobowe) płacone przez ubezpieczonego pracownika, wprowadzone z dniem 1 I 1999 r. zgodnie z ustawą z dnia 13 X 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 963).

Dane nie obejmują jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

3. Dane w tabl. 2(99)-5(102) opracowano na podstawie reprezentacyjnego badania struktury wynagrodzeń według zawodów za październik 2016 r. (Z-12). Dane dotyczą zatrudnionych, którzy otrzymali wynagrodzenie za cały miesiąc, bez zatrudnionych w organizacjach: społecznych, politycznych, związków zawodowych i innych. Do obliczenia wynagrodzenia przyjęto sumę: wypłat wynagrodzeń osobowych za badany miesiąc z uwzględnieniem wypłat dokonanych za okresy dłuższe niż miesiąc w przeliczeniu na jeden miesiąc (np. 1/3 premii kwartalnej, 1/12: nagród i premii rocznych, wypłat z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach, dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej oraz honorariów).

Świadczenia z ubezpieczeń społecznych

1. Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych** (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. także z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa) oraz w okresie od 1 I 2009 r. do 30 VI 2014 r. – w przypadku emerytur – ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych (OFE).

CHAPTER VII

WAGES AND SALARIES. SOCIAL SECURITY BENEFITS

General notes

Wages and salaries

***1. The average monthly (nominal) wages and salaries** per paid employee were calculated assuming:*

- *personal wages and salaries, excluding wages and salaries of persons engaged in outwork as well as apprentices and persons employed abroad,*
- *payments from profit and balance surplus in cooperatives,*
- *annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities,*
- *fees paid to selected groups of employees for performing work in accordance with a labour contract, e.g., to journalists, film producers, radio and television programme producers.*

***2.** Data regarding the average monthly gross wages and salaries per paid employee include deductions for personal income taxes and contributions to compulsory social security (retirement, pension and illness) paid by the insured employee, introduced on 1 I 1999, in accordance with the Law on the Social Security System, dated 13 X 1998 (uniform text Journal of Laws 2016 item 963).*

Data do not include budgetary units conducting activity within the scope of national defence and public safety.

***3.** Data in tables 2(99)-5(102) were compiled on the basis of sample survey structure of wages and salaries by occupations for October 2016 (Z-12). Data concern paid employees, who received wages and salaries for the whole month, excluding paid employees in social and political organizations, trade unions and others. For calculating wages and salaries the sum of the following were assumed: payments of personal wages and salaries for the reference month including payments made for periods longer than one month calculated per month (e.g. 1/3 of quarterly premiums, 1/12 of: annual prizes and premiums, payments from profit and balance surplus in cooperatives, annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities and fees).*

Social security benefits

***1.** Information regarding **retirement and other pension benefits** (excluding farmers) concerns benefits which are paid in regard to non-agricultural social security system by the Social Insurance Institution from the source of the Social Insurance Fund, the state budget (within the scope of the targeted grant as well as since 2007 also from the separate division of the state budget expenditures) as well as in the period from 1 I 2009 to 30 VI 2014 – in case of retirement pensions – from the sources gathered in the open pension funds (OFE).*

Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych** dotyczą świadczeń wypłacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. także z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa) oraz ze środków wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z obu systemów.

2. Do świadczeń emerytalnych i rentowych uprawnieni są (łącznie z członkami ich rodzin) m.in.:

1) pracownicy;
2) osoby wykonujące pracę nakładczą;
3) członkowie rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych;
4) osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy na warunkach zlecenia;
5) osoby prowadzące pozarolniczą działalność (w tym osoby prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek, twórcy, artyści);
6) duchowni;
7) żołnierze zawodowi;
8) funkcjonariusze bezpieczeństwa publicznego, tj.: Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu (do 28 VI 2002 r. Urzędu Ochrony Państwa), Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej;
9) funkcjonariusze służby więziennej;
10) rolnicy indywidualni;
11) inwalidzi wojenni i wojskowi, kombatanci oraz osoby represjonowane.

3. Świadczenia emerytalne i rentowe w tym renty wypłacane także z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych obejmują:

1) emerytury;
2) renty z tytułu niezdolności do pracy;
3) renty rodzinne.

4. Świadczenia emerytalne i rentowe nie obejmują wypłat emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.

5. Świadczenia emerytalne i rentowe obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących i wyrównawczych), uwzględniającą od 2007 r. zmniejszenia m.in. z tytułu osiągania przychodów z pracy.

6. Dane dotyczące **przeciętnej miesięcznej emerytury i renty** obliczono dzieląc ogólną kwotę świadczeń przez odpowiadającą im liczbę świadczeniobiorców.

7. Dane o świadczeniach społecznych podaje się **w ujęciu brutto,** tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych.

*Information regarding **retirement and other pension benefits for farmers** concerns benefits which are paid by the Agricultural Social Insurance Fund from the sources of the Pension Fund and by the state budget (within the scope of the targeted grant as well as since 2007 also from the separate division of the state budget expenditure) and also from the sources which are paid in regard to non-agricultural social security system, in case of farmers who are authorized to receive benefits from those systems simultaneously.*

***2.** Among others the following persons (including members of their families) are authorized to receive retirement and other pensions:*

1) employed persons;
2) outworkers;
3) members of agricultural producers' cooperatives and cooperatives established on their basis as well as agricultural farmers' cooperatives;
4) persons employed on the basis of agency agreements or on the basis of order agreements;
5) persons engaged in non-agricultural economic activity (of which self-employed persons, creators, artists);
6) clergy;
7) professional soldiers;
8) the public safety functionaries, i.e.: the Police, the Internal Security Agency and Foreign Intelligence Agency (until 28 VI 2002 the Office of State Protection), the Central Anti-Corruption Bureau, the Border Guard, the Government Protection Bureau, the State Fire Service;
9) penitentiary staff functionaries;
10) farmers;
11) war and military invalids, combatants as well as repressed persons.

***3. Retirement and other pension benefits** of which pensions also paid due to accidents at work and job-related illnesses include:*

1) retirement pensions;
2) disability pensions;
3) survivors pensions.

***4.** Retirement pay and pension benefits do not provide for the payments of retirement pays and pensions arising out of international agreements.*

***5. Retirement and other pension benefits** include the amount of benefits due (current and compensatory), taking into account since 2007 the deductions, among others, in respect of achieving revenue from work.*

***6.** Data regarding the **average monthly retirement and other pension** are calculated by dividing the total amount of benefits by the corresponding number of persons receiving these benefits.*

***7.** Data regarding social benefits are given **in gross terms**, i.e., including deductions for personal income tax.*

Wynagrodzenia
Wages and salaries

TABL. 1 (98). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO

AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2005	2010	2015	2016	
				ogółem *total*	w tym podmioty o liczbie pracujących powyżej 9 osób *of which entities employing more than 9 persons*
	w zł *in zl*				
O G Ó Ł E M ***T O T A L***	**2350,25**	**3138,25**	**3851,68**	**3995,39**	**4274,73**
sektor publiczny *public sector*	2703,91	3815,70	4536,15	4702,45	4702,45
sektor prywatny *private sector*	2148,77	2834,34	3577,24	3732,05	4067,90
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo *Agriculture, forestry and fishing*	2357,95	3300,03	4369,51	4444,07	4879,02
Przemysł *Industry*	2388,70	3181,39	3888,19 [a]	4043,74	4199,84
w tym przetwórstwo przemysłowe *of which manufacturing*	2228,01	2946,07	3755,70	3911,91	4066,90
Budownictwo *Construction*	1905,94	2602,66	3042,76	3149,97	3543,68
Handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ] *Trade; repair of motor vehicles* [Δ]	1846,50	2481,42	3128,67	3316,48	3708,92
Transport i gospodarka magazynowa *Transportation and storage*	2582,51	3281,75	3872,07	4009,45	4495,97
Zakwaterowanie i gastronomia [Δ] *Accommodation and catering* [Δ]	1382,79	1855,48	2331,24	2502,58	2742,80
Informacja i komunikacja *Information and communication*	3472,70	4636,84	6536,43	6900,20	7384,40
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa *Financial and insurance activities*	3747,29	4679,50	5974,68	5897,85	6155,33
Obsługa rynku nieruchomości [Δ] *Real estate activities*	2497,05	3309,25	4136,42	4262,08	4582,33
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna *Professional, scientific and technical activities*	2668,16	3434,48	4343,31	4436,53	5418,51
Administrowanie i działalność wspierająca [Δ] *Administrative and support service activities*	1582,36	2194,20	2795,18	2897,19	2910,09
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne *Public administration and defence; compulsory social security*	2979,55	4067,88	4688,35	4975,28	4975,28
Edukacja *Education*	2533,13	3453,10	4171,95	4201,21	4220,59
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna *Human health and social work activities*	2088,16	3248,68	3563,54	3786,54	3871,29
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją *Arts, entertainment and recreation*	2087,42	2873,17	3423,65	3638,39	3711,08
Pozostała działalność usługowa *Other service activities*	2131,73	2421,68	3071,01	3249,07	3537,57

a Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.

a Data have been changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook.

TABL. 2 (99). ZATRUDNIENI [1] WEDŁUG WYSOKOŚCI WYNAGRODZENIA BRUTTO [2] ZA PAŹDZIERNIK 2016 R.

PAID EMPLOYMENT [1] BY AMOUNT OF GROSS WAGES AND SALARIES [2] FOR OCTOBER 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Grand total*			Sektor publiczny *Public sector*			Sektor prywatny *Private sector*		
a – w tys. osób *in thous. persons* b – w % *in %*		ogółem *grand total*	mężczyźni *men*	kobiety *women*	razem *total*	mężczyźni *men*	kobiety *women*	razem *total*	mężczyźni *men*	kobiety *women*
O G Ó Ł E M *T O T A L*										
O G Ó Ł E M	a	**434,3**	**218,0**	**216,3**	**141,0**	**47,8**	**93,2**	**293,3**	**170,2**	**123,1**
T O T A L	b	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
WEDŁUG PRZEDZIAŁÓW WYNAGRODZEŃ [3] USTALONYCH NA PODSTAWIE KROTNOŚCI PRZECIĘTNEGO WYNAGRODZENIA BRUTTO (PW = 4346,76 zł) DLA POLSKI *BY RANGES OF WAGES AND SALARIES [3] ESTABLISHED ON THE BASIS OF A MULTIPLICITY OF AN AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES (PW = 4346.76 zl) FOR POLAND*										
Do 1850,00 zł *zl and less*	Do 1850,00 zł ..... *zl and less*	a	37,5	19,7	17,8	0,7	0,3	0,4	36,8	19,4	17,4
		b	8,6	9,0	8,2	0,5	0,6	0,5	12,5	11,4	14,1
1850,01– 2173,38	1850,01– 50% PW	a	35,6	18,5	17,1	5,1	0,9	4,2	30,5	17,6	12,9
		b	8,2	8,5	7,9	3,6	1,9	4,5	10,4	10,3	10,6
2173,39– 2912,33	50– 67% PW	a	72,7	31,1	41,6	21,7	5,5	16,2	51,0	25,6	25,4
		b	16,7	14,3	19,2	15,4	11,5	17,4	17,4	15,1	20,6
2912,34– 3260,07	67– 75% PW	a	34,8	16,4	18,4	10,9	3,8	7,1	23,9	12,6	11,3
		b	8,0	7,5	8,5	7,7	7,9	7,6	8,1	7,4	9,2
3260,08– 4346,76	75–100% PW	a	99,7	47,7	52,0	39,1	11,8	27,3	60,6	35,9	24,7
		b	23,1	21,8	24,2	27,7	24,9	29,2	20,7	21,0	20,2
4346,77– 5433,45	100–125% PW	a	61,5	30,1	31,4	29,1	9,5	19,6	32,4	20,6	11,8
		b	14,2	13,8	14,5	20,7	19,9	21,1	11,1	12,1	9,6
5433,46– 6520,14	125–150% PW	a	33,5	16,9	16,6	14,5	5,3	9,2	19,0	11,6	7,4
		b	7,7	7,7	7,7	10,3	11,0	10,0	6,5	6,8	6,0
6520,15– 7606,83	150–175% PW	a	17,7	9,6	8,1	7,3	3,3	4,0	10,4	6,3	4,1
		b	4,1	4,4	3,7	5,2	7,0	4,2	3,6	3,7	3,4
7606,84– 8693,52	175–200% PW	a	11,7	7,4	4,3	4,0	2,2	1,8	7,7	5,2	2,5
		b	2,7	3,4	2,0	2,8	4,5	1,9	2,6	3,1	2,0
8693,53– 9780,21	200–225% PW	a	7,4	4,8	2,6	2,6	1,6	1,0	4,8	3,2	1,6
		b	1,7	2,2	1,2	1,8	3,3	1,1	1,6	1,9	1,3
9780,22– 10866,90	225–250% PW	a	6,0	4,1	1,9	2,0	1,2	0,8	4,0	2,9	1,1
		b	1,4	1,9	0,9	1,4	2,5	0,8	1,4	1,7	0,9
10866,91–11953,59	250–275% PW	a	3,7	2,5	1,2	1,3	0,7	0,6	2,4	1,8	0,6
		b	0,8	1,2	0,5	0,9	1,5	0,7	0,8	1,1	0,4
11953,60–13040,28	275–300% PW	a	3,0	2,1	0,9	0,8	0,4	0,4	2,2	1,7	0,5
		b	0,7	1,0	0,4	0,6	0,9	0,4	0,8	1,0	0,4
13040,29–20000,00	300% PW–20000,00	a	7,1	5,2	1,9	1,7	1,1	0,6	5,4	4,1	1,3
		b	1,6	2,4	0,9	1,2	2,2	0,6	1,8	2,4	1,0
Od 20000,01 zł *zl and more*	Od 20000,01 zł ..... *zl and more*	a	2,4	1,9	0,5	0,2	0,2	0,0	2,2	1,7	0,5
		b	0,5	0,9	0,2	0,2	0,4	0,0	0,7	1,0	0,3

1 Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. 2 Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 163. 3 W nawiasach podano procentowy rozkład wynagrodzeń w poszczególnych przedziałach (np. przedział 2173,39-2912,33 zł stanowi 50-67% przeciętnego wynagrodzenia); przedziały procentowe zostały domknięte prawostronnie (np. przedział 50-67% obejmuje wynagrodzenia stanowiące od 50,01 do 67,00% przeciętnego wynagrodzenia).

1 Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. 2 See general notes, item 3 on page 163. 3 The percentage distribution of wages and salaries in individual ranges is given in brackets (e.g., the 2173.39-2912.33 zl range accounts for 50-67% of the average wage and salary); the percentage ranges are closed on the right (e.g., the 50-67% range includes wages and salaries accounting for 50.01 to 67.00% of the average wage and salary).

TABL. 2 (99). ZATRUDNIENI [1] WEDŁUG WYSOKOŚCI WYNAGRODZENIA BRUTTO [2] ZA PAŹDZIERNIK 2016 R. (dok.)

PAID EMPLOYMENT [1] BY AMOUNT OF GROSS WAGES AND SALARIES [2] FOR OCTOBER 2016 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*			Ogółem *Grand total*			Sektor publiczny *Public sector*			Sektor prywatny *Private sector*		
a – w tys. osób *in thous. persons* b – w % *in %*			ogółem *grand total*	mężczyźni *men*	kobiety *women*	razem *total*	mężczyźni *men*	kobiety *women*	razem *total*	mężczyźni *men*	kobiety *women*
WEDŁUG PRZEDZIAŁÓW WYNAGRODZEŃ [3] USTALONYCH NA PODSTAWIE KROTNOŚCI PRZECIĘTNEGO WYNAGRODZENIA BRUTTO (PW = 4416,17 zł) DLA WOJEWÓDZTWA *BY RANGES OF WAGES AND SALARIES [3] ESTABLISHED ON THE BASIS OF A MULTIPLICITY OF AN AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES (PW = 4416.17 zl) FOR VOIVODSHIP*												
Do 1850,00 zł *zl and less*	Do 1850,00 zł ..... *zl and less*	a	37,5	19,7	17,8	0,7	0,3	0,4	36,8	19,4	17,4
		b	8,6	9,0	8,2	0,5	0,6	0,5	12,5	11,4	14,1
1850,01– 2208,09	1850,01– 50% PW	a	40,6	20,8	19,8	5,8	1,1	4,7	34,8	19,7	15,1
		b	9,4	9,6	9,1	4,1	2,2	5,1	11,9	11,6	12,2
2208,10– 2958,83	50– 67% PW	a	71,9	30,6	41,3	22,3	5,8	16,5	49,6	24,8	24,8
		b	16,6	14,1	19,2	15,8	12,0	17,8	16,9	14,6	20,2
2958,84– 3312,13	67–75% PW	a	35,9	17,0	18,9	11,3	3,9	7,4	24,6	13,1	11,5
		b	8,3	7,8	8,7	8,0	8,2	7,9	8,4	7,7	9,4
3312,14– 4416,17	75–100% PW	a	99,0	47,3	51,7	39,6	12,0	27,6	59,4	35,3	24,1
		b	22,8	21,6	24,0	28,1	25,3	29,5	20,3	20,7	19,8
4416,18– 5520,21	100–125% PW	a	60,8	29,8	31,0	28,6	9,3	19,3	32,2	20,5	11,7
		b	14,0	13,7	14,3	20,3	19,6	20,6	11,0	12,0	9,5
5520,22– 6624,26	125–150% PW	a	31,3	15,9	15,4	13,6	5,0	8,6	17,7	10,9	6,8
		b	7,2	7,3	7,1	9,7	10,4	9,3	6,0	6,4	5,5
6624,27– 7728,30	150–175% PW	a	17,6	9,7	7,9	7,0	3,3	3,7	10,6	6,4	4,2
		b	4,0	4,5	3,6	5,0	6,9	4,0	3,6	3,8	3,3
7728,31– 8832,34	175–200% PW	a	11,4	7,3	4,1	3,9	2,2	1,7	7,5	5,1	2,4
		b	2,6	3,3	1,9	2,7	4,5	1,8	2,6	3,0	1,9
8832,35– 9936,38	200–225% PW	a	6,9	4,5	2,4	2,4	1,5	0,9	4,5	3,0	1,5
		b	1,6	2,1	1,1	1,7	3,1	1,0	1,5	1,8	1,2
9936,39– 11040,43	225–250% PW	a	6,0	4,1	1,9	2,0	1,1	0,9	4,0	3,0	1,0
		b	1,4	1,9	0,9	1,4	2,4	0,9	1,4	1,7	0,9
11040,44– 12144,47	250–275% PW	a	3,5	2,5	1,0	1,2	0,7	0,5	2,3	1,8	0,5
		b	0,8	1,1	0,5	0,8	1,4	0,5	0,8	1,1	0,4
12144,48– 13248,51	275–300% PW	a	2,9	2,0	0,9	0,9	0,4	0,5	2,0	1,6	0,4
		b	0,7	0,9	0,4	0,6	0,9	0,5	0,7	0,9	0,3
13248,52– 20000,00	300% PW–20000,00	a	6,6	4,9	1,7	1,5	1,0	0,5	5,1	3,9	1,2
		b	1,5	2,2	0,8	1,1	2,1	0,6	1,7	2,3	1,0
Od 20000,01 zł *zl and more*	Od 20000,01 zł ..... *zl and more*	a	2,4	1,9	0,5	0,2	0,2	0,0	2,2	1,7	0,5
		b	0,5	0,9	0,2	0,2	0,4	0,0	0,7	1,0	0,3

1 Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. 2 Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 163. 3 W nawiasach podano procentowy rozkład wynagrodzeń w poszczególnych przedziałach (np. przedział 2208,10-2958,83 zł stanowi 50-67% przeciętnego wynagrodzenia); przedziały procentowe zostały domknięte prawostronnie (np. przedział 50-67% obejmuje wynagrodzenia stanowiące od 50,01 do 67,00% przeciętnego wynagrodzenia).

1 Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. 2 See general notes, item 3 on page 163. 3 The percentage distribution of wages and salaries in individual ranges is given in brackets (e.g., the 2208.10- 2958.83 zl range accounts for 50-67% of the average wage and salary); the percentage ranges are closed on the right (e.g., the 50-67% range includes wages and salaries accounting for 50.01 to 67.00% of the average wage and salary).

TABL. 3 (100). ZATRUDNIENI [a] ORAZ PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO [b] WEDŁUG GRUP ZAWODÓW WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2016 R.

PAID EMPLOYMENT [a] AND AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES [b] BY PERFORMED OCCUPATIONAL GROUPS FOR OCTOBER 2016

GRUPY ZAWODÓW [c] *OCCUPATIONAL GROUPS [c]*	Zatrudnieni w % *Paid employees in %*			Przeciętne wynagrodzenia brutto w zł *Average gross wages and salaries in zl*		
	ogółem *total*	mężczyźni *men*	kobiety *women*	ogółem *total*	mężczyźni *men*	kobiety *women*
O G Ó Ł E M ..... *T O T A L*	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**4416,17**	**4769,49**	**4060,06**
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy ..... *Managers*	8,2	9,2	7,3	8671,81	9578,15	7527,78
Specjaliści ..... *Professionals*	26,4	18,8	33,8	5407,00	6444,55	4824,48
specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych ..... *science and engineering professionals*	3,8	5,3	2,3	6243,47	6835,57	4895,36
specjaliści do spraw zdrowia ..... *health professionals*	2,8	0,6	4,9	4852,90	5910,07	4714,62
specjaliści nauczania i wychowania ..... *teaching professionals*	8,7	3,7	13,5	4551,17	4969,22	4434,62
specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania ..... *business and administration professionals*	7,3	4,8	9,8	5390,88	6143,51	5014,38
specjaliści do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych ..... *information and communications technology professionals*	2,1	3,4	0,9	7456,41	8013,11	5372,83
specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury ..... *legal, social and cultural professionals*	1,7	1,0	2,4	6260,26	6422,65	6189,81
Technicy i inny średni personel ..... *Technicians and associate professionals*	14,1	11,7	16,4	4456,67	5041,65	4036,92
średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych ..... *science and engineering associate professionals*	3,0	4,6	1,5	5108,82	5596,57	3603,66
średni personel do spraw zdrowia ..... *health associate professionals*	1,0	0,7	1,3	3417,26	3824,49	3200,99
średni personel do spraw biznesu i administracji ..... *business and administration associate professionals*	7,7	4,8	10,5	4588,32	5046,40	4374,80
średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewny ..... *legal, social, cultural and related associate professionals*	1,9	0,8	3,0	3385,42	3419,31	3376,84
technicy informatycy ..... *information and communications technicians*	0,5	0,8	0,1	4513,44	4421,44	5152,50

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 163. c Patrz uwagi ogólne, ust. 9 pkt 1 na str. 25.

a Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. b See general notes, item 3 on page 163. c See general notes, item 9 point 1 on page 25.

TABL. 3 (100). ZATRUDNIENI [a] ORAZ PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO [b] WEDŁUG GRUP ZAWODÓW WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2016 R. (cd.)

PAID EMPLOYMENT [a] AND AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES [b] BY PERFORMED OCCUPATIONAL GROUPS FOR OCTOBER 2016 (cont.)

GRUPY ZAWODÓW [c] *OCCUPATIONAL GROUPS [c]*	Zatrudnieni w % *Paid employees in %*			Przeciętne wynagrodzenia brutto w zł *Average gross wages and salaries in zl*		
	ogółem *total*	mężczyźni *men*	kobiety *women*	ogółem *total*	mężczyźni *men*	kobiety *women*
Pracownicy biurowi	8,6	6,7	10,6	3609,32	3758,85	3513,88
Clerical support workers						
sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni	2,6	1,0	4,3	3890,43	5238,38	3564,65
general and keyboard clerks						
pracownicy obsługi klienta	1,0	0,3	1,7	3264,03	3821,82	3181,54
customer services clerks						
pracownicy do spraw finansowo-statystycznych i ewidencji materiałowej	3,7	4,7	2,7	3484,64	3504,00	3450,66
numerical and material recording clerks						
pozostali pracownicy obsługi biura	1,3	0,7	1,9	3660,96	3297,29	3797,77
other clerical support workers						
Pracownicy usług i sprzedawcy	9,9	7,5	12,4	2776,21	2965,89	2659,67
Service and sales workers						
pracownicy usług osobistych	1,9	1,8	2,0	2796,61	3156,10	2468,41
personal service workers						
sprzedawcy i pokrewni	5,6	2,5	8,8	2844,11	3188,04	2744,37
sales workers						
pracownicy opieki osobistej i pokrewni	0,5	0,1	1,0	2361,21	2654,15	2344,97
personal care workers						
pracownicy usług ochrony	1,9	3,1	0,6	2664,03	2683,82	2561,16
protective services workers						
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	0,5	0,8	0,2	2830,68	2828,17	2842,48
Skilled agricultural, forestry and fishery workers						
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	14,0	22,1	5,9	3283,63	3441,69	2684,06
Craft and related trades workers						
robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków)	3,3	6,5	0,1	3421,05	3436,33	2547,48
building and related trades workers, excluding electricians						
robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni	4,0	7,8	0,2	3744,26	3765,80	3069,97
metal, machinery and related trades workers						
rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni	0,6	0,6	0,6	2876,59	3080,29	2641,20
handicraft and printing workers						
elektrycy i elektronicy	1,3	2,4	0,1	3693,74	3715,99	2869,17
electrical and electronic trades workers						
robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni	4,8	4,8	4,9	2753,13	2836,87	2669,95
food processing, wood working, garment and other craft and related trades workers						

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 163. c Patrz uwagi ogólne, ust. 9 pkt 1 na str. 25.

a Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. b See general notes, item 3 on page 163. c See general notes, item 9 point 1 on page 25.

TABL. 3 (100). ZATRUDNIENI [a] ORAZ PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO [b] WEDŁUG GRUP ZAWODÓW WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2016 R. (dok.)

PAID EMPLOYMENT [a] AND AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES [b] BY PERFORMED OCCUPATIONAL GROUPS FOR OCTOBER 2016 (cont.)

GRUPY ZAWODÓW [c] *OCCUPATIONAL GROUPS [c]*	Zatrudnieni w % *Paid employees in %*			Przeciętne wynagrodzenia brutto w zł *Average gross wages and salaries in zl*		
	ogółem *total*	mężczyźni *men*	kobiety *women*	ogółem *total*	mężczyźni *men*	kobiety *women*
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń *Plant and machine operators, and assemblers*	11,4	18,0	4,8	3592,69	3742,70	3032,41
operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych ... *stationary plant and machine operators*	3,9	5,4	2,3	3595,39	3950,20	2777,57
monterzy ... *assemblers*	1,8	1,6	2,1	3337,53	3640,96	3100,82
kierowcy i operatorzy pojazdów ... *drivers and mobile plant operators*	5,7	11,0	0,4	3673,51	3654,27	4210,97
Pracownicy wykonujący prace proste ... *Elementary occupations*	6,9	5,2	8,6	2629,70	3030,82	2384,68
w tym: *of which:*						
robotnicy pomocniczy w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie ... *agricultural, forestry and fishery labourers*	0,2	0,4	0,1	3296,96	3264,98	3466,85
robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie *labourers in mining, construction, manufacturing and transport*	2,0	2,7	1,3	3069,85	3243,72	2700,42

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 163. c Patrz uwagi ogólne, ust. 9 pkt 1 na str. 25.

a Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. b See general notes, item 3 on page 163. c See general notes, item 9 point 1 on page 25.

TABL. 4 (101). PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO [1] ZA PAŹDZIERNIK 2016 R.

AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES [1] FOR OCTOBER 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION* a – w zł *in zl* b – ogółem = 100 *total = 100*		Ogółem *Grand total*			Sektor publiczny *Public sector*			Sektor prywatny *Private sector*		
		ogółem *grand total*	mężczyźni *men*	kobiety *women*	razem *total*	mężczyźni *men*	kobiety *women*	razem *total*	mężczyźni *men*	kobiety *women*
OGÓŁEM *TOTAL*										
OGÓŁEM ... *TOTAL*	**a**	**4416,17**	**4769,49**	**4060,06**	**4684,78**	**5301,65**	**4367,96**	**4287,04**	**4619,86**	**3827,13**
TOTAL	**b**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA *BY EDUCATIONAL LEVEL*										
Wyższe ze stopniem naukowym co najmniej doktora oraz tytułem magistra, lekarza lub równorzędnym ...	a	5917,48	7315,84	5155,86	5350,65	6297,31	4991,97	6589,87	8062,04	5409,87
Tertiary with academic degree (at least doctorate) or tertiary with master degree, physician degree or equivalent	b	134,0	153,4	127,0	114,2	118,8	114,3	153,7	174,5	141,4
Wyższe z tytułem inżyniera, licencjata, dyplomowanego ekonomisty lub równorzędnym	a	5208,32	6277,44	4228,37	4498,84	5394,63	4075,76	5537,02	6515,48	4335,37
Tertiary with engineer degree, licentiate (bachelor), economist with diploma or equivalent	b	117,9	131,6	104,1	96,0	101,8	93,3	129,2	141,0	113,3
Policealne ...	a	3839,63	4182,63	3655,07	3846,17	4401,02	3685,10	3836,38	4123,28	3635,38
Post-secondary	b	86,9	87,7	90,0	82,1	83,0	84,4	89,5	89,3	95,0
Średnie zawodowe ...	a	3891,74	4219,81	3431,89	4278,00	4974,85	3772,11	3773,36	4066,20	3267,03
Vocational secondary	b	88,1	88,5	84,5	91,3	93,8	86,4	88,0	88,0	85,4
Średnie ogólnokształcące ...	a	3686,42	4236,06	3230,51	3728,88	4411,02	3441,38	3675,77	4209,65	3157,14
General secondary	b	83,5	88,8	79,6	79,6	83,2	78,8	85,7	91,1	82,5
Zasadnicze zawodowe ...	a	3050,71	3295,34	2509,90	3446,82	4052,72	2536,22	2966,65	3158,88	2502,28
Basic vocational	b	69,1	69,1	61,8	73,6	76,4	58,1	69,2	68,4	65,4
Gimnazjalne ...	a	2982,89	2989,32	2957,41	2833,72	2863,21	2719,00	2994,65	2999,22	2976,52
Lower secondary	b	67,5	62,7	72,8	60,5	54,0	62,2	69,9	64,9	77,8
Podstawowe i niepełne podstawowe ...	a	3072,56	3327,27	2700,41	3046,78	3737,25	2534,78	3078,06	3268,10	2755,18
Primary and incomplete primary	b	69,6	69,8	66,5	65,0	70,5	58,0	71,8	70,7	72,0

1 Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 163.

1 Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons; see general notes, item 3 on page 163.

TABL. 4 (101). PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO [1] ZA PAŹDZIERNIK 2016 R. (dok.)

AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES [1] FOR OCTOBER 2016 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION* a – w zł *in zl* b – ogółem = 100 *total = 100*		Ogółem *Grand total*			Sektor publiczny *Public sector*			Sektor prywatny *Private sector*		
		ogółem *grand total*	mężczyźni *men*	kobiety *women*	razem *total*	mężczyźni *men*	kobiety *women*	razem *total*	mężczyźni *men*	kobiety *women*
WEDŁUG WIEKU *BY AGE*										
24 lata i mniej	a	2877,77	3012,50	2717,09	2884,89	3104,96	2777,96	2876,83	3005,50	2704,38
and less	b	65,2	63,2	66,9	61,6	58,6	63,6	67,1	65,1	70,7
25-34	a	4046,98	4353,53	3708,76	3850,46	4375,69	3588,41	4103,79	4349,85	3764,02
	b	91,6	91,3	91,3	82,2	82,5	82,2	95,7	94,2	98,4
35-44	a	4885,49	5380,12	4428,98	4983,96	5717,85	4644,92	4839,37	5290,33	4272,86
	b	110,6	112,8	109,1	106,4	107,9	106,3	112,9	114,5	111,6
45-54	a	4559,12	5028,44	4159,42	4867,65	5460,60	4599,87	4340,76	4860,10	3665,46
	b	103,2	105,4	102,4	103,9	103,0	105,3	101,3	105,2	95,8
55-59	a	4456,95	4750,01	4188,82	4752,12	5369,93	4421,90	4219,81	4451,84	3897,02
	b	100,9	99,6	103,2	101,4	101,3	101,2	98,4	96,4	101,8
60-64	a	4639,89	4746,36	4436,28	5150,20	5598,35	4710,75	4247,53	4331,01	3950,09
	b	105,1	99,5	109,3	109,9	105,6	107,8	99,1	93,7	103,2
65 lat i więcej	a	5897,68	5930,47	5590,22	6210,98	6297,29	5762,26	5608,96	5636,22	4889,08
and more	b	133,5	124,3	137,7	132,6	118,8	131,9	130,8	122,0	127,7
WEDŁUG STAŻU PRACY *BY WORK SENIORITY*										
Do 1,9 roku	a	3040,14	3198,75	2867,62	3066,07	3217,27	3001,08	3035,11	3196,84	2826,14
Up to	b	68,8	67,1	70,6	65,4	60,7	68,7	70,8	69,2	73,8
2,0- 4,9	a	3656,88	3935,27	3355,63	3548,16	3994,19	3297,98	3681,98	3926,49	3374,87
	b	82,8	82,5	82,6	75,7	75,3	75,5	85,9	85,0	88,2
5,0- 9,9	a	4247,78	4696,12	3765,47	4065,95	4766,19	3712,57	4304,33	4683,41	3791,20
	b	96,2	98,5	92,7	86,8	89,9	85,0	100,4	101,4	99,1
10,0-14,9	a	4617,22	5002,13	4223,18	4723,58	5437,64	4373,36	4576,27	4905,98	4132,13
	b	104,6	104,9	104,0	100,8	102,6	100,1	106,7	106,2	108,0
15,0-19,9	a	4958,33	5433,16	4535,89	5167,91	6129,25	4782,88	4860,11	5265,81	4349,14
	b	112,3	113,9	111,7	110,3	115,6	109,5	113,4	114,0	113,6
20 lat i więcej	a	4778,29	5151,58	4413,69	4968,63	5534,25	4656,90	4617,81	4964,01	4073,74
and more	b	108,2	108,0	108,7	106,1	104,4	106,6	107,7	107,4	106,4

1 Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 163.

1 Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons; see general notes, item 3 on page 163.

TABL. 5 (102). MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO [1] NAJWYŻSZE (decyle) W GRUPACH DECYLOWYCH PRACOWNIKÓW ZATRUDNIONYCH [2] WEDŁUG WIELKICH GRUP ZAWODÓW [3] WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2016 R.

THE HIGHEST MONTHLY GROSS [1] WAGES AND SALARIES IN PAID EMPLOYMENT [2] DECILES BY MAJOR OCCUPATIONAL GROUPS [3] FOR OCTOBER 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Najwyższe wynagrodzenia (decyle) w grupie decylowej *Decile earnings (the upper limits of gross wages and salaries received by decile)*								
a – ogółem *total* b – mężczyźni *men* c – kobiety *women*		pierwszej *first*	drugiej *second*	trzeciej *third*	czwartej *fourth*	piątej (mediana) *fifth (median)*	szóstej *sixth*	siódmej *seventh*	ósmej *eighth*	dziewiątej *ninth*
		w zł *in zl*								
O G Ó Ł E M	**a**	**1900,00**	**2304,84**	**2770,84**	**3193,91**	**3611,00**	**4100,73**	**4711,74**	**5569,17**	**7440,63**
T O T A L	**b**	**1880,00**	**2300,00**	**2814,85**	**3294,01**	**3740,93**	**4277,07**	**4996,79**	**6071,80**	**8514,91**
	c	**1938,67**	**2312,63**	**2708,75**	**3096,20**	**3500,00**	**3964,14**	**4475,29**	**5200,00**	**6494,97**
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	a	3000,00	4092,53	4973,56	5850,00	6751,84	7857,16	9383,11	11589,43	15964,71
Public government representatives senior officials and managers	b	2804,17	4004,22	5000,00	6150,00	7277,71	8650,00	10385,91	13184,17	17716,67
	c	3104,88	4146,97	4900,42	5579,17	6311,58	7100,00	8125,00	9850,00	12827,75
Specjaliści	a	2836,81	3373,76	3816,25	4253,71	4696,68	5180,93	5789,43	6800,00	8764,27
Professionals	b	2944,08	3615,69	4213,01	4810,00	5488,43	6253,43	7292,31	8606,84	11000,00
	c	2802,00	3285,03	3661,44	4062,23	4438,37	4839,33	5275,86	5878,85	7118,66
Technicy i inny średni personel	a	2300,00	2849,56	3295,59	3602,43	3985,39	4328,23	4852,48	5586,46	6955,36
Technicians and associate professionals	b	2327,01	3057,60	3500,00	3931,44	4392,47	4920,79	5500,00	6407,33	8346,68
	c	2276,44	2776,00	3141,80	3485,36	3770,73	4067,40	4420,59	5000,00	5954,41
Pracownicy biurowi	a	1922,77	2358,33	2764,40	3055,08	3353,17	3639,31	3999,00	4428,01	5261,84
Clerical support workers	b	1850,00	2288,00	2750,71	3083,33	3419,76	3741,92	4059,61	4618,55	5584,00
	c	2000,00	2400,00	2770,00	3033,33	3318,71	3581,79	3934,40	4295,57	5118,61
Pracownicy usług i sprzedawcy	a	1850,00	1850,00	1933,63	2120,83	2339,06	2562,50	2900,00	3403,89	4270,83
Service and sales workers	b	1850,00	1858,00	1941,96	2149,98	2428,76	2762,20	3234,20	3883,33	4754,60
	c	1850,00	1850,00	1933,33	2113,44	2286,41	2500,00	2770,84	3129,67	3870,63
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	a	1850,00	1850,00	1850,00	1850,00	1900,00	2230,16	3143,65	3899,12	5399,68
Skilled agricultural, forestry and fishery workers	b	1850,00	1850,00	1850,00	1850,00	1900,00	2118,50	2983,85	3909,05	5512,58
	c	1850,00	1850,00	1850,00	1850,00	2262,16	2968,28	3374,87	3666,28	3986,21
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	a	1850,00	2000,00	2200,00	2537,33	2955,12	3332,00	3700,00	4217,13	5135,76
Craft and related trades workers	b	1850,00	2000,00	2335,00	2728,80	3144,96	3481,17	3898,33	4491,03	5381,43
	c	1850,00	1850,00	2054,99	2163,33	2383,33	2680,96	3017,14	3479,46	3918,14
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	a	1950,00	2201,00	2618,24	2950,26	3235,21	3553,95	3957,79	4542,14	5457,93
Plant and machine operators, and assemblers	b	1950,00	2200,00	2635,07	3019,00	3401,44	3749,10	4185,60	4806,00	5812,71
	c	1900,00	2246,27	2582,20	2804,17	2975,74	3130,51	3307,66	3577,17	4195,49
Pracownicy wykonujący prace proste	a	1850,00	1872,50	2062,00	2213,24	2383,33	2565,70	2789,41	3100,00	3739,60
	b	1850,00	1950,00	2196,47	2498,68	2783,75	3065,83	3426,26	3853,32	4532,41
Elementary occupations	c	1850,00	1856,16	2030,00	2150,00	2268,15	2400,00	2554,44	2746,75	3043,57

1 Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 163. 2 Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. 3 Patrz uwagi ogólne, ust. 9 pkt 1 na str. 25.

1 See general notes, item 3 on page 163. 2 Data concern full- and part-time paid employees without converting into full--time paid employees and include entities employing more than 9 persons. 3 See general notes, item 9 point 1 on page 25.

Świadczenia z ubezpieczeń społecznych
Social security benefits

TABL. 6 (103). EMERYCI I RENCIŚCI [a]

RETIREES AND PENSIONERS [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M	**447496**	**455605**	**448840**	**450769**	***T O T A L***
Objęci pozarolniczym systemem ubezpieczeń społecznych	397534	413153	411066	413170	*Covered by the non-agricultural social security system*
pobierający:					*persons receiving:*
emerytury	213859	271343	282174	287906	*retirement pensions*
renty z tytułu niezdolności do pracy	108381	66800	54153	50963	*disability pensions*
renty rodzinne	75294	75010	74739	74301	*survivors pensions*
Rolnicy indywidualni	49962	42452	37774	37599	*Farmers*

a Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów; bez emerytów i rencistów, którzy otrzymują świadczenia wypłacane przez Ministerstwo Obrony Narodowej, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych oraz Ministerstwo Sprawiedliwości; bez emerytów i rencistów otrzymujących świadczenia na mocy umów międzynarodowych.

Ź r ó d ł o: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

a Average monthly number of retirees and pensioners; excluding retirees and pensioners, who receive benefits paid by the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior as well as the Ministry of Justice; excluding retirees and pensioners receiving benefits on the basis of international agreements.

S o u r c e: data of the Social Insurance Institution and the Agricultural Social Insurance Fund.

TABL. 7 (104). ŚWIADCZENIA EMERYTALNE I RENTOWE BRUTTO [a]

GROSS RETIREMENT AND OTHER PENSION BENEFITS [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M *G R A N D T O T A L*					
Świadczenia w mln zł	5814,1	8320,6	10185,6	10411,5	*Benefits in mln zl*
Z POZAROLNICZEGO SYSTEMU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH *FROM NON-AGRICULTURAL SOCIAL SECURITY SYSTEM*					
Razem *Total*					
Świadczenia w mln zł	5359,4	7834,1	9647,8	9873,7	*Benefits in mln zl*
Przeciętna miesięczna emerytura i renta w zł	1123,46	1580,15	1955,84	1991,44	*Average monthly retirement and other pension in zl*
Emerytury *Retirement pensions*					
Świadczenia w mln zł	3196,7	5492,7	6998,3	7253,3	*Benefits in mln zl*
Przeciętna miesięczna emerytura w zł	1245,63	1686,89	2066,78	2099,43	*Average monthly retirement pension in zl*
Renty z tytułu niezdolności do pracy *Disability pensions*					
Świadczenia w mln zł	1198,5	1029,9	1035,5	995,2	*Benefits in mln zl*
Przeciętna miesięczna renta w zł	921,52	1284,81	1593,51	1627,23	*Average monthly pension in zl*
Renty rodzinne *Survivors pensions*					
Świadczenia w mln zł	964,2	1311,5	1613,9	1625,2	*Benefits in mln zl*
Przeciętna miesięczna renta w zł	1067,10	1457,04	1799,54	1822,83	*Average monthly pension in zl*
ROLNIKÓW INDYWIDUALNYCH [b] *FARMERS [b]*					
Świadczenia w mln zł	454,7	486,5	537,8	537,9	*Benefits in mln zl*
Przeciętna miesięczna emerytura i renta w zł	758,41	955,08	1186,54	1192,14	*Average monthly retirement and other pension in zl*

a Bez emerytur i rent wypłacanych przez Ministerstwo Obrony Narodowej, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych oraz Ministerstwo Sprawiedliwości; bez emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych. b Łącznie z wypłatami z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku łączenia uprawnień do świadczeń z tego systemu z uprawnieniami do świadczeń z Funduszu Emerytalno-Rentowego; patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 163.

Ź r ó d ł o: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

a Excluding retirement and other pensions paid by the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior as well as the Ministry of Justice; excluding retirement and other pensions realized on the basis of international agreements. b Including payments from non-agricultural social security system, in case of a simultaneous right to benefits from this system and to benefits from the Pension Fund; see general notes, item 1 on page 163.

S o u r c e: data of the Social Insurance Institution and the Agricultural Social Insurance Fund.

DZIAŁ VIII
BUDŻETY GOSPODARSTW DOMOWYCH

Uwagi ogólne

1. Podstawowym źródłem informacji o warunkach bytu ludności, tj. poziomie i strukturze dochodu rozporządzalnego, wydatków, spożycia, wyposażeniu gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania oraz zagrożeniu ubóstwem jest reprezentacyjne **badanie budżetów gospodarstw domowych**. Badaniem objęte są wszystkie gospodarstwa domowe, z wyjątkiem zamieszkujących obiekty zbiorowego zakwaterowania oraz gospodarstw członków korpusu dyplomatycznego państw obcych. Od 2004 r. gospodarstwa domowe obywateli obcego państwa zamieszkujących w Polsce stale lub przez dłuższy czas i posługujących się językiem polskim biorą udział w badaniu.

Jednostką badania jest **gospodarstwo domowe** jedno- lub wieloosobowe. Gospodarstwo domowe **jednoosobowe** stanowi osoba utrzymująca się samodzielnie, tzn. niełącząca swoich dochodów z dochodami innych osób bez względu na to, czy mieszka sama, czy z innymi osobami. Przez gospodarstwo domowe **wieloosobowe** rozumie się zespół osób zamieszkujących razem i wspólnie utrzymujących się.

Wyniki badania oparte są na oświadczeniach osób biorących udział w badaniu budżetów gospodarstw domowych.

W celu zachowania relacji między strukturą badanej zbiorowości a strukturą społeczno-demograficzną zbiorowości generalnej, dane od 2010 r. uzyskane z badania budżetów gospodarstw domowych zostały przeważone strukturą gospodarstw domowych według liczby osób i miejsca zamieszkania pochodzącą z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 (do 2009 r. – Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002).

2. Badanie budżetów gospodarstw domowych prowadzone jest metodą rotacji miesięcznej w cyklu kwartalnym, co oznacza, że w każdym miesiącu w badaniu uczestniczą inne gospodarstwa domowe, a po kwartale w gospodarstwach domowych, które brały udział w badaniu miesięcznym danego kwartału, przeprowadzany jest wywiad dotyczący niektórych wydatków, m.in. na zakup przedmiotów trwałego użytkowania, na opłatę za usługi oraz wyposażenie gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania.

CHAPTER VIII
HOUSEHOLD BUDGETS

General notes

1. *The basic source of information regarding the living conditions of the population, i.e., the level and structure of available income, expenditures, consumption, the equipment of households with durable goods as well as risk of poverty, is a representative* ***household budget survey****. Included in the survey there are all the households, with the exception of those living in institutional households as well as households of members of the diplomatic corps of foreign countries. Since 2004 the households of foreign citizens with permanent or long-lasting residence in Poland and using Polish participate in the survey.*

The survey unit is a one- or a multi-person ***household****. A* ***one-person*** *household is understood as an individual independently maintaining himself/ /herself, i.e., income is not combined with the income of others, regardless of whether the individual lives alone or with other persons. A* ***multi-person*** *household is understood as a group of people living together and maintaining themselves jointly.*

Survey results are based on declarations made by persons participating in the household budget survey.

In order to maintain the relation between the structure of the surveyed population and the socio--demographic structure of the total population, data since 2010 obtained from the household budget survey are weighted with the structure of households by number of persons and class of locality coming from the Population and Housing Census 2011 (until 2009 – the Population and Housing Census 2002).

2. *The household budget survey is conducted using the method of monthly rotation with a quarterly cycle, which means that each month different households participate in the survey, and after each quarter an interview is conducted in households which participated in the monthly survey of a given quarter concerning some expenditures, i.e., on purchases of durable goods, on payments for services as well as on equipment of the household with durable goods.*

Badaniem objęto wszystkie gospodarstwa domowe zamieszkałe w wylosowanych mieszkaniach, reprezentujące poszczególne społeczno-ekonomiczne grupy ludności, tj. gospodarstwa domowe: pracowników, rolników, pracujących na własny rachunek, emerytów i rencistów oraz utrzymujących się z niezarobkowych źródeł (innych niż emerytura i renta).

The survey included all households within randomly selected dwellings representing individual socio-economic groups of the population, i.e., households of: employees, farmers, self-employed, retirees and pensioners as well as households maintained from non-earned sources (other than retirement or other pension).

3. Dochód rozporządzalny obejmuje bieżące dochody pieniężne i niepieniężne (w tym wartość spożycia naturalnego, tj. wartość towarów i usług konsumpcyjnych pobranych na potrzeby gospodarstwa domowego z działalności gospodarczej na własny rachunek – rolniczej i pozarolniczej oraz wartość towarów i usług otrzymanych bezpłatnie), bez zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych płaconych z tytułu dochodów (z pracy najemnej, ze świadczeń społecznych – z ubezpieczeń społecznych i pozostałych świadczeń społecznych), bez składek na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne płacone przez ubezpieczonego pracownika (patrz uwagi ogólne do działu „Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych", ust. 2 na str. 163) oraz bez podatków płaconych przez osoby pracujące na własny rachunek.

***3. Available income** includes current monetary and non-monetary income (including the value of own consumption, i.e., consumer goods and services acquired for household needs from self-employed agricultural or non-agricultural economic activity as well as the value of goods and services received free of charge), excluding prepayments on personal income tax paid (with income from hired labour, from social benefits – from social security benefits and from other social benefits), excluding contributions to obligatory social security paid by the insured employee (see general notes in the chapter "Wages and salaries. Social security benefits", item 2 on page 163) as well as excluding taxes paid by self-employed persons.*

Dochód rozporządzalny przeznaczony jest na wydatki oraz przyrost oszczędności.

Available income is designated for expenditures as well as for an increase in savings.

Dochód do dyspozycji jest to dochód rozporządzalny pomniejszony o pozostałe wydatki. Dochód do dyspozycji przeznaczony jest na wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz przyrost oszczędności.

***Disposable income** is understood as available income less other expenditures. Disposable income is designated for consumer goods and services as well as for an increase in savings.*

4. Wydatki obejmują wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz pozostałe wydatki.

***4. Expenditures** include expenditures on consumer goods and services as well as other expenditures.*

Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne przeznaczone są na zaspokojenie potrzeb gospodarstwa domowego. Obejmują wydatki na towary i usługi zakupione za gotówkę, również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego. Towary konsumpcyjne obejmują dobra nietrwałego użytkowania (np. żywność, napoje, artykuły farmaceutyczne), półtrwałego użytkowania (np. odzież, książki, zabawki) i trwałego użytkowania (np. samochody, pralki, lodówki, telewizory).

***Expenditures on consumer goods and services** are designated for meeting household needs. They include expenditures on goods and services purchased for cash, with the use of cash or a credit card and on credit, the value of articles received free of charge as well as the value of own consumption. Consumer goods include non-durable goods (e.g., food, beverages, pharmaceutical products), semi-durable goods (e.g., clothing, books, toys) and durable goods (e.g., cars, washing machines, refrigerators, television sets).*

Pozostałe wydatki obejmują m.in. kwoty przekazane innym gospodarstwom domowym i instytucjom niekomercyjnym, w tym dary; koszty zakwaterowania młodzieży i studentów uczących się poza domem; alimenty dla osób prywatnych; niektóre podatki, np.: od nieruchomości, od spadków i darowizn, od dochodów z własności, z wynajmu i sprzedaży nieruchomości; straty pieniężne.

5. Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne zagregowano zgodnie z przyjętą w badaniu budżetów gospodarstw domowych od 2013 r. nomenklaturą Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP), włączając wydatki na ubezpieczenia na życie w pozycji „pozostałe wydatki na towary i usługi".

6. Spożycie artykułów żywnościowych (w ujęciu ilościowym) w gospodarstwach domowych obejmuje artykuły zakupione za gotówkę, jak również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, otrzymane nieodpłatnie oraz pobrane z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie bądź z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (spożycie naturalne); bez spożycia w placówkach gastronomicznych.

7. Zasięg ubóstwa – gospodarstwo domowe (a tym samym wszystkie osoby wchodzące w jego skład) zostało uznane za ubogie, jeżeli poziom jego wydatków (obejmujących także wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego) był niższy od wartości przyjętej za granicę ubóstwa. Dla wyeliminowania wpływu, jaki na koszty utrzymania gospodarstw domowych wywiera ich skład społeczno-demograficzny, zarówno przy obliczaniu poziomu wydatków w gospodarstwach domowych, jak i ustalaniu granic ubóstwa (relatywnego oraz minimum egzystencji), zastosowano tzw. **oryginalną skalę ekwiwalentności OECD**. Według tej skali wagę 1 przypisuje się pierwszej osobie w gospodarstwie domowym w wieku 14 lat i więcej, wagę 0,7 – każdej następnej osobie w tym wieku oraz wagę 0,5 – każdemu dziecku w wieku poniżej 14 lat. Oznacza to np., że granica ubóstwa relatywnego dla gospodarstwa 4-osobowego złożonego z dwóch osób dorosłych i dwójki dzieci w wieku poniżej 14 lat jest 2,7 razy wyższa niż dla gospodarstwa 1-osobowego.

Other expenditures *include, i.a.: amounts transferred to other households and non-commercial institutions, including gifts; boarding costs of youth and students studying away from home; private alimony; some taxes, e.g.: on real estate, inheritance and donations, income from property as well as renting and selling real estate; monetary losses.*

5. *Expenditures on consumer goods and services were aggregated in accordance with the nomenclature adopted in household budget survey since 2013 on the basis of the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP), including expenditures on life insurance in item "miscellaneous goods and services".*

6. Consumption *of foodstuffs (in terms of quantity) in households include articles purchased for cash, with the use of cash or a credit card and on credit, received free of charge as well as taken from a private farm in agriculture or from conducted self-employed economic activity (own consumption); excluding consumption in catering establishments.*

7. Poverty rates *– a household and thus all its members have been regarded as poor if the expenditure level (including the value of products received free of charge as well as the value of own consumption) was below the adopted poverty threshold. In order to eliminate the effect of the socio-demographic composition of household on the maintenance costs, the so-called* ***original OECD equivalence scale*** *has been used for the calculation of the households' expenditure level and determination of poverty thresholds (relative and subsistence minimum). According to this scale, weight 1 is attributed to the first person in the household at the age of 14 and over, weight 0.7 – to any other person at that age and weight 0.5 – to every child under 14. And thus, for instance, the relative poverty threshold for a 4-person household consisting of two adult persons and two children at the age under 14 is 2.7 times as high as that for a 1-person household.*

Relatywna granica ubóstwa to 50% średnich miesięcznych wydatków ustalonych na poziomie wszystkich gospodarstw domowych z uwzględnieniem tzw. oryginalnej skali ekwiwalentności OECD. Granice ubóstwa szacowane są dla poszczególnych kwartałów; w IV kwartale 2010 r. relatywna granica ubóstwa wynosiła dla gospodarstw 1-osobowych 668 zł, a 4-osobowych (2 osoby dorosłe z 2 dzieci w wieku poniżej 14 lat) – 1802 zł, w IV kwartale 2015 r. było to 734 zł dla gospodarstw 1-osobowych oraz 1982 zł dla gospodarstw 4-osobowych, natomiast w IV kwartale 2016 r. odpowiednio: 770 zł oraz 2080 zł.

„Ustawowa" granica ubóstwa to kwota, która zgodnie z obowiązującą ustawą o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 930, z późniejszymi zmianami) uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego z systemu pomocy społecznej. Od 2010 r. do III kwartału 2012 r. obowiązywały następujące kwoty progowe – 477 zł dla gospodarstw 1-osobowych oraz 351 zł na 1 osobę dla gospodarstw wieloosobowych. Od IV kwartału 2012 r. do III kwartału 2015 r. kwoty te wynosiły 542 zł dla gospodarstw 1-osobowych i 456 zł na 1 osobę dla gospodarstw wieloosobowych. Natomiast od IV kwartału 2015 r. kwoty te zostały ustalone na poziomie odpowiednio: 634 zł oraz 514 zł.

Granica ubóstwa skrajnego ustalana jest na podstawie minimum egzystencji szacowanego przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych dla 1-osobowego gospodarstwa pracowniczego. Minimum egzystencji wyznacza poziom zaspokojenia potrzeb, poniżej którego występuje biologiczne zagrożenie życia oraz rozwoju psychofizycznego człowieka. Granice ubóstwa szacowane są dla poszczególnych kwartałów; w IV kwartale 2010 r. granica ubóstwa skrajnego wyniosła dla gospodarstw 1-osobowych 466 zł, 4-osobowych (2 osoby dorosłe z 2 dzieci w wieku poniżej 14 lat) – 1257 zł, w IV kwartale 2015 r. było to 545 zł dla gospodarstw 1-osobowych oraz 1472 zł dla gospodarstw 4-osobowych, natomiast w IV kwartale 2016 r. odpowiednio: 550 zł oraz 1486 zł.

Relative poverty threshold *is 50% of the mean monthly expenditure determined at the level of all households estimated with the use of the so-called original OECD equivalence scale. The poverty lines are estimated quarterly; in the fourth quarter of 2010 the relative poverty threshold was 668 zl for 1-person households and 1802 zl for 4-person households (2 adults with 2 children at the age under 14), in the fourth quarter of 2015, the threshold was 734 zl for 1-person households and 1982 zl for 4-person households, while in the fourth quarter of 2016: 770 zl and 2080 zl, respectively.*

"Legal" poverty threshold *is the amount which, according to the Law on Social Assistance (uniform text Journal of Laws 2016 item 930, with later amendments), provides eligibility for a monetary benefit from social assistance system. From 2010 to the third quarter of 2012 the line remained at the level of 477 zl for 1-person households and 351 zl per 1 person for multi-person households. From the fourth quarter of 2012 to the third quarter of 2015 these sums amounted to 542 zl for 1-person households and 456 zl per 1 person for multi--person households. Since the fourth quarter of 2015, the line of 634 zl and 514 zl, respectively, has applied.*

Extreme poverty threshold *sets on the basis of the subsistence minimum estimated by the Institute of Labour and Social Studies for the 1-person employees' household. The subsistence minimum determines the level of the satisfaction of needs below which there is a threat to the biological existence and to psychophysical human development. Poverty thresholds are estimated quarterly; in the fourth quarter of 2010 the extreme poverty threshold was 466 zl for 1-person households and 1257 zl for 4-person households (2 adults with 2 children at the age under 14), in the fourth quarter of 2015 the threshold was 545 zl for 1-person households and 1472 zl for 4-person households, while in the fourth quarter of 2016: 550 zl and 1486 zl, respectively.*

TABL. 1 (105). GOSPODARSTWA DOMOWE
HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Liczba zbadanych gospodarstw domowych	1908	2032	2215	2230	*Number of surveyed households*
Przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym	3,13	2,90	2,73	2,72	*Average number of persons in a household*
w tym:					*of which:*
pracujących	1,03	1,14	1,08	1,09	*employed*
pobierających świadczenia społeczne [a]	0,84	0,76	0,76	1,02	*receiving social benefits [a]*
w tym emerytury lub renty	0,62	0,62	0,62	0,64	*of which retirement and other pension*
pozostających na utrzymaniu	1,19	0,92	0,82	0,55	*dependents*

a W 2005 r. – pobierających świadczenia z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej.
a In 2005 – receiving social security benefits and social assistance benefits.

TABL. 2 (106). PRZECIĘTNY MIESIĘCZNY DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA AVAILABLE INCOME IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w zł *in zł*				
Dochód rozporządzalny	801,08	1256,79	1380,92	1560,35	*Available income*
w tym dochód do dyspozycji	773,99	1212,87	1339,14	1508,50	*of which disposable income*
w tym dochody:					*of which income:*
z pracy najemnej	360,79	688,28	766,13	849,64	*from hired work*
z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie	31,50	29,90	29,63 [a]	31,56 [b]	*from a private farm in agriculture*
z pracy na własny rachunek	88,95	132,29	135,18	162,19	*from self-employment*
ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych	x	303,20	327,39	345,05	*from social security benefits*
z pozostałych świadczeń społecznych	x	43,50	55,40	107,93	*from other social benefits*

ab Błąd względny szacunków przekracza 10% i wynosi: a – 62,68%, b – 35,78%.
ab Relative error of estimates exceeds 10% and equals: a – 62.68%, b – 35.78%.

TABL. 3 (107). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYDATKI NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH

AVERAGE MONTHLY PER CAPITA EXPENDITURES IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w zł *in zl*				
Wydatki ogółem	697,11 [a]	1014,32	1058,53	1178,44	*Total expenditures*
w tym towary i usługi konsumpcyjne [b]	670,02 [a]	970,41	1016,75	1126,60	*of which consumer goods and services [b]*
w tym:					*of which:*
żywność i napoje bezalkoholowe	195,85	244,24	264,59	283,91	*food and non-alcoholic beverages*
napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	19,46	29,79	32,71	35,92	*alcoholic beverages and tobacco*
odzież i obuwie	36,23	53,51	52,84	63,32	*clothing and footwear*
użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii	138,90	200,52	216,36	225,15	*housing, water, electricity, gas and other fuels*
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	36,86	58,93	53,31	64,54	*furnishings, household equipment and routine household maintenance*
zdrowie	35,74	46,95	61,31	62,78	*health*
w tym wyroby farmaceutyczne	20,77	25,91	33,58	34,79	*of which pharmaceutical products*
transport	58,06	97,62	88,83	105,55	*transport*
łączność [c]	36,95	42,66	57,62	59,95	*communication [c]*
rekreacja i kultura [d]	50,35	92,13	65,78	78,85	*recreation and culture [d]*
edukacja	9,63	11,63	9,85	10,61	*education*
restauracje i hotele	11,11	20,47	41,55	54,01	*restaurants and hotels*
pozostałe towary i usługi	44,71	53,59	58,90	67,66	*miscellaneous goods and services*
w tym higiena osobista	19,90	30,88	32,91	37,92	*of which personal care*

a Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika. b Łącznie z kieszonkowym nieuwzględnionym w podziale według rodzajów wydatków. c Od 2013 r. łącznie z wydatkami na usługi internetowe. d Od 2013 r. bez wydatków na usługi internetowe.

a Data have been changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook. b Including pocket money not considered in items by types of expenditures. c Since 2013 including expenditures on Internet services. d Since 2013 excluding expenditures on Internet services.

TABL. 4 (108). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE SPOŻYCIE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW ŻYWNOŚCIOWYCH NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH

AVERAGE MONTHLY CONSUMPTION OF SELECTED FOODSTUFFS PER CAPITA IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Pieczywo i produkty zbożowe [a] w kg	7,68	6,05	5,14	5,09	*Bread and cereals [a] in kg*
w tym pieczywo [b]	5,55	4,23	3,18	3,07	*of which bread [b]*
Mięso [c] w kg	5,16	5,30	5,01	5,05	*Meat [c] in kg*
w tym:					*of which:*
mięso surowe	3,05	3,08	2,86	2,87	*raw meat*
w tym drób	1,36	1,29	1,51	1,57	*of which poultry*
wędliny i inne przetwory mięsne [d]	x	2,12	1,91	1,95	*processed meat and other meat preparations [d]*
Ryby i owoce morza [e] w kg	0,49	0,42	0,30	0,27	*Fish and seafood [e] in kg*
Mleko [f] w l	4,52	3,90	3,13	3,19	*Milk [f] in l*
Jogurty w kg	x	x	0,61	0,67	*Yoghurt in kg*
Sery i twarogi [g] w kg	0,91	0,97	0,86	0,92	*Cheese and curd [g] in kg*
Jaja w szt.	14,60	11,83	10,08	10,14	*Eggs in units*
Oleje i tłuszcze [h] w kg	1,53	1,26	1,10	1,07	*Oils and fats [h] in kg*
w tym masło	x	0,31	0,28	0,30	*of which butter*
Owoce w kg	3,68	3,41	3,58	3,83	*Fruit in kg*
Warzywa w kg	11,24	9,62	7,92	8,07	*Vegetables in kg*
w tym ziemniaki	6,28	4,89	3,44	3,25	*of which potatoes*
Cukier w kg	1,25	0,96	0,85	0,71	*Sugar in kg*
Kawa, herbata i kakao w kg	x	0,29	0,24	0,25	*Coffee, tea, cocoa in kg*
Wody mineralne i źródlane w l	x	3,62	4,10	4,54	*Mineral or spring waters in l*
Soki owocowe i warzywne w l	x	1,01	0,97	0,81	*Fruit and vegetable juices in l*

a Od 2013 r. bez mąki ziemniaczanej. b Od 2013 r. bez pieczywa chrupkiego, tostowego i cukierniczego. c Od 2013 r. łącznie z boczkiem surowym (ujmowanym do 2012 r. w pozycji „Oleje i tłuszcze"). d Łącznie z wyrobami garmażeryjnymi, od 2013 r. bez przetworów podrobowych. e Do 2012 r. określane jako „Ryby"; bez marynat, przetworów ze zwierząt morskich i słodkowodnych, wyrobów garmażeryjnych i panierowanych oraz od 2013 r. bez konserw rybnych. f Bez zagęszczonego i w proszku. g Od 2013 r. bez serków słodkich. h Od 2013 r. bez boczku surowego.

a Since 2013 excluding potato flour b Since 2013 excluding crisp bread, toasted bread and confectionery. c Since 2013 including raw bacon (until 2012, included in item "Oils and fats"). d Including ready-to-serve food, since 2013 excluding offal preparations. e Until 2012 defined as "Fish"; excluding pickles, processed sea and fresh-water food and fish, ready--to-serve food including coated food products as well as since 2013 excluding canned fish. f Excluding condensed and powdered milk. g Since 2013 excluding sweet cottage cheese. h Since 2013 excluding raw bacon.

TABL. 5 (109). GOSPODARSTWA DOMOWE WYPOSAŻONE W NIEKTÓRE PRZEDMIOTY TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA [a]

HOUSEHOLDS EQUIPPED WITH SELECTED DURABLE GOODS [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
	w % ogółu gospodarstw domowych *in % of total households*				
Chłodziarka, chłodziarko-zamrażarka	98,2	98,2	98,5	98,7	*Refrigerator, fridge-freezer*
Zamrażarka	26,6	45,2	14,8	12,3	*Freezer*
Pralka automatyczna	83,1	93,8	95,9	96,6	*Automatic washing machine*
Zmywarka do naczyń	8,6	19,2	30,8	36,1	*Dishwasher*
Kuchenka mikrofalowa	33,5	52,0	55,1	54,7	*Microwave oven*
Kuchenka elektryczna z płytą ceramiczną, indukcyjną	x	x	15,8	18,4	*Electric cooker with ceramic plate, inductive*
Samochód osobowy	42,3	57,5	58,1	61,8	*Passenger car*
Sprzęt do odbioru, nagrywania i odtwarzania dźwięku [b]	x	x	67,9	66,6	*Equipment for reception, recording and reproduction of sound [b]*
Odbiornik telewizyjny	98,6	98,7	97,5	96,7	*Television set*
Urządzenie do odbioru telewizji satelitarnej lub kablowej	59,3	77,2	80,8	76,4	*Satellite or cable television equipment*
Telefon komórkowy	68,4	93,6	96,7	96,6	*Mobile phone*
w tym smartfon	x	x	47,0	56,4	*of which smartphone*
Zestaw kina domowego	x	17,3	14,4	15,7	*Home theatre system*
Odtwarzacz DVD	x	55,9	36,9	31,7	*DVD player*
Aparat fotograficzny cyfrowy	x	52,3	48,2	48,2	*Digital camera*
Komputer osobisty	39,4	67,5	76,2	77,5	*Personal computer*
w tym z dostępem do Internetu	24,8	63,9	75,1	76,5	*of which with access to the Internet*
w tym z dostępem szerokopasmowym	x	x	48,8	41,8	*of which broadband access*
Drukarka	x	x	34,7	35,6	*Printer*
w tym wielofunkcyjna	x	x	19,9	22,9	*of which multifunctional printer*

a Opracowano na podstawie stanu w końcu poszczególnych kwartałów. b Obejmuje: radio, radiomagnetofon, radio z odtwarzaczem płyt kompaktowych, radiomagnetofon z odtwarzaczem płyt kompaktowych, wieżę.

a Compiled on the basis of data at the end of Individual quarters. b Includes: radio, radio tape recorder, radio with compact disc player, radio tape recorder with compact disc player, stereo music system.

TABL. 6 (110). WSKAŹNIKI ZAGROŻENIA UBÓSTWEM (zasięg ubóstwa) W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH [a]

AT-RISK-OF-POVERTY RATES IN HOUSEHOLDS [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
Osoby – w % ogółu osób w gospodarstwach – o wydatkach poniżej:					*Persons – in % of total persons in households – with expenditures below:*
relatywnej granicy ubóstwa	20,8	20,1	16,8	12,5	*relative poverty threshold*
„ustawowej" granicy ubóstwa	20,4	9,8	13,6	11,5	*"legal" poverty threshold*
granicy ubóstwa skrajnego (minimum egzystencji)	14,9	7,1	8,6	4,3	*extreme poverty threshold (subsistence minimum)*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 177.

a See general notes, item 7 on page 177.

DZIAŁ IX

INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA

Uwagi ogólne

Infrastruktura komunalna

1. Informacje o urządzeniach i usługach komunalnych opracowano **metodą rodzaju działalności**, tj. według kryterium przeznaczenia urządzeń, niezależnie od przeważającego rodzaju działalności podmiotu gospodarczego.

Dane o **urządzeniach komunalnych** dotyczą urządzeń czynnych.

2. Informacje o sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej obejmują sieć obsługującą gospodarstwa domowe i innych użytkowników.

Informacje o **długości sieci wodociągowej i gazowej** dotyczą sieci rozdzielczej (bez przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i innych obiektów) oraz sieci przesyłowej (magistralnej), tj. przewodów doprowadzających do sieci rozdzielczej wodę i gaz.

Dane o **długości sieci kanalizacyjnej**, oprócz przewodów ulicznych, uwzględniają kolektory, tj. przewody odbierające ścieki z sieci ulicznej; nie uwzględniają natomiast kanałów przeznaczonych wyłącznie do odprowadzania wód opadowych.

Przez **przyłącza wodociągowe, kanalizacyjne i gazowe** prowadzące do budynków mieszkalnych (łącznie z budynkami zbiorowego zamieszkania, jak np.: hotele pracownicze, domy studenckie i internaty, domy opieki społecznej) rozumie się odgałęzienia łączące poszczególne budynki z siecią rozdzielczą lub w przypadku kanalizacji – z siecią ogólnospławną.

3. Zdrój uliczny jest to urządzenie zainstalowane do ulicznego przewodu wodociągowego, służące do pobierania wody przez ludność bezpośrednio z tego przewodu.

Dane o zużyciu wody z wodociągów w gospodarstwach domowych obejmują ilość wody pobranej z sieci wodociągowej za pomocą urządzeń zainstalowanych w budynku.

4. Dane o **korzystających z wodociągu i kanalizacji** obejmują ludność zamieszkałą w budynkach mieszkalnych dołączonych do określonej sieci.

Dane o **korzystających z gazu** dotyczą ludności w mieszkaniach wyposażonych w instalacje gazu z sieci.

Dane o ludności korzystającej z wodociągu, kanalizacji i gazu obejmują również ludność w budynkach zbiorowego zamieszkania.

CHAPTER IX

MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS

General notes

Municipal infrastructure

1. *Information regarding municipal installations and services was compiled using the* ***kind-of-activity method****, i.e., according to the criterion of installation designation, regardless of the predominant kind of activity of the economic entity.*

Data regarding ***municipal installations*** *concern operative installations.*

2. *Information regarding the water supply, the sewage and gas supply systems includes systems servicing households and others.*

Information regarding the ***length of the water supply and gas supply networks*** *concerns distribution network (excluding connections leading to residential buildings and other constructions) as well as the transmission (main) network, i.e., conduits providing water to the distribution network and gas.*

Data regarding the ***length of the sewage network****, apart from street conduits, include collectors, i.e., conduits receiving sewage from the street network, while they do not include channels designed exclusively for discharging precipitation water.*

Water supply, sewage and gas supply connections *leading to residential buildings (including buildings with multiple residents, e.g.: employee boarding houses, student dormitories and boarding schools, social welfare homes) are understood as branches linking individual buildings with the distribution system or, in the case of the sewage system, with the main drainage system.*

3. *As* ***street outlet*** *we mean a device connected with the water supply system, used by population as direct source of water supply.*

Data regarding consumption of water in households includes quantity of water collected from water supply system by facilities installed in building.

4. *Data regarding the* ***users of water supply and sewage systems*** *include the population living in residential buildings connected to a defined system.*

Data regarding the ***gas users*** *concern the population in dwellings equipped with gas installations connected to the gas supply system.*

Data regarding the population connected to the water supply system, the sewage system and the gas supply system also include the population in collective accommodation facilities.

5. Dane o **liczbie odbiorców i zużyciu energii elektrycznej** obejmują również gospodarstwa domowe, których głównym źródłem utrzymania jest dochód z użytkowanego gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie.

Zużycie energii elektrycznej i gazu z sieci w gospodarstwach domowych ustala się na podstawie zaliczkowego systemu opłat.

6. Informacje z zakresu **ciepłownictwa** obejmują budynki mieszkalne oraz urzędy i instytucje ogrzewane centralnie za pośrednictwem sieci przesyłowej rozumianej jako układ instalacji połączonych i współpracujących ze sobą, służący do przesyłania i dystrybucji czynnika grzewczego do odbiorcy zgodnie z ustawą z dnia 10 IV 1997 r. Prawo energetyczne (tekst jednolity Dz. U. 2017 poz. 220, z późniejszymi zmianami).

Dane w tabl. 4(114) dotyczą budynków i lokali ogrzewanych przy pomocy urządzeń jednostek gospodarki komunalnej i mieszkaniowej oraz spółdzielni mieszkaniowych i zakładów pracy, niezależnie od źródeł wytwarzania energii cieplnej (własnych lub obcych).

Kotłownia to budynek lub pomieszczenie wraz z ustawionymi w nim kotłami oraz urządzeniami służącymi do wytwarzania energii cieplnej na cele grzewcze lub ogrzewania i równoczesnego dostarczania ciepłej wody.

7. Dane o **odpadach komunalnych** dotyczą odpadów powstających w gospodarstwach domowych (z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji), a także odpadów niezawierających odpadów niebezpiecznych pochodzących od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

Grupowanie odpadów przeznaczonych do procesów odzysku i unieszkodliwiania podano w układzie funkcjonującym w organizacjach międzynarodowych (m.in. UE, OECD).

W wyniku zmian w systemie gospodarowania odpadami komunalnymi (od 1 VII 2013 r. gminy objęły systemem wszystkich właścicieli nieruchomości) od 2014 r. odpady komunalne zebrane obejmują odpady odebrane od wszystkich mieszkańców i uznawane są za odpady wytworzone.

8. Dane o **nieczystościach ciekłych** dotyczą nieczystości, wywiezionych do oczyszczalni ścieków lub stacji zlewnych, pochodzących z gospodarstw domowych, budynków użyteczności publicznej oraz budynków jednostek prowadzących działalność gospodarczą – w przypadku gdy nie są odprowadzane siecią kanalizacyjną.

*5. Data regarding the **number of consumers and the consumption of electricity** also include households, in which the main source of maintenance is income from a private farm in agriculture.*

***The consumption of electricity and gas from gas supply system** in households is established on the basis of an estimated system of payments.*

*6. Information within the range of **heating** regards dwellings as well as offices and institutions with central heating within transmission thermal--line – with is considered as a system of conduits leading heating medium to distribution line according to Law from 10 IV 1997 Energetic Law (uniform text Journal of Laws 2017 item 220, with later amendments).*

Data in table 4(114) apply to the buildings and premises heated by installations operated by communal and housing organizations and by housing cooperatives or enterprises, regardless of the sources supplying the thermal energy (own and other).

***Boiler-house** is a building or space with boilers and installations used for production of thermal energy to heating or both heating and supplying warm water.*

*7. Data on **municipal waste** concern waste generated by households (excluding discarded vehicles) as well as waste not containing hazardous waste originating from other producers of waste, which because of its character or composition is similar to waste from households.*

Grouping of waste designated for recovery and disposal operations is given according to the layout functioning in international organisations (i.a. EU, OECD).

As a result of changes in municipal waste management system (since 1 VII 2013 gminas covered all real estate owners with the system) since 2014 municipal waste collected include waste received from all inhabitants and are considered to be waste generated.

*8. Data on **liquid waste** concern waste, removed to wastewater treatment plants or dump stations, which comes from households, public buildings and buildings of units conducting economic activity – in case they are not discharged by sewage system.*

9. Parki spacerowo-wypoczynkowe są to tereny zieleni o powierzchni co najmniej 2 ha, urządzone i konserwowane z przeznaczeniem na cele wypoczynkowe ludności, wyposażone w drogi, aleje spacerowe, place, ławki itp.

Zieleńce są to obiekty o powierzchni poniżej 2 ha, w których funkcji dominuje wypoczynek.

Tereny zieleni osiedlowej występują przy zabudowie mieszkaniowej, pełnią funkcję wypoczynkową, izolacyjną i estetyczną.

Mieszkania

1. Bilanse zasobów mieszkaniowych sporządza się dla okresów międzyspisowych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego (dla lat 2002-2009 przyjęto jako bazę wyjściową wyniki spisu 2002, od 2010 r. – wyniki spisu 2011), przyjmując od 2002 r. za podstawę mieszkania zamieszkane i niezamieszkane oraz uwzględniając przyrosty i ubytki zasobów mieszkaniowych.

Dane o **zasobach mieszkaniowych** opracowano na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych według stanu w dniu 31 XII, w każdorazowym podziale administracyjnym.

2. Informacje o **zasobach mieszkaniowych i mieszkaniach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań, a także izb i powierzchni użytkowej w tych mieszkaniach, znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Dane nie obejmują lokali zbiorowego zamieszkania (hoteli pracowniczych, domów studenckich i internatów, domów opieki społecznej i innych) i pomieszczeń nieprzeznaczonych na cele mieszkalne, a z różnych względów zamieszkanych (pomieszczeń inwentarskich, barakowozów, statków, wagonów i innych).

Mieszkanie jest to lokal składający się z jednej lub kilku izb łącznie z pomieszczeniami pomocniczymi, wybudowany lub przebudowany dla celów mieszkalnych, konstrukcyjnie wydzielony (trwałymi ścianami) w obrębie budynku, do którego to lokalu prowadzi niezależne wejście z klatki schodowej, ogólnego korytarza, wspólnej sieni bądź bezpośrednio z ulicy, podwórza lub ogrodu.

Izba jest to pomieszczenie w mieszkaniu oddzielone od innych pomieszczeń stałymi ścianami, o powierzchni co najmniej 4 m^2, z bezpośrednim oświetleniem dziennym, tj. oknem lub oszklonymi drzwiami w ścianie zewnętrznej budynku. Za izbę uważa się zarówno pokój, jak i kuchnię – jeśli odpowiada warunkom określonym w definicji.

Dane o **liczbie izb w mieszkaniach** uwzględniają także izby wykorzystywane wyłącznie do prowadzenia działalności gospodarczej, jeżeli izby te znajdowały się w obrębie mieszkania konstrukcyjnego i nie miały dodatkowego, oddzielnego wejścia z ulicy, podwórza lub z ogólnie dostępnej części budynku.

9. Strolling-recreational parks *are green areas of at least 2 ha in size, maintained for the recreational needs of the population, featuring roads, walkways, squares, benches etc.*

Lawns *are areas of less than 2 ha in size, in which recreational activity dominates.*

Green areas of housing estates *are located in residential areas and are used for the purposes of recreation, isolation and aesthetic visual appearance.*

Dwellings

1. The balances of dwelling stocks *are estimated for the periods between censuses on the basis of the results from last census, (for the years 2002-2009 the basis assumed were the results of 2002 census, since 2010 – the results of 2011 census), since 2002 assuming inhabited and uninhabited dwellings as a basis and considering increases and decreases of dwelling stocks.*

Data regarding ***dwelling stocks*** *have been compiled on the basis of the balance of dwelling stocks, as of 31 XII, in each administrative division.*

2. *Information regarding* ***dwelling stocks and completed dwellings*** *concerns dwellings, as well as rooms and the useful floor area in these dwellings, located in residential and non-residential buildings. Data do not include collective accommodation facilities (employee hostels, student dormitories and boarding schools, social welfare homes and others) and spaces not designed for residential purposes, but which for various reasons are inhabited (animal accommodations, caravans, ships, wagons and others).*

A dwelling *is a premise comprising one or several rooms including auxiliary spaces, built or remodelled for residential purposes, structurally separated (by permanent walls) within a building, into which a separate access leads from a staircase, passage, common hall or directly from the street, courtyard or garden.*

A room *is a space in a dwelling separated from other spaces by permanent walls, with an area of at least 4 m^2, with direct day lighting, i.e., with a window or door containing a glass element in an external wall of the building. A kitchen area is treated as a room if it meets the conditions described in the definition.*

Data regarding the ***number of rooms in dwellings*** *also include rooms used exclusively for conducting economic activity, if these rooms are located within a construction of dwelling and do not have an additional, separate access from the street, courtyard or from a common space in the building.*

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

3. Mieszkania sklasyfikowane **według form własności** dotyczą:

1) **osób fizycznych** – mieszkania, do których prawo własności posiada osoba fizyczna (jedna lub więcej), przy czym osoba ta:
   - może być właścicielem całej nieruchomości, np. indywidualny dom jednorodzinny,
   - może posiadać udział w nieruchomości wspólnej jako właściciel lokalu mieszkalnego, np. znajdującego się w budynku wielomieszkaniowym objętym wspólnotą mieszkaniową. Zaliczono tu również mieszkania w budynkach spółdzielni mieszkaniowych, dla których na mocy ustawy z dnia 15 XII 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 1222) zostało ustanowione odrębne prawo własności na rzecz osoby fizycznej (osób fizycznych) ujawnione w księdze wieczystej.

   Pojęcie **wspólnoty mieszkaniowej** odnosi się do budynku wielomieszkaniowego, w którym część lub wszystkie lokale stanowią wyodrębnioną własność, potwierdzoną wpisem do księgi wieczystej. Wspólnotę mieszkaniową tworzy ogół właścicieli lokali (mieszkalnych i użytkowych) w danym budynku;
2) **spółdzielni mieszkaniowych** – mieszkania własnościowe (zajmowane na podstawie spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego) lub lokatorskie (zajmowane na podstawie stosunku najmu);
3) **gmin (komunalne)** – mieszkania stanowiące własność gminy lub powiatu (lokalnej wspólnoty samorządowej), a także mieszkania przekazane gminie, ale pozostające w dyspozycji jednostek użyteczności publicznej, takich jak: placówki wykonywujące działalność leczniczą, placówki pomocy społecznej, jednostki systemu oświaty, instytucje kultury;
4) **towarzystw budownictwa społecznego**;
5) **zakładów pracy** (sektora publicznego i prywatnego);
6) **Skarbu Państwa** – mieszkania pozostające w zasobie lub zarządzie Agencji Nieruchomości Rolnych, Wojskowej Agencji Mieszkaniowej oraz organów administracji państwowej, np. ministerstw;
7) **innych podmiotów** – mieszkania stanowiące własność instytucji budujących dla zysku – przeznaczone na sprzedaż (ale jeszcze niesprzedane osobom fizycznym) lub na wynajem, mieszkania stanowiące własność instytucji wyznaniowych, stowarzyszeń, fundacji, partii, związków zawodowych itp.

The useful floor area of a dwelling *is the total useful floor area of the rooms, kitchen, foyers, bathrooms, and all other spaces comprising the dwelling.*

3. Dwellings *classified* ***by type of ownership*** *concern:*

1) ***natural persons*** *– dwellings, which are owned by a natural person (one or more), while this person:*
   - *can be owner of whole real estate, for example individual detached house,*
   - *can have a share in the common real estate, as the owner of dwelling for example located in a block of flats included in a condominium. There are also included dwellings in building of housing cooperatives for which by the Law of 15 XII 2000 on housing cooperatives (uniform text Journal of Laws 2013 item 1222) a separate ownership right for the benefit of a natural person (natural persons), exposed in a real-estate register, was established.*

   The notion of ***condominium*** *refers to a block of flats, in which a part or all dwellings constitute separate ownerships, confirmed by an entry in the land and mortgage register. Condominium is created by all owners of dwellings (residential and business premises) in a given building;*

2) ***housing cooperatives*** *– member-owned dwellings (occupied on the basis of the cooperative ownership right to a residential premise) and tenant's dwellings (occupied on the basis of a contract of tenancy);*

3) ***gminas (municipal)*** *– dwellings owned by a gmina or powiat (local government community) and also dwellings transferred to a gmina, but remaining at the disposal of public utilities such as: units performing health care activities, social welfare facilities, units of education system, cultural institutions;*

4) ***public building societies****;*

5) ***companies*** *(of public and private sector);*

6) ***State Treasury*** *– dwellings remaining in the stock or under the management of Agricultural Property Agency, Military Housing Agency and organs of state administration, e.g. ministries;*

7) ***other entities*** *– dwellings owned by institutions constructing for profit – for sale (but not yet sold to natural persons) or for rental, dwellings owned by religious institutions, associations, foundations, political parties, labour unions etc.*

4. Dane o mieszkaniach, których **budowę rozpoczęto** dotyczą mieszkań: w nowych budynkach mieszkalnych, w budynkach niemieszkalnych, uzyskanych w wyniku rozbudowy budynków (w części stanowiącej rozbudowę), uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych.

5. Informacje o **mieszkaniach, powierzchni użytkowej mieszkań** oraz o **izbach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych.

Podziału na mieszkania w budynkach spółdzielni mieszkaniowych, indywidualnych (tj. realizowanych przez osoby fizyczne, kościoły i związki wyznaniowe) oraz realizowanych z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem dokonano na podstawie sposobu finansowania budowy lub przeznaczenia mieszkań.

Informacje o efektach:

- **budownictwa indywidualnego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne (prowadzące i nieprowadzące działalności gospodarczej), fundacje, kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora lub na sprzedaż i wynajem;
- **budownictwa przeznaczonego na sprzedaż lub wynajem** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez różnych inwestorów w celu osiągnięcia zysku (bez mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą zaliczanych do budownictwa indywidualnego);
- **budownictwa spółdzielczego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez spółdzielnie mieszkaniowe, z przeznaczeniem dla osób będących członkami tych spółdzielni;
- **budownictwa komunalnego (gminnego)** dotyczą mieszkań realizowanych w całości z budżetu gminy (głównie o charakterze socjalnym lub interwencyjnym);
- **budownictwa społecznego czynszowego** dotyczą mieszkań realizowanych przez towarzystwa budownictwa społecznego (działające na zasadzie non profit), z wykorzystaniem kredytu z Banku Gospodarstwa Krajowego (do 31 V 2009 r. – z Krajowego Funduszu Mieszkaniowego);
- **budownictwa zakładowego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez zakłady pracy (sektora publicznego i prywatnego), z przeznaczeniem na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych pracowników tych zakładów (bez mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą zaliczanych do budownictwa indywidualnego).

*4. Data regarding **dwellings** in which **constructiom has begun** concern dwellings: in new residential buildings, in non-residential buildings, dwellings created as a result of enlarging building (the enlarged portion), created as a result of adapting non-residential spaces.*

*5. Information regarding **dwellings, useful floor area of dwellings** as well as **rooms completed** concerns dwellings in newly built and expanded buildings (the enlarged portion) as well as dwellings obtained as a result of adapting non-residential spaces.*

The division of dwellings into buildings of housing cooperatives, private buildings (i.e., realized by natural persons, churches and religious associations) as well as dwellings realized for sale or rent was made on the basis of the way of financing the construction or dwellings designing.

Information regarding the results of:

- ***private construction** concerns dwellings completed by natural persons (conducting or not conducting economic activity), foundations, churches and religious associations, designed for the own use of the investor or for sale and rent;*
- ***construction for sale or rent** concerns dwellings completed by various investors in order to achieve a profit (excluding dwellings completed by natural persons conducting economic activity included in private construction);*
- ***cooperative construction** concerns dwellings completed by housing cooperatives, designed for persons being members of these cooperatives;*
- ***municipal (gmina) construction** concerns dwellings realized in full from the gmina budget (primarily with a public assistance or intervention character);*
- ***public building society** concerns dwellings built by public building societies (operating on a non-profit basis) utilizing credit from the state bank BGK (until 31 V 2009 – from the National Housing Fund);*
- ***company construction** concerns dwellings completed by companies (of the public and private sectors), designed for meeting the residential needs of the employees of these companies (excluding dwellings completed by natural persons conducting economic activity included in private construction).*

Infrastruktura komunalna
Municipal infrastructure

TABL. 1 (111). WODOCIĄGI I KANALIZACJA
Stan w dniu 31 XII
WATER SUPPLY AND SEWAGE SYSTEMS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
Sieć rozdzielcza w km:				***Distribution network in km:***
Wodociągowa	14163,2	15667,8	15905,0	*Water supply*
miasta	3803,0	4024,1	4043,1	*urban areas*
wieś	10360,2	11643,7	11861,9	*rural areas*
Kanalizacyjna [a]	7779,2	10306,0	10528,1	*Sewage [a]*
miasta	3241,4	3521,3	3561,0	*urban areas*
wieś	4537,8	6784,7	6967,1	*rural areas*
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych w szt.:				***Connections leading to residential buildings in units:***
Wodociągowe	241441	281612	291379	*Water supply network*
miasta	111264	121882	123517	*urban areas*
wieś	130177	159730	167862	*rural areas*
Kanalizacyjne	158359	196749	203896	*Sewage network*
miasta	92201	98502	100200	*urban areas*
wieś	66158	98247	103696	*rural areas*
Zdroje uliczne	**192**	**320**	**196**	***Street outlets***
Miasta	72	88	95	*Urban areas*
Wieś	120	232	101	*Rural areas*
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych (w ciągu roku) w hm^3	**74,8**	**75,7**	**79,1**	***Consumption of water from water supply system in households (during the year) in hm^3***
Miasta:				*Urban areas:*
w hm^3	52,8	51,4	52,2	*in hm^3*
na 1 mieszkańca w m^3	35,2	34,6	35,1	*per capita in m^3*
Wieś w hm^3	22,0	24,3	26,9	*Rural areas in hm^3*
Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną (w ciągu roku) w hm^3	**80,3**	**81,3 [b]**	**83,8**	***Wastewater discharged by sewage network (during the year) in hm^3***
W tym oczyszczane	80,3	81,3 [b]	83,8	*Of which treated*

a Łącznie z kolektorami. b Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.
a Including collectors. b Data have been changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook.

TABL. 2 (112). ODBIORCY ORAZ ZUŻYCIE ENERGII ELEKTRYCZNEJ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH
CONSUMERS AND CONSUMPTION OF ELECTRICITY IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
Odbiorcy (stan w dniu 31 XII) w tys.	**789,8**	**856,1**	**846,1**	**861,4**	***Consumers (as of 31 XII) in thous.***
Miasta	583,0	617,5	612,2	617,5	*Urban areas*
Wieś	206,8	238,6	233,8	243,9	*Rural areas*
Zużycie:					***Consumption:***
W GWh	1691,0	1891,3	1655,8	1721,9	*In GWh*
miasta	1173,5	1259,6	1087,8	1120,3	*urban areas*
wieś	517,6	631,7	568,0	601,6	*rural areas*
W kWh:					*In kWh:*
miasta: na 1 mieszkańca	792,0	840,3	731,4 [a]	753,4	*urban areas: per capita*
na 1 odbiorcę [b]	2012,6 [a]	2039,7	1776,8	1814,3	*per consumer [b]*
wieś – na 1 odbiorcę [b]	2502,8	2648,2	2429,1	2466,4	*rural areas – per consumer [b]*

a Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika. b Do przeliczeń przyjęto liczbę odbiorców według stanu w dniu 31 XII.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Energii.

a Data have been changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook. b The number of consumers as of 31 XII was used in calculations.

S o u r c e: data of the Ministry of Energy.

TABL. 3 (113). SIEĆ GAZOWA ORAZ ODBIORCY I ZUŻYCIE GAZU Z SIECI W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH
Stan w dniu 31 XII
GAS SUPPLY NETWORK AS WELL AS CONSUMERS AND CONSUMPTION OF GAS FROM GAS SUPPLY SYSTEM IN HOUSEHOLDS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
Sieć rozdzielcza i przesyłowa w km	**3853,4**	**5308,4**	**6604,6**	**6833,8**	***Distribution and transmission network in km***
w tym przesyłowa	575,3	740,8	960,4	961,5	*of which transmission*
miasta	20,0	69,7	84,9	84,9	*urban areas*
wieś	555,3	671,1	875,5	876,6	*rural areas*
Miasta	2647,7	3218,8	3513,9	3587,7	*Urban areas*
Wieś	1205,7	2089,6	3090,6	3246,0	*Rural areas*
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych w szt.	**85798**	**101270 [a]**	**114913**	**118451**	***Connections leading to residential and non-residential buildings in units***
Miasta	75958	84508 [a]	90336	92198	*Urban areas*
Wieś	9840	16762 [a]	24577	26253	*Rural areas*
Odbiorcy gazu z sieci [b] w tys.	**405,5**	**403,3**	**402,5**	**414,5**	***Consumers of gas from gas supply system [b] in thous.***
Miasta	396,6	387,5	376,8	387,4	*Urban areas*
Wieś	8,9	15,8	25,7	27,1	*Rural areas*
Zużycie gazu z sieci (w ciągu roku):					***Consumption of gas from gas supply system (during the year):***
W GWh [c]	202,8	239,2	2206,5	2489,4	*In GWh [c]*
miasta	190,9	215,5	1894,7	2139,2	*urban areas*
wieś	12,0 [a]	23,7	311,8	350,1	*rural areas*
Na 1 mieszkańca w kWh [d]	92,3	105,4	957,4	1077,0	*Per capita in kWh [d]*
miasta	128,8 [a]	143,8 [a]	1273,9	1438,7	*urban areas*
wieś	16,8 [a]	30,7 [a]	381,4	424,6	*rural areas*

a Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika. b Łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych. cd W latach 2005 i 2010 w jednostkach naturalnych: c – hm^3, d – m^3.

a Data have been changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook. b Including consumers connected to collective gas-meters. cd In 2005 and 2010 in natural units: c – hm^3, d – m^3.

TABL. 4 (114). OGRZEWNICTWO [a]
Stan w dniu 31 XII
HOUSE-HEATING [a]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016			SPECIFICATION
				ogółem *total*	miasta *urban areas*	wieś *rural areas*	
Sieć cieplna przesyłowa w km	1022,2	1052,0	1147,7	1115,6	1075,9	39,7	*Heating network transmission in km*
Kotłownie	770	759	1280 [b]	1381	1068	313	*Boiler rooms*
Sprzedaż energii cieplnej (w ciągu roku) w TJ	12808,1	15542,1	12903,4	13675,3	13500,1	175,2	*Sale of heating energy (during the year) in TJ*
Kubatura budynków ogrzewanych centralnie w dam^3	109497	113832	143452	157546	142248	15299	*Cubature of buildings with central heating in dam^3*
w tym budynków mieszkalnych	71347	76562	85939	87664	86208	1456	*of which residential buildings*

a W 2014 r. zmieniono zakres podmiotowy badania. b Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.

a In 2014 the scope of subject research changed. b Data have been changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook.

TABL. 5 (115). LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z SIECI WODOCIĄGOWEJ, KANALIZACYJNEJ I GAZOWEJ
POPULATION USING WATER SUPPLY, SEWAGE AND GAS SUPPLY NETWORK

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Ludność w tys. – korzystająca [a] z:					*Population in thous. – using [a]:*
wodociągu [b]	2017,9	2108,4	2218,9	2228,4	*water supply system [b]*
miasta	1440,8	1468,1	1468,1	1468,5	*urban areas*
wieś	577,1	640,3	750,8	760,0	*rural areas*
kanalizacji [b]	1607,5	1715,3	1907,7 [c]	1920,7	*sewage system [b]*
miasta	1367,9	1399,9 [c]	1409,6	1410,7	*urban areas*
wieś	239,6	315,3	498,0 [c]	510,0	*rural areas*
gazu	1159,3	1157,8	1133,4	1139,6	*gas supply system*
miasta	1126,4	1099,1	1044,3	1046,4	*urban areas*
wieś	32,9	58,7	89,1	93,2	*rural areas*
Ludność – w % ogółu ludności [d] – korzystająca [a] z:					*Population – in % of total population [d] – using [a]:*
wodociągu	91,8	92,7	96,2	96,2	*water supply system*
miasta	97,3	97,9	98,7	98,8	*urban areas*
wieś	80,3	82,5	91,5	91,7	*rural areas*
kanalizacji	73,1	75,4	82,7	82,9	*sewage system*
miasta	92,4	93,4	94,8	94,9	*urban areas*
wieś	33,3	40,6	60,7	61,5	*rural areas*
gazu	52,7	50,9	49,1	49,2	*gas supply system*
miasta	76,1	73,3	70,2	70,4	*urban areas*
wieś	4,6	7,6	10,9	11,2	*rural areas*

a Dane szacunkowe. b Dane za 2015 r. i 2016 r. podano według zmienionej metody szacowania. c Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika. d Na podstawie bilansów.

a Estimated data. b Data for 2015 and 2016 are given according to new method of estimation. c Data have been changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook. d Based on balances.

TABL. 6 (116). ODPADY KOMUNALNE [a]

MUNICIPAL WASTE [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
				ogółem *total*	w tym z gospodarstw domowych *of which from households*	
Odpady komunalne zebrane [b] w t	587350	683470	702955	761199	583690	*Municipal waste collected [b] in t*
zmieszane	570300	637516	546406	579947	425098	*mixed*
miasta	485437	526110	397560	421181	295078	*urban areas*
wieś	84863	111406	148846	158767	130019	*rural areas*
zebrane selektywnie	17050	45954	156549	181251	158592	*collected separately*
w tym:						*of which:*
papier i tektura	3064	5489	14606	16743	13326	*paper and cardboard*
szkło	5447	11940	25358	25734	23817	*glass*
tworzywa sztuczne	4909	8035	17968	22239	19706	*plastic*
metale	682	760	248	203	137	*metals*
wielkogabarytowe	1787	6055	11738	15679	14281	*largesize*
biodegradowalne	-	8113	62585	75424	64848	*biodegradable*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 183. b Dane szacunkowe.

a See general notes, item 7 on page 183. b Estimated data.

TABL. 7 (117). NIECZYSTOŚCI CIEKŁE [a]

LIQUID WASTE [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Nieczystości ciekłe [b] wywiezione w dam^3	871	1209	1532	1558	*Liquid waste [b] removed in dam^3*
miasta	351	265	459	471	*urban areas*
wieś	520	944	1074	1088	*rural areas*
w tym z gospodarstw domowych	480	882	1075	1113	*of which from households*
miasta	179	156	256	267	*urban areas*
wieś	301	726	819	846	*rural areas*
Zbiorniki bezodpływowe w tys. (stan w dniu 31 XII)	76,8	73,9	66,0	66,8	*Septic tanks in thous. (as of 31 XII)*
Przydomowe oczyszczalnie ścieków w tys. (stan w dniu 31 XII)	0,9	2,5	5,5	6,4	*Wastewater treatment facilities in thous. (as of 31 XII)*

a Dane szacunkowe; patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 183. b Ścieki gromadzone przejściowo w zbiornikach bezodpływowych.

a Estimated data; see general notes, item 8 on page 183. b Wastewater stored temporarily in septic tanks.

TABL. 8 (118). SKŁADOWISKA ODPADÓW KOMUNALNYCH
LANDFILL SITES WITH MUNICIPAL WASTE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016			*SPECIFICATION*
				ogółem *total*	miasta *urban areas*	wieś *rural areas*	
Czynne składowiska kontrolowane (stan w dniu 31 XII):							*Controlled landfill sites in operation (as of 31 XII):*
liczba	48	35	14	13	2	11	*number*
powierzchnia w ha	283	164	88	94	28	66	*area in ha*
Zrekultywowana powierzchnia kontrolowanych składowisk czynnych (w ciągu roku) w ha	-	-	11	32	8	23	*Reclaimed area of controlled landfill sites in operation (during the year) in ha*

TABL. 9 (119). TERENY ZIELENI OGÓLNODOSTĘPNEJ I OSIEDLOWEJ
Stan w dniu 31 XII
GENERALLY ACCESSIBLE GREEN AREAS AND GREEN AREAS OF HOUSING ESTATES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2005		2010		2015		2016	
	ogółem *total*	w tym miasta *of which urban areas*	ogółem *total*	w tym miasta *of which urban areas*	ogółem *total*	w tym miasta *of which urban areas*	ogółem *total*	w tym miasta *of which urban areas*
O G Ó Ł E M w ha ***T O T A L in ha***	**2979**	**2328**	**3427**	**2497**	**3504**	**2544**	**3689**	**2686**
w % powierzchni ogólnej województwa [a] *in % of total area of the Voivodship [a]*	0,2	2,1	0,2	2,2	0,2	2,4	0,2	2,5
na 1 mieszkańca [b] w m^2 *per capita [b] in m^2*	13,5	15,7	15,1	16,7	15,2	17,1	15,9	18,1
Tereny zieleni miejskiej ogólnodostępnej: *Generally accessible urban green area:*								
parki spacerowo-wypoczynkowe *strolling-recreational parks*	977	745	1065	780	1133	832	1135	832
zieleńce *lawns*	777	411	1080	526	1051	490	1057	492
Tereny zieleni osiedlowej *Green areas of housing estates*	1225	1172	1282	1191	1320	1222	1496	1362

ab W przypadku miast obliczono: a – w % powierzchni ogólnej miast, b – na 1 mieszkańca miast.
ab For urban areas calculated: a – in % of total urban areas space, b – per capita in urban areas.

Mieszkania
Dwellings

TABL. 10 (120). ZASOBY MIESZKANIOWE [a]
Stan w dniu 31 XII
DWELLING STOCKS [a]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2005	2010	2015	2016		
				ogółem *total*	miasta *urban areas*	wieś *rural areas*
Mieszkania w tys.	719,7	781,1	836,6	848,8	620,0	228,8
Dwellings in thous.						
Izby w mieszkaniach w tys.	2674,4	2973,4	3172,6	3215,8	2189,2	1026,6
Rooms in dwellings in thous.						
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m^2.....	48906,1	55203,9	60042,0	61070,5	39269,7	21800,8
Useful floor area of dwellings in thous. m^2						
Przeciętna w zasobach mieszkaniowych:						
Dwelling stocks, average:						
liczba izb w mieszkaniu	3,72	3,81	3,79	3,79	3,53	4,49
number of rooms in a dwelling						
powierzchnia użytkowa w m^2:						
useful floor area in m^2:						
1 mieszkania	67,9	70,7	71,8	72,0	63,3	95,3
per dwelling						
na 1 osobę	22,2	24,3	26,0	26,4	26,4	26,3
per person						
liczba osób [b] na:						
number of persons [b]:						
1 mieszkanie	3,06	2,91	2,76	2,73	2,40	3,62
per dwelling						
1 izbę	0,82	0,77	0,73	0,72	0,68	0,81
per room						

a Na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych. b Patrz uwagi ogólne, ust. 13 na str. 27.
a Based on balances of dwelling stocks. b See general notes, item 13 on page 27.

TABL. 11 (121). MIESZKANIA W ZASOBACH MIESZKANIOWYCH [a] WYPOSAŻONE W INSTALACJE
Stan w dniu 31 XII
DWELLINGS IN DWELLING STOCKS [a] FITTED WITH INSTALLATIONS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Mieszkania – w % – wyposażone w *Dwellings – in % – fitted with*				
		wodociąg *water supply system*	ustęp *lavatory*	łazienkę *bathroom*	gaz z sieci *gas from gas supply system*	centralne ogrzewanie *central heating*
O G Ó Ł E M	2005	98,7	94,3	91,5 [b]	58,1	81,1
T O T A L	2010	99,2	97,7	95,2	55,8	85,7
	2015	99,3	97,9	95,6	54,8	86,9
	2016	**99,3**	**98,0**	**95,7**	**54,8**	**87,3**
Miasta	2005	99,7	97,6	94,2	77,0	85,6
Urban areas	2010	99,8	99,1	97,1	72,6	88,8
	2015	99,8	99,2	97,3	71,0	89,7
	2016	**99,9**	**99,2**	**97,4**	**71,0**	**90,1**
Wieś	2005	96,1	85,3	84,2	4,8	68,4
Rural areas	2010	97,5	93,9	89,8	8,2	77,1
	2015	97,8	94,5	90,8	10,5	79,2
	2016	**97,8**	**94,6**	**90,9**	**10,9**	**79,6**

a Na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych. b Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.

a Based on balances of dwelling stocks. b Data have been changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook.

TABL. 12 (122). DODATKI MIESZKANIOWE WYPŁACONE W 2016 R.
HOUSING ALLOWANCES PAID OUT IN 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION* a – liczba wypłaconych dodatków *number of allowances paid out* b – kwota dodatków w tys. zł *amount of allowances in thous. zl* c – przeciętna wysokość dodatku w zł *average value of allowance in zl*		Ogółem *Total*	Dodatki wypłacone użytkownikom lokali *Dwellings allowances paid out to users of*					
			gminnych *gminas*	spółdzielczych *cooperatives*	wspólnot mieszkaniowych *housing cooperative*	prywatnych *private*	towarzystw budownictwa społecznego *public building society*	innych *others*
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH *IN ABSOLUTE NUMBERS*								
O G Ó Ł E M	**a**	**287471**	**118703**	**62747**	**49913**	**34361**	**10437**	**11310**
T O T A L	**b**	**55633,5**	**22998,4**	**11311,5**	**8496,1**	**8079,6**	**2323,6**	**2424,4**
	c	**193,5**	**193,7**	**180,3**	**170,2**	**235,1**	**222,6**	**214,4**
Miasta	a	247846	107521	58490	43674	20876	10185	7100
Urban areas	b	47665,1	20672,8	10398,2	7305,8	5564,5	2257,3	1466,5
	c	192,3	192,3	177,8	167,3	266,5	221,6	206,6
Wieś	a	39625	11182	4257	6239	13485	252	4210
Rural areas	b	7968,4	2325,5	913,3	1190,4	2515,1	66,3	957,8
	c	201,1	208,0	214,5	190,8	186,5	263,2	227,5
W % OGÓŁEM *IN % OF TOTAL*								
O G Ó Ł E M	**a**	**100,0**	**41,3**	**21,8**	**17,4**	**12,0**	**3,6**	**3,9**
T O T A L	**b**	**100,0**	**41,3**	**20,3**	**15,3**	**14,5**	**4,2**	**4,4**
Miasta	a	100,0	43,4	23,6	17,6	8,4	4,1	2,9
Urban areas	b	100,0	43,4	21,8	15,3	11,7	4,7	3,1
Wieś	a	100,0	28,2	10,7	15,7	34,0	0,6	10,6
Rural areas	b	100,0	29,2	11,5	14,9	31,6	0,8	12,0

TABL. 13 (123). GOSPODARKA GRUNTAMI POD BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE
ADMINISTRATION OF GROUNDS FOR DWELLING CONSTRUCTION

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Powierzchnia gruntów przekazanych inwestorom pod budownictwo *Area of grounds transferred to investors for dwelling construction*			Powierzchnia gruntów w zasobie gmin pod budownictwo mieszkaniowe *Area of grounds in gmina stocks for dwelling construction*			
		ogółem *total*	w tym *of which*		wielorodzinne *multi-family*		jednorodzinne *single-family*	
			spółdzielcze *cooperatives*	osób fizycznych *of natural persons*	razem *total*	w tym uzbrojone *of which improved*	razem *total*	w tym uzbrojone *of which improved*
		w ha *in ha*						
O G Ó Ł E M	2005	121,2	1,5	92,4	1246,5	933,7	2585,9	814,4
T O T A L	2010	130,5	19,6	92,6	1172,6	905,1	2675,1	735,1
	2015	65,2	2,2	39,2	990,8	812,3	2529,3	716,8
	2016	**69,7**	**0,5**	**52,7**	**913,2**	**791,4**	**2216,0**	**712,5**
Miasta	2005	55,4	1,5	26,6	1114,3	913,5	924,3	393,9
Urban areas	2010	52,9	19,6	23,8	1044,4	865,0	873,4	401,4
	2015	37,4	2,2	13,8	902,4	792,6	709,5	367,6
	2016	**40,1**	**0,5**	**25,3**	**893,8**	**785,0**	**710,3**	**372,5**
Wieś	2005	65,8	-	65,8	132,2	20,2	1661,6	420,5
Rural areas	2010	77,6	-	68,8	128,2	40,1	1801,7	333,7
	2015	27,8	0,0	25,4	88,4	19,7	1819,8	349,2
	2016	**29,6**	**0,0**	**27,4**	**19,4**	**6,4**	**1505,7**	**340,0**

TABL. 14 (124). MIESZKANIA, KTÓRYCH BUDOWĘ ROZPOCZĘTO
DWELLINGS IN WHICH CONSTRUCTION HAS BEGUN

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M	**9264**	**13073**	**13925**	**15527**	***T O T A L***
Spółdzielcze	572	424	-	68	*Cooperatives*
Komunalne (gminne)	112	9	87	138	*Municipal (gminas)*
Zakładowe	2	-	18	60	*Company*
Indywidualne	3822	5512	5438	6247	*Private*
Społeczne czynszowe	327	157	101	68	*Public building society*
Na sprzedaż lub wynajem	4429	6971	8281	8946	*For sale or rent*

TABL. 15 (125). MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA
DWELLINGS COMPLETED

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
Mieszkania	**9841**	**11815**	**13182**	**13155**	***Dwellings***
miasta	7453	7865	8362	8710	*urban areas*
wieś	2388	3950	4820	4445	*rural areas*
Spółdzielcze	288	537	225	161	*Cooperative*
Komunalne (gminne)	183	457	192	120	*Municipal (gmina)*
Zakładowe	2	69	34	1	*Company*
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	4551	5920	7519	7952	*For sale or rent*
Społeczne czynszowe	544	205	108	204	*Public building society*
Indywidualne	4273	4627	5104	4717	*Private*
miasta	1962	1552	1767	1600	*urban areas*
wieś	2311	3075	3337	3117	*rural areas*

TABL. 15 (125). MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA (dok.)
DWELLINGS COMPLETED (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
Mieszkania na 1000 zawartych małżeństw	**815**	**868**	**1112**	**1061**	***Dwellings per 1000 marriages contracted***
Miasta	937	901	1129	1104	*Urban areas*
Wieś	579	810	1083	986	*Rural areas*
Izby	**39328**	**46801**	**47449**	**47817**	***Rooms***
miasta	26143	26921	24896	26093	*urban areas*
wieś	13185	19880	22553	21724	*rural areas*
Spółdzielcze	938	1729	610	521	*Cooperative*
Komunalne (gminne)	417	1104	412	311	*Municipal (gmina)*
Zakładowe	14	258	125	1	*Company*
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	13029	17466	19923	21981	*For sale or rent*
Społeczne czynszowe	1523	614	282	496	*Public building society*
Indywidualne	23407	25630	26097	24507	*Private*
miasta	10457	8712	8002	7321	*urban areas*
wieś	12950	16918	18095	17186	*rural areas*
Powierzchnia użytkowa mieszkań w m^2	**953419**	**1145839**	**1137614**	**1143192**	***Useful floor area of dwellings in m^2***
miasta	609674	620870	565417	595653	*urban areas*
wieś	343745	524969	572197	547539	*rural areas*
Spółdzielcze	15773	30972	11904	10986	*Cooperative*
Komunalne (gminne)	8351	19316	7339	4624	*Municipal (gmina)*
Zakładowe	366	4302	2201	58	*Company*
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	277049	367945	417444	470508	*For sale or rent*
Społeczne czynszowe	26135	10626	5074	10185	*Public building society*
Indywidualne	625745	712678	693652	646831	*Private*
miasta	286679	248380	212330	193481	*urban areas*
wieś	339066	464298	481322	453350	*rural areas*
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m^2	**96,9**	**97,0**	**86,3**	**86,9**	***Average useful floor area per dwelling in m^2***
miasta	81,8	78,9	67,6	68,4	*urban areas*
wieś	143,9	132,9	118,7	123,2	*rural areas*
Spółdzielcze	54,8	57,7	52,9	68,2	*Cooperative*
Komunalne (gminne)	45,6	42,3	38,2	38,5	*Municipal (gmina)*
Zakładowe	183,0	62,3	64,7	58,0	*Company*
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	60,9	62,2	55,5	59,2	*For sale or rent*
Społeczne czynszowe	48,0	51,8	47,0	49,9	*Public building society*
Indywidualne	146,4	154,0	135,9	137,1	*Private*
miasta	146,1	160,0	120,2	120,9	*urban areas*
wieś	146,7	151,0	144,2	145,4	*rural areas*

TABL. 16 (126). MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG LICZBY IZB

DWELLINGS COMPLETED BY NUMBER OF ROOMS

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Grand total*	W budynkach indywidualnych *In private buildings*					W budynkach poza indywidualnymi *In non-private buildings*				
			razem *total*	w % razem – mieszkania o liczbie izb *in % of total – dwellings with specified number of rooms*				razem *total*	w % razem – mieszkania o liczbie izb *in % of total – dwellings with specified number of rooms*			
				1	2	3	4 i więcej *and more*		1	2	3	4 i więcej *and more*
O G Ó Ł E M	2005	9841	4273	0,8	3,8	9,8	85,6	5568	6,6	29,9	40,5	23,0
T O T A L	2010	11815	4627	1,0	2,4	6,0	90,6	7188	4,7	28,9	43,3	23,1
	2015	13182	5104	1,0	5,9	11,7	81,5	8078	6,8	43,8	33,6	15,9
	2016	**13155**	**4717**	**0,5**	**6,3**	**10,2**	**83,0**	**8438**	**6,4**	**36,2**	**39,1**	**18,3**
Miasta	2005	7453	1962	1,6	6,1	13,6	78,7	5491	6,7	29,9	40,5	22,9
Urban areas	2010	7865	1552	1,5	3,5	6,4	88,6	6313	4,8	31,0	42,9	21,3
	2015	8362	1767	2,3	13,5	21,0	63,2	6595	7,7	46,0	32,5	13,8
	2016	**8710**	**1600**	**1,1**	**15,1**	**19,4**	**64,3**	**7110**	**7,5**	**39,4**	**38,6**	**14,5**
Wieś	2005	2388	2311	0,2	1,8	6,5	91,5	77	-	31,2	40,2	28,6
Rural areas	2010	3950	3075	0,7	1,8	5,9	91,6	875	3,8	13,5	46,5	36,2
	2015	4820	3337	0,3	1,9	6,7	91,2	1483	2,8	33,8	38,4	25,0
	2016	**4445**	**3117**	**0,1**	**1,7**	**5,5**	**92,6**	**1328**	**0,5**	**19,5**	**41,6**	**38,4**

DZIAŁ X
EDUKACJA I WYCHOWANIE

Uwagi ogólne

1. System edukacji w Polsce funkcjonuje zgodnie z ustawą z dnia 7 IX 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1943, z późniejszymi zmianami) oraz ustawą z dnia 27 VII 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1842, z późniejszymi zmianami).

2. Prezentowane dane obejmują:

1) placówki wychowania przedszkolnego, tj. przedszkola (łącznie ze specjalnymi), oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych oraz od roku szkolnego 2008/09 – zespoły wychowania przedszkolnego i punkty przedszkolne; od roku szkolnego 2004/05 dzieci 6-letnie są objęte obowiązkiem odbycia rocznego przygotowania przedszkolnego w placówkach wychowania przedszkolnego, z wyjątkiem lat szkolnych 2011/12-2015/16, w których dotyczyło to dzieci 5-letnich;
2) szkoły dla dzieci i młodzieży oraz dla dorosłych:
   - od roku szkolnego 1999/2000 6-letnie szkoły podstawowe oraz 3-letnie gimnazja, w których nauka jest obowiązkowa; w latach szkolnych 2009/10-2013/14 oraz w roku szkolnym 2016/17 dzieci 6-letnie na wniosek rodziców mogą rozpocząć naukę w I klasie szkoły podstawowej; w roku szkolnym 2014/15 obowiązkiem szkolnym zostały objęte dzieci 6-letnie urodzone w pierwszej połowie 2008 r., a w roku szkolnym 2015/16 dzieci 6-letnie urodzone w 2009 r. oraz dzieci 7-letnie urodzone w drugiej połowie 2008 r. Dzieci urodzone w 2009 r., które w roku szkolnym 2015/16 rozpoczęły naukę w I klasie szkoły podstawowej, w roku szkolnym 2016/17 mogą kontynuować naukę w I klasie; w roku szkolnym 2016/17 przywrócono obowiązek szkolny dla dzieci 7-letnich,
   - od roku szkolnego 2002/03 szkoły ponadgimnazjalne, przy czym od roku szkolnego 2012/13 zapoczątkowany został proces likwidacji niektórych z nich (więcej – patrz ust. 5, pkt 8 na str. 198 oraz ust. 8, pkt 4 na str. 199);
3) szkoły policealne;
4) szkoły wyższe;
5) specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii, ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze;
6) placówki pozaszkolne.

3. Dane obejmują szkoły i placówki prowadzone przez jednostki administracji centralnej (rządowej), jednostki samorządu terytorialnego (gminy, powiaty i województwo) oraz inne osoby prawne i fizyczne.

CHAPTER X
EDUCATION

General notes

1. *The educational system in Poland functions according to the Education System Law dated 7 IX 1991 (uniform text Journal of Laws 2016 item 1943, with later amendments) and the Higher Education Law dated 27 VII 2005 (uniform text Journal of Laws 2016 item 1842, with later amendments).*

2. *The presented data include:*

1) pre-primary education establishments i.e. nursery schools (including special nursery schools), pre-primary sections of primary schools and ince the 2008/09 school year pre-primary education groups and pre-primary points; since the 2004/05 school year an obligatory 1 year pre-primary education has been introduced in pre-primary education establishments for children at the age of 6, excluding the 2011/12-2015/16 school years in which it concerned children at the age of 5;
2) schools for children, youth and adults:
   - *since the 1999/2000 school year, 6-year primary schools and 3-year lower secondary schools, where education is obligatory; in the 2009/10-2013/14 school years and in the 2016/17 school year children at the age of 6, at the request of parents, have been allowed to start education in the first class of primary school; in the 2014/15 school year, the first class of primary school has been obligatory for children at the age of 6 born in the first half of 2008 and in the 2015/16 school year for children at the age of 6 born in 2009, and children born in the second half of 2008 (at the age of 7). Children born in 2009, who joined first class of primary education in the 2015/16 school year, are allowed to continue their education in the first class in the 2016/17 school year; in the 2016/17 school year children at the age of 7 have been subjected to obligatory education,*
   - *since the 2002/03 school year, upper secondary schools, but from the 2012/13 school year process of liquidation of some of them (more see item 5 point 8 on page 198 and item 8, point 4 on page 199);*
3) post-secondary schools;
4) higher education institutions;
5) special education care centres, youth education centres, youth social therapy centres and rehabilitation-education centres;
6) extracurricular institutions.

3. *Data include schools and establishments managed by central (government) administration units and local government units (gminas, powiats and voivodship), as well as by other legal and private persons.*

4. Szkoły (z wyjątkiem szkół wyższych) i placówki mogą być publiczne, niepubliczne oraz niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych. Szkoła niepubliczna może uzyskać uprawnienia szkoły publicznej, jeżeli realizuje minimum programowe oraz stosuje zasady klasyfikowania i promowania uczniów ustalone przez Ministra Edukacji Narodowej, umożliwiające uzyskanie świadectw lub dyplomów państwowych. Jednostki administracji centralnej (rządowej) i jednostki samorządu terytorialnego mogą prowadzić tylko szkoły publiczne. Szkoły podstawowe i gimnazja mogą być tylko publiczne lub niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych.

Szkoły wyższe mogą być publiczne i niepubliczne; uczelnie niepubliczne tworzone są na podstawie zezwolenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

5. Szkoły dla dzieci i młodzieży (łącznie ze specjalnymi) obejmują:

1) **szkoły podstawowe**, w tym szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego (bez szkół specjalnych), szkoły filialne (bez szkół specjalnych), szkoły artystyczne niedające uprawnień zawodowych (bez szkół specjalnych), realizujące jednocześnie program szkoły podstawowej;
2) **gimnazja**, w tym szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego (bez szkół specjalnych);
3) 3-letnie **szkoły specjalne przysposabiające do pracy**;
4) 2-, 3-letnie **zasadnicze szkoły zawodowe**;
5) 3-letnie **licea ogólnokształcące**, w tym szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego (bez szkół specjalnych);
6) 4-letnie **technika**;
7) **ogólnokształcące szkoły artystyczne** dające uprawnienia zawodowe (bez szkół specjalnych), które prezentuje się z wyłączeniem szkół realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne;
8) funkcjonujące w latach szkolnych:
   - 2002/03-2013/14 – 3-letnie licea profilowane,
   - 2004/05-2012/13 – 2-letnie uzupełniające licea ogólnokształcące,
   - 2004/05-2013/14 – 3-letnie technika uzupełniające dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych.

6. Szkoły policealne – kształcące w formie dziennej, wieczorowej, zaocznej i stacjonarnej – obejmują:

1) szkoły policealne (1-, 1,5- lub 2-letnie), łącznie ze szkołami specjalnymi;
2) kolegia pracowników służb społecznych (3-letnie) – od roku szkolnego 2005/06;
3) funkcjonujące w latach szkolnych:
   - 1990/91-2015/16 nauczycielskie kolegia języków obcych (3-letnie),
   - 1991/92-2015/16 kolegia nauczycielskie (3-letnie),

   w których absolwentom nie nadawano tytułu licencjata.

4. *Schools (with the exception of higher education institutions) and establishments can be public, non-public and non-public with the competence of a public school. A non-public school can obtain the competence of a public school, if it implements the minimum programme as well as applies the principles of classifying and promoting pupils and students as established by the Minister of National Education, allowing students to obtain state certificates or diplomas. Central (government) administration units and local government units can administer public schools only. Primary schools and lower secondary schools can be public schools or non-public schools with the competence of public schools only.*

Tertiary education can be public and non-public; non-public higher education institutions are established on the basis of a permit of the Minister of Science and Higher Education.

5. Schools for children and youth *(including special schools) include:*

1) ***primary schools****, of which sports schools and athletic schools (excluding special schools), branch schools (excluding special schools), art schools not leading to professional certification (excluding special schools) simultaneously conducting a primary school programme;*
2) ***lower secondary schools****, of which sports schools and athletic schools (excluding special schools);*
3) *3-year* ***special job-training schools****;*
4) *2-, 3-year* ***basic vocational schools****;*
5) *3-year* ***general secondary schools****, of which sports schools and athletic schools (excluding special schools);*
6) *4-year* ***technical secondary schools****;*
7) ***general art schools*** *leading to professional certification (excluding special schools), excluding schools providing art education only;*
8) *functioning in the school years:*
   - *2002/03-2013/14 – 3-year specialised secondary schools,*
   - *2004/05-2012/13 – 2-year supplementary general secondary schools,*
   - *2004/05-2013/14 – 3-year supplementary technical secondary schools for graduates of basic vocational schools.*

6. Post-secondary schools *– educating in day, evening, weekend and full-time programmes from – include:*

1) *post-secondary schools (1-, 1,5- or 2-year), including special schools;*
2) *colleges of social work (3-year) – since the 2005/06 school year;*
3) *functioning in the school years:*
   - *1990/91-2015/16 foreign language teacher training colleges (3-year),*
   - *1991/92-2015/16 teacher training colleges (3-year),*

   in which graduates did not receive the title of licentiate.

7. Szkoły wyższe realizują kształcenie w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Informacje z zakresu szkół wyższych:

1) podano łącznie z nauczycielskimi kolegiami języków obcych i kolegiami nauczycielskimi, w których absolwentom nadawano się tytuł licencjata;
2) obejmują cudzoziemców studiujących w Polsce (w tym studiujący w jednostkach zamiejscowych polskich uczelni za granicą);
3) nie obejmują Polaków studiujących za granicą (z wyjątkiem osób studiujących w jednostkach zamiejscowych polskich uczelni za granicą);
4) do roku akademickiego 2012/13 nie obejmują szkół wyższych resortu obrony narodowej.

Studentów i absolwentów wykazano zgodnie z siedzibą poszczególnych szkół wyższych łącznie z filiami, zamiejscowymi podstawowymi jednostkami organizacyjnymi oraz zamiejscowymi ośrodkami dydaktycznymi.

8. Szkoły dla dorosłych kształcące w formie stacjonarnej i zaocznej – obejmują:

1) szkoły podstawowe dla dorosłych;
2) gimnazja dla dorosłych;
3) 3-letnie licea ogólnokształcące dla dorosłych;
4) funkcjonujące w latach szkolnych:
   - 2002/03-2013/14 – 2-, 3-letnie zasadnicze szkoły dla dorosłych oraz 4-letnie technika dla dorosłych,
   - 2004/05-2013/14 – 2-letnie uzupełniające licea ogólnokształcące dla dorosłych dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych,
   - 2004/05-2014/15 – 3-letnie technika uzupełniające dla dorosłych na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej,
   - 2002/03-2012/13 – 3-letnie licea profilowane dla dorosłych.

9. Prezentowane dane o nauczaniu j**ęzyka mniejszości narodowych i etnicznych** oraz **języka regionalnego** obejmują samodzielne szkoły dla dzieci i młodzieży mniejszości narodowych i etnicznych oraz posługujących się językiem regionalnym, jak również szkoły i zespoły międzyszkolne, w których organizowane są dodatkowe zajęcia z nauczania tych języków.

10. Szkoły specjalne organizowane są dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym dla młodzieży niepełnosprawnej. Kształcenie może być realizowane w systemie szkolnym lub w formie indywidualnej. Kształcenie specjalne odbywa się w szkołach ogólnodostępnych (w których tworzone są oddziały specjalne lub klasy integracyjne i ogólnodostępne), w funkcjonujących samodzielnie szkołach specjalnych oraz w specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, innych placówkach oświatowo-wychowawczych lub w placówkach wykonujących działalność leczniczą (łącznie z zakładami lecznictwa uzdrowiskowego).

***7. Tertiary education** (university level) includes full-time and part-time programmes. Data regarding tertiary education:*

1) include foreign language teacher training colleges and teacher training colleges in which graduates received the title of licentiate;
2) include foreigners studying in Poland (of which studying at organisational units of Polish higher education institutions operating abroad);
3) do not include Poles studying abroad (with an exception of persons at organisational units of Polish higher education institutions operating abroad);
4) until the 2012/13 academic year do not include academies of the Ministry of National Defence.

Data on students and graduates is given according to the seats of higher education institutions including branch sections, organisational units in another location as well as teaching centres in another location.

***8. Schools for adults** – educating in full-time and in weekend form – include:*

1) primary schools for adults;
2) lower secondary schools for adults;
3) 3-year general secondary schools for adults;
4) functioning in the school years:
   - 2002/03-2013/14 – 2-, 3-year basic vocational schools for adults and 4-year technical secondary schools for adults,
   - 2004/05-2013/14 – 2-year supplementary general secondary schools for adults for graduates of basic vocational schools,
   - 2004/05-2014/15 – 3-year supplementary technical schools for adults based on the programme of basic vocational school,
   - 2002/03-2012/13 – 3-year specialized secondary schools for adults.

***9.** Data on teaching **language of national and ethnic minorities** as well as **regional language** include independently operating schools for children and youth of national and ethnic minorities as well as students using regional language, as well as schools and interschool groups, in which additional language classes are organized.*

***10. Special schools** are organized for disabled children and youth with special educational needs of which for disabled youth. Education may be conducted within the school system or individually. Education occurs in mainstream schools (in which special or integrational and mainstream sections are established), in special schools operating independently as well as in special educational care centres, other educational institutions or in the units performing health care activities (including health resort treatment).*

11. Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze są to placówki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w wieku 3 lat i więcej, które z racji niepełnosprawności nie mogą uczęszczać do przedszkola lub szkoły.

12. Młodzieżowe ośrodki wychowawcze przeznaczone są dla młodzieży niedostosowanej społecznie. Zadaniem ośrodków jest eliminowanie przyczyn i przejawów niedostosowania społecznego oraz przygotowanie wychowanków do samodzielnego życia, zgodnie z normami prawnymi i społecznymi.

13. Młodzieżowe ośrodki socjoterapii są placówkami dla młodzieży niedostosowanej społecznie, z zaburzeniami zachowania i zagrożonej uzależnieniem w stopniu utrudniającym realizację zadań życiowych bez udzielenia specjalnej pomocy.

14. Ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze są placówkami umożliwiającymi dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim realizację obowiązku szkolnego poprzez uczestnictwo w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych.

15. Zadaniem **wychowania pozaszkolnego** jest stwarzanie młodzieży warunków sprzyjających rozwijaniu zainteresowań i uzdolnień oraz rekreacji i wypoczynku w czasie wolnym od zajęć szkolnych

Do placówek **wychowania pozaszkolnego** zaliczono: pałace młodzieży, młodzieżowe domy kultury, ogniska pracy pozaszkolnej, międzyszkolne ośrodki sportowe i inne placówki publiczne i niepubliczne.

16. Internat to placówka opiekuńczo-wychowawcza przeznaczona dla młodzieży uczęszczającej do szkół ogólnokształcących i zawodowych zlokalizowanych poza stałym miejscem zamieszkania. **Bursa** to międzyszkolna placówka pełniąca funkcję internatu.

17. Dane o **nauczycielach**, poza nauczycielami akademickimi, dotyczą nauczycieli (łącznie z nauczycielami religii) zatrudnionych przy realizacji obowiązujących zajęć edukacyjnych, tj. bez wychowawców świetlic, bibliotekarzy, prowadzących wyłącznie zajęcia pozalekcyjne itp.

Dane o **nauczycielach akademickich** zaprezentowano według faktycznej lokalizacji uczelni oraz ich jednostek zamiejscowych i dotyczą zatrudnionych na stanowiskach: profesora, docenta, adiunkta, asystenta oraz zatrudnionych na pozostałych stanowiskach dydaktycznych: starszego wykładowcy, wykładowcy, lektora, instruktora, a od roku akademickiego 2006/07 także dyplomowanego bibliotekarza i dyplomowanego pracownika dokumentacji i informacji naukowej.

Dane o nauczycielach dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

11. Special education care centres *are facilities for disabled children and youth, aged 3 and more who, for reasons of their disability, cannot attend regular nursery schools or schools.*

12. Youth education centres *are intended for socially maladjusted youth. The goal of the centres is to eliminate the causes and manifestations of the social maladjustment as well as to prepare the young people for independent life, compliant with legal and social norms.*

13. Youth social therapy centres *are centres intended for socially maladjusted youth having behavioural disorders and susceptible to addiction to a degree affecting performance of life tasks without receiving special assistance.*

14. Rehabilitation and education centres *are facilities making it possible for children and youth with a profound intellectual disability to meet their obligation to receive an education through participating in rehabilitation-education classes.*

15. Extracurricular education *offered young people favorable conditions to develop interests and aptitudes, and provided recreation and rest during timetable free time.*

Extracurricular education *establishments include: youth centres, cultural establishments for youth, extracurricular interest groups, interschool sport centres and other public and non-public establishments.*

16. *A* ***boarding school*** *is a foster and educational facility designated for youth attending general and vocational schools located outside their place of permanent residence. A* ***dormitory*** *is an interschool facility serving as a boarding school.*

17. *Data regarding* ***teachers****, excluding academic teachers, concern teachers (including teachers of religion) employed in obligatory teaching programmes, i.e., excluding community centre educators and librarians conducting exclusively extracurricular activities, etc.*

Data regarding ***academic teachers*** *is presented by actual seat of higher education institutions as well as its units in another location and concern the positions of: professor, assistant professor, tutor and assistant lecturer as well as other didactic positions: senior lecturer, lecturer, lector, instructor and since the 2006/07 academic year also qualified librarian and qualified scientific documentation and information staff.*

Data regarding teachers concern full-time and part-time paid employees in terms of full-time paid employees.

18. Studia podyplomowe – forma kształcenia, na którą są przyjmowani kandydaci posiadający kwalifikacje co najmniej pierwszego stopnia, prowadzona między innymi w uczelni, instytucie naukowym PAN, kończąca się uzyskaniem kwalifikacji podyplomowych.

19. Studia doktoranckie (studia trzeciego stopnia), prowadzone przez uprawnioną jednostkę organizacyjną uczelni, instytut naukowy PAN, instytut badawczy lub międzynarodowy instytut naukowy działający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej utworzony na podstawie odrębnych przepisów, na które są przyjmowani kandydaci posiadający kwalifikacje drugiego stopnia, kończące się uzyskaniem kwalifikacji trzeciego stopnia.

20. Dane dotyczące:

1) wychowania przedszkolnego, szkół (poza szkołami wyższymi) oraz od roku szkolnego 2008/09 – specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych, wychowania pozaszkolnego oraz internatów i burs podano według stanu na początku roku szkolnego; dane o absolwentach – na koniec roku szkolnego;
2) szkół wyższych – prezentuje się według stanu w dniu 30 XI; studenci są wykazywani tyle razy na ilu kierunkach studiują; dane o absolwentach dotyczą liczby wydanych dyplomów ukończenia studiów wyższych; absolwenci wykazani są z danego roku akademickiego; dane o studiach podyplomowych i doktoranckich oraz o nauczycielach akademickich według stanu w dniu 31 XII.

21. Współczynnik skolaryzacji:

1) **brutto** jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadającej temu poziomowi nauczania;
2) **netto** jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (w danej grupie wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadającej temu poziomowi nauczania;

22. Prezentowane informacje, z wyjątkiem danych o szkołach wyższych, od roku szkolnego 2007/08 (a w przypadku absolwentów – od roku szkolnego 2006/07) opracowano na podstawie systemu informacji oświatowej administrowanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej.

23. Dane (poza szkołami wyższymi i dla dorosłych) prezentuje się, jeśli nie zaznaczono inaczej, łącznie ze szkołami specjalnymi.

18. Post-graduate studies *– a form of tertiary education designed for graduates of first and second degree studies conducted by a higher school, scientific units of the Polish Academy of Sciences, ending with obtaining post-graduate qualifications.*

*1**9. Doctoral studies** (third-cycle doctoral studies) conducted by an authorized unit of higher school, scientific units of the Polish Academy of Sciences, scientific units or international scientific institute operating on the territory of the Republic of Poland created on the basis of separate provisions to which candidates are accepted who have already obtained qualifications during Master's studies and proceed to obtain third-cycle doctoral qualifications.*

20. Data regarding:

1) pre-primary education, schools (excluding higher education institutions) as well as since the 2008/09 school year – special education care centres, youth education centres, youth social therapy centres and rehabilitation and education centres, extracurricular education as well as boarding schools and dormitories concern the beginning of the school year; data concerning graduates – the end of the school year;
2) tertiary education are presented as of 30 XI; students are indicated correspondingly on the number of fields of education which they study; data regarding graduates concern the number of diplomas issued at the end of studies; graduates are shown from the given academic year; data regarding non-degree postgraduate programmes as well as academic teachers as of 31 XII.

21. Enrolment rate:

*1) **gross** is the relation of the number of people studying (as of the beginning of the school year) at a given educational level (regardless of age) to the population (as of 31 XII) in the age group defined as corresponding to this educational level;*
*2) **net** is the relation of the number of people studying (as of the beginning of the school year) at a given educational level (within a given age group) to the population (as of 31 XII) in the age group defined as corresponding to this educational level.*

***22.** The information presented, excluding the data on higher education institutions, since the 2007/08 school year (in the case of graduates – since the 2006/07 school year) has been completed on the basis of the Educational Information System administered by the Ministry of National Education.*

***23.** Data (excluding higher education institutions and schools for adults) are presented together with special schools, if not otherwise stated.*

Dane zbiorcze
Aggregated data

TABL. 1 (127). EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA
EDUCATION BY LEVEL

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	*SPECIFICATION*
			SZKOŁY		
			SCHOOLS		
Szkoły:					*Schools:*
podstawowe	710	700	709	706	*primary*
gimnazja	397	415	428	438	*lower secondary*
specjalne przysposabiające do pracy	18	23	27	27	*special job-training*
zasadnicze zawodowe	100	99	97	96	*basic vocational*
licea ogólnokształcące	145	143	137	139	*general secondary*
uzupełniające licea ogólnokształcące	3	5	x	x	*supplementary general secondary*
licea profilowane	94	13	x	x	*specialized secondary*
technika	136	111	104	103	*technical secondary*
technika uzupełniające	11	3	x	x	*supplementary technical secondary*
artystyczne ogólnokształcące [a]	6	8	9	7	*general art [a]*
policealne	244	198	138	138	*post-secondary*
wyższe	28 [b]	28 [b]	27	26	*higher education institutions*
dla dorosłych	247	249	107	104	*for adults*
podstawowe	1	1	-	-	*primary*
gimnazja	4	6	8	8	*lower secondary*
zasadnicze zawodowe	7	8	x	x	*basic vocational*
licea ogólnokształcące	68	92	99	96	*general secondary*
uzupełniające licea ogólnokształcące	90	105	x	x	*supplementary general secondary*
licea profilowane	4	2	x	x	*specialized secondary*
technika	31	3	x	x	*technical secondary*
technika uzupełniające	42	32	x	x	*supplementary technical secondary*

a Dające uprawnienia zawodowe; ponadto funkcjonowały szkoły artystyczne realizujące wyłącznie kształcenie artystyczne – w roku szkolnym: 2005/06 – 23 szkoły, 2010/11 – 28, 2015/16 – 27, 2016/17 – 28. b Bez szkół wyższych resortu obrony narodowej.

a Leading to professional certification; moreover, of art schools providing only art education, in the school year: 2005/06 – 23 schools, 2010/11 – 28, 2015/16 – 27, 2016/17 – 28. b Excluding academies of the Ministry of National Defence.

TABL. 1 (127). EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA (cd.)
EDUCATION BY LEVEL (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	*SPECIFICATION*
NAUCZYCIELE [a]					
TEACHERS [a]					
Szkoły:					*Schools:*
podstawowe [b]	10798	10711	12190	11799	*primary [b]*
gimnazja [b]	6683	6623	6223	6298	*lower secondary [b]*
zasadnicze zawodowe [bc]	618	1031	1038	961	*basic vocational [bc]*
licea ogólnokształcące [bd]	2666	3076	2560	2552	*general secondary [bd]*
licea profilowane [b]	582	71	x	x	*specialized secondary [b]*
technika [be]	1244	2699	2527	2561	*technical secondary [be]*
policealne	418	447	511	520	*post-secondary*
wyższe [f]	5780	6012	5841	5831	*higher education institutions [f]*
UCZNIOWIE I STUDENCI					
PUPILS AND STUDENTS					
Wychowanie przedszkolne [g]	23256	18516	26349	19853	*Pre-primary education [g]*
Szkoły:					*Schools:*
podstawowe	157947	139022	162126	151109	*primary*
gimnazja	95865	76764	68455	69015	*lower secondary*
specjalne przysposabiające do pracy	371	687	670	674	*special job-training*
zasadnicze zawodowe	15924	15528	13444	12506	*basic vocational*
licea ogólnokształcące	40582	34420	29072	28590	*general secondary*
uzupełniające licea ogólnokształcące	102	104	x	x	*supplementary general secondary*
licea profilowane	12537	847	x	x	*specialized secondary*
technika	26961	32086	29367	29863	*technical secondary*
technika uzupełniające	352	169	x	x	*supplementary technical secondary*
artystyczne ogólnokształcące [h]	636	808	717	580	*general art [h]*
policealne	18796	19924	15065	14738	*post-secondary*
wyższe	97861 [i]	105000 [i]	93391	90552	*higher education institutions*

a W roku szkolnym 2005/06 bez nauczycieli pracujących w zespołach szkół; patrz uwagi ogólne, ust. 17 na str. 200. bc Łącznie ze szkołami: b – dla dorosłych, c – specjalnymi przysposabiającymi do pracy. de Łącznie ze szkołami: d – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (dla młodzieży – do roku szkolnego 2012/13, dla dorosłych – do roku szkolnego 2013/14), e – uzupełniającymi technikami (dla młodzieży – do roku szkolnego 2013/14, dla dorosłych – do roku szkolnego 2014/15) oraz ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe. f Nauczyciele akademiccy. g Dotyczy dzieci w wieku 6 lat, w roku szkolnym 2014/15 w wieku 5-6 lat, natomiast w roku szkolnym 2015/16 w wieku 5 lat, objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego, ujętych również w tabl. 33(159) na str. 229. h Dające uprawnienia zawodowe; ponadto w szkołach artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne w roku szkolnym: 2005/06 – 2807 uczniów, 2010/11 – 2031, 2015/16 – 2260, 2016/17 – 2273. i Bez szkół wyższych resortu obrony narodowej.

a In the 2005/06 school year excluding teachers working in complexes of schools; see general notes, item 17 on page 200. bc Including: b – schools for adults, c – special job-training schools. de Including: d – supplementary general secondary schools (four youth – until the 2012/13 school year, for adults – until the 2013/14 school year), e – supplementary technical secondary schools (four youth – until the 2013/14 school year, for adults – until the 2014/15 school year) and general secondary art schools leading to professional certification. f Academic teachers. g Concerns children aged 6, in the 2014/15 school year aged 5-6, in the 2015/16 school year aged 5, attending pre-primary education establishments also described in table 33(159) on page 229. h Leading to professional certification; moreover, in art schools providing only art education in the school year: 2005/06 – 2807 students, 2010/11 – 2031, 2015/16 – 2260, 2016/17 – 2273. i Excluding academies of the Ministry of National Defence.

TABL. 1 (127). EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA (dok.)
EDUCATION BY LEVEL (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	*SPECIFICATION*
UCZNIOWIE I STUDENCI (dok.) *PUPILS AND STUDENTS (cont.)*					
Szkoły (dok.):					*Schools (cont.):*
dla dorosłych	21246	20277	11964	11056	*for adults*
podstawowe	10	12	-	-	*primary*
gimnazja	427	697	339	303	*lower secondary*
zasadnicze zawodowe	685	793	x	x	*basic vocational*
licea ogólnokształcące	9650	8792	11625	10753	*general secondary*
uzupełniające licea ogólnokształcące	4787	7966	x	x	*supplementary general secondary*
licea profilowane	282	50	x	x	*specialized secondary*
technika	3096	174	x	x	*technical secondary*
technika uzupełniające	2309	1793	x	x	*supplementary technical secondary*
ABSOLWENCI *GRADUATES*					
Szkoły:					*Schools:*
podstawowe	28428	23309	22795	•	*primary*
gimnazja	31384	24803	21725	•	*lower secondary*
specjalne przysposabiające do pracy	14	132	153	•	*special job-training*
zasadnicze zawodowe	5198	5046	3838	•	*basic vocational*
licea ogólnokształcące	12761	11352	9365	•	*general secondary*
uzupełniające licea ogólnokształcące	18	44	x	x	*supplementary general secondary*
licea profilowane	4326	274	x	x	*specialized secondary*
technika	5311	7257	6079	•	*technical secondary*
technika uzupełniające	x	37	x	x	*supplementary technical secondary*
artystyczne ogólnokształcące [a]	91	155	80	•	*general art [a]*
policealne	6361	4812	4840	•	*post-secondary*
wyższe	19491 [b]	27148 [b]	22992	•	*higher education institutions*
dla dorosłych	6471	4703	3232	•	*for adults*
podstawowe	12	13	-	•	*primary*
gimnazja	123	127	105	•	*lower secondary*
zasadnicze zawodowe	147	175	x	x	*basic vocational*
licea ogólnokształcące	3254	1701	3127	•	*general secondary*
uzupełniające licea ogólnokształcące	1047	2376	x	x	*supplementary general secondary*
licea profilowane	-	9	x	x	*specialized secondary*
technika	1888	28	x	x	*technical secondary*
technika uzupełniające	x	274	x	x	*supplementary technical secondary*

a Dające uprawnienia zawodowe; ponadto w szkołach artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne w roku szkolnym: 2005/06 – 458 absolwentów, 2010/11 – 237, 2015/16 – 232. b Bez szkół wyższych resortu obrony narodowej.

Ź r ó d ł o: dane – z wyjątkiem szkół wyższych – Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Leading to professional certification; moreover, in art schools providing only art education in the school year: 2005/06 – 458 graduates, 2010/11 – 237, 2015/16 – 232. b Excluding academies of the Ministry of National Defence.

S o u r c e: data – with the exception of the higher education institutions – of the Ministry of National Education.

TABL. 2 (128). SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	2005/06	2010/11	2015/16
	szkoły *schools*				uczniowie i studenci *pupils and students*				absolwenci *graduates*		
Szkoły podstawowe	**710**	**700**	**709**	**706**	**157947**	**139022**	**162126**	**151109**	**28428**	**23309**	**22795**
Primary schools											
Jednostki administracji centralnej (rządowej) *Central (government) administration units*	3	2	2	2	267	198	258	259	59	25	37
Jednostki samorządu terytorialnego *Local government units*	668	645	623	619	154400	134327	152403	140514	27892	22720	21642
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne *Associations and other social organisations*	23	28	38	38	1562	2023	3840	3846	252	275	489
Organizacje wyznaniowe *Religious organisations*	6	6	8	8	952	1079	1443	1343	104	163	218
Pozostałe *Others*	10	19	38	39	766	1395	4182	5147	121	126	409
Gimnazja	**397**	**415**	**428**	**438**	**95865**	**76764**	**68455**	**69015**	**31384**	**24803**	**21725**
Lower secondary schools											
Jednostki administracji centralnej (rządowej) *Central (government) administration units*	2	2	1	2	44	34	18	14	3	17	6
Jednostki samorządu terytorialnego *Local government units*	351	362	366	370	92791	72670	63528	63725	30465	23506	20172
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne *Associations and other social organisations*	18	19	23	27	844	981	1392	1600	252	341	414
Organizacje wyznaniowe *Religious organisations*	11	9	12	12	1519	1589	1746	1762	458	599	556
Pozostałe *Others*	15	23	26	27	667	1490	1771	1914	206	340	577
Zasadnicze szkoły zawodowe [a]	**118**	**122**	**124**	**123**	**16295**	**16215**	**14114**	**13180**	**5212**	**5178**	**3991**
Basic vocational schools [a]											
Jednostki administracji centralnej (rządowej) *Central (government) administration units*	2	1	2	2	6	12	20	19	-	-	7
Jednostki samorządu terytorialnego *Local government units*	116	115	112	111	16289	15473	13019	11996	5212	5023	3738
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne *Associations and other social organisations*	-	1	1	1	-	7	14	13	-	5	2
Pozostałe *Others*	-	5	9	9	-	723	1061	1152	-	150	244

a Łącznie ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy.
a Including special job-training schools.

TABL. 2 (128). SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH (cd.)

SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	2005/06	2010/11	2015/16
	szkoły *schools*				uczniowie i studenci *pupils and students*				absolwenci *graduates*		
Licea ogólnokształcące [a]	**148**	**148**	**137**	**139**	**40684**	**34524**	**29072**	**28590**	**12779**	**11396**	**9365**
General secondary schools [a]											
Jednostki samorządu terytorialnego *Local government units*	115	110	97	94	38718	32376	26710	26011	12215	10687	8662
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne *Associations and other social organisations*	9	9	9	10	359	357	320	374	113	130	99
Organizacje wyznaniowe *Religious organisations*	11	10	9	9	980	890	830	856	264	275	275
Pozostałe *Others*	13	19	22	26	627	901	1212	1349	187	304	329
Licea profilowane	**94**	**13**	**x**	**x**	**12537**	**847**	**x**	**x**	**4326**	**274**	**x**
Specialized secondary schools											
Jednostki samorządu terytorialnego *Local government units*	91	11	x	x	12429	776	x	x	4308	265	x
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne *Associations and other social organisations*	1	-	x	x	21	-	x	x	6	-	x
Pozostałe *Others*	2	2	x	x	87	71	x	x	12	9	x
Technika [b]	**153**	**122**	**113**	**110**	**27949**	**33063**	**30084**	**30443**	**5402**	**7449**	**6159**
Technical secondary schools [b]											
Jednostki administracji centralnej (rządowej) *Central (government) administration units*	4	5	5	4	581	903	886	732	89	194	101
Jednostki samorządu terytorialnego *Local government units*	144	106	93	91	27276	31106	27845	27924	5305	7072	5928
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne *Associations and other social organisations*	1	1	1	1	11	32	97	193	-	9	-
Pozostałe *Others*	4	10	14	14	81	1022	1256	1594	8	174	130
Szkoły policealne	**244**	**198**	**138**	**138**	**18796**	**19924**	**15065**	**14738**	**6361**	**4812**	**4840**
Post-secondary schools											
Jednostki administracji centralnej (rządowej) *Central (government) administration units*	2	2	1	1	113	86	63	61	31	14	16
Jednostki samorządu terytorialnego *Local government units*	83	38	25	24	8724	3181	1992	1777	2952	1091	813
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne *Associations and other social organisations*	12	9	8	8	521	474	379	344	311	240	243
Pozostałe *Others*	147	149	104	105	9438	16183	12631	12556	3067	3467	3768

ab Łącznie ze szkołami: a – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2012/13), b – technikami uzupełniającymi (do roku szkolnego 2013/14) i artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe.

ab Including: a – supplementary general secondary schools (until the 2012/13 school year), b – supplementary technical secondary schools (until the 2013/14 school year) and general art schools leading to professional certification.

TABL. 2 (128). SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH (dok.)
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	2005/06	2010/11	2015/16
	szkoły *schools*				uczniowie i studenci *pupils and students*				absolwenci *graduates*		
Szkoły wyższe	**28** [a]	**28** [a]	**27**	**26**	**97861** [a]	**105000** [a]	**93391**	**90552**	**19491** [a]	**27148** [a]	**22992**
Higher education institutions											
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	8	8	9	9	72451	75180	71592	68736	14780	19146	17387
Central (government) administration units											
Pozostałe	20	20	18	17	25410	29820	21799	21816	4711	8002	5605
Others											
Szkoły dla dorosłych	**247**	**249**	**107**	**104**	**21246**	**20277**	**11964**	**11056**	**6471**	**4703**	**3232**
Schools for adults											
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	6	6	3	3	393	430	213	167	113	147	50
Central (government) administration units											
Jednostki samorządu terytorialnego	136	85	34	36	13389	8063	3730	3379	4091	1735	909
Local government units											
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	15	16	7	6	599	633	384	331	261	261	156
Associations and other social organisations											
Pozostałe	90	142	63	59	6865	11151	7637	7179	2006	2560	2117
Others											

a Bez szkół wyższych resortu obrony narodowej.

Ź r ó d ł o: dane – z wyjątkiem szkół wyższych – Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Excluding academies of the Ministry of National Defence.

S o u r c e: data – with the exception of the higher education institutions – of the Ministry of National Education.

TABL. 3 (129). UCZNIOWIE WEDŁUG GRUP WIEKU
PUPILS AND STUDENTS BY AGE GROUPS

GRUPY WIEKU *AGE GROUPS*	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17
	w % ludności danej grupy wieku *in % of population of a given age group*			
7–12 [a] lat	99,0	95,4	93,4	93,4
13–15	98,4	96,0	93,9	93,6
16–18	94,2	93,4	92,9	92,7
19–21 lat	27,7	25,9	24,9	25,6

a W roku szkolnym 2015/16 – grupa wieku 6-12 lat.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a In the 2015/16 school year – age group 6-12.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 4 (130). WSPÓŁCZYNNIK SKOLARYZACJI

ENROLMENT RATE

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Grupy wieku *Age groups*	2005/06			2010/11			2015/16			2016/17		
		ogółem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*	ogółem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*	ogółem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*	ogółem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*
		w % *in %*											
BRUTTO *GROSS*													
Szkoły: *Schools*													
podstawowe [a] *primary [a]*	7-12	100,6	101,1	100,0	99,0	99,3	98,7	90,7	90,4	91,0	96,7	96,6	96,8
gimnazja *lower secondary*	13–15	101,9	103,5	101,1	100,1	101,8	98,3	99,1	100,3	97,8	101,1	101,9	100,3
zasadnicze zawodowe [b] *basic vocational [b]*	16–18	16,9	23,2	10,3	19,7	25,8	13,3	19,3	24,2	14,1	18,5	23,4	13,3
licea ogólnokształcące [c] *general secondary [c]*	16–18	67,5	58,8	76,6	60,5	51,4	70,1	55,6	47,7	64,0	55,1	46,7	63,9
technika [d] *technical secondary [d]*	16–18	33,1	37,8	28,3	40,6	43,9	37,2	41,1	43,8	38,3	42,6	46,3	38,9
policealne *post-secondary*	19–21	16,5	15,2	17,9	20,1	11,3	27,2	18,9	10,6	27,6	19,1	10,2	28,4
NETTO *NET*													
Wychowanie przedszkolne [e] *Pre-primary education [e]*	6	98,9	99,1	98,6	80,4	82,1	78,7	97,4	97,4	97,4	73,2	76,3	70,0
Szkoły: *Schools:*													
podstawowe [a] *primary [a]*	7-12	98,8	98,9	98,8	95,2	95,3	95,2	89,9	89,2	90,6	91,5	91,6	91,4
gimnazja *lower secondary*	13–15	95,6	95,1	96,1	92,9	92,2	93,7	91,3	90,8	91,8	91,2	90,7	91,7
zasadnicze zawodowe [b] *basic vocational [b]*	16–18	14,4	19,5	9,1	16,8	21,7	11,6	16,3	20,4	12,0	15,5	19,5	11,2
licea ogólnokształcące [c] *general secondary [c]*	16–18	52,7	42,6	63,3	41,9	32,4	52,0	40,1	31,1	49,4	40,2	31,0	49,9
technika [d] *technical secondary [d]*	16–18	21,5	23,9	18,9	28,6	30,4	26,7	31,1	33,4	28,6	31,8	34,8	28,8
policealne *post-secondary*	19–21	10,2	10,0	10,3	6,6	8,7	4,5	5,7	3,1	8,4	5,4	2,7	8,2

a W roku szkolnym 2015/16 dotyczy dzieci w wieku 6-12 lat. b-d Łącznie ze szkołami: b – specjalnymi przysposabiającymi do pracy, c – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi i liceami profilowanymi (w roku szkolnym 2005/06 i 2010/11), d – technikami uzupełniającymi (w roku szkolnym 2005/06 i 2010/11) i artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. e Dotyczy dzieci objętych obowiązkową edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego, za wyjątkiem roku szkolnego 2015/16 – dotyczy dzieci w wieku 5 lat.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a In the 2015/16 school year concerns children aged 6-12. b-d Including: b – special job-training schools, c – supplementary general and specialized secondary schools (in the 2005/06 and 2010/11 school year), d – supplementary technical secondary schools (in the 2005/06 and 2010/11 school year) and general art schools leading to professional certification. e Concerns children attending obligatory pre-primary education establishments, excluding the 2015/16 school year – concerns children aged 5.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

Uwaga do tablic 5(131) i 6(132)

W podziale według języków obcych jedna osoba może być wykazana więcej niż jeden raz.

Note to tables 5(131) and 6(132)

In the division by foreign languages one person may be indicated more than once.

TABL. 5 (131). UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH [a]

PUPILS AND STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH AND IN POST-SECONDARY SCHOOLS [a]

LATA *YEARS* JĘZYKI OBCE *FOREIGN LANGUAGES*		Ogółem *Grand total*	W % ogółu uczniów w szkołach *In % of total pupils and students in schools*								
			podstawowych *primary*			gimnazjach *lower secondary*	zasadniczych zawodowych [b] *basic vocational* [b]	liceach ogólnokształcących [c] *general secondary* [c]	liceach profilowanych *specialized secondary*	technikach [d] *technical secondary* [d]	policealnych [e] *post-secondary* [e]
			razem *total*	miasta *urban areas*	wieś *rural areas*						
NAUCZANIE OBOWIĄZKOWE *OBLIGATORY EDUCATION*											
Angielski	2005/06	215622	40,0	45,9	31,4	71,4	33,0	97,2	91,0	90,2	39,6
English	2010/11	275006	90,2	92,5	86,5	88,2	46,4	97,8	98,2	94,7	43,7
	2015/16	298780	96,7	96,6	96,8	96,9	57,1	99,2	x	98,8	58,9
	2016/17	**281547**	**97,4**	**96,9**	**98,1**	**97,4**	**64,1**	**99,5**	**x**	**97,5**	**56,3**
Francuski	2005/06	7878	0,2	0,3	-	0,8	0,4	10,4	6,9	5,5	0,8
French	2010/11	6514	0,0	0,0	-	2,0	0,3	10,5	-	3,8	-
	2015/16	6026	0,1	0,1	-	2,9	1,1	9,2	x	3,7	-
	2016/17	**5857**	**0,0**	**0,1**	**-**	**2,6**	**1,2**	**10,3**	**x**	**2,8**	**-**
Niemiecki	2005/06	133412	16,1	11,5	24,0	36,2	41,3	77,9	89,1	81,5	9,7
German	2010/11	121175	11,1	9,0	14,5	64,0	36,4	68,4	93,7	78,6	1,4
	2015/16	103910	3,8	4,1	3,2	73,1	29,4	61,3	x	82,7	5,5
	2016/17	**106064**	**4,3**	**5,0**	**3,1**	**77,1**	**30,4**	**61,9**	**x**	**81,1**	**4,9**
Rosyjski	2005/06	10707	0,2	0,1	0,6	0,6	15,1	6,8	10,4	11,2	0,7
Russian	2010/11	6286	0,1	0,1	0,1	1,8	4,5	6,3	-	5,5	0,4
	2015/16	6218	0,0	0,0	-	2,4	4,3	8,5	x	4,9	0,0
	2016/17	**5889**	**0,0**	**0,1**	**-**	**2,1**	**4,7**	**8,4**	**x**	**4,6**	**-**
Hiszpański	2005/06	1574	0,0	0,0	0,0	1,0	-	1,3	-	-	0,2
Spanish	2010/11	2398	0,1	0,1	-	0,8	-	4,3	-	0,6	-
	2015/16	6485	0,7	0,9	0,4	3,3	-	9,8	x	0,9	-
	2016/17	**8144**	**0,8**	**1,1**	**0,4**	**4,0**	**-**	**12,8**	**x**	**1,4**	**-**
Włoski	2005/06	8	-	-	-	-	-	0,0	-	-	-
Italian	2010/11	281	-	-	-	0,3	-	0,3	-	-	-
	2015/16	442	-	-	-	0,2	-	0,9	x	0,2	-
	2016/17	**644**	**0,1**	**0,1**	**-**	**0,3**	**-**	**1,0**	**x**	**0,2**	**-**
Inne	2005/06	3661	0,1	0,0	0,2	0,6	-	7,1	-	-	1,0
Others	2010/11	1224	0,2	-	0,5	-	-	2,7	-	-	0,1
	2015/16	690	0,1	0,0	0,1	0,2	-	1,6	x	0,0	0,1
	2016/17	**1072**	**0,2**	**0,3**	**-**	**0,1**	**-**	**0,8**	**x**	**1,6**	**0,1**

a W roku szkolnym 2005/06 – stan w dniu 31 XII. b-d Łącznie ze szkołami: b – specjalnymi przysposabiającymi do pracy od roku szkolnego 2005/06, c – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2012/13), d – technikami uzupełniającymi (do roku szkolnego 2013/14) oraz artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. e Z wyjątkiem roku szkolnego 2005/06 dane nie obejmują kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych i kolegiów pracowników służb społecznych.

a In the 2005/06 school year – as of 31 XII. b-d Including: b – special job-training schools since the 2005/06 school year, c – supplementary general secondary schools (until the 2012/13 school year), d – supplementary technical secondary schools (until the 2013/14 school year) and general art schools leading to professional certification. e Except for the 2005/06 school year data do not include teacher training colleges, foreign language teacher training colleges and colleges of social work.

TABL. 5 (131). UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH [a] (dok.)

PUPILS AND STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH AND IN POST-SECONDARY SCHOOLS [a] (cont.)

LATA *YEARS* JĘZYKI OBCE *FOREIGN LANGUAGES*		Ogółem *Grand total*	W % ogółu uczniów w szkołach *In % of total pupils and students in schools*								
			podstawowych *primary*			gimnazjach *lower secondary*	zasadniczych zawodowych [b] *basic vocational* [b]	liceach ogólnokształcących [c] *general secondary* [c]	liceach profilowanych *specialized secondary*	technikach [d] *technical secondary* [d]	policealnych [e] *post-secondary* [e]
			razem *total*	miasta *urban areas*	wieś *rural areas*						
NAUCZANIE DODATKOWE [f] *ADDITIONAL EDUCATION* [f]											
Angielski	2005/06	58760	31,0	32,4	28,8	10,0	-	0,4	0,2	0,1	-
English	2010/11	11217	4,3	3,4	5,7	6,1	-	0,8	-	0,5	0,3
	2015/16	1828	0,8	0,5	1,4	0,4	-	0,5	x	-	0,2
	2016/17	**1580**	**0,7**	**0,5**	**1,0**	**0,7**	**-**	**0,0**	**x**	**0,2**	**0,3**
Francuski	2005/06	1338	0,3	0,4	0,2	0,7	-	0,5	-	-	-
French	2010/11	1239	0,2	0,2	0,2	0,6	-	1,1	-	0,4	-
	2015/16	797	0,1	0,2	0,1	0,2	-	1,1	x	0,3	-
	2016/17	**1315**	**0,2**	**0,2**	**0,1**	**1,0**	**-**	**0,2**	**x**	**1,1**	**-**
Niemiecki	2005/06	35931	11,0	10,6	11,8	19,0	-	0,6	0,2	0,1	-
German	2010/11	25120	9,2	9,1	9,3	13,5	0,3	3,3	-	2,0	0,5
	2015/16	18668	5,5	5,0	6,4	11,4	0,1	5,1	x	1,3	0,2
	2016/17	**18674**	**5,1**	**4,4**	**6,4**	**7,7**	**-**	**2,8**	**x**	**4,1**	**0,5**
Inne	2005/06	3272	0,5	0,6	0,4	1,5	-	2,5	0,3	0,1	1,1
Others	2010/11	3276	0,3	0,2	0,4	1,3	0,3	5,4	-	0,1	-
	2015/16	2652	0,6	0,9	0,1	1,1	-	3,0	x	0,2	-
	2016/17	**2064**	**0,7**	**1,0**	**0,0**	**0,6**	**-**	**1,9**	**x**	**0,3**	**-**

a W roku szkolnym 2005/06 – stan w dniu 31 XII. b-d Łącznie ze szkołami: b – specjalnymi przysposabiającymi do pracy od roku szkolnego 2005/06, c – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2012/13), d – technikami uzupełniającymi (do roku szkolnego 2013/14) oraz artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. e Z wyjątkiem roku szkolnego 2005/06 dane nie obejmują kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych i kolegiów pracowników służb społecznych. f Prowadzone w ramach godzin będących do dyspozycji dyrektora szkoły.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a In the 2005/06 school year – as of 31 XII. b-d Including: b – special job-training schools since the 2005/06 school year, c – supplementary general secondary schools (until the 2012/13 school year), d – supplementary technical secondary schools (until the 2013/14 school year) and general art schools leading to professional certification. e Except for the 2005/06 school year data do not include teacher training colleges, foreign language teacher training colleges and colleges of social work. f Conducted during the hours which are at the disposal of a headperson.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 6 (132). UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DOROSŁYCH [a]

STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR ADULTS [a]

LATA *YEARS* JĘZYKI OBCE *FOREIGN LANGUAGES*		Ogółem *Total*	W % ogółu uczniów w szkołach *In % of total students in schools*				
			gimnazjach *lower secondary*	zasadniczych zawodowych *basic vocational*	liceach ogólnokształcących [b] *general secondary* [b]	liceach profilowanych *specialized secondary*	technikach [c] *technical secondary* [c]
Angielski	2005/06	10071	67,7	33,3	50,4	17,0	40,9
English	2010/11	15478	87,2	45,4	77,5	18,0	76,2
	2015/16	10664	76,4	x	89,5	x	x
	2016/17	**9466**	**100,0**	**x**	**85,2**	**x**	**x**
Francuski	2005/06	37	-	-	0,1	-	0,4
French							
Niemiecki	2005/06	6234	31,4	38,7	25,3	47,2	38,0
German	2010/11	3210	13,8	30,3	14,4	82,0	21,0
	2015/16	968	16,8	x	7,8	x	x
	2016/17	**697**	**-**	**x**	**6,5**	**x**	**x**
Rosyjski	2005/06	3212	-	8,6	17,2	17,4	11,6
Russian	2010/11	1173	-	-	6,9	-	1,1
	2015/16	108	-	x	0,9	x	x
	2016/17	**63**	**-**	**x**	**0,6**	**x**	**x**

a Dane dotyczą nauczania obowiązkowego; w roku szkolnym 2005/06 stan w dniu 31 XII. bc Łącznie ze szkołami: b – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2013/14), c – technikami uzupełniającymi (do roku szkolnego 2014/15).

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Data concern obligatory education; in the 2005/06 school year as of 31 XII. bc Including: b – supplementary general secondary schools (until the 2013/14 school year), c – supplementary technical secondary schools (until the 2014/15 school year).

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 7 (133). KSZTAŁCENIE OSÓB ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI [a]

EDUCATION OF PEOPLE WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	2005/06	2010/11	2015/16	*SPECIFICATION*
	uczniowie *pupils and students*				absolwenci *graduates*			
Szkoły podstawowe	5739	4795	3357	3704	1017	964	526	*Primary schools*
w tym specjalne	2165	1645	1493	1491	519	372	299	*of which special*
Gimnazja	4603	3726	1752	1825	1112	1135	565	*Lower secondary schools*
w tym specjalne	2309	1736	1620	1487	656	492	507	*of which special*
Specjalne szkoły przysposabiające do pracy	371	687	670	674	14	132	153	*Special job-training schools*
Zasadnicze szkoły zawodowe	1452	936	1036	956	452	293	247 [b]	*Basic vocational schools*
w tym specjalne	1359	823	833	749	420	275	234	*of which special*
Licea ogólnokształcące [c]	286	385	358	387	92	124	115	*General secondary schools [c]*
w tym specjalne	9	122	35	39	-	49	7	*of which special*
Licea profilowane	183	19	x	x	35	9	x	*Specialized secondary schools*
w tym specjalne	40	11	x	x	11	6	x	*of which special*
Technika [d]	119	114	211	220	20	18	22 [b]	*Technical secondary schools [d]*
w tym specjalne	54	38	25	20	12	-	7	*of which special*
Szkoły policealne	10	14	-	-	4	14	-	*Post-secondary schools*
w tym specjalne	-	14	-	-	-	14	-	*of which special*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 10 na str. 199. b W przypadku szkół ogólnodostępnych dane dotyczą absolwentów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe lub kwalifikacje w zawodzie. cd Łącznie z: c – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2012/13), d – technikami uzupełniającymi (do roku szkolnego 2013/14) oraz szkołami artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a See general notes, item 10 on page 199. b In the case of mainstream schools data concern graduates with statement of special education needs, who passed examination confirming vocational qualifications (carried out both on the basis of the former and the new care curriculum for vocational education). cd Including: c – supplementary general secondary schools (until the 2012/13 school year), d – supplementary technical secondary schools (until the 2013/14 school year) as well as general art schools leading to professional certification.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 8 (134). SPECJALNE OŚRODKI SZKOLNO-WYCHOWAWCZE, MŁODZIEŻOWE OŚRODKI WYCHOWAWCZE, MŁODZIEŻOWE OŚRODKI SOCJOTERAPII ORAZ OŚRODKI REWALIDACYJNO-WYCHOWAWCZE

SPECIAL EDUCATION CARE CENTRES, YOUTH EDUCATION CENTRES, YOUTH SOCIAL THERAPY CENTRES AND REHABILITATION AND EDUCATION CENTRES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005 [a]	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
SPECJALNE OŚRODKI SZKOLNO-WYCHOWAWCZE *SPECIAL EDUCATION CARE CENTRES*					
Ośrodki	26	24	23	23	*Centres*
Miejsca	1827	1539	1481	1335	*Places*
Wychowankowie	1531	1098	803	701	*Residents*
w tym:					*of which:*
niesłyszący i słabo słyszący	123	81	56	49	*deaf and hard of hearing*
z niepełnosprawnością ruchową [b]	2	-	2	1	*with impaired motor skills [b]*
niepełnosprawni intelektualnie [c]	1337	892	661	571	*with intellectual disability [c]*
zagrożeni niedostosowaniem społecznym	14	36	1	-	*threatened with social maladjustment*
MŁODZIEŻOWE OŚRODKI WYCHOWAWCZE *YOUTH EDUCATION CENTRES*					
Ośrodki	3	3	3	3	*Centres*
Miejsca	262	299	295	297	*Places*
Wychowankowie	261	299	292	275	*Residents*

a Stan w dniu 31 X. b Od 2013 r. dotyczy wychowanków z niepełnosprawnością ruchową i afazją. c Do 2015 r. wykazywani jako wychowankowie z upośledzeniem umysłowym.

a As of 31 X. b Since 2013 – has concerned residents with impaired motor skills and with aphasia. c Until 2015 indicated as residents with mental impairment.

TABL. 8 (134). SPECJALNE OŚRODKI SZKOLNO-WYCHOWAWCZE, MŁODZIEŻOWE OŚRODKI WYCHOWAWCZE, MŁODZIEŻOWE OŚRODKI SOCJOTERAPII ORAZ OŚRODKI REWALIDACYJNO--WYCHOWAWCZE (dok.)

SPECIAL EDUCATION CARE CENTRES, YOUTH EDUCATION CENTRES, YOUTH SOCIAL THERAPY CENTRES AND REHABILITATION AND EDUCATION CENTRES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005 [a]	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
MŁODZIEŻOWE OŚRODKI SOCJOTERAPII *YOUTH SOCIAL THERAPY CENTRES*					
Ośrodki	1	2	3	3	*Centres*
Miejsca	30	144	216	216	*Places*
Wychowankowie	26	144	194	199	*Residents*
OŚRODKI REWALIDACYJNO-WYCHOWAWCZE *REHABILITATION AND EDUCATION CENTRES*					
Ośrodki	7	14	23	24	*Centres*
Miejsca	74	543	869	911	*Places*
Wychowankowie	280	413	674	722	*Residents*
w tym:					*of which:*
niepełnosprawni intelektualnie w stopniu głębokim [b]	60	181	307	329	*with a profound intellectual disability* [b]
z niepełnosprawnościami sprzężonymi	133	232	367	393	*with multiple disability*

a Stan w dniu 31 X. b Do 2015 r. wykazywani jako wychowankowie z upośledzeniem umysłowym.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a As of 31 X. b Until 2015 indicated as residents with mental impairment.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 9 (135). WYCHOWANIE POZASZKOLNE

EXTRACURRICULAR EDUCATION

RODZAJE PLACÓWEK *KIND OF INSTITUTIONS*		Placówki *Institutions*	Uczestnicy stałych i okresowych form zajęć [a] *Participants of permanent and temporary forms of pursuits* [a]							
			ogółem *total*	informatycznych *computer science*	technicznych *technical*	przedmiotowych [b] *subject* [b]	artystycznych *arts*	sportowych *sports*	turystyczno-krajoznawczych *tourist and touring*	innych *others*
O G Ó Ł E M ***T O T A L***	2005 [c]	29	31590	-	335	2207	10770	12199	-	6079
	2010	33	26037	415	280	1911	11559	6151	321	5400
	2015	33	32140	565	85	6005	14165	5224	241	5855
	2016	**34**	**28781**	**476**	**96**	**5743**	**13002**	**4544**	**281**	**4639**
Pałace młodzieży *Youth centres*		1	2092	69	-	286	1309	311	-	117
Młodzieżowe domy kultury *Cultural establishments for youth*		5	6020	56	81	282	4743	726	-	132
Ogniska pracy pozaszkolnej *Extracurricular interest groups*		5	1228	36	-	15	759	186	-	232
Międzyszkolne ośrodki sportowe *Interschool sport centres*		7	4369	-	15	-	-	3197	281	876
Inne placówki [d] *Other institutions* [d]		16	15072	315	-	5160	6191	124	-	3282

a Biorący systematyczny udział w pracy kół w okresie od 1 X (w 2005 r. – od 1 XI) roku poprzedzającego rok badany do 30 IX (w 2005 r. – do 31 X) roku badanego. b Do 2007 r. nazywane naukowymi. c Stan w dniu 31 X. d Placówki specjalistyczne oraz placówki niepubliczne.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Systematic participation in extracurricular activities in period from 1 X (in 2005 – from 1 XI) of the year preceding the surveyed year to 30 IX (in 2005 – to 31 X) of the surveyed year. b Until 2007 called scientific. c As of 31 X. d Specialized institutions and non-public institutions.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 10 (136). INTERNATY I BURSY SZKÓŁ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)
BOARDING-SCHOOLS AND DORMITORIES FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016/17		2005/06 [a]	2010/11	2015/16	2016/17		SPECIFICATION
	placówki *establishments*	miejsca *beds*	korzystający *boarders*					
			ogółem *total*				na 100 miejsc *per 100 beds*	
O G Ó Ł E M	**33**	**3211**	**2723**	**2136**	**2642**	**2517**	**78**	***T O T A L***
Internaty	29	2613	2327 [b]	1516	1875	1926	74	*Boarding schools*
szkoły podstawowe i gimnazja	4	224	-	42	100 [c]	175	78	*primary and lower secondary schools*
zasadnicze szkoły zawodowe i technika [d]	19	1677	440	1082	1317 [c]	1174	70	*basic vocational and technical secondary schools [d]*
licea ogólnokształcące	6	712	230	392	458	577	81	*general secondary schools*
Bursy	4	598	396	620	767	591	99	*Dormitories*

a Stan w dniu 31 X. b W dalszym podziale nie uwzględniono internatów zespołów szkół – 1657. c Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika. d Łącznie ze szkołami artystycznymi ogólnokształcącymi, policealnymi oraz kolegiami pracowników służb społecznych.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a As of 31 X. b In further division data on boarding schools of schools in unitary setting are not included – 1657. c Data have been changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook. d Including general art schools, post-secondary schools and colleges of social work.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 11 (137). DOMY I STOŁÓWKI STUDENCKIE
STUDENT DORMITORIES AND CANTEENS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06 [a]	2010/11 [a]	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
DOMY STUDENCKIE *STUDENT DORMITORIES*					
Domy	34	34	39	38	*Dormitories*
Miejsca	8590	7987	8238	7929	*Beds*
Korzystający:					*Boarding:*
studenci	7382	7225	6891	6490	*students*
w % ogółu studentów	7,5	6,9	7,4	7,2	*in % of total students*
doktoranci	x	69	117	123	*students of doctoral studies*
w % ogółu doktorantów	x	3,3	3,9	4,1	*in % of total students of doctoral studies*
STOŁÓWKI STUDENCKIE *STUDENT CANTEENS*					
Stołówki	5	4	5	5	*Canteens*
Miejsca	816	776	882	882	*Places*

a Bez szkól wyższych resortu obrony narodowej.

a Excluding academies of the Ministry of National Defence.

TABL. 12 (138). STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH OTRZYMUJĄCY STYPENDIA [a]

STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS RECEIVING SCHOLARSHIPS [a]

SZKOŁY	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17				*SCHOOLS*
				ogółem [b] *total [b]*	w tym otrzymujący stypendia *of which scholarships recipients*		otrzymujący stypendia w % ogółu studentów danego typu szkoły *scholarship recipients in % of total students of a given type of schools*	
					socjalne *social*	rektora dla najlepszych studentów *vice-chancellor to the best students*		
O G Ó Ł E M	**26105**	**20917**	**16846**	**15895**	**7270**	**5737**	**17,6**	***T O T A L***
Uniwersytety	7087	5516	5528	5105	2237	1905	19,4	*Universities*
Wyższe szkoły techniczne	4589	4276	3576	3286	1649	1124	15,5	*Technical universities*
Wyższe szkoły ekonomiczne	2257	1553	1567	1594	563	696	13,0	*Academies of economics*
Wyższe szkoły pedagogiczne	2980	1816	781	752	352	199	25,4	*Higher teacher education schools*
Uniwersytety medyczne	1429	1275	800	811	347	343	15,6	*Medical universities*
Wyższe szkoły morskie	2208	1680	1103	1127	527	446	21,1	*Maritime universities*
Akademie wychowania fizycznego	1138	614	619	577	307	192	19,3	*Physical academies*
Wyższe szkoły artystyczne	640	464	359	383	216	116	22,5	*Fine arts academies*
Pozostałe szkoły wyższe	3777	3723	1859	1680	734	565	17,7	*Other higher education institutions*
Szkoły wyższe resortu obrony narodowej	x	x	654	580	338	151	19,5	*Academies of the Ministry of National Defence*

a Od roku akademickiego 2010/11 bez stypendiów przyznawanych przez ministrów oraz stypendiów finansowanych z funduszy unijnych. b W podziale według rodzajów stypendiów jedna osoba może być wykazana więcej niż jeden raz.

a Since the 2010/11 academic year excluding scholarships granted by ministers and scholarships financed from European funds. b In the division by type of scholarships one person may be indicated more than once.

Szkoły dla dzieci i młodzieży
Schools for children and youth

TABL. 13 (139). SZKOŁY PODSTAWOWE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)

PRIMARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2005/06			2010/11			2015/16			2016/17		
	ogółem *total*	miasta *urban areas*	wieś *rural areas*	ogółem *total*	miasta *urban areas*	wieś *rural areas*	ogółem *total*	miasta *urban areas*	wieś *rural areas*	ogółem *total*	miasta *urban areas*	wieś *rural areas*
Szkoły ..... *Schools*	667	230	437	657	235	422	665	251	414	662	253	409
w tym: *of which:*												
sportowe i mistrzostwa sportowego ..... *sports and athletic*	5	5	-	7	7	-	12	12	-	11	11	-
filialne ..... *branch*	25	2	23	16	2	14	13	-	13	10	-	10
artystyczne [a] ..... *arts* [a]	1	1	-	1	1	-	1	1	-	1	1	-
Pomieszczenia szkolne ..... *Classrooms*	8317	4302	4015	9199	4768	4431	•	•	•	•	•	•
Oddziały ..... *Sections*	7466	4181	3285	7029	3850	3179	8219	4712	3507	7875	4509	3366
Uczniowie ..... *Pupils*	155782	95625	60157	137377	83861	53516	160633	99950	60683	149618	93690	55928
w tym kobiety ..... *of which females*	75785	46649	29136	67142	40810	26332	78611	48925	29686	72991	45629	27362
w tym I klasa ..... *of which 1st grade*	24165	14751	9414	23585	14532	9053	35133	22108	13025	14481	8583	5898
w tym szkoły: *of which schools:*												
sportowe i mistrzostwa sportowego ..... *sports and athletic*	1186	1186	-	2644	2644	-	4903	4903	-	4203	4203	-
filialne ..... *branch*	711	42	669	408	51	357	378	-	378	232	-	232
artystyczne [a] ..... *arts* [a]	253	253	-	193	193	-	255	255	-	256	256	-
Absolwenci ..... *Graduates*	27909	17326	10583	22937	13810	9127	22496	13732	8764	•	•	•
w tym kobiety ..... *of which females*	13665	8501	5164	11240	6776	4464	11077	6829	4248	•	•	•
w tym szkoły: *of which schools:*												
sportowe i mistrzostwa sportowego ..... *sports and athletic*	256	256	-	408	408	-	653	653	-	•	•	•
filialne ..... *branch*	31	-	31	5	-	5	-	-	-	•	•	•
artystyczne [a] ..... *arts* [a]	52	52	-	23	23	-	36	36	-	•	•	•
Liczba uczniów na: *Number of pupils per:*												
1 szkołę ..... *school*	234	416	138	209	357	127	242	398	147	226	370	137
1 pomieszczenie szkolne *classroom*	19	22	15	15	18	12	•	•	•	•	•	•
1 oddział ..... *section*	21	23	18	20	22	17	20	21	17	19	21	17

a Dotyczy szkół realizujących jednocześnie program szkoły podstawowej.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Concerns schools simultaneously conducting the primary school programme.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 14 (140). GIMNAZJA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)

LOWER SECONDARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2005/06			2010/11			2015/16			2016/17		
	ogółem *total*	miasta *urban areas*	wieś *rural areas*	ogółem *total*	miasta *urban areas*	wieś *rural areas*	ogółem *total*	miasta *urban areas*	wieś *rural areas*	ogółem *total*	miasta *urban areas*	wieś *rural areas*
Gimnazja ..... *Lower secondary*	351	177	174	370	188	182	381	193	188	390	199	191
w tym szkoły: *of which schools:*												
sportowe i mistrzostwa sportowego ..... *sports and athletic*	7	7	-	9	9	-	11	11	-	13	13	-
z oddziałami przysposabiającymi do pracy [a] ..... *with job-training sections* [a]	6	5	1	4	3	1	6	5	1	8	7	1
Pomieszczenia szkolne ..... *Classrooms*	3828	2576	1252	4487	2893	1594	•	•	•	•	•	•
Oddziały ..... *Sections*	3857	2504	1353	3349	2110	1239	3018	1890	1128	3053	1908	1145
Uczniowie ..... *Students*	93556	61741	31815	75028	48841	26187	66835	43769	23066	67528	44182	23346
w tym kobiety ..... *of which females*	44981	29699	15282	36088	23591	12497	32525	21150	11375	33068	21587	11481
w tym I klasa ..... *of which 1st grade*	30189	19759	10430	25172	16278	8894	22821	14870	7951	23244	15130	8114
w tym szkoły: *of which schools:*												
sportowe i mistrzostwa sportowego ..... *sports and athletic*	806	806	-	1373	1373	-	1232	1232	-	1635	1635	-
z oddziałami przysposabiającymi do pracy [a] ..... *with job-training sections* [a]	2612	2375	237	1753	1491	262	1314	1139	175	1472	1305	167
Absolwenci ..... *Graduates*	30728	20325	10403	24311	15865	8446	21218	13885	7333	•	•	•
w tym kobiety ..... *of which females*	15124	10002	5122	11913	7785	4128	10347	6727	3620	•	•	•
w tym szkoły: *of which schools:*												
sportowe i mistrzostwa sportowego ..... *sports and athletic*	344	344	-	304	304	-	454	454	-	•	•	•
z oddziałami przysposabiającymi do pracy [a] ..... *with job-training sections* [a]	833	768	65	330	239	91	504	451	53	•	•	•
Liczba uczniów na: *Number of students per:*												
1 szkołę ..... *school*	267	349	183	203	260	144	175	227	123	173	222	122
1 pomieszczenie szkolne *classroom*	24	24	25	17	17	16	•	•	•	•	•	•
1 oddział ..... *section*	24	25	25	22	23	21	22	23	20	22	23	20

a Na podbudowie programowej VI klasy szkoły podstawowej.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Based on 6th grade primary school.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 15 (141). ZASADNICZE SZKOŁY ZAWODOWE DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)
BASIC VOCATIONAL SCHOOLS FOR YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	*SPECIFICATION*
Szkoły	77	79	75	74	*Schools*
Oddziały	531	595	611	635	*Sections*
Uczniowie	14565	14705	12611	11757	*Students*
w tym kobiety	4250	4645	4406	4028	*of which females*
w tym I klasa	6339	6235	4643	4270	*of which 1st grade*
Absolwenci	4778	4771	3604	•	*Graduates*
w tym kobiety	1665	1761	1263	•	*of which females*

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 16 (142). UCZNIOWIE I ABSOLWENCI ZASADNICZYCH SZKÓŁ ZAWODOWYCH DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych) WEDŁUG PODGRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA
STUDENTS AND GRADUATES OF BASIC VOCATIONAL SCHOOLS FOR YOUTH (excluding special schools) BY NARROW FIELDS OF EDUCATION

PODGRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA [a]	2015/16	2016/17	2015/16 [b]	*NARROW FIELDS OF EDUCATION [a]*
	uczniowie *students*		absolwenci *graduates*	
O G Ó Ł E M	**12611**	**11757**	**1325**	***T O T A L***
Artystyczna	111	94	10	*Arts*
Biznesu i administracji	1770	1629	392	*Business and administration*
Inżynieryjno-techniczna	4743	4597	319	*Engineering and engineering trades*
Produkcji i przetwórstwa	1630	1480	103	*Manufacturing and processing*
Architektury i budownictwa	919	812	95	*Architecture and construction*
Rolnicza	78	80	12	*Agriculture*
Leśna	20	-	-	*Forestry*
Usług dla ludności	3340	3065	394	*Personal services*

a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013). b W podziale według podgrup kierunków kształcenia dane dotyczą absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe lub kwalifikacje w zawodzie.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013). b In the division by the narrow fields of education data concern the graduates who passed examination confirming vocational qualifications (carried out both on the basis of the former and the new core curriculum for vocational education).

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 17 (143). LICEA OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA MŁODZIEŻY [a] (bez szkół specjalnych)

GENERAL SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH [a] (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	*SPECIFICATION*
Szkoły	147	141	133	135	*Schools*
Oddziały	1412	1276	1106	1090	*Sections*
Uczniowie	40675	34402	29037	28551	*Students*
w tym kobiety	23744	20671	17508	17280	*of which females*
w tym I klasa	13873	11287	9674	9519	*of which 1st grade*
Absolwenci	12779	11347	9358	•	*Graduates*
w tym kobiety	7623	6854	5646	•	*of which females*

a W latach szkolnych 2005/06 i 2010/11 łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a In the 2005/06 and 2010/11 school years including supplementary general secondary schools.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 18 (144). TECHNIKA DLA MŁODZIEŻY [a] (bez szkół specjalnych)

TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH [a] (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	*SPECIFICATION*
Szkoły	143	113	103	102	*Schools*
Oddziały	988	1277	1207	1221	*Sections*
Uczniowie	27259	32217	29342	29843	*Students*
w tym kobiety	11306	14296	13109	13066	*of which females*
w tym I klasa	9113	9082	8425	8564	*of which 1st grade*
Absolwenci	5299	7294	6072	•	*Graduates*
w tym kobiety	2219	3302	2864	•	*of which females*

a W latach szkolnych 2005/06 i 2010/11 łącznie z technikami uzupełniającymi, z wyjątkiem absolwentów w roku szkolnym 2005/06.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a In the 2005/06 and 2010/11 school years including supplementary technical secondary schools, except of graduates in the 2005/06 school year.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 19 (145). UCZNIOWIE I ABSOLWENCI TECHNIKÓW DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych) WEDŁUG PODGRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA

STUDENTS AND GRADUATES OF TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH (excluding special schools) BY NARROW FIELDS OF EDUCATION

PODGRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA [a]	2015/16	2016/17	2015/16 [b]	*NARROW FIELDS OF EDUCATION [a]*
	uczniowie *students*		absolwenci *graduates*	
O G Ó Ł E M	**29342**	**29843**	**3886**	***T O T A L***
Artystyczna	32	111	-	*Arts*
Społeczna	2704	2544	539	*Social and behavioural sciences*
Biznesu i administracji	3520	3788	458	*Business and administration*
Nauk o środowisku	183	-	-	*Environment*
Technologii teleinformacyjnych	4593	4856	557	*Information and Communication Technologies (ICTs)*

a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013). b W podziale według podgrup kierunków kształcenia dane dotyczą absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe lub kwalifikacje w zawodzie.

a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013). b In the division by the narrow fields of education data concern the graduates who passed examination confirming vocational qualifications (carried out both on the basis of the former and the new core curriculum for vocational education).

TABL. 19 (145). UCZNIOWIE I ABSOLWENCI TECHNIKÓW DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych) WEDŁUG PODGRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA (dok.)

STUDENTS AND GRADUATES OF TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH (excluding special schools) BY NARROW FIELDS OF EDUCATION (cont.)

PODGRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA[a]	2015/16	2016/17	2015/16[b]	*NARROW FIELDS OF EDUCATION*[a]
	uczniowie *students*		absolwenci *graduates*	
Inżynieryjno-techniczna	5717	6171	574	*Engineering and engineering trades*
Produkcji i przetwórstwa	605	602	70	*Manufacturing and processing*
Architektury i budownictwa	2126	1781	325	*Architecture and construction*
Rolnicza	501	812	64	*Agriculture*
Leśna	249	258	35	*Forestry*
Weterynaryjna	298	339	17	*Veterinary*
Usług dla ludności	7713	7244	1139	*Personal services*
Usług transportowych	1101	1337	108	*Transport services*

a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013). b W podziale według podgrup kierunków kształcenia dane dotyczą absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe lub kwalifikacje w zawodzie.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013). b In the division by the narrow fields of education data concern the graduates who passed examination confirming vocational qualifications (carried out both on the basis of the former and the new core curriculum for vocational education).

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 20 (146). SZKOŁY ARTYSTYCZNE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

ART SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	*SPECIFICATION*
SZKOŁY ARTYSTYCZNE NIEDAJĄCE UPRAWNIEŃ ZAWODOWYCH *ART SCHOOLS NOT LEADING TO PROFESSIONAL CERTIFICATION*					
Szkoły	24	29	28	29	*Schools*
w tym kształcące wyłącznie w zakresie przedmiotów artystycznych	23	28	27	28	*of which schooling only in the art subjects*
Uczniowie	3060	2224	2515	2529	*Students*
w tym kobiety	1982	1426	1688	1701	*of which females*
Absolwenci	510	260	268	•	*Graduates*
w tym kobiety	328	173	173	•	*of which females*
SZKOŁY ARTYSTYCZNE DAJĄCE UPRAWNIENIA ZAWODOWE *ART SCHOOLS LEADING TO PROFESSIONAL CERTIFICATION*					
Szkoły	9	15	13	12	*Schools*
w tym kształcące wyłącznie w zakresie przedmiotów artystycznych	3	7	4	5	*of which schooling only in the art subjects*
Uczniowie	976	1167	1101	1128	*Students*
w tym kobiety	688	846	812	827	*of which females*
Absolwenci	135	188	150	•	*Graduates*
w tym kobiety	108	133	114	•	*of which females*
W tym ogólnokształcące szkoły artystyczne *Of which general art schools*					
Szkoły	6	8	9	7	*Schools*
Uczniowie	636	808	717	580	*Students*
w tym kobiety	456	601	567	488	*of which females*
Absolwenci	138	155	80	•	*Graduates*
w tym kobiety	93	110	64	•	*of which females*

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

Szkoły policealne
Post-secondary schools

TABL. 21 (147). SZKOŁY POLICEALNE (bez szkół specjalnych)
POST-SECONDARY SCHOOLS (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	*SPECIFICATION*
Szkoły	244	197	138	138	*Schools*
Oddziały	828	846	754	739	*Sections*
Uczniowie	18796	19910	15065	14738	*Students*
w tym kobiety	10021	13175	10755	10721	*of which females*
Absolwenci	6361	4798	4840	•	*Graduates*
tym kobiety	3979	3513	3735	•	*of which females*

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 22 (148). UCZNIOWIE I ABSOLWENCI SZKÓŁ POLICEALNYCH (bez szkół specjalnych) WEDŁUG PODGRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA
STUDENTS AND GRADUATES OF POST-SECONDARY SCHOOLS (excluding special schools) BY NARROW FIELDS OF EDUCATION

PODGRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA [a]	2015/16	2016/17	2015/16 [b]	*NARROW FIELDS OF EDUCATION* [a]
	uczniowie *students*		absolwenci *graduates*	
O G Ó Ł E M	**15065**	**14738**	**3010**	***T O T A L***
Artystyczna	535	669	145	*Arts*
Społeczna	432	567	72	*Social and behavioural sciences*
Dziennikarstwa i informacji	83	22	-	*Journalism and information*
Biznesu i administracji	3128	2793	317	*Business and administration*
Technologii teleinformacyjnych	975	1029	66	*Information and Communication Technologies (ICTs)*
Inżynieryjno-techniczna	20	10	27	*Engineering and engineering trades*
Rolnicza	-	18	27	*Agricultural*
Weterynaryjna	160	160	40	*Veterinary*
Medyczna	3848	3452	1383	*Health*
Opieki społecznej	508	336	127	*Welfare*
Usług dla ludności	1772	1895	288	*Personal services*
Higieny i bezpieczeństwa pracy	1820	1997	223	*Hygiene and occupational health services*
Ochrony i bezpieczeństwa	339	242	59	*Security services*
Usług transportowych	547	486	49	*Transport services*
Pozostałe podgrupy	898	1062	187	*Other narrow fields*

a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013). b W podziale według podgrup kierunków kształcenia dane dotyczą absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe lub kwalifikacje w zawodzie.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013). b In the division by the narrow fields of education data concern the graduates who passed examination confirming vocational qualifications (carried out both on the basis of the former and the new core curriculum for vocational education).

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

Szkoły wyższe
Tertiary education (university level)

TABL. 23 (149). SZKOŁY WYŻSZE
HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Szkoły *Schools*	Nauczyciele akademiccy [a] *Academic teachers* [a]	Studenci *Students*	Absolwenci [b] *Graduates* [b]	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M ..... 2005/06 [c]	28	5780	97861	19491	***T O T A L***
2010/11 [c]	28	6012	105000	27148	
2015/16	27	5841	93391	22992	
2016/17	**26**	**5831**	**90552**	•	
Uniwersytety	1	1685	26305	7036	*Universities*
Wyższe szkoły techniczne	1	1230	21241	5474	*Technical universities*
Wyższe szkoły ekonomiczne	2	198	12305	2269	*Academies of economics*
Wyższe szkoły pedagogiczne	1	350	2966	851	*Higher teacher education schools*
Uniwersytety medyczne	1	916	5204	862	*Medical universities*
Wyższe szkoły morskie	1	324	5343	1134	*Maritime universities*
Akademie wychowania fizycznego	1	166	2997	681	*Physical academies*
Wyższe szkoły artystyczne	2	357	1700	582	*Fine arts academies*
Pozostałe szkoły wyższe	15	393	9511	3336	*Other higher education institutions*
Szkoły wyższe resortu obrony narodowej	1	212	2980	767	*Academies of the Ministry of National Defence*

a Pełno- i niepełnozatrudnieni w przeliczeniu na pełne etaty, zatrudnieni w pełnym wymiarze godzin w więcej niż jednej szkole wyższej wykazani zostali w każdym miejscu pracy; patrz uwagi ogólne, ust. 17 na str. 200. b W podziale według typów szkół – z roku akademickiego 2015/16. c Bez szkół wyższych resortu obrony narodowej.

a Full-time and part-time employed converted into full-time equivalent units, teachers employed full-time in more than one institution have been shown in all workplaces; see general notes, item 17 on page 200. b According to type of school – from the 2015/16 academic year. c Excluding academies of the Ministry of National Defence.

TABL. 24 (150). FILIE, ZAMIEJSCOWE PODSTAWOWE JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE ORAZ ZAMIEJSCOWE OŚRODKI DYDAKTYCZNE SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG LOKALIZACJI W ROKU AKADEMICKIM 2016/17

BRANCHES SECTIONS, BASIC ORGANIZATIONAL UNITS AND TEACHING CENTRES IN ANOTHER LOCATION OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS IN THE 2016/17 ACADEMIC YEAR BY PLACE OF RESIDENCE

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Filie i zamiejscowe podstawowe jednostki organizacyjne *Branch sections and basic organizational units in another location*	Studenci [a] *Students [a]*				Absolwenci [ab] *Graduates [ab]*			
		ogółem *total*	w tym kobiety *of which females*	z liczby ogółem na studiach *of total number by study system*		ogółem *total*	w tym kobiety *of which females*	z liczby ogółem studiów *of total number study system*	
				stacjonarnych *full-time programmes*	niestacjonarnych *part-time programmes*			stacjonarnych *full-time programmes*	niestacjonarnych *part-time programmes*
O G Ó Ł E M ..... *T O T A L*	**7**	**2011**	**1292**	**96**	**1915**	**585**	**427**	**28**	**557**
lokalizacja według województw: *residence by voivodships:*									
Pomorskie	5	1619	985	96	1523	361	248	28	333
Warmińsko-mazurskie	1	67	55	-	67	17	14	-	17
Zachodniopomorskie	1	325	252	-	325	207	165	-	207

a Ujęci również w pozostałych tablicach dotyczących studentów i absolwentów. b Z roku akademickiego 2015/16.

U w a g a. Ponadto na terenie województwa pomorskiego funkcjonowało 6 filii i zamiejscowych podstawowych jednostek organizacyjnych szkół wyższych (2585 studentów i 590 absolwentów), mających siedzibę jednostki macierzystej poza województwem pomorskim.

a Also shown in the other tables regarding students and graduates. b From the 2015/16 academic year.

N o t e. Moreover, in Pomorskie Voivodship there were 6 branch sections and basic organizational units of higher education institutions (2585 students and 590 graduates) which headquarters were located outside the territory of Pomorskie Voivodship.

TABL. 25 (151). STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ
STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY SYSTEM AND TYPE OF SCHOOLS

TYPY SZKÓŁ		Ogółem *Grand total*	W tym kobiety *Of which females*	Z liczby ogółem na studiach *Of grand total number by study system*				*TYPE OF SCHOOLS*
				stacjonarnych [a] *full-time programmes* [a]		niestacjonarnych [b] *part-time programmes* [b]		
				razem *total*	w tym kobiety *of which females*	razem *total*	w tym kobiety *of which females*	
O G Ó Ł E M	2005/06 [c]	97861	55346	51374	27228	46487	28118	***T O T A L***
	2010/11 [c]	105000	61420	57116	30811	47884	30609	
	2015/16	93391	53557	60736	33960	32655	19597	
	2016/17	**90552**	**52195**	**59282**	**33354**	**31270**	**18841**	
Uniwersytety		26305	18132	20007	13729	6298	4403	*Universities*
Wyższe szkoły techniczne		21241	8536	18541	7794	2700	742	*Technical universities*
Wyższe szkoły ekonomiczne		12305	7112	2284	1286	10021	5826	*Academies of economics*
Wyższe szkoły pedagogiczne		2966	1992	1999	1361	967	631	*Higher teacher education schools*
Uniwersytety medyczne		5204	3707	4605	3259	599	448	*Medical universities*
Wyższe szkoły morskie		5343	1782	3560	1166	1783	616	*Maritime universities*
Akademie wychowania fizycznego		2997	1428	2451	1222	546	206	*Physical academies*
Wyższe szkoły artystyczne		1700	1215	1577	1136	123	79	*Fine arts academies*
Pozostałe szkoły wyższe		9511	6943	1640	1188	7871	5755	*Other higher education institutions*
Szkoły wyższe resortu obrony narodowej		2980	1348	2618	1213	362	135	*Academies of the Ministry of National Defence*

ab Dane dla roku akademickiego 2005/06 dotyczą studiów: a – dziennych, b – wieczorowych, zaocznych i eksternistycznych. c Bez szkół wyższych resortu obrony narodowej.

ab Data for the 2005/06 academic year concern: a – day study system, b – evening, weekend and extramural study system. c Excluding academies of the Ministry of National Defence.

TABL. 26 (152). ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ
GRADUATES OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY SYSTEM AND TYPE OF SCHOOLS

TYPY SZKÓŁ		Ogółem *Grand total*	W tym kobiety *Of which females*	Z liczby ogółem na studiach *Of grand total number by study system*				*TYPE OF SCHOOLS*
				stacjonarnych [a] *full-time programmes* [a]		niestacjonarnych [b] *part-time programmes* [b]		
				razem *total*	w tym kobiety *of which females*	razem *total*	w tym kobiety *of which females*	
O G Ó Ł E M	2005/06 [c]	19491	12887	8487	5081	11004	7806	***T O T A L***
	2010/11 [c]	27148	17636	13588	7860	13560	9776	
	2014/15	24072	15579	14899	9204	9173	6375	
	2015/16	**22992**	**14945**	**14642**	**9118**	**8350**	**5827**	
Uniwersytety		7036	5260	5132	3808	1904	1452	*Universities*
Wyższe szkoły techniczne		5474	2462	4954	2298	520	164	*Technical universities*
Wyższe szkoły ekonomiczne		2269	1477	394	258	1875	1219	*Academies of economics*
Wyższe szkoły pedagogiczne		851	644	586	448	265	196	*Higher teacher education schools*
Uniwersytety medyczne		862	666	813	625	49	41	*Medical universities*
Wyższe szkoły morskie		1134	575	677	318	457	257	*Maritime universities*
Akademie wychowania fizycznego		681	403	539	326	142	77	*Physical academies*
Wyższe szkoły artystyczne		582	412	518	367	64	45	*Fine arts academies*
Pozostałe szkoły wyższe		3336	2604	379	278	2957	2326	*Other higher education institutions*
Szkoły wyższe resortu obrony narodowej		767	442	650	392	117	50	*Academies of the Ministry of National Defence*

ab Dane dla roku akademickiego 2005/06 dotyczą studiów: a – dziennych, b – wieczorowych, zaocznych i eksternistycznych. c Bez szkół wyższych resortu obrony narodowej.

ab Data for the 2005/06 academic year concern: a – day study system, b – evening, weekend and extramural study system. c Excluding academies of the Ministry of National Defence.

TABL. 27 (153). NAUCZYCIELE AKADEMICCY [a] W SZKOŁACH WYŻSZYCH

ACADEMIC TEACHERS [a] IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	2005/06 [b]	2010/11	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
	ogółem *total*				w tym kobiety *of which females*				
O G Ó Ł E M	**5780**	**6012**	**5841**	**5831**	**2351**	**2639**	**2639**	**2633**	***T O T A L***
Profesorowie	1162	1310	1452	1479	225	303	404	423	*Professors*
w tym z tytułem naukowym profesora	520 [c]	564	628	635	85 [c]	104	134	135	*of which titled only*
Docenci	33 [c]	70	41	35	11 [c]	30	19	15	*Assistant professors*
w tym ze stopniem naukowym doktora habilitowanego	9 [c]	4	-	-	1 [c]	-	-	-	*of which with scientific degree of habilitated doctor [d] (HD)*
Adiunkci	2112 [c]	2484	2274	2245	876 [c]	1136	1104	1089	*Tutors*
w tym ze stopniem naukowym doktora habilitowanego	175 [c]	196	342	357	48 [c]	55	137	151	*of which with scientific degree of habilitated doctor [d] (HD)*
Asystenci	1153	909	733	767	549	484	408	414	*Assistant lecturers*
Pozostali	1320 [c]	1239	1341 [e]	1305	690 [c]	686	704	692	*Others*

a Pełno- i niepełnozatrudnieni w przeliczeniu na pełne etaty; nauczyciele zatrudnieni w pełnym wymiarze godzin w więcej niż jednej szkole wyższej wykazani zostali w każdym miejscu pracy; patrz uwagi ogólne, ust. 17 na str. 200. b Pełnozatrudnieni. c Bez wyższych szkół zawodowych. e Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.

a Full-time and part-time employed converted into full-time equivalent units; teachers employed full-time in more than one institution have been shown in all workplaces; see general notes, item 17 on page 200. b Full-time employed. c Excluding higher vocational schools. d The habilitated doctors degree (HD), which is higher than a doctorate (second doctorate), is peculiar to Poland. The degree is awarded on the basis of an appropriate dissertation and is necessary for obtaining the title of professor and a professorial post in scientific institutions. e Data have been changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook.

TABL. 28 (154). CUDZOZIEMCY [a] – STUDENCI I ABSOLWENCI WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ

FOREIGNERS [a] – STUDENTS AND GRADUATES BY STUDY SYSTEM AND TYPE OF SCHOOLS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Studenci *Students*		Absolwenci [b] *Graduates [b]*		SPECIFICATION
	ogółem *total*	w tym kobiety *of which females*	ogółem *total*	w tym kobiety *of which females*	
O G Ó Ł E M ..... 2005/06 [c]	442	229	32	22	***T O T A L***
2010/11 [c]	1114	563	138	63	
2015/16	2476	1266	314	190	
2016/17	**2916**	**1463**	•	•	
studia: stacjonarne	2652	1341	279	164	*studies: full-time programmes*
niestacjonarne	264	122	35	26	*part-time programmes*
Uniwersytety	396	274	81	52	*Universities*
Wyższe szkoły techniczne	524	168	36	13	*Technical universities*
Wyższe szkoły ekonomiczne	385	194	43	29	*Academies of economics*
Wyższe szkoły pedagogiczne	183	118	4	3	*Higher teacher education schools*
Uniwersytety medyczne	867	451	91	53	*Medical universities*
Wyższe szkoły morskie	90	17	2	-	*Maritime universities*
Akademie wychowania fizycznego	30	12	-	-	*Physical academies*
Wyższe szkoły artystyczne	91	67	20	12	*Fine arts academies*
Pozostałe szkoły wyższe	267	158	36	27	*Other higher education institutions*
Szkoły wyższe resortu obrony narodowej	83	4	1	1	*Academies of the Ministry of National Defence*

a Ujęci również w pozostałych tablicach dotyczących studentów i absolwentów. b W podziale według form studiów i typów szkół – z roku akademickiego 2015/16. c Bez szkół wyższych resortu obrony narodowej.

a Also shown in the other tables regarding students and graduates. b According to study system and type of school – from the 2015/16 academic year. c Excluding academies of the Ministry of National Defence.

TABL. 29 (155). STUDIA PODYPLOMOWE I DOKTORANCKIE
POSTGRADUATE AND DOCTORAL STUDIES

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	2005/06	2010/11	2015/16	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17
	słuchacze [a] *postgraduate students [a]*				wydane świadectwa słuchaczom *certificates issued to postgraduate students*			uczestnicy studiów doktoranckich *students of doctoral students*			
O G Ó Ł E M ..... ***T O T A L***	**5893**	**9426**	**7888**	**7911**	**5144**	**6317**	**5736**	**1604**	**2040**	**2969**	**2986**
w tym kobiety ..... *of which females*	4418	7089	6040	6063	3776	4658	4423	845	1208	1764	1791
Uniwersytety ..... *Universities*	2017	2345	1753	1769	1815	1842	1326	883	1268	1609	1609
Wyższe szkoły techniczne ..... *Technical universities*	866	1394	1044	1148	804	1339	827	495	508	667	627
Wyższe szkoły ekonomiczne *Academies of economics*	419	1504	1085	1153	419	805	965	-	-	-	-
Wyższe szkoły pedagogiczne *Higher teacher education schools*	240	325	134	117	288	295	131	-	-	115	126
Uniwersytety medyczne ..... *Medical universities*	13	315	206	183	12	231	184	143	173	276	283
Wyższe szkoły morskie ..... *Maritime universities*	165	250	52	29	129	185	50	-	-	49	52
Akademie wychowania fizycznego *Physical academies*	248	179	50	67	262	34	42	46	46	51	49
Wyższe szkoły artystyczne .... *Fine arts academies*	8	6	2	11	3	2	3	-	7	71	93
Pozostałe szkoły wyższe ..... *Other higher education institutions*	1917	3108	3304	3193	1412	1584	2034	-	-	-	-
Szkoły wyższe resortu obrony narodowej ..... *Academies of the Ministry of National Defence*	x	x	258	241	x	x	174	x	x	87	106
Instytuty naukowe PAN [b] ..... *Scientific institutes of the Polish Academy of Sciences [b]*	-	-	-	-	-	-	-	37	38	44	41

a Do roku akademickiego 2011/12 dla studiów trwających: do 1 roku – stan w dniu rozpoczęcia zajęć, 1 rok i dłużej – stan w dniu 31 XII. b W roku akademickim 2005/06 określane jako instytuty naukowo-badawcze i placówki PAN.

a Until the 2011/12 academic year for studies lasting: up to 1 year – as of beginning of the academic year, 1 year and longer – as of 31 XII. b In the 2005/06 academic year – scientific-research institutes and institutions of the Polish Academy of Sciences.

TABL. 30 (156). STUDIA PODYPLOMOWE WEDŁUG PODGRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA W ROKU AKADEMICKIM 2016/17

POSTGRADUATE STUDIES BY NARROW FIELDS OF EDUCATION IN THE 2016/17 ACADEMIC YEAR

PODGRUPA KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA [a]	Słuchacze *Students*	Wydane świadectwa [b] *Certificates issued* [b]	*NARROW FIELD OF EDUCATION* [a]
O G Ó Ł E M	**7911**	**5736**	***T O T A L***
Pedagogiczna	3105	1821	*Education*
Interdyscyplinarnych programów i kwalifikacji związanych z edukacją	33	-	*Interdisciplinary programmes and qualifications related to education*
Programów i kwalifikacji związanych ze sztuką i przedmiotami humanistycznymi nieokreślonymi dalej	10	3	*Programmes and qualifications related to arts and humanities not further defined*
Artystyczna	86	72	*Arts*
Humanistyczna (z wyłączeniem języków)	36	53	*Humanities (except languages)*
Językowa	168	115	*Languages*
Społeczna	390	374	*Social and behavioural sciences*
Dziennikarstwa i informacji	26	23	*Journalism and information*
Biznesu i administracji	2150	1843	*Business and administration*
Prawna	219	203	*Law*
Biologiczna	-	12	*Biological and related sciences*
Nauk o środowisku	42	5	*Environment*
Fizyczna	53	29	*Physical sciences*
Matematyczna i statystyczna	19	22	*Mathematics and statistics*
Interdyscyplinarnych programów i kwalifikacji obejmujących nauki przyrodnicze, matematykę i statystykę	21	-	*Interdisciplinary programmes and qualifications comprising natural sciences, mathematics and statistic*
Technologii teleinformacyjnych	462	264	*Information and Communication Technologies (ICTs)*
Interdyscyplinarnych programów i kwalifikacji obejmujących technologie informacyjno-komunikacyjne	18	16	*Interdisciplinary programmes and qualifications comprising information and communication technologies*
Inżynieryjno-techniczna	140	30	*Engineering and engineering trades*
Architektury i budownictwa	47	44	*Architecture and construction*
Medyczna	527	454	*Health*
Opieki społecznej	27	44	*Welfare*
Usług dla ludności	32	36	*Personal services*
Higieny i bezpieczeństwa pracy	174	149	*Hygiene and occupational health services*
Ochrony i bezpieczeństwa	69	67	*Security services*
Usług transportowych	57	57	*Transport services*

a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013). b Z poprzedniego roku akademickiego.

a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013). b From the previous academic year.

Szkoły dla dorosłych
Schools for adults

TABL. 31 (157). SZKOŁY DLA DOROSŁYCH
SCHOOLS FOR ADULTS

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Szkoły *Schools*	Oddziały *Sections*	Uczniowie *Students*		Absolwenci *Graduates*	
				ogółem *total*	w tym kobiety *of which females*	ogółem *total*	w tym kobiety *of which females*
Szkoły podstawowe	2005/06	1	1	10	-	12	-
Primary schools	2010/11	1	1	12	-	13	-
Gimnazja	2005/06	4	14	427	93	123	33
Lower secondary schools	2010/11	6	28	697	197	127	42
	2015/16	8	24	339	101	105	41
	2016/17	**8**	**23**	**303**	**95**	•	•
Zasadnicze szkoły zawodowe	2005/06	7	31	685	114	147	44
Basic vocational schools	2010/11	8	32	793	264	175	47
Licea ogólnokształcące [a]	2005/06	158	605	14437	6530	4301	2221
General secondary schools [a]	2010/11	197	680	16758	8059	4077	2194
	2015/16	99	444	11625	5351	3127	1585
	2016/17	**96**	**421**	**10753**	**5012**	•	•
Licea profilowane	2005/06	4	9	282	144	-	-
Specialized secondary schools	2010/11	2	4	50	27	9	5
Technika [b]	2005/06	73	224	5405	2167	1888	813
Technical secondary schools [b]	2010/11	35	140	1967	686	302	116

ab Łącznie z: a – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2013/14), b – technikami uzupełniającymi (do roku szkolnego 2014/15).

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

ab Including: a – supplementary general secondary schools (until the 2013/14 school year), b – supplementary technical secondary schools (until the 2014/15 school year).

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

Wychowanie przedszkolne
Pre-primary education

TABL. 32 (158). WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE
PRE-PRIMARY EDUCATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17	*SPECIFICATION*
Placówki	**918**	**1124**	**1376**	**1382**	***Establishments***
miasta	436	554	740	754	*urban areas*
wieś	482	570	636	628	*rural areas*
Przedszkola	403	494	692	715	*Nursery schools*
w tym specjalne	11	12	20	20	*of which special*
miasta	282	334	470	485	*urban areas*
wieś	121	160	222	230	*rural areas*
Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych	515	517	499	497	*Pre-primary sections in primary schools*
Zespoły wychowania przedszkolnego	x	12	6	6	*Pre-primary education groups*
Punkty przedszkolne	x	101	179	164	*Pre-primary points*
Miejsca:					***Places:***
Przedszkola	35513	45180	58717	62770	*Nursery schools*
w tym specjalne	398	278	412	420	*of which special*
miasta	29064	35336	43924	46252	*urban areas*
wieś	6449	9844	14793	16518	*rural areas*
Zespoły wychowania przedszkolnego	x	201	170	187	*Pre-primary education groups*
Punkty przedszkolne	x	2492	4373	3896	*Pre-primary points*
Dzieci	**49163**	**63416**	**70408**	**79870**	***Children***
miasta	35385	44348	47105	53101	*urban areas*
wieś	13778	19068	23303	26769	*rural areas*
w tym w wieku: 6 lat	23256	18516	4762	19853	*of which at the age of: 6*
5 lat	10114	17691	26349	22414	*5*
Przedszkola	35019	44784	50657	58273	*Nursery schools*
w tym specjalne	183	222	352	346	*of which special*
miasta	28935	35514	38472	43661	*urban areas*
wieś	6084	9270	12185	14612	*rural areas*
w tym w wieku: 6 lat	10529	8142	1729	9012	*of which at the age of: 6*
5 lat	9294	12201	14817	16617	*5*
Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych	14144	16309	16448	18353	*Pre-primary sections in primary schools*
w tym w wieku 6 lat	12727	10374	2956	10678	*of which at the age of 6*
Zespoły wychowania przedszkolnego	x	180	127	152	*Pre-primary education groups*
Punkty przedszkolne	x	2143	3176	3092	*Pre-primary points*
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku:					***Children attending pre-primary education establishments per 1000 children aged:***
3-6 lat	516	637	632	755	*3-6*
3-5	354	584	803	763	*3-5*
6	989	809	166	732	*6*
5 lat	434	752	974	862	*5*
Dzieci w przedszkolach na:					***Children attending nursery schools per:***
1000 dzieci w wieku:					*1000 children aged:*
3-6 lat	367	448	452	549	*3-6*
3-5	339	477	595	626	*3-5*
6 lat	448	356	60	332	*6*
1 przedszkole	87	91	73	82	*Nursery school*
100 miejsc	99	99	86	93	*100 places*

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

DZIAŁ XI

OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA

CHAPTER XI

HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE

Uwagi ogólne

1. Dane o ochronie zdrowia – jeśli nie zaznaczono inaczej – podaje się łącznie z danymi o placówkach podległych resortom obrony narodowej, spraw wewnętrznych i administracji oraz do 2011 r. – Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego; z wyłączeniem ochrony zdrowia w zakładach karnych.

2. Podstawę prezentowanych w dziale danych o ochronie zdrowia stanowią:

1) ustawa z dnia 15 IV 2011 r. o działalności leczniczej (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1638), która zastąpiła ustawę o zakładach opieki zdrowotnej. Ustawa określa m.in. zasady wykonywania działalności leczniczej oraz zasady funkcjonowania placówek leczniczych.

   Prezentowane w dziale dane dotyczą placówek wykonujących działalność leczniczą w zakresie:

   a) ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (przychodnie łącznie z: ośrodkami zdrowia, poradniami, ambulatoriami i izbami chorych oraz zakładami badań diagnostycznych i medycznymi laboratoriami diagnostycznymi),

   b) stacjonarnej opieki zdrowotnej (szpitale – ogólne, psychiatryczne i uzdrowiskowe oraz ośrodki leczenia odwykowego, ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów, regionalne ośrodki psychiatrii sądowej, zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze, hospicja, sanatoria i od 2014 r. oddziały opieki paliatywnej).

   Na mocy wymienionej ustawy działalność lecznicza może być też wykonywana przez praktyki zawodowe (indywidualne lub grupowe) – lekarzy, lekarzy dentystów oraz pielęgniarek lub położnych;

2) ustawa z dnia 15 VII 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1251);

3) ustawa z dnia 5 XII 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty (tekst jednolity Dz. U. 2017 poz. 125);

4) ustawa z dnia 25 IX 2015 r. o zawodzie fizjoterapeuty (Dz. U. 2015 poz. 1994);

5) ustawa z dnia 27 VIII 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1793, z późniejszymi zmianami), która reguluje warunki udzielania i zakres świadczeń zdrowotnych, zasady i tryb ich finansowania oraz działalność Narodowego Funduszu Zdrowia (NFZ);

6) ustawa z dnia 28 VII 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (tekst jednolity Dz. U. 2017 poz. 1056);

7) ustawa z dnia 8 IX 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1868, z późniejszymi zmianami), która określa zasady organizacji, funkcjonowania i finansowania systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne; dane za 2005 r. podano zgodnie z ustawą z dnia 25 VII 2001 r. (Dz. U. Nr 113, poz. 1207);

General notes

1. *The data concerning health care – unless otherwise stated – are given including health care units subordinated to the Ministry of National Defence, the Ministry of the Interior and Administration and until 2011 – the Internal Security Agency; excluding health care in prisons.*

2. *The basis of data presented in this chapter of the health care are provided by:*

1) the Law on Health Care Activities, dated 15 IV 2011 (uniform text Journal of Laws 2016 item 1638), replacing the Law on Care Health Facilities. The law specifies, among others, the rules of performing health care activities and of the functioning of health care units.

   Data presented in the chapter concern the units performing health care activities in the following areas:

   a) out-patient health care (out-patients departments including: health centres, clinics, ambulatory departments and infirmaries, diagnostic facilities and medical diagnostic laboratories),

   b) in-patient health care (hospitals – general, psychiatric and health resorts as well as detoxification centres, addiction recovery centres, regional centres of forensic psychiatry, chronic medical care homes, nursing homes, hospices, sanatoria and since 2014 palliative care wards).

   Under that said law, health care activity can be carried out also by professional practices (individual or group) – doctors, dentists and nurses or midwives;

2) the Law on the Nursing and Midwiving Professions, dated 15 VII 2011 (uniform text Journal of Laws 2016 item 1251);

3) the Law on the Occupations of Doctor and Dentist, dated 5 XII 1996 (uniform text Journal of Laws 2017 item 125);

4) the Law on the Physiotherapist Profession, dated 25 IX 2015 (Journal of Laws 2015 item 1994);

5) the Law on Health Care Services Financed from Public Funds, dated 27 VIII 2004 (uniform text Journal of Laws 2016 item 1793, with later amendments), governing the provision conditions and the scope of health services, the rules and the method of their financing and the activities of the National Health Fund;

6) the Law on Health Resort Treatment, Health Resorts, the Areas of Health Resort Protection and Health Resort Gminas, dated 28 VII 2005 (uniform text Journal of Laws 2017 item 1056);

7) the Law on the State Emergency Medical Services, dated 8 IX 2006 (uniform text Journal of Laws 2016 item 1868, with later amendments), specifying the organizational rules, the functioning and financing of the State Emergency Medical Services; data for 2005 are given in accordance with law dated 25 VII 2001 (Journal of Laws No. 113, item 1207);

8) ustawa z dnia 6 IX 2001 r. prawo farmaceutyczne (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 2142, z późniejszymi zmianami).

3. Informacje o **pracownikach medycznych** dotyczą pracujących w: placówkach wykonujących działalność leczniczą, praktykach zawodowych – od 2006 r., aptekach oraz od 2005 r. – domach i zakładach pomocy społecznej, żłobkach i klubach dziecięcych.

Dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, tj. bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, jednostka administracji państwowej lub samorządu terytorialnego albo NFZ.

Dane obejmują osoby pracujące w wymiarze pełnego etatu, w wymiarze godzin przekraczającym pełny etat oraz w niepełnym wymiarze godzin w stosunku do czasu pracy określonego obowiązującymi przepisami dla danego rodzaju pracy, w przypadku jeśli ta praca ma dla nich charakter podstawowy, łącznie z osobami odbywającymi staż.

Przez pielęgniarkę należy rozumieć też pielęgniarza, a przez położną – również położnego.

4. Dane o **specjalistach** dotyczą lekarzy i lekarzy dentystów ze specjalizacją II stopnia oraz od 2005 r. posiadających tytuł specjalisty w odpowiedniej dziedzinie medycyny, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 2 I 2013 r. w sprawie specjalizacji lekarzy i lekarzy dentystów (Dz. U. 2013 poz. 26).

5. Porady udzielone przez lekarzy i lekarzy dentystów w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej podano łącznie z badaniami profilaktycznymi oraz z poradami lekarskimi udzielonymi w izbach przyjęć szpitali ogólnych i orzeczeniami wojskowych komisji lekarskich.

6. Dane o szpitalach obejmują placówki medyczne, które do 2011 r. były traktowane jako filie.

7. Dane o **stacjonarnej opiece zdrowotnej** nie obejmują opieki dziennej (dotyczy: szpitali, łóżek i leczonych).

Dane o **łóżkach** w placówkach stacjonarnych dotyczą łóżek znajdujących się stale w salach dla chorych, zajętych przez chorych lub przygotowanych na ich przyjęcie.

8. Dane o **łóżkach w szpitalach ogólnych** do 2007 r. nie obejmują miejsc (łóżek i inkubatorów) dla noworodków.

Rodzaje oddziałów w szpitalach ogólnych (tabl. 5(163)) opracowano w oparciu o rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 V 2012 r. (Dz. U. 2012 poz. 594, z późniejszymi zmianami). Do **oddziałów chirurgicznych** zaliczono: chirurgię ogólną, dziecięcą, urazowo-ortopedyczną, szczękową, neurochirurgię, kardiochirurgię, urologię oraz inne o charakterze chirurgicznym; do **oddziałów zakaźnych** – oddziały obserwacyjno-zakaźne; do **oddziałów gruźlicy i chorób płuc** – oddziały pulmonologiczne.

9. Dane o **szpitalach psychiatrycznych** nie obejmują oddziałów psychiatrycznych w szpitalach ogólnych.

10. Zakłady opiekuńczo-lecznicze i **zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze** udzielają całodobowych świadczeń zdrowotnych w zakresie pielęgnacji i rehabilitacji osób niewymagających hospitalizacji oraz zapewniają im produkty lecznicze i wyroby medyczne.

8) the Pharmaceutical Law, dated 6 IX 2001 (uniform text Journal of Laws 2016 item 2142, with later amendments).

***3.** Information on **medical personnel** concerns persons employed in: units performing health care activities, professional practices – since 2006, pharmacies and since 2005 – social welfare homes and facilities, nurseries and children's clubs.*

Data concern working directly with a patient, i.e., excluding persons for whom the primary workplace is university, unit of state or local government administration and the National Health Fund.

Data includes full-time employed persons, overtime as well as part-time in relation to work time defined in the obligatory regulations for a given type of work, when this work has a basic character, including trainees.

A nurse should be understood also as a male nurse and midwife – also as a male midwife.

***4.** Data on **doctor specialists and dental specialists** concern doctors with grade II specialization and since 2005 with specialists title in proper medicine domains in accordance with the decree of the Minister of Health, dated 2 I 2013 on Doctors and Dentist Specializations (Journal of Laws 2013 item 26).*

***5. Consultations provided by doctors and dentists** in the scope of out-patient health care are presented together with preventive examinations, also together with consultations provided by doctors in admission rooms in general hospitals and with the opinions of military medical commissions.*

***6.** Data on hospitals comprise health care units, which until 2011 were treated as hospital branches.*

***7.** Data on **in-patient health care** do not include day-care (concerns: hospitals, beds and in-patients).*

*Data regarding **beds** in in-patient units concern permanent beds in patient rooms, either occupied or prepared to receive patients.*

***8.** Data regarding **beds in general hospitals** do not include places (beds and incubators) for newborns until 2007.*

*Types of wards in general hospitals (table 5(163)), are elaborated in accordance with the decree of the Minister of Health, dated 17 V 2012 (Journal of Laws 2012 item 594, with later amendments). **Surgical wards** include: general surgery, paediatric surgery, orthopaedic trauma surgery, maxillo-facial surgery, neurosurgery, cardiosurgery, urology as well as other surgical wards; in **communicable diseases wards** – observation communicable disease wards; in **tubercular and pulmonary wards** – pulmonology wards.*

***9.** Data regarding **psychiatric hospitals** do not include psychiatric wards in general hospitals.*

***10. Chronic medical care homes** and **nursing homes** provide 24-hour health services in scope of nursing and rehabilitation of persons who do not require hospitalization, as well as provide them with medicinal products and medical devices.*

11. Lecznictwo uzdrowiskowe – zorganizowana działalność polegająca na udzielaniu świadczeń opieki zdrowotnej z zakresu leczenia uzdrowiskowego albo rehabilitacji uzdrowiskowej, prowadzona w uzdrowisku przez zakłady lecznictwa uzdrowiskowego albo poza uzdrowiskiem w szpitalach i sanatoriach znajdujących się w urządzonych podziemnych wyrobiskach górniczych, przy wykorzystaniu warunków naturalnych (surowce lecznicze i właściwości lecznicze klimatu) oraz towarzyszących zabiegów z zakresu fizjoterapii.

12. Dane dotyczące **ratownictwa medycznego i pomocy doraźnej** obejmują działalność jednostek zgłoszonych do systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne (zespoły ratownictwa medycznego, szpitalne oddziały ratunkowe, izby przyjęć, lotnicze pogotowie ratunkowe).

Szpitalne oddziały ratunkowe od 8 XI 2011 r. funkcjonują na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 3 XI 2011 r. (Dz. U. 2016 poz. 2131).

13. Dane o **aptekach ogólnodostępnych** nie obejmują aptek działających w strukturze i na potrzeby szpitali.

Punkty apteczne są to ogólnodostępne punkty sprzedaży leków gotowych, których asortyment jest ściśle określony i są głównie usytuowane na terenach wiejskich.

14. Dane w tabl. 9(167) i 10(168) opracowano na podstawie wyników badań reprezentacyjnych, zgodnych z zaleceniami Eurostatu, „Europejskie Ankietowe Badanie Zdrowia", którymi objęto w 2014 r. 28,8 tys. osób zamieszkałych w 12,2 tys. gospodarstw domowych, w 2009 r. – 41,8 tys. osób w 16,3 tys. gospodarstw domowych. Za 2004 r. są to wyniki badań „Stan zdrowia ludności Polski", którymi objęto 43,0 tys. osób.

Wyniki badań zostały uogólnione na ludność zamieszkałą w gospodarstwach domowych według stanu w dniu 31 XII.

15. Dane o **zachorowaniach** podaje się według Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja), obowiązującej od 1997 r.

16. Dane o **opiece nad dziećmi do lat 3** prezentuje się zgodnie z ustawą z dnia 4 II 2011 r. (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 157, z późniejszymi zmianami), na podstawie której opieka może być organizowana w formie **żłobka** oraz od 2011 r. – **klubu dziecięcego** albo sprawowana przez dziennego opiekuna lub nianię.

17. Dane o świadczeniach i dodatkach z programu „Rodzina 500+" prezentowane są na podstawie ustawy z dnia 11 II 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 195).

18. Karta Dużej Rodziny na mocy ustawy z dnia 5 XII 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 785, z późniejszymi zmianami) przysługuje, niezależnie od dochodów, rodzinom z co najmniej trójką dzieci:

1) poniżej 18 lat,
2) poniżej 25 lat, w przypadku gdy dziecko uczy się w szkole lub w szkole wyższej,
3) bez ograniczeń wiekowych w przypadku dziecka posiadającego orzeczenie o niepełnosprawności.

***11. Health resort treatment** – organized activity of providing health care services in scope of health resort treatment or rehabilitation, conducted on the area of health resort by health resort facilities or outside the health resort area in hospitals and sanatoriums located in underground mining excavations, using natural conditions (natural materials and healing properties of the climate) and physiotherapy treatment.*

***12.** Data concerning **emergency medical services and first-aid** includes units covered by the State Emergency Medical Services system (emergency rescue teams, hospital emergency wards, admission rooms, medical air rescue).*

Hospital emergency wards since 8 XI 2011 have operated on the basis of decree of the Ministry of Health, dated 3 XI 2011 (Journal of Laws 2016 item 2131).

***13. Generally available pharmacies** do not include pharmacies, which operate in the structure and for needs of hospitals.*

***Pharmaceutical outlets** are sales outlets for selling prepared medicines, the range of which is precisely defined and are located in rural areas.*

***14.** Data in tables 9(167) and 10(168) was prepared on the basis of sample surveys according to Eurostat guidelines "The European Health Interview Survey", which in 2014 included 28.8 thous. persons living in 12.2 thous. households and in 2009 – 41.8 thous. persons in 16.3 thous. households. The results for 2004 come from "The health status of population in Poland" survey, which covered 43.0 thous. persons.*

The results surveys were generalized to the population living in households as of 31 XII.

***15.** Data regarding **disease incidence** are presented according to the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD-10 Revision), valid since 1997.*

***16.** Data on **childcare for children up to the age of 3** are presented according to the Law dated 4 II 2011 (uniform text Journal of Laws 2016 item 157, with later amendments). Childcare can be organized in the form of **nurseries** as well as since 2011 – **children's clubs** or provided by day carer or nanny.*

***17.** Data on benefits and supplements under "Family 500+" programme are presented according to the Law on State Aid in Raising Children dated 11 II 2016 (uniform text Journal of Laws 2016 item 195).*

***18. Large Family Card** basis on the law dated 5 XII 2014 of Large Family Card (uniform text Journal of Laws 2016 item 785, with later amendments). The card can be obtained, regardless of the received income, by families with at least three children:*

1) up to the age of 18,
2) up to the age of 25 in case when children learn at school or higher education institution,
3) without age limits in the case of children with a certificate of disability.

Karta wydawana jest bezpłatnie każdemu członkowi rodziny (również rodziny zastępczej i rodzinnego domu dziecka) spełniającej wymienione warunki. Posiadacze karty mają zapewnione zniżki, przede wszystkim, przy zakupie towarów i usług konsumpcyjnych.

19. Dane dotyczące **wspierania rodziny** oraz **pieczy zastępczej** prezentowane są zgodnie z ustawą z dnia 9 VI 2011 r. o wspieraniu rodziny oraz systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. 2017 poz. 697).

20. Placówka wsparcia dziennego wspiera funkcje opiekuńcze i wychowawcze rodziny. Może być prowadzona w formie:

1) **opiekuńczej**, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych – zapewnia dziecku: opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań,
2) **specjalistycznej** – organizuje zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne; realizuje indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprofilaktyczny, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię,
3) **pracy podwórkowej** (od 2012 r.) – realizowanej przez wychowawcę, polegającej na działaniach animacyjnych i socjoterapeutycznych,
4) **w połączonych formach** (od 2012 r.), tj. łączących zadania placówek opiekuńczych, specjalistycznych i pracy podwórkowej.

21. Rodzinna piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Zapewnia pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka, przygotowanie dziecka do samodzielnego i odpowiedzialnego życia, zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych, kulturalno-rekreacyjnych i religijnych.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

1) **rodziny zastępcze:**
   a) spokrewnione,
   b) niezawodowe – umieszcza się w tym samym czasie nie więcej niż 3 dzieci (z wyjątkiem licznego rodzeństwa),
   c) zawodowe – umieszcza się w tym samym czasie nie więcej niż 3 dzieci (z wyjątkiem licznego rodzeństwa) – wśród których funkcjonują również:
      - zawodowe specjalistyczne – umieszcza się w nich w szczególności: dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, dzieci na podstawie ustawy z dnia 26 X 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1654, z późniejszymi zmianami), małoletnie matki z dziećmi,

The Card is issued free of charge to each member of the family (including foster family and foster home) meeting the conditions specified. The holders of the Card can take advantage of discounts while purchasing consumer goods and services.

19. *Data concerning* ***family support*** *and* ***foster care*** *are presented according to the Law on Family Support and Foster Care System, dated 9 VI 2011 (uniform text Journal of Laws 2017 item 697).*

20. Day-support centre *supports the family in its care and education functions. It may be operated in the form of:*

1) ***general care centre****, including interest circles, day-rooms, clubs, educational centres – provides a child with: care and education, assistance in learning, organisation of leisure time, entertainment and sport classes and development of interests,*
2) ***specialized centre*** *– organises sociotherapeutic, therapeutic, corrective, compensating and speech therapy classes, implement an individual corrective programme, a psychocorrective or psychopreventive programme, in particular pedagogic, psychological and sociotherapy,*
3) ***street work*** *(since 2012) – carries out motivating and sociotherapeutic activities, conducted by a streetworker,*
4) ***in a combination of the forms*** *(since 2012), i.e. combining tasks of the general care, specialized and street work centres.*

21. Family foster care *shall be exercised in case when it is impossible for the parents to provide care and education for a child. It guarantees a work with a family to make possible for a child to return to the family, or when it is impossible – efforts aimed at child's adoption, preparation of a child to live an independent and responsible life, satisfaction of children's emotional needs, in particular the needs related to welfare, healthcare, education, culture, recreation and religion.*

The forms of family foster care are the following:

1) ***foster families:***
   a) related,
   b) not-professional – placed in it may be not more than 3 children (except for numerous siblings),
   c) professional – placed in it may be not more than 3 children (except for numerous siblings) – among which there are also:
      - professional specialized – shall receive in particular: children with a disability certificate or a certificate of high or moderate level of disability, children on the basis of the Law on Proceedings Involving Juveniles, dated 26 X 1982 (uniform text Journal of Laws 2016 item 1654, with later amendments), underage mothers with children,

- zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego – przyjmują dzieci na podstawie orzeczenia sądu, w przypadku gdy dziecko zostało doprowadzone przez Policję lub Straż Graniczną, na wniosek rodziców, dziecka lub innej osoby w przypadku, o którym mowa w art. 12a ustawy z dnia 29 VII 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz. U. 2015 poz. 1390);

2) **rodzinne domy dziecka** – w tym samym czasie może w nich przebywać nie więcej niż 8 dzieci (z wyjątkiem licznego rodzeństwa).

22. Instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie:

1) **placówki opiekuńczo-wychowawczej,** która jest prowadzona jako placówka typu:

a) **interwencyjnego** – zapewnia doraźną opiekę nad dzieckiem w czasie trwania sytuacji kryzysowej, w szczególności placówka jest obowiązana przyjąć dziecko w przypadkach wymagających natychmiastowego zapewnienia mu opieki,

b) **rodzinnego** – wychowuje dzieci w różnym wieku, w tym dorastające i usamodzielniające się; umożliwia wspólne wychowanie i opiekę licznemu rodzeństwu, współpracuje z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i asystentem rodziny,

c) **socjalizacyjnego** – zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne; realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku; umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny; zapewnia dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych; obejmuje dziecko działaniami terapeutycznymi, zapewnia korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych,

d) **specjalistyczno-terapeutycznego** (od 2012 r.) – sprawuje opiekę nad dzieckiem o indywidualnych potrzebach, w szczególności: legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności; wymagającym stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalistycznej terapii; wymagającym wyrównywania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych. Placówka zapewnia zajęcia wychowawcze, socjoterapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne, terapeutyczne, rekompensujące braki w wychowaniu w rodzinie i przygotowujące do życia społecznego, a dzieciom niepełnosprawnym także odpowiednią rehabilitację i zajęcia rewalidacyjne;

- professional that performs the function of a family emergency house – shall receive a child on the basis of a court ruling, case when a child was escorted by Police or Border Guard, upon consent of parents, child or another person in the case referred to in Art. 12a of the Law on Counteracting Domestic Violence, dated 29 VII 2005 (uniform text Journal of Laws 2015 item 1390);

*2) **foster homes** – placed in it may be not more than 8 children (except for numerous siblings).*

***22. Institutional foster care** shall be exercised in the form of:*

*1) **care and education centre** shall be run as:*

*a) **an intervention** – provides immediate care for a child in the crisis situation, especially if it is required for the centre to place the child under immediate care,*

*b) **a family** – educates children of various age groups, including adolescents and those becoming independent; enables common education and care for numerous siblings; cooperates with a family foster care coordinator and a family assistant,*

*c) **a socialization** – provides a child with full--time care and education, and fulfil its needs, especially emotional, development, health, living, social and religious needs; implements a child assistance plan prepared in cooperation with a family assistant; enables contacts with parents and other close persons, takes actions aimed at the child's return to a family; provides a child with access to education adjusted to his/her age and development skills; provides a child with therapeutic actions, provides access to eligible healthcare services,*

*d) **a specialist therapy** (since 2012) – provides care for a child with individual needs, in particular: a child with a disability certificate or a certificate of high or moderate level of disability; a child requiring the application of special education methods and specialist therapy; a child requiring dealing with their developmental and emotional retardation. The centre provides educational, sociotherapeutic, corrective, compensating, speech therapy, and therapeutic activities compensating for lacks in upbringing in a family and preparing for social life, as well as proper rehabilitation for disabled children;*

2) **regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej** (od 2012 r.) – umieszczane są w niej dzieci, które ze względu na stan zdrowia wymagają stosowania specjalistycznej opieki i rehabilitacji i nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej. W tym samym czasie można w niej umieścić nie więcej niż 30 dzieci;
3) **interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego** (od 2012 r.) – umieszcza się w nim dzieci do ukończenia pierwszego roku życia, które wymagają specjalistycznej opieki i w okresie oczekiwania na przysposobienie nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej. W ośrodku w tym samym czasie można umieścić nie więcej niż 20 dzieci.

23. Dane o **placówkach i świadczeniach pomocy społecznej** prezentuje się zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r. (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 930, z późniejszymi zmianami). Do placówek publicznych (tabl. 17(175) i 18(176)) zaliczono te, dla których organem prowadzącym jest samorząd wojewódzki, powiatowy lub gminny.

24. Świadczeniami pomocy społecznej są:

1) świadczenia pieniężne, m.in.: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy, pomoc na ekonomiczne usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki.

   Zasiłek stały – przysługuje osobie całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności.

   Zasiłek okresowy – przysługuje osobie lub rodzinie ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego.

   Zasiłek celowy – przyznawany jest w celu m.in.: zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, pokrycia części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne, pokrycia kosztów pogrzebu. Może być przyznany osobie lub rodzinie, która poniosła straty w wyniku zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej.
2) świadczenia niepieniężne, m.in.: praca socjalna, bilet kredytowany, schronienie, posiłek, ubranie, sprawienie pogrzebu.

*2) **regional care and therapy centre** (since 2012) – a centre where children shall be placed, due to their health condition requiring specialist care and rehabilitation and cannot be placed in family foster care or a care and education centre. The total number of 30 children at most may be placed in a regional care and therapy centre at the same time;*
*3) **pre-adoptive intervention centre** (since 2012) – a centre where shall be placed children up to the 1 year old, requiring special care who, waiting for adoption, cannot be covered by family foster care. The total number of 20 children at most may be placed in a pre-adoptive intervention centre at the same time.*

***23.** Data concerning **social welfare facilities and social assistance benefits** are presented according to the Law on Social Assistance, dated 12 III 2004 (uniform text Journal of Laws 2016 item 930, with later amendments). Public facilities (tables 17(175) and 18(176)) include those facilities for which the founding bodies is voivodship, powiat or gmina government.*

***24. Social assistance benefits** are:*

1) monetary benefits, among others: permanent benefit, temporary benefit, appropriated benefit, assistance to reach financial self-dependence and to continue education.

A person entirely incapable of working due to age or disability is entitled to permanent benefit.

A person or a family is entitled to a temporary benefit because of long illness, disability, unemployment, perspective of remaining or becoming entitled to benefits from other systems of social security.

Appropriated benefit is offered in order to fulfil a necessary livelihood need, covering part or whole of expenditures on health treatment, covering burial costs. It may be given to a person or a family which incurred losses as a result of fortuitous event, or natural or ecological disaster.

2) non-monetary benefits, among others: social work, credited ticked, shelter, meal, clothing, burial.

TABL. 1 (159). PRACOWNICY MEDYCZNI [a]

Stan w dniu 31 XII

MEDICAL PERSONNEL [a]

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	*SPECIFICATION*
Lekarze	5142	5426	*Doctors*
w tym kobiety	2926	3248	*of which women*
Lekarze dentyści	775	753	*Dentists*
w tym kobiety	606	596	*of which women*
Farmaceuci	1869	1917	*Pharmacists*
w tym kobiety	1598	1612	*of which women*
Pielęgniarki	10120	9953 [b]	*Nurses*
Położne	1179	1127 [c]	*Midwives*
Fizjoterapeuci	1256	1309	*Physiotherapists*
Diagności laboratoryjni [d]	714	577	*Laboratory diagnosticians [d]*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 231. bc W tym magistrzy: b – pielęgniarstwa – 1374, c – położnictwa – 146. d Analitycy medyczni i inni pracownicy z wyższym wykształceniem, np. chemicy, fizycy, mikrobiolodzy.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Zdrowia i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji; w przypadku farmaceutów – tylko w zakresie pracujących w aptekach szpitalnych.

a See general notes, item 3 on page 231. bc Of which masters: b – of nursing – 1374, c – of midwifery – 146. d Medical analysts and other employees by tertiary education, e.g. chemists, physicists, microbiologists.

S o u r c e: data of the Ministry of Health, the Ministry of the Interior and Administration; in regard to pharmacists – only in the scope of the pharmacists employed in hospital's pharmacies.

TABL. 2 (160). LEKARZE SPECJALIŚCI [a]

Stan w dniu 31 XII

DOCTORS SPECIALISTS [a]

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	*SPECIFICATION*
LEKARZE OGÓŁEM	**3229**	**3347**	***DOCTORS OF TOTAL***
w tym specjaliści w zakresie:			*of which specialists in the field of:*
Anestezjologii i intensywnej terapii	211	211	*Anesthesiology and intensive therapy*
Chirurgii [b]	431	450	*Surgery [b]*
Chorób płuc	66	65	*Respiratory diseases*
Chorób wewnętrznych	444	445	*Internal diseases*
Dermatologii [c] i wenerologii	52	54	*Dermatology [c] and venereology*
Kardiologii [c]	124	118	*Cardiology [c]*
Medycyny rodzinnej	333	352	*General practitioners*
Neurologii [cd]	130	131	*Neurology [cd]*
Okulistyki	120	109	*Ophthalmology*
Onkologii [e]	19	40	*Oncology [e]*
Otolaryngologii [cf]	68	65	*Otolaryngology [cf]*
Pediatrii	239	261	*Paediatrics*
Położnictwa i ginekologii	173	175	*Obstetrics and gynaecology*
Psychiatrii [c]	149	162	*Psychiatry [c]*
Radiodiagnostyki [g]	157	132	*Radiodiagnostics [g]*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 i 4 na str. 231. b Chirurgii ogólnej, dziecięcej, klatki piersiowej, ortopedii i traumatologii, ortopedii i traumatologii narządu ruchu, neurochirurgii, chirurgii onkologicznej, plastycznej i szczękowej, kardiochirurgii oraz urologii i chirurgii naczyniowej. c Łącznie ze specjalistami dziecięcymi. d-g Także: d – neuropatologii, e – patologii onkologicznej oraz onkologii i hematologii, f – otorynolaryngologii, g – radiologii i diagnostyki obrazowej, radioterapii onkologicznej.

a See general notes, item 3 and 4 on page 231. b General, pediatric and thoracic surgery, orthopaedics and traumatology, orthopaedics and traumatology of locomotor system, neurosurgery, oncological, plastic and maxillofacial surgery, cardiosurgery as well as urology and vascular surgery. c Including children's specialists. d-g Also: d – neuropathology, e – oncological pathology, oncology and haematology, f – otorynolaryngology, g – radiology and imaging diagnostics, oncological radiotherapy.

TABL. 2 (160). LEKARZE SPECJALIŚCI [a] (dok.)
Stan w dniu 31 XII
DOCTORS SPECIALISTS [a] (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	SPECIFICATION
LEKARZE SPECJALIŚCI W % OGÓŁU LEKARZY	**62,8**	**61,7**	***DOCTORS SPECIALISTS IN % OF TOTAL DOCTORS***
LEKARZE DENTYŚCI OGÓŁEM	**195**	**195**	***DENTISTS OF TOTAL***
w tym lekarze dentyści ze specjalizacją:			*of which dental specialists:*
Chirurgii stomatologicznej	28	28	*Dental surgery*
Chirurgii szczękowo-twarzowej	4	10	*Maxillo-facial surgery*
Ortodoncji	29	29	*Orthodontics*
Periodontologii (paradontologii)	19	17	*Periodiontology (paradontics)*
Protetyki stomatologicznej	50	48	*Dental prosthetics*
Stomatologii dziecięcej (pedodoncji)	18	18	*Children's dentistry*
Stomatologii zachowawczej	42	45	*Restorative dentistry*
LEKARZE DENTYŚCI ZE SPECJALIZACJĄ W % OGÓŁU LEKARZY DENTYSTÓW	**25,2**	**25,9**	***DENTAL SPECIALISTS IN % OF TOTAL DENTIST***

a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 i 4 na str. 231.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

a See general notes, item 3 and 4 on page 231.

S o u r c e: data of the Ministry of Health and the Ministry of the Interior and Administration.

TABL. 3 (161). AMBULATORYJNA OPIEKA ZDROWOTNA [a]
OUT-PATIENT HEALTH CARE [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	SPECIFICATION
Przychodnie (stan w dniu 31 XII)	949	1002	*Out-patients departments (as of 31 XII)*
miasta	740	779	*urban areas*
wieś	209	223	*rural areas*
Praktyki lekarskie [b] (stan w dniu 31 XII)	260	249	*Doctors practices [b] (as of 31 XII)*
miasta	198	192	*urban areas*
wieś	62	57	*rural areas*
Porady udzielone [c] w tys.	18467,9	18772,3	*Consultations provided [c] in thous.*
miasta	15959,8	16234,8	*urban areas*
wieś	2508,1	2537,5	*rural areas*
lekarskie	16636,3	16942,8	*doctors*
w tym specjalistyczne	6731,4	6896,3	*of which specialized*
stomatologiczne	1831,7	1829,5	*stomatological*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 230. b Dane obejmują praktyki, które podpisały kontrakty z NFZ lub z przychodniami. c Patrz uwagi ogólne ust. 5 na str. 231; łącznie z poradami opłacanymi w przychodniach przez pacjentów.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Głównego Urzędu Statystycznego.

a See general notes, item 2 on page 230. b Data concern practices that have signed contract with the National Health Fund or out-patient departments. c See general notes, item 5 on page 231; including consultations paid by patients in out-patient departments.

S o u r c e: data of the Ministry of Health, the Ministry of the Interior and Administration and the Central Statistical Office.

TABL. 4 (162). STACJONARNA OPIEKA ZDROWOTNA [a]

IN-PATIENT HEALTH CARE [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	*SPECIFICATION*
ZAKŁADY – stan w dniu 31 XII			
FACILITIES – as of 31 XII			
Szpitale ogólne	54	53	*General hospitals*
Szpitale psychiatryczne	3	3	*Psychiatric hospitals*
Ośrodki leczenia odwykowego	2	2	*Detoxification centres*
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	7	7	*Addiction recovery centres*
Regionalne ośrodki psychiatrii sądowej	1	1	*Regional centres of forensic psychiatry*
Zakłady opiekuńczo-lecznicze [b]	27	28	*Chronic medical care homes [b]*
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze	4	4	*Nursing homes*
Hospicja	11	11	*Hospices*
Lecznictwo uzdrowiskowe – sanatoria	6	6	*Health resort treatment – sanatoria*
ŁÓŻKA W ZAKŁADACH – stan w dniu 31 XII			
BEDS IN FACILITIES – as of 31 XII			
Szpitale ogólne	9506	9119	*General hospitals*
Szpitale psychiatryczne	1113	1157	*Psychiatric hospitals*
Ośrodki leczenia odwykowego	87	87	*Detoxification centres*
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	381	381	*Addiction recovery centres*
Regionalne ośrodki psychiatrii sądowej	70	70	*Regional centres of forensic psychiatry*
Zakłady opiekuńczo-lecznicze [b]	1214	1267	*Chronic medical care homes [b]*
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze	204	208	*Nursing homes*
Hospicja	194	186	*Hospices*
Lecznictwo uzdrowiskowe – sanatoria	2269	2279	*Health resort treatment – sanatoria*
LECZENI			
IN-PATIENTS			
Szpitale ogólne [c]	409382	411890	*General hospitals [c]*
Szpitale psychiatryczne	10585	10727	*Psychiatric hospitals*
Ośrodki leczenia odwykowego	295	257	*Detoxification centres*
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	1202	1207	*Addiction recovery centres*
Regionalne ośrodki psychiatrii sądowej	83	85	*Regional centres of forensic psychiatry*
Zakłady opiekuńczo-lecznicze [b]	3047	2895	*Chronic medical care homes [b]*
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze	317	328	*Nursing homes*
Hospicja	2522	2495	*Hospices*
Lecznictwo uzdrowiskowe – kuracjusze w sanatoriach	25978	26049 [d]	*Health resort treatment patients in sanatoria*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 230. b Łącznie z zakładami typu psychiatrycznego. c Bez międzyoddziałowego ruchu chorych. d Ponadto 786 kuracjuszy leczonych było w systemie ambulatoryjnym.

Ź r ó d ł o: w zakresie szpitali ogólnych, zakładów opiekuńczo-leczniczych i pielęgnacyjno-opiekuńczych – dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, w zakresie hospicjów i zakładów opieki paliatywnej – dane Ministerstwa Zdrowia, w zakresie zakładów psychiatrycznych – dane Instytutu Psychiatrii i Neurologii oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

a See general notes, item 2 on page 230. b Including psychiatric types facilities. c Excluding inter-ward patient transfer. d Moreover 786 health resort patients were treated as out-patient.

S o u r c e: in regard to general hospitals, chronic medical care homes and nursing homes – data of the Ministry of Health and the Ministry of the Interior and Administration, in regard to hospices and palliative care wards – data of the Ministry of Health, in regard to psychiatric facilities – data of the Institute of Psychiatry and Neurology and the Ministry of the Interior and Administration.

TABL. 5 (163). SZPITALE OGÓLNE
GENERAL HOSPITALS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	*SPECIFICATION*
Szpitale ogólne (stan w dniu 31 XII)	**54**	**53**	***Hospitals (as of 31 XII)***
Łóżka (stan w dniu 31 XII)	**9506**	**9119**	***Beds (as of 31 XII)***
na 10 tys. ludności	41,2	39,4	*per 10 thous. population*
w tym na oddziałach:			*of which in specified wards:*
Chorób wewnętrznych	1596	1615	*Internal diseases*
w tym kardiologicznych [a]	520	498	*of which cardiological [a]*
Chirurgicznych	1891	1950	*Surgical*
Pediatrycznych	574	571	*Paediatrical*
Ginekologiczno-położniczych	855	866	*Gynaecological-obstetric*
Onkologicznych	397	291	*Oncological*
Intensywnej terapii	182	186	*Intensive therapy*
Zakaźnych	195	195	*Communicable*
Gruźlicy i chorób płuc	283	287	*Tubercular and pulmonary*
Dermatologicznych	69	69	*Dermatological*
Neurologicznych	413	409	*Neurological*
Psychiatrycznych	205	185	*Psychiatric*
Ruch chorych:			***Patient:***
Leczeni [b] w tys.	409,4	411,9	*In-patients [b] in thous.*
w tym na oddziałach [c]:			*of which in specified wards [c]:*
chorób wewnętrznych	83,0	83,8	*internal diseases*
w tym kardiologicznych [a]	31,9	32,7	*of which cardiological [a]*
chirurgicznych	114,3	114,8	*surgical*
pediatrycznych	28,9	27,6	*paediatrical*
ginekologiczno-położniczych	59,6	60,5	*gynaecological-obstetric*
onkologicznych	15,7	13,1	*oncological*
intensywnej terapii	3,9	4,4	*intensive therapy*
zakaźnych	6,8	7,0	*communicable*
gruźlicy i chorób płuc.....	9,5	8,9	*tubercular and pulmonary*
dermatologicznych	3,0	3,1	*dermathological*
neurologicznych	14,6	14,9	*neurological*
psychiatrycznych	2,0	1,6	*psychiatric*
Wypisani w tys.	396,7	398,9	*Discharges in thous.*
Zmarli w tys.	8,6	8,9	*Deaths in thous.*
Leczeni [b] na: 10 tys. ludności	1776	1782	*In-patients [b] per: 10 thous. population*
1 łóżko [d]	44	46	*bed [d]*
Przeciętny pobyt chorego w dniach	5,1	4,6	*Average patient stay in days*
Przeciętne wykorzystanie łóżka w dniach	237	235	*Average bed use in days*

a Łącznie z oddziałami intensywnego nadzoru kardiologicznego. b Bez międzyoddziałowego ruchu chorych. c Łącznie z międzyoddziałowym ruchem chorych. d Bez łóżek i inkubatorów dla noworodków na oddziałach neonatologicznych; do obliczenia wskaźnika przyjęto przeciętną miesięczną liczbę łóżek w roku.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

a Including intensive cardiological care wards. b Excluding inter-ward patient transfer. c Including inter-ward patient transfer. d Excluding beds and incubators for newborns on neonathology wards; for calculating of indice was used the average monthly number of beds in year.

S o u r c e: data of the Ministry of Health and the Ministry of the Interior and Administration.

TABL. 6 (164). RATOWNICTWO MEDYCZNE I POMOC DORAŹNA [a]

Stan w dniu 31 XII

EMERGENCY MEDICAL SERVICES AND FIRST AID [a]

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
Zespoły ratownictwa medycznego	47	82	86	85	*Emergency rescue teams*
podstawowe	x	50	53	53	*basic*
specjalistyczne	x	32	33	32	*specialists*
Szpitalne oddziały ratunkowe	11	12	12	12	*Hospital emergency wards*
Izby przyjęć [b]	14	15	12	11	*Admission rooms [b]*
Lotnicze pogotowie ratunkowe [c]	1	1	1	1	*Medical air rescue [c]*
Wyjazdy na miejsce zdarzenia [d]:					*Calls to the occurrence places [d]:*
w tysiącach	141,2	136,6	167,5	163,0	*in thousands*
na 1000 ludności	64,3	60,1	72,7	70,5	*per 1000 population*
Osoby, którym udzielono świadczenia zdrowotnego w miejscu zdarzenia [d]:					*Person who received health care benefits in the place of occurrence [d]:*
w tysiącach	142,1	137,5	169,2	164,2	*in thousands*
w tym w wieku:					*of which aged:*
18 lat	12,4	9,8	12,4	11,4	*up to 18*
65 lat i więcej	x	49,8	67,5	65,5	*65 and more*
na 1000 ludności	64,7	60,5	73,4	71,0	*per 1000 population*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 12 na str. 232. b Komórki organizacyjne szpitali zgłoszone do współpracy z ratownictwem medycznym. c Samolot lub śmigłowiec wraz z załogą, tj. pilotem i osobami udzielającymi pierwszej pomocy lub podejmującymi medyczne działania ratownicze. d W ciągu roku.

a See general notes, item 12 on page 232. b Organisation cells of hospitals applied to cooperate with emergency medical system. c Airplane or helicopter, including crew, i.e. pilot and people giving first aid or acting as medical rescue. d During the year.

TABL. 7 (165). APTEKI OGÓLNODOSTĘPNE I PUNKTY APTECZNE [a]

Stan w dniu 31 XII

GENERALLY AVAILABLE PHARMACIES AND PHARMACEUTICAL OUTLETS [a]

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
Apteki	579	618	728	739	*Pharmacies*
w tym prywatne	579	616	726	738	*of which private*
w tym na wsi	91	85	118	122	*of which in rural areas*
Punkty apteczne	13	29	48	48	*Pharmaceutical outlets*
w tym na wsi	13	29	48	48	*of which in rural areas*
Liczba ludności na:					*Population per:*
1 aptekę i punkt apteczny	3715	3517	2974	2942	*pharmacy and pharmaceutical outlet*
w tym na wsi	6913	6810	4946	4875	*of which in rural areas*
1 aptekę	3798	3682	3170	3133	*pharmacy*
w tym na wsi	7900	9133	6958	6793	*of which in rural areas*
Farmaceuci pracujący w aptekach i w punktach aptecznych	1240	1479	1708	1745	*Pharmacists employed in pharmacies and pharmaceutical outlets*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 13 na str. 232.

a See general notes, item 13 on page 232.

TABL. 8 (166). KRWIODAWSTWO [a]

BLOOD DONATION [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
Regionalne centra (stan w dniu 31 XII)	2	2	2	2	*Regional centres (as of 31 XII)*
Oddziały terenowe (stan w dniu 31 XII)	11	10	10	10	*Local collection sites (as of 31 XII)*
Krwiodawcy w tys.	34,2	42,0	40,7	39,9	*Blood donors in thous.*
w tym honorowi	34,2	42,0	40,7	39,9	*of which honorary blood donors*
Liczba donacji [b] krwi pełnej w tys.	63,7	81,9	83,1	83,8	*Number of collected donations [b] of whole blood in thous.*
Wyprodukowana liczba jednostek świeżo mrożonego osocza (FFP) [c] w tys. ...	64,2 [d]	84,9	84,4	86,2	*Number of prepared units of fresh frozen plasma (FFP) [c] in thous.*

a Bez danych resortu obrony narodowej oraz resortu spraw wewnętrznych i administracji. b Donacja to pobranie krwi lub jej składnika do celów klinicznych, diagnostycznych lub produkcyjnych. c Jedna jednostka świeżo mrożonego osocza równa się 200 ml, jeden litr osocza równa się 5 jednostkom. d Pobrane osocze w jednostkach świeżo mrożonego osocza (FFP).

Ź r ó d ł o: dane Narodowego Centrum Krwi.

a Excluding data of the Ministry of National Defence and the Ministry of the Interior and Administration. b Donation is collection of blood or blood components for clinical, diagnostic or manufacturing purposes. c One unit of fresh frozen plasma equals 200 ml, one litre of plasma equals 5 units. d Plasma taken in units of freshly frozen plasma (FFP).

S o u r c e: data of the National Blood Centre.

TABL. 9 (167). OCENA STANU ZDROWIA LUDNOŚCI

PERCEIVED HEALTH STATUS OF POPULATION

LATA *YEARS* STAN ZDROWIA *HEALTH STATUS*		Ogółem *Total*			W wieku *At the age of*				
		ogółem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*	0-14 lat	15-29	30-49	50-69	70 lat i więcej *and more*
		w % ogółu ludności danej płci i grupy wieku *in % of total population of a given sex and age group*							
Bardzo dobry i dobry	2004	63,6	67,5	60,4	91,3	87,5	65,8	30,6	14,3
Very good and good	2009	69,8	71,8	68,2	93,4	90,2	77,4	44,8	22,2
	2014	**69,1**	**71,9**	**66,6**	**93,9**	**87,9**	**77,8**	**46,3**	**20,1**
Taki sobie, ani dobry ani zły	2004	26,4	23,6	28,5	7,9	11,6	28,4	45,5	52,4
Fair	2009	21,1	19,6	22,4	5,6	7,3	18,4	40,1	40,6
	2014	**21,7**	**18,8**	**24,0**	**5,7**	**10,0**	**17,3**	**39,0**	**40,1**
Zły i bardzo zły	2004	10,1	8,9	11,0	0,8	0,9	5,8	24,0	33,4
Bad and very bad	2009	9,0	8,6	9,5	1,1	2,5	4,2	15,1	37,2
	2014	**9,3**	**9,3**	**9,4**	**0,3**	**2,2**	**4,9**	**14,7**	**39,8**

TABL. 10 (168). LUDNOŚĆ W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG WAGI CIAŁA [a]

POPULATION AT THE AGE OF 15 AND MORE BY BODY WEIGHT [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Total*			W wieku *At the age of*			
		ogółem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*	15-29 lat	30-49	50-69	70 lat i więcej *and more*
		w % ogółu ludności danej płci i grupy wieku *in % of total population of a given sex and age group*						
Niedowaga	2004	5,1	2,2	7,7	12,3	2,4	1,4	1,7
Underweight	2009	2,7	1,2	4,0	6,3	2,2	0,5	2,3
	2014	**1,8**	**0,8**	**2,5**	**3,1**	**1,7**	**0,8**	**2,5**
W normie	2004	48,9	44,9	52,6	68,2	50,8	30,2	31,3
Normal	2009	47,0	37,4	54,7	67,5	46,9	35,9	31,3
	2014	**45,2**	**40,7**	**48,8**	**70,6**	**46,8**	**31,8**	**30,7**
Nadwaga	2004	34,6	41,8	27,8	16,1	37,0	47,4	49,8
Overweight	2009	37,0	46,6	29,2	21,5	38,8	42,0	52,5
	2014	**34,1**	**39,3**	**29,9**	**17,8**	**36,6**	**38,6**	**43,8**
Otyłość	2004	11,5	11,1	11,9	3,4	9,8	21,0	17,2
Obesity	2009	13,3	14,7	12,1	4,7	12,0	21,7	13,9
	2014	**19,0**	**19,2**	**18,8**	**8,5**	**14,9**	**28,8**	**23,1**

a Wagę ciała opracowano na podstawie wskaźnika masy ciała (BMI) obliczonego przez podzielenie wagi ciała (w kilogramach) przez wzrost (w metrach do kwadratu) i podano według grup: otyłość – 30,0 i więcej, nadwaga – od 25,0 do 29,99, w normie – od 18,5 do 24,99, niedowaga – poniżej 18,5.

a Body weight was compiled on the basis of body mass index (BMI), calculated by dividing the body weight in kilograms by square of the height in metres and was presented by the following groups of BMI values: obesity – 30.0 and more, overweight – 25.0-29.99, normal – 18.5-24.99, underweight – less than 18.5.

TABL. 11 (169). ZACHOROWANIA NA NIEKTÓRE CHOROBY ZAKAŹNE I ZATRUCIA

INCIDENCE OF SELECTED INFECTIOUS DISEASES AND POISONINGS

CHOROBY *DISEASES*	2005	2010	2015	2016	2005	2010	2015	2016
	w liczbach bezwzględnych *in absolute numbers*				na 100 tys. ludności *per 100 thous. population*			
Gruźlica	568	449	361	332	25,9	19,8	15,7	14,4
Tuberculosis								
Tężec	1	-	1	1	0,0	-	0,0	0,0
Tetanus								
Krztusiec	99	51	272	330	4,5	2,2	11,8	14,3
Whooping cough								
Odra	1	1	1	-	0,0	0,0	0,0	-
Measles								
Wirusowe zapalenie wątroby	439	116	641	679	20,0	5,1	27,8	29,4
Viral hepatitis								
typ A	3	2	1	1	0,1	0,1	0,0	0,0
type A								
typ B	131	63	443	452	6,0	2,8	19,2	19,6
type B								
typ C	305	51	197	226	13,9	2,2	8,5	9,8
type C								
Różyczka	324	184	97	78	14,7	8,1	4,2	3,4
Rubella								
AIDS [a]	10	19	11	3	0,5	0,8	0,5	0,1
AIDS [a]								

a Dane nieostateczne z uwagi na specyfikę choroby.

a Preliminary data because of specific features of the disease.

TABL. 11 (169). ZACHOROWANIA NA NIEKTÓRE CHOROBY ZAKAŹNE I ZATRUCIA (dok.)

INCIDENCE OF SELECTED INFECTIOUS DISEASES AND POISONINGS (cont.)

CHOROBY *DISEASES*	2005	2010	2015	2016	2005	2010	2015	2016
	w liczbach bezwzględnych *in absolute numbers*				na 100 tys. ludności *per 100 thous. population*			
Salmonellozy	1190	712	565	818	54,2	31,4	24,5	35,4
Other salmonella infections								
Czerwonka bakteryjna	7	1	1	-	0,3	0,0	0,0	-
Shigellosis								
Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe	679	140	49	82	30,9	6,2	2,1	3,5
Other bacterial footborne intoxications								
Biegunki u dzieci w wieku do 2 lat [a]	1429	2228	3954	3409	311,7	265,6	817,5	688,0
Acute diarrhoea in children up to the age of 2 [a]								
Szkarlatyna (płonica)	715	935	2395	1656	32,5	41,2	103,9	71,6
Scarlet fever								
Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	79	63	50	65	3,6	2,8	2,2	2,8
Bacterial meningitis and/or encephalitis								
Wirusowe zapalenie opon mózgowych	65	85	84	94	3,0	3,7	3,6	4,1
Viral meningitis								
Wirusowe zapalenie mózgu	25	8	11	13	1,1	0,4	0,5	0,6
Viral encephalitis								
Świnka (zapalenie przyusznicy nagminne)	1171	123	155	167	53,3	5,4	6,7	7,2
Mumps								
Włośnica	-	14	-	-	-	0,6	-	-
Trichinellosis								
Grypa [b]	44049	22972	803725	847458	2005,0	1011,7	34873,0	36663,2
Influenza [b]								
Choroby weneryczne	48	37	142	101	2,2	1,6	6,2	4,4
Veneral diseases								
Szczepieni przeciw wściekliźnie	479	545	459	487	21,8	24,0	19,9	21,1
Rabies vaccinations								

a Wskaźnik obliczono na 10 tys. dzieci w wieku do 2 lat. b Łącznie z podejrzeniami zachorowań.

Ź r ó d ł o: dane Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – PZH (na podstawie rejestru chorób zakaźnych prowadzonego przez stacje sanitarno-epidemiologiczne), Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc oraz Instytutu Wenerologii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

a Ratio calculated per 10 thous. children up to the age of 2. b Including influenza-like illness.

S o u r c e: data of the National Institute of Public Health – National Institute of Hygiene (on the ground of register of infectious diseases kept by sanitary and epidemiological stations), the Tuberculosis and Lung Diseases Institute and the Institute of Venereology of the Medical University of Warsaw.

TABL. 12 (170). ŻŁOBKI [a] I KLUBY DZIECIĘCE

Stan w dniu 31 XII

NURSERIES [a] AND CHILDREN'S CLUBS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
Żłobki	19	19	161	159	*Nurseries*
w tym publiczne	17	17	27	34	*of which public*
Oddziały żłobkowe przy przedszkolach	8	7	-	1	*Nursery wards of nursery schools*
Kluby dziecięce	x	x	53	52	*Children's clubs*
w tym publiczne	x	x	-	-	*of which public*
Miejsca	1398	1563	5010	5160	*Places*
w żłobkach	1398	1563	4224	4415	*in nurseries*
w klubach dziecięcych	x	x	786	745	*in children's clubs*
Dzieci przebywające (w ciągu roku)	2914	2949	7336	7351	*Children staying (during the year)*
w żłobkach	2914	2949	6330	6435	*in nurseries*
w klubach dziecięcych	x	x	1006	916	*in children's clubs*
Miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w miastach	34	31	114	114	*Places in nurseries and children's clubs per 1000 children up to the age of 3 in urban areas*
Dzieci przebywające w żłobkach i klubach dziecięcych:					*Children staying in nurseries and children's clubs:*
na 1000 dzieci w wieku do lat 3	20	20	60	63	*per 1000 children up to the age of 3*
na 100 miejsc	97	107	88	92	*per 100 places*

a W 2005 r. łącznie ze żłobkami tygodniowymi; miejsca i dzieci w żłobkach – łącznie z oddziałami żłobkowymi.

a In 2005 including weekly nurseries; places and children staying in nurseries – including nursery wards.

TABL. 13 (171). WSPIERANIE RODZINY W 2016 R.

FAMILY SUPPORT IN 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem *Total*	*SPECIFICATION*
Świadczenie wychowawcze [a]:		*Child benefit [a]:*
przeciętna miesięczna liczba rodzin otrzymujących świadczenie	160649	*average monthly number of families receiving benefit*
przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które rodziny otrzymują świadczenie	247957	*average monthly number of children for who families receive benefits*
wypłaty świadczenia w tys. zł	1110836,0	*benefit payments in thous. zl*
Dodatek wychowawczy [a]:		*Child-rising allowance [a]:*
przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka otrzymują dodatek	3449	*average monthly number of children for who foster families and foster homes receive allowance*
wypłaty świadczenia w tys. zł	15300,7	*benefit payments in thous. zl*
Dodatek do zryczałtowanej kwoty [a]:		*Lump sum allowance [a]:*
przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego otrzymują dodatek	102	*average monthly number of children for who family care and education centres receive allowance*
wypłaty świadczenia w tys. zł	450,0	*benefit payments in thous. zl*
Rodziny posiadające Kartę Dużej Rodziny	27840	*Large Family Card holders*

a W ramach programu „Rodzina 500+"; dane dotyczą okresu od 1 IV do 31 XII.

a Within the "Family 500+" programme; data concern the period – 1 IV-31 XII.

TABL. 14 (172). PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO

DAY-SUPPORT CENTRES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	2005	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
	placówki (stan w dniu 31 XII) *centres (as of 31 XII)*				wychowankowie w tys. *residents in thous.*				
O G Ó Ł E M	**331**	**409**	**241**	**231**	**13,4**	**17,4**	**10,4**	**9,2**	***T O T A L***
Opiekuńcze	292	370	183	182	10,7	15,0	8,1	7,1	*General care*
Specjalistyczne	39	39	35	34	2,7	2,4	1,5	1,6	*Specialized*
Pracy podwórkowej	x	x	6	8	x	x	0,4	0,4	*Street work*
W połączonych formach	x	x	17	7	x	x	0,4	0,1	*In a combination of the forms*

TABL. 15 (173). RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA
Stan w dniu 31 XII
FAMILY FOSTER CARE
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
Rodziny zastępcze [a]	**2398**	**2504**	**2420**	**2371**	***Foster families [a]***
Spokrewnione	1887	1929	1462	1454	*Related*
dzieci [b]	2450	2463	1886	1864	*children [b]*
Niezawodowe	450	399	770	727	*Not professional*
dzieci [b]	785	646	1091	1028	*children [b]*
Zawodowe [c]	61	176	188	190	*Professional [c]*
dzieci [b]	227	750	549	515	*children [b]*
Rodzinne domy dziecka	**x**	**x**	**86**	**93**	***Foster homes***
Dzieci [d]	x	x	554	589	*Children [d]*

a Od 2012 r. niektóre dane nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie z powodu zmiany przepisów prawnych. b Do 2011 r. – w wieku do 18 lat, od 2012 r. – w wieku do 25 lat. c Do 2011 r. rodziny zastępcze zawodowe niespokrewnione z dzieckiem. d W wieku do 25 lat.

a Since 2012 some data are not fully comparable with data for previous years due to changes of the provisions of the law. b Until 2011 up to the age of 18, since 2012 up to the age of 25. c Until 2011 professional, not related to the child foster families. d Up to the age of 25.

TABL. 16 (174). INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA [a]
INSTITUTIONAL FOSTER CARE [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2005	2010	2015	2016	2005	2010	2015	2016	2005	2010	2015	2016
	placówki *centres*				wychowankowie *residents*				wolontariusze *volunteers*			
	stan w dniu 31 XII *as of 31 XII*											
Placówki opiekuńczo-wychowawcze *Care and education centres*	36	69	85	76	1063	1378	1116	991 [b]	97	149	136	137
interwencyjne *intervention*	2	1	2	1	63	14	25	13	1	16	1	-
rodzinne *family*	13	31	16	13	86	237	117	88	-	18	25	22
socjalizacyjne *socialization*	16	23	56	51	689	653	755	678	65	40	97	109
specjalistyczno-terapeutyczne *specialist therapy*	x	x	1	1	x	x	14	12	x	x	-	-
łączące zadania placówek [c] *combining tasks of the centres [c]*	5	14	10	10	225	474	205	200	31	75	13	6
Regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne *Regional care and therapy centres*	x	x	1	1	x	x	44	45	x	x	-	-

a Patrz uwagi ogólne, ust. 22 na str. 234. b W tym 22 wychowanków w wieku 0-3 lata i 15 wychowanków w wieku 4-6 lat oraz 20 sierot i 100 niepełnosprawnych. c Łączące zadania placówek interwencyjnych, socjalizacyjnych i specjalistyczno-terapeutycznych; do 2011 r. – placówki wielofunkcyjne.

a See general notes, item 22 on page 234. b Of which 22 residents at age 0-3 and 15 residents at age 4-6 as well as 20 orphans and 100 disabled. c Combining tasks of the intervention, socialization and specialist therapy centres; until 2011 – multifunctional centres.

TABL. 17 (175). POMOC SPOŁECZNA STACJONARNA [a]

Stan w dniu 31 XII

STATIONARY SOCIAL WELFARE [a]

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
Domy i zakłady (bez filii)	47	87	111	110	*Homes and facilities (excluding branches)*
Miejsca [b]:					*Places [b]:*
ogółem	4077	6185	7256	7137	*total*
na 10 tys. ludności	18,5	27,2	31,4	30,8	*per 10 thous. population*
Mieszkańcy [b]:					*Residents [b]:*
ogółem	3967	6113	6814	6892	*total*
w tym kobiety	1946	2360	2786	2817	*of which women*
w tym do 18 lat	80	177	138	113	*of which up to the age of 18*
w tym umieszczeni w ciągu roku	376	2163	2149	1964	*of which placed within the year*
na 10 tys. ludności	18,0	26,9	29,5	29,8	*per 10 thous. population*
Osoby oczekujące na umieszczenie	224	832	619	520	*Persons awaiting a place*

a Łącznie ze środowiskowymi domami samopomocy. b Łącznie z filiami.

a Including community self-help homes. b Including branches.

TABL. 18 (176). PLACÓWKI STACJONARNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ [a] WEDŁUG GRUP MIESZKAŃCÓW

Stan w dniu 31 XII

STATIONARY SOCIAL WELFARE FACILITIES [a] BY GROUPS OF RESIDENTS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
Domy i zakłady (bez filii) [b]	**47**	**87**	**111**	**110**	***Homes and facilities (excluding branches) [b]***
w których mogą przebywać:					*in which may be:*
Osoby w podeszłym wieku	12	27	40	39	*Aged persons*
Przewlekle somatycznie chorzy	9	12	18	20	*Chronically ill with somatic disorders*
Dorośli niepełnosprawni intelektualnie	12	14	13	13	*Mentally retarded*
Dzieci i młodzież niepełnosprawna intelektualnie	6	9	9	7	*Children and youth mentally retarded*
Przewlekle psychicznie chorzy	7	12	13	13	*Chronically mentally ill*
Niepełnosprawni fizycznie	-	4	5	3	*Physically handicapped*
Matki z małoletnimi dziećmi i kobiety w ciąży	1	3	3	3	*Mothers with dependent children and pregnant women*
Bezdomni	-	23	31	31	*Homeless*
Inne osoby	-	-	3	2	*Other persons*
Mieszkańcy w domach i zakładach dla [c]	**3967**	**6113**	**6814**	**6892**	***Residents in homes and facilities for [c]***
Osób w podeszłym wieku	725	1051	1325	1261	*Aged persons*
Przewlekle somatycznie chorych	838	737	997	1178	*Chronically ill with somatic disorders*
Dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	1118	973	908	912	*Mentally retarded*
Dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie	500	326	261	256	*Children and youth mentally retarded*
Przewlekle psychicznie chorych	764	1193	1409	1399	*Chronically mentally ill*
Niepełnosprawnych fizycznie	-	185	146	170	*Physically handicapped*
Matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży	22	70	75	70	*Mothers with dependent children and pregnant women*
Bezdomnych	-	1578	1680	1639	*Homeless*
Innych osób	-	-	13	7	*Other persons*

a Łącznie ze środowiskowymi domami samopomocy. b W dalszym podziale placówki mogą być wykazane kilkakrotnie, gdyż jedna placówka może być przeznaczona dla kilku grup mieszkańców. c Łącznie z filiami.

a Including community self-help homes. b In further division facilities may be shown several times, because one facility may be intended for several groups of residents. c Including branches.

TABL. 19 (177). ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ [a]

SOCIAL ASSISTANCE BENEFITS [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE		Korzystający [b] *Beneficiaries [b]*	Udzielone świadczenia w tys. zł *Benefits granted in thous. zl*	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M	2005	160022	180602,3	***T O T A L***
	2010	129337	238227,2	
	2015	109617	230353,8	
	2016	**99872**	**237546,8**	
Świadczenia pieniężne		**80084**	**159500,1**	***Monetary benefits***
w tym:				*of which:*
Zasiłek stały		18638	92024,3	*Permanent benefit*
Zasiłek okresowy		16979	24029,5	*Temporary benefit*
Zasiłek celowy		43783	41248,2	*Appropriated benefit*
Pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki		156	553,1	*Assistance to reach self-dependence and to continue education*
Świadczenia niepieniężne		**54827**	**78046,6**	***Non-monetary benefits***
w tym:				*of which:*
Schronienie		2557	13568,5	*Shelter*
Posiłek		43712	22086,5	*Meal*
Ubranie		278	51,9	*Clothing*
Sprawienie pogrzebu		301	744,8	*Burial*
Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze		7701	41474,8	*Attendance services and specialized attendance services*
Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, zatrudnienia i na zagospodarowanie		44	113,6	*Assistance in gaining adequate housing conditions, gaining employment and for running one's own household*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 24 na str. 235. b W podziale według form świadczeń korzystający mogą być wykazani kilkakrotnie.

Ź r ó d ł o: dane Wydziału Polityki Społecznej Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku.

a See general notes, item 24 on page 235. b Under the item benefits, recipients may be shown several times.

S o u r c e: data of Social Policy Department of the Pomorskie Voivodship Office in Gdańsk.

DZIAŁ XII

KULTURA. TURYSTYKA. SPORT

Uwagi ogólne

Kultura

1. Książka jest to wydawnictwo zwarte o objętości powyżej 48 stron, **broszura** – o objętości od 5 do 48 stron. Wydawnictwa te zaliczane są do wydawnictw nieperiodycznych.

2. Gazety i czasopisma są to wydawnictwa periodyczne. **Gazety** (periodyki informacji ogólnej) są to wydawnictwa będące przede wszystkim źródłem informacji o bieżących wydarzeniach krajowych i zagranicznych. **Czasopisma** (inne periodyki) są to wydawnictwa omawiające problemowo zagadnienia społeczne, polityczne i gospodarcze, specjalistyczne – fachowe i naukowe, a także wydawnictwa urzędowe.

3. Do **księgozbioru** bibliotek publicznych zaliczono książki i broszury oraz gazety i czasopisma.

Czytelnik (użytkownik aktywnie wypożyczający) – to użytkownik zarejestrowany, który wypożyczył na zewnątrz co najmniej jedną pozycję w ciągu roku.

4. W muzeach jako **muzealia** wykazano rzeczy ruchome i nieruchomości wpisane do inwentarza muzealiów.

Przez **wystawę** organizowaną przez muzeum i określoną odpowiednim tytułem rozumie się udostępnianie dla publiczności (osób zwiedzających) zestawu zbiorów muzealnych.

Wystawy czasowe są to wystawy urządzane na czas określony na terenie muzeum i udostępniane jednorazowo.

5. Informacje dotyczące **galerii sztuki** obejmują jednostki, których podstawowym rodzajem działalności jest wystawiennictwo.

6. Informacje o **teatrach i instytucjach muzycznych** oraz **przedsiębiorstwach estradowych** dotyczą profesjonalnych jednostek artystycznych i rozrywkowych prowadzących regularną działalność sceniczną.

W liczbie teatrów uwzględniono jednostki wyodrębnione pod względem prawnym, organizacyjnym i ekonomiczno-finansowym, prowadzące jednorodną działalność sceniczną, niezależnie od liczby posiadanych scen.

Jednostki pogrupowano wyodrębniając:

- działalność **teatrów dramatycznych i lalkowych**,
- działalność **teatrów muzycznych**, obejmującą działalność sceniczną oper, operetek, musicali i baletów,
- działalność koncertową **filharmonii, orkiestr i chórów**,
- działalność sceniczną **zespołów pieśni i tańca**,
- działalność **rozrywkową estradową**.

7. Informacje o działalności **domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic** opracowano na podstawie sprawozdawczości rocznej.

CHAPTER XII

CULTURE. TOURISM. SPORT

General notes

Culture

***1. A book** is understood as a publication containing more than 48 pages, while **a pamphlet** contains from 5 to 48 pages. These publications are considered to be non-periodic publications.*

***2.** Newspapers and magazines are periodic publications. **Newspapers** (general information periodicals) are publications being primarily a source of information regarding current domestic and foreign events. **Magazines** (other periodicals) are publications addressing social, political and economic, specialised and scientific issues as well as government publications.*

***3.** Books and pamphlets as well as newspapers and magazines constitute **the collection** of public libraries.*

***Reader/borrower** (user actively borrowing books) – a person registered in the library, who borrowed at least one volume in reported year.*

***4.** Movable subjects and real estate registered in exhibit inventory are presented as **exhibits** in museums.*

***Exhibition** organized by museum is understood as a correctly titled set of museum collections opened to a public (visitors) identical titled.*

***Temporary exhibition** are exhibitions organized on given time in the museum and available only once.*

***5.** Information concerning **art galleries** includes entities, in which exhibiting is the basic type of activity.*

***6.** Information regarding **theatres and music institutions** as well as **entertainment enterprises** concerns professional, artistic and entertainment entities conducting regular performances.*

Theatres include entities, distinguished in terms of their legal, organisational, economic and financial status, conducting uniform performing activity, regardless of the number of stages possessed.

Entities are grouped, comprising:

- *the activity of **dramatic and puppet theatres**,*
- *the activity of **music theatres**, including opera, operetta, musical and ballet performance,*
- *the concert activity of **philharmonic halls, orchestras and choirs**,*
- *the performing activity of **song and dance ensembles**,*
- ***entertainment** activities.*

***7.** Information regarding the activity of **cultural centres and establishments, clubs and community centres** is based on annual reporting data.*

8. Informacje o **kinach** dotyczą działalności kin ogólnie dostępnych, tj. powołanych do publicznego udostępniania filmów w formie projekcji na seansach filmowych, bez względu na rodzaj stosowanego nośnika filmu (taśma światłoczuła, taśma magnetyczna eksploatowana w technice wideo, nośnik cyfrowy).

Wśród kin stałych wyróżnia się: **minipleksy** – posiadające od 3 do 7 sal projekcyjnych i **multipleksy** – posiadające 8 sal projekcyjnych i więcej.

9. Dane o **abonentach radiowych i telewizyjnych** dotyczą osób i instytucji, które uiściły opłaty abonamentowe uprawniające do korzystania z urządzeń odbiorczych radiofonii bezprzewodowej oraz z odbiorczych urządzeń telewizyjnych. Dane dotyczą także osób korzystających – na mocy szczególnych przepisów – z prawa do bezpłatnego korzystania z urządzeń odbiorczych (np. inwalidów wojennych i wojskowych).

Dane obejmują również instytucje opłacające abonament za korzystanie z odbiorników radiowych i telewizyjnych w samochodach.

Turystyka

1. Termin turystyka – zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 692/2011 obowiązującym od 2012 r., oznacza czynności odwiedzających, którzy podejmują podróż do głównego miejsca docelowego położonego poza ich zwykłym otoczeniem, na okres krótszy niż 1 rok, w dowolnym głównym celu, w tym w celu służbowym, wypoczynkowym lub innym celu osobistym, innym niż zatrudnienie przez podmiot miejscowy dla odwiedzanego miejsca.

Wszystkie kategorie podróżnych, które mieszczą się w zakresie pojęcia „turystyka" są określane mianem odwiedzających. W grupie tej wyróżnia się:

- turystów, tj. osoby, które spędziły co najmniej jedną noc poza miejscem stałego zamieszkania,
- odwiedzających jednodniowych, tj. osoby, które nie nocują w miejscu odwiedzanym.

2. Baza noclegowa turystyki dotyczy turystycznych obiektów noclegowych, tj. obejmuje obiekty hotelowe i pozostałe obiekty (od 2011 r. posiadające 10 i więcej miejsc noclegowych; do 2010 r. bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych).

W ramach:

- obiektów hotelowych do grupy „inne obiekty hotelowe" zalicza się te, które nie spełniają wymagań kategoryzacyjnych dla hoteli, moteli i pensjonatów, ale świadczą usługi typowe dla hoteli (np. zajazdy, gościńce),
- pozostałych obiektów do grupy „inne obiekty" zalicza się te, które nie odpowiadają warunkom przewidzianym dla poszczególnych rodzajów obiektów oraz obiekty wykorzystywane dla potrzeb turystyki (np. domy studenckie, internaty, ośrodki do wypoczynku sobotnio-niedzielnego i świątecznego, ośrodki sportowo-rekreacyjne, ośrodki kolonijne, zakłady uzdrowiskowe).

*8. Information regarding **cinemas** concerns the activity of public cinemas, i.e., established for the purpose of public film screenings, regardless of the film carrier used (light-sensitive, magnetic tape and digital).*

*Among indoor cinemas one can distinguish **miniplexes** – equipped with 3 to 7 screens and **multiplexes** – equipped with 8 screens and more.*

*9. Data regarding **radio and television subscribers** concern persons and institutions which paid the subscription fee in order to use wireless radio and television receivers. The data also concern persons exempt, on the basis of special regulations, from paying the subscription fee e.g., disabled war and military veterans).*

Data also concern institutions paying the subscription for using radio and television receivers in their vehicles.

Tourism

***1. Tourism**, in accordance with the regulation (EU) No. 692/2011 of the European Parliament and of the Council in force since 2012, means the activity of visitors taking a trip to a main destination outside their usual environment, for less than a year, for any main purpose, including business, leisure or other personal purpose, other than to be employed by a resident entity in the place visited.*

All categories of travellers which fall within the term "tourism" are defined as visitors. This group comprises:

- *tourists, i.e., persons who spent at least one night away from their place of permanent residence,*
- *one-day visitors, i.e., persons, who did not spend the night at the place visited.*

***2. Tourist accommodation establishments** include hotels and similar facilities and other facilities (since 2011 with 10 and more bed places; until 2010 excluding rooms for rent and agrotourism lodgings).*

Within:

- *hotels and similar facilities, the group "other hotel facilities" has covered facilities which do not meet requirements for hotels, motels and boarding houses, but which provide hotel services (e.g. road houses, inns),*
- *other facilities, the group "miscellaneous facilities" includes facilities which do not correspond to conditions expected in particular facilities, and other facilities used for tourism (e.g. student dormitories, boarding schools, weekend and holiday accommodation establishments, sport and recreational centres, holiday youth centres as well as health establishments).*

3. Dane o **obiektach i miejscach noclegowych turystyki** wykazano według stanu w dniu 31 VII. W informacjach nie uwzględnia się obiektów i miejsc w obiektach przejściowo nieczynnych z powodu przebudowy, remontu itp.

4. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych lub **pokoi** jest to stosunek liczby udzielonych noclegów lub wynajętych pokoi w danym roku do nominalnej liczby miejsc noclegowych lub pokoi w danym roku. Przez nominalną liczbę miejsc noclegowych lub pokoi rozumie się sumę miejsc noclegowych lub pokoi przygotowanych dla turystów w każdym dniu działalności obiektu.

5. Turyści zagraniczni korzystający z turystycznych obiektów noclegowych rejestrowani są według kraju stałego zamieszkania. Turysta zagraniczny może być wykazany wielokrotnie, jeśli w czasie jednorazowego pobytu w Polsce korzysta z kilku obiektów noclegowych.

6. Placówki gastronomiczne w turystycznych obiektach noclegowych obejmują wszystkie zakłady i punkty gastronomiczne zlokalizowane na terenie danego obiektu. Do barów zaliczono także: kawiarnie, winiarnie, piwiarnie, jadłodajnie itp.; do punktów gastronomicznych – także smażalnie, pijalnie, lodziarnie, bufety itp.

Sport

1. Począwszy od 2002 r. informacje o uczniowskich i wyznaniowych klubach sportowych oraz klubach sportowych opracowywane są na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co dwa lata. Informacje o wybranych obiektach sportowych opracowywane są na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co cztery lata.

2. Dane o **organizacjach kultury fizycznej** obejmują wybrane organizacje o ogólnokrajowym zasięgu działania (Akademicki Związek Sportowy, Polski Związek Sportu Niepełnosprawnych „Start", Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej, Zrzeszenie „Ludowe Zespoły Sportowe") i dotyczą głównie rekreacji ruchowej, a w przypadku Polskiego Związku Sportu Niepełnosprawnych „Start" – rehabilitacji ruchowej w środowisku niepełnosprawnych.

3. W kategoriach ćwiczących w organizacjach kultury fizycznej oraz ćwiczących, trenerów i instruktorów sportowych według dziedziny i rodzaju sportu w klubach sportowych jedna osoba może być wykazywana wielokrotnie, jeśli uprawia bądź prowadzi zajęcia w kilku rodzajach sportu.

W zależności od wieku osoby ćwiczące zaliczane są do kategorii juniorów lub seniorów; dla poszczególnych rodzajów sportu stosuje się różne granice wieku.

4. Boiska znajdujące się w płycie głównej stadionu nie są wykazywane ponownie jako boiska do gier wielkich. Liczba stadionów podana jest łącznie z deklarowanymi obiektami nie spełniającymi wymogów stadionów, np. widowni. Boiska, na których można przeprowadzić kilka różnych gier (np. koszykówkę, siatkówkę, piłkę ręczną) wykazywane są raz, jako boiska uniwersalne-wielozadaniowe. Boiska kryte, znajdujące się w halach sportowych lub salach gimnastycznych nie są wykazywane oddzielnie, lecz traktowane jako hale sportowe lub sale gimnastyczne w zależności od typu obiektu, w którym się znajdują.

*3. Data regarding **facilities and the number of beds places for tourists** are presented as of 31 VII. Facilities and places temporarily unavailable due to expansion, renovation, etc., are not included.*

***4. Occupancy rate of bed places** or **rooms** is a relation of the number of overnight stays or rooms rented in a given year to the nominal number of bed places or rooms in a given year. The nominal number of bed places or rooms shall mean total bed places or rooms prepared for tourists each day of a facility's operation.*

***5. Foreign tourists** using tourist accommodation establishments are registered according to the country of their permanent residence. A foreign tourist may be indicated more than once if during a single stay in Poland he/she uses more than one accommodation facility.*

***6. Catering establishments** in tourist accommodation establishments include all catering facilities and outlets located on the premises of a given tourist accommodation establishment. Catering facilities also include cafes, wine houses, beer halls, canteens, etc.; catering outlets also include fry houses, drink bars, ice cream parlours and snack-bars.*

Sport

***1.** Since 2002 information regarding student and religious sports clubs as well as sports clubs has been compiled on the basis of periodic surveys conducted every two years. Information on selected sport facilities has been compiled on the basis of periodic survey conducted every four years.*

***2.** Data regarding **physical education organisations** include selected organisations with a national scope of activity (the University Sports Association AZS, the Polish Sports Association for the Disabled "Start", the Society for Promotion of Physical Culture, the Association of "Rural Sports Clubs") and primarily concern recreational activity, and in case of the Polish Sports Association for the Disabled "Start" – rehabilitation activity for persons with disabilities.*

***3.** In the category of persons practising sports in physical education organisations as well as persons practising sports, coaches and sports instructors according to sports fields and kinds of sports in sports clubs one person may be indicated more than once, depending upon the number of sports practised or taught.*

Persons practising sports are classified as either juniors or seniors, depending on age; various age groups are applied for individual sports.

***4.** Sports fields located in stadium main fields are not counted again as sports fields for big games. The number of stadiums includes declared facilities not satisfying the requirements for stadiums, e.g. the seating. Sports fields on which several different games can be played (e.g. basketball, volleyball, handball) are counted once as universal, multi-purpose sports fields. Indoor sports fields located in sports halls or gyms are not given separately, but treated as sports halls or gyms, depending on kind of facility in which they are located.*

Dane dotyczące ścieżek rowerowych obejmują ścieżki rowerowe służące głównie do celów komunikacyjnych, a nie turystycznych, tzw. szlaków rowerowych (np. położonych w lesie) czyli: samodzielnych dróg dla rowerów (położonych w pasie drogi); dróg wydzielonych z jezdni; dróg wydzielonych z chodnika; dróg zawartych w ciągach pieszo-rowerowych. Uwzględniają one łączną długość ścieżek rowerowych będących w obszarze właściwości gminy, starostwa i urzędu marszałkowskiego.

Informacje o obiektach dostosowanych dla osób niepełnosprawnych uwzględniają obiekty dostosowane dla osób niepełnosprawnych ruchowo lub o innym niż ruchowy rodzaj niepełnosprawności (np. niesłyszący, niewidomi).

Data concerning cycle paths include bike paths mainly used for communication purposes, without tourist bike trails (e.g. located in the forest), namely: self-roads for bicycles (located on the waysides); paths separated from the roadway; roads separated from the sidewalk; roads included in passageways for pedestrians and cyclists. The total length of cycle paths which are respectively in the area of competence of gminas, powiats and the marshal's office is taken into account.

Information about facilities adapted for disabled guests include facilities adapted for people with reduced mobility or other than motor disability (e.g. the deaf or the blind).

Kultura
Culture

TABL. 1 (178). KSIĄŻKI I BROSZURY WYDANE [a]

BOOKS AND PAMPHLETS PUBLISHED [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Grand total*	Wydawnictwa naukowe *Scientific publications*	Podręczniki dla szkół wyższych *University textbooks*	Wydawnictwa zawodowe *Professional publications*	Podręczniki szkolne *School textbooks*	Wydawnictwa popularne *Popular science publications*	Literatura piękna *Belles-lettres*	
								razem *total*	w tym dla dzieci i młodzieży *of which for children and youth*
Tytuły	2005	748	289	66	76	55	171	91	8
Titles	2010	1166	441	92	147	128	225	133	19
	2015	1580	459	62	113	165	395	386	46
	2016	**1747**	**511**	**36**	**159**	**87**	**445**	**509**	**137**

a Według miejsca wydania.

Ź r ó d ł o: dane Biblioteki Narodowej.

a According to published place.

S o u r c e: data of the National Library.

TABL. 2 (179). GAZETY I CZASOPISMA WYDANE [a]

NEWSPAPERS AND MAGAZINES PUBLISHED [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Total*	Ukazujące się *Published as specified*								
			w tygodniu *weekly*		w miesiącu *monthly*		raz *once*				nieregularnie *irregularly*
			6–2 razy *times*	1 raz *once*	3–2 razy *times*	1 raz *once*	na 2 miesiące *bimonthly*	w kwartale *quarterly*	w półroczu *half-yearly*	w roku *yearly*	
Tytuły	2005	296	2	20	8	79	35	68	12	29	43
Titles	2010	370	1	19	18	99	38	83	27	40	45
	2015	268	2	17	13	67	26	68	10	35	30
	2016	**339**	**1**	**35**	**12**	**78**	**30**	**88**	**17**	**32**	**46**

a Według miejsca wydania.

Ź r ó d ł o: dane Biblioteki Narodowej.

a According to published place.

S o u r c e: data of the National Library.

TABL. 3 (180). BIBLIOTEKI PUBLICZNE (z filiami)

PUBLIC LIBRARIES (with branches)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Biblioteki (stan w dniu 31 XII)	346	336	324	321	*Libraries (as of 31 XII)*
w tym na wsi	202	198	194	191	*of which in rural areas*
Punkty biblioteczne (stan w dniu 31 XII)	104	95	79	83	*Library service points (as of 31 XII)*
w tym na wsi	72	66	•	•	*of which in rural areas*
Księgozbiór (stan w dniu 31 XII)					*Collection (as of 31 XII)*
w tys. wol.	6054,4	5695,7	5430,0	5342,1	*in thous. vol.*
w tym na wsi	2233,0	2140,1	2099,6	2067,3	*of which in rural areas*
Czytelnicy [a] w tys.	364,4	309,6	379,4	374,9	*Borrowers [a] in thous.*
w tym na wsi	81,5	72,2	72,7	70,8	*of which in rural areas*
Wypożyczenia [ab]:					*Loans [ab]:*
w tysiącach wol.	7210,8	5703,5	5574,2 [c]	5384,3	*in thousand vol.*
w tym na wsi	1764,0	1477,8	1354,1	1256,9	*of which in rural areas*
na 1 czytelnika w wol.	19,8	18,4	14,7	14,4	*per borrower in vol.*
w tym na wsi	21,7	20,5	18,6	17,7	*of which in rural areas*

a Łącznie z punktami bibliotecznymi, które w latach 2015 i 2016 przyporządkowano w podziale na miasta i wieś według siedziby jednostki macierzystej b W latach 2005 i 2010 bez wypożyczeń międzybibliotecznych. c Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.

a Including library service points which in 2015 and 2016 are assigned with division into urban areas and rural areas according to the parent entity's registered office. b In 2005 and 2010 excluding interlibrary lending. c Data have been changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook.

TABL. 4 (181). MUZEA

MUSEUMS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Muzea i oddziały muzealne [a]	52	57	73	78	*Museums with branches [a]*
Muzealia [a] w tys.	323,6	488,5	615,5	631,4	*Museum exhibits [a] in thous.*
Wystawy czasowe	308	347	351	380	*Temporary exhibitions*
własne [b]	181	198	247	272	*own [b]*
obce [c]	127	149	104	108	*exterior [c]*
Zwiedzający muzea i wystawy w tys.	1926,2	1695,3	2382,7	2907,4	*Museum and exhibition visitors in thous.*
w tym młodzież szkolna [d]	430,4	297,4	343,8	331,7	*of which primary and secondary school students [d]*

a Stan w dniu 31 XII. b W kraju. c Krajowe i z zagranicy. d Zwiedzająca muzea w zorganizowanych grupach.

a As of 31 XII. b In Poland. c Domestic and foreign. d Visiting museums in organised groups.

TABL. 5 (182). INSTYTUCJE PARAMUZEALNE

MUSEUM-RELATED INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Instytucje (stan w dniu 31 XII) ...	**7**	**9**	**9**	**10**	***Institutions (as of 31 XII)***
Ogród zoologiczny	2	2	2	2	*Zoological garden*
Ogród botaniczny [a]	1	2	3	3	*Botanical garden [a]*
Inne	4	4	4	5	*Others*
Zwiedzający w tys.	**748,8**	**1073,2**	**1697,3**	**1649,7**	***Visitors in thous.***
w tym młodzież szkolna w zorganizowanych grupach	224,1	165,3	267,9	287,0	*of which primary and secondary schools students visiting in organised groups*
Ogród zoologiczny.....	602,8	778,9	898,5	967,3	*Zoological garden*
Ogród botaniczny [a]	4,3	86,2	120,9	101,8	*Botanical garden [a]*
Inne	141,6	148,2	677,8	580,6	*Others*

a Łącznie z oddziałem.

a Including branch.

TABL. 6 (183). GALERIE SZTUKI
ART GALLERIES

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2005	2010	2015	2016		
				ogółem *total*	sektor publiczny *public sector*	sektor prywatny *private sector*
Galerie (stan w dniu 31 XII) ..... *Galleries (as of 31 XII)*	13	23	21	20	9	11
Wystawy [a] ..... *Exhibitions [a]*	159	267	308	292	192	100
w tym z zagranicy ..... *of which foreign*	9	20	46	24	20	4
Ekspozycje [a] ..... *Expositions [a]*	167	295	329	304	198	106
Zwiedzający [a] w tys. ..... *Visitors [a] in thous.*	123,4	222,1	236,7	305,4	266,7	38,7

a W kraju.
a In Poland.

TABL. 7 (184). TEATRY, INSTYTUCJE MUZYCZNE, PRZEDSIĘBIORSTWA ESTRADOWE
THEATRES, MUSIC INSTITUTIONS, ENTERTAINMENT ENTERPRISES

WYSZCZEGÓLNIENIE		Instytucje [a] *Institutions [a]*	Miejsca na widowni w stałej sali [a] *Seats in fixed halls [a]*	Przedstawienia i koncerty [b] *Performances and concerts [b]*	Widzowie i słuchacze [b] w tys. *Audience [b] in thous.*	*SPECIFICATION*
Teatry i instytucje muzyczne	2005	15	5513	2892	624,3	***Theatres and music institutions***
	2010	13	5369	2641	768,8	
	2015	14	8864	3182	1035,3	
	2016	**14**	**13801**	**3449**	**1149,2**	
Teatry		6	3576	2265	350,6	*Theatres*
dramatyczne		3	3067	1657	264,0	*dramatic*
lalkowe		3	509	608	86,6	*puppet*
Teatry muzyczne		3	2083	441	247,4	*Music theatres*
Filharmonie		3	7992	575	248,7	*Philharmonic halls*
Orkiestry symfoniczne i kameralne, chóry		2	150	151	283,6	*Symphonic and chamber orchestras, choirs*
Zespoły pieśni i tańca		-	-	17	18,9	*Song and dance ensembles*
Przedsiębiorstwa estradowe	2005	9	x	838	185,9	***Entertainment enterprises***
	2010	4	x	131	97,7	
	2015	4	x	127	79,9	
	2016	**2**	**x**	**115**	**125,6**	

a Stan w dniu 31 XII. b Dane dotyczą działalności prowadzonej na terenie województwa, łącznie z imprezami organizowanymi w plenerze.
a As of 31 XII. b Data concern activity performed in Voivodship area, including outdoor events.

TABL. 8 (185). CENTRA KULTURY [a], DOMY I OŚRODKI KULTURY, KLUBY, ŚWIETLICE

Stan w dniu 31 XII

CENTRES OF CULTURE [a], CULTURAL CENTRES AND ESTABLISHMENTS, CLUBS AND COMMUNITY CENTRES

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2005	2009	2015	2016		
				ogółem *total*	miasta *urban areas*	wieś *rural areas*
Instytucje	228	226	321	326	69	257
Institutions						
centra kultury	•	•	25	28	19	9
centres of culture						
domy kultury	44	44	37	37	19	18
cultural establishments						
ośrodki kultury	72	71	66	65	17	48
cultural centres						
kluby	23	28	23	24	12	12
clubs						
świetlice	89	83	170	172	2	170
community centres						
Pracownie specjalistyczne	220	276	530	561	206	355
Specialised workshops						
Imprezy (w ciągu roku)	12714	11986	13149	19187	11560	7627
Events (during the year)						
Uczestnicy imprez (w ciągu roku) w tys.	1355,2	1384,3	1798,0	2023,4	1367,8	655,6
Event participants (during the year) in thous.						
Kursy (w ciągu roku)	294	301	462	482	290	192
Courses (during the year)						
Absolwenci kursów (w ciągu roku)	4428	5671	8775	7347	4566	2781
Course graduates (during the year)						
w tym dzieci i młodzież szkolna [b]	2448	2736	5762	5498	3453	2045
of which primary and secondary school pupils and students [b]						
Grupy (zespoły) artystyczne	688	700	783	839	433	406
Artistic groups (ensembles)						
Członkowie grup (zespołów) artystycznych	10239	9635	11653	12814	6826	5988
Members of artistic groups (ensembles)						
w tym dzieci i młodzież szkolna [b]	5880	5334	8057	9048	4912	4136
of which primary and secondary school pupils and students [b]						
Koła (kluby/sekcje)	514	520	1269	1386	510	876
Groups (clubs/sections)						
Członkowie kół (klubów/sekcji)	13813	13675	23499	24441	10344	14097
Members of groups (clubs/sections)						
w tym dzieci i młodzież szkolna [b]	6139	5095	11760	12106	5082	7024
of which primary and secondary school pupils and students [b]						

a W latach 2005-2014 ujmowane w grupie domów kultury lub ośrodków kultury. b Do 2013 r. dzieci i młodzież w wieku poniżej 15 lat.

U w a g a. Do 2011 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co 2 lata.

a In 2005-2014 presented among cultural establishments or cultural centres. b Until 2013 children and youth below the age of 15.

N o t e. Until 2011 data on the basis of periodic surveys conducted every two years.

TABL. 9 (186). KINA STAŁE

INDOOR CINEMAS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
Kina (stan w dniu 31 XII)	22	14	24 [a]	27 [b]	*Cinemas (as of 31 XII)*
w tym miasta	22	14	23	25	*of which urban areas*
w tym multipleksy	4	4	4	4	*of which multiplexes*
Sale projekcyjne (stan w dniu 31 XII)	56	50	82	96	*Screens (as of 31 XII)*
w tym miasta	56	50	81	94	*of which urban areas*
w tym multipleksy	34	34	34	34	*of which multiplexes*
Miejsca na widowni (stan w dniu 31 XII)	14618	11675	17461	19603	*Seats (as of 31 XII)*
w tym miasta	14618	11675	17401	19443	*of which urban areas*
w tym multipleksy	8550	8521	8415	8374	*of which multiplexes*
Seanse	77825	77266	130831	139702	*Screenings*
w tym miasta	77825	77266	130716	139524	*of which urban areas*
w tym multipleksy	62610	63756	71752	64546	*of which multiplexes*
na 1 kino	3538	5519	5451	5174	*per cinema*
Widzowie	2151366	2515726	3637022	3876131	*Audience*
w tym miasta	2151366	2515726	3633310	3872187	*of which urban areas*
w tym multipleksy	1831364	2212010	1969989	1765168	*of which multiplexes*
na 1 kino	97789	179695	151543	143560	*per cinema*
na 1 seans	28	33	28	28	*per screening*

ab W tym minipleksów: a – 6, b – 8.

ab Of which miniplexes: a – 6, b – 8.

TABL. 10 (187). ABONENCI TELEWIZJI KABLOWEJ

Stan w dniu 31 XII

CABLE TELEVISION SUBSCRIBERS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M	**309400**	**383945**	**411676**	**388542**	***T O T A L***
Na 1000 ludności	141	169	178	168	*Per 1000 population*

Ź r o d ł o: dane Urzędu Komunikacji Elektronicznej.

S o u r c e: data of the Office of Electronic Communications.

TABL. 11 (188). ABONENCI RADIOWI I TELEWIZYJNI

Stan w dniu 31 XII

RADIO AND TELEVISION SUBSCRIBERS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	2005	2010	2015	2016
SPECIFICATION	w tys. *in thous.*				na 1000 ludności *per 1000 population*			
Abonenci radiowi [a]	518,5	410,5	415,7	415,6	236	180	180	179
Radio subscribers [a]								
miasta	400,0	320,2	324,2	323,6	270	214	218	218
urban areas								
wieś	118,5	90,3	91,5	92,0	165	116	111	111
rural areas								
Abonenci telewizyjni [a]	504,6	398,5	399,6	399,1	229	175	173	172
Television subscribers [a]								
miasta	388,2	309,9	310,4	309,6	262	207	209	208
urban areas								
wieś	116,4	88,5	89,2	89,5	162	114	109	108
rural areas								

a Za abonenta radiowego uważa się każdą osobę uiszczającą opłatę radiową oraz opłatę radiowo-telewizyjną, natomiast za abonenta telewizji uważa się każdą osobę uiszczającą opłatę radiowo-telewizyjną. Za abonenta radia i telewizji uważa się również osoby zwolnione z opłat.

Ź r ó d ł o: dane Dyrekcji Generalnej Poczty Polskiej.

a A radio subscriber is every person who pays radio subscription fee and radio and television subscription fee and television subscriber is every person who pays radio and television subscription fee. A radio and television subscriber is also a person being free of charge.

S o u r c e: data of the Polish Post General Directorate.

Uwaga

Dane za 2016 r. opracowano z uzględnieniem imputacji danych dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu.

Note

Data for 2016 were compiled including the imputation of data for units which refused to participate in the survey.

Turystyka
Tourism

TABL. 12 (189). BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI

TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015 [a]	2016 [a]	*SPECIFICATION*
Obiekty (stan w dniu 31 VII)	**788** [b]	**802** [b]	**1512**	**1602**	***Facilities (as of 31 VII)***
w tym całoroczne	326	399	564	580	*of which open all year*
Obiekty hotelowe	162	268	319	332	*Hotels and similar facilities*
hotele	94	144	188	193	*hotels*
motele	4	5	1	1	*motels*
pensjonaty	25	30	41	41	*boarding houses*
inne obiekty hotelowe	39	89	89	97	*other hotel facilities*
Pozostałe obiekty	626 [b]	534 [b]	1193	1270	*Other facilities*
domy wycieczkowe	4	4	2	2	*excursion hostels*
schroniska	1	1	1	1	*shelters*
schroniska młodzieżowe	29	22	16	16	*youth hostels*
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	25	16	12	12	*of which school youth hostels*
kempingi	25	22	27	29	*camping sites*
pola biwakowe	48	28	31	34	*tent camp sites*
ośrodki wczasowe	251	216	223	236	*holiday centres*
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	45	45	42	42	*training-recreational centres*
domy pracy twórczej	4	3	4	4	*creative arts centres*
zespoły domków turystycznych	49	61	100	110	*complexes of tourist cottages*
hostele	•	-	12	14	*hostels*
pokoje gościnne	•	•	546	586	*rooms for rent*
kwatery agroturystyczne	•	•	88	85	*agrotourism lodgings*
inne obiekty	170	132	101	111	*miscellaneous facilities*
Miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII)	**85348** [b]	**80178** [b]	**101739**	**110571**	***Bed places (as of 31 VII)***
w tym całoroczne	27914	34170	41617	42424	*of which open all year*
Obiekty hotelowe	13473	19905	26166	27462	*Hotels and similar facilities*
hotele	10463	13838	19113	19872	*hotels*
motele	120	166	26	25	*motels*
pensjonaty	969	1339	1729	1774	*boarding houses*
inne obiekty hotelowe	1921	4562	5298	5791	*other hotel facilities*
Pozostałe obiekty	71875 [b]	60273 [b]	75573	83109	*Other facilities*
domy wycieczkowe	285	468	140	140	*excursion hostels*
schroniska	40	70	76	82	*shelters*
schroniska młodzieżowe	1908	1709	1516	1519	*youth hostels*
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	1667	1387	1271	1276	*of which school youth hostels*
kempingi	6895	4491	5423	7513	*camping sites*
pola biwakowe	6938	3484	3515	4173	*tent camp sites*
ośrodki wczasowe	31183	25897	25806	27222	*holiday centres*
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	6252	6406	6610	6891	*training-recreational centres*
domy pracy twórczej	194	153	209	220	*creative arts centres*
zespoły domków turystycznych [c]	3345	4289	6253	7030	*complexes of tourist cottages* [c]
hostele	•	-	427	439	*hostels*
pokoje gościnne	•	•	12146	13022	*rooms for rent*
kwatery agroturystyczne	•	•	1523	1481	*agrotourism lodgings*
inne obiekty	14835	13306	11929	13377	*miscellaneous facilities*

a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. b Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli. c Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu domów turystycznych.

a Concern establishments possessing 10 and more bed places. b Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels. c Including camping sites if they exist on the territory of the complex of tourist cottages.

TABL. 12 (189). BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI (dok.)

TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015 [a]	2016 [a]	*SPECIFICATION*
Korzystający z noclegów	**1345074** [b]	**1628830** [b]	**2439185**	**2672714**	***Tourists accommodated***
w tym turyści zagraniczni	293811	259906	451860	504565	*of which foreign tourists*
Obiekty hotelowe	656385	959412	1575313	1744160	*Hotels and similar facilities*
w tym:					*of which:*
hotele	564579	765056	1299289	1430379	*hotels*
pensjonaty	26214	39816	53177	57333	*boarding houses*
Pozostałe obiekty	688689 [b]	669418 [b]	863872	928554	*Other facilities*
schroniska [c]	52024	54990	57303	59903	*shelters* [c]
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	45718	49509	49289	52215	*of which school youth hostels*
kempingi	59204	59447	64268	64601	*camping sites*
pola biwakowe	26413	15705	21095	22854	*tent camp sites*
ośrodki wczasowe	252208	254179	257397	278246	*holiday centres*
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	118973	108312	111053	99337	*training-recreational centres*
domy pracy twórczej	2437	1996	2679	2672	*creative arts centres*
zespoły domków turystycznych [d]	18958	24334	48611	54629	*complexes of tourist cottages* [d]
hostele	•	566	32607	33884	*hostels*
pokoje gościnne	•	•	115399	131348	*rooms for rent*
kwatery agroturystyczne	•	•	9977	10197	*agrotourism lodgings*
inne obiekty	158472	149889	143483	170883	*miscellaneous facilities*
Udzielone noclegi	**5249226** [b]	**5653001** [b]	**7880472**	**8718215**	***Nights spent***
w tym turystom zagranicznym	720078	640116	1122055	1269566	*of which foreign tourists*
Obiekty hotelowe	1417917	2021351	3425504	3852855	*Hotels and similar facilities*
w tym:					*of which:*
hotele	1193893	1574521	2724768	3030696	*hotels*
pensjonaty	78699	101237	134528	148435	*boarding houses*
Pozostałe obiekty	3831309 [b]	3631650 [b]	4454968	4865360	*Other facilities*
schroniska [c]	127354	124365	126982	133966	*shelters* [c]
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	107986	108396	107076	114639	*of which school youth hostels*
kempingi	226305	209514	211999	220296	*camping sites*
pola biwakowe	94875	58338	76474	98011	*tent camp sites*
ośrodki wczasowe	1895099	1652380	1673800	1784416	*holiday centres*
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	517917	472102	508204	513961	*training-recreational centres*
domy pracy twórczej	19249	16043	20128	19602	*creative arts centres*
zespoły domków turystycznych [d]	136342	143947	250015	288677	*complexes of tourist cottages* [d]
hostele	•	933	63645	64904	*hostels*
pokoje gościnne	•	•	462689	531573	*rooms for rent*
kwatery agroturystyczne	•	•	48079	53074	*agrotourism lodgings*
inne obiekty	814168	954028	1012953	1156880	*miscellaneous facilities*

a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. b Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli. c Łącznie ze schroniskami młodzieżowymi. d Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu domów turystycznych.

a Concern establishments possessing 10 and more bed places. b Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels. c Including youth hostels. d Including camping sites if they exist on the territory of the complex of tourist cottages.

TABL. 13 (190). TURYŚCI ZAGRANICZNI KORZYSTAJĄCY Z BAZY NOCLEGOWEJ TURYSTYKI
FOREIGN TOURISTS ACCOMMODATED IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015 [a]	2016 [a]	*SPECIFICATION*
Korzystający z noclegów	**293811** [b]	**259906** [b]	**451860**	**504565**	***Tourists accommodated***
Obiekty hotelowe	233535	224139	410971	454949	*Hotels and similar facilities*
w tym:					*of which:*
hotele	222021	204971	367660	404563	*hotels*
pensjonaty	4149	2661	4170	3525	*boarding houses*
Pozostałe obiekty	60276 [b]	35767 [b]	40889	49616	*Other facilities*
schroniska [c]	5728	3617	2463	2561	*shelters* [c]
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	5053	3617	2441	2559	*of which school youth hostels*
kempingi	20530	14143	9476	12335	*camping sites*
pola biwakowe	1579	772	844	958	*tent camp sites*
ośrodki wczasowe	5619	4007	4106	5094	*holiday centres*
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	3940	4298	3122	2590	*training-recreational centres*
domy pracy twórczej	12	-	3	-	*creative arts centres*
zespoły domków turystycznych [d]	785	535	521	749	*complexes of tourist cottages* [d]
hostele	•	301	9488	10690	*hostels*
pokoje gościnne	•	•	3487	4305	*rooms for rent*
kwatery agroturystyczne	•	•	181	412	*agrotourism lodgings*
inne obiekty	22083	8094	7198	9922	*miscellaneous facilities*
Udzielone noclegi	**720078** [b]	**640116** [b]	**1122055**	**1269566**	***Nights spent***
Obiekty hotelowe	516566	521152	984161	1094454	*Hotels and similar facilities*
w tym:					*of which:*
hotele	489735	470132	865354	953669	*hotels*
pensjonaty	11073	8414	14067	12261	*boarding houses*
Pozostałe obiekty	203512 [b]	118964 [b]	137894	175112	*Other facilities*
schroniska [c]	13414	9617	7702	6814	*shelters* [c]
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	11903	9617	7622	6752	*of which school youth hostels*
kempingi	51010	32592	27224	36151	*camping sites*
pola biwakowe	3818	2432	2690	2570	*tent camp sites*
ośrodki wczasowe	34879	26973	28752	32720	*holiday centres*
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	15541	11359	8565	9426	*training-recreational centres*
domy pracy twórczej	12	-	12	-	*creative arts centres*
zespoły domków turystycznych [d]	4760	2179	3347	4562	*complexes of tourist cottages* [d]
hostele	•	568	17431	20145	*hostels*
pokoje gościnne	•	•	12741	15911	*rooms for rent*
kwatery agroturystyczne	•	•	2256	6138	*agrotourism lodgings*
inne obiekty	80078	33244	27174	40675	*miscellaneous facilities*

a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. b Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli. c Łącznie ze schroniskami młodzieżowymi. d Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu domów turystycznych.

a Concern establishments possessing 10 and more bed places. b Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels. c Including youth hostels. d Including camping sites if they exist on the territory of the complex of tourist cottages.

TABL. 14 (191). WYKORZYSTANIE BAZY NOCLEGOWEJ TURYSTYKI [a]

OCCUPANCY OF TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2005	2010	2015	2016	2005	2010	2015	2016
	stopień wykorzystania miejsc noclegowych *occupancy rate of bed places*				stopień wykorzystania pokoi *occupancy rate of rooms*			
	w % *in %*							
Obiekty hotelowe ..... *Hotels and similar facilities*	31,9	30,5	39,6	41,8	39,8	35,6	47,4	50,7
w tym: *of which:*								
hotele ..... *hotels*	33,3	32,1	41,1	43,2	42,6	37,5	49,5	52,5
pensjonaty ..... *boarding houses*	29,7	30,4	36,8	34,8	29,5	35,0	41,7	42,4
inne obiekty hotelowe ..... *other hotel facilities*	24,5	25,0	34,6	38,3	25,3	28,8	39,5	44,5
Pozostałe obiekty ..... *Other facilities*	37,3	39,3	40,6	39,9	x	x	x	x

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 250.

a See general notes, item 4 on page 250.

TABL. 15 (192). PLACÓWKI GASTRONOMICZNE W BAZIE NOCLEGOWEJ TURYSTYKI

Stan w dniu 31 VII

CATERING ESTABLISHMENTS IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS

As of 31 VII

WYSZCZEGÓLNIENIE		Restauracje *Restaurants*	Bary *Bars*	Stołówki *Canteens*	Punkty gastronomiczne *Food stands*	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M [a]	2005	138	257	260	79	***T O T A L [a]***
	2010	215	249	227	55	
	2015	265	233	240	54	
	2016	**275**	**230**	**238**	**38**	
Obiekty hotelowe		231	144	36	14	*Hotels and similar facilities*
hotele		180	115	12	8	*hotels*
motele		1	-	-	-	*motels*
pensjonaty		18	11	10	-	*boarding houses*
inne obiekty hotelowe		32	18	14	6	*other hotel facilities*
Pozostałe obiekty		44	86	202	24	*Other facilities*
domy wycieczkowe		-	-	1	-	*excursion hostels*
schroniska młodzieżowe		1	1	8	-	*youth hostels*
w tym szkolne schroniska młodzieżowe		-	-	8	-	*of which school youth hostels*
kempingi		4	5	1	1	*camping sites*
pola biwakowe		1	2	-	-	*tent camp sites*
ośrodki wczasowe		20	44	109	5	*holiday centres*
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe		7	14	25	5	*training-recreational centres*
domy pracy twórczej		-	-	1	-	*creative arts centres*
zespoły domków turystycznych		2	4	9	8	*complexes of tourist cottages*
pokoje gościnne		6	4	8	1	*rooms for rent*
inne obiekty		3	12	40	4	*miscellaneous facilities*

a W latach 2005 i 2010 bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli.

a In 2005 and 2010 excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 – hostels.

TABL. 16 (193). HOTELE WEDŁUG KATEGORII
HOTELS BY CATEGORY

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Total*	Kategorie *Categories* *****	****	***	**	*	w trakcie kategoryzacji *in the process of the categorization*
O G Ó Ł E M [a]	2005	94	2	6	31	38	7	10
T O T A L [a]	2010	144	6	11	50	56	11	10
	2015	188	7	21	82	55	13	10
	2016	**193**	**8**	**24**	**84**	**55**	**12**	**10**
Pokoje [a]	2005	4926	50	498	2384	1595	131	268
Rooms [a]	2010	6892	594	1109	2711	2030	215	233
	2015	9236	744	1745	4253	1895	268	331
	2016	**9724**	**782**	**2140**	**4308**	**1930**	**256**	**308**
Miejsca noclegowe [a]	2005	10463	97	978	4985	3575	266	562
Bed places [a]	2010	13838	1155	2037	5618	4068	471	489
	2015	19113	1478	3465	9019	3873	636	642
	2016	**19872**	**1531**	**4275**	**8919**	**3958**	**597**	**592**
Korzystający z noclegów w tys.	2005	564,6	7,9	64,9	316,9	134,7	20,2	19,9
Tourists accommodated in thous.	2010	765,1	75,7	145,5	305,8	190,4	26,5	21,2
	2015	1299,3	165,7	279,3	588,5	200,4	25,0	40,3
	2016	**1430,4**	**172,0**	**328,4**	**644,2**	**216,0**	**27,7**	**42,1**
w tym turyści zagraniczni	2005	222,0	5,0	38,5	145,5	26,1	2,7	4,2
of which foreign tourists	2010	205,0	30,4	68,3	79,7	23,2	1,2	2,1
	2015	367,7	78,3	124,4	119,1	30,8	1,5	13,6
	2016	**404,6**	**86,4**	**138,5**	**129,0**	**30,5**	**1,5**	**18,6**
Stopień wykorzystania w %:								
Occupancy rate in %:								
miejsc noclegowych	2005	33,3	45,4	37,2	37,0	27,4	32,8	26,8
bed places	2010	32,1	40,5	42,1	31,5	27,0	32,8	19,4
	2015	41,1	59,6	51,3	39,6	29,9	29,6	36,8
	2016	**43,2**	**60,0**	**52,8**	**41,0**	**32,9**	**32,1**	**41,6**
pokoi	2005	42,6	58,4	56,8	47,1	33,0	36,9	32,2
rooms	2010	37,5	44,3	47,9	37,4	31,7	36,8	23,5
	2015	49,5	70,5	61,3	47,3	36,7	35,3	46,1
	2016	**52,5**	**71,0**	**63,5**	**50,2**	**40,5**	**38,0**	**48,6**

a Stan w dniu 31 VII.
a As of 31 VII.

Sport
Sport

TABL. 17 (194). ORGANIZACJE KULTURY FIZYCZNEJ I KLUBY SPORTOWE
Stan w dniu 31 XII
PHYSICAL EDUCATION ORGANISATIONS AND SPORTS CLUBS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2014	2016	*SPECIFICATION*
ORGANIZACJE KULTURY FIZYCZNEJ *PHYSICAL EDUCATION ORGANISATIONS*					
Jednostki organizacyjne	531	532	529	138	*Organisational entities*
Członkowie	24854	23407	22075	12204	*Members*
Ćwiczący [a]	23635	22936	23261	11637	*Persons practising sports [a]*
KLUBY SPORTOWE *SPORTS CLUBS*					
Jednostki organizacyjne	626	664	596	749	*Organisational entities*
Członkowie	46987	43332	46147	51617	*Members*
Ćwiczący	42545	41834	41523	50722	*Persons practising sports*
mężczyźni	31411	30775	30183	37128	*males*
kobiety	11134	11059	11340	13594	*females*
w wieku do 18 lat	31280	28825	30006	36876	*aged up to 18*
Sekcje sportowe	1183	1149	988	1205	*Sports sections*
Trenerzy	917	963	927	1540	*Coaches*
Instruktorzy sportowi	1012	1011	981	953	*Sports instructors*
Inne osoby prowadzące zajęcia sportowe	457	464	409	448	*Other persons conducting sports activities*

a Dane szacunkowe.
U w a g a. Dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co dwa lata.
a Estimated data.
N o t e. Data on the basis of periodic surveys conducted every two years.

TABL. 18 (195). WYBRANE DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU W KLUBACH SPORTOWYCH W 2016 R.
Stan w dniu 31 XII
SELECTED SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS IN SPORTS CLUBS IN 2016
As of 31 XII

RODZAJE SPORTÓW *KINDS OF SPORTS*	Sekcje *Sections*	Ćwiczący *Persons practising sports*			Trenerzy *Coaches*	Instruktorzy sportowi *Sports instructors*
		ogółem *total*	z liczby ogółem *of total number*			
			kobiety *females*	juniorzy i juniorki *juniors*		
Alpinizm *Mountaineering*	1	30	10	-	1	-
Badminton *Badminton*	11	262	117	177	5	9
Boks *Boxing*	10	374	61	214	13	9
Brydż sportowy *Bridge*	7	521	94	64	5	18
Gimnastyka [a] *Gymnastics [a]*	6	427	376	390	14	6
Golf *Golf*	3	293	55	19	4	-

a Dziedzina sportu (obejmuje kilka pokrewnych rodzajów sportu).
a A sports field (consists of a number of related kinds of sports).

TABL. 18 (195). WYBRANE DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU W KLUBACH SPORTOWYCH W 2016 R. (cd.)
Stan w dniu 31 XII
SELECTED SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS IN SPORTS CLUBS IN 2016 (cont.)
As of 31 XII

RODZAJE SPORTÓW *KINDS OF SPORTS*	Sekcje *Sections*	Ćwiczący *Persons practising sports*			Trenerzy *Coaches*	Instruktorzy sportowi *Sports instructors*
		ogółem *total*	z liczby ogółem *of total number*			
			kobiety *females*	juniorzy i juniorki *juniors*		
Hokej [a] ..... *Hockey [a]*	36	1263	385	1045	20	12
Jeździectwo [a] ..... *Equestrian sport [a]*	20	405	323	189	23	37
Judo ..... *Judo*	26	1871	426	1792	48	19
Ju jitsu ..... *Ju jitsu*	4	122	15	92	2	2
Kajakarstwo klasyczne ..... *Classic canoeing*	11	276	107	214	10	6
Karate [a] ..... *Karate [a]*	31	2671	893	2146	16	67
Kick-boxing ..... *Kick-boxing*	8	306	96	132	3	22
Kolarstwo [a] ..... *Cycling [a]*	19	529	81	242	5	24
Koszykówka ..... *Basketball*	64	2300	993	1987	83	34
Lekkoatletyka ..... *Athletics*	74	2906	1379	2385	121	48
Łyżwiarstwo [a]..... *Skating [a]*	6	223	187	181	17	6
Orientacja sportowa ..... *Orienteering*	5	339	186	210	2	9
Piłka nożna [a] ..... *Football [a]*	314	18815	1210	14591	668	133
Piłka ręczna ..... *Handball*	48	2439	1133	1817	80	33
Piłka siatkowa [a] ..... *Volleyball [a]*	117	3584	2110	3183	111	80
Rugby ..... *Rugby*	9	563	62	401	26	9
Sport lotniczy [a] ..... *Air sport [a]*	9	189	20	6	-	34
Sport motorowy [a] ..... *Motorsport [a]*	10	193	10	52	5	13
Sport pływacki [a] ..... *Swimming sport [a]*	23	2407	1151	2342	50	25
Sporty siłowe [a] ..... *Strength sports [a]*	5	66	23	13	-	1
Strzelectwo sportowe [a] ..... *Sport shooting [a]*	34	2413	253	206	56	110
Szachy ..... *Chess*	19	764	121	497	13	23

a Dziedzina sportu (obejmuje kilka pokrewnych rodzajów sportu).
a A sports field (consists of a number of related kinds of sports).

TABL. 18 (195). WYBRANE DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU W KLUBACH SPORTOWYCH W 2016 R. (dok.)
Stan w dniu 31 XII
SELECTED SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS IN SPORTS CLUBS IN 2016 (cont.)
As of 31 XII

RODZAJE SPORTÓW *KINDS OF SPORTS*	Sekcje *Sections*	Ćwiczący *Persons practising sports*			Trenerzy *Coaches*	Instruktorzy sportowi *Sports instructors*
		ogółem *total*	z liczby ogółem *of total number*			
			kobiety *females*	juniorzy i juniorki *juniors*		
Szermierka *Fencing*	1	38	15	7	6	-
Taekwon-do [a] *Taekwon-do* [a]	4	260	33	67	3	5
Tenis *Tennis*	14	490	170	270	11	11
Tenis stołowy *Table tennis*	58	1260	399	909	33	36
Wioślarstwo *Rowing*	6	250	90	193	8	10
Zapasy [a] *Wrestling* [a]	12	350	59	265	12	8
Żeglarstwo [a] *Sailing* [a]	34	1592	450	1017	47	60

a Dziedzina sportu (obejmuje kilka pokrewnych rodzajów sportu).
a A sports field (consists of a number of related kinds of sports).

TABL. 19 (196). WYBRANE OBIEKTY SPORTOWE [a] W 2014 R.
Stan w dniu 31 XII
SELECTED SPORTS FACILITIES [a] IN 2014
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem *Total*	W tym dostosowane do osób niepełnosprawnych *Of which adapted for the disabled*	*SPECIFICATION*
Stadiony	110	45	*Stadiums*
w tym piłkarskie	44	17	*of which football*
Boiska do gier wielkich [b]	438	109	*Fields for big games* [b]
w tym piłkarskie	437	109	*of which football*
Boiska do gier małych [b]	194	88	*Fields for small games* [b]
w tym:			*of which:*
koszykówki	70	34	*basketball*
piłki ręcznej	15	7	*handball*
piłki siatkowej	42	21	*volleyball*
Boiska uniwersalne-wielozadaniowe	190	57	*Universal and multipurpose sports fields*
Korty tenisowe	132	36	*Tennis courts*
Hale sportowe	51	39	*Sports halls*
Sale gimnastyczne [c]	57	27	*Gyms* [c]
Pływalnie	28	15	*Swimming pools*
Tory sportowe	9	3	*Sports tracks*
Lodowiska sztuczne mrożone	10	4	*Artificial skating rinks*
Ścieżki rowerowe w km [d]	987,3	x	*Bicycle paths – length in km* [d]

a Bez obiektów przyszkolnych. b Łącznie z obiektami niepełnowymiarowymi. c Łącznie z salami pomocniczymi. d Bez szlaków rowerowych.
a Excluding school facilities. b Including non-full-size facilities. c Including auxiliary gyms. d Excluding bicycle trails.

DZIAŁ XIII

NAUKA I TECHNIKA. SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE

CHAPTER XIII

SCIENCE AND TECHNOLOGY. INFORMATION SOCIETY

Uwagi ogólne

Nauka i technika

Działalność badawcza i rozwojowa (B+R) to ogół działań polegających na prowadzeniu i wspieraniu badań naukowych i prac rozwojowych. Jest to praca twórcza, prowadzona w sposób metodyczny, podejmowana w celu zwiększenia zasobów wiedzy, w tym wiedzy o człowieku, kulturze i społeczeństwie oraz w celu tworzenia nowych zastosowań dla wiedzy już istniejącej.

Działalność badawcza i rozwojowa (B+R) obejmuje:

- **badania podstawowe**, tj. oryginalne prace badawcze eksperymentalne lub teoretyczne podejmowane przede wszystkim w celu zdobywania nowej wiedzy o podstawach zjawisk i obserwowalnych faktów bez nastawienia na bezpośrednie zastosowanie komercyjne;
- **badania stosowane** (w tym badania przemysłowe), tj. prace badawcze podejmowane w celu zdobycia nowej wiedzy, zorientowane przede wszystkim na zastosowanie w praktyce. Prowadzone są w celu opracowywania nowych produktów, procesów i usług lub wprowadzania znaczących ulepszeń do istniejących produktów, procesów i usług. Badania te uwzględniają tworzenie elementów składowych systemów złożonych, budowę prototypów w środowisku laboratoryjnym lub w środowisku symulującym istniejące systemy;
- **prace rozwojowe**, tj. nabywanie, łączenie, kształtowanie i wykorzystywanie dostępnej aktualnie wiedzy i umiejętności z dziedziny nauki, technologii i działalności gospodarczej oraz innej wiedzy i umiejętności do planowania produkcji oraz tworzenia i projektowania nowych, zmienionych lub ulepszonych produktów, procesów i usług.

Dane z zakresu działalności badawczej i rozwojowej prezentuje się, zgodnie z metodyką stosowaną przez Eurostat w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007)** oraz w układzie **sektorów instytucjonalnych**.

Zgodnie z Rozporządzeniem Wykonawczym Komisji (UE) nr 995/2012 z dnia 26 X 2012 r. statystyki dotyczące działalności badawczo-rozwojowej na poziomie regionalnym za 2016 r. zostały opracowane na podstawie danych jednostek lokalnych. Wzorem lat ubiegłych dane dotyczące podmiotów w tabl. 1(197) opracowano metodą przedsiębiorstw.

1. Informacje dotyczące działalności badawczej i rozwojowej obejmują:

1) **podmioty wyspecjalizowane badawczo**, tj. podmioty, których głównym (statutowym) celem działalności jest prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych bądź ich bezpośrednie wsparcie; są to:
   a) instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk, działające na podstawie ustawy z dnia 30 IV 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 572, z późniejszymi zmianami),
   b) instytuty badawcze działające na podstawie ustawy z dnia 30 IV 2010 r. o instytutach badawczych (tekst jednolity Dz. U. 2017 poz. 1158),
   c) szkoły wyższe,

General notes

Science and technology

Research and development (R&D) comprise all activities consisting in conducting and supporting scientific research and experimental development. It is creative work, conducted in methodological manner, undertaken to increase the stock of knowledge, including knowledge of humankind, culture and society, and to devise new applications of available knowledge.

Research and development (R&D) includes:

- ***basic research**, i.e. original experimental or theoretical work undertaken primarily to acquire new knowledge of the underlying foundation of phenomena and observable facts, without any direct commercial application or use in view;*
- ***applied research** (including industrial research), i.e. research undertaken in order to acquire new knowledge, directed primarily towards application or use in practice. It is conducted to develop new products, processes and services or to bring about a significant improvement in existing products, processes and services. This type of research comprises the creation of components of complex systems, construction of prototypes in laboratory environment or in environment simulating existing systems;*
- ***experimental development**, i.e. acquiring, combining, shaping and using existing scientific, technological, business and other relevant knowledge and skills for the purpose of producing plans and arrangements or designs for new, altered or improved products, processes and services.*

*Data on research and development are presented, in accordance with methodology applied by Eurostat, in a breakdown by **Polish Classification of Activities (PKD 2007)** and by **institutional sectors**.*

According to Commission Implementing Regulation (EU) No. 995/2012 of 26 X 2012 statistics on Research and Development at regional level for 2016 have been compiled on the basis of local units data. As in previous years, data on entities in table 1(197) were compiled using an enterprise method.

***1.** Information regarding research and development covers:*

*1) **dedicated research entities**, i.e. entities whose main (statutory) aim is conducting scientific research and experimental development or their direct support; they include:*
   a) scientific institutes of the Polish Academy of Sciences, functioning on the basis of the Polish Academy of Sciences Act of 30 IV 2010 (uniform text Journal of Laws of 2016, item 572, with later amendments),
   b) research institutes functioning on the basis Research Institutes Act of 30 IV 2010 (uniform text Journal of Laws of 2017 item 1158),
   c) higher education institutions,

d) pozostałe, tj. pozostałe podmioty zaklasyfikowane według PKD 2007 do działu 72 „Badania naukowe i prace rozwojowe" oraz inne powiązane z nimi instytucjonalnie jednostki pomocnicze lub nadzorujące, zaklasyfikowane bądź niezaklasyfikowane według PKD 2007 do działu 72 „Badania naukowe i prace rozwojowe";

2) **podmioty gospodarcze**, które obok swojej podstawowej działalności prowadzą prace badawczo-rozwojowe.

2. Do **pracujących** (do 2015 r. zatrudnionych) w działalności badawczej i rozwojowej zaliczono:

1) w kategorii **pracowników naukowo-badawczych**:
   a) pracowników naukowych, naukowo-dydaktycznych, badawczo-technicznych, inżynieryjnych i technicznych w jednostkach wyspecjalizowanych badawczo oraz uczestników studiów doktoranckich prowadzących prace badawczo-rozwojowe,
   b) pracowników naukowych i innych pracujących w działalności badawczej i rozwojowej w podmiotach gospodarczych prowadzących prace badawcze i rozwojowe;
2) w kategorii **techników i pracowników równorzędnych** – pracowników, którzy uczestniczą w działalności badawczej i rozwojowej wykonując zadania naukowe i techniczne zazwyczaj pod kierunkiem pracowników naukowo-badawczych;
3) w kategorii **pozostały personel** – pracowników na stanowiskach robotniczych oraz administracyjno-ekonomicznych uczestniczących w realizacji prac badawczych i rozwojowych lub bezpośrednio z nimi związanych.

3. Dane o **pracujących** (do 2015 r. zatrudnionych), dotyczą osób bezpośrednio zaangażowanych w prace B+R; podawane są w dwóch ujęciach, tj. w osobach (tabl. 2(198)) i tzw. ekwiwalentach pełnego czasu pracy (tabl. 1(197)).

Ekwiwalenty pełnego czasu pracy (EPC) są to jednostki przeliczeniowe służące do ustalenia liczby faktycznie pracujących w działalności badawczo-rozwojowej. Jeden ekwiwalent pełnego czasu pracy oznacza jeden osoborok poświęcony wyłącznie na działalność badawczą i rozwojową.

Dane o **pracujących – personelu wewnętrznym** (w osobach i tzw. ekwiwalentach pełnego czasu pracy) w 2016 r. obejmują pracujących w danej jednostce w ramach etatowego i pozaetatowego czasu pracy. Dane do 2015 r. prezentowane:

1) w osobach obejmowały wyłącznie zatrudnionych w ramach etatowego czasu pracy,
2) w tzw. ekwiwalentach pełnego czasu pracy obejmowały zatrudnionych w ramach etatowego i pozaetatowego czasu pracy oraz niezatrudnionych w danej jednostce, a wykonujących na jej rzecz prace B+R na podstawie umów cywilnoprawnych.

W 2016 r. osoby niezatrudnione w danej jednostce, a wykonujące na jej rzecz prace B+R w ramach umów cywilnoprawnych lub nieodpłatnie (na zasadzie wolontariatu), zaliczane są do **personelu zewnętrznego**.

4. Nakłady na działalność badawczą i rozwojową obejmują **nakłady wewnętrzne**, ujmujące wartość prac badawczych i rozwojowych danej jednostki wykonanych przez własne zaplecze badawcze, niezależnie od źródeł ich finansowania.

Nakłady inwestycyjne na działalność B+R obejmują nakłady poniesione na środki trwałe łącznie z kosztami zakupu lub wytworzenia aparatury naukowo-badawczej, niezbędnej do wykonania określonych prac B+R, spełniającej kryteria zaliczania do środków trwałych, lecz do czasu zakończenia

d) other, i.e. other entities classified into NACE Rev. 2 division 72 "Scientific research and development" or other institutionally linked auxiliary or supervising units, classified or unclassified into NACE Rev. 2 division 72 "Scientific research and development";

*2) **economic entities** which apart from their main activity conduct research and development.*

***2. Persons employed** (up to 2015 employees) in R&D include:*

*1) **researchers (RSE)**:*
   a) researchers, academics, research and technical assistants, engineering and technical assistants employed in dedicated research units and students of doctoral studies conducting R&D,
   b) researchers and other staff employed in R&D in economic entities conducting R&D;
*2) **technicians and equivalent staff** are persons who participate in R&D by performing scientific and technical tasks, normally under the supervision of researchers;*
*3) **other supporting staff** include skilled and unskilled craftsmen, secretarial and clerical staff participating in R&D projects or directly associated with such projects.*

***3.** Data on **persons employed** (up to 2015 employees) cover personnel directly engaged in R&D; data are presented in two units, i.e. in persons (table 2(198)) and full-time equivalents (tables 1(197)).*

***Full-time equivalent (FTE)** is a conversion unit used to determine the number of person actually employed in research and development. One FTE equals one person-year spent exclusively on R&D.*

*Data on **persons employed – internal personnel** (in persons and full-time equivalents) in 2016 covered persons employed in a given unit under employment contracts and civil law contracts. Data up to 2015 presented in:*

1) persons covered only employees under employment contracts,
2) full-time equivalents covered employees under employment contracts and civil law contracts as well as persons not employed in a unit performing R&D on the basis of civil law contracts.

*In 2016 persons not employed in a given unit but performing R&D for it under civil law contracts or without remuneration (voluntary work) were included in **external personnel**.*

***4.** Expenditures on research and development include **intramural expenditures**, including the value of research and development works of a given entity carried out by their own research facilities, regardless of their sources of financing.*

***Capital R&D expenditures** include expenditures on fixed assets together with costs of purchasing or manufacturing research equipment necessary for performing particular R&D projects, meeting the criteria for inclusion in fixed assets, but not included in records of fixed assets until completion of the*

tych prac nieujętej w ewidencji środków trwałych. W 2016 r. zawierają także m.in nakłady poniesione na wartości niematerialne i prawne oraz oprogramowanie komputerowe, które do 2015 r. zaliczano do nakładów bieżących.

5. Dane o nakładach na działalność badawczą i rozwojową (tabl. 5(201)) prezentuje się w układzie **sektorów instytucjonalnych**, według kryteriów zbieżnych ze stosowanymi w systemie rachunków narodowych. Dodatkowo wyodrębniono sektor szkolnictwa wyższego. Sektory instytucjonalne występują zarówno jako **sektory wykonawcze**, obejmujące krajowe grupy podmiotów prowadzące badania naukowe i prace rozwojowe, wydatkujące środki na tę działalność, jak i **sektory finansujące**, z których środki te pochodzą. Wyróżnia się następujące sektory instytucjonalne:

1) **sektor rządowy** – podmioty sektora instytucji rządowych i samorządowych w systemie rachunków narodowych z wyłączeniem publicznych szkół wyższych;
2) **sektor przedsiębiorstw** – krajowe podmioty gospodarcze, klasyfikowane w systemie rachunków narodowych do sektorów przedsiębiorstw niefinansowych, instytucji finansowych oraz gospodarstw domowych, z wyłączeniem prywatnych szkół wyższych;
3) **sektor szkolnictwa wyższego** – krajowe szkoły wyższe: publiczne i prywatne (w tym organizacji wyznaniowych) oraz podległe im instytuty, centra badawcze i kliniki. Od 2016 r. do tego sektora zaliczane są również instytuty PAN oraz instytuty badawcze prowadzące studia doktoranckie;
4) **sektor prywatnych instytucji niekomercyjnych** – krajowe klasyfikowane w systemie rachunków narodowych do sektora instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych, z wyłączeniem szkół wyższych organizacji wyznaniowych;
5) **zagranica** – wyłącznie wśród sektorów finansujących i obejmuje jednostki będące nierezydentami, które dokonują transakcji z jednostkami instytucjonalnymi będącymi rezydentami lub mającymi inne powiązania gospodarcze z rezydentami. Włączone są tu instytucje i organy Unii Europejskiej oraz organizacje międzynarodowe i ponadnarodowe.

6. W tablicach działu wyodrębniono sześć podstawowych dziedzin nauk zgodnie z Klasyfikacją Dziedzin Nauki i Techniki OECD, tj. nauki: przyrodnicze, inżynieryjne i techniczne, medyczne i nauki o zdrowiu, rolnicze i weterynaryjne, społeczne oraz humanistyczne łącznie ze sztuką.

7. Działalność innowacyjna obejmuje szereg działań o charakterze badawczym (naukowym), technicznym, organizacyjnym, finansowym i handlowym, których celem jest opracowanie i wdrożenie innowacji. Działalność innowacyjna obejmuje także działalność badawczo-rozwojową (B+R), która nie jest bezpośrednio związana z tworzeniem konkretnej innowacji. Prezentowane w dziale dane obejmują działalność innowacyjną w przemyśle i dotyczą opracowywania i wdrażania (wprowadzania na rynek) nowych lub istotnie ulepszonych, w zakresie swoich cech i zastosowań, produktów (wyrobów, usług) – **innowacja produktowa** oraz zastosowania nowych lub istotnie ulepszonych metod produkcji, a także z zakresu logistyki, zaopatrzenia, dystrybucji i wspierających procesy w przedsiębiorstwie – **innowacja procesowa**, przy czym produkty te i procesy są nowe przynajmniej z punktu widzenia wprowadzającego je przedsiębiorstwa.

project. In 2016 they included, i.a. expenditures on intangible assets and software which up to 2015 were included in current expenditures.

***5.** Data on expenditures on research and development (table 5(201)) are presented in a breakdown by **institutional sectors**, on the basis of criteria coinciding with the ones used in the system of national accounts. Additionally, higher education sector was distinguished. Institutional sectors are distinguished as **performance sectors** covering national groups of entities conducting R&D, spending funds on this activity and **financing sectors** which provide outlays on research and development. The following institutional sectors can be distinguished:*

*1) **government sector** – entities of government and local government institutions sector in the system of national accounts; excluding public higher education institutions;*
*2) **business enterprise sector** – national economic entities classified in the system of national accounts into non-financial corporations, financial corporations or households sector; excluding public higher education institutions;*
*3) **higher education sector** – national higher education institutions and institutes, research centres or clinics supervised by them. Since 2016 this sector has included institutes of the Polish Academy of Sciences and research institutes offering doctoral studies;*
*4) **private non-profit sector** – entities classified in the system of national accounts into non-profit institutions serving households; excluding ecclesiastical academies;*
*5) **abroad** – only distinguished among financing sectors and covers non-resident units carrying out transactions with resident institutional units or units which have other economic connections with residents. European Union institutions and bodies as well as international and transnational organisations are included.*

***6.** Six main fields of science were listed in the chapter tables according to Fields of Science and Technology Classification of OECD, i.e. natural sciences, engineering and technology, medical and health sciences, agricultural sciences, social sciences as well as humanities.*

***7. Innovation activity** comprises many different scientific, technological, organizational, financial and commercial actions aimed at developing and implementing innovations. Innovation activities also include R&D that is not directly related to the development of a specific innovation. Data presented in the chapter include innovation activity in industry and concern the development and implementation (introduction on the market) of new or significantly improved products (goods and services) with regard to their features and applications – **product innovation** and applications of new or significantly improved production methods and those in the area of logistics, supply, distribution and methods supporting processes in enterprises – **process innovation** in which this products and processes are novel at least for the enterprise.*

8. Nakłady na działalność innowacyjną obejmują nakłady na: badania naukowe i prace rozwojowe (B+R), zakup wiedzy ze źródeł zewnętrznych (gotowej technologii w postaci dokumentacji i praw – patenty, wynalazki nieopatentowane, licencje, ujawnienia know-how, znaki towarowe itp.), zakup oprogramowania, nakłady inwestycyjne na środki trwałe niezbędne do wprowadzenia innowacji (maszyny, urządzenia techniczne, narzędzia, środki transportu, budynki, budowle oraz grunty), szkolenie personelu związane z działalnością innowacyjną, marketing dotyczący nowych lub istotnie ulepszonych produktów oraz pozostałe przygotowania do wprowadzenia innowacji produktowych i procesowych.

9. Produkt nowy jest to produkt (wyrób lub usługa), który różni się znacząco swoimi cechami lub przeznaczeniem od produktów dotychczasowych.

Produkt istotnie ulepszony jest to produkt (wyrób lub usługa) już istniejący, który został znacząco udoskonalony poprzez zastosowanie nowych materiałów, komponentów oraz innych cech zapewniających lepsze działanie produktu.

10. Wynalazek podlegający opatentowaniu – bez względu na dziedzinę techniki – jest to nowe rozwiązanie, posiadające poziom wynalazczy, tzn. niewynikające dla znawcy w sposób oczywisty ze stanu techniki, nadające się do przemysłowego stosowania.

11. Wzór użytkowy podlegający ochronie jest to nowe i użyteczne rozwiązanie o charakterze technicznym dotyczące kształtu, budowy lub zestawienia przedmiotu o trwałej postaci.

Społeczeństwo informacyjne

1. Prezentowane informacje opracowano na podstawie uogólnionych wyników badań dotyczących wykorzystania technologii informacyjno-telekomunikacyjnych, przeprowadzonych metodą reprezentacyjną według zharmonizowanej metodologii stosowanej w krajach Unii Europejskiej.

2. Dane o **przedsiębiorstwach** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i zaliczanych, według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007), do wybranych sekcji: „Przetwórstwo przemysłowe", „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych", „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją", „Budownictwo", „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle", „Transport i gospodarka magazynowa", „Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi", „Informacja i komunikacja", „Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości", „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna" (z wyłączeniem działalności weterynaryjnej), „Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca", „Pozostała działalność usługowa" (w zakresie naprawy i konserwacji komputerów i sprzętu komunikacyjnego). W 2016 r. w skali kraju badaniem objęto 17,7 tys. przedsiębiorstw (tj. 18,3% ich ogólnej liczby).

3. Pojęcie **administracja publiczna** odnosi się do organów świadczących usługi publiczne, jak i prowadzących typową działalność administracyjną. Możemy do nich zaliczyć na przykład organy podatkowe, instytucje ubezpieczeń społecznych, organy publicznej służby zdrowia, instytucje związane z ochroną środowiska i pozostałe prowadzące działalność publiczną. Administracja publiczna może być szczebla lokalnego, regionalnego i krajowego.

8. Expenditures on innovation activity *include expenditures on: R&D, acquisition of knowledge from external sources (complete technology in the form of documentation and rights – patents, non-patented inventions, licences, disclosures of know-how, trademarks etc.), acquisition of software, capital expenditures on fixed assets required for introduction of innovations (machinery, technical equipment, tools, transport equipment, buildings, constructions and land), personnel training connected with innovation activity, marketing connected with new or significantly improved products and other preparation for the implementation of product and process innovations.*

9. *A* ***new product*** *is a product (good or service) that differs significantly in its characteristics or intended uses from the previous products.*

A ***significantly improved product*** *is an existing product (good or service) which has been significantly improved through the use of new materials, components and other characteristics that enhance the performance of this product.*

10. *A* ***patentable invention*** *– regardless of the field of technology – is any new solution which involves an inventive step, i.e. which for an expert does not obviously result from the state of the art and which is capable of industrial application.*

11. *An* ***utility model eligible for protection*** *– a new and useful solution of a technical character related to the shape, structure or assembly of an object of permanent form.*

Information society

1. *The information presented has been compiled on the basis of the generalized results of representative surveys on the ICT (Information and Communication Technologies) usage conducted in the European Union according to a harmonized methodology.*

2. *Data on* ***enterprises*** *concern economic entities employing more than 9 persons and included in the selected sections according to the NACE Rev. 2: "Manufacturing", "Electricity, gas, steam and air conditioning supply", "Water supply; sewerage and waste management and remediation activities", "Construction", "Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles", "Transportation and storage", "Accommodation and food service activities", "Information and communication", "Real estate activities", "Professional, scientific and technical activities" (excluding veterinary activities), "Administrative and support service activities", "Other service activities" (repair of computers and communication equipment). In 2016 the survey in country covered 17.7 thous. enterprises (i.e. 18.3% of total enterprises).*

3. Public authorities *refer to both public services and administration activities, e.g. tax, customs, business registration, social security, public health, environment of commune administrations. Public authorities can be at local, regional or national level.*

4. Handel elektroniczny prowadzony przez przedsiębiorstwa polega na składaniu zamówienia (zakup) lub przyjmowaniu przez przedsiębiorstwo zamówienia (sprzedaż) za pośrednictwem sklepu internetowego, formularzy elektronicznych na stronie internetowej przedsiębiorstwa, sieci extranet innego przedsiębiorstwa lub wiadomości typu EDI (wiadomości w uzgodnionym formacie, np. EDIFACT, XML posiadające strukturę umożliwiającą ich automatyczne przetwarzanie). Nie uwzględnia się zamówień przyjmowanych lub składanych za pośrednictwem poczty elektronicznej.

4. E-commerce conducted by enterprise *type of trade where orders are received or sent via web shop, web forms on a enterprises' website, an extranet of another enterprise or via EDI-type messages (which means messages in an agreed format, e.g. EDIFACT, XML allowing their automatic processing), without the email messages typed manually.*

Nauka i technika
Science and technology

TABL. 1 (197). PODMIOTY ORAZ PRACUJĄCY W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ
ENTITIES AND INTERNAL PERSONNEL IN RESEARCH AND DEVELOPMENT

A. PODMIOTY

Stan w dniu 31 XII
ENTITIES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M	**54**	**102**	**249**	**283**	***T O T A L***
w tym podmioty wyspecjalizowane badawczo	#	35	56	66	*of which R&D dedicated entities*
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk	4	3	#	#	*scientific institutes of the Polish Academy of Sciences*
instytuty badawcze	5	#	#	#	*research institutes*
szkoły wyższe	11	14	16	14	*higher education institutions*
pozostałe	#	#	35	47	*others*
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	-	-	-	#	*Agriculture, forestry and fishing*
Przemysł	28	#	107	131	*Industry*
w tym przetwórstwo przemysłowe	28	50	103	127	*of which manufacturing*
Budownictwo	-	#	7	#	*Construction*
Usługi [a]	26	48	135	144	*Services [a]*

B. PRACUJĄCY [b]

INTERNAL PERSONNEL [b]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016				*SPECIFICATION*
	ogółem *total*				pracownicy naukowo-badawczy *researchers*	technicy i pracownicy równorzędni *technicians and equivalent staff*	pozostały personel *other supporting staff*	
	w EPC *in FTE*							
O G Ó Ł E M	**4704**	**4429**	**6868**	**7218**	**5928**	**1034**	**256**	***T O T A L***
w tym podmioty wyspecjalizowane badawczo	4110	3354	3789	4067	3349	582	135	*of which R&D dedicated entities*
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk	291	170	321	287	194	#	#	*scientific institutes of the Polish Academy of Sciences*
instytuty badawcze	#	#	393	404	119	239	46	*research institutes*
szkoły wyższe	3507	2877	2841	3094	2845	211	38	*higher education institutions*
pozostałe	#	#	234	281	191	#	#	*others*
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	-	-	-	#	#	3	#	*Agriculture, forestry and fishing*
Przemysł	358	#	#	1143	901	158	84	*Industry*
w tym przetwórstwo przemysłowe	358	473	1031	1135	893	158	84	*of which manufacturing*
Budownictwo	-	#	#	#	#	7	#	*Construction*
Usługi [a]	4347	3942	5787	6023	4992	866	165	*Services [a]*

a Obejmują pozostałe rodzaje działalności (sekcje G-U). b W latach 2005, 2010 i 2015 – zatrudnieni.

a Including other kinds of activity (G-U). b In 2005, 2010 and 2015 – employees.

TABL. 2 (198). PRACUJĄCY [a] W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA

Stan w dniu 31 XII

INTERNAL PERSONNEL [a] IN RESEARCH AND DEVELOPMENT BY EDUCATIONAL LEVEL

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Total*	Z wykształceniem *Education*				
			wyższym *higher*				pozostałym *others*
			z tytułem naukowym profesora *with title of professor*	ze stopniem naukowym *with scientific degree of*		innym *others*	
				doktora habilitowanego *habilitated doctor [b] (HD)*	doktora *doctor (PhD)*		
O G Ó Ł E M	2005	6583	479	612	2385	2508	599
T O T A L	2010	7124	504	817	2689	2575	539
	2015	9414	586	1096	2598	4341	793
	2016	**10127**	**614**	**1149**	**2580**	**4931**	**853**
w tym podmioty wyspecjalizowane badawczo		6228	608	1144	2401	1743	332
of which R&D dedicated entities							
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk		344	25	48	104	139	28
scientific institutes of the Polish Academy of Sciences							
instytuty badawcze		435	#	#	60	280	78
research institutes							
szkoły wyższe		5101	572	1082	2190	1089	168
higher education institutions							
pozostałe		348	#	#	47	235	58
others							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		#	-	-	-	#	#
Agriculture, forestry and fishing							
Przemysł		1453	2	2	#	1021	#
Industry							
w tym przetwórstwo przemysłowe		1445	2	2	106	1014	321
of which manufacturing							
Budownictwo		#	-	-	#	#	#
Construction							
Usługi [c]		8604	612	1147	2472	3857	516
Services [c]							

a W latach 2005, 2010 i 2015 – zatrudnieni. c Obejmują pozostałe rodzaje działalności (sekcje G-U).

a In 2005, 2010 and 2015 – employees. b The habilitated doctor's degree (HD), which is higher than a doctorate (second doctorate), is peculiar to Poland. The degree is awarded on the basis of an appropriate dissertation and is necessary for obtaining the title of professor and a professorial post in scientific institutions. c Including other kinds of activity (G-U).

TABL. 3 (199). NAKŁADY [a] NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ (ceny bieżące)

GROSS DOMESTIC EXPENDITURES [a] ON RESEARCH AND DEVELOPMENT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2005	2010	2015	2016				
	ogółem *grand total*			nakłady *expenditures*				
				bieżące *current*		inwestycyjne *capital expenditures*		
				razem *total*	w tym osobowe *of which labour costs*	razem *total*	w tym maszyny, urządzenia techniczne [b] *of which machinery, technnical equipment* [b]	
	w mln zł *in mln zl*							
O G Ó Ł E M ..... ***T O T A L***	**288,7**	**488,4**	**1156,1**	**1237,7**	**947,9**	**653,0**	**289,8**	**#**
w tym podmioty wyspecjalizowane badawczo ..... *of which R&D dedicated entities*	#	279,6	564,4	468,4	420,3	231,7	48,1	#
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk ..... *scientific institutes of the Polish Academy of Sciences*	32,5	71,6	140,5	55,9	54,0	36,4	1,9	#
instytuty badawcze ..... *research institutes*	44,0	#	54,1	55,2	52,4	25,0	2,8	2,7
szkoły wyższe ..... *higher education institutions*	105,0	147,0	274,2	288,9	249,4	144,4	39,5	35,5
pozostałe ..... *others*	#	#	95,6	68,5	64,5	25,9	3,9	2,8
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ..... *Agriculture, forestry and fishing*	-	-	-	#	#	#	#	#
Przemysł ..... *Industry*	53,8	#	#	265,9	199,5	124,0	66,4	38,2
w tym przetwórstwo przemysłowe *of which manufacturing*	53,8	102,5	246,0	256,9	198,8	123,3	58,1	29,9
Budownictwo ..... *Construction*	-	#	#	#	#	#	#	#
Usługi [c] ..... *Services* [c]	234,9	382,4	899,5	954,1	732,2	523,1	221,9	66,5

a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych. b Dotyczy „maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi" oraz „środków transportu". c Obejmują pozostałe rodzaje działalności (sekcje G-U).

a Internal, excluding depreciation of fixed assets. b Concerns "machinery, technical equipment and tools" as well as "transport equipment". c Including other kinds of activity (G-U).

TABL. 4 (200). NAKŁADY [a] W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ WEDŁUG DZIEDZIN NAUK (ceny bieżące)

GROSS DOMESTIC EXPENDITURES [a] IN RESEARCH AND DEVELOPMENT BY FIELD OF SCIENCE (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w mln zł *in mln zl*			
O G Ó Ł E M	**488,4**	**1156,1**	**1237,7**	***T O T A L***
Nauki przyrodnicze	189,5	441,1	618,0	*Natural sciences*
Nauki inżynieryjne i techniczne	196,2	420,8	330,3	*Engineering and technology*
Nauki medyczne i nauki o zdrowiu	71,7	220,0	207,2	*Medical and health sciences*
Nauki rolnicze i weterynaryjne	#	7,4	17,0	*Agricultural and veterinary sciences*
Nauki społeczne	16,2	44,7	39,0	*Social sciences*
Nauki humanistyczne i sztuki	#	22,3	26,1	*Humanities and the arts*

a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych.

a Internal, excluding depreciation of fixed assets.

TABL. 5 (201). NAKŁADY [a] NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG SEKTORÓW INSTYTUCJONALNYCH (ceny bieżące)

GROSS DOMESTIC EXPENDITURES [a] ON RESEARCH AND DEVELOPMENT BY INSTITUTIONAL SECTOR (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w mln zł *in mln zl*			w % *in %*			
O G Ó Ł E M	**488,4**	**1156,1**	**1237,7**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	***T O T A L***
sektor:							*sector:*
Rządowy	220,9	390,1	394,7	45,2	33,7	31,9	*Government*
Przedsiębiorstw	229,0	597,8	777,5	46,9	51,7	62,8	*Business enterprise*
Szkolnictwa wyższego	#	18,7	24,6	#	1,6	2,0	*Higher education*
Prywatnych instytucji niekomercyjnych	#	2,6	2,1	#	0,3	0,2	*Private non-profit*
Zagranica	32,8	146,9	38,9	6,7	12,7	3,1	*Abroad*

a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych.

a Internal, excluding depreciation of fixed assets.

TABL. 6 (202). NAKŁADY BIEŻĄCE [a] NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG RODZAJÓW BADAŃ (ceny bieżące) (dok.)

CURRENT EXPENDITURES [a] ON RESEARCH AND DEVELOPMENT BY TYPE OF ACTIVITY (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem *Total*	Badania *Research*		Prace rozwojowe *Experimental development*	SPECIFICATION
			podstawowe *basic*	stosowane *applied*		
		w mln zł *in mln zl*				
O G Ó Ł E M	2005	211,0	65,1	33,5	112,4	***T O T A L***
	2010	399,0	93,6	63,7	241,8	
	2015	934,0	218,6	148,9	566,5	
	2016	**947,9**	**232,1**	**148,7**	**567,1**	
w tym podmioty wyspecjalizowane badawczo		420,3	228,8	81,5	110,0	*of which R&D dedicated entities*
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk		54,0	#	#	5,2	*scientific institutes of the Polish Academy of Sciences*
instytuty badawcze		52,4	2,2	22,4	27,7	*research institutes*
szkoły wyższe		249,4	185,9	30,8	32,7	*higher education institutions*
pozostałe		64,5	#	#	44,4	*others*

a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych.

a Internal, excluding depreciation of fixed assets.

TABL. 6 (202). NAKŁADY BIEŻĄCE [a] NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG RODZAJÓW BADAŃ (ceny bieżące) (dok.)

CURRENT EXPENDITURES [a] ON RESEARCH AND DEVELOPMENT BY TYPE OF ACTIVITY (current prices) (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem *Total*	Badania *Research*		Prace rozwojowe *Experimental development*	*SPECIFICATION*
		podstawowe *basic*	stosowane *applied*		
	w mln zł *in mln zl*				
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	#	#	#	#	*Agriculture, forestry and fishing*
Przemysł	199,5	1,9	17,7	179,9	*Industry*
w tym przetwórstwo przemysłowe	198,8	1,9	17,7	179,2	*of which manufacturing*
Budownictwo	#	#	#	#	*Construction*
Usługi [b]	732,2	229,8	#	#	*Services [b]*

a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych. b Obejmują pozostałe rodzaje działalności (sekcje G-U).

a Internal, excluding depreciation of fixed assets. b Including other kinds of activity (G-U).

TABL. 7 (203). STOPIEŃ ZUŻYCIA APARATURY NAUKOWO-BADAWCZEJ W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ

Stan w dniu 31 XII

DEGREE OF CONSUMPTION OF RESEARCH EQUIPMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
	w % *in %*				
O G Ó Ł E M	**75,3**	**74,1**	**63,7**	**68,0**	***T O T A L***
w tym podmioty wyspecjalizowane badawczo	80,3	74,2	63,2	70,2	*of which R&D dedicated entities*
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk	87,0	77,3	45,7	57,8	*scientific institutes of the Polish Academy of Sciences*
instytuty badawcze	90,1	#	79,5	83,7	*research institutes*
szkoły wyższe	75,6	72,5	66,3	71,6	*higher education institutions*
pozostałe	#	79,9	73,6	81,5	*others*
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	-	-	-	#	*Agriculture, forestry and fishing*
Przemysł	52,5	73,0	69,9	64,5	*Industry*
w tym przetwórstwo przemysłowe	52,5	73,0	69,9	64,5	*of which manufacturing*
Budownictwo	-	#	#	45,3	*Construction*
Usługi [a]	80,4	74,4	61,8	69,3	*Services [a]*

a Obejmują pozostałe rodzaje działalności (sekcje G-U).

a Including other kinds of activity (G-U).

TABL. 8 (204). UDZIAŁ PRZYCHODÓW NETTO ZE SPRZEDAŻY PRODUKTÓW NOWYCH LUB ISTOTNIE ULEPSZONYCH W PRZYCHODACH NETTO ZE SPRZEDAŻY W PRZEMYŚLE [a] W 2016 R.
SHARE OF NET REVENUES FROM SALES OF NEW OR SIGNIFICANTLY IMPROVED PRODUCTS IN NET REVENUES FROM SALES IN INDUSTRY [a] IN 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Produkty – w % – wprowadzone na rynek w latach 2014-2016 *Products – in % – introduced into the market during 2014-2016*			
	ogółem *total*	z tego produkty nowe lub istotnie ulepszone *of which new or significantly improved product*		w tym eksport ogółem *of which export total*
		dla rynku *to the market*	tylko dla przedsiębiorstwa *only to the enterprise*	
O G Ó Ł E M *TOTAL*	**12,9**	**5,5**	**7,4**	**6,5**
sektor publiczny *public sector*	12,9	0,6	12,3	4,8
sektor prywatny *private sector*	13,0	9,4	3,6	7,8
W tym przetwórstwo przemysłowe ***Of which manufacturing***	**14,9**	**6,2**	**8,7**	**7,6**
w tym: *of which:*				
Produkcja artykułów spożywczych *Manufacture of food products*	2,7	1,0	1,7	1,2
Produkcja odzieży *Manufacture of wearing apparel*	2,2	-	2,2	1,9
Produkcja skór i wyrobów skórzanych [Δ] *Manufacture of leather and related products*	9,6	-	9,6	1,3
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny [Δ] *Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker [Δ]*	25,5	24,3	1,2	16,2
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych *Manufacture of chemicals and chemical products*	18,1	11,9	6,2	2,9
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych *Manufacture of rubber and plastic products*	6,0	3,8	2,2	3,2
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych *Manufacture of other non-metallic mineral products*	18,3	18,0	0,3	11,6
Produkcja wyrobów z metali [Δ] *Manufacture of metal products [Δ]*	5,9	1,6	4,4	4,7
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych *Manufacture of computer, electronic and optical products*	5,0	1,4	3,6	2,8
Produkcja urządzeń elektrycznych *Manufacture of electrical equipment*	4,8	4,0	0,9	0,2
Produkcja maszyn i urządzeń [Δ] *Manufacture of machinery and equipment n.e.c.*	3,1	1,8	1,4	1,3
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep [Δ] *Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers*	34,9	0,2	34,6	33,5
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego *Manufacture of other transport equipment*	2,1	0,1	2,0	1,6
Produkcja mebli *Manufacture of furniture*	5,7	1,7	4,1	2,2
Pozostała produkcja wyrobów *Other manufacturing*	40,8	39,8	1,0	14,6
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń *Repair and installation of machinery and equipment*	29,8	24,8	5,0	25,7

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących wynosi 50 osób i więcej; wartość produkcji sprzedanej przyjęto w cenach producenta, dotyczy produktów wprowadzonych na rynek w latach 2014-2016.

a Data concern economic entities employing 50 persons and more; value of sold production is given in producer's prices apply to products introduced into the market during 2014-2016.

TABL. 9 (205). PRZEDSIĘBIORSTWA INNOWACYJNE W PRZEMYŚLE [a] WEDŁUG RODZAJÓW WPROWADZONYCH INNOWACJI W LATACH 2014-2016

INNOVATIVE ENTERPRISES IN INDUSTRY [a] BY TYPE OF INTRODUCED INNOVATION DURING 2014-2016

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Przedsiębiorstwa przemysłowe, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesowe w % ogółu przedsiębiorstw w latach 2014-2016 *Industrial enterprises, which introduced product or process innovation in % of total enterprises during 2014-2016*			
	ogółem *grand total*	nowe lub istotnie ulepszone produkty *new or significantly improved products*		nowe lub istotnie ulepszone procesy *new or significantly improved processes*
		razem *total*	w tym nowe dla rynku *of which new to the market*	
O G Ó Ł E M ..... ***T O T A L***	**35,3**	**23,9**	**10,7**	**27,9**
sektor publiczny ..... *public sector*	34,9	11,6	4,7	32,6
sektor prywatny ..... *private sector*	35,3	24,9	11,2	27,5
w tym: *of which:*				
Przetwórstwo przemysłowe ..... ***Manufacturing***	**35,8**	**25,3**	**11,2**	**28,0**
w tym: *of which:*				
Produkcja artykułów spożywczych *Manufacture of food products*	38,9	17,9	7,4	30,5
Produkcja odzieży ..... *Manufacture of wearing apparel*	11,8	5,9	-	11,8
Produkcja skór i wyrobów skórzanych [Δ] ..... *Manufacture of leather and related products*	14,3	14,3	-	-
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny [Δ] ..... *Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker* [Δ]	33,3	22,2	11,1	33,3
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych ..... *Manufacture of chemicals and chemical products*	72,7	72,7	45,5	36,4
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych ..... *Manufacture of rubber and plastic products*	37,1	25,7	8,6	25,7
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych ..... *Manufacture of other non-metallic mineral products*	50,0	33,3	25,0	25,0
Produkcja wyrobów z metali [Δ] ..... *Manufacture of metal products* [Δ]	31,7	23,8	12,9	25,7

a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących wynosi 50 osób i więcej.

a For product and process innovations; data concern economic entities employing 50 persons and more.

TABL. 9 (205). PRZEDSIĘBIORSTWA INNOWACYJNE W PRZEMYŚLE [a] WEDŁUG RODZAJÓW WPROWADZONYCH INNOWACJI W LATACH 2014-2016 (dok.)

INNOVATIVE ENTERPRISES IN INDUSTRY [a] BY TYPE OF INTRODUCED INNOVATION DURING 2014-2016 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Przedsiębiorstwa przemysłowe, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesowe w % ogółu przedsiębiorstw w latach 2014-2016 *Industrial enterprises, which introduced product or process innovation in % of total enterprises during 2014-2016*			
	ogółem *grand total*	nowe lub istotnie ulepszone produkty *new or significantly improved products*		nowe lub istotnie ulepszone procesy *new or significantly improved processes*
		razem *total*	w tym nowe dla rynku *of which new to the market*	
Przetwórstwo przemysłowe (dok.):				
Manufacturing (cont.):				
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	69,6	60,9	26,1	60,9
Manufacture of computer, electronic and optical products				
Produkcja urządzeń elektrycznych	26,7	26,7	13,3	13,3
Manufacture of electrical equipment				
Produkcja maszyn i urządzeń [Δ]	41,2	35,3	14,7	35,3
Manufacture of machinery and equipment n.e.c.				
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep [Δ]	46,7	33,3	20,0	40,0
Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers				
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	25,0	25,0	4,2	12,5
Manufacture of other transport equipment				
Produkcja mebli	18,8	9,4	3,1	15,6
Manufacture of furniture				
Pozostała produkcja wyrobów	75,0	75,0	50,0	-
Other manufacturing				
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	22,5	10,0	5,0	20,0
Repair and installation of machinery and equipment				
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodna i gorącą wodę [Δ]	**46,2**	**15,4**	**15,4**	**46,2**
Electricity, gas, steam and air conditioning supply				
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja [Δ]	**19,4**	**2,8**	**-**	**16,7**
Water supply; sewerage, waste management and remediation activities				

a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących wynosi 50 osób i więcej.

a For product and process innovations; data concern economic entities employing 50 persons and more.

TABL. 10 (206). NAKŁADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W PRZEMYŚLE [a] (ceny bieżące)

EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITIES IN INDUSTRY [a] (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Total*	W tym nakłady *Of which expenditures*					
			na działalność badawczą i rozwojową [b] *on research and development activity [b]*	na zakup *on the acquisition*		inwestycyjne na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu [c] *capital on machinery, technical equipment and tools as well as transport equipment [c]*	na szkolenie personelu związane z działalnością innowacyjną *on staff training connected with innovation activity*	na marketing dotyczący nowych lub istotnie ulepszonych produktów *on the marketing for new or significantly improved products*
				wiedzy ze źródeł zewnętrznych (gotowej technologii w postaci dokumentacji i praw) *of knowledge from external sources (complete technology in the form of documentation and rights)*	oprogramowania *of the software*			
		w tys. zł *in thous. zl*						
O G Ó Ł E M	2005	784364	62934	24197	11971	429425	2468	27287
T O T A L	2010	1609936	129292	70884	25474	1011388	4625	49038
	2015	1090300	275512	17971	48990	569047	2524	47709
	2016	**1086412**	**267855**	**#**	**102523**	**446931**	**#**	**22781**
W tym przetwórstwo przemysłowe		**954228**	**256354**	**#**	**37643**	**425836**	**3921**	**#**
Of which manufacturing								
w tym: *of which:*								
Produkcja artykułów spożywczych *Manufacture of food products*		26702	#	-	508	#	501	#
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny [Δ] ..... *Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker [Δ]*		105734	#	#	627	#	691	#
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych ..... *Manufacture of chemicals and chemical products*		#	7245	#	-	#	#	#
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych ..... *Manufacture of rubber and plastic products*		12077	1188	-	-	#	#	#
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych ..... *Manufacture of other non-metallic mineral products*		10096	#	-	#	#	-	-
Produkcja wyrobów z metali [Δ] ..... *Manufacture of metal products [Δ]*		97192	9510	#	1165	50955	313	#

a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących wynosi 50 osób i więcej. b Nakłady wewnętrzne i zewnętrzne. c Dane łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem.

a For product and process innovations; data concern entities employing 50 persons and more. b Internal and external expenditures. c Including instruments, movables and endowments.

TABL. 10 (206). NAKŁADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W PRZEMYŚLE [a] (ceny bieżące) (dok.)
EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITIES IN INDUSTRY [a] (current prices) (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Total*	W tym nakłady *Of which expenditures*					
		na działalność badawczą i rozwojową [b] *on research and development activity [b]*	na zakup *on the acquisition*		inwestycyjne na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu [c] *capital on machinery, technical equipment and tools as well as transport equipment [c]*	na szkolenie personelu związane z działalnością innowacyjną *on staff training connected with innovation activity*	na marketing dotyczący nowych lub istotnie ulepszonych produktów *on the marketing for new or significantly improved products*
			wiedzy ze źródeł zewnętrznych (gotowej technologii w postaci dokumentacji i praw) *of knowledge from external sources (complete technology in the form of documentation and rights)*	oprogramowania *of the software*			
	w tys. zł *in thous. zl*						
W tym przetwórstwo przemysłowe (dok.):							
Of which manufacturing (cont.):							
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	66450	36748	#	2756	14189	398	1424
Manufacture of computer, electronic and optical products							
Produkcja urządzeń elektrycznych	5256	#	-	#	#	-	-
Manufacture of electrical equipment							
Produkcja maszyn i urządzeń [Δ]	16537	11024	-	849	#	88	#
Manufacture of machinery and equipment n.e.c.							
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep [Δ]	38609	#	#	#	23328	#	-
Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers							
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	12392	#	-	#	#	-	#
Manufacture of other transport equipment							
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	17648	3414	#	#	#	#	#
Repair and installation of machinery and equipment							

a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących wynosi 50 osób i więcej. b Nakłady wewnętrzne i zewnętrzne. c Dane łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem.

a For product and process innovations; data concern entities employing 50 persons and more. b Internal and external expenditures. c Including instruments, movables and endowments.

TABL. 11 (207). NAKŁADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ [a] W PRZEMYŚLE WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA (ceny bieżące)
EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITIES IN INDUSTRY[a] BY SOURCE OF FUNDS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Total*	Z tego środki *Of which funds*			
			własne *own*	pozyskane z zagranicy (bezzwrotne) *received from abroad (not repayable)*	kredyty bankowe *bank credits*	pozostałe [b] *others* [b]
		w tys. zł *in thous. zl*				
O G Ó Ł E M ..... ***T O T A L***	2005	784364	691897	3224	52093	37150
	2010	1609936	844827	180945	560929	23235
	2015	1090300	880646	56806	65717	87131
	2016	**1086412**	**891762**	**4372**	**87549**	**102729**
W tym przetwórstwo przemysłowe		**954228**	**763996**	**4372**	**#**	**#**
Of which manufacturing						
w tym: *of which:*						
Produkcja artykułów spożywczych *Manufacture of food products*		26702	19563	-	#	#
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny [Δ] ..... *Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker* [Δ]		105734	#	#	#	-
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych ..... *Manufacture of rubber and plastic products*		12077	#	-	#	-
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych ..... *Manufacture of other non-metallic mineral products*		10096	10096	-	-	-
Produkcja wyrobów z metali [Δ] ..... *Manufacture of metal products* [Δ]		97192	87107	#	#	#
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych .... *Manufacture of computer, electronic and optical products*		66450	50313	#	#	#
Produkcja urządzeń elektrycznych *Manufacture of electrical equipment*		5256	5256	-	-	-
Produkcja maszyn i urządzeń [Δ] .... *Manufacture of machinery and equipment n.e.c.*		16537	10954	#	#	#
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep [Δ] ..... *Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers*		38609	23102	-	#	#
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego ..... *Manufacture of other transport equipment*		12392	#	-	-	#
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń ..... *Repair and installation of machinery and equipment*		17648	#	-	-	#

a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących wynosi 50 osób i więcej. b Na pozostałe nakłady składają się: nakłady budżetowe, nakłady pochodzące z funduszy kapitału ryzyka i pozostałe środki.

a For product and process innovations; data concern entities employing 50 persons and more. b The others consist of budget funds, funds from venture capital and other resources.

TABL. 12 (208). WYNALAZKI I WZORY UŻYTKOWE KRAJOWE [a]

RESIDENT PATENT APPLICATIONS AND UTILITY MODEL APPLICATIONS [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
Wynalazki:					*Inventions:*
zgłoszone	104	201	254	211	*patent applications*
udzielone patenty	30	81	111	170	*patents granted*
Wzory użytkowe:					*Utility models:*
zgłoszone	22	34	62	52	*utility model applications*
udzielone prawa ochronne	41	12	37	30	*rights of protection granted*

a Zgłoszone w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej.

Ź r ó d ł o: dane Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej.

a Filed at the Patent Office of the Republic of Poland.

S o u r c e: data of the Patent Office of the Republic of Poland.

Społeczeństwo informacyjne
Information society

TABL. 13 (209). PRZEDSIĘBIORSTWA [a] WYKORZYSTUJĄCE WYBRANE TECHNOLOGIE INFORMACYJNO–––TELEKOMUNIKACYJNE

ENTERPRISES [a] USING SELECTED INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
	w % ogółu przedsiębiorstw *in % of total enterprises*				
Komputery [b]	91,9	97,8	95,9	95,5	*Computers [b]*
Dostęp do Internetu	85,7	96,5	94,9	94,9	*Internet access*
Dostęp do Internetu przez łącze szerokopasmowe [c]	45,5	70,6	94,6	94,2	*Internet access via broadband connection [c]*
w tym mobilne łącze szerokopasmowe	•	19,5	60,7	64,5	*of which mobile broadband*
Własna strona internetowa	53,2	69,0	70,4	70,8	*Own website*

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; w latach 2005 i 2010 stan w styczniu. b Stacjonarne i przenośne, np. laptopy (notebooki); w latach 2015-2016 również smartfony i nettopy; dane nie obejmują komputerów zintegrowanych z innymi urządzeniami na jednej płycie montażowej, komputerów służących do sterowania i regulacji procesów technologicznych oraz w 2005 r. – urządzeń podręcznych (np. palmtopów, PDA). c Od 2010 r. obejmuje także mobilne łącze w technologii 3G.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons; in 2005 and 2010 as of January. b Desktop and portable computers, e.g. laptops (notebooks); in 2015-2016 also smartphones and nettops; data do not include computers integrated to other machines or devices on the same assembly board, computers used for the control and regulation of technological processes as well as in 2005 – handheld devices (palmtops, PDAs). c Since 2010 includes mobile connection via 3G technology.

TABL. 14 (210). CELE WYKORZYSTANIA INTERNETU W PRZEDSIĘBIORSTWACH [a]

PURPOSE OF USING THE INTERNET BY ENTERPRISES [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
	w % ogółu przedsiębiorstw *in % of total enterprises*				
Przedsiębiorstwa wykorzystujące Internet w kontaktach z administracją publiczną	64,3	91,7	94,7 [b]	93,2	*Enterprises using the Internet to contact public administration*
Przedsiębiorstwa prowadzące sprzedaż przez sieci komputerowe	11,8	9,6	9,5	10,7	*Enterprises which received orders via computer networks*
Przedsiębiorstwa dokonujące zakupów przez sieci komputerowe	29,0	15,9	36,7	33,3	*Enterprises which sent orders via computer networks*

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.

a Data concerns economic entities employing more than 9 persons. b Data have been changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook.

DZIAŁ XIV
CENY

Uwagi ogólne

1. Podstawę do opracowania **wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych** stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług.

Wskaźniki cen obliczono przy przyjęciu systemu wag opracowanego na podstawie struktury wydatków (bez spożycia naturalnego i wydatków na ubezpieczenie na życie) gospodarstw domowych na zakup towarów i usług konsumpcyjnych z roku poprzedzającego rok badany, uzyskanej z badania budżetów gospodarstw domowych.

Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP, do 2013 r. – COICOP/HICP).

2. Źródłem informacji o **cenach detalicznych** prezentowanych towarów i usług są notowania cen dokonywane przez ankieterów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania cen. Ceny towarów i usług notowane są raz w miesiącu, z wyjątkiem owoców i warzyw, w zakresie których notowania cen prowadzone są dwa razy w miesiącu (do 2010 r. – trzy razy w miesiącu).

Ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach, z wyjątkiem cen niektórych artykułów, które obliczono przy zastosowaniu współczynników wyrażających udział zakupów dokonywanych przez ludność w poszczególnych miesiącach.

3. Dane o **cenach skupu** dotyczą cen produktów rolnych skupowanych przez podmioty gospodarcze bezpośrednio od ich producentów.

Przeciętne ceny roczne obliczono jako iloraz wartości (bez podatku od towarów i usług – VAT) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

4. Źródłem informacji o **cenach produktów rolnych i zwierząt gospodarskich uzyskiwanych przez rolników na targowiskach** są miesięczne notowania cen dokonane przez stałych ankieterów na celowo wytypowanych targowiskach na terenie województwa.

Przeciętne ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

CHAPTER XIV
PRICES

General notes

1. *The basis for compiling the* ***price indices of consumer goods and services*** *is price observation of representatives of goods and services.*

The price indices have been calculated applying the weight system based on the structure of households' expenditure (excluding own consumption and expenditures on life insurance) on purchasing consumer goods and services, from the year preceding the surveyed year, derived from the household budget survey.

The grouping of consumer goods and services is presented on the basis of the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP, until 2013 – COICOP/HICP).

2. *The sources of information on* ***retail prices*** *of presented goods and services are quotations conducted by price collectors in selected sales outlets, in selected price survey regions. Prices of goods and services are collected once a month, with the exception of fruit and vegetables, for which the quotations are conducted two times a month (until 2010 – three times a month).*

Annual prices have been computed as the arithmetic means of the average monthly prices apart from annual prices of some goods, which have been calculated with the use of coefficients expressing monthly shares of purchases made by consumers in particular months of a year.

3. *Data on* ***procurement prices*** *concern agricultural products prices purchased by economic entities directly from their producers.*

Average annual prices were calculated as a quotient of value (without value added tax – VAT) and quantity of each agricultural product.

4. *The information on* ***prices of agricultural products and livestock received by farmers on marketplaces*** *comes from price quotations of agricultural products provided every month by a network of interviewers collecting it on selected marketplaces of Voivodship.*

Average annual prices were calculated as arithmetic mean of average monthly prices.

TABL. 1 (211). WSKAŹNIKI CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH

PRICE INDICES OF CONSUMER GOODS AND SERVICES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	rok poprzedni = 100 *previous year = 100*				
O G Ó Ł E M	**101,7**	**102,6**	**99,2**	**99,7**	***T O T A L***
w tym:					*of which:*
Żywność i napoje bezalkoholowe	102,2	103,5	98,2	101,3	*Food and non-alcoholic beverages*
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	102,3	106,0	101,3	101,4	*Alcoholic beverages and tobacco*
Odzież i obuwie	90,7	90,7	95,3	95,2	*Clothing and footwear*
Mieszkanie	103,2	103,6	100,8	100,0	*Dwelling*
Zdrowie	102,3	103,6	102,3	99,0	*Health*
Transport	103,2	106,3	90,7	96,1	*Transport*
Rekreacja i kultura	99,9	99,7	99,9	97,6	*Recreation and culture*
Edukacja	104,0	101,4	101,8	102,0	*Education*

TABL. 2 (212). CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG

RETAIL PRICES OF SELECTED GOODS AND SERVICES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w zł *in zl*				
Ryż – za 1 kg	2,69	4,43	3,61	3,76	*Rice – per kg*
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg	1,29	1,88	2,15	2,07	*Wheat-rye bread – per 0.5 kg*
Makaron jajeczny – za 400 g	4,80	3,56	3,82	3,93	*Egg pasta – per 400 g*
Mąka pszenna – za 1 kg	1,47	1,81	2,59	2,66	*Wheat flour – per kg*
Mięso wołowe z kością (rostbef) – za 1 kg	16,27	20,58	26,56	25,08	*Beef meat, bone-in (roast beef) – per kg*
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – za 1 kg	13,78	14,54	14,58	14,81	*Pork meat, bone-in (centre loin) – per kg*
Kurczęta patroszone – za 1 kg	5,35	6,36	6,82	6,93	*Disembowelled chicken – per kg*
Szynka wieprzowa gotowana – za 1 kg	21,43	24,10	27,26	27,83	*Pork ham, boiled – per kg*
Kiełbasa wędzona – za 1 kg	11,31	14,89	15,83	15,41	*Smoked sausage – per kg*
Filety z morszczuka mrożone – za 1 kg	13,16	17,15	20,74	22,30	*Fillets of hake, frozen – per kg*
Karp świeży – za 1 kg	11,69	13,29	15,18	15,57	*Fresh carp – per kg*
Śledź solony odgłowiony – za 1 kg	8,79	9,84	12,85	12,72	*Salted herring, headless – per kg*
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3-3,5%, sterylizowane – za 1 l	2,38	2,86	2,57	2,41	*Cows' milk, fat content 3-3.5%, sterilized – per l*
Ser twarogowy półtłusty – za 1 kg	9,68	13,18	12,88	13,28	*Semi-fat cottage cheese – per kg*
Ser dojrzewający – za 1 kg	16,67	17,45	19,55	17,85	*Ripening cheese – per kg*
Śmietana o zawartości tłuszczu 18% – za 200 g [a]	1,47	1,63	1,69	1,63	*Sour cream, fat content 18% – per 200 g [a]*
Jaja kurze świeże – za 1 szt.	0,34	0,48	0,52	0,51	*Hen eggs, fresh – per piece*
Masło świeże o zawartości tłuszczu ok. 82,5% – za 200 g	3,37	4,31	3,98	4,09	*Fresh butter, fat content about 82.5% – per 200 g*
Olej rzepakowy produkcji krajowej – za 1 l	4,94	6,23	5,97	5,65	*Rape-oil, domestic production – per l*
Pomarańcze – za 1 kg	5,09	5,72	5,45	5,82	*Oranges – per kg*
Jabłka [b] – za 1 kg	2,20	2,88	2,82	2,80	*Apples [b] – per kg*
Buraki [b] – za 1 kg	1,41	1,78	1,86	2,00	*Beetroots [b] – per kg*
Marchew [b] – za 1 kg	1,64	2,06	2,54	2,39	*Carrots [b] – per kg*
Ziemniaki [b] – za 1 kg	0,82	1,30	1,12	1,35	*Potatoes [b] – per kg*
Cukier biały kryształ – za 1 kg	3,29	2,87	2,20	2,85	*White sugar, crystallized – per kg*
Kawa naturalna, mielona – za 250 g	4,64	6,33	6,99	6,81	*Natural coffee, ground – per 250 g*
Herbata czarna, liściasta – za 100 g	2,39	3,36	3,52	3,64	*Black tea, leaf – per 100 g*

a W 2005 r. – za 200 ml. b Średnie ceny roczne obliczono przy zastosowaniu współczynników wyrażających udział zakupów dokonanych przez ludność w poszczególnych miesiącach roku.

a In 2005 – per 200 ml. b Annual average prices were calculated with the use of coefficients expressing monthly shares of purchases made by consumers in particular months of a year.

TABL. 2 (212). CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG (dok.)

RETAIL PRICES OF SELECTED GOODS AND SERVICES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
	w zł *in zl*				
Wódka czysta 40% [a] – za 0,5 l	19,31	19,93	24,47	24,28	*Pure vodka 40% [a] – per 0.5 l*
Papierosy – za 20 szt.	5,21	9,27	12,84	13,48	*Cigarettes – per 20 pcs*
Garnitur męski 2-częściowy, z tkaniny z udziałem wełny – za 1 kpl. [a]	430,98	412,08	605,71	556,84	*Men's suit, fabric of wool – per set [a]*
Półbuty męskie skórzane na podeszwie nieskórzanej – za 1 parę	146,72	150,48	197,50	189,17	*Men's low leather shoes with non-leather sole – per pair*
Półbuty damskie skórzane na podeszwie nieskórzanej – za 1 parę	144,99	152,85	171,02	169,50	*Women's low leather shoes with non-leather sole – per pair*
Podzelowanie obuwia męskiego – za 1 parę	34,14	41,48	51,35	51,51	*Resoling men's shoes – per pair*
Zimna woda z miejskiej sieci wodociągowej – za 1 m^3	2,24	2,71	3,22	3,28	*Cold water by municipal water supply system – per m^3*
Energia elektryczna dla gospodarstw domowych (taryfa całodobowa) – za 1 kWh	0,43	0,59	0,69	0,69	*Electricity for households (all-day tariff) – per kWh*
Gaz ziemny wysokometanowy, z sieci, dla gospodarstw domowych – za 1 kWh [b]	1,52	2,48	0,24	0,22	*Natural net-gas, high-methanated for households – per kWh [b]*
Węgiel kamienny – za 1 t	504,47	729,52	775,17	765,42	*Hard coal – per t*
Ciepła woda – za 1 m^3	14,71	17,59	21,96	22,14	*Hot water – per 1 m^3*
Centralne ogrzewanie lokali mieszkalnych – za 1 m^2 p u	3,43	2,94	3,94	3,87	*Heating of dwellings – per m^2 of useful floor area*
Chłodziarko-zamrażarka typu domowego, poj. ok. 340 l [c]	1521,10	1068,18	1123,56	1134,62	*Fridge-freezer, capacity about 340 l [c]*
Pralka automatyczna typu domowego, na 5-7 kg suchej bielizny [d]	1327,15	1131,14	1141,90	1174,15	*Automatic washing machine, dry-linen capacity not exceeding 5-7 kg [d]*
Odkurzacz typu domowego	286,23	346,26	334,85	341,29	*Vacuum cleaner*
Żelazko z nawilżaczem	168,06	185,43	182,65	193,51	*Iron with duschsystem*
Proszek do prania – za 300 g [e]	4,47	4,24	5,90	5,44	*Washing powder – per 300 g [e]*
Benzyna silnikowa bezołowiowa, 95-oktanowa – za 1 l	4,05	4,58	4,61	4,37	*Unleaded 95 octane motor petrol – per l*
Bilet normalny na przejazd autobusem miejskim, jednorazowy	1,87	2,21	2,61	2,66	*Regular ticket for travelling by intra-urban bus*
Przejazd taksówką osobową, taryfa dzienna – za 5 km	14,65	16,85	16,76	16,51	*Taxi daily fare – for 5 km distance*
Bilet normalny do kina	13,56	15,84	19,97	21,14	*Regular cinema ticket*
Ondulacja na zimno włosów damskich	54,60	66,25	79,08	80,20	*Women's cold wave*
Mocznik nawozowy 46% N – za 25 kg	23,16	31,75	36,82	32,91	*Urea, nutritive content 46% N – per 25 kg*
Badanie kliniczne krowy	16,44	19,59	31,00	31,00	*Cow's clinical examination*

a Dane za lata 2015 i 2016 nie w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie z uwagi na zmianę w 2015 r. reprezentanta objętego badaniem cen. b W latach 2005 i 2010 – za 1 m^3. c W 2005 r. – pojemność ok. 320 l; w 2010 r. – pojemność ok. 300 l. d W latach 2005 i 2010 – na 5 kg suchej bielizny. e W 2005 r. – za 600 g, w 2010 r. – za 400 g, w 2015 r. – za 280 g.

a Data for 2015 and 2016 not fully comparable to those for previous years due to the change in 2015 of the representative item covered by the price survey. b Including standing and variable charges. c In 2005 and 2010 – per 1 m^3. d In 2005 – capacity about 320 l; in 2010 – capacity about 300 l. e In 2005 and 2010 – dry-lined capacity not exceeding 5 kg. f In 2005 – per 600 g, in 2010 – per 400 g, in 2015 – per 280 g.

TABL. 3 (213). PRZECIĘTNE CENY SKUPU WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH

AVERAGE PROCUREMENT PRICES OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w zł *in zl*				
Ziarno zbóż konsumpcyjnych i paszowych – za 1 dt:					*Cereal grain consumer and for feeds – per dt:*
pszenicy	36,62	59,49	70,28	63,96	*wheat*
żyta	28,92	44,88	52,93	52,28	*rye*
jęczmienia	35,28	47,03	58,00	54,61	*barley*
owsa i mieszanek zbożowych	30,45	34,77	50,89	50,43	*oats and cereal mixed*
pszenżyta	29,91	47,66	56,62	58,03	*triticale*
Ziemniaki – za 1 dt	29,72	34,43	43,47	46,20	*Potatoes – per dt*
w tym jadalne (bez wczesnych)	31,59	37,64	46,19	52,37	*of which edible (excluding early kinds)*
Buraki cukrowe – za 1 dt	17,27	11,48	11,44	11,66	*Sugar beets – per dt*
Rzepak i rzepik przemysłowy – za 1 dt	78,84	125,41	148,09	161,39	*Industrial rape and turnip rape – per dt*
Liście tytoniu – za 1 dt	203,94	404,58	578,26	730,38	*Raw tobacco – per dt*
Żywiec rzeźny – za 1 kg:					*Animals for slaughter – per kg:*
bydło (bez cieląt)	3,97	4,50	6,14	6,16	*cattle (excluding calves)*
cielęta	5,84	7,56	9,67	11,05	*calves*
trzoda chlewna	3,81	3,97 [a]	4,44	4,71	*pigs*
Mleko krowie – za 1 l	0,91	1,04	1,09	1,06	*Cows' milk – per l*
Jaja kurze konsumpcyjne – za 1 szt.	0,22	0,19	0,21	0,20	*Consumer hen eggs – per piece*

a Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.

a Data have been changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook.

TABL. 4 (214). PRZECIĘTNE CENY UZYSKIWANE PRZEZ ROLNIKÓW NA TARGOWISKACH

AVERAGE MARKETPLACE PRICES RECEIVED BY FARMERS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w zł *in zl*				
Ziarno zbóż – za 1 dt:					*Cereal grain of – per dt:*
pszenicy	49,97	63,73	73,15	75,55	*wheat*
żyta	41,41	69,06	54,78	52,13	*rye*
jęczmienia	46,49 [a]	62,71	73,43	68,57	*barley*
owsa	41,12	53,26	56,68	57,06	*oats*
Ziemniaki jadalne (bez wczesnych) – za 1 dt	56,75	98,40	90,44	96,31	*Potatoes edible (excluding early kinds) – per dt*
Prosię na chów – za 1 szt.	124,40	141,59	116,67	•	*Piglet – per head*

a Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.

a Data have been changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook.

DZIAŁ XV

ROLNICTWO, ŁOWIECTWO I LEŚNICTWO

Uwagi ogólne

Rolnictwo

1. Prezentowane informacje opracowano **metodą rodzaju działalności** i dotyczą działalności rolniczej w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej prowadzonej przez podmioty gospodarcze niezależnie od sekcji PKD 2007, do której są zaliczane.

2. Gospodarstwo rolne to jednostka wyodrębniona pod względem technicznym i ekonomicznym, posiadająca odrębne kierownictwo (użytkownik lub zarządzający) i **prowadząca działalność rolniczą**.

Gospodarstwo indywidualne to gospodarstwo rolne użytkowane przez osobę fizyczną.

Gospodarstwa indywidualne obejmują:

1) gospodarstwa o powierzchni 1 ha i więcej użytków rolnych;
2) gospodarstwa o powierzchni poniżej 1 ha użytków rolnych (w tym nieposiadające użytków rolnych) prowadzące produkcję rolną (roślinną i zwierzęcą) o znaczącej (określonej odpowiednimi progami) skali, w tym działy specjalne produkcji rolnej.

Do **działalności rolniczej** zaliczamy działalność związaną z uprawą roślin, która obejmuje: wszystkie uprawy rolne (w tym grzyby jadalne), warzywnictwo i ogrodnictwo, szkółkarstwo, hodowlę i nasiennictwo roślin rolniczych i ogrodniczych oraz chów i hodowlę zwierząt gospodarskich, tj. bydła, owiec, kóz, koni, trzody chlewnej, drobiu, królików, pozostałych zwierząt futerkowych, dzikich zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie dla produkcji mięsa (np. dziki, sarny, daniele) i pszczół, a także działalność polegającą na utrzymaniu użytków rolnych według zasad dobrej kultury rolnej (zgodnie z normami).

3. Zgodnie z definicjami zawartymi w ust. 2 na str. 284, od 2010 r. w badaniach rolniczych nie ujmuje się posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali (poniżej określonych progów).

4. Powierzchnia użytków rolnych obejmuje powierzchnię użytków rolnych w dobrej kulturze i użytków rolnych pozostałych.

CHAPTER XV

AGRICULTURE, HUNTING AND FORESTRY

General notes

Agriculture

1. *The presented information was compiled using the* ***kind-of-activity method*** *and concerns agricultural activity in the area of crop and animal production conducted by economic entities regardless of the section of the NACE Rev. 2 in which they are included.*

2. An agricultural holding *is understood as a single unit, both technically and economically, which has a single management (holder or manager) and which* ***conducts agricultural activity****.*

Private farm *is understood as an agricultural holding used by a natural person.*

Private farms include:

1) *holdings with an area of 1 ha or more of agricultural land;*
2) *holdings with an area of less than 1 ha of agricultural land (including holdings without agricultural land) conducting agricultural production (crop and animal output) of significant (determined by the appropriate thresholds) scale, of which special branches of agricultural activities.*

An agricultural activity *includes activity related to the cultivation of plants, which covers: all field crops (including mushrooms), vegetable gardening and horticulture, nursery, cultivation and seed production of agricultural and horticultural crops as well as activity related to rearing and breeding of livestock, such as cattle, sheep, goats, horses, pigs, poultry, rabbits, other fur-covered animals, wild animals kept for slaughter (such as wild boar, roe deer, fallow deer) and bees, as well as activity of maintaining agricultural land in accordance with cultivation principles with respects for environment protection requirements (according to the norms).*

3. *According to the definitions in item 2 on page 284, since 2010 agricultural surveys have not included owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities, and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale (below the specified thresholds).*

4. The agricultural land area *includes an area of agricultural land in a good agricultural condition and other agricultural land.*

Użytki rolne w dobrej kulturze – utrzymywane zgodnie z normami spełniającymi wymogi Ustawy z dnia 5 II 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (tekst jednolity Dz. U. poz. 1551) – prezentuje się w podziale na: powierzchnię pod zasiewami, grunty ugorowane, uprawy trwałe (w tym sady), ogrody przydomowe, łąki trwałe i pastwiska trwałe.

Użytki rolne pozostałe to użytki rolne nieużytkowane i nieutrzymywane w dobrej kulturze.

Powierzchnia zasiewów to powierzchnia wszystkich upraw zasianych i zasadzonych w gospodarstwie rolnym, z wyłączeniem od 2010 r. powierzchni upraw zaliczonych do upraw trwałych, a także powierzchni ogrodów przydomowych i upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny.

Dane o powierzchni i produkcji warzyw oraz truskawek uwzględniają ich uprawę w ogrodach przydomowych. Od 2013 r. dane dotyczące truskawek obejmują także uprawy ekologiczne.

Dane dotyczące drzew i krzewów owocowych do 2014 r. uwzględniały ich uprawę poza sadami. W 2015 r. dane o powierzchni uprawy drzew i krzewów owocowych dotyczyły wyłącznie sadów, ale dane o zbiorach z tego okresu obejmowały produkcję owoców zarówno w sadach, jak i poza sadami. Od 2016 r. dane dotyczące powierzchni i zbiorów owoców z drzew i krzewów odnoszą się jedynie do ich upraw w sadach.

Od 2014 r. powierzchnie upraw warzywniczych, sadowniczych oraz truskawek dla poziomu województwa są szacowane wyłącznie według położenia gruntów.

Grunty ugorowane to grunty orne niewykorzystywane do celów produkcyjnych, ale utrzymane według zasad dobrej kultury rolnej, przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska, łącznie z powierzchnią upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny (nawozy zielone).

Uprawy trwałe to łączna powierzchnia plantacji drzew i krzewów owocowych oraz ich szkółek, **(sady)**, szkółek drzew i krzewów ozdobnych, szkółek drzew leśnych do celów handlowych, innych upraw trwałych, w tym wikliny oraz drzew i krzewów owocowych rosnących poza plantacjami, a także upraw trwałych pod osłonami.

Ogrody przydomowe to powierzchnia upraw przeznaczonych przede wszystkim na samozaopatrzenie. Do ogrodów przydomowych nie zalicza się powierzchni trawników i ogrodów ozdobnych oraz powierzchni przeznaczonej na rekreację.

Agricultural land in a good agricultural condition *– maintained in accordance with norms meeting requirements of the Law on payments under direct support schemes, dated 5 II 2015 (uniform text Journal of Laws item 1551) – is presented on the basis of a division into sown area, fallow land, permanent crops (including orchards), kitchen gardens, permanent meadows and permanent pastures.*

Other agricultural land *is agricultural land which is not used and not maintained in a good condition.*

Sown area *is the area of all crops sown and planted in the agricultural holding, except since 2010 for the area of crops which were included to permanent crops, as well as the area of kitchen gardens and crop area intended for ploughing, cultivated as major crops.*

Data on the area and production of vegetables and strawberries include their cultivation in the kitchen gardens. Since 2013 data on strawberries include also organic cultivation of this species.

Data on fruit trees and bushes up to 2014 included their cultivation out of plantations. In 2015 area of fruit trees and bushes concerned only orchards but data on fruit production concerned the production from orchards, as well as outside plantations. Since 2016 data on area and fruit production from fruit trees and bushes have related to orchards only.

Since 2014 data on area of vegetables, fruit from fruit trees and bushes and strawberries for the Voivodship level, have been estimated according to field location only.

Fallow land *is the arable land not used for production purposes but maintained in a good agricultural condition, in compliance with the environmental protection requirements, as well as the crop area intended for ploughing of plants cultivated as major crops (green fertilizers).*

Permanent crops *stand for the total plantation area of fruit-bearing trees and shrubs, and their nurseries* ***(orchards)****, nurseries of ornamental trees and shrubs, and nurseries of forest trees for commercial purposes, as well as other permanent crops, of which wicker, fruit-bearing trees and shrubs grown outside plantations, as well as other permanent crops cultivated under covers.*

Kitchen gardens *stand for the area of crops which mainly serve as self-supplies. The area of lawns and ornamental gardens, as well as recreation area, should not be treated as a part of kitchen gardens.*

Łąki i pastwiska są to łąki i pastwiska trwałe, do których nie zalicza się gruntów ornych obsianych trawami w ramach płodozmianu.

5. Globalna produkcja rolnicza obejmuje:

1) **produkcję roślinną**, tj. surowe (nieprzetworzone) produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku);
2) **produkcję zwierzęcą**, tj. produkcję żywca rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego), do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób.

Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu i na targowiskach.

W produkcji rolniczej (globalnej, końcowej i towarowej) prezentowane dane nie uwzględniają płatności uzupełniających do powierzchni upraw (m.in. chmielu, tytoniu, zbóż, oleistych, strączkowych i roślin przeznaczonych na nasiona oraz na paszę).

6. Przy ustalaniu produkcji rolniczej w cenach stałych przyjęto średnie krajowe ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany (dla sprzedaży targowiskowej – ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach, dla pozostałych elementów produkcji – średnie ceny skupu), z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego.

7. Dane o **produkcji, plonach i skupie**: zbóż, strączkowych i oleistych dotyczą ziarna, tytoniu – liści tytoniu, chmielu – chmielu surowego. Dane dotyczące **zbóż** obejmują: zboża podstawowe, mieszanki zbożowe, kukurydzę na ziarno, grykę, proso i inne zbożowe. Dane dotyczące **zbóż podstawowych,** tj. pszenicy, żyta, jęczmienia, owsa i pszenżyta – jeśli nie zaznaczono inaczej – nie obejmują mieszanek zbożowych.

Meadows and pastures *are understood as permanent meadows and pastures, and do not include arable land sown with grass as a part of crop rotation.*

5. Gross agricultural output *includes:*

1) ***crop output****, i.e., raw (not processed) products of plant origin (production for a given year);*

2) ***animal output****, i.e., production of animals for slaughter, raw (not processed) products of animal origin as well as the increase in farm animal stocks (livestock – the basic and working herd), which include: cattle, pigs, sheep, horses and poultry.*

Final agricultural output *is the sum of the following values: market output, own consumption of agricultural products from own production, increases in inventories products of plant and animalorigin and the increase in farm animal stocks (livestock – the basic and working herd). Final output, as opposed to gross output, does not include those products from own output that were utilised for production purposes, e.g. feed, sown material, manure.*

Agricultural market output *is the sum of agricultural product sales at procurement centres and on marketplaces.*

Agricultural output (gross, final and market) the presented data are not include supplementary area payments calculated for particular year (among others: hop, tobacco, cereals, oilseeds crops, pulses and plants intended for seeds and feed).

6. *The average national current prices for the year preceding the surveyed year were assumed in calculating agricultural output in constant prices (for market sales – prices received by farmers at marketplaces, for other elements of production – average procurement prices), excluding potatoes, vegetables and fruits, for which the average prices from two consecutive years are adopted, i.e., from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year.*

7. *Data regarding the* ***production, yields and procurement*** *of: cereals, pulses and oilseeds plants concern grain, tobacco – tobacco leaves, hop – raw hop. Data concerning* ***cereals*** *include: basic cereals, cereal mixed, maize for grain, buckwheat, millet and other cereals. Data regarding* ***basic cereals,*** *i.e., wheat, rye, barley, oats and triticale, unless otherwise indicated, do not include cereal mixed.*

Strączkowe na ziarno obejmują konsumpcyjne (groch, fasola, bób oraz pozostałe) i pastewne (peluszka, wyka, łubin, bobik oraz pozostałe, np. mieszanki strączkowe).

Do **upraw przemysłowych** zalicza się: buraki cukrowe, uprawy roślin oleistych (rzepak, rzepik, mak, słonecznik, soja, gorczyca i od 2003 r. len oleisty), włóknistych (len, konopie) i innych przemysłowych (tj. tytoń, chmiel, cykorię).

Uprawy pastewne obejmują: strączkowe pastewne, motylkowe drobnonasienne (w tym wieloletnie, tj. koniczyna, lucerna i esparceta) z innymi pastewnymi i trawami, a także okopowe pastewne (buraki pastewne, brukiew, marchew pastewna, kapusta pastewna, rzepa itp.) oraz kukurydzę na zielonkę.

Dane o produkcji **żywca rzeźnego** obejmują: skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne.

8. Dane o **ciągnikach rolniczych** dotyczą ciągników 4-kołowych i gąsienicowych.

9. Skup produktów rolnych dotyczy ilości i wartości produktów rolnych (roślinnych i zwierzęcych) skupionych przez podmioty gospodarcze bezpośrednio od producentów.

10. Dane o **atestowanych gospodarstwach ekologicznych** zostały opracowane na podstawie wykazów producentów przekazanych przez upoważnione jednostki certyfikujące Głównemu Inspektorowi Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, zgodnie z art. 9 pkt 2 ustawy z dnia 25 VI 2009 r. o rolnictwie ekologicznym (tekst jednolity Dz. U. 2017 poz. 1054).

11. Dane o użytkowaniu gruntów, powierzchni zasiewów, zbiorach i plonach ziemiopłodów, zwierzętach gospodarskich i produkcji zwierzęcej oraz o ciągnikach opracowano na podstawie sprawozdawczości, wyników badań reprezentacyjnych, wyników spisów rolniczych i szacunków.

12. Dane za 2010 r. w zakresie użytkowania gruntów, powierzchni zasiewów, pogłowia zwierząt gospodarskich, ciągników i zużycia nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych opracowano na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego. Powszechny Spis Rolny przeprowadzony został we wrześniu 2010 r. według stanu w dniu 30 VI.

Pulses for grain *include consumer pulses (peas, beans, broad beans and others) and feed pulses (field peas, vetch, lupine, field beans and others, e.g. pulses mixed).*

Industrial crops *include: sugar beets, oilseeds crops (rape, turnip rape, poppy, sunflower, soya, mustard and since 2003 oil-flax), fibrous plants (flax, hemp) and other industrial plants (i.e. tobacco, hop, chicory).*

Feed plants *include: pulses, small-seed legumes (of which perennial legumes: clover, lucerne and sainfoin) with other feed plants and field grasses, as well as root plants (fodder beet, rutabaga, fodder carrot, fodder cabbage, turnip, etc.) and maize for feed.*

Data regarding the production of ***animals for slaughter*** *concern the purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales and slaughter intended for own consumption.*

8. *Data regarding* ***agricultural tractors*** *concern 4-wheeled and tracked tractors.*

9. Procurement of agricultural products *includes the quantity and value of agricultural products (crop and animal origin) purchased by economic entities directly from producers.*

10. *Data on* ***certified organic farms*** *have been elaborated on the basis of producers' registers delivered by authorized certifying bodies to the Main Inspector of Agricultural and Food Quality according to Article 9 point 2 of Legal Act of 25 VI 2009 on organic farming (uniform text Journal of Laws 2017 item 1054).*

11. *Data regarding land use, sown area, crop production and yields, livestock and animal-based production, as well as tractors were compiled on the basis of reports, results of sample surveys, agricultural census results and estimates.*

12. *Data for 2010 in terms of land use, sown area, livestock, tractors, consumption of mineral or chemical and lime fertilizers were compiled on the basis of the results of the Agricultural Census. The Agricultural Census was conducted in September 2010 – as of 30 VI.*

13. Do wyliczeń wskaźników natężenia przyjęto – jeśli nie zaznaczono inaczej – użytki rolne, powierzchnię zasiewów i zwierzęta gospodarskie według stanu w czerwcu, a w 2010 r. na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego przeprowadzonego we wrześniu 2010 r. według stanu w dniu 30 VI.

14. Lata gospodarcze obejmują okres od 1 VII do 30 VI (np. rok gospodarczy 2015/16 oznacza okres od 1 VII 2015 r. do 30 VI 2016 r.).

15. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – prezentuje się według siedziby użytkownika gospodarstwa.

Leśnictwo

1. Informacje w zakresie leśnictwa dotyczą:

1) **lasów publicznych** stanowiących własność:
   a) Skarbu Państwa – zarządzanych oraz użytkowanych czasowo lub wieczyście przez:
      - Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe (w skrócie Lasy Państwowe), nadzorowane przez Ministra Środowiska,
      - jednostki ochrony przyrody (parki narodowe),
      - jednostki organizacyjne innych ministrów, wojewodów, gmin lub związków komunalnych i Agencję Nieruchomości Rolnych;
   b) gmin (w tym gmin mających również status miasta na prawach powiatu);
   c) innych jednostek publicznych;
2) **lasów prywatnych** stanowiących własność:
   a) osób fizycznych,
   b) wspólnot gruntowych będących własnością wszystkich lub części mieszkańców wsi,
   c) spółdzielni produkcji rolnej,
   d) innych osób prawnych.

2. Powierzchnia gruntów leśnych obejmuje powierzchnię lasów oraz gruntów związanych z gospodarką leśną.

Do **powierzchni lasów** zalicza się grunty o zwartej powierzchni co najmniej 0,1 ha:
- pokryte roślinnością leśną (powierzchnia zalesiona),
- przejściowo pozbawione roślinności leśnej (zręby, halizny, płazowiny, plantacje choinek i krzewów oraz poletka łowieckie).

Są to grunty przeznaczone do produkcji leśnej lub wchodzące w skład rezerwatów przyrody i parków narodowych albo wpisane do rejestrów zabytków.

13. *Intensity ratios were calculated on the basis of agricultural land, sown area and livestock as of June – unless otherwise indicated, in 2010 on the basis of the Agricultural Census conducted in September 2010 as of 30 VI.*

14. Farming years *cover the period from 1 VII to 30 VI (e.g., the 2015/16 farming year covers the period from 1 VII 2015 to 30 VI 2016).*

15. *Data – unless otherwise stated – are presented by the official residence of the land user.*

Forestry

1. *Information within the scope of forestry concerns:*

1) ***public forests*** *owned by:*
   a) the State Treasury – managed and utilised temporarily or perpetually by:
      - the State Forests National Forest Holding (abbreviated as State Forests) supervised by the Minister of the Environment,
      - nature protection units (national parks),
      - organisational units supervised by different ministers, voivods, gminas or municipal associations and the Agricultural Property Agency;
   b) gminas (of which gminas which are also cities with powiat status);
   c) other public units;

2) ***private forests*** *owned by:*
   a) natural persons,
   b) land held in common by all or part of the residents of a village,
   c) agricultural production cooperatives,
   d) other legal persons.

2. Forest land *includes areas of forest as well as land connected with silviculture.*

Forest areas *include land with a homogeneous area of at least 0.1 ha:*
- *covered by forest vegetation (wooded area),*
- *temporarily devoid of forest vegetation (felling sites, blanks, irregularly stocked open stands, coniferous tree and bush plantations, hunting grounds).*

These areas are designated for silviculture production, comprising portions of nature reserves and national parks or are registered as nature monuments.

Do **gruntów związanych z gospodarką leśną** zalicza się grunty zajęte pod wykorzystywane dla potrzeb gospodarki leśnej: budynki i budowle, linie podziału przestrzennego lasu, drogi leśne, szkółki leśne, miejsca składowania drewna itp.

Zręby są to grunty przejściowo pozbawione drzewostanu w ciągu ostatnich 5 lat (do 2008 r. – 2 lat) i przewidywane do odnowienia w najbliższych latach.

Halizny są to grunty przejściowo pozbawione drzewostanu dłużej niż 5 lat oraz uprawy i młodniki I klasy wieku (1-20 lat) o zadrzewieniu niższym niż 0,5 (pełne zadrzewienie – 1,0), przewidywane do odnowienia w najbliższych latach.

Płazowiny są to grunty porośnięte drzewami II klasy wieku (21-40 lat) o zadrzewieniu do 0,3 włącznie albo drzewami III i wyższych klas wieku (41 lat i więcej) o zadrzewieniu do 0,2 włącznie, z wyjątkiem drzewostanów w klasie odnowienia i do odnowienia.

Drzewostany w klasie odnowienia są to drzewostany rębne i przeszłorębne podlegające jednocześnie użytkowaniu i odnowieniu (pod osłoną), w których co najmniej 50% powierzchni (w drzewostanach użytkowanych rębniami gniazdowymi co najmniej 30% powierzchni) zostało odnowione sztucznie lub naturalnie oraz drzewostany młodszych klas wieku wymagające przebudowy za pomocą rębni złożonych, z uwagi na złe efekty produkcyjne.

Drzewostany w klasie do odnowienia obejmują drzewostany rębne i przeszłorębne użytkowane rębniami złożonymi, które wymagają uprzedniego odnowienia jako bezwzględnego warunku kontynuacji cięć tymi rębniami.

Drzewostany o budowie przerębowej są to drzewostany składające się z grup i kęp drzew w różnym wieku i wysokości, przenikające się nawzajem na całej powierzchni, w których prowadzone są jednocześnie zabiegi związane z użytkowaniem, odnowieniem i pielęgnowaniem lasu.

Przez **odnowienia** rozumie się powstawanie młodego drzewostanu w miejsce drzewostanu usuwanego lub usuniętego:

1) odnowienia sztuczne są to uprawy leśne zakładane przez sadzenie lub siew;
2) odnowienia naturalne są to uprawy leśne powstałe na gruntach leśnych z samosiewu i odrośli, uznane za pełnowartościowe i pokrywające co najmniej 50% terenu.

Zalesienia polegają na zakładaniu upraw leśnych na gruntach pozostających poprzednio poza uprawą leśną (niezaliczonych do powierzchni lasów).

Land connected with silviculture *includes land used for purposes of forest management such as buildings and structures, spatial division lines in forests, forest roads, forest nurseries, wood stockpiling areas, etc.*

Felling sites *are areas temporarily devoid of tree stands within the past 5 years (until 2008 – 2 years) and designated for renewal in coming years.*

Blanks *are areas temporarily devoid of tree stands for longer than 5 years as well as crops and greenwoods in age category I (1-20 years), with plantings at less than 0.5 (full plantings at 1.0), designated for renewal in coming years.*

Irregularly stocked open stands *are areas planted with trees in age category II (21-40 years) with plantings of up to 0.3 inclusive, or planted with trees in age category III or higher (41 years or more) with plantings of up to 0.2 inclusive, excluding tree stands in the restocking class and in the class for restocking.*

Tree stands in the restocking class *are tree stands which have reached or passed felling maturity being simultaneously utilised and renewed (under cover), in which at least 50% of the area (in tree stands utilised through nested fellings of at least 30% of the area) was renewed artificially or naturally as well as tree stands in the lower age categories requiring reconstruction through complex fellings in view of poor production results.*

Tree stands in the class for restocking *include tree stands that have reached or passed felling maturity, that are utilised through complex fellings and that require prior renewal as the necessary condition for continuation of these fellings.*

Tree stands with a selection structure *are tree stands consisting of groups and clumps of trees of various ages and heights, intermingled throughout the entire stand, in which activity connected with the utilisation, renewal and tending of the forest is conducted simultaneously.*

Renewals *are understood as new tree stands formed in place of removed stands:*

1) artificial renewals are tree crops established through planting or sowing;
2) natural renewals are tree crops formed in woodland areas through self-seeding and offshoots, considered full-value and covering at least 50% of the area.

Afforestation *consists in establishing woodland crops on land previously outside silviculture (not included in forest area).*

Zadrzewienia są to produkcyjne i ochronne skupiska drzew i krzewów na terenach poza lasami. Występują wzdłuż tras komunikacyjnych i cieków wodnych, wśród upraw rolnych, przy domach i budynkach gospodarczych oraz w obrębie i przy zakładach przemysłowych. Do zadrzewień nie zalicza się: sadów, plantacji, szkółek drzew i krzewów, cmentarzy, urządzonej zieleni w miastach i wsiach, ogrodów działkowych, skupisk drzew otaczających obiekty zabytkowe.

3. Lesistość (wskaźnik lesistości) obliczono jako stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni województwa.

Udział powierzchni gruntów leśnych w powierzchni lądowej województwa obliczono jako stosunek powierzchni lasów i gruntów związanych z gospodarką leśną do powierzchni ogólnej województwa pomniejszonej o grunty pod wodami (obejmujące morskie wody wewnętrzne, powierzchniowe wody płynące oraz stojące); od 2002 r. – zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1034) – do powierzchni lądowej województwa zalicza się grunty pod stawami oraz rowy użytkowane rolniczo.

4. Dane o **pozyskaniu drewna** w układzie sortymentowym zaprezentowano według klasyfikacji jakościowo-wymiarowej określonej Polskimi Normami.

Plantings *are productive and protective clusters of trees and shrubs outside the forest. The term includes trees along roads, rivers, canals and among agricultural crops, on farmlands and within industrial plants area. The term excludes orchards, plantations, forest and shrub nurseries, cemeteries and estate green belts within cities and rural, home gardens and allotments, trees and shrubs surrounding monumental places.*

3. Forest cover *(the forest cover indicator) was calculated as the percentage ratio of forest area to the total area of the Voivodship.*

Share of forest land in land area of the Voivodship *is calculated as the percentage ratio of forest area (including land connected with silviculture) to the total area of the Voivodship without lands under waters (i.e. internal waters, surface flowing waters and surface standing waters). According to the decree of the Minister of Regional Development and Construction dated 29 III 2001 in regard to the registration of land and buildings (uniform text Journal of Laws 2016 item 1034) – since 2002 land under ponds as well as ditches used for agricultural purposes have been calculated to land area.*

4. *Data on* ***removals*** *in assortment order were presented according to the quality-size classification defined by Polish Norms.*

Rolnictwo
Agriculture

TABL. 1 (215). UWARUNKOWANIA I WAŻNIEJSZE WYNIKI EKONOMICZNO-PRODUKCYJNE W ROLNICTWIE [a]

TRENDS AND MAJOR ECONOMIC AND PRODUCTION RESULTS IN AGRICULTURE [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
Gospodarstwa rolne [b] w tys.	70,6	41,1	•	39,0	*Agricultural holdings [b] in thous.*
w tym gospodarstwa indywidualne ...	70,3	40,9	•	38,8	*of which private farms*
Powierzchnia użytków rolnych (stan					*Agricultural land area (as of June) [b]*
w czerwcu) [b] w tys. ha	778,7	750,2	759,9	724,7	*in thous. ha*
w tym gospodarstwa indywidualne ...	626,0	615,8	637,8	621,7	*of which private farms*
Udział w ogólnej powierzchni zasiewów					*Share in total sown area*
(stan w czerwcu) [b] w %:					*(as of June) [b] in %:*
zbóż podstawowych	60,7	60,3	56,9	58,0	*basic cereals*
w tym gospodarstwa indywidualne	60,8	61,1	57,7	58,9	*of which private farms*
ziemniaków [c]	5,2	3,6	3,0	3,3	*potatoes [c]*
w tym gospodarstwa indywidualne	5,7	3,8	2,8	3,1	*of which private farms*
roślin przemysłowych	10,3	14,7	14,7	13,4	*industrial plants*
w tym gospodarstwa indywidualne	7,4	11,9	13,0	11,7	*of which private farms*
Plony z 1 ha w dt:					*Yields per 1 ha in dt:*
zbóż podstawowych	33,9	38,5	43,9	40,7	*of basic cereals*
w tym gospodarstwa indywidualne	31,1	37,0	40,0	38,7	*of which private farms*
ziemniaków [c]	183	248	260	304	*potatoes [c]*
w tym gospodarstwa indywidualne	167	230	223	265	*of which private farms*
rzepaku i rzepiku	25,5	22,8	29,1	28,3	*of rape and turnip rape*
w tym gospodarstwa indywidualne	23,8	19,2	25,0	28,5	*of which private farms*
Bydło, trzoda chlewna, owce i konie					*Cattle, pigs, sheep and horses*
w przeliczeniowych sztukach dużych					*in terms of large heads*
(stan w czerwcu) [bde] na 100 ha użytków					*(as of June) [bde] per 100 ha*
rolnych	41,6	39,8	38,0	39,8	*of agricultural land*
w tym gospodarstwa indywidualne ...	43,7	40,4	35,5	36,9	*of which private farms*
Udział krów w pogłowiu bydła (stan					*Share of cows in cattle stocks*
w czerwcu) [b] w %	40,6	38,8	35,6	33,1	*(as of June) [b] in %*
w tym gospodarstwa indywidualne ...	39,9	37,9	34,9	32,3	*of which private farms*
Udział loch w pogłowiu trzody chlewnej					*Share of sows in pig stocks*
(stan w czerwcu) [be] w %	9,7	10,7	9,7	8,8	*(as of June) [be] in %*
w tym gospodarstwa indywidualne ...	9,5	9,6	8,8	7,7	*of which private farms*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 284. b W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. c Od 2010 r. bez ogrodów przydomowych. d Patrz uwaga do tabl. 11(225) na str. 300. e Do przeliczeń przyjęto: w 2005 r. trzodę chlewną – stan w końcu lipca, w 2015 r. konie – stan z 2013 r.

a See general notes, item 3 on page 284. b In 2010 data of the Agricultural Census. c Since 2010 excluding kitchen gardens. d See note to the table 11(225) on page 300. e For calculations: in 2005 pigs – as of the end of July, in 2015 horses – as of 2013, were adopted.

TABL. 1 (215). UWARUNKOWANIA I WAŻNIEJSZE WYNIKI EKONOMICZNO-PRODUKCYJNE W ROLNICTWIE [a] (dok.)

TRENDS AND MAJOR ECONOMIC AND PRODUCTION RESULTS IN AGRICULTURE [a] (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
Produkcja żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami) [b] na 1 ha użytków rolnych w kg	127,0	289,9	385,2	426,2	*Production of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck) [b] per 1 ha of agricultural land in kg*
Produkcja mleka krowiego w l:					*Production of cows' milk in l:*
na 1 ha użytków rolnych	398	381	461	489	*per 1 ha of agricultural land*
w tym gospodarstwa indywidualne	405	384	491	516	*of which private farms*
na 1 krowę	4037	4096	4992	5268	*per cow*
w tym gospodarstwa indywidualne	3721	3793	4860	5178	*of which private farms*
Ciągniki rolnicze (stan w czerwcu) [c]					*Agricultural tractors (as of June) [c]*
na 100 ha użytków rolnych w szt.	5,8	6,2	•	6,6	*per 100 ha of agricultural land in units*
w tym gospodarstwa indywidualne	6,9	7,3	•	7,5	*of which private farms*
Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych (łącznie z wieloskładnikowymi) w przeliczeniu na czysty składnik [cd]					*Consumption of mineral or chemical fertilizers (including mixed fertilizers) in terms of pure ingredient [cd] per 1 ha*
na 1 ha użytków rolnych w kg	124,9	131,3	126,0	142,4	*of agricultural land in kg*
w tym gospodarstwa indywidualne	111,9	122,0	116,3	137,0	*of which private farms*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 284. b Dotyczy mięsa: wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego, drobiowego, koziego, króliczego i dziczyzny; w wadze poubojowej ciepłej. c W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. d Dotyczy odpowiednio lat gospodarczych: 2004/05, 2009/10, 2014/15, 2015/16.

a See general notes, item 3 on page 284. b Concerns meat: beef, veal, pork, mutton, horseflesh, poultry, goat, rabbit and game; in post-slaughter warm weight. c In 2010 data of the Agricultural Census. d Concerns respectively the: 2004/05, 2009/10, 2014/15, 2015/16 farming years.

TABL. 2 (216). POWIERZCHNIA UŻYTKÓW ROLNYCH WEDŁUG RODZAJÓW UŻYTKÓW [a]

Stan w czerwcu

AGRICULTURAL LAND AREA BY LAND TYPE [a]

As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem *Total*	W tym gospodarstwa indywidualne *Of which private farms*	*SPECIFICATION*
	w ha	*in ha*	
O G Ó Ł E M 2010 [b]	750174	615755	***T O T A L***
2015	759909	637787	
2016	**724684**	**621656**	
W dobrej kulturze rolnej	**715219**	**617333**	***In good agricultural condition***
Pod zasiewami	572488	483895	*Sown area*
Grunty ugorowane	7211	6399	*Fallow land*
Uprawy trwałe	5268	4150	*Permanent crops*
Ogrody przydomowe	588	584	*Kitchen gardens*
Łąki trwałe	104685	98886	*Permanent meadows*
Pastwiska trwałe	24980	23419	*Permanent pastures*
Pozostałe	**9464**	**4323**	***Others***

a Według siedziby użytkownika; patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 284. b Dane Powszechnego Spisu Rolnego.

a By residence of the holder; see general notes, item 4 on page 284. b Data of the Agricultural Census.

TABL. 3 (217). GOSPODARSTWA ROLNE WEDŁUG GRUP OBSZAROWYCH [a]

Stan w czerwcu

FARMS BY AREA GROUPS [a]

As of June

LATA *YEARS*	Gospodarstwa rolne *Farms*									Przeciętna powierzchnia ogólna gospodarstwa w ha *Average total farm area in ha*	
	w tys. *in thous.*	o powierzchni użytków rolnych – w % *with agricultural land area of – in %*									
		do 1,00 ha *up to*	1,01– –1,99	2,00– –4,99	5,00– –9,99	10,00– –14,99	15,00– –19,99	20,00– –49,99	50,00 ha i więcej *and more*	ogółem *total*	w tym użytki rolne *of which agricultural land*
OGÓŁEM *TOTAL*											
2010	41,1	1,8	12,6	21,7	22,5	15,2	8,5	12,8	4,9	20,90	18,24
2013	40,0	1,8	12,6	21,7	21,2	15,1	8,2	13,8	5,6	21,22	18,48
2016	**39,0**	**2,4**	**11,1**	**21,3**	**23,4**	**14,7**	**7,9**	**13,2**	**6,0**	**20,87**	**18,56**
W tym GOSPODARSTWA INDYWIDUALNE *Of which PRIVATE FARMS*											
2010	40,9	1,8	12,7	21,8	22,6	15,3	8,5	12,8	4,5	17,28	15,06
2013	39,7	1,8	12,7	21,8	21,3	15,1	8,2	13,9	5,2	18,30	15,94
2016	**38,8**	**2,3**	**11,2**	**21,4**	**23,5**	**14,8**	**8,0**	**13,2**	**5,6**	**18,22**	**16,03**

a Patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 284; w 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego.

U w a g a. Od 2013 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co trzy lata.

a See general notes, item 2 on page 284; in 2010 data of the Agricultural Census.

N o t e. Since 2013 data on the basis of period survey conducted every three years.

TABL. 4 (218). DYNAMIKA GLOBALNEJ, KOŃCOWEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (ceny stałe [a])

INDICES OF GROSS, FINAL AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (constant prices [a])

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	2005	2010	2014	2015	*SPECIFICATION*
	ogółem *total*				w tym gospodarstwa indywidualne *of which private farms*				
	rok poprzedni = 100 *previous year = 100*								
Produkcja globalna	95,6	107,2	118,4	94,9	95,5	108,2	121,1	97,0	*Gross output*
roślinna	93,9	97,8	116,1	92,3	95,4	99,6	115,3	91,3	*crop*
zwierzęca	98,1	118,1	120,7	97,4	95,7	117,8	127,0	101,9	*animal*
Produkcja końcowa	93,4	108,6	117,9	94,7	92,1	108,4	121,3	98,0	*Final output*
roślinna	88,9	95,9	112,9	90,1	88,9	95,0	111,5	90,5	*crop*
zwierzęca	98,4	118,7	121,6	97,7	95,9	118,5	128,2	102,4	*animal*
Produkcja towarowa	102,7	106,5	115,4	96,2	100,6	105,0	117,6	102,2	*Market output*
roślinna	106,2	97,3	104,6	92,1	103,4	92,6	98,7	98,6	*crop*
zwierzęca	99,4	113,8	122,8	98,4	97,5	114,4	130,1	103,9	*animal*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 11 pkt 1 na str. 27.

a See general notes, item 11 point 1 on page 27.

TABL. 5 (219). STRUKTURA GLOBALNEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (ceny stałe [a])

STRUCTURE OF GROSS AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (constant prices [a])

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	w % *in %*				
PRODUKCJA GLOBALNA *GROSS OUTPUT*					
O G Ó Ł E M	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	***T O T A L***
Produkcja roślinna	**60,1**	**54,1**	**47,9**	**47,2**	***Crop output***
Zboża	24,5	20,9	22,9	21,9	*Cereals*
w tym zboża podstawowe	21,9	19,0	20,8	20,0	*of which basic cereals*
w tym: pszenica	11,8	10,7	13,0	12,2	*of which: wheat*
żyto	2,6	1,9	1,9	1,9	*rye*
jęczmień	3,0	2,1	1,9	1,5	*barley*
Ziemniaki	6,9	7,8	5,4	5,2	*Potatoes*
Przemysłowe	8,4	8,0	10,3	7,8	*Industrial*
w tym buraki cukrowe	4,1	1,6	1,7	1,5	*of which sugar beets*
Warzywa	6,6	4,6	2,5	2,7	*Vegetables*
Owoce	2,6	1,2	1,0	0,7	*Fruit*
Siano łąkowe	2,7	2,2	1,3	1,4	*Meadow hay*
Pozostałe	8,4	9,4	4,5	7,5	*Others*
Produkcja zwierzęca	**39,9**	**45,9**	**52,1**	**52,8**	***Animal output***
Żywiec rzeźny [b]	21,3	30,7	36,8	38,6	*Animals for slaughter [b]*
w tym:					*of which:*
bydło (bez cieląt)	1,4	3,3	4,0	3,7	*cattle (excluding calves)*
cielęta	0,1	0,1	0,0	0,0	*calves*
trzoda chlewna	17,1	19,1	21,7	22,9	*pigs*
owce	-	0,0	0,0	0,0	*sheep*
drób	2,6	8,2	11,0	11,8	*poultry*
Przyrost stada (podstawowego i obrotowego)	-0,4	0,9	1,8	0,2	*Increase in herd (basic and working)*
Mleko krowie	11,9	9,2	9,8	10,7	*Cows' milk*
Jaja kurze	5,6	3,3	2,9	2,5	*Hen eggs*
Obornik	1,5	1,2	0,8	0,8	*Manure*
Pozostałe	0,0	0,6	0,0	0,0	*Others*
PRODUKCJA TOWAROWA *MARKET OUTPUT*					
O G Ó Ł E M	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	***T O T A L***
Produkcja roślinna	**50,8**	**45,4**	**34,8**	**34,2**	***Crop output***
Zboża	21,4	17,4	17,3	15,0	*Cereals*
w tym zboża podstawowe	20,6	16,5	16,7	14,5	*of which basic cereals*
w tym: pszenica	13,4	11,2	11,3	9,4	*of which: wheat*
żyto	2,3	1,4	1,9	1,9	*rye*
jęczmień	2,1	1,6	1,4	0,8	*barley*
Ziemniaki	5,6	8,0	5,2	4,9	*Potatoes*
Przemysłowe	11,1	10,4	8,2	7,5	*Industrial*
w tym buraki cukrowe	5,5	2,2	2,1	1,9	*of which sugar beets*
Warzywa	7,2	4,8	2,8	3,3	*Vegetables*
Owoce	3,3	1,4	1,2	1,2	*Fruit*
Pozostałe	2,2	3,4	0,1	2,3	*Others*
Produkcja zwierzęca	**49,2**	**54,6**	**65,2**	**65,8**	***Animal output***
Żywiec rzeźny [b]	28,3	38,9	47,7	49,5	*Animals for slaughter [b]*
w tym:					*of which:*
bydło (bez cieląt)	1,7	4,1	4,9	4,6	*cattle (excluding calves)*
cielęta	0,1	0,1	0,0	0,0	*calves*
trzoda chlewna	22,8	23,9	28,2	29,7	*pigs*
owce	-	0,1	0,0	0,0	*sheep*
drób	3,5	10,6	14,5	15,1	*poultry*
Mleko krowie	14,6	11,2	12,1	13,1	*Cows' milk*
Jaja kurze	6,0	3,7	3,3	2,9	*Hen eggs*
Pozostałe	0,3	0,8	2,1	0,3	*Others*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 11 pkt 1 na str. 27. b Bydło, cielęta, trzoda chlewna, owce, konie, drób, kozy i króliki.

a See general notes, item 11 point 1 on page 27. b Cattle, calves, pigs, sheep, horses, poultry, goats and rabbits.

TABL. 6 (220). POWIERZCHNIA ZASIEWÓW [a]

Stan w czerwcu

SOWN AREA [a]

As of June

ZIEMIOPŁODY	2005	2010	2015	2016		*CROPS*
				ogółem *total*	w tym gospodarstwa indywidualne *of which private farms*	
	w ha *in ha*					
O G Ó Ł E M	**571882**	**567933**	**598626**	**572488**	**483895**	***T O T A L***
Zboża	414407	405421	392104	388227	336658	*Cereals*
zboża podstawowe	347175	342216	340470	332252	285170	*basic cereals*
pszenica	132758	135647	153735	151765	122087	*wheat*
żyto	73089	56183	51386	48824	45595	*rye*
jęczmień	50900	43324	32837	48945	41814	*barley*
owies	31113	36620	24634	28076	26726	*oats*
pszenżyto	59315	70444	77878	54642	48948	*triticale*
mieszanki zbożowe	53981	49575	34994	38922	38030	*cereal mixed*
gryka, proso i pozostałe zbożowe	7285	9587	8303	10285	9395	*buckwheat, millet and other cereals*
kukurydza na ziarno	5966	4042	8336	6768	4063	*maize for grain*
Strączkowe na ziarno	9787	13707	34958	23391	20832	*Pulses for grain*
konsumpcyjne	1579	2575	4521	3792	3278	*consumer*
pastewne [b]	8208	11132	30437	19599	17554	*feed* [b]
Ziemniaki	29629	20707	17693	19065	15113	*Potatoes*
Przemysłowe	59189	84793	88648	76828	56592	*Industrial*
w tym:						*of which:*
buraki cukrowe	12551	9870	9211	9277	7174	*sugar beets*
oleiste	43929	74322	79345	67551	49418	*oilseeds*
w tym rzepak i rzepik	43477	73303	77384	64823	46851	*of which rape and turnip rape*
Pastewne	41447	30985	52021	46991	37655	*Feed*
w tym:						*of which:*
okopowe	4687	882	418	418	394	*root plants*
kukurydza na zielonkę	9894	14239	20575	21538	14519	*maize for feed*
Pozostałe uprawy [c]	17423	12320	13202	17986	17044	*Other crops* [c]

a W 2005 r. łącznie z powierzchnią upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone); w 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego; patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 284. b Łącznie z mieszankami zbożowo-strączkowymi na ziarno. c Warzywa, truskawki, uprawy na nawozy zielone, wysadki okopowych itp.

a In 2005 including permanent crops, kitchen gardens as well as area intended for ploughing (green fertilizers); in 2010 data of the Agricultural Census; see general notes, item 3 on page 284. b Including cereal and pulse mixed for grain. c Vegetables, strawberries, green fertilizer crops, root plant planting etc.

TABL. 7 (221). ZBIORY I PLONY WYBRANYCH ZIEMIOPŁODÓW
SELECTED CROP PRODUCTION AND YIELDS

ZIEMIOPŁODY	2006–2010 [a]	2010	2015	2016		*CROPS*
				ogółem *total*	w tym gospodarstwa indywidualne *of which private farms*	
ZBIORY w t *PRODUCTION in t*						
Zboża	1411222	1489560	1651593	1530651	1256921	*Cereals*
w tym:						*of which:*
zboża podstawowe	1240452	1318493	1495053	1353785	1103305	*basic cereals*
pszenica	607295	645667	850744	745041	566645	*wheat*
żyto	157065	162320	158452	144953	132417	*rye*
jęczmień	172135	158609	120702	179072	145041	*barley*
owies	83724	103687	74718	89499	85157	*oats*
pszenżyto	220233	248211	290437	195220	174045	*triticale*
mieszanki zbożowe	144017	145603	104752	120152	116873	*cereal mixed*
Ziemniaki [b]	597152	513452	460573	579274	400009	*Potatoes [b]*
Buraki cukrowe	484086	508105	522738	689180	553112	*Sugar beets*
Rzepak i rzepik	159514	167475	225157	183306	133456	*Rape and turnip rape*
Siano łąkowe [c]	372402	416443	512024	479623	472695	*Meadow hay [c]*
PLONY [d] z 1 ha w dt *YIELDS [d] per 1 ha in dt*						
Zboża	33,7	36,7	42,1	39,4	37,3	*Cereals*
w tym:						*of which:*
zboża podstawowe	35,5	38,5	43,9	40,7	38,7	*basic cereals*
pszenica	46,1	47,6	55,3	49,1	46,4	*wheat*
żyto	25,5	28,9	30,8	29,7	29,0	*rye*
jęczmień	31,3	36,6	36,8	36,6	34,7	*barley*
owies	24,8	28,3	30,3	31,9	31,9	*oats*
pszenżyto	32,7	35,2	37,3	35,7	35,6	*triticale*
mieszanki zbożowe	25,6	29,4	29,9	30,9	30,7	*cereal mixed*
Ziemniaki [b]	215	248	260	304	265	*Potatoes [b]*
Buraki cukrowe	481	515	568	743	771	*Sugar beets*
Rzepak i rzepik	27,8	22,8	29,1	28,3	28,5	*Rape and turnip rape*
Siano łąkowe [c]	40,8	43,7	45,6	47,1	47,8	*Meadow hay [c]*

a Przeciętne roczne. b Od 2010 r. bez ogrodów przydomowych. c W 2016 r. łącznie z powierzchnią wspólnot gruntowych uwzględnioną w gospodarstwach indywidualnych. d Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 284.

a Annual averages. b Since 2010 excluding kitchen gardens. c In 2016 including the area of land communities taken into account in the private farms. d See general notes, item 3 on page 284.

TABL. 8 (222). POWIERZCHNIA, ZBIORY I PLONY WARZYW GRUNTOWYCH [a]

AREA, PRODUCTION AND YIELDS OF GROUND VEGETABLES [a]

WARZYWA	2006–2010 [b]	2010	2015	2016		*VEGETABLES*
				ogółem *total*	w tym gospodarstwa indywidualne *of which private farms*	
POWIERZCHNIA [c] w ha – stan w czerwcu						
AREA [c] in ha – as of June						
O G Ó Ł E M	**9010**	**6222**	**7335**	**7134**	**6408**	***T O T A L***
Kapusta	1008	659	617	571	560	*Cabbages*
Kalafiory	378	113	130	107	105	*Cauliflowers*
Cebula	407	211	225	226	220	*Onions*
Marchew jadalna	1333	866	872	837	830	*Carrots*
Buraki ćwikłowe	560	233	229	238	230	*Beetroots*
Ogórki	577	377	354	392	390	*Cucumbers*
Pomidory	111	60	70	52	52	*Tomatoes*
Pozostałe [d]	4635	3703	4837	4711	4021	*Others [d]*
ZBIORY w t						
PRODUCTION in t						
O G Ó Ł E M	**163729**	**142896**	**112225**	**119631**	**111300**	***T O T A L***
Kapusta	37643	32414	22233	24279	23632	*Cabbages*
Kalafiory	7375	2768	2405	2429	2415	*Cauliflowers*
Cebula	7599	5131	4304	4933	4840	*Onions*
Marchew jadalna	43511	35610	28455	28744	28552	*Carrots*
Buraki ćwikłowe	13626	8830	5593	6024	5842	*Beetroots*
Ogórki	8004	6983	4608	5619	5577	*Cucumbers*
Pomidory	1300	990	735	776	775	*Tomatoes*
Pozostałe [d]	44671	50170	43892	46827	39667	*Others [d]*
PLONY z 1 ha w dt						
YIELDS per 1 ha in dt						
Kapusta	373	492	360	425	422	*Cabbages*
Kalafiory	195	245	185	227	230	*Cauliflowers*
Cebula	187	243	191	218	220	*Onions*
Marchew jadalna	326	411	326	343	344	*Carrots*
Buraki ćwikłowe	243	379	244	253	254	*Beetroots*
Ogórki	139	185	130	143	143	*Cucumbers*
Pomidory	117	165	105	149	149	*Tomatoes*
Pozostałe [d]	96	135	91	99	99	*Others [d]*

a Łącznie z ogrodami przydomowymi; od 2014 r. według położenia gruntów. b Przeciętne roczne. c W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego, w pozostałych latach dane według szacunków. d Pietruszka, pory, selery, rzodkiewka, sałata, rabarbar itp.

a Including kitchen gardens; since 2014 by field location. b Annual averages. c In 2010 data of the Agricultural Census, in other years data based on estimation. d Parsley, leeks, celeries, radish, salad, rhubarb etc.

TABL. 9 (223). POWIERZCHNIA I ZBIORY OWOCÓW Z DRZEW [a]

AREA AND PRODUCTION OF TREE FRUIT [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006–2010 [b]	2010	2015	2016		*SPECIFICATION*
				ogółem *total*	w tym gospodarstwa indywidualne *of which private farms*	
POWIERZCHNIA [c] w ha – stan w czerwcu						
AREA [c] in ha – as of June						
O G Ó Ł E M	**3459**	**3748**	**2857**	**2802**	**2529**	***T O T A L***
Jabłonie	1875	2312	2201	2142	1900	*Apples*
Grusze	259	256	79	89	80	*Pears*
Śliwy	395	270	131	131	120	*Plums*
Wiśnie	539	376	235	235	230	*Cherries*
Czereśnie	158	155	135	131	125	*Sweet cherries*
Pozostałe [d]	233	379	76	74	74	*Others [d]*
ZBIORY [e] w t						
PRODUCTION [e] in t						
O G Ó Ł E M	**17126**	**13047**	**19535**	**22744**	**15200**	***T O T A L***
Jabłka	14143	11186	17731	20641	13547	*Apples*
Gruszki	1011	670	436	533	323	*Pears*
Śliwki	990	606	490	552	382	*Plums*
Wiśnie	748	408	545	643	593	*Cherries*
Czereśnie	196	144	254	303	283	*Sweet cherries*
Pozostałe [d]	38	33	79	72	72	*Others [d]*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 284. b Przeciętne roczne. c W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego, w pozostałych latach dane według szacunków; do 2014 r. łącznie z ogrodami przydomowymi; od 2015 r. jedynie uprawy w sadach. d Brzoskwinie, morele, orzechy włoskie. e W 2016 r. jedynie owoce zebrane w sadach.

a See general notes, item 4 on page 284. b Annual averages. c In 2010 data of the Agricultural Census, in other years data based on estimation; up to 2014 including kitchen gardens; since 2015 orchard only. d Peaches, apricots, walnuts. e In 2016 fruit harvested in orchards only.

TABL. 10 (224). POWIERZCHNIA I ZBIORY Z KRZEWÓW OWOCOWYCH I PLANTACJI JAGODOWYCH [a]

AREA AND PRODUCTION OF FRUIT BUSHES AND BERRY FRUIT [a]

OWOCE	2006–2010 [b]	2010	2015	2016		*FRUIT*
				ogółem *total*	w tym gospodarstwa indywidualne *of which private farms*	
POWIERZCHNIA [c] w ha – stan w czerwcu						
AREA [c] in ha – as of June						
O G Ó Ł E M	**3520**	**2298**	**2861**	**2902**	**2741**	***T O T A L***
Truskawki [d]	2602	1201	1823	1756	1700	*Strawberries [d]*
Maliny [e]	66	153	58	87	82	*Raspberries [e]*
Porzeczki	557	609	479	563	465	*Currants*
Agrest	69	84	23	26	26	*Gooseberries*
Pozostałe [f]	226	251	478	470	468	*Others [f]*
ZBIORY [g] w t						
PRODUCTION [g] in t						
O G Ó Ł E M	**12034**	**8538**	**8438**	**8405**	**7878**	***T O T A L***
Truskawki [d]	9041	5720	5550	5199	4930	*Strawberries [d]*
Maliny [e]	151	276	154	250	238	*Raspberries [e]*
Porzeczki	2198	1891	1607	1806	1560	*Currants*
Agrest	285	307	96	114	114	*Gooseberries*
Pozostałe [f]	360	344	1031	1036	1036	*Others [f]*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 284. b Przeciętne roczne. c W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego, w pozostałych latach dane według szacunków; do 2014 r. łącznie z ogrodami przydomowymi; od 2015 r. dla krzewów jedynie uprawy w sadach, dla truskawek nadal łącznie z uprawą w ogrodach przydomowych. d Od 2010 r. łącznie z poziomkami; do 2009 r. poziomki uwzględniano w pozycji „pozostałe". e Łącznie z jeżyną bezkolcową. f Aronia, borówka wysoka, winorośl, leszczyna i inne. g W 2016 r. jedynie owoce zebrane w sadach.

a See general notes, item 4 on page 284. b Annual averages. c In 2010 data of the Agricultural Census, in other years data based on estimation; up to 2014 including kitchen gardens; since 2015 for fruit bushes in orchard only, in case of strawberries area of cultivation in kitchen gardens is still included. d Since 2010 including wild strawberries; until 2009 wild strawberries was included in item "others". e Including thornless blackberry. f Chokeberry, blueberry, grape, hazel and others. g In 2016 fruit harvested in orchards only.

TABL. 11 (225). BYDŁO, TRZODA CHLEWNA, OWCE I KONIE [a]
Stan w czerwcu
CATTLE, PIGS, SHEEP AND HORSES [a]
As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2005	2010	2015	2016	2005	2010	2015	2016
	ogółem *total*				w tym gospodarstwa indywidualne *of which private farms*			
	W SZTUKACH *IN HEADS*							
Bydło *Cattle*	189238	195339	204312	205588	170801	177592	191739	194463
w tym krowy *of which cows*	76826	75718	72768	68029	68074	67383	66884	62785
Trzoda chlewna [b] *Pigs [b]*	1049804	845108	761614	749451	815630	609016	415365	418782
w tym lochy *of which sows*	101363	90706	73563	66206	77224	58578	36514	32126
Owce *Sheep*	10230	17217	14618	14819	9276	15871	13977	14281
w tym maciorki *of which ewes*	5790	9900	8784	7531	4920	8786	8160	7516
Konie [c] *Horses [c]*	14011	14010	•	10156	13860	13772	•	9998
W przeliczeniowych sztukach dużych (bydło, trzoda chlewna, owce i konie) *In terms of large heads (cattle, pigs, sheep and horses)*	323690	298424	288932 [d]	288230	273587	248468	226681 [d]	229528
	NA 100 ha UŻYTKÓW ROLNYCH w szt. *PER 100 ha OF AGRICULTURAL LAND in heads*							
Bydło *Cattle*	24,3	26,0	26,9	28,4	27,3	28,8	30,1	31,3
w tym krowy *of which cows*	9,9	10,1	9,6	9,4	10,9	10,9	10,5	10,1
Trzoda chlewna [b] *Pigs [b]*	134,8	112,7	100,2	103,4	130,3	98,9	65,1	67,4
w tym lochy *of which sows*	13,0	12,1	9,7	9,1	12,3	9,5	5,7	5,2
Owce *Sheep*	1,3	2,3	1,9	2,0	1,5	2,6	2,2	2,3
w tym maciorki *of which ewes*	0,7	1,3	1,2	1,0	0,8	1,4	1,3	1,2
Konie [c] *Horses [c]*	1,8	1,9	•	1,4	2,2	2,2	•	1,6
W przeliczeniowych sztukach dużych (bydło, trzoda chlewna, owce i konie) *In terms of large heads (cattle, pigs, sheep and horses)*	41,6	39,8	38,0 [d]	39,8	43,7	40,4	35,5 [d]	35,9

a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 284; w 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. b W 2005 r. – stan w końcu lipca. c Dane szacunkowe; od 2013 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co trzy lata. d Do obliczeń przyjęto wielkość pogłowia koni z 2013 r.

U w a g a. Przeliczenia pogłowia zwierząt ze sztuk fizycznych na przeliczeniowe sztuki duże dokonuje się przy przyjęciu współczynników (mnożników) dla: bydła – 0,8, trzody chlewnej – 0,15, owiec – 0,08, koni – 1,0.

a See general notes, item 3 on page 284; in 2010 data of the Agricultural Census. b In 2005 – as of the end of July. c Estimated data; since 2013 data on the basis of period survey conducted every three years. d For calculations, the horse stocks of 2013 were adopted.

N o t e. The following ratios (multipliers) are used in calculating livestock in physical units per head in terms of large heads for: cattle – 0.8, pigs – 0.15, sheep – 0.08, horses – 1.0.

TABL. 12 (226). DRÓB [a]

Stan w końcu roku

POULTRY [a]

End of year

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
				ogółem *total*	w tym gospodarstwa indywidualne *of which private farms*	
Kury w tys. szt.	4561,9	5264,0	5337,9	4782,5	4378,2	*Hens in thous. heads*
w tym nioski	1452,6	1625,6	1249,5	1570,6	1220,2	*of which laying hens*
Gęsi w tys. szt.	30,1	25,6	50,9	12,5	12,4	*Geese in thous. heads*
Indyki w tys. szt.	198,9	83,9	78,6	19,0	19,0	*Turkeys in thous. heads*
Kaczki [b] w tys. szt.	180,1	67,9	69,4	52,9	52,8	*Ducks [b] in thous. heads*
Kury na 100 ha użytków rolnych [c] w szt.	585,8	701,7	702,4	659,9	704,3	*Hens per 100 ha of agricultural land [c] in heads*
w tym nioski	186,5	216,7	164,4	216,7	196,3	*of which laying hens*

a W latach 2005, 2010 i 2015 w wieku powyżej 2 tygodni. b Łącznie z drobiem pozostałym. c Patrz uwagi ogólne, ust. 3 i 4 na str. 284.

a In 2005, 2010 and 2015 aged more than 2 weeks. b Including other poultry. c See general notes, item 3 and 4 on page 284.

TABL. 13 (227). PRODUKCJA ŻYWCA RZEŹNEGO [a]

PRODUCTION OF ANIMALS FOR SLAUGHTER [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
				ogółem *total*	w tym gospodarstwa indywidualne *of which private farms*	
W TYSIĄCACH SZTUK *IN THOUSAND HEADS*						
Bydło (bez cieląt)	19,1	45,8	49,0	44,2	42,3	*Cattle (excluding calves)*
Cielęta	5,9	4,6	2,5	1,0	0,2	*Calves*
Trzoda chlewna	893,0	1562,9	1492,5	1530,3	960,6	*Pigs*
Owce	9,7	10,1	6,5	7,4	7,3	*Sheep*
Konie	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	*Horses*
W TYSIĄCACH TON WAGI ŻYWEJ *IN THOUSAND TONNES OF LIVE WEIGHT*						
Bydło (bez cieląt)	9,8	25,1	29,0	25,7	24,6	*Cattle (excluding calves)*
Cielęta	0,5	0,4	0,2	0,1	0,0	*Calves*
Trzoda chlewna	97,1	172,4	215,6	239,1	174,9	*Pigs*
Owce	0,4	0,3	0,2	0,3	0,3	*Sheep*
Konie	0,0	0,1	0,0	0,1	0,1	*Horses*
Drób	17,5	83,3	133,6	132,6	131,0	*Poultry*
Kozy i króliki	0,3	0,1	0,0	0,0	0,0	*Goats and rabbits*

a Dane obejmują skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne.

a Data include purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales and slaughter intended for own consumption.

TABL. 14 (228). PRODUKCJA MIĘSA [a], TŁUSZCZÓW I PODROBÓW
PRODUCTION OF MEAT [a], FATS AND PLUCK

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
			W TYSIĄCACH TON		
			IN THOUSAND TONNES		
Produkcja żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami)	98,9	217,5	292,7	308,8	*Production of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck)*
mięso i tłuszcze	94,8	207,5	279,2	295,0	*meat and fats*
wołowe	5,1	13,2	15,3	13,4	*beef*
cielęce	0,3	0,2	0,1	0,1	*veal*
wieprzowe	75,8	134,5	168,2	186,5	*pork*
baranie	0,2	0,2	0,1	0,1	*mutton*
końskie	0,0	0,0	0,0	0,0	*horseflesh*
drobiowe	12,3	58,3	93,5	92,8	*poultry*
kozie i królicze [b]	1,1	1,1	2,0	2,1	*goat and rabbit [b]*
podroby	4,1	10,0	13,5	13,8	*pluck*
			NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH [c] w kg		
			PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND [c] in kg		
O G Ó Ł E M	**127,0**	**289,9**	**385,2**	**426,2**	***T O T A L***

a W wadze poubojowej ciepłej. Dane obejmują skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne. b Łącznie z dziczyzną. c Patrz uwagi ogólne, ust. 3 i 4 na str. 284.

a In post-slaughter warm weight. Data include purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales and slaughter intended for own consumption. b Including game. c See general notes, item 3 and 4 on page 284.

TABL. 15 (229). PRODUKCJA MLEKA KROWIEGO I JAJ KURZYCH
PRODUCTION OF COWS' MILK AND HEN EGGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		*SPECIFICATION*
				ogółem *total*	w tym gospodarstwa indywidualne *of which private farms*	
Produkcja mleka:						*Milk production:*
w milionach litrów	310,2	286,2	350,4	354,3	320,5	*in million litres*
na 100 ha użytków rolnych [a]						*per 100 ha agricultural land [a]*
w tys. l	39,8	38,1	46,1	48,9	51,6	*in thous. l*
Przeciętny roczny udój mleka od 1 krowy w l	4037	4096	4992	5268	5178	*Average annual quantity of milk per cow in l*
Produkcja jaj w mln szt.	447,3	311,5	235,8	293,4	249,8	*Egg production in mln units*
Przeciętna roczna liczba jaj od 1 kury nioski w szt.	241	205	174	209	207	*Average annual number of eggs per laying hen in units*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 i 4 na str. 284.

a See general notes, item 3 and 4 on page 284.

TABL. 16 (230). CIĄGNIKI ROLNICZE
Stan w czerwcu
AGRICULTURAL TRACTORS
As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem *Total*	W tym gospodarstwa indywidualne *Of which private farms*	*SPECIFICATION*
W sztukach	2005	44838	43338	*In units*
	2010 [ab]	46517	44843	
	2013	46590	45428	
	2016	**48158**	**46826**	
Powierzchnia użytków rolnych [c]	2005	17,4	14,4	*Agricultural land area [c] per tractor*
na 1 ciągnik w ha	2010 [ab]	16,1	13,7	*in ha*
	2013	15,8	13,9	
	2016	**15,0**	**13,3**	

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego b Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 284. c Patrz uwagi ogólne, ust. 3 i 4 na str. 284.
U w a g a. Od 2010 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co trzy lata.
a Data of the Agricultural Census. b See general notes, item 3 on page 284. c See general notes, item 3 and 4 on page 284.
N o t e. Since 2010 data on the basis of periodic survey conducted every three years.

TABL. 17 (231). ZUŻYCIE NAWOZÓW MINERALNYCH LUB CHEMICZNYCH ORAZ WAPNIOWYCH W PRZELICZENIU NA CZYSTY SKŁADNIK [a]
CONSUMPTION OF MINERAL OR CHEMICAL AND LIME FERTILIZERS IN TERMS OF PURE INGREDIENT [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004/05	2009/10	2014/15	2015/16 ogółem *total*	2015/16 w tym gospodarstwa indywidualne *of which private farms*	*SPECIFICATION*
W TONACH *IN TONNES*						
Nawozy mineralne lub chemiczne [b]	97313	98484	95733	103224	85167	*Mineral or chemical fertilizers [b]*
azotowe	47880	58154	56871	60746	49550	*nitrogenous*
fosforowe	21297	18685	13874	16044	13238	*phosphatic*
potasowe	28136	21645	24987	26435	22379	*potassic*
Nawozy wapniowe [c]	63253	46164	35518	44712	32681	*Lime fertilizers [c]*
NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH [d] w kg *PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND [d] in kg*						
Nawozy mineralne lub chemiczne [b]	124,9	131,3	126,0	142,4	137,0	*Mineral or chemical fertilizers [b]*
azotowe	61,5	77,5	74,8	83,8	79,7	*nitrogenous*
fosforowe	27,3	24,9	18,3	22,1	21,3	*phosphatic*
potasowe	36,1	28,9	32,9	36,5	36,0	*potassic*
Nawozy wapniowe [c]	81,2	61,5	46,7	61,7	52,6	*Lime fertilizers [c]*

a W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego; patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 284. b Łącznie z wielo-składnikowymi. c Przeważnie w postaci wapna palonego; łącznie z wapnem defekacyjnym. d Patrz uwagi ogólne, ust. 3 i 4 na str. 284.
a In 2010 data of the Agricultural Census; see general notes, item 3 on page 284. b Including mixed fertilizers. c Most frequently in the form of quicklime; including defecated lime. d See general notes, item 3 and 4 on page 284.

TABL. 18 (232). WARTOŚĆ SKUPU PRODUKTÓW ROLNYCH (ceny bieżące [a])

VALUE OF AGRICULTURAL PRODUCTS PROCUREMENT (current prices [a])

PRODUKTY ROLNE	2005	2010	2015	2016		*AGRICULTURAL PRODUCTS*
				ogółem *total*	w tym gospodarstwa indywidualne *of which private farms*	
	W TYSIĄCACH ZŁOTYCH *IN THOUSAND ZLOTYS*					
O G Ó Ł E M	**1054085,0**	**2008824,1**	**2931208,8**	**3190351,2**	**2702456,1**	***T O T A L***
Produkty roślinne	**485696,4**	**806654,0**	**944004,8**	**1033159,7**	**754293,5**	***Crop products***
w tym:						*of which:*
Zboża	236215,9	379428,5	479433,8	607155,6	473349,5	*Cereals*
w tym zboża podstawowe [b]	225425,8	367363,5	464736,9	591029,8	462717,4	*of which basic cereals [b]*
pszenica	172597,3	279013,5	315055,4	458205,7	344035,4	*wheat*
żyto	19815,4	28989,9	55811,9	47030,2	42881,8	*rye*
jęczmień	14638,3	27004,9	25342,0	34594,7	30987,7	*barley*
owies i mieszanki zbożowe	8057,2	7067,9	9499,8	7682,9	5688,4	*oats and cereal mixed*
pszenżyto	10317,6	25287,3	59027,8	43516,2	39124,1	*triticale*
w tym zboża konsumpcyjne i paszowe	233952,7	377686,6	471563,8	603098,7	471221,6	*of which consumer and for feeds cereals*
w tym zboża podstawowe [b]	223396,5	365621,6	456942,1	587008,8	460608,1	*of which basic cereals [b]*
pszenica	172165,1	278524,2	310228,3	456708,6	343263,9	*wheat*
żyto	19434,3	28783,6	55299,5	46876,8	42786,5	*rye*
jęczmień	14283,2	26517,6	23851,3	33401,0	30137,4	*barley*
owies i mieszanki zbożowe	7696,3	7001,7	9189,7	7529,2	5563,5	*oats and cereal mixed*
pszenżyto	9817,6	24794,5	58373,3	42493,3	38856,8	*triticale*
Strączkowe konsumpcyjne [c]	49,8	78,8	29,1	16,6	16,6	*Consumer pulses [c]*
Ziemniaki	43990,5	76660,2	100523,7	112801,7	41453,0	*Potatoes*
Buraki cukrowe	89904,5	57881,4	61896,2	80013,8	64140,8	*Sugar beets*
Rzepak i rzepik	83574,0	208776,8	219956,7	152375,6	104465,9	*Rape and turnip rape*
Warzywa	13684,6	32934,6	39098,0	43657,1	38386,0	*Vegetables*
Owoce	11548,4	24524,6	24585,0	19292,8	16312,1	*Fruit*
Produkty zwierzęce	**568388,6**	**1202170,1**	**1987204,0**	**2157191,5**	**1948162,6**	***Animal products***
w tym:						*of which:*
Żywiec rzeźny [d]	375550,4	929183,3	1620024,3	1788352,7	1614913,6	*Animals for slaughter [d]*
bydło (bez cieląt)	24618,6	90100,2	148909,2	146730,4	142396,4	*cattle (excluding calves)*
cielęta	122,6	362,7	241,7	176,9	176,9	*calves*
trzoda chlewna	311077,3	588362,7	988347,5	1190788,1	1054181,3	*pigs*
owce	612,0	1078,0	1596,6	1710,9	1710,9	*sheep*
konie	42,8	158,9	243,4	315,2	315,2	*horses*
drób	39077,1	249120,8	480685,9	448631,2	416133,0	*poultry*
Mleko krowie	190058,3	241433,7	339160,4	338882,3	304197,4	*Cows' milk*
Jaja kurze konsumpcyjne	37,1	4502,9 [e]	8425,1	10442,7	9537,8	*Consumer hen eggs*
	NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH [f] w zł *PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND [f] in zl*					
O G Ó Ł E M	**1354**	**2678**	**3857**	**4402**	**4347**	***T O T A L***
Produkty: roślinne	624	1075	1242	1425	1213	*Products: crop*
zwierzęce	730	1603	2615	2977	3134	*animal*

a Płacone dostawcom; bez podatku VAT. b Łącznie z mieszankami zbożowymi. c Bez materiału siewnego. d W wadze żywej. e Znaczny wzrost wartości skupu wynika ze zwiększenia liczby jednostek objętych badaniem. f Patrz uwagi ogólne, ust. 3 i 4 na str. 284.

a Paid to suppliers; excluding VAT. b Including cereal mixed. c Excluding sowing. d In live weight. e A substantial increase of the value of procurement was due to an increased number of entities included in the survey. f See general notes, item 3 and 4 on page 284.

TABL. 19 (233). SKUP WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH

PROCUREMENT OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS

PRODUKTY ROLNE	2005	2010	2015	2016		*AGRICULTURAL PRODUCTS*
				ogółem *total*	w tym gospodarstwa indywidualne *of which private farms*	
Zboża w t	667947	683137	740109	984266	779419	*Cereals in t*
w tym zboża podstawowe [a]	640966	663143	717538	957071	761496	*of which basic cereals [a]*
pszenica	471065	468773	447180	715502	545349	*wheat*
żyto	68074	64462	105215	89854	81822	*rye*
jęczmień	41185	57019	42979	62522	56047	*barley*
owies i mieszanki zbożowe	26425	20267	18428	15078	11661	*oats and cereal mixed*
pszenżyto	34217	52622	103736	74115	66617	*triticale*
w tym zboża konsumpcyjne i paszowe	662725	680851	730669	980183	776729	*of which consumer and for feeds cereals*
w tym zboża podstawowe [a]	635916	660857	708146	953012	758821	*of which basic cereals [a]*
pszenica	470133	468170	441390	714032	544385	*wheat*
żyto	67195	64133	104472	89663	81672	*rye*
jęczmień	40486	56388	41126	61164	54995	*barley*
owies i mieszanki zbożowe	25275	20137	18057	14930	11535	*oats and cereal mixed*
pszenżyto	32827	52029	103101	73223	66234	*triticale*
Strączkowe konsumpcyjne [b] w t	69	73	25	21	21	*Consumer pulses [b] in t*
Ziemniaki w t	148003	222628	231250	244182	93058	*Potatoes in t*
Buraki cukrowe w t	520699	504206	540931	686423	550355	*Sugar beets in t*
Rzepak i rzepik w t	105699	166481	148502	94372	64689	*Rape and turnip rape in t*
Warzywa w t	25249	40593	45200	56735	50435	*Vegetables in t*
Owoce w t	12067	16488	18622	12651	7681	*Fruit in t*
Żywiec rzeźny [c] w t	100457	244598	377665	407559	368373	*Animals for slaughter [c] in t*
bydło (bez cieląt)	6204	20023	24268	23802	23009	*cattle (excluding calves)*
cielęta	21	48	25	16	16	*calves*
trzoda chlewna	81718	148261	222572	252631	223781	*pigs*
owce	93	157	197	221	221	*sheep*
konie	8	27	39	43	43	*horses*
drób	12413	76082	130564	130846	121303	*poultry*
Żywiec rzeźny w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami) [d] w t	75744	179623	278002	301240	271640	*Animals for slaughter in terms of meat (including fats) [d] in t*
Mleko krowie w tys. l	209957	232805	310824	318380	287823	*Cows' milk in thous. l*
Jaja kurze konsumpcyjne w tys. szt.	168	23149 [e]	39640	53445	46827	*Consumer hen eggs in thous. units*

a Łącznie z mieszankami zbożowymi. b Bez materiału siewnego. c W wadze żywej. d Wołowe, cielęce, wieprzowe, baranie, końskie i drobiowe; w wadze poubojowej ciepłej. e Znaczny wzrost skupu wynika ze zwiększenia liczby jednostek objętych badaniem.

a Including cereal mixed. b Excluding sowing. c In live weight. d Beef, veal, pork, mutton, horseflesh and poultry; in post-slaughter warm weight. e A substantial increase of procurement was due to an increased number of entities included in the survey.

TABL. 20 (234). EKOLOGICZNE GOSPODARSTWA ROLNE
ORGANIC FARMS

LATA *YEARS*	Z certyfikatem *Certified*		W okresie przestawiania *Under conversion*	
	gospodarstwa *farms*	powierzchnia ekologicznych użytków rolnych w ha *organic agricultural land in ha*	gospodarstwa *farms*	powierzchnia ekologicznych użytków rolnych w ha *organic agricultural land in ha*
2005	35	1313	146	5782
2010	348	12048	300	10506
2015	642	21988	95	2878
2016	**568**	**18766**	**111**	**4562**

Ź r ó d ł o: dane Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych.
S o u r c e: data of the Main Inspectorate of Agricultural and Food Quality.

Łowiectwo
Hunting

TABL. 21 (235). WAŻNIEJSZE ZWIERZĘTA ŁOWNE [a]
Stan w dniu 10 III
MAJOR GAME SPECIES [a]
As of 10 III

ZWIERZĘTA ŁOWNE	2005 [b]	2010	2015	2016	*GAME SPECIES*
			W SZTUKACH		
			IN HEADS		
Łosie	5	54	242	184	*Moose*
Daniele	504	959	1823	1705	*Fallow deer*
Muflony	60	132	51	89	*Mouflons*
			W TYSIĄCACH SZTUK		
			IN THOUSAND HEADS		
Jelenie	10,7	14,0	20,1	20,4	*Deer*
Sarny	42,2	52,1	59,4	59,4	*Roe deer*
Dziki	12,1	17,0	19,1	19,0	*Wild boars*
Lisy	12,8	11,7	12,8	12,6	*Foxes*
Zające	11,7	16,3	27,6	31,3	*Hares*
Bażanty	4,9	5,7	7,0	6,9	*Pheasants*
Kuropatwy	6,1	8,1	7,3	7,4	*Partridges*

a Dane dotyczą łowieckiego roku gospodarczego liczonego od 1 IV danego roku do 31 III roku następnego; dane szacunkowe; do 2011 r. nie obejmują ośrodków hodowli zwierzyny zarządzanych przez Lasy Państwowe. b Stan w dniu 31 III.

Ź r ó d ł o: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego.

a Data concern the hunting economic year defined from 1 IV of a given year to 31 III of the following year; estimated data; until 2011 excluding centres of game breeding managed by the State Forests. b As of 31 III.

S o u r c e: data of the Directorate General of the State Forests and the Polish Hunting Association.

TABL. 22 (236). ODSTRZAŁ WAŻNIEJSZYCH ZWIERZĄT ŁOWNYCH [a]

MAJOR SPECIES OF GAME SHOT [a]

ZWIERZĘTA ŁOWNE	2005/06 [b]	2010/11 [b]	2015/16	2016/17	*GAME SPECIES*
Jelenie	3298	4888	9705	10196	*Deer*
Daniele	90	240	522	505	*Fallow deer*
Sarny	10018	9906	13369	13796	*Roe deer*
Dziki	9468	16571	22232	20527	*Wild boars*
Lisy	8417	7526	7578	7411	*Foxes*
Zające	464	298	123	119	*Hares*
Bażanty	518	580	1091	1022	*Pheasants*
Kuropatwy	12	1	-	-	*Partridges*

a Dane dotyczą łowieckiego roku gospodarczego liczonego od 1 IV danego roku do 31 III roku następnego. b Dane nie obejmują ośrodków hodowli zwierzyny zarządzanych przez Lasy Państwowe.

Ź r ó d ł o: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego.

a Data concern the hunting economic year defined from 1 IV of a given year to 31 III of the following year. b Data exclude centres of game breeding managed by the State Forests.

S o u r c e: data of the Directorate General of the State Forests and the Polish Hunting Association.

TABL. 23 (237). KOŁA I CZŁONKOWIE POLSKIEGO ZWIĄZKU ŁOWIECKIEGO ORAZ OBWODY ŁOWIECKIE [a]

Stan w dniu 10 III

CLUBS AND MEMBERS OF THE POLISH HUNTING ASSOCIATION AND HUNTING DISTRICTS [a]

As of 10 III

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005 [b]	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
Koła łowieckie:					*Hunting clubs:*
liczba [c]	140	132	132	132	*number [c]*
członkowie [d]	7222	3322	7227	7358	*members [d]*
Obwody łowieckie:					*Hunting districts:*
liczba	308	308	306	306	*number*
powierzchnia w tys. ha	1541,0	1556,5	1640,6	1641,2	*area in thous. ha*
w tym na gruntach leśnych	576,4	588,1	628,8	626,1	*of which on forest land*

a Dane dotyczą łowieckiego roku gospodarczego liczonego od 1 IV danego roku do 31 III roku następnego. b Stan w dniu 31 III. c Dane grupowane według siedziby koła łowieckiego. d Dane grupowane według siedziby zamieszkania członka koła.

Ź r ó d ł o: dane Polskiego Związku Łowieckiego.

a Data concern the hunting economic year defined from 1 IV of a given year to 31 III of the following year. b As of 31 III. c Data grouped according to the seat of hunting club. d Data grouped according to the seat of member of hunting club.

S o u r c e: data of the Polish Hunting Association.

Leśnictwo
Forestry

TABL. 24 (238). POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH
Stan w dniu 31 XII
FOREST LAND
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M w ha	**674311**	**680482**	**683476**	**684393**	***T O T A L in ha***
Lasy	**656980**	**662728**	**665810**	**666650**	***Forests***
Publiczne	587417	589105	589292	589390	*Public*
zalesione	579625	580796	580849	580825	*wooded*
niezalesione	7792	8309	8443	8565	*non-wooded*
w tym:					*of which:*
własność Skarbu Państwa	584102	585749	585837	585943	*owned by the State Treasury*
zalesione	576414	577529	577467	577455	*wooded*
niezalesione	7688	8220	8370	8487	*non-wooded*
w tym:					*of which:*
w zarządzie Lasów Państwowych	569596	571414	572529	572533	*managed by the State Forests*
zalesione	562100	563397	564363	564248	*wooded*
niezalesione	7496	8017	8167	8285	*non-wooded*
parki narodowe	9782	9788	9845	9845	*national parks*
zalesione	9599	9601	9658	9658	*wooded*
niezalesione	183	187	187	187	*non-wooded*
własność gmin [a]	3315	3355	3335	3328	*gmina [a] owned*
zalesione	3212	3267	3262	3250	*wooded*
niezalesione	103	88	73	78	*non-wooded*
Prywatne	69563	73623	76518	77260	*Private*
zalesione	68634	71930	74610	75312	*wooded*
niezalesione	929	1693	1908	1948	*non-wooded*
Grunty związane z gospodarką leśną	**17331**	**17754**	**17666**	**17743**	***Land connected with silviculture***
LESISTOŚĆ w %	**35,9**	**36,2**	**36,4**	**36,4**	***FOREST COVER in %***
UDZIAŁ POWIERZCHNI GRUNTÓW LEŚNYCH W POWIERZCHNI LĄDOWEJ WOJEWÓDZTWA W %	**38,3**	**38,7**	**38,9**	**39,0**	***SHARE OF FOREST LAND IN LAND AREA OF THE VOIVODSHIP IN %***

a Dotyczy także gmin mających status miasta na prawach powiatu.
a It is also concerns gminas which are cities with powiat status.

Uwaga do tablic 25(239) i 26(240)

Dane opracowano na podstawie wielkoobszarowej inwentaryzacji stanu lasów przeprowadzonej w latach 2012-2016 przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej. W zakresie powierzchni dane prezentowane są według stanu z 31 XII 2015 r., natomiast przyrodniczy stan lasów wynika z pomiarów terenowych przeprowadzonych w latach 2012-2016.

Note to tables 25(239) and 26(240)

Data prepared on the basis of the national forest inventory conducted in 2012-2016 by the Bureau for Forest Management and Geodesy. Data concerning area are presented as of 31 XII 2015 and as to the nature condition of forests - data results from field measurements carried out in the years 2012-2016.

TABL. 25 (239). POWIERZCHNIA LASÓW

FOREST AREAS

A. WEDŁUG WIEKU DRZEWOSTANÓW

BY AGE OF TREE STANDS

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem w ha *Grand total in ha*	W tym – w % ogółem – powierzchnia zalesiona *Of which wooded area in % of grand total area*							
		razem *total*	drzewostany *tree stands*						
			w klasie wieku *in age group*						w klasie odnowienia [a] i o budowie przerębowej *in restocking class [a] with a selection structure*
			I (1–20 lat)	II (21–40)	III (41–60)	IV (61–80)	V (81–100)	VI i wyższe *and higher* (101 lat i więcej *and older)*	
O G Ó Ł E M ..... *T O T A L*	**665809**	**97,9**	**12,0**	**14,7**	**24,6**	**16,7**	**15,1**	**11,7**	**3,1**
w tym: *of which:*									
W zarządzie Lasów Państwowych *Managed by the State Forests*	572529	98,0	11,6	14,2	23,7	16,5	16,4	12,0	3,6
Lasy prywatne ..... *Private forests*	76518	96,5	17,1	18,8	35,1	16,6	7,6	1,3	-

B. WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (przeważających) W DRZEWOSTANIE

BY DOMINANT SPECIES IN THE TREE STANDS

GATUNKI DRZEW	Ogółem *Total*		W tym *Of which*		*SPECIES OF TREES*
			w zarządzie Lasów Państwowych *of which managed by the State Forests*	lasy prywatne *private forests*	
	w ha *in ha*	w % *in %*			
O G Ó Ł E M	**665809**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	***T O T A L***
Drzewa iglaste	490856	73,8	72,6	82,2	*Coniferous trees*
w tym:					*of which:*
sosna	454693	68,4	66,9	78,1	*pine*
świerk	23476	3,5	3,7	2,2	*spruce*
Drzewa liściaste	174953	26,2	27,4	17,8	*Broadleaved trees*
w tym:					*of which:*
buk	66033	9,9	11,2	2,5	*beech*
dąb	31212	4,7	4,9	3,3	*oak*
grab	5564	0,8	0,8	1,3	*hornbeam*
brzoza	46624	7,0	7,0	5,8	*birch*
olsza	19175	2,9	2,7	3,5	*alder*
osika	2195	0,3	0,2	0,9	*aspen*

a Łącznie z klasą do odnowienia.

Ź r ó d ł o: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

a Including class for restocking.

S o u r c e: data of the Directorate General of the State Forests.

TABL. 26 (240). ZASOBY DRZEWNE NA PNIU

GROWING STOCK OF STANDING WOOD

A. WEDŁUG WIEKU DRZEWOSTANÓW

BY AGE OF TREE STANDS

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem grubizna brutto [a] w tys. m^3 *Gross grand total timber [a] in thous. m^3*	W tym – w % ogółem – na powierzchni zalesionej *Of which in wooded area in % of grand total area*								
		razem *total*	drzewostany *tree stands*							przestoje [b] *hold-over trees [b]*
			w klasie wieku *in age group*						w klasie odnowienia [c] i o budowie przerębowej *in restocking class [c] with a selection structure*	
			I (1–20 lat)	II (21–40)	III (41–60)	IV (61–80)	V (81–100)	VI i wyższe *and higher* (101 lat i więcej *and older)*		
O G Ó Ł E M ..... *T O T A L*	**179360,7**	**99,9**	**0,9**	**8,5**	**26,4**	**20,9**	**20,7**	**18,2**	**3,6**	**0,7**
w tym: *of which:*										
W zarządzie Lasów Państwowych ..... *Managed by the State Forests*	157832,7	100,0	0,6	8,0	25,2	20,7	22,3	18,4	4,1	0,7
Lasy prywatne ..... *Private forests*	16782,5	99,8	3,6	14,8	44,1	23,8	11,3	1,9	-	0,3

B. WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (przeważających) W DRZEWOSTANIE

BY DOMINANT SPECIES IN THE TREE STANDS

GATUNKI DRZEW	Ogółem grubizna brutto [a] *Gross grand total timber [a]*	W tym *Of which*		*SPECIES OF TREES*
		w zarządzie Lasów Państwowych *of which managed by the State Forests*	lasy prywatne *private forests*	
	w tys. m^3 *in thous. m^3*	w % *in %*		
O G Ó Ł E M	**179360,7**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	***T O T A L***
Drzewa iglaste	137571,3	76,8	75,7	84,8	*Coniferous trees*
w tym:					*of which:*
sosna	126697,0	70,7	69,5	80,0	*pine*
świerk	6115,4	3,4	3,6	1,3	*spruce*
Drzewa liściaste	41789,5	23,2	24,3	15,2	*Broadleaved trees*
w tym:					*of which:*
buk	17901,5	10,0	11,1	1,4	*beech*
dąb	6003,7	3,3	3,6	1,3	*oak*
grab	1099,8	0,6	0,6	1,2	*hornbeam*
brzoza	10149,0	5,7	5,5	7,0	*birch*
olsza	5528,5	3,1	2,9	3,6	*alder*
osika	396,4	0,2	0,2	0,5	*aspen*

a W korze. b Drzewa niewycięte w terminie przewidzianym koleją rębności. c Łącznie z klasą do odnowienia.

Ź r ó d ł o: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

a Overbark. b Trees not felled in the assumed throughfell order. c Including class for restocking.

S o u r c e: data of the Directorate General of the State Forests.

TABL. 27 (241). ODNOWIENIA, ZALESIENIA I INNE PRACE HODOWLANE

RENEWALS, AFFORESTATIONS AND OTHER FOREST BREEDING WORK

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016				SPECIFICATION
				ogółem *grand total*	lasy publiczne *public forests*		lasy prywatne [a] *private forests* [a]	
					razem *total*	w tym własność Skarbu Państwa *of which owned by the State Treasury*		
	w ha *in ha*							
Powierzchnia produkcyjna szkółek leśnych (stan w dniu 31 XII)	240	200	171	168	168	168	•	*Production area of forest nurseries (as of 31 XII)*
Odnowienia i zalesienia	4916	3418	4564	4496	4197	4196	299	*Renewals and afforestations*
odnowienia	4061	2969	4441	4307	4124	4124	182	*renewals*
sztuczne	3611	2754	4049	3805	3635	3635	170	*artificial*
zrębów [b]	3549	2715	4025	3798	3632	3632	166	*felling sites* [b]
halizn i płazowin	62	38	24	7	3	3	4	*blanks and irregularly stocked open stands*
naturalne	450	215	392	502	489	489	13	*natural*
zalesienia [c]	855	449	123	190	73	73	117	*afforestations* [c]
Poprawki i uzupełnienia [d]	626	325	260	186	179	175	7	*Corrections and supplements* [d]
Pielęgnowanie [e]	22194	16529	18884	20269	19846	19704	423	*Tending* [e]
w tym:								*of which:*
upraw	14388	10876	13074	13329	12912	12892	417 [f]	*crops*
młodników	7315	5238	5688	6781	6781	6781	•	*greenwoods*
wprowadzanie podszytów [g]	190	61	70	31	31	31	•	*introduction of undergrowth* [g]
Melioracje	3709	3894	4786	4736	4736	4736	•	*Drainage*

a Dane szacunkowe. b Łącznie z odnowieniami pod osłoną drzewostanów. c Użytków rolnych i nieużytków przeznaczonych do zalesienia w planie zagospodarowania przestrzennego. d Dodatkowe wprowadzanie sadzonek w uprawach i młodnikach, w powstałych lukach i przerzedzeniach. e Prace hodowlane związane z pielęgnowaniem gleby i drzewostanu w wieku do 20 lat. f Łącznie z pielęgnowaniem młodników. g Sadzenie krzewów lub drzew stale znajdujących się w dolnej warstwie drzewostanu, spełniających rolę pielęgnacyjną.

a Estimated data. b Including renewals protected by tree stands. c Agricultural land and wasteland designated for afforestation in land development plan. d Additional introduction of seedlings into crops and greenwoods as well as into gaps and thinnings. e Forest breeding work connected with tending soils and tree stands aged up to 20 years. f Including greenwood tending. g Planting bushes or trees remaining in lower layers of a tree stand and serving a tending role.

TABL. 28 (242). POZYSKANIE DREWNA [a]

REMOVALS [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016				*SPECIFICATION*
				ogółem *grand total*	lasy publiczne *public forests*		lasy prywatne *private forests*	
					razem *total*	w tym własność Skarbu Państwa *of which owned by the State Treasury*		
O G Ó Ł E M w dam^3	**2698**	**2940**	**3377**	**3346**	**3246**	**3243**	**101**	***T O T A L in dam^3***
Grubizna	**2422**	**2712**	**3192**	**3176**	**3075**	**3073**	**101**	***Timber***
Grubizna iglasta	1876	2132	2549	2523	2432	2431	90	*Coniferous*
w tym drewno:								*of which:*
wielkowymiarowe	909	940	1040	1041	1013	1012	28	*large-size wood*
średniowymiarowe do przerobu przemysłowego	844	1035	1324	1311	1274	1274	37	*medium-size wood for industrial uses*
Grubizna liściasta	546	580	643	653	643	642	10	*Non-coniferous*
w tym drewno:								*of which:*
wielkowymiarowe	185	191	213	219	217	217	2	*large-size wood*
średniowymiarowe do przerobu przemysłowego	297	287	300	298	295	294	4	*medium-size wood for industrial uses*
Drewno małowymiarowe [b]	**276**	**228**	**185**	**170**	**170**	**170**	**-**	***Slash*** [b]
Do przerobu przemysłowego	89	44	25	21	21	21	-	*Slash for industrial uses*
Opałowe	187	184	159	149	149	149	-	*Slash for fuel*
GRUBIZNA NA 100 ha POWIERZCHNI LASÓW w m^3	**368,6**	**409,3**	**479,4**	**476,4**	**521,8**	**524,5**	**130,4**	***TIMBER PER 100 ha OF FOREST AREAS in m^3***

a Bez pozyskania drewna (grubizny) z zadrzewień. b Wyłącznie w lasach publicznych.

U w a g a. W prezentowanych latach nie pozyskano karpiny.

a Excluding logging (large timber) from plantings. b Exclusively in public forests.

N o t e. In presented years the stump wood wasn't gained.

TABL. 29 (243). ZADRZEWIENIA I POZYSKANIE DREWNA Z ZADRZEWIEŃ
TREES AND SHRUBS OUTSIDE THE FOREST AND REMOVALS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
				ogółem *total*	w tym na gruntach prywatnych *of which on private land*	
Sadzenie w szt.: drzew	76462	43470	18816	15467	5773	*Plantings in units of: trees*
krzewów	90051	60882	14466	10397	6003	*bushes*
Pozyskanie drewna (grubizny) [a] w m^3	28740	41633	33762	34584	22725	*Removals [a] in m^3*
grubizna iglasta	3519	7490	9251	9672	6370	*coniferous*
w tym drewno wielkowymiarowe ogólnego przeznaczenia	1594	4602	4298	5053	3504	*of which large-size general purpose wood*
grubizna liściasta	25221	34143	24511	24912	16355	*non-coniferous*
w tym drewno wielkowymiarowe ogólnego przeznaczenia	7178	15192	8043	8418	5724	*of which large-size general purpose wood*

a Dane szacunkowe; nie uwzględniono w danych o ogólnym pozyskaniu drewna (grubizny).
a Estimated data; excluded from data on total removals.

TABL. 30 (244). POŻARY W LASACH
FOREST FIRES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005 [a]	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Pożary	521	277	431	261	*Number of fires*
w tym: podpalenia	138	57	96	55	*of which: arsons*
nieostrożność dorosłych	203	107	162	105	*negligence of adults*
Powierzchnia lasów dotkniętych pożarami w ha	110,8	53,2	67,3	31,6	*Forest area burned in ha*
w tym: podpalenia	35,5	21,6	24,0	6,2	*of which: arsons*
nieostrożność dorosłych	46,3	16,5	23,1	4,2	*negligence of adults*
Przeciętna powierzchnia lasu objęta jednym pożarem w ha	0,2	0,2	0,2	0,2	*Average forest area burned by fire in ha*

a Pożary ugaszone wyłącznie przez jednostki straży pożarnej.
Ź r ó d ł o: dane Instytutu Badawczego Leśnictwa.
a Fires extinguished exclusively by fire service units.
S o u r c e: data of the Forest Research Institute.

DZIAŁ XVI
PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO

Uwagi ogólne

Przemysł

1. Informacje w zakresie **przemysłu** dotyczą podmiotów gospodarczych zaliczonych według PKD 2007, do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie", „Przetwórstwo przemysłowe", „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych" oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją".

W tabl. 3(247) uwzględniono jednostki i zakłady budżetowe oraz do 2010 r. gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych (zaliczonych do wyżej wymienionych sekcji). Ponadto we wspomnianej tablicy dane o produkcji wyrobów dotyczą podmiotów produkujących wyroby przemysłowe, niezależnie od rodzaju prowadzonej działalności sklasyfikowanej według PKD 2007.

2. Dane opracowano **metodą przedsiębiorstw**, za wyjątkiem informacji o ilości produkcji wyrobów (tabl. 3(247)), które opracowano **metodą zakładową**, tj. według rzeczywistej lokalizacji produkcji, a nie według miejsca siedziby przedsiębiorstwa. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych, ust. 7 na str. 25.

3. Przedstawione w tabl. 3(247) wyroby prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Wyrobów i Usług – PKWiU 2015 oraz nomenklaturą PRODPOL (stosowaną w badaniach produkcji wyrobów przemysłowych) zharmonizowaną z Listą PRODCOM i rekomendowaną przez Eurostat do badań produktowych w krajach członkowskich UE.

W niektórych przypadkach wyroby prezentuje się według dodatkowych grupowań, stanowiących sumę niektórych pozycji PKWiU/PRODPOL.

Ponadto w niektórych wyrobach zastosowano skrócone nazwy.

Wprowadzenie klasyfikacji PKWiU 2015 w miejsce PKWiU 2008 obowiązującej do 31 XII 2015 r. nie wpływa na publikowane dotąd dane.

Prezentowane dane obejmują całkowitą produkcję wyrobów przemysłowych wytworzonych w roku sprawozdawczym, przeznaczonych do sprzedaży na zewnątrz przedsiębiorstwa, przekazanych do innych zakładów tego samego przedsiębiorstwa oraz zużywanych wewnątrz zakładu na cele produkcyjne (tj. na potrzeby własne).

CHAPTER XVI
INDUSTRY AND CONSTRUCTION

General notes

Industry

1. *Information within the scope of* ***industry*** *concerns economic entities included, in accordance with NACE Rev. 2, in the sections: "Mining and quarrying", "Manufacturing", "Electricity, gas, steam and air conditioning supply" as well as "Water supply; sewerage, waste management and remediation activities" as an additional grouping.*

In table 3(247) were included budgetary units and establishments as well as until 2010 auxiliary units of budgetary units (included in the above mentioned sections). Moreover, data in the mentioned table show industrial products manufactured by entities, irrespective of their kind-of-activity as classified according to NACE Rev. 2.

2. *Data were compiled using the* ***enterprise method,*** *excluding information concerning the quantity of production of goods (table 3(247)), which were compiled using the* ***company method****, i.e., by real location of production, not by the seat of enterprise. The definition of the enterprise method is presented in the general notes, item 7 on page 25.*

3. *Products in table 3(247) are presented according to the Polish Classification of Goods and Services – PKWiU 2015 and PRODPOL nomenclature (used in surveys of manufacturing industrial products) which is harmonised with PRODCOM List, recommended by the Eurostat for product surveys in EU member states.*

In some cases products are presented according to additional grouping, comprising the sum of some PKWiU/PRODPOL headings.

Moreover, for some products abbreviated names are used.

For some products abbreviated names are used. Introduction of classification PKWiU 2015, instead of PKWiU 2008 binding until 31 XII 2015, does not influence the data published up to now.

Presented data include total production of goods which are manufactured during the reference year, irrespective of whether production is intended for sale outside the reporting unit or to other plants of the same undertaking, or used for further processing.

4. Produkcja sprzedana dotyczy całokształtu działalności podmiotu gospodarczego, tj. zarówno działalności przemysłowej, jak i nieprzemysłowej.

Produkcja sprzedana przemysłu obejmuje:

1) wartość sprzedanych wyrobów gotowych (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty), półfabrykatów i części własnej produkcji;
2) wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. zarówno przemysłowych, jak i nieprzemysłowych;
3) zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
4) wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
5) produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

Produkcję sprzedaną przemysłu prezentuje się w cenach bazowych. Definicję **ceny bazowej** podano w uwagach ogólnych, ust. 10 na str. 26.

Jako **ceny stałe** w 2015 r. przyjęto ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.).

5. W danych dotyczących produkcji uwzględniono wartość pracy nakładczej.

Praca nakładcza w przemyśle jest to zarobkowe wykonywanie przez osoby fizyczne – na zlecenie i na rachunek podmiotów gospodarczych (nakładców) – czynności polegających na wytwarzaniu wyrobów lub ich części z materiałów powierzonych przez nakładców oraz z surowców własnych lokalnego pochodzenia, np.: słoma, wiklina, trzcina, glina, a także na wykończaniu, uszlachetnianiu, naprawie i konserwacji wyrobów lub ich części oraz świadczeniu innych usług zleconych przez nakładców.

6. Dane o **przeciętnym zatrudnieniu i przeciętnych miesięcznych wynagrodzeniach brutto** dotyczą pracowników najemnych, tj. osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy i obejmują pracowników pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

Budownictwo

1. Informacje w zakresie **budownictwa** dotyczą podmiotów gospodarczych zaliczonych według PKD 2007 do sekcji „Budownictwo".

2. Dane według działów PKD 2007 opracowano **metodą przedsiębiorstw.** Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych, ust. 7 na str. 25.

4. Sold production *concerns the total activity of an economic entity, i.e., both industrial and non-industrial production.*

Sold production of industry includes:

1) the value of finished products sold (regardless of whether or not payments due were received for them), semi-finished products and parts of own production;
2) the value of paid work and services rendered, i.e., both industrial and non-industrial;
3) flat agent's fee in the case of concluding an agreement on commission terms and full agent's fee in the case of concluding an agency agreement;
4) the value of products in the form of settlements in kind;
5) products designated for increasing the value of own fixed assets.

Sold production of industry is presented in basic prices. The definition of ***basic price*** *is given in the general notes, item 10 on page 26.*

Constant prices *in 2015 (2010 average constant prices) were adopted as constant prices in 2010.*

5. *In data concerning production, the value of outwork is included.*

Outwork *in industry is the paid execution, by natural persons, on the order of and for the benefit of economic entities (outworkers), of activities consisting in the manufacturing of products or their parts from materials supplied by the work provider as well as from raw materials of local origin, e.g.: straw, wicker, reed, clay, and in finishing, refining, repairing and conserving products or their parts as well as in the rendering of other services ordered by the work provider.*

6. *Data regarding* ***average employment and average monthly gross wages and salaries*** *concerns hired employees, i.e., persons employed on the basis of a work agreement and includes full-time and part-time paid employees in terms of full-time employees.*

Construction

1. *Information within the scope of* ***construction*** *concerns economic entities included in accordance with NACE Rev. 2 in the section "Construction".*

2. *Data according to NACE Rev. 2 divisions were compiled using the* ***enterprise method****. The definition of the enterprise method is presented in the general notes, item 7 on page 25.*

3. Produkcja budowlano-montażowa dotyczy działalności zrealizowanej na terenie kraju i obejmuje roboty budowlane o charakterze inwestycyjnym, remontowym i konserwacyjnym oraz budownictwo tymczasowe na placach budów – wykonane siłami własnymi systemem zleceniowym (tj. na rzecz obcych zleceniodawców) przez podmioty budowlane.

4. Podziału produkcji budowlano-montażowej według rodzajów obiektów budowlanych oraz podziału budynków oddanych do użytkowania według rodzajów budynków dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (PKOB).

5. Informacje o **budynkach oddanych do użytkowania** (przez wszystkich inwestorów):
- w zakresie liczby budynków obejmują tylko budynki nowo wybudowane,
- w zakresie kubatury budynków – jeśli nie zaznaczono inaczej – obejmują budynki nowo wybudowane i rozbudowane (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

6. Dane o **przeciętnym zatrudnieniu i przeciętnych miesięcznych wynagrodzeniach brutto** dotyczą pracowników najemnych, tj. osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie, wybór lub stosunek służbowy) i obejmują pracowników pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych – na terenie kraju – w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

3. Construction and assembly production *concerns activity realized domestically and includes construction works with an investment and a restoration and conservation character as well as temporary construction on construction sites realized by construction entities on the basis of the contract system (i.e. for outside clients).*

4. *The division of construction and assembly production by type of construction as well as the division of buildings completed by type of buildings was made on the basis of the Polish Classification of Types of Constructions (PKOB).*

5. *Information regarding* ***buildings completed*** *(by all investors) concerns:*
- *within the scope of the number of buildings includes only newly built buildings,*
- *within the scope of the cubic volume of buildings, unless otherwise indicated, includes newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).*

6. *Data regarding* ***average employment and average monthly gross wages and salaries*** *concerns hired employees, i.e., persons employed on the basis of a work agreement (labour contact, positing, appointment, election or service relation) and includes full-time and part-time paid employees, within the country, in terms of full-time employees.*

Przemysł
Industry

TABL. 1 (245). PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU [a]

SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2005	2010	2015	2016		
	w mln zł *in mln zł*				w % *in %*	2015 = 100 (ceny stałe) *(constant prices)*
	ceny bieżące *current prices*					
O G Ó Ł E M ... *T O T A L*	**38505,5**	**58892,3**	**76118,2**	**78791,4**	**100,0**	**106,3**
sektor publiczny ... *public sector*	12265,0	#	#	#	#	x
sektor prywatny ... *private sector*	26240,5	#	#	#	#	x
Górnictwo i wydobywanie ... *Mining and quarrying*	**#**	**481,6**	**561,9**	**#**	**#**	**#**
Przetwórstwo przemysłowe ... *Manufacturing*	**34617,2**	**52558,2**	**69667,6**	**72519,9**	**92,0**	**107,2**
w tym: *of which:*						
Produkcja artykułów spożywczych ... *Manufacture of food products*	4077,7	5716,7	9943,9	11477,1	14,6	109,7
Produkcja napojów ... *Manufacture of beverages*	395,4	497,9	432,1	409,8	0,5	113,1
Produkcja wyrobów tekstylnych ... *Manufacture of textiles*	55,7	134,6	213,7	230,2	0,3	106,9
Produkcja odzieży ... *Manufacture of wearing apparel*	264,6	248,7	316,4	370,9	0,5	114,5
Produkcja skór i wyrobów skórzanych [Δ] *Manufacture of leather and related products*	183,6	124,3	264,1	263,6	0,3	99,4
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny [Δ] ... *Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker* [Δ]	1112,0	1890,4	2473,6	2567,5	3,3	105,1
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji ... *Printing and reproduction of recorded media*	94,4	153,5	178,5	222,1	0,3	120,5
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych ... *Manufacture of chemicals and chemical products*	558,5	1039,9	1263,2	1258,1	1,6	99,5
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych ... *Manufacture of rubber and plastic products*	1587,6	2282,1	3545,8	4016,2	5,1	118,7
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych *Manufacture of other non-metallic mineral products*	743,4	1204,8	1198,8	1252,9	1,6	101,0
Produkcja metali ... *Manufacture of basic metals*	50,5	77,2	62,0	74,9	0,1	121,8

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 1 (245). PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU [a] (dok.)

SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY [a] (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2005	2010	2015	2016		
	w mln zł *in mln zl*				w % *in %*	2015 = 100 (ceny stałe) *(constant prices)*
	ceny bieżące *current prices*					
Przetwórstwo przemysłowe (dok.):						
Manufacturing (cont.):						
Produkcja wyrobów z metali [Δ]	2087,0	3250,4	5698,9	5932,9	7,5	104,1
Manufacture of metal products [Δ]						
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	3936,5	4521,6	6630,5	8053,6	10,2	118,3
Manufacture of computer, electronic and optical products						
Produkcja urządzeń elektrycznych	338,7	519,7	740,2	696,9	0,9	98,2
Manufacture of electrical equipment						
Produkcja maszyn i urządzeń [Δ]	1110,0	1791,0	2271,7	2409,6	3,1	101,2
Manufacture of machinery and equipment n.e.c.						
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep [Δ]	741,2	837,0	1407,2	1534,2	1,9	106,2
Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers						
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	3821,6	2864,2	2984,2	3506,9	4,5	125,6
Manufacture of other transport equipment						
Produkcja mebli	842,7	1010,4	1359,4	1525,9	1,9	112,5
Manufacture of furniture						
Pozostała produkcja wyrobów	232,7	197,2	407,3	439,7	0,6	107,0
Other manufacturing						
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	1013,6	1308,3	3352,6	3111,5	3,9	93,7
Repair and installation of machinery and equipment						
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę [Δ]	**2824,7**	**4736,6**	**4511,4**	**#**	**#**	**#**
Electricity, gas, steam and air conditioning supply						
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja [Δ]	**#**	**1115,9**	**1377,3**	**1474,4**	**1,9**	**108,1**
Water supply; sewerage, waste management and remediation activities						
w tym: *of which:*						
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	#	309,3	105,6	142,1	0,2	133,4
Water collection, treatment and supply						
Gospodarka odpadami; odzysk surowców [Δ]	227,2	420,3	450,5	561,4	0,7	122,1
Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery						

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 2 (246). PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU WEDŁUG LICZBY ZATRUDNIONYCH W PODMIOTACH GOSPODARCZYCH W PRZEMYŚLE [a] (ceny bieżące)

SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY BY NUMBER OF PAID EMPLOYEES IN ECONOMIC ENTITIES IN INDUSTRY [a] (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
	w mln zł *in mln zl*				
O G Ó Ł E M	**38505,5**	**58892,3**	**76118,2**	**78791,4**	***T O T A L***
podmioty o liczbie zatrudnionych:					*entities with following number of paid employees:*
49 osób i mniej	5212,6	6989,6	8946,7	10117,5	*49 persons and less*
50–249	8564,1	11136,9	17030,1	17845,4	*50–249*
250–499	3715,3	7110,9	7375,7	8328,6	*250–499*
500–999	10743,7	4403,0	6148,1	6429,8	*500–999*
1000 osób i więcej	10269,8	29251,9	36617,7	36070,1	*1000 persons and more*

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 3 (247). PRODUKCJA WYBRANYCH WYROBÓW [a]

PRODUCTION OF SELECTED PRODUCTS [a]

WYROBY	2005	2010	2015	2016		*PRODUCTS*
				ogółem *total*	udział w kraju w % *share in country in %*	
Produkty uboju [b] wliczane do wydajności poubojowej w tys. t:						*Slaughter products [b] included in slaughter capacity in thous. t:*
bydła i cieląt	8,5	6,6	3,8	3,7	1,8	*cattle and calves*
trzody chlewnej	81,8	82,0	103,3	117,5	9,2	*pigs*
Mięso drobiowe w tys. t	45,0	75,8	78,8	78,3	2,8	*Poultry meat in thous. t*
Wędliny i kiełbasy [c] w tys. t	•	13,4	18,8	21,4	2,5	*Cured meats products and sausages [c] in thous. t*
Śledzie wędzone, włączając filety [d] w t	230	511	#	169	16,6	*Smoked herrings, including fillets [d] in t*
Konserwy rybne [d] w tys. t	30,7	47,0	52,8	58,3	92,8	*Canned fish [d] in thous. t*
Mleko płynne przetworzone łącznie z mlekiem przerzutowym do dalszej produkcji w mln l	48,5	70,6	30,4	32,4	1,0	*Processed liquid milk including milk for further processing in mln l*
Masło oraz inne tłuszcze otrzymywane z mleka w tys. t	1,0	0,6	0,6	#	#	*Butter and other fats from milk in thous. t*
Ser świeży (niedojrzewający i niekonserwowany), łącznie z serem serwatkowym i twarogiem w tys. t	5,8	7,9	6,6	7,9	1,8	*Fresh cheese (unripened or uncured cheese), including whey cheese and curd in thous. t*
Jogurt [d] w tys. hl	18,3	95,8	110,4	109,1	2,8	*Yogurt [d] in thous. hl*
Produkty stosowane w żywieniu zwierząt hodowlanych w tys. t	184,2	171,4	204,3	206,7	2,0	*Products used to feed livestock in thous. t*
Pieczywo świeże [d] w tys. t	94,7	85,0	84,9	86,0	5,4	*Fresh bread [d] in thous. t*
Obuwie z wierzchami wykonanymi ze skóry [e] w mln par	1,7	1,0	0,6	0,6	4,2	*Footwear with leather uppers [e] in mln pairs*
Tarcica iglasta w dam^3	499,0	456,3	440,7	453,0	10,4	*Coniferous sawnwood in dam^3*
Tarcica liściasta w dam^3	80,5	52,0	52,4	52,8	9,5	*Leafy sawnwood in dam^3*
Okna i drzwi, ościeżnice i progi drewniane w tys. m^2	2491,1	3005,3	2718,9	2764,5	14,6	*Windows and doors, casings and wooden thresholds in thous. m^2*
Masa betonowa prefabrykowana [df] w tys. t	986,6	1996,8	1609,4	1524,9	3,2	*Ready-mix concrete [df] in thous. t*
Urządzenia klimatyzacyjne w tys. szt.	16,6	32,1	56,6	84,3	46,2	*Air conditioning devices in thous. units*
Maszyny dla rolnictwa i leśnictwa do uprawy gleby w tys. szt.	•	5,9	9,4	7,9	11,6	*Machinery for agriculture and forestry to soil in thous. units*
Kontenery [g] w tys. szt.	•	14,6	12,1	13,6	24,1	*Containers [g] in thous. units*

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Obejmują mięso, tłuszcze, podroby oraz części niejadalne (odpadki); ubój przemysłowy; w wadze poubojowej ciepłej. c Bez drobiowych. d Dane opracowano metodą przedsiębiorstw. e Bez obuwia sportowego, obuwia z metalowym noskiem ochronnym oraz obuwia specjalnego różnego typu; łącznie z obuwiem ze spodem z drewna. f Beton gotowy do wylania. g Włączając do przewozu płynów lub gazu przystosowane do przewozu jednym lub więcej środkami transportu.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons. b Including meat, fats, offal and animal parts unfit for human consumption; industrial slaughter; in post-slaughter warm weight. c Excluding cured poultry meat. d Data compiled using the enterprise method. e Excluding sports footwear, footwear incorporating a protective metal toe-cap and miscellaneous special footwear; including footwear with a wooden outer soles. f Concrete ready for covering. g Including the transport of liquids or gas for the carriage of one or more modes of transport.

TABL. 4 (248). PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE W PRZEMYŚLE [a]

AVERAGE PAID EMPLOYMENT IN INDUSTRY [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M	**138758**	**136900**	**143383**	***T O T A L***
sektor publiczny	20237	14206	13066	*public sector*
sektor prywatny	118521	122694	130317	*private sector*
Górnictwo i wydobywanie	**881**	**933**	**928**	***Mining and quarrying***
Przetwórstwo przemysłowe	**118568**	**123339**	**129701**	***Manufacturing***
w tym:				*of which:*
Produkcja artykułów spożywczych	19062	20922	22294	*Manufacture of food products*
Produkcja napojów	751	620	639	*Manufacture of beverages*
Produkcja wyrobów tekstylnych	795	1077	1188	*Manufacture of textiles*
Produkcja odzieży	4193	3093	3037	*Manufacture of wearing apparel*
Produkcja skór i wyrobów skórzanych [Δ]	1199	1956	1953	*Manufacture of leather and related products*
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny [Δ]	10305	10013	10211	*Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker [Δ]*
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	720	923	934	*Printing and reproduction of recorded media*
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	2171	2508	2400	*Manufacture of chemicals and chemical products*
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	8172	9871	10916	*Manufacture of rubber and plastic products*
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	4663	3891	3956	*Manufacture of other non-metallic mineral products*
Produkcja metali	522	477	484	*Manufacture of basic metals*
Produkcja wyrobów z metali [Δ]	14149	17245	17876	*Manufacture of metal products [Δ]*
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	11104	10249	11497	*Manufacture of computer, electronic and optical products*
Produkcja urządzeń elektrycznych	2411	2374	2326	*Manufacture of electrical equipment*
Produkcja maszyn i urządzeń [Δ]	5785	6501	6708	*Manufacture of machinery and equipment n.e.c.*
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep [Δ]	2228	2786	3021	*Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers*
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	8263	4124	4617	*Manufacture of other transport equipment*
Produkcja mebli	7445	6582	6931	*Manufacture of furniture*
Pozostała produkcja wyrobów	1657	2004	2103	*Other manufacturing*
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	6735	8973	9386	*Repair and installation of machinery and equipment*
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę [Δ]	**12651**	**5484**	**5634**	***Electricity, gas, steam and air conditioning supply***
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja [Δ]	**6657**	**7143**	**7120**	***Water supply; sewerage, waste management and remediation activities***
w tym:				*of which:*
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	1827	1064	1124	*Water collection, treatment and supply*
Gospodarka odpadami; odzysk surowców [Δ]	2476	2776	3185	*Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery*

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą, łącznie z jednostkami budżetowymi.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad, including budgetary entities.

TABL. 5 (249). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W PRZEMYŚLE [a]

AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN INDUSTRY [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w zł *in zl*			
O G Ó Ł E M	**3311,16**	**4031,83**	**4199,84**	***T O T A L***
sektor publiczny	4800,44	5934,06	6240,14	*public sector*
sektor prywatny	3056,87	3811,58	3995,28	*private sector*
Górnictwo i wydobywanie	**7141,01**	**7088,39**	**7273,61**	***Mining and quarrying***
Przetwórstwo przemysłowe	**3068,99**	**3898,33**	**4066,90**	***Manufacturing***
w tym:				*of which:*
Produkcja artykułów spożywczych	2325,23	3051,90	3254,22	*Manufacture of food products*
Produkcja napojów	3073,81	3871,10	3886,97	*Manufacture of beverages*
Produkcja wyrobów tekstylnych	2147,81	2670,42	2730,63	*Manufacture of textiles*
Produkcja odzieży	1774,53	2262,39	2392,40	*Manufacture of wearing apparel*
Produkcja skór i wyrobów skórzanych [Δ]	1971,53	2640,02	2756,83	*Manufacture of leather and related products*
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny [Δ]	2380,37	3049,33	3247,62	*Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker [Δ]*
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	2792,57	2848,69	3034,54	*Printing and reproduction of recorded media*
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	3694,14	4369,84	4595,86	*Manufacture of chemicals and chemical products*
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	2853,03	3655,37	3683,56	*Manufacture of rubber and plastic products*
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	3008,41	3326,47	3626,52	*Manufacture of other non-metallic mineral products*
Produkcja metali	2735,49	2816,56	3712,62	*Manufacture of basic metals*
Produkcja wyrobów z metali [Δ]	3060,59	3846,58	3992,03	*Manufacture of metal products [Δ]*
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	3189,79	4375,16	4509,44	*Manufacture of computer, electronic and optical products*
Produkcja urządzeń elektrycznych	3365,99	4131,56	4234,17	*Manufacture of electrical equipment*
Produkcja maszyn i urządzeń [Δ]	3768,83	4638,25	4869,18	*Manufacture of machinery and equipment n.e.c.*
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep [Δ]	3386,74	4704,94	4756,01	*Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers*
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	3929,75	4976,96	4997,29	*Manufacture of other transport equipment*
Produkcja mebli	2373,94	2767,45	3000,76	*Manufacture of furniture*
Pozostała produkcja wyrobów	2320,11	3363,43	3535,75	*Other manufacturing*
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	4003,73	5479,04	5580,65	*Repair and installation of machinery and equipment*
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę [Δ]	**5223,66**	**6565,23**	**6773,68**	***Electricity, gas, steam and air conditioning supply***
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja [Δ]	**3483,57**	**3993,40**	**4184,32**	***Water supply; sewerage, waste management and remediation activities***
w tym:				*of which:*
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	3585,21	3659,50	3932,27	*Water collection, treatment and supply*
Gospodarka odpadami; odzysk surowców [Δ]	3141,71	3307,41	3607,14	*Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery*

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą, łącznie z jednostkami budżetowymi.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad, including budgetary entities.

Budownictwo
Construction

TABL. 6 (250). PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA [a] (ceny bieżące)
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION [a] (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
	w mln zł *in mln zl*				w odsetkach *in per cent*	
O G Ó Ł E M	**3864,1**	**9162,1**	**10083,0**	**10318,8**	**100,0**	***T O T A L***
W tym podmioty o liczbie pracujących powyżej 9 osób	2507,5	5562,3	5707,2	4958,9	48,1	*Of which entities employing more than 9 persons*
budowa budynków [Δ]	1045,1	1999,9	1978,2	1680,2	16,3	*construction of buildings*
budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej [Δ]	801,1	1902,4	2356,6	1911,2	18,5	*civil engineering*
roboty budowlane specjalistyczne	661,3	1660,0	1372,4	1367,5	13,3	*specialised construction activities*

a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa pomorskiego, siłami własnymi (bez podwykonawców).

a Realized by enterprises which have a seat of board in the Pomorskie Voivodship without subcontractors participation.

TABL. 7 (251). PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA [a] WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH (ceny bieżące)
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION [a] BY TYPE OF CONSTRUCTIONS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem *Total*	Roboty o charakterze inwestycyjnym *Works with an investment character*	Roboty o charakterze remontowym *Works with a renovation (restoration) character*	SPECIFICATION
		w mln zł *in mln zl*			
O G Ó Ł E M	2005	2507,5	1846,2	661,3	***T O T A L***
	2010	5562,3	3863,3	1699,0	
	2015	5707,2	3736,6	1970,6	
	2016	**4958,9**	**3772,6**	**1186,3**	
Budynki		**2705,1**	**2028,3**	**676,8**	***Buildings***
Budynki mieszkalne		991,7	745,6	246,1	*Residential buildings*
budynki mieszkalne jednorodzinne		89,0	32,3	56,6	*one-dwelling buildings*
budynki o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe		827,0	678,4	148,6	*two- and more dwelling buildings*
budynki zbiorowego zamieszkania		75,7	34,9	40,9	*residences for communities*
Budynki niemieszkalne		1713,5	1282,8	430,7	*Non-residential buildings*
hotele i budynki zakwaterowania turystycznego		119,6	86,6	33,0	*hotels and similar buildings*
budynki biurowe		165,2	130,8	34,5	*office buildings*
budynki handlowo-usługowe		542,4	452,1	90,3	*wholesale and retail trade buildings*
budynki transportu i łączności		40,8	25,6	15,2	*traffic and communication buildings*
budynki przemysłowe i magazynowe		562,8	410,9	151,9	*industrial buildings and warehouses*
ogólnodostępne obiekty kulturalne, budynki o charakterze edukacyjnym, budynki szpitali i zakładów opieki medycznej oraz budynki kultury fizycznej		206,8	146,3	60,5	*public entertainment, education, hospital or institutional care buildings*
pozostałe budynki niemieszkalne		76,0	30,5	45,4	*other non-residential buildings*

a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa pomorskiego, siłami własnymi (bez podwykonawców). Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Realized by enterprises which have a seat of board in the Pomorskie Voivodship without subcontractors participation. Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 7 (251). PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA [a] WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH (ceny bieżące) (dok.)

CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION [a] BY TYPE OF CONSTRUCTIONS (current prices) (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem *Total*	Roboty o charakterze inwestycyjnym *Works with an investment character*	Roboty o charakterze remontowym *Works with a renovation (restoration) character*	*SPECIFICATION*
	w mln zł *in mln zł*			
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	**2253,7**	**1744,3**	**509,5**	***Civil engineering works***
Infrastruktura transportu	976,8	603,6	373,2	*Transport infrastructures*
autostrady, drogi ekspresowe, ulice i drogi pozostałe	556,7	361,6	195,1	*highways, streets and roads*
drogi szynowe, drogi kolei napowietrznych lub podwieszanych	238,5	85,3	153,2	*railways, suspension and elevated railways*
drogi lotniskowe	#	#	#	*airfield runways*
mosty, wiadukty, estakady, tunele i przejścia nadziemne i podziemne	154,8	137,5	17,3	*bridges, elevated highways, tunnels and subways*
budowle wodne	#	#	#	*harbours, waterways, dams and other water works*
Rurociągi, linie telekomunikacyjne i elektroenergetyczne	1102,8	1001,7	101,1	*Pipelines, communication and electricity lines*
rurociągi i linie telekomunikacyjne oraz linie elektroenergetyczne przesyłowe	645,4	590,3	55,2	*long-distance pipelines, communication and electricity power lines*
rurociągi sieci rozdzielczej i linie kablowe rozdzielcze	457,3	411,4	45,9	*local pipelines and cables*
Kompleksowe budowle na terenach przemysłowych	98,6	93,7	4,8	*Complex constructions on industrial sites*
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej pozostałe	75,7	45,3	30,4	*Other civil engineering works*

a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa pomorskiego, siłami własnymi (bez podwykonawców). Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Realized by enterprises which have a seat of board in the Pomorskie Voivodship without subcontractors participation. Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 8 (252). BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA [a]

BUILDINGS COMPLETED [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
Budynki [b]	**5123**	**6052**	**6330**	**6165**	***Buildings [b]***
w tym budynki mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe [c]	3861	4719 [d]	4896 [d]	4867	*of which one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings [c]*
miasta	2220	2109	1846	1733	*urban areas*
wieś	2903	3943	4484	4432	*rural areas*
W tym budynki indywidualne [e]	4695	5267	5313	4930	*Of which private buildings [e]*
miasta	1888	1622	1361	1216	*urban areas*
wieś	2807	3645	3952	3714	*rural areas*
w tym:					*of which:*
mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe [c]	3627	4203 [d]	4203 [d]	3971	*one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings [c]*
niemieszkalne	791	746	859 [d]	751	*non-residential*
w tym gospodarstw rolnych	145	177	201 [d]	194	*of which farm buildings*
Kubatura [f] w dam^3	**7530**	**9064**	**11851**	**11802**	***Cubic volume [f] in dam^3***
w tym budynki mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe [c]	4357	5186 [d]	5463 [d]	5559	*of which one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings [c]*
miasta	4786	5124	7109	6668	*urban areas*
wieś	2744	3940	4742	5134	*rural areas*
W tym budynki indywidualne [e]	4027	4178	4938	5002	*Of which private buildings [e]*
miasta	1848	1406	1639	1656	*urban areas*
wieś	2179	2772	3299	3346	*rural areas*
w tym:					*of which:*
mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe [c]	2800	3103 [d]	3155 [d]	2965	*one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings [c]*
niemieszkalne	1116	965	1689	1960	*non-residential*
w tym gospodarstw rolnych	149	248	392	379	*of which farm buildings*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 316. b Nowo wybudowane. c Bez domów letnich i domków wypoczynkowych oraz rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania (ujętych wyłącznie w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych). d Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika. e Realizowane przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora lub na sprzedaż i wynajem. f Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

a See general notes, item 5 on page 316. b Newly built. c Excluding summer houses and holiday cottages as well as rural residences not adapted for permanent residence (included exclusively in the total number of residential buildings). d Data have been changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook. e Realized by natural persons, foundations, churches and religious associations, designed for the own use of the investor or for sale and rent. f Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

TABL. 9 (253). BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA [a] WEDŁUG RODZAJÓW BUDYNKÓW

BUILDINGS COMPLETED [a] BY TYPE OF BUILDINGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
			BUDYNKI [b]		
			BUILDINGS [b]		
Budynki mieszkalne	**4148**	**5048**	**5149**	**5078**	***Residential buildings***
w tym:					*of which:*
Budynki jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe [c]	3861	4719 [d]	4896	4867	*One-dwelling buildings as well as two- and more dwelling buildings [c]*
w tym jednorodzinne	3549	4668	4321 [d]	4205	*of which one-dwelling buildings*
Budynki zbiorowego zamieszkania	5	2	4	3	*Residences for communities*
Budynki niemieszkalne	**975**	**1004**	**1181**	**1087**	***Non-residential buildings***
w tym:					*of which:*
Hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	58	95	163	212	*Hotels and similar buildings*
Budynki biurowe	28	44	44	36	*Office buildings*
Budynki handlowo-usługowe	246	167	203	193	*Wholesale and retail trade buildings*
Budynki łączności, dworców i terminali	2	4	4	1	*Communication buildings, stations, terminals and associated buildings*
Budynki garaży	248	271	300	169	*Garage buildings*
Budynki przemysłowe	78	71	67	49	*Industrial buildings*
Zbiorniki, silosy i budynki magazynowe	92	98	133	156	*Reservoirs, silos and warehouses*
Ogólnodostępne obiekty kulturalne oraz budynki muzeów i bibliotek	9	15	15	9	*Public entertainment buildings, museums and libraries*
Budynki szkół i instytucji badawczych	12	14	17	18	*School, university and research buildings*
Budynki szpitali i zakładów opieki medycznej	7	12	9	7	*Hospital or institutional care buildings*
Budynki kultury fizycznej	19	20	11	8	*Sport halls*
Budynki gospodarstw rolnych	158	183	203	201	*Non-residential farm buildings*
Budynki przeznaczone do sprawowania kultu religijnego i czynności religijnych	7	2	4	4	*Buildings used as places of worship and for religious activities*
			KUBATURA [e] w dam^3		
			CUBIC VOLUME [e] in dam^3		
Budynki mieszkalne	**4475**	**5321**	**5566**	**5652**	***Residential buildings***
w tym:					*of which:*
Budynki jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe [c]	4357	5186 [d]	5463 [d]	5559	*One-dwelling buildings as well as two- and more dwelling buildings [c]*
w tym jednorodzinne	2621	3186	2955 [d]	2922	*of which one-dwelling buildings*
Budynki zbiorowego zamieszkania	30	31	21	20	*Residences for communities*
Budynki niemieszkalne	**3056**	**3742**	**6285**	**6151**	***Non-residential buildings***
w tym:					*of which:*
Hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	69	153	293	233	*Hotels and similar buildings*
Budynki biurowe	148	303	585	175	*Office buildings*
Budynki handlowo-usługowe	1167	628	1064	1689	*Wholesale and retail trade buildings*
Budynki łączności, dworców i terminali	0	16	361	1	*Communication buildings, stations, terminals and associated buildings*
Budynki garaży	77	100	77	40	*Garage buildings*
Budynki przemysłowe	571	687	1559	1157	*Industrial buildings*
Zbiorniki, silosy i budynki magazynowe	475	779	1412	2115	*Reservoirs, silos and warehouses*
Ogólnodostępne obiekty kulturalne oraz budynki muzeów i bibliotek	45	70	24	28	*Public entertainment buildings, museums and libraries*
Budynki szkół i instytucji badawczych	105	127	354	142	*School, university and research buildings*
Budynki szpitali i zakładów opieki medycznej	22	63	66	44	*Hospital or institutional care buildings*
Budynki kultury fizycznej	136	553	86	78	*Sport halls*
Budynki gospodarstw rolnych	178	260	394	402	*Non-residential farm buildings*
Budynki przeznaczone do sprawowania kultu religijnego i czynności religijnych	42	2	5	29	*Buildings used as places of worship and for religious activities*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 316. b Nowo wybudowane. c Bez domów letnich i domków wypoczynkowych oraz rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania (ujętych wyłącznie w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych). d Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika. e Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

a See general notes, item 5 on page 316. b Newly built. c Excluding summer houses and holiday cottages as well as rural residences not adapted for permanent residence (included exclusively in the total number of residential buildings). d Data have been changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook. e Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

TABL. 10 (254). PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE I PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W BUDOWNICTWIE [a]

AVERAGE PAID EMPLOYMENT AND AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN CONSTRUCTION [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
Przeciętne zatrudnienie	**30912**	**25929**	**27792**	***Average paid employment***
sektor publiczny	1035	1203	958	*public sector*
sektor prywatny	29878	24725	26834	*private sector*
Budowa budynków [Δ]	11499	10091	10720	*Construction of buildings*
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej [Δ]	9250	8301	7862	*Civil engineering works*
Roboty budowlane specjalistyczne	10163	7537	9210	*Specialised construction activities*
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł	**2984,02**	**3493,43**	**3543,68**	***Average monthly gross wages and salaries in zl***
sektor publiczny	4110,03	4681,50	3807,24	*public sector*
sektor prywatny	2944,91	3435,77	3534,28	*private sector*
Budowa budynków [Δ]	2707,61	3137,29	3279,39	*Construction of buildings*
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej [Δ]	3484,53	4421,80	4396,37	*Civil engineering works*
Roboty budowlane specjalistyczne	2841,23	2947,78	3123,42	*Specialised construction activities*

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą, łącznie z jednostkami budżetowymi.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad, including budgetary entities.

DZIAŁ XVII

TRANSPORT. TELEKOMUNIKACJA. GOSPODARKA MORSKA

Uwagi ogólne

Transport

1. Prezentowane informacje dotyczą podmiotów gospodarczych zaliczanych według PKD 2007 do sekcji „Transport i gospodarka magazynowa" z wyłączeniem podmiotów zaliczanych do działu 53 tej sekcji „Działalność pocztowa i kurierska".

Ponadto w zakresie przewozów transportem samochodowym zarobkowym w ujęciu rzeczowym podaje się również działalność podmiotów gospodarczych zaliczanych do innych sekcji niż „Transport i gospodarka magazynowa".

W dziale zamieszczono także informacje o drogach publicznych pozyskiwanych z ewidencji Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad (GDDKiA). Dane o pojazdach samochodowych i ciągnikach zarejestrowanych według stanu w dniu 31 XII prezentowane są do 2001 r. według ewidencji prowadzonej przez wojewodów, w latach 2002-2008 – przez starostów, prezydentów miast i burmistrzów, od 2009 r. według centralnej ewidencji pojazdów (CEPiK) prowadzonej przez Ministerstwo Cyfryzacji (od 26 XI 2015 r. Ministerstwo Spraw Wewnętrzych). Dane nie obejmują pojazdów wyrejestrowanych, a do 2010 r. – również pojazdów posiadających pozwolenie czasowe wydawane w końcu danego roku.

2. Dane dotyczące ogólnej długości **linii kolejowych eksploatowanych** w dniu 31 XII ustalono jako sumę długości budowanych linii kolejowych normalnotorowych i szerokotorowych (dane o długości tych linii ujęto w długości linii normalnotorowych) czynnych w tym dniu. Przez długość budowlaną linii kolejowych rozumie się odległość pomiędzy jej punktami krańcowymi mierzoną na liniach jednotorowych – wzdłuż osi toru, a na liniach wielotorowych – wzdłuż osi najdłuższego toru. Linia kolejowa jest to element sieci kolejowej pomiędzy dwiema stacjami węzłowymi (lub krańcowymi).

3. Drogi publiczne ze względu na funkcje w sieci drogowej dzielą się według przepisów ustawy z dnia 21 III 1985 r. o drogach publicznych (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1440) na następujące kategorie: drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne.

Do **dróg krajowych** zalicza się:

- autostrady i drogi ekspresowe oraz drogi leżące w ich ciągu do czasu wybudowania autostrad i dróg ekspresowych,
- drogi międzynarodowe,
- drogi stanowiące inne połączenia zapewniające spójność sieci dróg krajowych,
- drogi dojazdowe do ogólnodostępnych przejść granicznych obsługujących ruch międzynarodowy osobowy i towarowy bez ograniczeń ciężaru całkowitego pojazdów (zespołu pojazdów) lub wyłącznie ruch towarowy bez ograniczeń ciężaru całkowitego pojazdów (zespołu pojazdów),

CHAPTER XVII

TRANSPORT. TELECOMMUNICATIONS. MARITIME ECONOMY

General notes

Transport

1. *The information presented concerns economic entities included, in accordance with NACE Rev. 2, in the section "Transportation and storage", excluding economic entities included in division 53 of this section "Postal and courier activities".*

Moreover, in regard to transport of road transport for hire or reward, in tangible terms, data concerning the activity of economic entities included in sections other than "Transportation and storage" are also presented.

In addition, this chapter includes also information regarding public roads acquired from the General Directorate of Public Roads and Motorways (GDDKiA). Data on road vehicles and tractors registered as of 31 XII have been presented until 2001 according to the register maintained by voivodes, while between 2002 and 2008 – by starosts, presidents of cities and mayors, since 2009 – according to central vehicle register maintained by the Ministry of Digital Affairs (until 26 XI 2015 Ministry of Interior). Data do not include vehicles being devoid of car registration, and up to 2010 – also vehicles having temporary permission given by the ending of reference year.

2. *Data concerning the total length of* ***railway lines operated*** *on 31 XII were established as the sum of the construction length of standard gauge and large gauge railway lines (data concerning the length of these lines is included in the length of standard gauge lines) operated on that day. The construction length of railway line is understood as the distance between its extremes measured on single-track lines – along the axis of the track, and on multi-track lines – along the axis of the longest track. A railway line is an element of the rail network between two junction stations (or terminal stations).*

3. Public roads *are divided according to the function they have in the road network, in accordance with the provisions of the Act on Public Roads dated 21 III 1985 (uniform text Journal of Laws 2016 item 1440), into the following categories national, regional, district and communal roads.*

National roads *include:*

- *motorways and expressways, as well as roads which are designated to be upgraded to motorway or expressway status,*
- *international roads,*
- *roads constituting other links to ensure continuity of the national road network,*
- *access roads leading to generally accessible border crossings serving international passenger and freight transport without any limits as to the total weight of vehicles (groups of vehicles) or only freight transport without any limits as to the total weight of vehicles (groups of vehicles),*

- drogi alternatywne dla autostrad płatnych,
- drogi stanowiące ciągi obwodnicowe dużych aglomeracji miejskich,
- drogi o znaczeniu obronnym.

Do **dróg wojewódzkich** zalicza się drogi inne niż podano wyżej, stanowiące połączenia między miastami, mające znaczenie dla województwa i drogi o znaczeniu obronnym niezaliczone do dróg krajowych.

Do **dróg powiatowych** zalicza się drogi inne niż podano wyżej, stanowiące połączenia miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą.

Do **dróg gminnych** zalicza się drogi o znaczeniu lokalnym niezaliczone do innych kategorii, stanowiące uzupełniającą sieć dróg służących miejscowym potrzebom, z wyłączeniem dróg wewnętrznych.

Do **dróg miejskich** zaliczono drogi (ulice) leżące w granicach administracyjnych miast.

Do **dróg zamiejskich** zaliczono drogi leżące poza granicami administracyjnymi miast.

Dane o drogach publicznych pozyskiwane są przez GDDKiA od Zarządców dróg zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 16 II 2005 r. w sprawie trybu sporządzania informacji oraz gromadzenia i udostępniania danych o sieci dróg (Dz. U. 2005 Nr 67, poz. 583). W przypadku braku danych za dany rok sprawozdawczy od jakiegoś zarządcy drogi (np. dla dróg gminnych od prezydenta miasta, burmistrza, wójta), podawane są dane za ostatni okres, w którym te dane były przekazane przez zarządcę do GDDKiA.

4. Linia autobusowa jest stałym połączeniem drogowym dwóch krańcowych miejscowości oraz wybranych miejscowości pośrednich przy użyciu jednego lub kilku autobusów regularnie kursujących między tymi miejscowościami według ogłoszonego rozkładu.

Długość linii autobusowej jest to długość trasy w km pomiędzy dwiema krańcowymi miejscowościami niezależnie od ilości kursów autobusów odbywających się na tej linii.

5. Transport samochodowy zarobkowy obejmuje usługi świadczone odpłatnie przez podmioty, w których transport samochodowych stanowi podstawową działalność gospodarczą (przedsiębiorstwa transportu samochodowego) oraz w zakresie przewozów ładunków również usługi wykonywane odpłatnie przez podmioty prowadzące podstawową działalność gospodarczą inną niż transport samochodowy (np. działalność przemysłową, budowlaną, handlową); dane o przewozach pasażerów nie obejmują przewozów taborem komunikacji miejskiej oraz dokonywanych przez podmioty o liczbie pracujących do 9 osób.

- roads which are an alternative to toll motorways,
- roads which are bypasses around large urban agglomerations,
- roads with a military significance.

***Regional roads** include roads other than those presented above, which are links between cities, have a greate significance for the Voivodship, and roads with a military significance not included among national roads.*

***District roads** include roads other than those mentioned above, which link powiat capital cities with gmina capital cities and gmina capital cities with other such cities.*

***Communal roads** include roads with a local significance not included in the other categories, which supplement the network of roads servicing local needs, excluding internal roads.*

***Urban roads** include roads (streets) located within the administrative boundaries of cities.*

***Non-urban roads** include roads located outside the administrative boundaries of cities.*

Data on public roads are collected by the General Directorate for National Roads and Motorways from managers of roads in accordance with the Regulation of the Minister of Infrastructure of 16 II 2005 on the preparation mode of the information as well as collection and sharing of data on road network (Journal of Laws 2005 No. 67, item 583). In the absence of data for the given, reporting year from a road administrator (e.g. for communal roads from the president, the mayor or the village mayor), data are given for the last period in which these data were provided by the manager to the GDDKiA.

***4. A bus line** is a permanent road connection between two extreme localities as well as between selected intermediate localities which involves using one or several buses travelling between these localities according to a defined schedule.*

The length of a bus line is the length of the route, given in km, between two extreme localities regardless of the number of journeys carried out by buses on that line.

***5. Road transport for hire or reward** includes services for remuneration carried out by entities in which road transport is the basic economic activity (road transport companies) and in the freight services are also carried out for consideration by operators of the basic economic activity other than road transport (e.g. industrial, comercial and construction activities); data on the transport of passengers do not include transport by urban transport fleet and entities employing up to 9 persons.*

6. Informacje o **komunikacji miejskiej naziemnej** dotyczą **komunikacji autobusowej, tramwajowej i trolejbusowej** i obejmują działalność przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej publicznych i prywatnych. W danych o komunikacji autobusowej uwzględniono również autobusy pospieszne i mikrobusy oraz obsługę ruchu podmiejskiego i międzymiastowego; dane nie obejmują działalności przedsiębiorstw prowadzących głównie komunikację zamiejską, a świadczących również usługi komunikacji miejskiej w niektórych miastach oraz linii komunikacyjnych obsługujących wyłącznie zakłady pracy.

Przez **linię komunikacyjną** rozumie się trasę łączącą krańcowe punkty przebiegu wozów oznaczonych tym samym numerem lub znakiem literowym. Jako długość linii komunikacyjnych przyjęto sumę długości wszystkich stałych dziennych linii autobusowych, tramwajowych, trolejbusowych, po których kursują wozy oznaczone odrębnymi numerami lub znakami literowymi.

7. Dane o **wypadkach drogowych** pochodzą z Systemu Ewidencji Wypadków i Kolizji (SEWiK) prowadzonego przez Komendę Główną Policji i obejmują zdarzenia mające związek z ruchem pojazdów na drogach publicznych, w wyniku których nastąpiła śmierć lub uszkodzenie ciała osób.

Każdy wypadek drogowy jest wynikiem najczęściej kilku przyczyn (przyjęto maksymalnie 5), w związku z czym suma przyczyn może być większa od liczby wypadków.

Za **śmiertelną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę zmarłą (w wyniku doznanych obrażeń) na miejscu wypadku lub w ciągu 30 dni.

Za **ranną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę, która doznała obrażeń ciała i otrzymała pomoc lekarską.

Telekomunikacja

1. Informacje o telekomunikacji w ujęciu rzeczowym dotyczą – w zakresie usług telekomunikacyjnych – operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej, tj. sieci służącej do świadczenia usług telekomunikacyjnych (z wyłączeniem sieci wewnętrznej – sieci eksploatowanej przez podmioty wyłącznie na własne potrzeby lub założonej w budynkach niemieszkalnych usytuowanych na terenie jednej nieruchomości gruntowej).

2. Telefoniczne łącza główne obejmują standardowe łącza główne (abonenci telefonii stacjonarnej) oraz łącza w dostępach ISDN, tj. telefoniczną sieć cyfrową z integracją usług umożliwiającą wykorzystanie tej samej sieci do transmisji głosu, obrazu, faksów, danych.

Gospodarka morska

1. Dane o **podmiotach gospodarki morskiej** dotyczą podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w systemie REGON mających siedzibę na terenie województwa pomorskiego, bez względu na miejsce prowadzonej działalności, których podstawowa działalność związana jest z szeroko rozumianą gospodarką morską. Podstawową działalność określono przy wykorzystaniu takich informacji, jak: wartość dodana, przychody ze sprzedaży, zatrudnienie, działalność przewidziana w statucie jako podstawowa.

*6. Information regarding **urban ground transport** concerns **bus, tram and trolley bus communication** and includes the activity of public and private urban transport enterprises and companies. In the data regarding bus service, express buses and microbuses as well as suburban and intercity service have been also included; data do not include the activity of enterprises operating mainly in the scope of non-urban transport, but rendering also the services in the scope of urban transport in some cities as well as transport lines exclusively servicing work places.*

***Transport line** is understood as a route connecting the extreme points of the route of vehicles marked with the same number or letter. The length of the transport lines is the sum of the length of all of the scheduled daytime bus, tram and trolley bus lines over which vehicles marked with separate numbers or letters travel.*

*7. Data regarding **road accidents** coming from Accident and Collision Register (SEWiK) kept by the National Police Headquarters and cover events connected with the movement of vehicles on public roads as a result of which death or injury occurred.*

Every traffic accident usually has several causes (a maximum of 5 was adopted) in connection with which the sum of causes can be greater than the number of accidents.

*A **road accident fatality** is understood as a person who died (as a result of injuries incurred) at the scene of the accident or within the course of 30 days.*

*A **road accident injury** is understood as a person who incurred injuries and received medical attention.*

Telecommunications

***1.** Information regarding telecommunications, in tangible terms, concerns – in the scope of telecommunication services – operators of the public telecommunication network i.e., the network used for rendering telecommunications services (excluding internal networks – networks used by entities exclusively for their own needs or installed in non-residential buildings located on a single piece of real estate).*

***2. Telephone main lines** includes standard main lines (fixed line telephone subscribers) and accessible ISDN (Integrated Services Digital Network), i.e., a digital phone network with integrated services making it possible to use the same network to transfer voice, image, fax and data.*

Maritime economy

***1.** Data **on entities of the maritime economy** concern entities of the national economy registered in the REGON register based in Pomorskie Voivodship, irrespective of the place of conducting activity, whose basic activity is connected with widely understood maritime economy. The basic activity is defined using such measures as: added value, sales revenues, number of employed persons or activity provided for in the statute as the core activity.*

Za podmioty gospodarki narodowej przyjmuje się jednostki prawne, tj. osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

2. Do podstawowego zakresu gospodarki morskiej w ujęciu statystycznym przyjęto rodzaje działalności wybrane z następujących sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- **sekcja A**: Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (rybołówstwo w wodach morskich),
- **sekcja C**: Przetwórstwo przemysłowe (produkcja statków i konstrukcji pływających, produkcja łodzi wycieczkowych i sportowych, naprawa i konserwacja statków i łodzi, przetwarzanie i konserwowanie ryb, skorupiaków i mięczaków),
- **sekcja G**: Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (sprzedaż hurtowa pozostałej żywności włączając ryby, skorupiaki i mięczaki; sprzedaż detaliczna ryb, skorupiaków i mięczaków prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach),
- **sekcja H**: Transport i gospodarka magazynowa (transport morski i przybrzeżny pasażerski i towarów, przeładunek towarów w portach morskich, magazynowanie i przechowywanie towarów w portach morskich, działalność usługowa wspomagająca transport morski, działalność morskich agencji transportowych),
- **sekcja L**: Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (zarządy portów morskich),
- **sekcja M**: Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (badania naukowe i prace rozwojowe dla gospodarki morskiej),
- **sekcja N**: Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (wynajem i dzierżawa środków transportu wodnego),
- **sekcja O**: Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (kierowanie w zakresie efektywności gospodarowania – urzędy morskie),
- **sekcja P**: Edukacja (szkolnictwo morskie).

3. Dane dotyczące **portów morskich** obejmują porty: Gdańsk, Gdynia, Ustka i Władysławowo (od 2001 r.) oraz Sopot, Hel i Krynica Morska (od 2007 r.).

4. Obroty ładunkowe w portach morskich jest to łączna ilość masy ładunkowej przemieszczonej przez porty w danym okresie czasu.

Prezentowana jest masa brutto, tj. łącznie z opakowaniami, ale z wyłączeniem masy własnej jednostki transportującej (kontenerów i jednostek tocznych).

Informacje zawarte w tablicach dotyczą międzynarodowego i krajowego obrotu morskiego (kabotażu).

Informacje o obrotach ładunkowych, ruchu pasażerów i statków pochodzą od przedstawicieli statków zawijających do portów morskich i są pozyskiwane za pośrednictwem urzędów morskich – kapitanatów, bosmanatów w zakresie wymaganym Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/42/WE z dnia 6 V 2009 r. – Dz. U. WE L 141 z 6 VI 2009 r. w sprawie sprawozdań statystycznych w odniesieniu do przewozu rzeczy i osób drogą morską.

Entities of the national economy are legal entities, i.e. legal persons, organizational entities without legal personality and natural persons conducting economic activity.

***2.** Statistically, the basic scope of maritime economy, includes kind of activities selected from the following sections of NACE Rev. 2:*

- ***section A**: Agriculture, forestry and fishing (sea fishing),*
- ***section C**: Manufacturing (building of ships and floating structures; building of pleasure and sporting boats, repair and maintenance of ships and boats, processing and preserving fish, crustaceans and molluscs),*
- ***section G**: Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles (wholesale of other food, including fish, crustaceans and molluscs; retail sale of fish, crustaceans and molluscs in specialized stores),*
- ***section H**: Transportation and storage (sea and coastal passenger and freight water transport, cargo handling, storage of goods in seaports, services supporting maritime transport, activity of sea transport agencies),*
- ***section L**: Real estate, renting and business activities (seaport's authorities),*
- ***section M**: Professional, scientific and technical activities (research and development for maritime economy purposes),*
- ***section N**: Administrative and support service activities (waterborne transport equipment renting),*
- ***section O**: Public administration and defence; compulsory social security (management to increase the effectiveness – maritime offices),*
- ***section P**: Education (maritime education).*

***3.** Data concerning **seaports** include the ports: Gdańsk, Gdynia, Ustka and Władysławowo (since 2001) as well as (since 2007) Sopot, Hel and Krynica Morska.*

***4. Cargo turnover in seaports** is the total volume of commodity weight moved through ports over a certain period of time.*

The data are presented in terms of gross weight, i.e. together with the immediate packaging, but excluding the tare weight of freight units (containers and ro-ro units).

The data presented in tables concerns both international and domestic sea-borne traffic (cabotage trade).

Information on cargo, passengers and ship traffic is obtained from representatives of ships calling at seaports and provided through the mediation of maritime offices – harbour boards and boatswain offices, within the frame required under the Directive of the European Parliament and Council 2009/42/EC of 6 V 2009 – Journal of the European Communities No. L 141 dated 6 VI 2009 on statistical returns in respect of carriage of goods and passengers by sea.

Dane te nie uwzględniają:

- statków o pojemności brutto (GT) mniejszej niż 100,
- załadunku bunkru (tj. paliwa dla statków),
- obrotu wewnątrzkrajowego, z wyjątkiem kabotażu, tj. ładunków przewożonych drogą morską pomiędzy polskimi portami morskimi,
- wagi własnej załadowanych i wyładowanych kontenerów i jednostek ro-ro służących do transportu towarów.

5. Dane o ruchu statków w portach morskich obejmują statki transportowe, do których zalicza się również barki morskie oraz statki nietransportowe pełniące funkcje transportowe.

Dane nie uwzględniają natomiast: statków niespełniających funkcji transportowych (np. statków szkolnych, holowników, lodołamaczy, statków nowozbudowanych wychodzących w morze na próby), statków o pojemności brutto (GT) poniżej 100.

6. Do **statków wchodzących z ładunkiem** zalicza się:

- statki towarowe przywożące ładunki do wyładowania w porcie, do którego zawijają,
- statki przywożące do portu pasażerów, dla których portem docelowym jest port wejścia statku.

Do statków wychodzących pod balastem zalicza się statki bez ładunku lub z ładunkiem nieprzeznaczonym do wyładowania w porcie wejścia statku oraz statki z pasażerami, dla których port wejścia statku nie jest portem docelowym.

7. Statki wychodzące z ładunkiem to statki, na które w danym porcie załadowano ładunki lub na które wsiedli pasażerowie rozpoczynający w tym porcie podróż. Statek, który w porcie pobierał tylko paliwo albo wodę lub statek, który wychodzi z portu z ładunkiem załadowanym w innym porcie – traktuje się jak statek bez ładunku.

8. Przez **międzynarodowy obrót morski** rozumie się łączną ilość ładunków będących przedmiotem międzynarodowej wymiany handlowej, przemieszczonych przez port. Są to ładunki wyładowane ze statków (w tym promów) oraz załadowane na statki (w tym promy) zarówno w związku z polskim handlem zagranicznym, jak i tranzytem.

9. Krajowy obrót morski (kabotaż) – ładunki przewożone drogą morską w obrocie pomiędzy polskimi portami morskimi.

10. Drobnica są to różnego rodzaju ładunki, które można policzyć, w opakowaniu lub bez, o różnych kształtach, transportowane w mniejszych partiach lub jako pojedyncze przesyłki, zarówno wyroby gotowe jak i półfabrykaty.

The following data are excluded:

- *ships of gross tonnage (GT) less than 100,*
- *bunkering (fuel for ships),*
- *internal domestic traffic, except for cabotage, e.g. goods carried by sea between Polish ports,*
- *tare weight of laden and discharged containers and ro-ro units used to transport goods.*

***5. Statistic on ship traffic through seaports** comprise both cargo ships including seaborne barges and non-cargo-carrying ships performing transport activities.*

Data do not include ships of miscellaneous, non-cargo-carrying activities (e.g. training ships, tugboats, icebreakers, newly built ships on sea trial), ships of gross tonnage (GT) below 100.

***6. Ships arriving at ports with freight** include:*

- *cargo carrying vessels entering a port to unload the cargo,*
- *ships entering a port with passengers onboard, while the port of destination is the port of arrival.*

Ships in ballast leaving the port include ships without cargo or with cargo not to be unloaded at the port of arrival, or passenger ships with passengers on board for whom the port of arrival is other than their port of destination – are included in ships in ballast leaving the port.

***7. Ships departing to sea with freight** include ships loaded in the port or ships with passengers who embarked in the port. The ship which bunkered in the port or a ship with cargo loaded in another port – is treated as unloaded ship.*

***8. International sea turnover** is a total amount of international exchange trade cargo moved through the port. The cargo includes cargo unloaded from ships (including ferries) as well as loaded on ships (including ferries) within both Polish foreign trade and transit.*

***9. Domestic maritime traffic (cabotage)** – seaborn cargo traffic between Polish seaports.*

***10. General cargo** – countable cargo of various nature, either packed or without packaging, of various shape, carried either in batches or as a single delivery, final or half-finished products.*

Kontener jest to pojemnik przeznaczony do wielokrotnego przewożenia towarów, bez potrzeby ich przeładowywania przy zmianie środka transportu, wyposażony w urządzenia umożliwiające łatwy transport i przeładunek, przystosowany do piętrzenia, odporny na warunki przewozu, mający możliwie znormalizowane wymiary, które najczęściej wynoszą: szerokość i wysokość 8 stóp (lub 8 stóp x 8 stóp 6 cali), długość 10, 20, 30 lub 40 stóp (standardy ISO – Międzynarodowej Organizacji Normalizacyjnej).

Kategoria ładunkowa „kontenery duże" obejmuje kontenery o długości 20 stóp lub większe. Kontenery mniejsze (krótsze niż 20 stóp) wliczone są do pozostałych ładunków drobnicowych. **Kategoria „kontenery duże"** obejmuje kontenery załadowywane bądź wyładowywane ze statku dźwigiem w systemie konwencjonalnym (lift-on, lift-off).

11. Ładunki tranzytowe są to ładunki pochodzące od nadawcy zagranicznego, dowiezione do polskiego portu morskiego i przeznaczone dla odbiorcy zagranicznego.

Tranzyt morsko-lądowy obejmuje ładunki tranzytowe, które zostały dowiezione do portu drogą morską z przeznaczeniem do dalszego transportu drogą lądową.

Tranzyt lądowo-morski obejmuje ładunki tranzytowe, które zostały dowiezione do portu drogą lądową z przeznaczeniem do dalszego transportu drogą morską.

Tranzyt morski obejmuje ładunki tranzytowe, które zostały dowiezione do portu drogą morską i w sposób pośredni lub bezpośredni przeładowane na inny statek z przeznaczeniem do dalszego transportu drogą morską.

Dane o obrotach ładunków tranzytowych w portach morskich uzyskiwane są na podstawie informacji przekazywanych przez zarządy morskich portów oraz podmioty gospodarcze dokonujące przeładunku ładunków w portach morskich.

12. Dane o **morskiej flocie transportowej** dotyczą statków o polskiej własności i współwłasności bez względu na podnoszoną banderę.

Dane o **przewozach żeglugą morską** obejmują **przewozy ładunków i pasażerów** wykonane w rejsach żeglugą międzynarodową, zakończonych w roku sprawozdawczym, **statkami własnymi i statkami dzierżawionymi** pływającymi pod banderą polską i obcą, armatorów lub operatorów polskich. Nie obejmują przewoźników, którzy przenieśli siedzibę za granicę.

13. Do przewozów wykonywanych w żegludze regularnej zaliczono przewozy wykonane statkami liniowymi, kursującymi według ustalonego i ogłoszonego rozkładu podróży na określonej z góry trasie i zawijającymi do portów określonych w rozkładzie podróży. Do **przewozów wykonywanych w żegludze nieregularnej** zaliczono przewozy wykonane statkami towarowymi żeglugi nieregularnej, tj. statkami kursującymi bez ogłoszonego rozkładu podróży i kierowanymi zgodnie z aktualnymi potrzebami przewozowymi.

Freight container *is a receptacle designed for repeated carriage of commodities, not requiring changing the means of transport, equipped with transportation facilities, stackable, resistant to adverse conditions of carriage, in a standardized size the most common of which is: breadth and height of 8 feet (or 8 feet x 8 feet 6 inches), length 10, 20, 30 or 40 feet (in accordance with the International Organization for Standardization – ISO).*

The cargo category of large containers covers containers of length 20 feet or more. Smaller containers (shorter than 20 feet) are classified as other general cargo. ***The cargo category of large containers*** *covers containers on trailers rolled on/off the ship, lifted on/ifted off the ship using a crane.*

11. Transit cargo *is a cargo of foreign shipper, carried to a Polish seaport destined for foreign consignee.*

Sea-land transit *includes a transit cargo carried to a port by sea, destined for further transport by land.*

Land-sea transit *includes a transit cargo carried to a port by land, destined for further transport by sea.*

Sea transit *includes transit cargo carried to a port by sea, reloaded indirectly or directly to another ship destined for further transport by sea.*

Information on cargo transit turnover at seaports is compiled using data submitted by seaports' authorities or cargo handling entities operating within the ports.

12. *Data on* ***cargo carrying sea fleet*** *concern ships of Polish property, joint or share ownership, irrespective of the flag.*

Data on transport by ***sea shipping*** *include* ***cargo and passenger transport*** *in voyages completed by* ***ships owned by a shipping company or chartered*** *from foreign shipowners, either under Polish or foreign flag, belonging to Polish ship owners or operators, during the reporting year. No information on operators who moved their head offices abroad is included.*

13. Line traffic *includes transport realized by liners ferrying under an established and published sailing schedule on the route specified before and entering ports specified in the sailing schedule.* ***Tramp service*** *includes transport realized by cargo tramp vessels, i.e. ships operating outside a scheduled itinerary, directed according to instant transport needs.*

14. Żegluga bliskiego zasięgu obejmuje przewozy w zasięgu bałtyckim i europejskim, natomiast **żegluga dalekiego zasięgu** obejmuje przewozy w zasięgu oceanicznym.

Do **przewozów w zasięgu europejskim** zaliczono przewozy wykonane statkami kursującymi na trasach obejmujących porty europejskie (z wyjątkiem portów leżących w zasięgu bałtyckim), azjatyckie porty Morza Śródziemnego i Morza Czarnego oraz porty Afryki Północnej do szerokości portu Casablanca włącznie.

Do **przewozów w zasięgu oceanicznym** zaliczono przewozy wykonane statkami kursującymi na trasach wykraczających poza zasięg bałtycki i europejski.

15. Żegluga przybrzeżna oznacza żeglugę w odległości nie większej niż 20 mil morskich od brzegu w rejonie Morza Bałtyckiego lub innego morza zamkniętego o podobnych warunkach żeglugowych.

16. Dane o **flocie rybackiej** zaprezentowano w podziale na trawlery dalekomorskie, kutry i łodzie rybackie.

Dane o trawlerach dalekomorskich dotyczą statków będących własnością polskich podmiotów, łącznie ze statkami przekazanymi w czarter, użytkowanymi i zarządzanymi przez obcych armatorów.

17. Informacje o biologicznej zabudowie brzegów morskich dotyczą danych z zakresu regulacji wałów wydmowych. Do formowania nowych wydm lub podwyższenia i uzupełnienia istniejących stosuje się **płotki wydmotwórcze** wykonane z prętów drewnianych, faszyny lub trzciny. W celu utrwalenia wydmy prowadzi się prace polegające na **wykładaniu chrustu** (pozyskanego z lasów w pasie technicznym, wykładanego u podnóża wydmy z plażą, chrustu iglastego i liściastego), **zatrawianiu** (sadzenie piaskownicy zwyczajnej, wydmuchrzycy nadmorskiej) i **zakrzewianiu** (wierzbą kaspijską, rokitnikiem, oliwnikiem srebrnolistnym).

18. Informacje o hydrotechnicznym umacnianiu brzegów morskich przedstawiają nowopowstałe umocnienia, bez rozbudowy, remontów i zabezpieczeń już istniejących.

Opaska brzegowa jest to budowa usytuowana równolegle do linii brzegowej, w postaci wałów, głazów lub bloków betonowych, murów oporowych, ścianek szczelnych, okładziny, pojemników z tworzyw sztucznych wypełnionych piaskiem, palisad umacnianych faszyną i kamieniami.

Rzędna korony jest to wysokość morskich budowli hydrotechnicznych mierzona od średniego poziomu morza.

Sztuczne zasilanie plaży – działalność mająca na celu uzupełnianie strat w materiale budującym brzeg morski. Polega na dostarczaniu refulatu (piasku z dna morskiego lub toru wejściowego do portu) na wybrane odcinki brzegu.

14. Short-sea shipping *refers to the transport at the Baltic Sea and European routes, whereas* ***deep-sea shipping*** *refers to the transport at ocean routes.*

European range transport *includes transport by ships sailing on routes which encompass European ports (excluding those situated in the Baltic region), Asian ports of the Mediterranean Sea and the Black Sea as well as ports of North Africa up to the port of Casablanca.*

Ocean range transport *includes transport by ships sailing on routes beyond the Baltic and European range.*

15. Coastal shipping *means shipping at a distance not exceeding 20 nautical miles from the shore in the Baltic Sea range or another closed sea with similar navigation conditions.*

16. *Data regarding* ***fishing fleet*** *are presented in division into deep-sea trawlers, cutters and fishing boats.*

Data regarding deep-sea trawlers concern ships being a property of Polish ship-owners, including ships in charter, used and managed by foreign ship-owners.

17. Information regarding biological coast management *presents data on dune dykes shaping.* ***Sand-drift fences*** *made of fascine, wood rods or reed are used to form new dunes or replenish the existing ones. Strengthening of the dunes involves* ***laying coniferous and deciduous brush*** *(taken from forests in technical zone at the junction between the dune and beach face),* ***sowing grass*** *(beach grass, seaside lyme-grass) and* ***planting shrubs*** *(Caspian willow, sea-buck--thorn, silver-leafed oleaster).*

18. Information regarding hydrotechnical coast strengthening *presents newly made structures without extensions, repairs or protecting the existing ones.*

Sea-wall *is a structure situated parallel to the shore line, in a shape of dikes, stone or concrete block walls, revetments, tight partitions, facings, plastic containers filled with sand, fascine and stone strengthened palisades.*

Coping ordinate *is the height of sea hydrotechnical constructions measured from the average sea level.*

Artificial beach nourishment *is an activity aiming at reducing losses in coast building material. It consists in extracting sand from the bottom of the sea or from the port entrance fairway and moving it to some parts of the shore.*

Transport
Transport

TABL. 1 (255). LINIE KOLEJOWE EKSPLOATOWANE [a]
Stan w dniu 31 XII
RAILWAY LINES OPERATED [a]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w km *in km*				
O G Ó Ł E M [b]	**1259**	**1241**	**1218**	**1192**	***T O T A L [b]***
Normalnotorowe	1259	1241	1218	1192	*Standard gauge*
w tym zelektryfikowane	451	456	464	464	*of which electrified*
jednotorowe	887	879	826	800	*single track*
dwu- i więcej torowe	372	362	392	392	*double and more tracks*
Na 100 km² powierzchni ogólnej	**6,9**	**6,8**	**6,7**	**6,5**	***Per 100 km² of total area***

a Dane dotyczą sieci PKP oraz innych podmiotów, będących zarządcami sieci kolejowej. b Nie wystąpiły linie kolejowe szerokotorowe.

a Data concern PKP network and other entities managing railway network. b Broad gauge lines have not existed.

TABL. 2 (256). DROGI PUBLICZNE O TWARDEJ NAWIERZCHNI
Stan w dniu 31 XII
HARD SURFACE PUBLIC ROADS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		SPECIFICATION
				ogółem *total*	w tym o nawierzchni ulepszonej *of which improved*	
	w km *in km*					
O G Ó Ł E M	**11499**	**12224**	**13382**	**13446**	**12250**	***T O T A L***
miejskie	2551	2700	2948	2853	2779	*urban*
zamiejskie	8948	9525 [a]	10434	10593	9471	*non-urban*
Krajowe	820	921	913	908	907	*National*
miejskie	188	185	180	175	174	*urban*
zamiejskie	632	736	733	733	733	*non-urban*
Wojewódzkie	1834	1796	1801	1824	1823	*Regional*
miejskie	283	273	271	287	287	*urban*
zamiejskie	1551	1524 [a]	1531	1537	1536	*non-urban*
Powiatowe	5616	5303	5290	5230	5027	*District*
miejskie	765	554	516	478	476	*urban*
zamiejskie	4851	4749	4775	4753	4551	*non-urban*
Gminne	3229	4204	5378	5484	4493	*Communal*
miejskie	1315	1688	1982	1913	1841	*urban*
zamiejskie	1914	2517 [a]	3397	3571	2651	*non-urban*

a Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.

Ź r ó d ł o: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.

a Data have been changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook.

S o u r c e: data of the General Directorate for National Roads and Motorways.

TABL. 3 (257). POJAZDY SAMOCHODOWE I CIĄGNIKI ZAREJESTROWANE [a]
Stan w dniu 31 XII
REGISTERED ROAD VEHICLES AND TRACTORS [a]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w tys. szt. *in thous. units*				
O G Ó Ł E M [b]	**951,4**	**1313,8**	**1586,6**	**1656,8**	***T O T A L [b]***
w tym:					*of which:*
Samochody osobowe	724,9	1011,1	1237,9	1295,0	*Passenger cars*
Autobusy	4,6	6,0	7,1	7,5	*Buses*
Samochody ciężarowe [c] i ciągniki siodłowe	140,5	180,5	204,0	210,0	*Lorries [c] and road tractors*
Ciągniki balastowe i rolnicze	40,0	56,0	60,5	61,7	*Ballast and agricultural tractors*
Motocykle	35,9	51,6	66,6	71,3	*Motorcycles*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 327. b Łącznie z trolejbusami. c Łącznie z samochodami ciężarowo-osobowymi.
Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Cyfryzacji.
a See general notes, item 1 on page 327. b Including trolleybuses. c Including vans.
S o u r c e: data of the Ministry of Digital Affairs.

TABL. 4 (258). LINIE REGULARNEJ KOMUNIKACJI AUTOBUSOWEJ [a]
Stan w dniu 31 XII
REGULAR BUS COMMUNICATION LINES [a]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Krajowe: liczba	1388	1186	773	731	*National: number*
długość w km	78030	63132	37681	33209	*length in km*
dalekobieżne: liczba	32	29	14	13	*long distance: number*
długość w km	14668	13331	7238	5981	*length in km*
regionalne: liczba	321	236	155	137	*regional: number*
długość w km	24955	17640	11728	9455	*length in km*
podmiejskie: liczba	961	895	583	577	*suburban: number*
długość w km	37521	31751	18495	17738	*length in km*
miejskie: liczba	74	26	21	4	*urban: number*
długość w km	886	410	220	35	*length in km*
Międzynarodowe: liczba	10	2	1	1	*International: number*
długość w km	12132	844	189	189	*length in km*

a Przedsiębiorstwa o liczbie pracujących powyżej 9 osób prowadzące regularną komunikację w ruchu krajowym i międzynarodowym; bez przedsiębiorstw komunikacji miejskiej.
a Enterprises employing more than 9 persons, providing regular national and international traffic; excluding urban transport services.

TABL. 5 (259). TRANSPORT SAMOCHODOWY ZAROBKOWY [a]

HIRE OR REWARD ROAD TRANSPORT [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Komunikacja krajowa:					***National communication:***
Przewozy ładunków w tys. t	2558	3575	10475	7277	*Transport of goods in thous. t*
Średnia odległość przewozu 1 t ładunku w km	102	208	152	157	*Average transport distance per 1 t in km*
Przewozy pasażerów w tys. osób	45187	42075	35730	26570	*Transport of passengers in thous.*
Średnia odległość przewozu 1 pasażera w km	31	32	23	28	*Average transport distance per passenger in km*
Komunikacja międzynarodowa:					***International communication:***
Przewozy ładunków w tys. t	1017	2666	6856	6204	*Transport of goods in thous. t*
Średnia odległość przewozu 1 t ładunku w km	1177	1239	1034	1139	*Average transport distance per 1 t in km*
Przewozy pasażerów w tys. osób	123	6	6	7	*Transport of passengers in thous.*
Średnia odległość przewozu 1 pasażera w km	1147	569	1735	1458	*Average transport distance per passenger in km*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 328.

a See general notes, item 5 on page 328.

TABL. 6 (260). KOMUNIKACJA MIEJSKA [a]

Stan w dniu 31 XII

URBAN TRANSPORT [a]

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Sieć komunikacyjna – linie w km	3175	3375	2902	3061	*Transport network – lines in km*
autobusowe	2943	3093	2560	2726	*bus*
tramwajowe	116	130	162	158	*tram*
trolejbusowe	116	152	180	176	*trolley bus*
Tabor:					*Fleet of:*
autobusy: w sztukach	643	679	661	695	*buses: in units*
liczba miejsc w tys.	70,8	70,4	74,1	76,7	*number of seats in thous.*
tramwaje: w sztukach	214	188	171	169	*trams: in units*
liczba miejsc w tys.	27,6	26,1	24,9	24,3	*number of seats in thous.*
trolejbusy: w sztukach	78	101	86	93	*trolley buses: in units*
liczba miejsc w tys.	8,6	10,0	8,5	9,0	*number of seats in thous.*
Przewozy pasażerów [b] komunikacją naziemną (w ciągu roku) w mln	300	303	292	292	*Transport of passengers [b] by ground transport (during the year) in mln*

a Dane dotyczą przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Dane szacunkowe.

a Data concern urban transport enterprises and companies employing more than 9 persons. b Estimated data.

TABL. 7 (261). WYPADKI DROGOWE [a] I ICH OFIARY

ROAD ACCIDENTS [a] AND THEIR CASUALTIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Wypadki	**3074**	**2674**	**2686**	**2725**	***Accidents***
Na 10 tys. pojazdów samochodowych i ciągników zarejestrowanych [b]	32,3	20,4	16,9	16,4	*Per 10 thous. registered motor vehicles and tractors [b]*
Ofiary wypadków	**4324**	**3626**	**3534**	**3501**	***Road casualties***
Śmiertelne	266	200	170	144	*Fatalities*
na 100 tys. ludności	12,1	8,8 [c]	7,4	6,2	*per 100 thous. population*
Ranni	4058	3426	3364	3357	*Injured*
na 100 tys. ludności	184,7	150,9	146,0	145,2	*per 100 thous. population*

a Zarejestrowane przez Policję. b Pojazdy według stanu w dniu 31 XII; od 2011 r. łącznie z pojazdami posiadającymi pozwolenia czasowe (na okres 30 dni) wydane w końcu danego roku. c Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.

Ź r ó d ł o: dane Komendy Głównej Policji.

a Registered by the Police. b Vehicles as of 31 XII; since 2011 including road vehicles having temporary permission (for the period of 30 days) issued at the end of the given year. c Data have been changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook.

S o u r c e: data of the National Police Headquarters.

TABL. 8 (262). WYPADKI DROGOWE [a] WEDŁUG SPRAWCÓW, WAŻNIEJSZYCH PRZYCZYN I RODZAJÓW POJAZDÓW

ROAD ACCIDENTS [a] BY CULPRITS, MAJOR CAUSES AND TYPES OF VEHICLES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	*SPECIFICATION*
Wypadki	**2686**	**2725**	***Accidents***
Z winy kierujących pojazdami	2144	2334	*Guilt of drivers*
w tym:			*of which:*
niedostosowanie prędkości do warunków ruchu	618	633	*inappropriate speed for road conditions*
nieprzestrzeganie pierwszeństwa przejazdu	530	564	*non-compliance with vehicle right of way*
nieprawidłowe wyprzedzanie	102	100	*incorrectly overtaking*
nieprawidłowe zachowanie wobec pieszego	210	333	*incorrectly behaviour towards the pedestrian*
niezachowanie bezpiecznej odległości między pojazdami	191	233	*not keeping a safe distance between vehicles*
Z winy pieszych	210	179	*Guilt of pedestrians*
w tym nieostrożne wejście na jezdnię	149	125	*of which carelessly entering to the roadway*
Pozostałe [b]	332	212	*Others [b]*
Pojazdy kierujących będących sprawcami	**2144**	**2334**	***Vehicles of drivers being accident culprits***
Samochody osobowe	1761	1809	*Passenger cars*
Motocykle	57	73	*Motorcycles*
Rowery	103	156	*Bicycles*
Motorowery	53	55	*Motor-bicycles*
Samochody ciężarowe	105	150	*Lorries*
Inne pojazdy [c]	65	91	*Other vehicles [c]*
Wypadki z udziałem nietrzeźwych użytkowników	**158**	**187**	***Accidents involving intoxicated road users***
spowodowane przez nietrzeźwych:			*caused by intoxicated:*
Kierujących	113	142	*Drivers*
samochodami osobowymi	82	92	*of passenger cars*
motocyklami	6	9	*of motorcycles*
rowerami	10	23	*of bicycles*
motorowery	7	10	*of motor-bicycles*
samochodami ciężarowymi	2	6	*of lorries*
innymi pojazdami	6	2	*of other vehicles*
Pieszych	45	45	*Pedestrians*

a Zarejestrowane przez Policję. b Dane obejmują winę pasażerów, współwinę uczestników ruchu oraz inne przyczyny. c Łącznie z pojazdami nieustalonymi.

Ź r ó d ł o: dane Komendy Głównej Policji.

a Registered by the Police. b Data include guilt of passengers, complicity of traffic participants and other reasons. c Including unidentified vehicles.

S o u r c e: data of the National Police Headquarters.

TABL. 9 (263). RUCH PASAŻERÓW [1] W PORCIE LOTNICZYM GDAŃSK

PASSENGER TRAFFIC [1] AT GDAŃSK AIRPORT

WYSZCZEGÓLNIENIE a – ogółem b – w tym samolotami polskimi		2005	2010	2015	2016	*SPECIFICATION* *a – total* *b – of which by Polish aircraft*
Pasażerowie przybyli [2] z portów w tys.:						*Passenger arrivals [2] from airports in thous.:*
krajowych	a	98613	120128	225978	271203	*domestic*
	b	97192	120128	126565	148001	
zagranicznych	a	234780	9818247	1619631	1727232	*foreign*
	b	46383	95350	1737	-	
Pasażerowie odprawieni [3] do portów w tys.:						*Passenger departures [3] to airports in thous.:*
krajowych	a	95913	118883	230961	273288	*domestic*
	b	94361	118883	132904	154246	
zagranicznych	a	238587	994090	1620259	1728929	*foreign*
	b	44873	59229	2139	-	

1 Dane nie obejmują dzieci w wieku do 2 lat. 2,3 Pasażerowie, dla których port gdański jest: 2 – portem zakończenia podróży rozpoczętej w porcie krajowym lub zagranicznym, 3 – portem rozpoczęcia podróży kończącej się w porcie krajowym lub zagranicznym.

Ź r ó d ł o: dane Portu Lotniczego Gdańsk im. Lecha Wałęsy sp. z o.o.

1 Data not include children below the age of 2. 2,3 Passengers for whom the Gdańsk airport is: 2 – the final destination of a journey begun at a domestic or foreign airport, 3 – the point of departure for a journey terminating at a domestic or foreign airport.

S o u r c e: data of Gdańsk Lech Walesa Airport.

TABL. 10 (264). PRZEŁADUNEK [1] ŁADUNKÓW W PORCIE LOTNICZYM GDAŃSK

FREIGHT LOADED AND UNLOADED [1] AT GDAŃSK AIRPORT

WYSZCZEGÓLNIENIE a – ogółem b – w tym samoloty polskie		2005	2010	2015	2016	*SPECIFICATION* *a – total* *b – of which Polish aircraft*
		w t *in t*				
Ładunki przybyłe z portów:						*Freight arrivals from airports:*
krajowych	a	472	682	356	173	*domestic*
	b	472	682	356	173	
zagranicznych	a	1736	1960	3058	2718	*foreign*
	b	993	31	3	-	
Ładunki odprawione do portów:						*Freight departures to airports:*
krajowych	a	353	725	233	200	*domestic*
	b	353	725	233	200	
zagranicznych	a	898	1120	1516	1773	*foreign*
	b	599	27	-	-	

1 W lotach komunikacyjnych.

Ź r ó d ł o: dane Portu Lotniczego Gdańsk im. Lecha Wałęsy sp. z o.o.

1 In transport flights.

S o u r c e: data of Gdańsk Lech Walesa Airport.

Telekomunikacja
Telecommunications

TABL. 11 (265). ABONENCI TELEFONICZNI I APARATY TELEFONICZNE [a]
Stan w dniu 31 XII
TELEPHONE SUBSCRIBERS AND TELEPHONE SETS [a]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
Telefoniczne łącza główne w tys.	697,6	506,6	319,9	301,5	*Telephone main lines in thous.*
w tym abonenci prywatni [b]	514,0	369,8	228,6	221,4	*of which private subscribers [b]*
miasta	587,5	431,3	276,7	260,3	*urban areas*
w tym abonenci prywatni [b]	418,7 [c]	310,6	193,8	183,1	*of which private subscribers [b]*
wieś	110,1	75,3	43,2	41,1	*rural areas*
w tym abonenci prywatni [b]	95,2	59,3 [c]	34,8	38,2	*of which private subscribers [b]*
w tym standardowe łącza główne (abonenci telefonii stacjonarnej)	612,4	438,5	275,1	259,6	*of which standard main lines (fixed line telephone subscribers)*
miasta	510,9 [c]	368,9	235,1	221,4	*urban areas*
wieś	101,4	69,6	40,0	38,2	*rural areas*
Aparaty telefoniczne publiczne samoinkasujące	5218	2542	305	216	*Public pay telephones*
miasta	4208	1742	224	159	*urban areas*
wieś	1010	800	81	57	*rural areas*

a Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. b Posiadający aparaty telefoniczne zainstalowane w mieszkaniach prywatnych. c Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.

a Data concern operators of public telecommunication network. b Possessing telephones installed in private dwellings. c Data have been changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook.

Gospodarka morska
Maritime economy

TABL. 12 (266). GOSPODARKA MORSKA WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO NA TLE KRAJU
MARITIME ECONOMY OF POMORSKIE VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF POLAND

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2010	2015	2016	2010	2015	2016
	w liczbach bezwzględnych *in absolute numbers*			Polska = 100 *Poland = 100*		
Podmioty gospodarki morskiej (stan w dniu 31 XII) *Entities of the maritime economy (as of 31 XII)*	5602	7594	9186	51,3	53,7	52,7
Pracujący w gospodarce morskiej (stan w dniu 31 XII) *Employed persons in maritime economy (as of 31 XII)*	39342	47191	50957	47,4	48,3	47,1
Międzynarodowy obrót morski w tys. t *International sea turnover in thous. t*	38325	46712	48579	65,4	68,2	68,6
Obrót ładunków tranzytowych w tys. t *Turnover of transit cargoes in thous. t*	12267	7306	8654	79,0	70,1	73,7
w tym załadunek *of which loading*	9409	2532	4521	85,7	68,2	79,7
Połowy ryb i innych organizmów morskich na łowiskach dalekomorskich w tys. t *Fishing and capture of other sea aquatic organisms on deep sea in thous. t*	60,7	52,3 [a]	60,0	35,5	28,4 [a]	30,2

a Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.

a Data have been changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook.

TABL. 13 (267). STATKI WCHODZĄCE I WYCHODZĄCE Z PORTÓW MORSKICH [a]

SHIPS ARRIVING AT AND DEPARTING FROM SEAPORTS [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Statki wchodzące *Ships arriving*				Statki wychodzące *Ships departing*			
		z ładunkiem *with cargo*		pod balastem *in ballast*		z ładunkiem *with cargo*		pod balastem *in ballast*	
		statki *ships*	pojemność netto (NT) w tys. *net tonnage (NT) in thous.*	statki *ships*	pojemność netto (NT) w tys. *net tonnage (NT) in thous.*	statki *ships*	pojemność netto (NT) w tys. *net tonnage (NT) in thous.*	statki *ships*	pojemność netto (NT) w tys. *net tonnage (NT) in thous.*
O G Ó Ł E M ..... ***T O T A L***	2010	7742	30884	2187	11298	8002	32548	1947	9309
	2015	6276	37908	2062	10076	6551	35352	1780	24310
	2016	**6895**	**40941**	**2189**	**10705**	**7286**	**39617**	**1749**	**11813**
w tym: *of which:*									
Gdańsk	2010	2040	12185	1259	7271	2470	14822	811	4398
	2015	1889	15392	1217	5512	2158	13055	946	7850
	2016	**2049**	**17572**	**1243**	**5848**	**2354**	**15963**	**909**	**7284**
Gdynia	2010	3299	18400	876	4021	3164	17430	1048	4901
	2015	2854	22290	824	4563	2875	22074	797	4800
	2016	**3043**	**23114**	**927**	**4856**	**3147**	**23401**	**804**	**4526**

a Statki w ruchu międzynarodowym i krajowym.

a Ships in international and domestic traffic.

TABL. 14 (268). STATKI WCHODZĄCE DO PORTÓW MORSKICH [a] WEDŁUG BANDER

SHIPS ARRIVING AT SEAPORTS [a] BY FLAGS

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2010		2015		2016		
	statki *ships*	pojemność netto (NT) w tys. *net tonnage (NT) in thous.*	statki *ships*	pojemność netto (NT) w tys. *net tonnage (NT) in thous.*	statki *ships*	pojemność netto (NT) *net tonnage (NT)*	
						w tys. *in thous.*	w % *in %*
O G Ó Ł E M ..... ***T O T A L***	**9929**	**42182**	**8338**	**47984**	**9084**	**51647**	**100,0**
w tym: *of which:*							
Gdańsk	**3299**	**19456**	**3106**	**20904**	**3292**	**23420**	**45,3**
Bandera polska ..... *Polish flag*	705	170	682	144	889	189	0,4
Bandera obca ..... *Foreign flag*	2594	19286	2424	20761	2403	23231	45,0
w tym [b]: *of which [b]:*							
Antiqua & Barbuda ..... *Antiqua & Barbuda*	345	1094	337	962	308	964	1,9
Bahamy ..... *Bahamas*	400	4405	245	1925	262	2826	5,5
Cypr ..... *Cyprus*	153	660	215	1266	149	872	1,7
Dania ..... *Denmark*	111	1943	119	4459	131	4237	8,2
Grecja ..... *Greece*	27	910	35	1348	31	1148	2,2
Holandia ..... *Netherlands*	199	775	192	441	175	360	0,7
Hongkong ..... *Hongkong*	20	338	28	452	26	681	1,3
Liberia ..... *Liberia*	112	1372	111	1593	131	2014	3,9
Malta ..... *Malta*	134	677	186	897	182	1229	2,4
Niemcy ..... *Germany*	132	533	104	574	68	844	1,6

a Statki w ruchu międzynarodowym i krajowym. b Ujęto statki obcych bander, których łączna pojemność netto (NT) w 2016 r. przekroczyła 300 tys.

a Ships in international and domestic traffic. b Only foreign flag ships of over 300 thous. net tonnage (NT) in 2016 were included.

TABL. 14 (268). STATKI WCHODZĄCE DO PORTÓW MORSKICH [a] WEDŁUG BANDER (dok.)

SHIPS ARRIVING AT SEAPORTS [a] BY FLAGS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2010		2015		2016		
	statki *ships*	pojemność netto (NT) w tys. *net tonnage (NT) in thous.*	statki *ships*	pojemność netto (NT) w tys. *net tonnage (NT) in thous.*	statki *ships*	pojemność netto (NT) *net tonnage (NT)*	
						w tys. *in thous.*	w % *in %*
Gdańsk (dok.) *(cont.)*:							
Norwegia ..... *Norway*	111	606	64	456	70	470	0,9
Panama ..... *Panama*	41	454	34	593	38	971	1,9
Portugalia ..... *Portugal*	23	42	17	83	75	316	0,6
Singapur ..... *Singapore*	27	538	42	1043	69	2370	4,6
Szwecja ..... *Sweden*	62	252	94	601	100	688	1,3
Wielka Brytania [b] ..... *United Kingdom [b]*	143	1117	60	543	70	356	0,7
Wyspy Marshalla ..... *Marshall Islands*	26	306	127	1933	92	1160	2,2
Gdynia	**4175**	**22421**	**3678**	**26853**	**3970**	**27970**	**54,2**
Bandera polska ..... *Polish flag*	903	214	650	144	794	174	0,3
Bandera obca ..... *Foreign flag*	3272	22206	3028	26708	3176	27796	53,8
w tym [c]: *of which [c]:*							
Antiqua & Barbuda ..... *Antiqua & Barbuda*	447	1359	333	1186	356	1160	2,2
Bahamy ..... *Bahamas*	424	3772	344	5219	336	5151	10,0
Bermudy ..... *Bermuda*	17	740	3	191	38	702	1,4
Cypr ..... *Cyprus*	241	787	216	666	190	607	1,2
Finlandia [d] ..... *Finland [d]*	261	2305	146	541	162	555	1,1
Gibraltar ..... *Gibraltar*	58	122	125	357	91	306	0,6
Grecja ..... *Greece*	10	254	4	103	13	370	0,7
Holandia ..... *Netherlands*	257	1008	282	1210	340	1417	2,7
Hongkong ..... *Hongkong*	15	150	31	469	42	354	0,7
Liberia ..... *Liberia*	74	740	236	2071	123	1632	3,2
Malta ..... *Malta*	105	903	123	849	155	1202	2,3
Niemcy ..... *Germany*	142	601	78	473	57	317	0,6
Norwegia ..... *Norway*	95	234	64	375	73	350	0,7
Panama ..... *Panama*	51	667	89	1744	66	1283	2,5
Singapur ..... *Singapore*	34	321	37	315	56	536	1,0
Szwecja ..... *Sweden*	536	6004	342	6868	372	7216	14,0
Wielka Brytania [b] ..... *United Kingdom [b]*	51	245	249	1667	317	2015	3,9
Włochy ..... *Italy*	20	513	25	1146	20	812	1,6
Wyspy Marshalla ..... *Marshall Islands*	14	215	43	562	62	902	1,7

a Statki w ruchu międzynarodowym i krajowym. b Łącznie z wyspą Man. c Ujęto statki obcych bander, których łączna pojemność netto (NT) w 2016 r. przekroczyła 300 tys. d Łącznie z wyspami Aland.

a Ships in international and domestic traffic. b Including Isle of Man. c Only foreign flag ships of over 300 thous. net tonnage (NT) in 2016 were included. d With Aland Islands.

TABL. 15 (269). OBROTY ŁADUNKOWE W PORTACH MORSKICH WEDŁUG GRUP ŁADUNKÓW [a]

CARGO TURNOVER IN SEAPORTS BY CARGO GROUPS [a]

GRUPY ŁADUNKÓW	2010	2015	2016		*CARGO GROUPS*
	w tys. t *in thous. t*			w % *in %*	
			O G Ó Ł E M *T O T A L*		
O G Ó Ł E M	**38782,4**	**47081,5**	**49340,7**	**100,0**	***G R A N D T O T A L***
Masowe ciekłe	16191,4	15834,2	15095,9	30,6	*Liquid bulk goods*
w tym ropa naftowa	11550,7	10927,4	9988,5	20,2	*of which crude oil*
Masowe suche	11986,3	14884,8	16182,7	32,8	*Dry bulk goods*
w tym węgiel i koks	4962,4	5565,3	6397,7	13,0	*of which coal and coke*
Kontenery duże	7363,8	13060,5	14342,3	29,1	*Containers*
Toczne samobieżne	1387,6	1750,0	1913,0	3,9	*Roll-on self-propelled cargo*
Toczne niesamobieżne	512,2	456,7	561,6	1,1	*Roll-on non self-propelled cargo*
Pozostałe ładunki drobnicowe	1341,2	1095,2	1245,3	2,5	*Other general cargo*
			W tym: *Of which:*		
			GDAŃSK		
RAZEM	**26421,2**	**31684,9**	**31575,5**	**100,0**	***TOTAL***
Masowe ciekłe	14778,4	14992,2	13121,6	41,6	*Liquid bulk goods*
w tym ropa naftowa	11421,2	10872,7	9482,3	30,0	*of which crude oil*
Masowe suche	6664,0	8546,4	9103,4	28,8	*Dry bulk goods*
w tym węgiel i koks	3355,4	4183,1	4958,2	15,7	*of which coal and coke*
Kontenery duże	3927,8	7508,2	8548,7	27,1	*Containers*
Toczne samobieżne	346,1	149,2	169,2	0,5	*Roll-on self-propelled cargo*
Toczne niesamobieżne	14,5	14,5	37,2	0,1	*Roll-on non self-propelled cargo*
Pozostałe ładunki drobnicowe	690,4	474,3	595,4	1,9	*Other general cargo*
			GDYNIA		
RAZEM	**12346,1**	**15390,9**	**17758,9**	**100,0**	***TOTAL***
Masowe ciekłe	1399,9	836,4	1968,4	11,1	*Liquid bulk goods*
w tym ropa naftowa	116,5	49,2	500,2	2,8	*of which crude oil*
Masowe suche	5322,2	6338,5	7079,3	39,9	*Dry bulk goods*
w tym węgiel i koks	1607,0	1382,2	1439,5	8,1	*of which coal and coke*
Kontenery duże	3435,9	5552,3	5793,6	32,6	*Containers*
Toczne samobieżne	1041,6	1600,8	1743,8	9,8	*Roll-on self-propelled cargo*
Toczne niesamobieżne	497,7	442,2	524,3	3,0	*Roll-on non self-propelled cargo*
Pozostałe ładunki drobnicowe	648,8	620,7	649,4	3,7	*Other general cargo*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 i 4 na str. 330.

a See general notes, item 3 and 4 on page 330.

TABL. 16 (270). MIĘDZYNARODOWY OBRÓT MORSKI WEDŁUG GRUP ŁADUNKÓW, RELACJI PRZEŁADUNKOWYCH I PORTÓW [a] W 2016 R.

INTERNATIONAL SEA TURNOVER BY CARGO GROUPS, HANDLING DIRECTIONS AND PORTS [a] IN 2016

GRUPY ŁADUNKÓW	Ogółem *Total*		Wyładunek *Unloading*	Załadunek *Loading*	*CARGO GROUPS*
	w tys. t *in thous. t*	w % *in %*	w tys. t *in thous. t*		
O G Ó Ł E M *T O T A L*					
O G Ó Ł E M	**48579,3**	**100,0**	**26913,3**	**21666,0**	***G R A N D T O T A L***
Masowe ciekłe	14579,1	30,0	9396,0	5183,1	*Liquid bulk goods*
w tym ropa naftowa	9769,8	20,1	8142,4	1627,5	*of which crude oil*
Masowe suche	15965,5	32,9	8348,1	7617,5	*Dry bulk goods*
w tym węgiel i koks	6397,7	13,2	3378,7	3019,0	*of which coal and coke*
Kontenery duże	14331,7	29,5	7176,1	7155,6	*Containers*
Toczne samobieżne	1913,0	3,9	1091,2	821,8	*Roll-on self-propelled cargo*
Toczne niesamobieżne	561,6	1,2	331,8	229,8	*Roll-on non self-propelled cargo*
Pozostałe ładunki drobnicowe	1228,4	2,5	570,1	658,2	*Other general cargo*
W tym: *Of which:*					
GDAŃSK					
RAZEM	**31199,9**	**100,0**	**18146,7**	**13053,2**	***TOTAL***
Masowe ciekłe	12793,6	41,0	8058,7	4734,9	*Liquid bulk goods*
w tym ropa naftowa	9269,6	29,7	7652,2	1617,5	*of which crude oil*
Masowe suche	9071,5	29,1	5361,3	3710,2	*Dry bulk goods*
w tym węgiel i koks	4958,2	15,9	3006,4	1951,9	*of which coal and coke*
Kontenery duże	8544,0	27,4	4417,6	4126,4	*Containers*
Toczne samobieżne	169,2	0,5	116,7	52,5	*Roll-on self-propelled cargo*
Toczne niesamobieżne	37,2	0,1	13,8	23,5	*Roll-on non self-propelled cargo*
Pozostałe ładunki drobnicowe	584,3	1,9	178,6	405,7	*Other general cargo*
GDYNIA					
RAZEM	**17379,0**	**100,0**	**8766,6**	**8612,4**	***TOTAL***
Masowe ciekłe	1785,5	10,3	1337,3	448,2	*Liquid bulk goods*
w tym ropa naftowa	500,2	2,9	490,2	10,0	*of which crude oil*
Masowe suche	6894,0	39,7	2986,7	3907,3	*Dry bulk goods*
w tym węgiel i koks	1439,5	8,3	372,4	1067,1	*of which coal and coke*
Kontenery duże	5787,7	33,3	2758,6	3029,2	*Containers*
Toczne samobieżne	1743,8	10,0	974,5	769,3	*Roll-on self-propelled cargo*
Toczne niesamobieżne	524,3	3,0	318,0	206,3	*Roll-on non self-propelled cargo*
Pozostałe ładunki drobnicowe	643,6	3,7	391,6	252,1	*Other general cargo*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 i 4 na str. 330.

a See general notes, item 3 and 4 on page 330.

TABL. 17 (271). OBRÓT ŁADUNKÓW TRANZYTOWYCH WEDŁUG GRUP ŁADUNKÓW I RELACJI PRZEŁADUNKOWYCH

TURNOVER OF TRANSIT CARGOES BY CARGO GROUPS AND HANDLING DIRECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Total*	W tym *Of which*		
			masowe ciekłe *liquid bulk goods*	kontenery duże *large containers*	pozostałe ładunki drobnicowe *other general cargo*
		w tys. t *in thous. t*			
OGÓŁEM *TOTAL*					
OGÓŁEM	2010	12267	9967	2198	76
GRAND TOTAL	2015	2848	2673	3	101
	2016	**2783**	**2451**	**10**	**30**
Gdańsk		2488	2349	-	21
Gdynia		294	101	10	9
WYŁADUNEK *UNLOADING*					
RAZEM	2010	2858	1730	1104	3
TOTAL	2015	2493	2375	3	50
	2016	**1197**	**990**	**8**	**22**
Gdańsk		1088	990	-	21
Gdynia		109	-	8	1
ZAŁADUNEK *LOADING*					
RAZEM	2010	9409	8237	1094	73
TOTAL	2015	355	298	0	52
	2016	**1585**	**1461**	**2**	**8**
Gdańsk		1401	1359	-	0
Gdynia		185	101	2	8

TABL. 18 (272). OBRÓT ŁADUNKÓW TRANZYTOWYCH [1] WEDŁUG WYBRANYCH KRAJÓW TRANZYTUJĄCYCH

TURNOVER OF TRANSIT CARGOES [1] BY SELECTED TRANSIT COUNTRIES

WYSZCZEGÓLNIENIE a – wyładunek b – załadunek		2010	2015	2016	*SPECIFICATION* *a – unloading* *b – loading*
		w t *in t*			
OGÓŁEM	**a**	**1755546**	**24993334**	**1197143**	***TOTAL***
	b	**8318698**	**355057**	**1585435**	
w tym:					*of which:*
Austria	a	-	24056	74577	*Austria*
	b	-	21663	61731	
Czechy	a	3697	65240	96397	*Czech Republic*
	b	47007	33152	108952	
Litwa	a	1167	398	7	*Lithuania*
	b	-	-	21	
Niemcy	a	1729698	2377333	1004836	*Germany*
	b	-	1322	3026	
Rosja	a	10265	316	313	*Russia*
	b	8237781	284040	1360750	
Słowacja	a	290	75	189	*Slovakia*
	b	7612	1392	196	
Ukraina	a	8005	4107	1569	*Ukraine*
	b	64	2559	-	
Węgry	a	-	161	255	*Hungary*
	b	-	3403	44548	

1 W tranzycie morsko-lądowym (wyładunek) i lądowo-morskim (załadunek).

1 In sea-land (unloading) and land-sea (loading) transit.

TABL. 19 (273). KONTENERY W MIĘDZYNARODOWYM OBROCIE MORSKIM

CONTAINERS IN INTERNATIONAL SEA TURNOVER

WIELKOŚĆ KONTENERÓW		Ogółem *Total*	Puste *In ballast*	Z ładunkiem *With cargo*	*SIZE OF CONTAINERS*
		w szt. *in units*			
		O G Ó Ł E M *T O T A L*			
Kontenery 20'	2010	217408	48787	168621	*Containers 20'*
	2015	377895	95524	282371	
	2016	**409423**	**105714**	**303709**	
Kontenery 40'	2010	361338	62501	298837	*Containers 40'*
	2015	587293	94540	492753	
	2016	**744205**	**84034**	**660171**	
Kontenery >20' i <40'	2010	711	209	502	*Containers >20' and <40'*
	2015	42818	13428	29390	
	2016	**121607**	**34650**	**86957**	
Kontenery >40'	2010	20319	8296	12023	*Containers >40'*
	2015	43894	18309	25585	
	2016	**59150**	**25658**	**33492**	
Nieznane kontenery duże	**2016**	**64**	**2**	**62**	*Unknown large containers*
		W tym wyładunek *Of which unloading*			
Kontenery 20'	2010	110106	3034	107072	*Containers 20'*
	2015	184983	18808	166175	
	2016	**196609**	**16131**	**180478**	
Kontenery 40'	2010	176049	28359	147690	*Containers 40'*
	2015	283905	39416	244489	
	2016	**358399**	**27612**	**330787**	
Kontenery >20' i <40'	2010	443	69	374	*Containers >20' and <40'*
	2015	21381	5031	16350	
	2016	**57633**	**9786**	**47847**	
Kontenery >40'	2010	10062	7689	2373	*Containers >40'*
	2015	22155	14359	7796	
	2016	**30007**	**21905**	**8102**	
		W tym GDAŃSK *Of which*			
Kontenery 20'	2010	94433	15564	78869	*Containers 20'*
	2015	217737	54488	163249	
	2016	**265635**	**70079**	**195556**	
Kontenery 40'	2010	203783	34269	169514	*Containers 40'*
	2015	369227	61139	308088	
	2016	**549427**	**54447**	**494980**	
Kontenery >20' i <40'	2010	226	62	164	*Containers >20' and <40'*
	2015	36008	7826	28182	
	2016	**110834**	**24045**	**86789**	
Kontenery >40'	2010	3355	1354	2001	*Containers >40'*
	2015	13665	5602	8063	
	2016	**11936**	**4816**	**7120**	
		W tym wyładunek *Of which unloading*			
Kontenery 20'	2010	43680	732	42948	*Containers 20'*
	2015	106366	15671	90695	
	2016	**127803**	**13677**	**114126**	
Kontenery 40'	2010	95134	17692	77442	*Containers 40'*
	2015	181608	25230	156378	
	2016	**274292**	**14737**	**259555**	
Kontenery >20' i <40'	2010	219	62	157	*Containers >20' and <40'*
	2015	17419	2039	15380	
	2016	**54552**	**6812**	**47740**	
Kontenery >40'	2010	1303	837	466	*Containers >40'*
	2015	6814	1815	4999	
	2016	**5756**	**1322**	**4434**	

TABL. 20 (274). WAHANIA SEZONOWE [a] OBROTÓW ŁADUNKOWYCH W PORTACH MORSKICH WEDŁUG MIESIĘCY W 2016 R.

SEASONAL FLUCTUATIONS [a] OF FREIGHT TURNOVER IN SEAPORTS BY MONTHS IN 2016

MIESIĄCE	Ogółem *Total*	W tym *Of which*		*MONTHS*
		Gdańsk	Gdynia	
	w % *in %*			
I	91,3	99,6	81,6	*I*
II	98,5	95,6	103,7	*II*
III	92,5	88,3	100,1	*III*
IV	102,7	107,5	94,0	*IV*
V	104,5	104,2	105,0	*V*
VI	91,2	86,8	98,9	*VI*
VII	101,5	100,1	104,1	*VII*
VIII	100,4	111,6	80,6	*VIII*
IX	109,0	104,3	117,3	*IX*
X	100,8	100,3	101,7	*X*
XI	96,7	91,9	105,3	*XI*
XII	109,1	109,9	107,8	*XII*

a Wielkość przeładunków w poszczególnych miesiącach w stosunku do miesięcznego średniego poziomu przeładunków w skali roku.

a Freight turnover in particular months in relation to average monthly level of yearly freight turnover.

TABL. 21 (275). MIĘDZYNARODOWY RUCH PASAŻERÓW W PORTACH MORSKICH

INTERNATIONAL PASSENGER TRAFFIC IN SEAPORTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
Przyjazdy do kraju [a]	**294537**	**354205**	**358064**	***Arrivals to Poland [a]***
w tym przez port:				*of which through the port of:*
Gdańsk	77868	52840	51657	*Gdańsk*
Gdynia	215260	301365	306407	*Gdynia*
Wyjazdy z kraju [b]	**297403**	**358021**	**358240**	***Departures from Poland [b]***
w tym przez port:				*of which through the port of:*
Gdańsk	79039	55136	51931	*Gdańsk*
Gdynia	216935	302885	306309	*Gdynia*

ab Pasażerowie, którzy na statkach pasażerskich, towarowych i promach: a – przyjechali z portów zagranicznych do portów polskich jako portów docelowych, b – wyjechali z portów polskich do portów zagranicznych.

ab In regard to passengers of passengers ships, cargo ships and ferries who: a – arrived from foreign ports to Polish ports, as ports of destination, b – departed from Polish ports to foreign ports.

TABL. 22 (276). MORSKA FLOTA TRANSPORTOWA WEDŁUG WIEKU STATKÓW
Stan w dniu 31 XII
MARITIME TRANSPORT FLEET BY AGE OF SHIPS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2010	2015	2016				
	ogółem *total*			statki w wieku *age of ships*			
				15 lat i mniej *and less*	16-20	21-25	26 lat i więcej *and more*
Statki ..... *Ships*	15	25	25	9	1	5	10
w tym statki do przewozu ładunków stałych ..... *of which dry cargo ships*	15	21	21	9	1	5	6
Nośność (DWT) w tys. t ..... *Deadweight (DWT) in thous. t*	284,7	318,5	336,8	260,6	22,3	21,2	32,7
Przeciętna nośność (DWT) w tys. t *Average deadweight (DWT) in thous. t*	19,0	12,7	13,5	29,0	22,3	4,2	3,3

TABL. 23 (277). MORSKA FLOTA TRANSPORTOWA WEDŁUG WIELKOŚCI STATKÓW
Stan w dniu 31 XII
MARITIME TRANSPORT FLEET BY DEADWEIGHT TONNAGE OF SHIPS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem *Total*	Grupy nośności (DWT) w tys. t *Groups of deadweight (DWT) in thous. t*				*SPECIFICATION*
			poniżej 10 *below*	10-17	18-24	25 i więcej *and more*	
		STATKI *SHIPS*					
O G Ó Ł E M	2010	15	4	2	5	4	***T O T A L***
	2015	25	16	-	3	6	
	2016	**15**	**16**	**-**	**1**	**8**	
W tym statki pływające pod banderą obcą	2010	15	4	2	5	4	***Of which ships under foreign flag***
	2015	14	5	-	3	6	
	2016	**13**	**4**	**-**	**1**	**8**	
w tym:							*of which:*
Cypr		6	-	-	-	6	*Cyprus*
Malta		6	3	-	1	2	*Malta*
		NOŚNOŚĆ (DWT) w tysiącach ton *DEADWEIGHT (DWT) in thousand tonnes*					
O G Ó Ł E M	2010	284,7	32,0	28,3	102,8	121,6	***T O T A L***
	2015	318,5	58,3	-	66,5	193,7	
	2016	**336,8**	**57,5**	**-**	**22,3**	**257,0**	
W tym statki pływające pod banderą obcą	2010	284,7	32,0	28,3	102,8	121,6	***Of which ships under foreign flag***
	2015	292,7	32,5	-	66,5	193,7	
	2016	**306,8**	**27,5**	**-**	**22,3**	**257,0**	
w tym:							*of which:*
Cypr		184,8	-	-	-	184,8	*Cyprus*
Malta		118,4	23,9	-	22,3	72,2	*Malta*

TABL. 24 (278). PRZEWOZY ŁADUNKÓW MORSKĄ FLOTĄ TRANSPORTOWĄ WEDŁUG RODZAJÓW ŻEGLUGI I ZASIĘGÓW PŁYWANIA

TRANSPORT OF CARGOES BY MARITIME TRANSPORT FLEET BY KIND OF SHIPPING AND RANGE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
PRZEWOZY w tysiącach ton				
TRANSPORT in thousand tonnes				
O G Ó Ł E M	**584**	**1010**	**817**	***T O T A L***
Żegluga regularna	510	598	407	*Liner trade*
zasięg oceaniczny	510	598	407	*Ocean range*
Żegluga nieregularna	74	412	410	*Tramping*
w tym zasięg:				*of which range:*
oceaniczny	74	44	5	*Ocean*
europejski	-	351	368	*Europe*
PRACA PRZEWOZOWA w milionach tonokilometrów				
VOLUME OF TRANSPORT in million of tonne-kilometers				
O G Ó Ł E M	**10631**	**11395**	**6952**	***T O T A L***
Żegluga regularna	10236	9968	6410	*Liner trade*
zasięg oceaniczny	10236	9968	6410	*Ocean range*
Żegluga nieregularna	395	1427	542	*Tramping*
w tym zasięg:				*of which range:*
oceaniczny	395	622	10	*Ocean*
europejski	-	796	521	*Europe*
ŚREDNIA ODLEGŁOŚĆ PRZEWOZU JEDNEJ TONY ŁADUNKU w kilometrach				
AVERAGE TRANSPORT DISTANCE PER TONNE OF CARGO in kilometers				
O G Ó Ł E M	**18204**	**11282**	**8509**	***T O T A L***
Żegluga regularna	20071	16669	15749	*Liner trade*
zasięg oceaniczny	20071	16669	15749	*Ocean range*
Żegluga nieregularna	5338	3464	1322	*Tramping*
w tym zasięg:				*of which range:*
oceaniczny	5338	14136	2000	*Ocean*
europejski	-	2268	1416	*Europe*

TABL. 25 (279). PRZEWOZY ŁADUNKÓW MORSKĄ FLOTĄ TRANSPORTOWĄ WEDŁUG RELACJI PRZEWOZÓW

TRANSPORT OF CARGOES BY MARITIME TRANSPORT FLEET BY CARGO RELATIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
	w tys. t *in thous. t*			
O G Ó Ł E M	**584**	**1010**	**817**	***T O T A L***
w tym:				*of which:*
W relacji z portami polskimi	-	5	16	*In relation to Polish ports*
przywóz	-	2	7	*import*
wywóz	-	3	9	*export*
Pomiędzy portami zagranicznymi	584	988	774	*Between foreign ports*

TABL. 26 (280). PRZEWOZY ŁADUNKÓW MORSKĄ FLOTĄ TRANSPORTOWĄ WEDŁUG GRUP TOWAROWYCH
TRANSPORT OF CARGOES BY MARITIME TRANSPORT FLEET BY CARGO GROUPS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016		*SPECIFICATION*
	w tys. t *in thous. t*			w % *in %*	
O G Ó Ł E M	**584**	**1010**	**817**	**100,0**	***T O T A L***
w tym:					*of which:*
Masowe suche	74	183	256	31,4	*Dry bulk goods*
w tym:					*of which:*
węgiel i koks	18	45	5	0,6	*coal and coke*
inne masowe suche niezjednostkowane	-	138	252	30,8	*other no cargo dry bulk goods*
Drobnica	510	817	533	65,3	*General cargo*
w tym pozostałe ładunki drobnicowe	510	809	533	65,3	*of which other general cargo*

TABL. 27 (281). PRZEWOZY PASAŻERÓW MORSKĄ FLOTĄ TRANSPORTOWĄ W KOMUNIKACJI MIĘDZYNARODOWEJ
TRANSPORT OF PASSENGERS BY MARITIME TRANSPORT FLEET IN INTERNATIONAL TRANSPORT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
LICZBA PASAŻERÓW *NUMBER OF PASSENGERS*				
O G Ó Ł E M	**132822**	**100728**	**96629**	***T O T A L***
w tym promami Polskiej Żeglugi Bałtyckiej na liniach:				*of which ferries of Polish Baltic Shipping Co. on lines:*
Gdańsk-Nynäshamn	67270	50848 [a]	47788	*Gdańsk-Nynäshamn*
Nynäshamn-Gdańsk	65552	48060	46670	*Nynäshamn-Gdańsk*
PRACA PRZEWOZOWA w tysiącach pasażeromil *TRANSPORT WORK in thousand passenger-miles*				
O G Ó Ł E M	**37588**	**28151 [a]**	**26923**	***T O T A L***
w tym promami Polskiej Żeglugi Bałtyckiej na liniach:				*of which ferries of Polish Baltic Shipping Co. on lines:*
Gdańsk-Nynäshamn	19037	14390	13524	*Gdańsk-Nynäshamn*
Nynäshamn-Gdańsk	18551	13601	13208	*Nynäshamn-Gdańsk*

a Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.

Ź r ó d ł o: dane Polskiej Żeglugi Bałtyckiej S.A. Polferries.

a Data have been changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook.

S o u r c e: data of Polish Baltic Shipping Co. Polferries.

TABL. 28 (282). ZAMÓWIENIA I PRODUKCJA STATKÓW

ORDERS AND PRODUCTION OF SEA VESSELS

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2010		2015		2016	
	w liczbach bezwzględnych *in absolute numbers*	Polska = 100 *Poland = 100*	w liczbach bezwzględnych *in absolute numbers*	Polska = 100 *Poland = 100*	w liczbach bezwzględnych *in absolute numbers*	Polska = 100 *Poland = 100*
Zamówienia na statki (stan w dniu 31 XII):						
Orders of sea vessels (as of 31 XII):						
w szt. ..... *in units*	20	95,2	19	100,0	20	95,2
pojemność brutto (GT) w tys. ... *gross tonnage (GT) in thous.*	48	57,1	83	100,0	81	99,4
CGT w tys. ..... *CGT in thous.*	94	79,8	129	100,0	138	98,6
Produkcja statków [a]:						
Production of sea vessels [a]:						
w szt. ..... *in units*	22	91,7	3 [b]	42,9	7	58,3
pojemność brutto (GT) w tys. ... *gross tonnage (GT) in thous.*	38	97,9	12 [b]	61,0 [b]	31	80,1

a Statki o GT 100 i więcej. b Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.

Ź r ó d ł o: dane Centrum Techniki Okrętowej w Gdańsku i Związku Pracodawców Forum Okrętowe w Gdańsku.

a Vessels of GT 100 and more. b Data have been changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook.

S o u r c e: data of the Naval Technology Centre in Gdańsk and Association ot Polish Maritime Industries in Gdańsk.

TABL. 29 (283). MORSKA FLOTA PRZYBRZEŻNA WEDŁUG WIEKU STATKÓW

Stan w dniu 31 XII

MARITIME COASTAL FLEET BY AGE OF SHIPS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem *Total*	Statki w wieku *Ships aged*			*SPECIFICATION*
			16-25 lat	26-40	41 lat i więcej *and more*	
Statki	2010	15	2	3	10	*Ships*
	2015	16	-	6	10	
	2016	**31**	**3**	**6**	**22**	
Pojemność brutto (GT)	2010	4720	820	1352	2548	*Gross tonnage (GT)*
	2015	4355	-	3123	1232	
	2016	**9669**	**293**	**3063**	**6313**	

TABL. 30 (284). PRZEWOZY PASAŻERÓW ŻEGLUGĄ PRZYBRZEŻNĄ

TRANSPORT OF PASSENGERS BY COASTAL SHIPPING

WYSZCZEGÓLNIENIE		Liczba pasażerów *Number of passengers*	Praca przewozowa w pasażero-kilometrach *Volume of transport in passenger--kilometres*	Średnia odległość przewozu 1 pasażera w kilometrach *Average transport distance of passenger in kilometres*	*SPECIFICATION*
		w tys. *in thous.*			
O G Ó Ł E M	2010	242,9	9028,8	37,18	***T O T A L***
	2015	242,9	5222,7	21,50	
	2016	**480,8**	**7035,0**	**14,63**	
W tym pomiędzy portami	2010	238,6	8179,3	34,28	*Of whitch between Polish ports*
polskimi	2015	242,9	5222,7	21,50	
	2016	**278,2**	**5602,3**	**20,14**	

TABL. 31 (285). MORSKA FLOTA RYBACKA

Stan w dniu 31 XII

SEA FISHING FLEET

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
Trawlery dalekomorskie	4	3	4	*Deep-sea trawlers*
Kutry	108	102	94	*Cutters*
Łodzie rybackie [a]	305	351	343	*Fishing boats [a]*
w tym motorowe	284	309	303	*of which motor boats*

a Bez nielicencjonowanych łodzi pomocniczych.

Ź r ó d ł o: dane Morskiego Instytutu Rybackiego w Gdyni.

a Excluding unlicensed auxiliary boats.

S o u r c e: data of the Sea Fisheries Institute in Gdynia.

TABL. 32 (286). KUTRY WEDŁUG PORTÓW MACIERZYSTYCH

Stan w dniu 31 XII

CUTTERS BY HOME PORTS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION* a – kutry *cutters* b – moc w kW *power in kW*		2010	2015	2016
O G Ó Ł E M	**a**	**108**	**102**	**94**
T O T A L	**b**	**28437**	**26684**	**25368**
Gdańsk	a	4	2	2
	b	1116	608	608
Gdańsk – Górki Wschodnie	a	1	1	1
	b	281	305	305
Gdańsk – Górki Zachodnie	a	4	4	4
	b	1052	1052	1052
Hel	a	10	8	9
	b	3844	3005	3425
Jastarnia	a	14	14	12
	b	2990	2990	2748
Łeba	a	10	10	9
	b	1871	1870	1577
Ustka	a	26	25	20
	b	5514	5187	4406
Władysławowo	a	39	38	37
	b	11769	11666	11246

Ź r ó d ł o: dane Morskiego Instytutu Rybackiego w Gdyni.

S o u r c e: data of the Sea Fisheries Institute in Gdynia.

TABL. 33 (287). ŁODZIE RYBACKIE [a] WEDŁUG BAZ RYBACKICH

Stan w dniu 31 XII

FISHING BOATS [a] BY FISHING BASES

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem *Total*	Wiosłowe *Rowing boats*	Motorowe *Motor boats*		*SPECIFICATION*
		w szt. *in units*			moc w kW *power in kW*	
O G Ó Ł E M	2010	305	21	284	13023	***T O T A L***
	2015	351	42	309	13278	
	2016	**343**	**40**	**303**	**12551**	
Chałupy		10	6	4	82	*Chałupy*
Chłapowo		4	2	2	9	*Chłapowo*
Dębki		5	-	5	67	*Dębki*
Górki Wschodnie		2	1	1	12	*Górki Wschodnie*
Hel		12	4	8	376	*Hel*
Jantar		6	-	6	186	*Jantar*
Jastarnia		33	5	28	678	*Jastarnia*
Jelitkowo		1	-	1	21	*Jelitkowo*
Kąty Rybackie		13	-	13	543	*Kąty Rybackie*
Kąty Rybackie – plaża [b]		9	-	9	226	*Kąty Rybackie – beach [b]*
Krynica Morska		7	-	7	262	*Krynica Morska*
Krynica Morska – plaża [b]		10	1	9	341	*Krynica Morska – beach [b]*
Kuźnica		40	13	27	706	*Kuźnica*
Łeba		21	-	21	934	*Łeba*
Mechelinki		8	-	8	274	*Mechelinki*
Mikoszewo		2	-	2	13	*Mikoszewo*
Obłuże		6	-	6	146	*Obłuże*
Oksywie		5	-	5	138	*Oksywie*
Orłowo		4	-	4	63	*Orłowo*
Piaski		13	-	13	866	*Piaski*
Piaski – plaża [b]		13	-	13	420	*Piaski – beach [b]*
Puck		7	3	4	54	*Puck*
Rewa		4	1	3	98	*Rewa*
Rowy		6	-	6	221	*Rowy*
Sopot		6	-	6	149	*Sopot*
Stegna		3	-	3	35	*Stegna*
Swarzewo		12	4	8	156	*Swarzewo*
Sztutowo – plaża [b]		1	-	1	44	*Sztutowo – beach [b]*
Świbno		9	-	9	475	*Świbno*
Ustka		44	-	44	3173	*Ustka*
Władysławowo		27	-	27	1786	*Władysławowo*

a Bez nielicencjonowanych łodzi pomocniczych. b „Plaża" oznacza bazę rybacką znajdującą się od strony Zatoki Gdańskiej (dotyczy miejscowości położonych na Mierzei Wiślanej).

Ź r ó d ł o: dane Morskiego Instytutu Rybackiego w Gdyni.

a Excluding unlicensed auxiliary boats. b "Beach" stands for fishing base located inside Gdańsk Bay (refers to places situated on Vistula Spit).

S o u r c e: data of the Sea Fisheries Institute in Gdynia.

TABL. 34 (288). POŁOWY RYB I INNYCH ORGANIZMÓW MORSKICH WEDŁUG OBSZARÓW MORSKICH I SEKTORÓW WŁASNOŚCI

FISHING AND CATCHING OTHER SEA WATER CREATURES BY SEA REGIONS AND OWNERSHIP SECTORS

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem *Grand total*	Bałtyk i zalewy *The Baltic Sea and bays*	Atlantyk [a] *Atlantic* [a]		Pacyfik południowo-wschodni *Pacific, Southeast*	*SPECIFICATION*
				razem *total*	w tym antarktyczny *of which Antarctic*		
		w tys. t *in thous. t*					
O G Ó Ł E M	2010	126,0	65,4	26,8	6,9	33,8	***T O T A L***
	2015	134,3	82,0	52,3	-	-	
	2016	**143,4**	**83,5**	**57,1**	**-**	**2,9**	
Sektor publiczny	2010	16,1	9,2	6,9	6,9	0,1	*Public sector*
	2015	6,9	6,9	-	-	-	
	2016	**5,8**	**5,8**	**-**	**-**	**-**	
Sektor prywatny	2010	109,9	56,2	19,9	-	33,8	*Private sector*
	2015	127,4	75,1	52,3	-	-	
	2016	**137,7**	**77,7**	**57,1**	**-**	**2,9**	

a Łącznie z połowami kutrowymi.

Ź r ó d ł o: dane Morskiego Instytutu Rybackiego w Gdyni.

a Including cutter fishing.

S o u r c e: data of the Sea Fisheries Institute in Gdynia.

TABL. 35 (289). POŁOWY RYB I INNYCH ORGANIZMÓW MORSKICH WEDŁUG WYBRANYCH GATUNKÓW

FISHING AND CATCHING OTHER SEA WATER CREATURES BY SELECTED SPECIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
	w t *in t*			
O G Ó Ł E M	**126036**	**134269**	**143436**	***T O T A L***
w tym:				*of which:*
Dorsze	10530	12560	10998	*Cods*
Śledzie	10940	21676	27206	*Herrings*
Szproty	42346	49349	45301	*Sprats*

Ź r ó d ł o: dane Morskiego Instytutu Rybackiego w Gdyni.

S o u r c e: data of the Sea Fisheries Institute in Gdynia.

TABL. 36 (290). BIOLOGICZNA ZABUDOWA BRZEGÓW MORSKICH

BIOLOGICAL MANAGEMENT OF COASTS

LATA *YEARS*	Budowa i utrwalanie wydm *Building and preservation of dunes*			
	płotki wydmotwórcze w m *fence sand-drift in m*	wykładanie chrustu *brush covering*	zatrawienie *grass sawing*	zakrzewienie w tys. szt. *shrubs planting in thous. units*
		w ha *in ha*		
2010	58884	22,3	9,1	24,0
2015 [a]	60602	23,2	12,6	4081,2
2016	**54700**	**505,4**	**10,8**	**3200,6**

a Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.

Ź r ó d ł o: dane urzędów morskich w Gdyni i Słupsku.

a Data have been changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook.

S o u r c e: data of the Maritime Offices in Gdynia and Słupsk.

TABL. 37 (291). HYDROTECHNICZNE UMOCNIENIA BRZEGÓW MORSKICH [a]

HYDROTECHNICAL STABILIZATION OF COASTS [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Opaska brzegowa *Sea-wall*		Sztuczne zasilanie plaży *Artificial beach nourishment*	
		długość *length*	rzędne korony *coping ordinate*	długość *length*	objętość odłożonego refulatu w dam^3 *volume of extracted silt in* dam^3
		w m *in m*			
Gdańsk	2010	-	-	680 [b]	70
Gdynia	2015	1600	3	-	-
Jastarnia	2010	-	-	2400	221
	2015	-	-	850	105
	2016	**-**	**-**	**600**	**72**
Jastrzębia Góra	2010	48	3,2	-	-
Kuźnica	2010	-	-	600	41
	2015	-	-	860	66
Łeba	2010	-	-	110	57
	2015	-	-	3120	22
	2016	**-**	**-**	**500**	**40**
Rowy	2015	-	-	1450	180
Ustka	2010	-	-	900	58
	2015	-	-	1500	193
	2016	**-**	**-**	**80**	**10**
Władysławowo	2010	-	-	1200	143
	2015	-	-	1300 [b]	141 [b]
	2016	**-**	**-**	**1300**	**88**

a Ukończone w danym roku. b Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.

Ź r ó d ł o: dane urzędów morskich w Gdyni i Słupsku.

a Completed in a given year. b Data have been changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook.

S o u r c e: data of the Maritime Offices in Gdynia and Słupsk.

DZIAŁ XVIII
HANDEL I GASTRONOMIA

Uwagi ogólne

1. Informacje w dziale dotyczą wszystkich jednostek gospodarki narodowej prowadzących działalność handlową lub gastronomiczną.

Przez **przedsiębiorstwa handlowe** rozumie się podmioty gospodarcze, których przeważającym rodzajem działalności jest sprzedaż towarów, zaliczana według PKD 2007 do sekcji „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle".

2. Dane o **sprzedaży detalicznej** obejmują:

1) sprzedaż towarów konsumpcyjnych i niekonsumpcyjnych w ilościach wskazujących na zakup dla potrzeb indywidualnych nabywców w:
   - punktach sprzedaży detalicznej, tj. w sklepach (łącznie z aptekami ogólnodostępnymi), składach, składnicach, stacjach paliw, punktach sprzedaży drobnodetalicznej (straganach i ruchomych punktach sprzedaży, punktach aptecznych),
   - hurtowniach oraz u producentów;
2) sprzedaż towarów handlowych (konsumpcyjnych) oraz produkcji gastronomicznej w placówkach gastronomicznych.

W wartości sprzedaży detalicznej nie uwzględniono sprzedaży targowiskowej dokonanej przez sprzedawców uiszczających jedynie opłatę placową (np. sprzedaży produktów rolnych dokonanej przez producentów rolników, sprzedaży na giełdach samochodowych).

Dane dotyczące sprzedaży detalicznej w zakresie sprzedaży towarów konsumpcyjnych prezentuje się w dostosowaniu do Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP), wydzielając sprzedaż w placówkach gastronomicznych. W odróżnieniu od grupowań występujących w klasyfikacji COICOP wyodrębnia się „towary nieżywnościowe".

3. Podziału towarów na **konsumpcyjne i niekonsumpcyjne** dokonano umownie, zaliczając do niekonsumpcyjnych te towary, których zużycie odbywa się głównie w sferze produkcji. Do towarów niekonsumpcyjnych zaliczono w szczególności towary przeznaczone do produkcji rolniczej (np. maszyny dla rolnictwa, nasiona, pasze, środki ochrony roślin, nawozy mineralne lub chemiczne), materiały budowlane itp.

Podziału towarów konsumpcyjnych na żywność, napoje bezalkoholowe, napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe oraz towary nieżywnościowe dokonano szacunkowo.

CHAPTER XVIII
TRADE AND CATERING

General notes

1. *Information in this chapter concerns all entities of the national economy conducting trade or catering activity.*

Trade enterprises *are understood as economic entities, the principal activity of which is the sale of commodities, classified in accordance with NACE Rev. 2 in the section "Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles".*

2. *Data concerning* ***retail sales*** *include:*

1) sales of consumer and non-consumer goods in quantities indicating purchases for the individual needs of the consumers in:
   - *retail sales outlets, i.e. in: shops (including generally available pharmacies), warehouses, repositories, petrol stations and small retail sales outlets (stalls and portable sales outlets, pharmaceutical outlets),*
   - *wholesale stores as well as at producers;*
2) *sales of trade commodities (consumer goods) as well as catering production in catering establishments.*

The marketplace sales made by salesmen only paying a stall fee (e.g., sales of agricultural products conducted by farmer producers, sales at automobile markets) are not included in the value of retail sales.

Data concerning retail sales within the scope of consumer goods sales are presented according to the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP), separating sales in catering establishments. As opposed to groupings in the COICOP classification "non-foodstuff goods" are presented separately.

3. *The division of commodities into* ***consumer and non-consumer*** *goods was made on the following basis, non-consumer goods include those goods, the consumption of which occurs primarily in the sphere of production. In particular, goods designated for agricultural production (e.g., machinery for agriculture, seeds, animal feeds, plant protection products, mineral or chemical fertilizers), building materials, etc., were included in non-consumer goods.*

The division of consumer goods into food and non-alcoholic beverages, alcoholic beverages, tobacco as well as non-foodstuff goods was made by estimation.

4. Dane o **sprzedaży hurtowej towarów** obejmują sprzedaż z magazynów handlowych własnych bądź użytkowanych, w których składowane towary stanowią własność przedsiębiorstwa handlowego. Do wartości sprzedaży hurtowej zalicza się również wartość sprzedaży zrealizowanej na zasadzie bezpośredniej płatności lub kontraktu (agenci, aukcjonerzy), jak również wartość sprzedaży zrealizowanej przez tranzyt rozliczany, polegający na przekazywaniu towarów bezpośrednio od dostawcy do odbiorcy z pominięciem magazynów, które tę dostawę realizują.

5. Podziału **sklepów według form organizacyjnych** dokonano na podstawie wielkości powierzchni sprzedażowej sklepów i rodzaju sprzedawanych w nich towarów.

Domy towarowe i handlowe są to sklepy wielodziałowe, prowadzące sprzedaż szerokiego i uniwersalnego asortymentu, głównie towarów nieżywnościowych, o powierzchni sal sprzedażowych: domy towarowe – 2000 m^2 i więcej, domy handlowe – od 600 m^2 do 1999 m^2.

Supermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 400 m^2 do 2499 m^2 prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych oraz artykuły nieżywnościowe częstego zakupu.

Hipermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 2500 m^2 prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych i nieżywnościowych częstego zakupu, zwykle z parkingiem samochodowym.

Sklepy powszechne są to sklepy o powierzchni sal sprzedażowych od 120 m^2 do 399 m^2, prowadzące sprzedaż głównie towarów żywnościowych codziennego użytku oraz dodatkowo często nabywanych towarów nieżywnościowych.

Sklepy wyspecjalizowane są to sklepy prowadzące sprzedaż szerokiego asortymentu artykułów do kompleksowego zaspokojenia określonych potrzeb (np. ubioru, wyposażenia mieszkań, sklepy motoryzacyjne, meblowe, sportowe itp.)

Do pozostałych sklepów zaliczono sklepy o powierzchni sal sprzedażowych do 119 m^2, prowadzące sprzedaż głównie towarów żywnościowych codziennego użytku oraz często nabywanych towarów nieżywnościowych.

Podziału sklepów/stacji paliw dokonano na podstawie faktycznej lokalizacji sklepu.

6. Sklepy podaje się łącznie z aptekami ogólnodostępnymi.

4. *Data regarding the* ***wholesale of commodities*** *include sales from warehouses, in which the commodities stored account for the property of a trade enterprise. The value of wholesale also includes the value of sales realized on the basis of a direct payment or contract (agents, auctioneers), as well as the value of sales realized by settled transit consisting in the transfer of commodities directly from the supplier to the client, by-passing the warehouses which realize the delivery.*

5. *The division of* ***stores by organizational form*** *was made on the basis of the area of the sales floor and the types of goods sold.*

Department stores and trade stores *are stores divided into separate departments, each selling a broad and universal assortment, particularly non-foodstuff goods, with a sales area of 2000 m^2 and more for department stores and from 600 m^2 to 1999 m^2 for trade stores.*

Supermarkets *are stores with a sales area from 400 m^2 to 2499 m^2, selling goods in a self-service system and offering a wide assortment of foodstuff goods and frequently bought non-foodstuff goods.*

Hypermarkets *are stores with a sales area 2500 m^2 and more, selling goods in a self-service system and offering a wide assortment of foodstuff goods and frequently bought non-foodstuff goods, usually with a parking place.*

Grocery stores *are stores with a sales area between 120 and 399 m^2, primarily selling foodstuff goods for daily consumption and additionally often purchased non-foodstuff goods.*

Specialized stores *are stores selling a wide assortment of articles to fully meet specific needs, (e.g., clothing, home furnishings, car parts, furniture, sport goods, etc.).*

Other stores are stores in which the sales area covers no more than 119 m^2 which conduct sales activity within the scope of common food-stuffs and often purchased non-foodstuff goods.

The division of shops/petrol station was made on the basis of the actual location of a shop.

6. *Shops include generally available pharmacies.*

7. Do **placówek gastronomicznych** zaliczono zakłady i punkty gastronomiczne stałe i sezonowe, których przedmiotem działalności jest przygotowanie oraz sprzedaż posiłków i napojów do spożycia na miejscu i na wynos. Sezonowe placówki gastronomiczne uruchamiane są okresowo i działają nie dłużej niż 6 miesięcy w roku kalendarzowym.

Do placówek gastronomicznych nie zalicza się ruchomych punktów sprzedaży detalicznej i automatów sprzedażowych.

8. Dane o działalności handlowej i gastronomicznej, w tym informacje o sklepach i stacjach paliw opracowano na podstawie sprawozdawczości. Dla jednostek o liczbie pracujących do 9 osób dane uogólniono w oparciu o wyniki badania reprezentacyjnego przeprowadzanego do 2007 r. na 5%, a od 2008 r. – 4% próbie tych jednostek w skali kraju (w przypadku sklepów i stacji paliw – od 2004 r.). Dane o sprzedaży hurtowej, działalności gastronomicznej i magazynach handlowych dotyczą wyłacznie jednostek oo liczbie pracujących powyżej 9 osób.

9. Magazyny handlowe (hurtu i rozdzielcze detalu) są jednostkami organizacyjno-funkcjonalnymi podmiotów gospodarczych zajmujących się obrotem towarów. Magazynem jest jednostka przeznaczona do magazynowania towarów, zajmująca wyodrębnioną przestrzeń magazynową, wyposażona w środki techniczne i organizacyjne, dysponująca personelem do obsługi tych środków oraz prowadząca ewidencję stanu i ruchu zapasów.

10. Targowiska są to wyodrębnione tereny lub budowle (place, ulice, hale targowe) ze stałymi lub sezonowymi punktami sprzedaży drobnodetalicznej lub urządzeniami przeznaczonymi do prowadzenia handlu codziennie lub w wyznaczone dni tygodnia.

Za **targowiska sezonowe** należy uznać te place i ulice, gdzie uruchamiane są na okres do 6 miesięcy punkty handlowe, w związku ze wzmożonym ruchem nabywców (np. nadmorski ruch urlopowy) i działalność ta ponawiana jest w kolejnych sezonach.

***7. Catering establishments** include permanent and seasonal catering establishments and outlets, the scope of activity of which is the preparation and sale of meals and beverages for on-site and take-out consumption. Seasonal catering establishments are open for a certain period of time and operate not longer than 6 months in a calendar year.*

Portable retail sales points and vending machines are not treated as catering establishments.

***8.** Data regarding trade and catering activity including information about shops and petrol stations are compiled on the basis of reporting. For entities employing up to 9 persons data have been generalized on the basis of the result of a sample survey conducted until 2007 on a 5%, since 2008 – 4% sample of these entities on the country scale (in case shops and petrol stations – since 2004). Data regarding wholesale, catering activity and trade warehouses concer exclusively entities employing more than 9 persons.*

***9. Trade warehouses** (wholesale and retail distribution) are organizational and functional units of economic entities engaged in the turnover of commodities. A warehouse is an entity designated for storing up commodities, occupying separate storage space, equipped with the technical and organizational means as well as with the personnel to service these means and, in addition, registrating the amount and the changes in stocks.*

***10. Marketplaces** are specific areas or structures (squares, streets, market halls) with permanent or seasonal outlets for small-scale retail sales or with facilities designated for conducting trade daily or on specific days of the week.*

***Seasonal marketplaces** are those squares and street where trade outlets conduct activity for a period up to 6 months, in connection with increased demand from buyers (e.g., holiday seaside demand) and this activity is repeated in successive seasons.*

TABL. 1 (292). SPRZEDAŻ DETALICZNA TOWARÓW (ceny bieżące)

RETAIL SALES (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M w mln zł	**19734,0**	**28395,8**	**37976,0**	**38237,1**	***T O T A L in mln zl***
W tym udział przedsiębiorstw handlowych [a]:					*Of which share of trade enterprises [a]:*
w milionach złotych	4216,3	10287,4	14220,1	15591,9	*in million zlotys*
w %	21,4	36,2	37,4	40,8	*in %*
NA 1 MIESZKAŃCA w zł	**8982**	**12505**	**16477**	**16542**	***PER CAPITA in zl***

a Przedsiębiorstwa handlowe, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

a Trade enterprises employing more than 49 persons.

TABL. 2 (293). SPRZEDAŻ DETALICZNA TOWARÓW WEDŁUG GRUP [a] (ceny bieżące)
RETAIL SALES BY GROUPS [a] (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
		W MILIONACH ZŁOTYCH			
		IN MILLION ZLOTYS			
O G Ó Ł E M	**8974,1**	**16574,5**	**25798,2**	**24415,7**	***T O T A L***
		W %			
		IN %			
O G Ó Ł E M	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	***T O T A L***
Towary konsumpcyjne	77,0	72,7	74,2	75,4	*Consumer goods*
żywność i napoje bezalkoholowe	21,8	18,8	10,4	12,0	*food and non-alcoholic beverages*
napoje alkoholowe	4,3	3,4	2,5	2,3	*alcoholic beverages*
towary nieżywnościowe	50,9	50,5	61,3	61,1	*non-foodstuffs*
Towary niekonsumpcyjne	23,0	27,3	25,8	24,6	*Non-consumer goods*

a Dane dotyczą przedsiębiorstw prowadzących działalność handlową (bez placówek gastronomicznych), w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern enterprises conducting trade activity (excluding catering establishments) employing more than 9 persons.

TABL. 3 (294). SPRZEDAŻ HURTOWA TOWARÓW W PRZEDSIĘBIORSTWACH HANDLOWYCH [a] (ceny bieżące)
WHOLESALE IN TRADE ENTERPRISES [a] (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
		W MILIONACH ZŁOTYCH			
		IN MILLION ZLOTYS			
O G Ó Ł E M	**25032,5**	**35009,3**	**41375,7**	**43882,0**	***T O T A L***
		W %			
		IN %			
O G Ó Ł E M	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	***T O T A L***
Żywność i napoje bezalkoholowe	10,4	14,3	9,0	9,4	*Food and non-alcoholic beverages*
Napoje alkoholowe	5,0	2,2	1,0	1,8	*Alcoholic beverages*
Towary nieżywnościowe [b]	84,6	83,5	90,0	88,8	*Non-foodstuff goods [b]*

a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Konsumpcyjne i niekonsumpcyjne.

a Data concern enterprises employing more than 9 persons. b Consumer and non-consumer goods.

TABL. 4 (295). SKLEPY WEDŁUG FORM ORGANIZACYJNYCH I STACJE PALIW [a]
Stan w dniu 31 XII
SHOPS BY ORGANIZATIONAL FORM AND PETROL STATIONS [a]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Sklepy	**21368**	**21642**	**21395**	**22010**	***Shops***
Domy towarowe	2	1	2	1	*Department stores*
Domy handlowe	25	18	9	7	*Trade stores*
Supermarkety	159	286	422	426	*Supermarkets*
Hipermarkety	28	42	36	36	*Hypermarkets*
Sklepy powszechne	336	347	265	280	*Grocery stores*
Sklepy wyspecjalizowane	1103	1903	2325	2511	*Specialized shops*
Pozostałe sklepy [b]	19715	19045	18336	18749	*Other shops [b]*
Stacje paliw	**447**	**426**	**360**	**377**	***Petrol stations***

a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 356; według lokalizacji sklepu/stacji paliw. b Ujęto sklepy podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; łącznie z aptekami ogólnodostępnymi.

a See general notes, item 5 on page 356; according to location of shop/petrol station. b Data concern shops of economic entities employing up to 9 persons; including generally available pharmacies.

TABL. 5 (296). GASTRONOMIA [a]

CATERING [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Placówki gastronomiczne (stan w dniu 31 XII)	570	702	1247	1385	*Catering establishments (as of 31 XII)*
w tym restauracje	175	234	317	352	*of which restaurants*
Sprzedaż z działalności gastronomicznej (ceny bieżące) w tys. zł	288974	538533	1084242	1350570	*Sales from catering activity (current prices) in thous. zl*
w tym:					*of which:*
z produkcji gastronomicznej	209278	429896	903726	1139150	*from catering production*
ze sprzedaży napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych	41756	73394	126421	149992	*from the sale of alcoholic beverages and tobacco*

a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern enterprises employing more than 9 persons.

TABL. 6 (297). MAGAZYNY HANDLOWE [a]

Stan w dniu 31 XII

TRADE WAREHOUSES [a]

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2012	2015	SPECIFICATION
Magazyny zamknięte:					*Secured warehouses:*
liczba	1633	1267	1284	1291	*number*
powierzchnia składowa w tys. m^2	853,0	804,8	1087,5	1143,9	*storage area in thous. m^2*
Magazyny zadaszone:					*Roofed warehouses:*
liczba	192	180	236	294	*number*
powierzchnia składowa w tys. m^2	57,0	72,9	165,2	167,2	*storage area in thous. m^2*
Place składowe:					*Storage sites:*
liczba	327	264	242	301	*number*
powierzchnia składowa w tys. m^2	668,2	403,0	621,5	1106,4	*storage area in thous. m^2*
Silosy i zbiorniki:					*Siloes and reservoirs:*
liczba	1330	390	304	659	*number*
pojemność w dam^3	186,0	121,5	424,8	516,5	*capacity in dam^3*

a Hurtu i rozdzielcze detalu; dane dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących działalność hurtową, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

U w a g a. Od 2006 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co 3 lata.

a Wholesale and retail distribution; data concern economic entities conducting wholesale activity and employing more than 9 persons.

N o t e. Since 2006 data on the basis of periodic surveys conducted every three years.

TABL. 7 (298). TARGOWISKA

Stan w dniu 31 XII

MARKETPLACES

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Targowiska stałe:					*Permanent marketplaces:*
liczba	98	92	84	84	*number*
w tym z przewagą sprzedaży drobnodetalicznej	90	87	83	83	*of which with predominance of small-retail sales*
powierzchnia w tys. m^2	445,0	358,9	360,0	367,3	*area in thous. m^2*
w tym sprzedażowa	252,5	193,2	184,1	189,2	*of which sales area*
stałe punkty sprzedaży drobnodetalicznej	4323	3223	3615	3647	*permanent small-retail sales outlets*
w tym na targowiskach czynnych codziennie	3293	2071	1700	1721	*of which at marketplaces opened daily*
Targowiska sezonowe [a] (w ciągu roku)	576	281	352	307	*Seasonal marketplaces [a] (during the year)*
Roczne wpływy z opłaty targowej w tys. zł	9077,6	9649,7	8391,3	7362,7	*Annual receipts from marketplace fees in thous. zl*

a Liczba targowisk lub miejsc wyznaczonych na ulicach i placach uruchamianych okresowo.

a Number of marketplaces or places located on streets and squares open seasonally.

DZIAŁ XIX

FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW

Uwagi ogólne

1. Wyniki finansowe przedsiębiorstw prezentuje się w dostosowaniu do ustawy z dnia 29 IX 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1047, z późniejszymi zmianami).

Dane w zakresie gospodarki finansowej przedsiębiorstw obejmują podmioty gospodarcze prowadzące księgi rachunkowe, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Dane nie obejmują podmiotów prowadzących działalność bankową, maklerską, ubezpieczeniową oraz towarzystw inwestycyjnych i emerytalnych, narodowych funduszy inwestycyjnych, szkół wyższych, a także samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, instytucji kultury posiadających osobowość prawną i gospodarstw indywidualnych w rolnictwie.

2. Przychody z całokształtu działalności (kwoty otrzymane i należne) obejmują:

1) przychody netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług), łącznie z dotacjami do produktów;
2) przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów, łącznie z kwotami należnymi z tytułu sprzedaży opakowań wielokrotnego użytku;
3) pozostałe przychody operacyjne, tj. przychody niezwiązane bezpośrednio z podstawową działalnością podmiotu, do których zalicza się: zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych (środków trwałych, środków trwałych w budowie, wartości niematerialnych i prawnych, inwestycji w nieruchomości i prawa), otrzymane nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny aktywa (środki pieniężne), odszkodowania, rozwiązane rezerwy, korekty odpisów aktualizujących wartość aktywów niefinansowych, przychody z działalności socjalnej, przychody z najmu lub dzierżawy środków trwałych albo inwestycji w nieruchomości i prawa;
4) przychody finansowe, tj. przychody z tytułu dokonanych przez podmiot operacji finansowych: kwoty należne z tytułu dywidend i udziałów w zysku, odsetki od udzielanych pożyczek, odsetki od lokat terminowych, odsetki za zwłokę, zysk ze zbycia inwestycji, zmniejszenia odpisów aktualizacyjnych wartości inwestycji wobec całkowitego lub częściowego ustania przyczyn powodujących trwałą utratę ich wartości, nadwyżka dodatnich różnic kursowych nad ujemnymi.

3. Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności obejmują:

1) koszt własny sprzedanych produktów (wyrobów i usług), tj. koszty ogółem pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów;

CHAPTER XIX

FINANCES OF ENTERPRISES

General notes

1. The financial results of enterprises *are adjusted to the Accounting Act dated 29 IX 1994 (uniform text Journal of Laws 2016 item 1047, with later amendments).*

Data regarding the financial management of enterprises include economic entities keeping accounting ledgers employing more than 9 persons.

Data do not include banks, brokerage houses, insurance companies, investment and pension societies, national investment funds, higher education institutions, independent public health care facilities, cultural institutions with legal personality and private farms in the agriculture.

2. Revenues from total activity (sums received and due) *include:*

1) net revenues from sale of products (goods and services), including subsidies on products;
2) net revenues from sale of goods and materials, including sums due from the sale of re-use packages;
3) other operating revenues, i.e., revenues not directly connected with the basic activity of the entity, to which the following are included: profits from the sale of non-financial fixed assets (fixed assets, assets under construction, intangible fixed assets, investments in real estate and rights), assets (cash) received free of charge, including donated assets, as well as damages, reversed provisions, adjustments of the depreciation value for non-financial assets, revenues from social activities, revenues from the rent or lease of fixed assets and investments in real estate and rights;
4) financial revenues, i.e., revenues from financial operations conducted by an entity: amounts due in respect of dividends and share in profits, interest on loans granted, interest on term deposits, default interest, profits from the sale of investments, reduction of depreciation write-offs relating to investments due to the fact that the reasons resulting in the permanent loss of their value have ceased to exist (whether partially or totally), surplus of foreign exchange gains over losses.

3. Costs of obtaining revenues from total activity *include:*

1) the cost of products sold (goods and services), i.e., the total costs decreased by the costs of generating benefits for the needs of the entity and corrected by the change in product inventories;

2) wartość sprzedanych towarów i materiałów według cen zakupu (nabycia);
3) pozostałe koszty operacyjne, do których zalicza się: stratę ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych, tj. nadwyżkę wartości sprzedanych składników majątku trwałego nad przychodami z ich sprzedaży, amortyzację oddanych w dzierżawę lub najem środków trwałych i środków trwałych w budowie, nieplanowane odpisy amortyzacyjne (odpisy z tytułu trwałej utraty wartości), poniesione kary, grzywny, odszkodowania, odpisane w części lub w całości wierzytelności w związku z postępowaniem upadłościowym, układowym i naprawczym, utworzone rezerwy na pewne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa przyszłe zobowiązania (straty z transakcji gospodarczych w toku), odpisy aktualizujące wartość aktywów niefinansowych, koszty utrzymania obiektów działalności socjalnej, darowizny lub nieodpłatnie przekazane aktywa trwałe;
4) koszty finansowe, na które składają się w szczególności: odsetki od zaciągniętych kredytów i pożyczek, odsetki i dyskonto od wyemitowanych przez jednostkę obligacji, odsetki za zwłokę, strata ze zbycia inwestycji, odpisy z tytułu aktualizacji wartości inwestycji, nadwyżka ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi.

4. Przychody i koszty uzyskania przychodów ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wpływające na wynik finansowy ustala się w wartości wyrażonej w rzeczywistych cenach sprzedaży, z uwzględnieniem opustów, rabatów i bonifikat, bez podatku od towarów i usług (VAT).

5. Wynik finansowy na działalności gospodarczej jest to suma wyniku finansowego na sprzedaży produktów, towarów i materiałów, wyniku na pozostałej działalności operacyjnej oraz wyniku na operacjach finansowych.

6. Wynik zdarzeń nadzwyczajnych (zyski i straty nadzwyczajne) to skutki finansowe zdarzeń powstających niepowtarzalnie, poza zwykłą działalnością jednostki i niezwiązanych z ogólnym ryzykiem jej prowadzenia, a w szczególności spowodowanych zdarzeniami losowymi.

W 2016 r. wszelkie skutki zdarzeń, które dotychczas wpływały na zyski i straty nadzwyczajne, są zaliczane odpowiednio do pozostałych przychodów operacyjnych i pozostałych kosztów operacyjnych.

7. Wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik na działalności gospodarczej – do 2015 r. korygowany o wynik zdarzeń nadzwyczajnych.

8. Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych oraz inne płatności wynikające z odrębnych przepisów.

2) the value of goods and materials sold according to procurement (purchase) prices;
3) other operating costs, to which the following are included: loss on the sale of non-financial fixed assets, i.e., surplus of the value of sold fixed assets over the revenues from their sale, depreciation of leased or rented fixed assets and assets under construction, unplanned write-offs (write-offs by virtue of a permanent loss of value), penalties, fines, indemnities paid, partially or fully written off liabilities related to bankruptcy, composition, restructuring proceedings, reserves made for future certain liabilities or liabilities, which are likely to occur (loss on current business transaction in), write-offs updating the value of non-financial assets, costs of maintaining premises required for social activity, donations or fixed assets received free of charge;
4) financial costs, in particular, interest from contracted credits and loans, interest and discount on bonds issued by the entity, default interest, loss on the sale of investments, write-offs updating the value of investment, the surplus of foreign exchange losses over gains.

***4. Revenues and costs of obtaining revenues from the sale** of products, goods and materials which have an influence on the financial result are expressed in actual sales prices, taking into account discounts, rebates and reductions, excluding the value added tax (VAT).*

***5. The financial result on economic activity** is the sum of the financial result from the sale of products, goods and materials, the result on other operating activity as well as the result on financial operations.*

***6. Result on extraordinary events** (extraordinary profits and losses) are the financial results of one-time events, outside the usual activity of an entity, and not connected with general risk of activity, and in particular, the result of coincidental events.*

In 2016 all economic effects of the events which previously affected the extraordinary profits and losses are classified as other operating revenuess or other operating costs, respectively.

***7. The gross financial result** (profit or loss) is the result on economic activity, until 2015, corrected by result on extraordinary events.*

***8. Obligatory encumbrances on gross financial result** include corporate income tax and personal income tax as well as other payments resulting from separate regulations.*

9. Podatek dochodowy jest to podatek od osiągniętego zysku, który podmiot gospodarczy jest zobowiązany uiścić po uwzględnieniu przyznanych ulg. Obejmuje on:

- część bieżącą, tj. podatek wykazany w deklaracji podatkowej za dany okres sprawozdawczy,
- część odroczoną, tj. różnicę między stanem rezerw i aktywów z tytułu podatku odroczonego (w związku z przejściowymi różnicami między wynikiem finansowym brutto a podstawą opodatkowania, wynikającymi z odmienności momentu ujęcia przychodu i kosztu zgodnie z przepisami o rachunkowości a przepisami podatkowymi) na koniec i początek okresu sprawozdawczego.

10. Wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymuje się po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia.

11. Relacje ekonomiczne przedstawione w tabl. 4(302) obliczono następująco:

1) **wskaźnik poziomu kosztów** jako relację kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;
2) **wskaźnik rentowności obrotu:**
   - **brutto** jako relację wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności,
   - **netto** jako relację wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności;
3) **wskaźnik płynności finansowej:**
   - **I stopnia** jako relację inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych (bez funduszy specjalnych),
   - **II stopnia** jako relację inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych (bez funduszy specjalnych),
   - **III stopnia** jako relację aktywów obrotowych (zapasów, należności krótkoterminowych, inwestycji krótkoterminowych oraz krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych) do zobowiązań krótkoterminowych (bez funduszy specjalnych).

12. Aktywa obrotowe obejmują: zapasy, należności krótkoterminowe, inwestycje krótkoterminowe (środki pieniężne i krótkoterminowe papiery wartościowe) i krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe.

Należności z tytułu dostaw i usług są zaliczane do należności krótkoterminowych (bez względu na okres wymagalności zapłaty).

9. Income tax *is the tax on earned profit which an economic entity is obligated to pay after considering abatements granted. It includes:*

- *the current part, i.e., the tax presented in the tax declaration for a given reporting period,*
- *the deferred part, i.e., a difference between the state of provisions and assets, by virtue of deferred tax (because of the temporary differences between the gross financial result and the basis for taxation resulting from the different moments of the income and cost statement, in accordance with the tax and accouting regulations) at the end and the beginning of the reporting period.*

10. The net financial result *(profit or loss) is derived after decreasing the gross financial result by obligatory encumbrances.*

11. *The economic relations presented in table 4(302) were calculated as follows:*

1) ***cost level indicator*** *as the relation of the costs of obtaining revenues from total activity to revenuess from total activity;*
2) ***turnover profitability rate:***
   - ***gross*** *as the relation of the gross financial result to revenues from total activity,*
   - ***net*** *as the relation of the net financial result to revenues from total activity;*
3) ***financial liquidity indicator of:***
   - ***first degree*** *as the relation of short-term investments to short-term liabilities (excluding special funds),*
   - ***second degree*** *as the relation of short-term investments and short-term dues to short-term liabilities (excluding special funds),*
   - ***third degree*** *as the relation of current assets (inventories, short-term dues, short--term investments and short-term deferred expenditure) to short-term liabilities (excluding special funds).*

12. Current assets *include: stocks, short-term dues, short-term investments (cash equivalents, short-term securities) and short-term inter-period settlements.*

Dues from deliveries and services are included in short-term dues (irrespective of their due date).

13. Kapitały (fundusze) własne ujmuje się w księgach rachunkowych z podziałem na ich rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa, postanowieniami statutu lub umowy o utworzeniu jednostki. Obejmują one: kapitał (fundusz) podstawowy, kapitał (fundusz) zapasowy, kapitał z aktualizacji wyceny, pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe, niepodzielony (nierozliczony) wynik finansowy z lat ubiegłych, wynik finansowy netto roku obrotowego oraz odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego.

Do 2015 r. obejmowały również należne wpłaty na kapitał podstawowy oraz udziały (akcje) własne. Kapitał (fundusz) podstawowy to, w zależności od formy prawnej podmiotu gospodarczego:

- w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością (z o.o.), akcyjnych, komandytowo-akcyjnych – kapitał zakładowy,
- w przedsiębiorstwach państwowych – fundusz założycielski,
- w spółdzielniach – fundusz udziałowy,
- w spółkach komandytowych, jawnych, partnerskich, cywilnych – kapitał właścicieli.

Kapitał (fundusz) podstawowy w spółkach akcyjnych, spółkach z o.o. i w spółdzielniach, ujęty w wysokości określonej w umowie (statucie) wpisanej w rejestrze handlowym, jest pomniejszany o zadeklarowane, lecz niewniesione wkłady kapitałowe.

14. Zobowiązania przedsiębiorstw (kapitały obce) obejmują wszystkie zobowiązania z wszelkich tytułów, w tym również z tytułu kredytów i pożyczek. Ogół zobowiązań przedsiębiorstw dzieli się na zobowiązania: długoterminowe – gdy okres ich spłaty na dzień bilansowy jest dłuższy niż rok, krótkoterminowe – gdy okres ich spłaty na dzień bilansowy jest nie dłuższy niż rok.

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług są zaliczane do zobowiązań krótkoterminowych (bez względu na okres wymagalności zapłaty).

15. Dane dotyczące finansów przedsiębiorstw podano na podstawie rocznej sprawozdawczości finansowej (przed weryfikacją bilansu) łącznie z wynikami przedsiębiorstw, które zawiesiły działalność lub zostały zlikwidowane w ciągu roku.

13. Share equity (funds) *is recorded in accounting ledgers according to type and according to the principles defined in legal regulations, statute resolutions or agreements regarding the establishment of the entity. They include: share capital (fund), supplementary capital (fund), reserve capital (fund) from revaluation, other reserve capital (fund), undistributed (unsettled) financial result from previous years, net financial result of the turnover year and write-offs from net profit for the turnover year.*

Until 2015 it has also included share capital (fund) not paid up and entity's shares (stock). Share capital (fund) is, depending on the legal form of the economic entity:

- *initial capital – in limited liability, joint stock, joint stock-limited companies,*
- *founders' capital – in state owned enterprises,*
- *participation fund – in cooperatives,*
- *owners' capital – in limited partnership, unlimited partnership, professional partnership and civil law partnership companies.*

Share capital (fund) in joint stock companies and limited liability companies as well as in cooperatives, registered in the amount defined in the agreement (statute) recorded in the trade register, is decreased by the capital contribution declared but not transferred.

14. Liabilities of enterprises (outside capital) *include all liabilities, including liabilities from credits and loans and are divided into: long-term liabilities – when their repayment period on the balance day is longer than one year, and short-term liabilities – when their repayment period on the balance day is not longer than one year.*

Liabilities from deliveries and services are included in short-term liabilities (irrespective of their due date).

15. *Data concerning the finances of enterprises are presented on the basis of annual financial reports (before balance verification) together with the results of enterprises which suspended activities or were liquidated within the course of the year.*

TABL. 1 (299). PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI

REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULT OF ENTERPRISES BY OWNERSHIP SECTORS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w mln zł		*in mln zl*		
Przychody z całokształtu działalności	**93208,8**	**151101,8**	**189550,1**	**194719,4**	***Revenues from total activity***
sektor publiczny	22509,4	44057,4	47929,5	45604,2	*public sector*
sektor prywatny	70699,4	107044,4	141620,6	149115,2	*private sector*
w tym:					*of which:*
Przychody netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług)	53855,2	89885,9	116376,9	118472,2	*Net revenues from sale of products (goods and services)*
Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów	34754,9	55765,7	65866,0	68060,7	*Net revenues from sale of goods and materials*
Przychody finansowe	2875,3	2743,7	4446,3	5270,4	*Financial revenues*
Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności	**88617,6**	**143632,2**	**179753,8**	**183992,3**	***Costs of obtaining revenues from total activity***
sektor publiczny	21551,1	42225,1	45841,2	42802,0	*public sector*
sektor prywatny	67066,5	101407,1	133912,5	141190,2	*private sector*
w tym:					*of which:*
Koszt własny sprzedanych produktów (wyrobów i usług)	54687,5	92462,2	116503,2	118684,5	*Cost of products sold (goods and services)*
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	30021,1	46228,5	56727,3	58268,2	*Value of goods and materials sold*
Koszty finansowe	2457,3	2689,2	3783,8	4333,4	*Financial costs*
Wynik finansowy na działalności gospodarczej	**4591,2**	**7469,6**	**9796,4**	**10727,2**	***Financial result on economic activity***
Sektor publiczny	958,3	1832,3	2088,2	2802,2	*Public sector*
Sektor prywatny	3632,9	5637,3	7708,1	7925,0	*Private sector*
Wynik zdarzeń nadzwyczajnych [a]	**-0,5**	**13,4**	**3,1**	**x**	***Result on extraordinary events*** [a]
Sektor publiczny	0,8	11,3	0,0	x	*Public sector*
Sektor prywatny	-1,3	2,1	3,1	x	*Private sector*
Zyski nadzwyczajne	**8,8**	**54,2**	**31,3**	**x**	***Extraordinary profits***
Sektor publiczny	2,2	42,9	0,1	x	*Public sector*
Sektor prywatny	6,6	11,3	31,2	x	*Private sector*
Straty nadzwyczajne	**9,2**	**40,8**	**28,2**	**x**	***Extraordinary losses***
Sektor publiczny	1,4	31,6	0,0	x	*Public sector*
Sektor prywatny	7,8	9,2	28,2	x	*Private sector*
Wynik finansowy brutto [a]	**4590,8**	**7483,0**	**9799,5**	**10727,2**	***Gross financial result*** [a]
sektor publiczny	959,1	1843,6	2088,3	2802,2	*public sector*
sektor prywatny	3631,7	5639,4	7711,2	7925,0	*private sector*
Zysk brutto	5227,8	8636,4	10890,9	12507,1	*Gross profit*
Strata brutto	637,0	1153,4	1091,5	1779,9	*Gross loss*
Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto	**806,7**	**1101,0** [b]	**1260,6**	**1511,6**	***Obligatory encumbrances on gross financial result***
sektor publiczny	237,0	213,2	241,5	347,8	*public sector*
sektor prywatny	569,7	887,7	1019,1	1163,8	*private sector*
W tym podatek dochodowy	725,8	1101,0 [c]	1260,6	1511,6	*Of which income tax*
Wynik finansowy netto	**3784,1**	**6382,0**	**8538,9**	**9215,5**	***Net financial result***
sektor publiczny	722,1	1630,4	1846,8	2454,4	*public sector*
sektor prywatny	3062,0	4751,7	6692,1	6761,2	*private sector*
Zysk netto	4421,5	7493,0	9616,7	10905,6	*Net profit*
Strata netto	637,4	1110,9	1077,8	1690,1	*Net loss*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 i 7 na str. 361. b Obejmują tylko podatek dochodowy. c Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.

a See general notes, item 6 and 7 on page 361. b Include only income tax. c Data have been changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook.

TABL. 2 (300). PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG SEKCJI
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULT OF ENTERPRISES BY SECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Przychody z całokształtu działalności *Revenues from total activity*	Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności *Costs of obtaining revenues from total activity*	Wynik finansowy brutto *Gross financial result*	Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto *Obligatory encumbrances on gross financial result*	Wynik finansowy netto *Net financial result*
		w mln zł *in mln zl*				
O G Ó Ł E M ..... ***T O T A L***	2005	93208,8	88617,6	4590,8	806,7	3784,1
	2010	151101,8	143632,2	7483,0	1101,0 [a]	6382,0
	2015	189550,1	179753,8	9799,5	1260,6	8538,9
	2016	**194719,4**	**183992,3**	**10727,2**	**1511,6**	**9215,5**
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ..... *Agriculture, forestry and fishing*		864,0	744,3	119,8	1,1	118,7
Przemysł ..... *Industry*		96628,2	91067,9	5560,2	886,9	4673,3
w tym przetwórstwo przemysłowe *of which manufacturing*		81945,9	76890,4	5055,6	796,7	4258,9
Budownictwo ..... *Construction*		9187,2	8197,6	989,6	108,9	880,6
Handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ] ..... *Trade; repair of motor vehicles* [Δ]		56835,1	55263,3	1571,8	234,4	1337,4
Transport i gospodarka magazynowa *Transportation and storage*		10903,8	10300,0	603,9	109,8	494,0
Zakwaterowanie i gastronomia [Δ] ... *Accommodation and catering* [Δ]		980,2	927,7	52,5	7,0	45,5
Informacja i komunikacja ..... *Information and communication*		5215,8	4952,5	263,3	68,4	194,9
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa ..... *Financial and insurance activities*		3006,9	2149,5	857,4	2,0	855,4
Obsługa rynku nieruchomości [Δ] .... *Real estate activities*		3090,2	2660,6	429,6	23,8	405,8
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ..... *Professional, scientific and technical activities*		1965,8	1844,4	121,4	18,2	103,2
Administrowanie i działalność wspierająca [Δ] ..... *Administrative and support service activities*		2822,8	2748,7	74,1	30,2	43,9
Edukacja ..... *Education*		118,2	109,0	9,2	0,7	8,5
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna ..... *Human health and social work activities*		2636,6	2600,2	36,4	12,6	23,8
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją ..... *Arts, entertainment and recreation*		188,4	185,9	2,5	0,2	2,2
Pozostała działalność usługowa ... *Other service activities*		276,3	240,7	35,6	7,4	28,2

a Obejmują tylko podatek dochodowy.
a Include only income tax.

TABL. 3 (301). PRZEDSIĘBIORSTWA WEDŁUG UZYSKANYCH WYNIKÓW FINANSOWYCH
ENTERPRISES BY OBTAINED FINANCIAL RESULTS

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Liczba przedsiębiorstw *Number of enterprises*	Z wynikiem finansowym brutto *With gross financial result*			Z wynikiem finansowym netto *With net financial result*		
			dodatnim (zysk) *positive (profit)*	ujemnym (strata) *negative (loss)*	zerowym (0) *zero (0)*	dodatnim (zysk) *positive (profit)*	ujemnym (strata) *negative (loss)*	zerowym (0) *zero (0)*
			w % ogółu przedsiębiorstw *in % of total enterprises*					
O G Ó Ł E M ***T O T A L***	2005	2969	80,9	17,6	1,5	79,1	18,4	2,5
	2010	3394	79,6	20,2	0,2	79,1	20,6	0,3
	2015	3439	85,2	14,6	0,2	84,4	15,4	0,2
	2016	**3456**	**82,9**	**17,0**	**0,1**	**82,3**	**17,5**	**0,2**
sektor publiczny *public sector*		179	78,2	21,8	-	78,8	21,2	-
sektor prywatny *private sector*		3277	83,1	16,8	0,1	82,5	17,3	0,2
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo *Agriculture, forestry and fishing*		62	85,5	14,5	-	85,5	14,5	-
Przemysł *Industry*		1079	81,3	18,6	0,1	80,8	19,1	0,1
w tym przetwórstwo przemysłowe *of which manufacturing*		946	80,9	19,0	0,1	80,4	19,5	0,1
Budownictwo *Construction*		364	82,4	17,3	0,3	82,1	17,6	0,3
Handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ] *Trade; repair of motor vehicles* [Δ]		777	87,3	12,6	0,1	86,6	13,1	0,3
Transport i gospodarka magazynowa *Transportation and storage*		288	86,8	13,2	-	86,1	13,9	-
Zakwaterowanie i gastronomia [Δ] *Accommodation and catering* [Δ]		88	76,1	23,9	-	75,0	25,0	-
Informacja i komunikacja *Information and communication*		135	76,3	23,7	-	76,3	23,7	-
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa *Financial and insurance activities*		44	77,3	22,7	-	77,3	22,7	-
Obsługa rynku nieruchomości [Δ] *Real estate activities*		132	89,4	10,6	-	88,6	11,4	-
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna *Professional, scientific and technical activities*		165	77,6	22,4	-	77,6	22,4	-
Administrowanie i działalność wspierająca [Δ] *Administrative and support service activities*		133	80,5	19,5	-	78,9	20,3	0,8
Edukacja *Education*		25	84,0	16,0	-	80,0	16,0	4,0
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna *Human health and social work activities*		135	82,2	17,8	-	82,2	17,8	-
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją *Arts, entertainment and recreation*		19	57,9	42,1	-	57,9	42,1	-
Pozostała działalność usługowa *Other service activities*		10	60,0	40,0	-	60,0	40,0	-

TABL. 4 (302). RELACJE EKONOMICZNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH
ECONOMIC RELATIONS IN ENTERPRISES

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Wskaźnik poziomu kosztów *Cost level indicator*	Wskaźnik rentowności obrotu *Turnover profitability rate*		Wskaźnik płynności finansowej *Financial liquidity ratio of the*		
			brutto *gross*	netto *net*	I stopnia *first degree*	II stopnia *second degree*	III stopnia *third degree*
		w %			*in %*		
O G Ó Ł E M	2005	95,1	4,9	4,1	28,7	97,8	141,5
T O T A L	2010	95,1	5,0	4,2	36,6	99,9	154,4
	2015	94,8	5,2	4,5	43,5	106,2	157,8
	2016	**94,5**	**5,5**	**4,7**	**39,0**	**102,7**	**151,0**
sektor publiczny ..... *public sector*		93,9	6,1	5,4	57,3	112,5	148,0
sektor prywatny ..... *private sector*		94,7	5,3	4,5	33,1	99,6	152,0
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ..... *Agriculture, forestry and fishing*		86,1	13,9	13,7	75,7	165,6	383,6
Przemysł ..... *Industry*		94,2	5,8	4,8	29,1	92,9	140,6
w tym przetwórstwo przemysłowe *of which manufacturing*		93,8	6,2	5,2	28,0	92,5	149,8
Budownictwo ..... *Construction*		89,2	10,8	9,6	35,9	127,5	208,4
Handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ] ..... *Trade; repair of motor vehicles* [Δ]		97,2	2,8	2,4	19,2	73,7	135,2
Transport i gospodarka magazynowa *Transportation and storage*		94,5	5,5	4,5	52,0	138,7	148,5
Zakwaterowanie i gastronomia [Δ] ... *Accommodation and catering* [Δ]		94,6	5,4	4,6	66,9	106,1	115,2
Informacja i komunikacja ..... *Information and communication*		95,0	5,0	3,7	52,5	125,0	137,2
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa ..... *Financial and insurance activities*		71,5	28,5	28,4	174,0	231,5	235,9
Obsługa rynku nieruchomości [Δ] .... *Real estate activities*		86,1	13,9	13,1	205,9	244,9	316,0
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ..... *Professional, scientific and technical activities*		93,8	6,2	5,3	40,4	104,7	133,1
Administrowanie i działalność wspierająca [Δ] ..... *Administrative and support service activities*		97,4	2,6	1,6	50,1	89,7	104,1
Edukacja ..... *Education*		92,2	7,8	7,2	138,0	181,1	190,1
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna ..... *Human health and social work activities*		98,6	1,4	0,9	38,3	100,5	111,5
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją ..... *Arts, entertainment and recreation*		98,7	1,3	1,2	57,1	107,4	117,9
Pozostała działalność usługowa ... *Other service activities*		87,1	12,9	10,2	183,8	271,3	300,8

TABL. 5 (303). AKTYWA OBROTOWE PRZEDSIĘBIORSTW
Stan w dniu 31 XII
CURRENT ASSETS OF ENTERPRISES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Grand total*	Zapasy *Stocks*					Należności krótkoterminowe *Short-term dues*		Inwestycje krótkoterminowe *Short-term investments*	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe *Short-term inter-period settlements*
			razem *total*	w tym *of which*				razem *total*	w tym z tytułu dostaw i usług *of which from deliveries and services*		
				materiały *materials*	półprodukty i produkty w toku *semi-finished products and products in progress*	produkty gotowe *finished products*	towary *goods*				
		w mln zł *in mln zl*									
O G Ó Ł E M	2005	27243,7	7960,1	2789,4	1472,5	1157,6	2276,4	13293,4	10762,9	5532,1	458,1
T O T A L	2010	48683,8	15973,4	5208,4	2438,3	2502,4	5481,8 [a]	19964,9	17151,1	11525,5	1219,9
	2015	66784,6	19861,6	6059,0	2880,6	2955,0	6964,8	26545,2	21401,1	18398,3	1979,6
	2016	**71919,8**	**20747,7**	**5814,3**	**3400,3**	**3086,3**	**7899,0**	**30342,2**	**23782,2**	**18549,9**	**2280,0**
sektor publiczny		17062,7	3778,4	2030,8	503,1	774,4	446,7	6355,2	5147,7	6609,5	319,7
public sector											
sektor prywatny		54857,0	16969,3	3783,5	2897,1	2311,9	7452,3	23987,0	18634,5	11940,4	1960,3
private sector											
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		576,2	303,1	56,7	80,2	152,8	12,2	135,1	89,6	113,7	24,3
Agriculture, forestry and fishing											
Przemysł		35037,0	10488,4	5250,5	1606,8	2327,9	1004,5	15892,1	12471,6	7254,7	1401,7
Industry											
w tym przetwórstwo przemysłowe		29424,8	9959,0	5165,1	1527,1	2307,9	666,8	12669,9	9649,7	5492,9	1303,0
of which manufacturing											
Budownictwo		7235,1	2498,9	142,8	1366,5	335,1	620,1	3182,8	2534,0	1245,9	307,6
Construction											
Handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ]		14075,4	6245,3	160,9	52,2	108,1	5738,6	5676,1	4886,0	1996,9	157,1
Trade; repair of motor vehicles [Δ]											
Transport i gospodarka magazynowa		3097,1	130,9	81,2	17,6	1,3	27,2	1808,4	1477,3	1083,7	74,2
Transportation and storage											
Zakwaterowanie i gastronomia [Δ]		208,9	12,8	6,3	0,1	0,0	5,4	71,1	44,3	121,3	3,8
Accommodation and catering [Δ]											
Informacja i komunikacja		1850,8	100,6	10,3	26,3	27,6	35,4	977,6	763,9	708,5	64,2
Information and communication											
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		3805,4	50,7	0,4	0,0	-	49,8	928,1	170,3	2805,6	21,1
Financial and insurance activities											

a Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.
a Data have been changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook.

TABL. 5 (303). AKTYWA OBROTOWE PRZEDSIĘBIORSTW (dok.)
Stan w dniu 31 XII
CURRENT ASSETS OF ENTERPRISES (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Grand total*	Zapasy *Stocks*					Należności krótkoterminowe *Short-term dues*		Inwestycje krótkoterminowe *Short-term investments*	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe *Short-term inter-period settlements*
		razem *total*	w tym *of which*				razem *total*	w tym z tytułu dostaw i usług *of which from deliveries and services*		
			materiały *materials*	półprodukty i produkty w toku *semi-finished products and products in progress*	produkty gotowe *finished products*	towary *goods*				
	w mln zł *in mln zl*									
Obsługa rynku nieruchomości Δ *Real estate activities*	3116,7	609,5	4,7	151,8	113,1	336,6	384,7	253,6	2031,0	91,6
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ..... *Professional, scientific and technical activities*	963,0	123,6	9,4	91,4	2,5	7,0	465,3	363,9	292,3	81,7
Administrowanie i działalność wspierająca Δ ..... *Administrative and support service activities*	1164,4	124,3	45,1	6,9	15,9	51,4	442,4	381,7	560,1	37,6
Edukacja ..... *Education*	40,4	1,4	0,3	0,1	-	1,0	9,2	7,5	29,3	0,5
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna ..... *Human health and social work activities*	521,5	41,4	38,3	0,0	-	2,8	290,8	264,6	179,2	10,1
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją ..... *Arts, entertainment and recreation*	92,0	5,2	0,9	0,2	0,1	4,0	39,2	37,0	44,6	3,0
Pozostała działalność usługowa *Other service activities*	135,9	11,6	6,3	0,2	2,0	3,0	39,6	36,9	83,1	1,7

TABL. 6 (304). KAPITAŁY (FUNDUSZE) WŁASNE PRZEDSIĘBIORSTW
Stan w dniu 31 XII
SHARE EQUITY (FUNDS) OF ENTERPRISES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Total*	W tym *Of which*			
			kapitał (fundusz) podstawowy *share capital (fund)*	kapitał (fundusz) zapasowy *supplementary capital (fund)*	niepodzielony (nierozliczony) wynik finansowy z lat ubiegłych *undistributed (unsettled) financial result from previous years*	wynik finansowy netto roku obrotowego *net financial result of the turnover year*
		w mln zł *in mln zł*				
O G Ó Ł E M	2005	38173,3	17229,6	13087,4	-155,1	3788,3
T O T A L	2010	60548,1	26169,0	23210,0	135,8	6374,3
	2015	81415,0	31551,8	34425,9	1070,5	8514,1
	2016	**84083,9**	**29480,7**	**35829,5**	**3284,5**	**9137,1**
sektor publiczny ..... *public sector*		33235,0	13197,2	9767,0	6109,2	2439,3
sektor prywatny ..... *private sector*		50848,9	16283,5	26062,5	-2824,7	6697,8
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ..... *Agriculture, forestry and fishing*		1100,1	104,0	748,5	13,1	114,4
Przemysł ..... *Industry*		41320,5	10889,9	18533,5	4914,6	4679,2
w tym przetwórstwo przemysłowe *of which manufacturing*		28613,3	5721,0	13537,8	3247,9	4277,9
Budownictwo ..... *Construction*		4275,6	1199,4	1980,3	-176,8	884,1
Handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ] ..... *Trade; repair of motor vehicles* [Δ]		8703,6	2047,7	5201,8	-364,9	1263,0
Transport i gospodarka magazynowa ..... *Transportation and storage*		3504,6	1495,0	1235,7	95,4	487,1
Zakwaterowanie i gastronomia [Δ] ... *Accommodation and catering* [Δ]		623,5	613,7	129,5	-263,4	45,5
Informacja i komunikacja ..... *Information and communication*		2307,9	982,5	1302,2	-275,1	192,2
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa ..... *Financial and insurance activities*		7926,7	5086,4	921,9	88,6	855,4
Obsługa rynku nieruchomości [Δ] .... *Real estate activities*		9816,0	5273,0	3215,3	-494,6	405,8
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ..... *Professional, scientific and technical activities*		1164,0	319,9	654,8	-8,7	105,5
Administrowanie i działalność wspierająca [Δ] ..... *Administrative and support service activities*		1439,1	207,6	1151,9	-10,3	44,1
Edukacja ..... *Education*		39,6	8,1	20,0	4,4	8,5
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna *Human health and social work activities*		1550,1	1096,7	507,3	-138,6	22,0
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją ..... *Arts, entertainment and recreation*		78,3	132,2	44,6	-98,1	2,0
Pozostała działalność usługowa ... *Other service activities*		234,2	24,5	182,2	-1,2	28,2

TABL. 7 (305). KAPITAŁ ZAKŁADOWY SPÓŁEK [a]

Stan w dniu 31 XII

SHARE CAPITAL OF COMPANIES [a]

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Total*	W tym mienie *Of which estate of*			
			Skarbu Państwa *the State Treasury*	państwowych osób prawnych *state legal persons*	krajowych osób fizycznych *domestic natural persons*	osób zagranicznych *foreign persons*
		w mln zł *in mln zł*				
O G Ó Ł E M ..... *TOTAL*	2005	10984,9	1322,8	1337,1	1588,1	2589,0
	2010	21771,4	6076,4	2531,6	2638,5	3699,5
	2015	27452,5	4225,8	2435,9	2811,7	4827,2
	2016	**25320,3**	**4198,6**	**2403,0**	**3111,7**	**4179,5**
sektor publiczny ..... *public sector*		13434,2	4110,7	2337,4	11,4	0,6
sektor prywatny ..... *private sector*		11886,1	87,9	65,6	3100,3	4179,0
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ..... *Agriculture, forestry and fishing*		88,2	3,5	6,8	28,4	25,8
Przemysł ..... *Industry*		10506,9	1360,8	1953,8	1289,8	2408,3
w tym przetwórstwo przemysłowe *of which manufacturing*		5343,1	189,4	89,6	1277,5	1943,8
Budownictwo ..... *Construction*		955,5	-	51,7	352,0	126,9
Handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ] ..... *Trade; repair of motor vehicles [Δ]*		1455,4	-	24,3	588,8	439,5
Transport i gospodarka magazynowa ..... *Transportation and storage*		1292,2	54,6	211,4	276,8	228,6
Zakwaterowanie i gastronomia [Δ] ... *Accommodation and catering [Δ]*		311,8	-	68,2	80,1	54,5
Informacja i komunikacja ..... *Information and communication*		955,4	1,2	0,0	61,4	466,0
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa ..... *Financial and insurance activities*		5080,1	2260,9	4,8	8,4	89,8
Obsługa rynku nieruchomości [Δ] .... *Real estate activities*		2964,9	493,3	0,6	264,8	169,4
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ..... *Professional, scientific and technical activities*		281,2	21,7	25,5	26,1	51,4
Administrowanie i działalność wspierająca [Δ] ..... *Administrative and support service activities*		201,6	-	10,2	46,3	39,6
Edukacja ..... *Education*		4,6	-	0,1	4,3	0,0
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna *Human health and social work activities*		1085,3	2,6	45,7	62,8	61,6
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją ..... *Arts, entertainment and recreation*		115,7	-	-	21,0	2,8
Pozostała działalność usługowa ... *Other service activities*		21,4	-	-	0,6	15,4

a Dane dotyczą spółek prawa handlowego, spółek cywilnych i innych spółek powołanych odrębnymi przepisami oraz zagranicznych przedsiębiorstw drobnej wytwórczości i oddziałów przedsiębiorców zagranicznych.

a Data concerns commercial companies, civil law partnerships and others companies established on the basis of separate rules as well as foreign small-scale enterprises and branches of foreign enterprises.

TABL. 8 (306). ZOBOWIĄZANIA PRZEDSIĘBIORSTW

Stan w dniu 31 XII

LIABILITIES OF ENTERPRISES

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Grand total*	Długoterminowe *Long-term*		Krótkoterminowe *Short-term*		
			razem *total*	w tym kredyty i pożyczki *of which credits and loans*	razem *total*	w tym *of which*	
						kredyty i pożyczki *credits and loans*	z tytułu dostaw i usług *from deliveries and services*
		w mln zł *in mln zl*					
O G Ó Ł E M ..... ***T O T A L***	2005	24986,6	5391,8	3492,0	19594,8	3484,2	10168,8
	2010	53536,4	21663,4	15050,5	31873,0	6888,2	15135,2
	2015	77732,7	35117,0	24749,7	42615,7	11859,0	17899,7
	2016	**85119,1**	**37187,8**	**25879,7**	**47931,3**	**11546,2**	**20155,4**
sektor publiczny ..... *public sector*		26946,5	15365,5	9506,8	11581,0	1914,7	3537,2
sektor prywatny ..... *private sector*		58172,6	21822,3	16372,9	36350,3	9631,4	16618,2
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ..... *Agriculture, forestry and fishing*		399,8	248,2	181,0	151,6	56,6	55,5
Przemysł ..... *Industry*		37786,2	12764,4	7878,6	25021,8	5595,4	9814,5
w tym przetwórstwo przemysłowe *of which manufacturing*		26562,6	6836,2	6250,0	19726,4	4830,8	8281,6
Budownictwo ..... *Construction*		11122,2	7636,7	6778,6	3485,5	710,8	1367,9
Handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ] ..... *Trade; repair of motor vehicles* [Δ]		12189,4	1760,8	1367,4	10428,6	2899,9	6036,3
Transport i gospodarka magazynowa *Transportation and storage*		4517,8	2417,9	1600,7	2099,9	362,4	1151,0
Zakwaterowanie i gastronomia [Δ] *Accommodation and catering* [Δ]		815,8	633,0	628,4	182,8	77,7	60,7
Informacja i komunikacja *Information and communication*		4410,6	3055,0	747,4	1355,6	260,2	458,0
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa ..... *Financial and insurance activities*		7453,2	5840,0	4759,9	1613,2	332,1	63,8
Obsługa rynku nieruchomości [Δ] *Real estate activities*		2186,3	1083,3	732,6	1103,0	130,4	425,1
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ..... *Professional, scientific and technical activities*		896,8	159,1	105,1	737,6	292,5	197,6
Administrowanie i działalność wspierająca [Δ] ..... *Administrative and support service activities*		2330,7	1202,2	765,8	1128,5	721,3	176,9
Edukacja ..... *Education*		24,6	3,2	3,0	21,4	2,6	12,9
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna *Human health and social work activities*		721,8	244,4	217,4	477,4	71,1	274,5
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją *Arts, entertainment and recreation*		186,8	108,5	88,7	78,3	25,7	39,2
Pozostała działalność usługowa *Other service activities*		77,1	31,0	25,2	46,1	7,5	21,5

DZIAŁ XX

FINANSE PUBLICZNE

Uwagi ogólne

1. Finanse publiczne obejmują procesy związane z gromadzeniem środków publicznych oraz ich rozdysponowaniem, a w szczególności: gromadzenie dochodów i przychodów publicznych, wydatkowanie środków publicznych, finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego (gmin, miast na prawach powiatu, powiatów oraz województwa), zaciąganie zobowiązań angażujących środki publiczne, zarządzanie środkami publicznymi, zarządzanie długiem publicznym oraz rozliczenia z budżetem Unii Europejskiej.

Podstawę prawną określającą te procesy stanowiła w 2005 r. ustawa z dnia 26 XI 1998 r. o finansach publicznych (tekst jednolity Dz. U. 2003 Nr 15, poz. 148, z późniejszymi zmianami) i przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. 2009 Nr 157, poz. 1241, z późniejszymi zmianami), a w latach 2010-2016 – ustawa z dnia 27 VIII 2009 r. o finansach publicznych (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1870, z późniejszymi zmianami). W przypadku gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego podstawę prawną stanowi również:

- ustawa z dnia 8 III 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 446, z późniejszymi zmianami),
- ustawa z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 814, z późniejszymi zmianami),
- ustawa z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie województwa (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 486, z późniejszymi zmianami),
- ustawa z dnia 13 XI 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 198, z późniejszymi zmianami),
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 I 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. 2014 poz. 119),
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 III 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (tekst jednolity Dz. U. 2014 poz. 1053, z późniejszymi zmianami).

2. Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego są określane w uchwale budżetowej przez właściwe organy stanowiące na rok kalendarzowy (budżetowy), w terminach i na zasadach określonych w ustawach ustrojowych oraz w ustawie o finansach publicznych.

Miasto na prawach powiatu realizuje jednocześnie zadania z zakresu działania gminy oraz powiatu i sporządza jeden budżet, w którym określone są poszczególne dochody z uwzględnieniem źródeł dochodów gminy i powiatu oraz wydatki realizowane łącznie przez gminę i powiat. Dlatego też w tablicach dochody i wydatki gmin podane są bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu, natomiast dochody i wydatki miast na prawach powiatu podane są łącznie z dochodami i wydatkami części gminnej i powiatowej.

CHAPTER XX

PUBLIC FINANCE

General notes

***1. Public finance** include the processes connected with accumulation and allocation of public funds, and particulary: collecting and accumulating revenue, spending public funds, financing of loan needs of the state budget and of the budgets of local government units (gminas, cities with powiat status, powiats and voivodship), incurring liabilities involving public funds, managing public funds and public debt, as well as settlements with the European Union budget.*

The legal basis defining the above mentioned processes in 2005 provided the Law on Public Finances, dated 26 XI 1998 (uniform text Journal of Laws 2003 No. 15, item 148, with later amendments) and regulations introducing the Law on Public Finances (Journal of Laws 2009 No. 157, item 1241, with later amendments) and in 2010-2016 – the Law on Public Finances, dated 27 VIII 2009 (uniform text Journal of Laws 2016 item 1870, with later amendments). With respect to the financial management of local governments units, the legal basis is additionally provided by the following:

- *the Law on Gmina Local Government dated 8 III 1990 (uniform text Journal of Laws 2016 item 446, with later amendments),*
- *the Law on Powiat Local Government dated 5 VI 1998 (uniform text Journal of Laws 2016 item 814, with later amendments),*
- *the Law on Voivodship Local Government dated 5 VI 1998 (uniform text Journal of Laws 2016 item 486, with later amendments),*
- *the Law on Incomes of Local Government Units dated 13 XI 2003 (uniform text Journal of Laws 2016 item 198, with later amendments),*
- *the Minister of Finance Regulation of 16 I 2014 on Budgetary Reporting (Journal of Laws 2014 item 119),*
- *the Minister of Finance Regulation of 2 III 2010 on Detailed Classification of Incomes, Expenses, Revenues and Expenditures, and Funds from Foreign Resources (uniform text Journal of Laws 2014 item 1053, with later amendments).*

***2.** Revenue and expenditure of the budgets local government units are determined in the budgetary law passed by relevant councils for a period of one calendar year (a budgetary year) within the periods and in accordance with the principles set forth in statutory acts and in the Law on Public Finances.*

City with powiat status realizes tasks of gmina as well as powiat. There is one budget drawn up every year, which consists of revenue (income received both by gmina and powiat) as well as expenditure realized jointly by gmina and powiat. Therefore in tables concerning revenue and expenditure of gminas, data for cities with powiat status include revenue of gminas as well as powiats and expenditure of both gmina and powiat are given jointly.

3. Na **dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego** składają się:

1) dochody własne, tj.:
   a) dochody z tytułu udziałów we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych i osób fizycznych,
   b) wpływy z podatków oraz opłat ustalanych i pobieranych na podstawie odrębnych ustaw, w tym podatek od nieruchomości, podatek rolny, podatek leśny, podatek od środków transportowych, podatek od czynności cywilnoprawnych, opłata skarbowa, opłata eksploatacyjna, opłata targowa,
   c) dochody z majątku, np. dochody z najmu i dzierżawy oraz innych umów o podobnym charakterze,
   d) środki na dofinansowanie własnych zadań pozyskane z innych źródeł,
2) dotacje ogółem obejmujące:
   a) dotacje celowe, w tym:
      - z budżetu państwa na zadania: z zakresu administracji rządowej, własne, realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej,
      - na zadania realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego,
      - z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań,
      - otrzymane z państwowych funduszy celowych,
   b) przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi, płatności z budżetu środków europejskich (paragrafy 200 i 620 oraz od 2015 r. – 205 i 625), według szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 2 III 2010 r. (tekst jednolity Dz. U. 2014 poz. 1053, z późniejszymi zmianami),
3) subwencja ogólna z budżetu państwa, która składa się z części: wyrównawczej, oświatowej, rekompensującej, równoważącej i regionalnej.

4. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego dzielą się na majątkowe (w tym inwestycyjne) i bieżące, do których zalicza się m.in.:

- wydatki na wynagrodzenia (wraz z pochodnymi),
- wydatki na zakup materiałów i usług,
- dotacje m.in. dla jednostek organizacyjno-prawnych działających w budżetach jednostek samorządu terytorialnego,
- wydatki na obsługę długu,
- wydatki z tytułu udzielenia poręczeń i gwarancji.

5. Informacje dotyczące budżetów jednostek samorządu terytorialnego opracowano w Głównym Urzędzie Statystycznym na podstawie sprawozdawczości budżetowej Ministerstwa Finansów.

3. Budget revenue of local government units *comprise:*

1) own revenue, i.e.:
   a) revenue from shares in receipts from corporate and personal income taxes,
   b) receipts from taxes and fees established and collected on the basis of separate acts, of which the tax on real estate, the agricultural tax, the forest tax, the tax on means of transport, the tax on civil law transactions, stamp duty, service fee receipts arising from the Financial Statute, the Service Law and the Marketplace Law,
   c) revenue from property, e.g., revenue from renting and leasing and agreements with a similar character,
   d) funds for additional financing of own tasks from other sources,
2) grants:
   a) targeted grants of which:
      - grants from the state budget for: government administration-related tasks, own tasks, and tasks realized on the basis of agreements with government administration bodies,
      - tasks realized on the basis of agreements between local government units,
      - for financial assistance between local government units for additional financing of own tasks,
      - received from the state owned appropriated funds,
   b) provided under and programmes financed with European funds and other foreign funds that are not reimbursable and payments from the European funds budget (paragraphs 200 and 620 and since 2015 – 205 and 625), according to the detailed classification of income, expense, revenue and expenditure, and funds from foreign sources, as stated in regulation of the Minister of Finance dated 2 III 2010 (uniform text Journal of Laws 2014 item 1053, with later amendments),
3) general subvention from the state budget, comprising: equalisation, educational, compensating, balancing and regional parts.

4. Budget expenditure of local government units *are divided into: property-related (including investment-related) and current expenditures, such as:*

- *expenditure on wages and salaries (including derivatives),*
- *expenditure on the purchase of materials and services,*
- *grants for organizational and legal units operating within the budgets of local government units,*
- *expenditure on debt servicing,*
- *expenditure related to granting endorsements and guarantees.*

5. *Information concerning budgets of local government units is compiled in the Central Statistical Office on the basis of the Ministry of Finance budgetary reporting.*

TABL. 1 (307). DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW
REVENUE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Total*	Gminy [a] *Gminas* [a]	Miasta na prawach powiatu *Cities with powiat status*	Powiaty *Powiats*	Województwo *Voivodship*
		w tys. zł *in thous. zl*				
O G Ó Ł E M	2005	6187135,3	2601046,4	2406710,2	788284,3	391094,4
T O T A L	2010	10026794,5	4244341,0	3780106,3	1277760,6	724586,6
	2015	12429806,6	5409378,4	4753195,2	1425028,7	842204,3
	2016	**13571835,7**	**6428579,4**	**4956592,0**	**1457340,0**	**729324,3**
Dochody własne		**6719129,1**	**2685715,9**	**3118723,1**	**510198,1**	**404492,1**
Own revenue						
w tym:						
of which:						
Udziały w podatku dochodowym		2924065,8	953856,3	1357265,3	256312,4	356631,8
Share in income tax						
od osób prawnych		428203,1	38979,5	104873,6	8165,1	276185,0
corporate						
od osób fizycznych		2495862,7	914876,8	1252391,7	248147,3	80446,8
personal						
Podatek od nieruchomości		1342113,7	748770,5	593343,2	x	x
Tax on real estate						
Podatek rolny		80711,2	79764,5	946,7	x	x
Agricultural tax						
Podatek od środków transportowych		62495,3	44844,9	17650,4	x	x
Tax on means of transport						
Podatek od czynności cywilnoprawnych		154627,1	72770,7	81856,5	x	x
Tax on civil law transactions						
Opłata skarbowa		24677,1	10706,4	13970,7	x	x
Stamp duty						
Dochody z majątku		523428,9	216467,0	275837,8	24894,9	6229,2
Revenue from property						
w tym dochody z najmu i dzierżawy oraz innych umów o podobnym charakterze		222323,7	72669,4	134596,7	10450,8	4606,8
of which income from renting and leasing as well as agreements with similar character						
Środki na dofinansowanie własnych zadań pozyskane z innych źródeł		33152,6	17228,4	7010,1	8888,7	25,4
Funds for additional financing of own tasks from other sources						

a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 1 (307). DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW (dok.)
REVENUE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS BY TYPE (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Total*	Gminy [a] *Gminas [a]*	Miasta na prawach powiatu *Cities with powiat status*	Powiaty *Powiats*	Województwo *Voivodship*
	w tys. zł *in thous. zl*				
Dotacje	**3505668,2**	**2026086,8**	**955503,1**	**273907,3**	**250171,0**
Grants					
Dotacje celowe	3049955,3	1948051,1	716656,3	260540,6	124707,3
Targeted grants					
z budżetu państwa	2902035,3	1894193,1	686558,7	214382,8	106900,7
from state budget					
na zadania:					
for tasks:					
z zakresu administracji rządowej	2461720,3	1644252,9	588326,8	143522,4	85618,2
government administration					
własne	438315,4	249082,5	97482,1	70505,3	21245,6
own					
realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej	1999,6	857,7	749,8	355,1	37,0
realized on the basis of agreements with government administration bodies					
na zadania realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego	56518,3	23602,3	20877,3	6698,8	5339,9
realized on the basis of agreements between local government units					
otrzymane z państwowych funduszy celowych	26689,9	13955,4	6933,1	863,7	4937,7
received from state appropriated funds					
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań	64711,7	16300,3	2287,3	38595,3	7528,9
for financial assistance between local government units for additional financing of own tasks					
Dotacje z paragrafów 200 i 620 [b]	348291,3	57582,7	230786,1	7921,6	52000,9
Grants from sections 200 and 620 [b]					
Dotacje z paragrafów 205 i 625 [b]	107421,6	20452,9	8060,8	5445,0	73462,8
Grants from sections 205 and 625 [b]					
Subwencja ogólna z budżetu państwa	**3347038,4**	**1716776,8**	**882365,8**	**673234,7**	**74661,2**
General subvention from the state budget					
W tym część oświatowa	2733568,5	1332678,8	823382,6	545001,8	32505,3
Of which on educational tasks					

a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu. b Klasyfikacji dochodów i wydatków budżetowych.

a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status. b Of the classification of budget revenue and expenditure.

TABL. 2 (308). DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG DZIAŁÓW W 2016 R.
REVENUE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS BY DIVISIONS IN 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Total*	Gminy [a] *Gminas* [a]	Miasta na prawach powiatu *Cities with powiat status*	Powiaty *Powiats*	Województwo *Voivodship*
	w tys. zł *in thous. zl*				
O G Ó Ł E M ... *T O T A L*	**13571835,7**	**6428579,4**	**4956592,0**	**1457340,0**	**729324,3**
w tym: *of which:*					
Rolnictwo i łowiectwo ... *Agriculture and hunting*	163810,6	100865,8	12872,6	2118,3	47953,9
Przetwórstwo przemysłowe ... *Manufacturing*	603,3	545,1	45,9	-	12,3
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę ... *Electricity, gas and water supply*	37622,0	22480,5	15141,5	-	-
Transport i łączność ... *Transport and communication*	722554,0	82192,6	480915,2	66583,2	92863,0
Gospodarka mieszkaniowa ... *Dwelling economy*	629754,0	244923,4	345800,6	32312,0	6718,0
Działalność usługowa ... *Service activity*	82970,2	2778,4	53401,4	26438,7	351,8
Administracja publiczna ... *Public administration*	81717,7	39571,5	30069,5	6537,1	5539,7
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa ... *Public safety and fire care*	131377,2	6680,8	54412,9	70283,5	-
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem ... *Revenue from legal persons, natural persons and other entities without legal personality and expenses connected with their collection*	4788886,8	2013929,6	2123209,1	294019,2	357729,0
Różne rozliczenia ... *Various accounts*	3478184,6	1735874,5	891663,9	675281,1	175365,2
Oświata i wychowanie ... *Education*	257315,6	149856,0	85694,0	20777,1	988,5
Ochrona zdrowia ... *Health care*	66540,9	1275,7	11979,4	43481,8	9804,1
Pomoc społeczna ... *Social assistance*	2436875,3	1709874,2	556000,0	164147,3	6853,8
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej *Other tasks in sphere of social policy*	91918,9	37490,4	26590,8	23890,0	3947,6
Edukacyjna opieka wychowawcza ... *Educational care*	44022,1	17312,4	5766,7	18859,6	2083,3
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska *Municipal economy and environmental protection*	429346,7	228071,9	194113,0	5703,5	1458,2
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego ... *Culture and protection of national heritage*	27974,7	4137,2	15934,0	164,6	7738,9
Kultura fizyczna ... *Physical education*	64356,2	25268,5	38235,0	852,8	-

a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 3 (309). WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW
EXPENDITURE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Total*	Gminy [a] *Gminas [a]*	Miasta na prawach powiatu *Cities with powiat status*	Powiaty *Powiats*	Województwo *Voivodship*
		w tys. zł *in thous. zl*				
O G Ó Ł E M	2005	6222985,7	2629136,7	2346127,8	805029,7	442691,5
T O T A L	2010	11014459,5	4672183,6	4116993,6	1353273,6	872008,7
	2015	12087481,6	5326707,0	4545606,9	1412977,1	802190,5
	2016	**13065401,7**	**6191116,0**	**4732174,9**	**1435958,7**	**706152,1**
Wydatki bieżące		**11356376,2**	**5481383,4**	**4073045,2**	**1249860,0**	**552087,7**
Current expenditure						
w tym:						
of which:						
Dotacje		1232213,8	419785,7	421881,6	95831,6	294714,9
Grants						
w tym dla samorządowych zakładów budżetowych		20732,1	14402,5	3692,7	2636,9	-
of which for local government budgetary establishments						
Świadczenia na rzecz osób fizycznych		2379044,1	1755520,9	552962,7	66415,3	4145,3
Benefits for natural persons						
Wydatki bieżące jednostek budżetowych		7536039,1	3240446,5	2979446,2	1069793,9	246352,5
Current expenditure of budgetary units						
w tym:						
of which:						
wynagrodzenia		3700603,3	1650079,1	1281975,8	656339,9	112208,4
wages and salaries						
w tym osobowe		3356989,9	1496496,9	1167381,0	589556,3	103555,8
of which personal						
pochodne od wynagrodzeń [b]		687109,9	328006,1	228392,0	110526,7	20185,1
wages and salaries related expenditures [b]						
zakup materiałów i usług		2618525,6	1033009,5	1265294,1	219285,1	100937,0
purchase of materials and services						
wydatki na obsługę długu		108175,6	43053,7	48790,4	9506,9	6824,5
expenditures on debt servicing						
Wydatki majątkowe		**1709025,5**	**709732,7**	**659129,7**	**186098,7**	**154064,5**
Property expenditure						
W tym inwestycyjne [c]		1583042,4	693004,4	563773,9	183060,2	143204,0
Of which investment expenditure [c]						

a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu. b Obejmują składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy oraz składkę na Fundusz Emerytur Pomostowych. c Łącznie z dotacjami na finansowanie zadań inwestycyjnych samorządowych zakładów budżetowych.

a Excluding expenditure of gminas which are also cities with powiat status. b Include contributions to compulsory social security and the Labour Fund as well as contribution to the Bridging Pension Fund. c Including grants for financing investment tasks of local government budgetary establishments.

TABL. 4 (310). WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG DZIAŁÓW W 2016 R.
EXPENDITURE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS BY DIVISIONS IN 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Total*	Gminy [a] *Gminas* [a]	Miasta na prawach powiatu *Cities with powiat status*	Powiaty *Powiats*	Województwo *Voivodship*
	w tys. zł *in thous. zl*				
O G Ó Ł E M ***T O T A L***	**13065401,7**	**6191116,0**	**4732174,9**	**1435958,7**	**706152,1**
w tym: *of which:*					
Rolnictwo i łowiectwo *Agriculture and hunting*	233445,0	147370,1	25921,4	615,0	59538,4
Przetwórstwo przemysłowe *Manufacturing*	16054,5	1968,7	939,2	750,0	12396,6
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę *Electricity, gas and water supply*	12730,1	12501,7	228,4	-	-
Transport i łączność *Transport and communication*	1763263,3	411353,3	835548,8	194116,4	322244,8
Gospodarka mieszkaniowa *Dwelling economy*	426028,0	173287,8	215129,2	20607,3	17003,6
Działalność usługowa *Service activity*	113686,2	17467,3	73394,2	20253,2	2571,6
Administracja publiczna *Public administration*	1020248,9	518483,9	279514,3	143211,3	79039,5
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa *Public safety and fire care*	232035,4	66096,7	92957,6	72048,7	932,4
Obsługa długu publicznego *Public debt servicing*	108555,6	43293,7	48930,4	9507,0	6824,5
Różne rozliczenia *Various accounts*	65662,4	2814,1	61469,2	1264,6	114,5
Oświata i wychowanie *Education*	3788865,7	1948305,0	1363782,7	447678,4	29099,5
Ochrona zdrowia *Health care*	151008,9	32810,6	41861,7	45878,7	30457,9
Pomoc społeczna *Social assistance*	2947374,0	1937489,4	756523,2	246092,9	7268,5
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej *Other tasks in sphere of social policy*	170341,2	33306,2	64522,1	54829,9	17683,0
Edukacyjna opieka wychowawcza *Educational care*	347835,4	69518,3	116374,3	150703,3	11239,6
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska *Municipal economy and environmental protection*	798633,9	450871,2	342020,2	4300,3	1442,1
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego *Culture and protection of national heritage*	454339,3	174599,7	183686,6	7076,2	88976,9
Kultura fizyczna *Physical education*	344840,6	133772,0	196385,2	9073,1	5610,3

a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
a Excluding expenditure of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 5 (311). PRZYCHODY I KOSZTY SAMORZĄDOWYCH ZAKŁADÓW BUDŻETOWYCH
REVENUE AND COSTS OF LOCAL GOVERNMENT BUDGETARY ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Total*	Gminy [a] *Gminas* [a]	Miasta na prawach powiatu *Cities with powiat status*	Powiaty *Powiats*	Województwo *Voivodship*
		w tys. zł *in thous. zl*				
Przychody	2015	283454,6	101126,6	175772,7	6555,4	-
Revenue	**2016**	**296375,3**	**106891,6**	**176280,5**	**13203,2**	**-**
w tym: *of which:*						
Przychody ze sprzedaży wyrobów, składników majątkowych i usług		221555,0	60620,2	153557,8	7376,9	-
Revenue from sale of products, asset components and services						
Dotacje z budżetów jednostek samorządu terytorialnego [b]		20563,6	14254,0	3672,7	2636,9	-
Grants from local government units budgets [b]						
Koszty	2015	281909,2	100178,7	175091,5	6639,0	-
Costs	**2016**	**294168,7**	**105867,6**	**175559,6**	**12741,5**	**-**
w tym: *of which:*						
Materiały i usługi		153727,7	35775,0	112305,8	5647,0	-
Materials and services						
Podatek dochodowy od osób prawnych		656,3	554,1	78,6	23,6	-
Corporate income tax						
Wpłata nadwyżek do budżetów jednostek samorządu terytorialnego		725,0	278,7	120,3	326,0	-
Surplus payments to local government units budgets						

a Bez przychodów i kosztów zakładów budżetowych gmin mających również status miasta na prawach powiatu. b Łącznie z dotacjami z budżetu państwa oraz płatnościami w ramach budżetu środków europejskich.

a Excluding revenue and costs of budgetary establishments of gminas which are also cities with powiat status. b Including grants from the state budget as well as payments from the European funds budget.

DZIAŁ XXI

INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE

Uwagi ogólne

Inwestycje

1. Nakłady inwestycyjne są to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji.

Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Nakłady na środki trwałe są to nakłady na:

- budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe,
- maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem),
- środki transportu,
- inne, tj.: melioracje szczegółowe, udoskonalenia gruntów oraz inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie, a ponadto odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji, z wyjątkiem odsetek nieuwzględnionych w wartości nakładów na środki trwałe przez podmioty stosujące Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), wprowadzone od 1 I 2005 r.

W przypadku ujemnych różnic kursowych walut suma nakładów na poszczególne grupy rodzajowe może być większa od nakładów na środki trwałe ogółem.

Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

2. Nakłady inwestycyjne zaliczono do odpowiednich sekcji i działów PKD 2007 zgodnie z zaklasyfikowaniem działalności inwestora (podmiotu gospodarki narodowej), z wyjątkiem nakładów na obiekty niezwiązane z jego podstawową działalnością, które zaliczono do odpowiednich sekcji i działów według kryterium przeznaczenia obiektu (dotyczy np.: budynków i lokali mieszkalnych, obiektów przeznaczonych dla potrzeb edukacji, ochrony zdrowia, sportu i rekreacji).

CHAPTER XXI

INVESTMENTS. FIXED ASSETS

General notes

Investments

***1. Investment outlays** are financial or tangible outlays, the purpose of which is the creation of new fixed assets or the improvement (rebuilding, enlargement, reconstruction or modernization) of existing capital asset items, as well as outlays on so-called initial investments.*

Investment outlays are divided into outlays on fixed assets and other outlays.

***Outlays on fixed assets** include outlays on:*

- *buildings and structures (include buildings and places as well as civil engineering works), of which, among others, construction and assembly works, design and cost estimate documentations,*
- *machinery, technical equipment and tools (including instruments, moveables and endowments),*
- *transport equipment,*
- *others, i.e., detailed meliorations, improvements to land as well as livestock (basic herd), long-term plantings, interests on investment credits and investment loans for the period of investment realization, except for interests not included in outlays on fixed assets by units that use International Accounting Standards (IAS) implemented since 1 I 2005.*

In case of foreign exchange losses of currencies, the sum of outlays on particular groups of assets may exceed the total value of outlays on fixed assets.

***Other outlays** are outlays on so-called initial investments as well as other costs connected with investment realization. These outlays do not increase the value of fixed assets.*

***2.** Investment outlays are included into the appropriate sections and divisions of the NACE Rev. 2 in accordance with the classification of the investor's activity (entity of the national economy), with the exception of outlays on structures not connected with its basic activity, which were included into the appropriate sections and divisions according to the criteria of structure destination (concerning, e.g.: residential buildings and places, buildings for education, health care, sport and recreational purposes).*

Nakłady inwestycyjne na drogi publiczne, ulice i place zalicza się do sekcji „Transport i gospodarka magazynowa".

3. Wartość nakładów inwestycyjnych poniesionych przez:

- osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej z liczbą pracujących powyżej 9 osób oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie) i spółki cywilne z liczbą pracujących powyżej 9 osób – opracowano na podstawie sprawozdawczości,
- osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej z liczbą pracujących do 9 osób, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą i spółki cywilne z liczbą pracujących do 9 osób, gospodarstwa indywidualne w rolnictwie, a także wartość nakładów na indywidualne budownictwo: mieszkaniowe rekreacyjne (nieprzystosowane do stałego zamieszkania) oraz budownictwo sakralne – ustalono szacunkowo.

Podstawę szacunku wartości nakładów inwestycyjnych na indywidualne budownictwo stanowi kubatura budynków oddanych do użytku. Nakłady roczne obejmują pełną wartość budynków oddanych do użytku w danym roku, tj. nie uwzględniają różnicy stanów budownictwa niezakończonego w końcu i na początku danego roku.

Środki trwałe

1. Do środków trwałych zalicza się kompletne i nadające się do użytku składniki majątkowe o przewidywanym okresie używania dłuższym niż rok, w tym również: drogi publiczne, ulice i place łącznie z poboczami i podbudową, uzbrojenie terenu, zasadzenia wieloletnie, melioracje, budowle wodne, grunty, inwentarz żywy (stado podstawowe) oraz od 1 I 2002 r. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego i spółdzielcze prawo do lokalu niemieszkalnego (użytkowego).

Dane o środkach trwałych nie obejmują:

- wartości gruntów, uznanych od 1 I 1991 r. za środki trwałe zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 XII 1990 r. (Dz. U. Nr 90, poz. 529),
- prawa użytkowania wieczystego gruntu, uznanego od 1 I 2002 r. za środki trwałe zgodnie z ustawą o rachunkowości z dnia 29 IX 1994 r. (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1047, z późniejszymi zmianami).

Investment outlays on public roads, streets and squares are included in the section "Transportation and storage".

***3.** The value of investment outlays incurred by:*

- *legal persons and organizational entities without legal personality employing more than 9 persons as well as natural persons conducting economic activity (excluding private farms in agriculture) and civil law partnerships employing more than 9 persons, was compiled on the basis of statistical reports,*
- *legal persons and organizational entities without legal personality employing up to 9 persons, natural persons conducting economic activity and civil law partnerships employing up to 9 persons, private farms in agriculture as well as the value of outlays on private residential construction and private recreational construction (not adapted for permanent residence) and on sacral construction was estimated.*

The cubic volume of completed buildings accounts for the basis of the estimate regarding the value of investment outlays in private construction. Annual outlays include the total value of buildings completed in a given year, i.e., do not include the difference between non-finished construction at the end and at the beginning of a given year.

Fixed assets

***1. Fixed assets** include asset components and other objects completed and ready for usage with an expected period of utility exceeding 1 year, of which also: public roads, streets and squares, together with shoulders and foundations, development of tracts of land, long-term plantings, meliorations, water structures, land, livestock (basic herd) as well as since 1 I 2002 cooperative ownership right to residential premise and cooperative right to non-residential (utilitarian) premise.*

Data regarding fixed assets do not include:

- *the value of land recognised, since 1 I 1991, as fixed assets, in accordance with the decree of the Council of Ministers, dated 12 XII 1990 (Journal of Laws No. 90, item 529),*
- *right of perpetual use of land, regarded as fixed assets since 1 I 2002, in accordance with Accounting Act dated 29 IX 1994 (uniform text Journal of Laws 2016 item 1047, with later amendments).*

2. Wartość brutto środków trwałych jest to wartość równa nakładom poniesionym na ich zakup lub wytworzenie, bez potrącenia wartości zużycia (umorzenia).

Przez **wartość brutto** środków trwałych **w bieżących cenach ewidencyjnych** według stanu w dniu 31 XII od 1995 r. należy rozumieć:

- w zakresie środków trwałych przekazanych do eksploatacji:
  - przed 1 I 1995 r. – wartość w cenach odtworzenia z września 1994 r.,
  - po 1 I 1995 r. – wartość w cenach bieżących nabycia lub wytworzenia;
- w podmiotach stosujących Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), wprowadzone od 1 I 2005 r. – również wycenę według wartości godziwej.

Wartość brutto w cenach odtworzenia została ustalona w wyniku aktualizacji (wyceny) środków trwałych w gospodarce narodowej dokonanej według stanu w dniu 1 I 1995 r. zgodnie z postanowieniami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 I 1995 r. w sprawie amortyzacji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, a także aktualizacji wyceny środków trwałych (Dz. U. Nr 7, poz. 34).

3. Dane według sekcji i działów PKD 2007 opracowano **metodą przedsiębiorstw**, co oznacza, że wszystkie środki trwałe danego podmiotu gospodarki narodowej zalicza się do tego poziomu klasyfikacyjnego, do którego zaliczono podmiot na podstawie przeważającego rodzaju działalności, np. w przedsiębiorstwie zaliczonym do sekcji „Przetwórstwo przemysłowe" wszystkie środki trwałe użytkowane zarówno w tym rodzaju działalności, jak i poza tą działalnością (budynki i lokale mieszkalne, obiekty służące edukacji, ochronie zdrowia itp.) zalicza się do sekcji „Przetwórstwo przemysłowe". Wyjątek stanowią budynki mieszkalne w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, które ujęto w sekcji „Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości".

Wartość dróg publicznych, ulic i placów zaliczono do sekcji „Transport i gospodarka magazynowa".

2. *The* ***gross value of fixed assets*** *is the value equal to the outlays incurred on purchasing or manufacturing them, without deducting consumption value (depreciation).*

The ***gross value*** *of fixed assets* ***at current book-keeping prices*** *is understood, as of 31 XII since 1995:*

- *within the scope of fixed assets designated for exploitation:*
  - *before 1 I 1995 – the value at replacement prices of September 1994,*
  - *after 1 I 1995 – the purchase or manufacturing value at current prices;*
- *in units that use International Accounting Standards (IAS) implemented since 1 I 2005 – also revaluation according to fair value.*

The ***gross value at replacement prices*** *was established as a result of the revaluation of fixed assets in the national economy made as of 1 I 1995, in accordance with the decisions of the decree of the Minister of Finance, dated 20 I 1995, regarding the depreciation of fixed assets and intangible fixed assets, as well as the revaluation of fixed assets (Journal of Laws No. 7, item 34).*

3. *Data by sections and divisions of the NACE Rev. 2 were compiled using the* ***enterprise method****, i.e., all fixed assets of a given entity of the national economy are included in that classification level to which the entity was included on the basis of the superior kind of activity, e.g., in an enterprise classified in the section "Manufacturing" all fixed assets used in manufacturing and outside this activity (residential buildings and places, buildings for education, health care, etc.) are included in the section "Manufacturing". An exception are residential buildings on private farms in agriculture, which were classified in the section "Real estate activities".*

The value of public roads, streets and squares was included in the section "Transportation and storage".

4. Wartość brutto środków trwałych:

- osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej z liczbą pracujących powyżej 9 osób oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie) i spółek cywilnych z liczbą pracujących powyżej 9 osób – opracowano na podstawie sprawozdawczości,
- osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej z liczbą pracujących do 9 osób, osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i spółek cywilnych z liczbą pracujących do 9 osób, gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, a także wartość indywidualnych budynków mieszkalnych (osób fizycznych) i rekreacyjnych nieprzystosowanych do stałego zamieszkania, wartość dróg publicznych, ulic i placów, melioracji podstawowych i szczegółowych oraz budowli wodnych – ustalono szacunkowo.

5. Podziału środków trwałych według sekcji PKD 2007 dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności.

4. *The gross value of fixed assets:*

- *of legal persons and organizational entities without legal personality employing more than 9 persons as well as natural persons conducting economic activity (excluding private farms in agriculture) and civil law partnerships employing more than 9 persons, was compiled on the basis of statistical reports,*
- *of legal persons and organizational entities without legal personality employing up to 9 persons, natural persons conducting economic activity and civil law partnerships employing up to 9 persons, private farms in agriculture as well as the value of private residential buildings (natural persons) and recreational not adapted for permanent residence, the value of public roads, streets and squares, basic and detailed meliorations and water structures, was estimated.*

5. *Division of fixed assets by the PKD 2007 sections was made according to the seat of the local kind-of-activity unit.*

Inwestycje
Investments

TABL. 1 (312). NAKŁADY INWESTYCYJNE [a] (ceny bieżące)
INVESTMENT OUTLAYS [a] (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w mln zł *in mln zł*			
O G Ó Ł E M	**13062,1**	**16772,3**	**15907,8**	***T O T A L***
sektor publiczny	6930,5	7024,3	6658,2	*public sector*
sektor prywatny	6131,6	9748,0	9249,7	*private sector*
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	221,3	337,4	240,8	*Agriculture, forestry and fishing*
Przemysł	3813,3	5257,0	4560,4	*Industry*
górnictwo i wydobywanie	84,5	263,4	#	*mining and quarrying*
przetwórstwo przemysłowe	2270,9	2537,4	2950,1	*manufacturing*
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę [Δ]	822,0	1662,1	1197,1	*electricity, gas, steam and air conditioning supply*
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja [Δ]	635,9	794,2	#	*water supply; sewerage, waste management and remediation activities*
Budownictwo	400,3	595,4	490,2	*Construction*
Handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ]	798,2	1315,8	1172,7	*Trade; repair of motor vehicles [Δ]*
Transport i gospodarka magazynowa [b]	2868,7	3071,6	4304,4	*Transportation and storage [b]*
Zakwaterowanie i gastronomia [Δ]	120,8	232,8	174,1	*Accommodation and catering [Δ]*
Informacja i komunikacja	276,4	354,1	450,1	*Information and communication*
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	193,1	173,2	69,3	*Financial and insurance activities*
Obsługa rynku nieruchomości [Δ]	2127,5	2376,6	1877,8	*Real estate activities*
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	175,1	342,8	382,2	*Professional, scientific and technical activities*
Administrowanie i działalność wspierająca [Δ]	291,3	375,1	332,3	*Administrative and support service activities*
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	325,4	985,3	532,8	*Public administration and defence; compulsory social security*
Edukacja	467,1	579,4	301,0	*Education*
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	335,3	334,4	353,1	*Human health and social work activities*
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	610,3	395,8	609,1	*Arts, entertainment and recreation*
Pozostała działalność usługowa	38,0	45,3	57,5	*Other service activities*

a Według lokalizacji inwestycji. b Łącznie z nakładami inwestycyjnymi na drogi publiczne, ulice i place.
a According to investment location. b Including investment outlays on public roads, streets and squares.

TABL. 2 (313). NAKŁADY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH [a] (ceny bieżące)

INVESTMENT OUTLAYS IN ENTERPRISES [a] (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w mln zł *in mln zl*			
O G Ó Ł E M	**7162,4**	**10357,4**	**8560,8**	***T O T A L***
sektor publiczny	3475,9	3753,2	2195,8	*public sector*
sektor prywatny	3686,5	6604,2	6365,0	*private sector*
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	92,1	115,3	82,6	*Agriculture, forestry and fishing*
Przemysł	3383,9	4825,6	4243,8	*Industry*
górnictwo i wydobywanie	78,0	262,7	#	*mining and quarrying*
przetwórstwo przemysłowe	2191,9	2418,1	2811,1	*manufacturing*
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę [Δ]	795,3	1636,3	1139,6	*electricity, gas, steam and air conditioning supply*
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja [Δ]	318,7	508,4	#	*water supply; sewerage, waste management and remediation activities*
Budownictwo	320,0	255,4	237,9	*Construction*
Handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ]	580,4	1079,0	1008,5	*Trade; repair of motor vehicles [Δ]*
Transport i gospodarka magazynowa	1058,0	1969,4	1073,6	*Transportation and storage*
Zakwaterowanie i gastronomia [Δ]	64,5	144,4	94,8	*Accommodation and catering [Δ]*
Informacja i komunikacja	245,9	325,9	426,9	*Information and communication*
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	103,4	154,1	66,4	*Financial and insurance activities*
Obsługa rynku nieruchomości [Δ]	680,0	557,6	295,4	*Real estate activities*
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	73,0	147,0	265,4	*Professional, scientific and technical activities*
Administrowanie i działalność wspierająca [Δ]	259,7	354,4	312,7	*Administrative and support service activities*
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	1,2	#	#	*Public administration and defence; compulsory social security*
Edukacja	9,8	29,2	8,3	*Education*
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	210,2	209,5	200,7	*Human health and social work activities*
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	66,5	172,0	221,5	*Arts, entertainment and recreation*
Pozostała działalność usługowa	13,8	#	#	*Other service activities*

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to investment location.

TABL. 3 (314). NAKŁADY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH [a] WEDŁUG GRUP (ceny bieżące)
INVESTMENT OUTLAYS IN ENTERPRISES [a] BY GROUPS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem *Total*	W tym *Of which*			*SPECIFICATION*
			budynki i budowle *buildings and structures*	maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia *machinery, technical equipment and tools*	środki transportu *transport equipment*	
		w mln zł *in mln zl*				
O G Ó Ł E M	2010	8110,7	4021,8	3041,3	820,0	***T O T A L***
	2015	8702,3	4308,5	3354,8	1005,7	
	2016	**7992,0**	**3457,7**	**3505,3**	**965,4**	
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		77,9	41,9	22,9	11,7	*Agriculture, forestry and fishing*
Przemysł		4386,7	1936,8	2164,5	274,5	*Industry*
górnictwo i wydobywanie		#	#	#	#	*mining and quarrying*
przetwórstwo przemysłowe		2760,5	691,8	1883,0	180,2	*manufacturing*
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę [Δ]		1369,9	1140,0	211,7	13,8	*electricity, gas, steam and air conditioning supply*
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja [Δ]		#	#	#	#	*water supply; sewerage, waste management and remediation activities*
Budownictwo		224,0	68,9	105,4	48,9	*Construction*
Handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ]		701,7	316,7	288,8	95,3	*Trade; repair of motor vehicles [Δ]*
Transport i gospodarka magazynowa		905,7	308,7	314,8	270,3	*Transportation and storage*
Zakwaterowanie i gastronomia [Δ]		47,2	26,0	19,3	1,8	*Accommodation and catering [Δ]*
Informacja i komunikacja		315,0	29,0	274,2	11,3	*Information and communication*
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		43,0	12,3	25,1	5,6	*Financial and insurance activities*
Obsługa rynku nieruchomości [Δ]		323,7	294,6	18,2	10,0	*Real estate activities*
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		183,7	132,4	42,1	9,2	*Professional, scientific and technical activities*
Administrowanie i działalność wspierająca [Δ]		293,1	8,8	35,9	212,7	*Administrative and support service activities*
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne		#	-	#	#	*Public administration and defence; compulsory social security*
Edukacja		8,0	4,3	2,8	0,8	*Education*
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		198,2	78,1	109,7	10,2	*Human health and social work activities*
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		220,1	192,6	26,2	1,2	*Arts, entertainment and recreation*
Pozostała działalność usługowa		#	#	#	#	*Other service activities*

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według siedziby inwestora.
a Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to investor seat.

Środki trwałe
Fixed assets

TABL. 4 (315). WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH [a] (bieżące ceny ewidencyjne)
Stan w dniu 31 XII
GROSS VALUE OF FIXED ASSETS [a] (current book-keeping prices)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
	w mln zł *in mln zł*			
O G Ó Ł E M	**139259,8**	**196479,8**	**208862,1**	***T O T A L***
sektor publiczny	57581,2	90159,2	96390,5	*public sector*
sektor prywatny	81678,6	106320,6	112471,6	*private sector*
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	5480,4	6745,3	6916,5	*Agriculture, forestry and fishing*
Przemysł	40923,1	57494,4	60976,4	*Industry*
górnictwo i wydobywanie	982,3	1270,0	#	*mining and quarrying*
przetwórstwo przemysłowe	26428,9	36312,1	37926,0	*manufacturing*
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę [Δ]	8667,5	12577,3	14167,8	*electricity, gas, steam and air conditioning supply*
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja [Δ]	4844,4	7335,1	#	*water supply; sewerage, waste management and remediation activities*
Budownictwo	4154,5	4022,9	4525,6	*Construction*
Handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ]	8396,8	10628,2	11643,1	*Trade; repair of motor vehicles [Δ]*
Transport i gospodarka magazynowa [b]	24701,7	35263,8	39050,5	*Transportation and storage [b]*
Zakwaterowanie i gastronomia [Δ]	2101,9	3100,7	3536,8	*Accommodation and catering [Δ]*
Informacja i komunikacja	3255,0	5157,0	4781,5	*Information and communication*
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	1432,6	2249,2	1455,2	*Financial and insurance activities*
Obsługa rynku nieruchomości [Δ]	30681,6	40355,9	41929,0	*Real estate activities*
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1263,3	2028,3	3197,2	*Professional, scientific and technical activities*
Administrowanie i działalność wspierająca [Δ]	1538,3	2304,0	2231,1	*Administrative and support service activities*
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	5194,4	8798,4	9225,8	*Public administration and defence; compulsory social security*
Edukacja	4834,0	7897,0	8221,0	*Education*
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2735,6	4938,8	5235,3	*Human health and social work activities*
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	1919,9	4687,7	5112,4	*Arts, entertainment and recreation*
Pozostała działalność usługowa	646,7	808,3	824,6	*Other service activities*

a Podziału środków trwałych według sekcji PKD 2007 dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności.
b Łącznie z wartością dróg publicznych, ulic i placów.

a The division of fixed assets by NACE Rev. 2 sections was made according to the abode of local kind-of-activity unit.
b Including value of public roads, streets and squares.

TABL. 5 (316). WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH W PRZEDSIĘBIORSTWACH [a] (bieżące ceny ewidencyjne)

Stan w dniu 31 XII

GROSS VALUE OF FIXED ASSETS IN ENTERPRISES [a] (current book-keeping prices)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	w mln zł *in mln zl*			
O G Ó Ł E M	**75078,1**	**101404,3**	**107752,5**	***T O T A L***
sektor publiczny	24844,1	39789,2	42891,8	*public sector*
sektor prywatny	50234,0	61615,1	64860,7	*private sector*
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	1466,0	2132,1	2170,1	*Agriculture, forestry and fishing*
Przemysł	36433,8	50989,1	54076,0	*Industry*
górnictwo i wydobywanie	946,1	1169,3	#	*mining and quarrying*
przetwórstwo przemysłowe	24508,8	33708,2	35105,1	*manufacturing*
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę [Δ]	8358,6	11906,5	13429,8	*electricity, gas, steam and air conditioning supply*
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja [Δ]	2620,3	4205,0	#	*water supply; sewerage, waste management and remediation activities*
Budownictwo	3121,4	2143,2	2364,1	*Construction*
Handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ]	6599,0	8165,6	9066,2	*Trade; repair of motor vehicles [Δ]*
Transport i gospodarka magazynowa	7684,0	10244,9	11891,9	*Transportation and storage*
Zakwaterowanie i gastronomia [Δ]	1652,3	2295,4	2660,5	*Accommodation and catering [Δ]*
Informacja i komunikacja	2940,8	4665,7	4267,1	*Information and communication*
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	1259,4	1992,0	1193,7	*Financial and insurance activities*
Obsługa rynku nieruchomości [Δ]	9137,0	10787,1	10754,0	*Real estate activities*
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	446,8	705,0	1780,1	*Professional, scientific and technical activities*
Administrowanie i działalność wspierająca [Δ]	1189,8	1586,9	1632,6	*Administrative and support service activities*
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	10,4	16,9	#	*Public administration and defence; compulsory social security*
Edukacja	215,8	257,1	235,1	*Education*
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2111,1	3916,5	4003,1	*Human health and social work activities*
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	697,3	1376,5	1475,9	*Arts, entertainment and recreation*
Pozostała działalność usługowa	113,2	130,4	#	*Other service activities*

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; podziału środków trwałych według sekcji PKD 2007 dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons; the division of fixed assets by NACE Rev. 2 sections was made according to the abode of local kind-of-activity unit.

DZIAŁ XXII

RACHUNKI REGIONALNE

Uwagi ogólne

1. Rachunki regionalne opracowano zgodnie z zasadami „Europejskiego Systemu Rachunków 2010 (ESA 2010)", wprowadzonego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 549/2013 z dnia 21 V 2013 r. w sprawie europejskiego systemu rachunków narodowych i regionalnych w Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE L 174 z 26 VI 2013 r., z późniejszymi zmianami).

2. W systemie rachunków regionalnych dla każdego województwa zestawiane są: rachunek produkcji i rachunek tworzenia dochodów według sektorów instytucjonalnych i rodzajów działalności oraz rachunek podziału pierwotnego dochodów i rachunek podziału wtórnego dochodów w sektorze gospodarstw domowych. Dla podregionów obliczane są: produkt krajowy brutto (PKB) i wartość dodana brutto (WDB) według grup rodzajów działalności.

3. Produkt krajowy brutto (PKB) przedstawia końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Produkt krajowy brutto równa się sumie wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów. Produkt krajowy brutto jest liczony w cenach rynkowych.

W obliczeniach dynamiki wolumenu produktu krajowego brutto jako ceny stałe przyjęto ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany.

4. Wartość dodana brutto (WDB) mierzy wartość nowo wytworzoną w wyniku działalności produkcyjnej krajowych jednostek instytucjonalnych. Wartość dodana brutto stanowi różnicę między produkcją globalną a zużyciem pośrednim, jest wyrażona w cenach bazowych.

5. Produkcja globalna obejmuje wartość wyrobów i usług wytworzonych przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne. Produkcja globalna jest wyceniana w cenach bazowych lub według kosztów produkcji.

6. Zużycie pośrednie obejmuje wartość zużytych materiałów (łącznie z paliwami) netto (po odjęciu wartości odpadów użytkowych), surowców (łącznie z opakowaniami), energii, gazów technicznych i usług obcych (obróbka obca, usługi transportowe, najem sprzętu, usługi telekomunikacyjne i obliczeniowe, prowizje płacone za usługi bankowe), usługi pośrednictwa finansowego mierzone pośrednio (FISIM) oraz koszty podróży służbowych (bez diet) i inne koszty (np. koszty reklamy, reprezentacji, dzierżawy i najmu, koszty biletów służbowych, koszty ryczałtów za używanie własnych pojazdów do celów służbowych, opłaty giełdowe i opłaty z tytułu uczestnictwa w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych). Zużycie pośrednie jest wyceniane w cenach nabycia.

CHAPTER XXII

REGIONAL ACCOUNTS

General notes

***1. Regional accounts** were compiled according to the principles of the European System of Accounts 2010 (the ESA 2010), introduced by Regulation No. 549/2013 of the European Parliament and of the Council (EU) of 21 V 2013 on the European system of national and regional accounts in the European Union (Official Journal of the EU L 174, 26 VI 2013, with later amendments).*

***2.** The following accounts are compiled in the regional accounts system for each voivodship: the production account and the generation of income account by institutional sectors and kind of activity as well as the allocation of primary income account and the secondary distribution of income account in the households sector. The following categories are calculated for subregions: gross domestic product (GDP) and gross value added (GVA) by kind-of-activity groups.*

***3. Gross domestic product (GDP)** presents the final result of the activity of all entities of the national economy. Gross domestic product is equal to the sum of gross value added generated by all domestic institutional units, increased by taxes on products and decreased by subsidies on products. Gross domestic product is calculated at market prices.*

Current prices from the year preceding the reference year were adopted as constant prices in the calculations of gross domestic product volume indices.

***4. Gross value added (GVA)** measures the newly generated value as a result of the production activity of domestic institutional units. Gross value added is the difference between gross output and intermediate consumption, and is presented at basic prices.*

***5. Gross output** includes the value of goods and services produced by all domestic institutional units. Gross output is valued at basic prices or according to the production costs.*

***6. Intermediate consumption** includes the value of consumed materials (including fuels) in net terms (after subtracting the value of recyclable wastes), raw materials (including packaging), energy, technological gases and outside services (outside processing, transport services, equipment rental, telecommunication and accounting services, commissions paid for banking services), financial intermediation services indirectly measured (FISIM) and costs of business trips (excluding travelling allowances) as well as other costs (e.g. advertising, representation, rental and leasing costs, ticket costs for official business, costs of lump sum payments for using personal vehicles for official business, stock exchange payments as well as payments from participating in the National Depository for Securities). Intermediate consumption is valued at purchaser's prices.*

7. W systemie rachunków regionalnych przyjmuje się zasadę ewidencjonowania produkcji globalnej oraz zużycia pośredniego z uwzględnieniem **obrotów wewnętrznych**.

8. Dochody pierwotne brutto w sektorze gospodarstw domowych składają się z nadwyżki operacyjnej brutto łącznie z dochodem mieszanym brutto, dochodów związanych z pracą najemną (obejmujących całkowite koszty związane z zatrudnieniem, tj. wynagrodzenia łącznie ze składkami na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne płaconymi przez pracowników, składki na ubezpieczenia społeczne płacone przez pracodawców powiększone o składki na Fundusz Pracy i inne koszty związane z zatrudnieniem) oraz dochodów z tytułu własności. Dochody pierwotne brutto pełnią funkcję kreującą dochody do dyspozycji brutto.

9. Dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych powstają w wyniku skorygowania dochodów pierwotnych brutto o podatki bieżące od dochodów, majątku itp., składki netto na ubezpieczenia społeczne, świadczenia społeczne (świadczenia z ubezpieczeń społecznych i pozostałe świadczenia społeczne) oraz pozostałe transfery bieżące.

Dynamikę realnych dochodów do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych w przekroju województw obliczono metodą uproszczoną przy zastosowaniu wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych według województw.

10. Grupowanie danych według województw i podregionów w podziale na rodzaje działalności według Polskiej Klasyfikacji Działalności zostało dokonane **metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności**, tj. według siedziby i podstawowego rodzaju działalności jednostki lokalnej przedsiębiorstwa.

11. Kryteriami zaliczania danej jednostki gospodarki narodowej do określonego **sektora instytucjonalnego** są: funkcje pełnione w gospodarce narodowej, rodzaj aktywności w tworzeniu nowych wartości ekonomicznych oraz sposób uczestniczenia w podziale dochodów. Wyróżnia się pięć krajowych sektorów instytucjonalnych:

1) sektor przedsiębiorstw niefinansowych, do którego zaliczono podmioty gospodarcze wytwarzające produkty rynkowe (wyroby i usługi niefinansowe) i prowadzące księgi rachunkowe,
2) sektor instytucji finansowych, do którego zaliczono podmioty gospodarcze zajmujące się pośrednictwem finansowym, pomocniczą działalnością finansową oraz ubezpieczeniami,
3) sektor instytucji rządowych i samorządowych, do którego zaliczono podmioty gospodarki narodowej działające na zasadach określonych w ustawie o finansach publicznych oraz podmioty, których system finansowy został określony odrębnymi ustawami, a których podstawowym źródłem finansowania są dotacje z budżetu państwa, a także przedsiębiorstwa publiczne i instytucje niekomercyjne spełniające kryteria ESA 2010 w zakresie klasyfikacji do tego sektora,

7. In the regional accounts system the principle of recording gross output as well as intermediate consumption including ***internal turnover*** *is accepted.*

8. Gross primary income in the households sector *is comprised of the gross operating surplus jointly with the gross mixed income, income connected with hired work (including total compensation of employees, i.e. wages and salaries jointly with contributions to social security and health security paid by employees, contributions to social security paid by employers increased by the Labour Fund and other costs connected with employment) as well as property income. Gross primary income fulfils the function of creating gross disposable income.*

9. Gross disposable income in the households sector *is obtained as a result of correcting gross primary income by: current taxes on income, wealth, etc., net social contributions, social benefits (social security benefits and other social benefits) and other current transfers.*

Indices of gross real disposable income in the households sector by voivodships are calculated applying simplified method using price indices of consumer goods and services by voivodships.

10. *Data grouping by voivodships and subregions according to kind of activity of the Polish Classification of Activities was conducted applying the* ***local kind-of-activity unit method****, i.e. by the place of residence and main kind of activity of the local unit of the enterprise.*

11. *Criteria of rating a given unit of the national economy among* ***institutional sectors*** *are: functions fulfilled in the national economy, kind of activity in the creation of new economic values as well as the way of participation in the distribution of income. The five following institutional sectors are defined:*

1) non-financial corporations sector which includes economic entities manufacturing market products (goods and non-financial services) and keeping accounting books,
2) financial corporations sector which includes economic entities engaged in financial intermediation, auxiliary financial activity as well as insurance activity,
3) general government sector which includes entities of the national economy operating according to the principles described in the Law on Public Finance, entities for which the financial system was defined in special regulations and the main source of financing of which are subsidies from the state budget as well as public corporations and non-profit institutions that meet the ESA 2010 criteria of classification to this sector,

4) sektor gospodarstw domowych, który tworzą osoby fizyczne pracujące na własny rachunek w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie oraz osoby fizyczne pracujące na własny rachunek poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie z liczbą pracujących do 9 osób i prowadzące uproszczoną ewidencję księgową, a także osoby fizyczne uzyskujące dochody z pracy najemnej i niezarobkowych źródeł,

5) sektor instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych, który obejmuje: organizacje społeczne, partie polityczne, organizacje związków zawodowych, stowarzyszenia, fundacje oraz jednostki organizacji wyznaniowych.

12. W rachunkach regionalnych uwzględnia się szacunek szarej gospodarki oraz działalności nielegalnej. **Szara gospodarka** obejmuje legalną produkcję ukrytą szacowaną dla zarejestrowanych podmiotów gospodarczych sektora prywatnego z liczbą pracujących do 9 osób (niezależnie od formy prawnej), z liczbą pracujących od 10 do 49 osób (bez spółdzielni) oraz osób fizycznych z tytułu wykonywania pracy nierejestrowanej, głównie w działalności usługowej (w tym osób świadczących usługi prostytucji).

W ramach **działalności nielegalnej** ujęto szacunki dotyczące działalności osób czerpiących korzyści z tytułu świadczenia usług prostytucji przez inne osoby, produkcji i handlu narkotykami oraz przemytu papierosów.

13. Dane z rachunków regionalnych za lata 2010-2014 zostały zmienione w stosunku do wcześniej opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika w ślad za rewizją w rocznych rachunkach narodowych, dokonaną stosownie do standardowej procedury dotyczącej nadmiernego deficytu (tzw. notyfikacja fiskalna). Zmiany dotyczyły przeklasyfikowania kolejnych jednostek publicznych do sektora instytucji rządowych i samorządowych.

14. Szczegółowy opis zmian wprowadzonych do rachunków narodowych znajduje się w notatce informacyjnej GUS: „Skorygowany szacunek produktu krajowego brutto za 2016 rok" z dnia 23 X 2017 r. dostępnej na stronie http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rachunki-narodowe/roczne-rachunki-narodowe/skorygowany-szacunek-produktu-krajowego-brutto-za-2016-rok,9,3.html.

15. Wyjaśnienia dotyczące rachunków regionalnych (uwagi metodyczne oraz podstawowe pojęcia) zamieszczono w publikacji „Produkt krajowy brutto − Rachunki regionalne w 2015 r.".

4) households sector which includes own-account workers on private farms in agriculture as well as natural persons working outside private farms in agriculture, employing up to 9 persons and keeping simplified accounting books as well as natural persons obtaining income from hired work and non-earned sources,

5) non-profit institutions serving households sector which includes: social organizations, political parties, trade unions, associations, foundations and units of religious organizations.

12. *The estimation of the hidden economy and illegal activities is included in the regional accounts.* ***Hidden economy*** *covers the legal concealed production estimated for registered economic entities of private sector employing up to 9 persons (irrespective of the legal form), employing from 10 to 49 persons (excluding cooperatives) as well as natural persons engaged in non-registered work, primarily within the service activity (including people providing prostitution services).*

Within ***illegal activities*** *there were included estimations concerning activity of people deriving profits from exploiting prostitution, production and trafficking in narcotics as well as smuggling of cigarettes.*

13. *Data from regional accounts for the years 2010-2014 were changed in relation to those published in the previous edition of Yearbook as a consequence of revision in the annual national accounts, made due to the standard excessive deficit procedure (the so-called fiscal notification). Changes connected reclassification of further public entities into the general government sector.*

14. *Detailed description of the changes introduced in the national accounts can be found in the CSO news release: "Revised estimate of gross domestic product for the year 2016" of 23 X 2017, available at website http://stat.gov.pl/en/topics/national-accounts/annual-national-accounts/revised-estimate-of-gross-domestic-product-for-the-year-2016,6,1.html*

15. *Explanations concerning regional accounts (methodological notes and basic concepts) are placed in the publication "Gross Domestic Product – Regional Accounts in 2015".*

TABL. 1 (317). PRODUKT KRAJOWY BRUTTO (ceny bieżące)
GROSS DOMESTIC PRODUCT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2010	2014	2015	2010	2014	2015
	w mln zł *in mln zl*			w % *in %*		
O G Ó Ł E M ..... ***T O T A L***	**81784**	**97833**	**103608**	**x**	**x**	**x**
W tym wartość dodana brutto	**71938**	**86749**	**91918**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
Of which gross value added						
w tym sektor:						
of which sector:						
przedsiębiorstw niefinansowych	35402	44045 [a]	48069	49,2	50,8	52,3
non-financial corporations						
instytucji rządowych i samorządowych	11036	12700	12971	15,3	14,6	14,1
general government						
gospodarstw domowych	22662	26099	26995	31,5	30,1	29,4
households						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	1628	2093	1805	2,3	2,4	2,0
Agriculture, forestry and fishing						
Przemysł	17597	22173	24974	24,5	25,6	27,2
Industry						
w tym przetwórstwo przemysłowe ...	14901	19098	21854	20,7	22,0	23,8
of which manufacturing						
Budownictwo	6971	7401	8130	9,7	8,5	8,8
Construction						
Handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ]; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia [Δ]; informacja i komunikacja	21456	25210	26248	29,8	29,1	28,6
Trade; repair of motor vehicles [Δ]; transportation and storage; accommodation and catering [Δ]; information and communication						
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości [Δ]	6653	8161	8043	9,2	9,4	8,8
Financial and insurance activities; real estate activities						
Pozostałe usługi	17633	21711	22716	24,5	25,0	24,7
Other services						
NA 1 MIESZKAŃCA [b] ..... ***PER CAPITA [b]***	**36017**	**42558**	**44955**	**x**	**x**	**x**

a Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika. b W złotych.

a Data have been changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook. b In zlotys.

TABL. 2 (318). PODSTAWOWE ELEMENTY RACHUNKU PRODUKCJI I RACHUNKU TWORZENIA DOCHODÓW (ceny bieżące)

BASIC ELEMENTS OF PRODUCTION ACCOUNT AND GENERATION OF INCOME ACCOUNT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2014	2015	*SPECIFICATION*
	w mln zł *in mln zl*			
Produkcja globalna	174297	213217	216674	*Output*
Zużycie pośrednie	102359	126467	124756	*Intermediate consumption*
Wartość dodana brutto	71938 [a]	86749	91918	*Gross value added*
w tym koszty związane z zatrudnieniem	30952	37521	38758	*of which compensation of employees*
Nadwyżka operacyjna brutto	40698	49071	52845	*Gross operating surplus*

a Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.

a Data have been changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook.

TABL. 3 (319). NOMINALNE DOCHODY W SEKTORZE GOSPODARSTW DOMOWYCH

NOMINAL INCOME IN THE HOUSEHOLDS SECTOR

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2014	2015	*SPECIFICATION*
Dochody pierwotne brutto:				*Gross primary income:*
w milionach złotych	55730	65033	66431	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	24543	28290	28824	*per capita in zl*
Dochody do dyspozycji brutto:				*Gross disposable income:*
w milionach złotych	52495 [a]	60009 [a]	61642	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	23118 [a]	26105 [a]	26746	*per capita in zl*

a Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.

a Data have been changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook.

DZIAŁ XXIII

PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ

Uwagi ogólne

1. Prezentowane w tablicach dane dotyczące **podmiotów gospodarki narodowej** zarejestrowanych w rejestrze REGON i obejmują osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, zaklasyfikowane do poszczególnych sekcji PKD 2007 według przeważającego rodzaju działalności.

2. Krajowy rejestr urzędowy podmiotów gospodarki narodowej, zwany dalej rejestrem REGON, jest rejestrem administracyjnym prowadzonym przez Prezesa GUS. Zasady prowadzenia rejestru określają przepisy ustawy z dnia 29 VI 1995 r. o statystyce publicznej (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1068) oraz przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 XI 2015 r. (Dz. U. poz. 2009) w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń.

Podstawową funkcją rejestru REGON jest identyfikowanie podmiotów gospodarki narodowej, co jest realizowane poprzez nadawanie im unikatowych numerów identyfikacyjnych.

Rejestr REGON jest na bieżąco aktualizowany na podstawie danych o podmiotach gospodarki narodowej, przekazywanych drogą elektroniczną z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, Krajowego Rejestru Sądowego, Systemu Informacji Oświatowej oraz Centralnego Rejestru Podmiotów Krajowej Ewidencji Podatników oraz – w przypadku pozostałych podmiotów – na podstawie wniosków zgłaszanych do właściwych urzędów statystycznych. Kompletność i aktualność rejestru uzależniona jest od terminowej realizacji ww. obowiązku. Ponadto od 2011 r. do aktualizacji rejestru wykorzystywane są informacje z Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL) dotyczące zgonów osób fizycznych, które były wpisane do rejestru REGON.

W związku z wprowadzonymi od 1 XII 2014 r. zmianami przepisów prawnych regulujących sposób zasilania rejestru REGON dane prezentowane są bez podmiotów, dla których informacja o przewidywanej liczbie pracujących, adresie siedziby/ /zamieszkania, rodzaju przeważającej działalności oraz formie własności nie występuje w rejestrze REGON. W związku z powyższym dane naliczone według ww. informacji mogą nie sumować się na liczbę ogółem.

CHAPTER XXIII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY

General notes

1. *The data presented in tables concerning* ***entities of the national economy*** *recorded in the REGON register and include legal persons, organisational entities without legal personality and natural persons conducting economic activity, classified into particular NACE Rev. 2 sections according to the predominant kind of activity.*

2. *The National Official Business Register, hereinafter referred to as REGON, is an administrative register held by the President of the CSO. The rules for running the register are defined by the Law on Official Statistics, dated 29 VI 1995 (uniform text Journal of Laws 2016 item 1068) and the provisions of the decree of the Council of Ministers dated 30 XI 2015 (Journal of Laws item 2009) on the mode and methodology of running and updating the National Official Business Register, application, questionnaire, certificate specimens and detailed condition.*

The basic function of the REGON register is identification of entities of the national economy, which is accomplished by assigning to them unique identification numbers.

The REGON register is updated on a current basis with the use of data on entities of the national economy transferred through the electronic system from the Central Registration and Information on Business, the National Court Register, the Educational Information System as well as the Central Business Entity Register of the National Taxpayer Register, and – for the remaining entities – on the basis of applications submitted to the relevant statistical offices. The completeness and correctness of the register is contingent on the timely compliance with the abovementioned obligation. In addition, since 2011 the register has been updated with information from the Common Electronic System of Population (PESEL) on the deaths of natural persons, who were registered in the REGON.

Due to the law regulation changes implemented since 1 XII 2014 regulating the method of supply for REGON register, data are presented excluding the entities for which information about the expected number of employed persons, address of head office/residence, the principal kind of activity and form of ownership does not occur in REGON register. In relation to the above, data calculated according to mentioned method may not add up the total number.

TABL. 1 (320). PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ [a] W REJESTRZE REGON

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY [a] IN THE REGON REGISTER

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M	**226421**	**260202**	**281861**	**286844**	***T O T A L***
sektor publiczny	9947	7903	7813	7819	*public sector*
sektor prywatny	216474	252299	272446	276555	*private sector*
w tym:					*of which:*
Przedsiębiorstwa państwowe	43	8	6	3	*State owned enterprises*
Spółki	32926	38426	47994	50471	*Companies*
w tym:					*of which:*
handlowe	17724	22027	30281	32610	*commercial*
cywilne	15111	16304	17614	17762	*civil*
Spółdzielnie	1118	1062	1057	1042	*Cooperatives*
Fundacje	533	787	1476	1638	*Foundations*
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	4303	5378	6627	6891	*Associations and social organizations*
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	169453	193855	200399	202164	*Natural persons conducting economic activity*

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 2 (321). PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ [a] W REJESTRZE REGON WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY [a] IN THE REGON REGISTER BY LEGAL FORMS AND SECTIONS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Grand total*	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej *Legal persons and organizational entities without legal personality*							Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą *Natural persons conducting economic activity*
			razem *total*	w tym *of which*						
				przedsiębiorstwa państwowe *state owned enterprises*	spółki handlowe *commercial companies*			spółki cywilne *civil law partnerships*	spółdzielnie *cooperatives*	
					razem *total*	w tym *of which*				
						jednoosobowe Skarbu Państwa *sole-shareholder companies of the State Treasury*	z udziałem kapitału zagranicznego *with foreign capital participation*			
O G Ó Ł E M	2005	226421	56968	43	17724	30	3492	15111	1118	169453
T O T A L	2010	260202	66347	8	22027	26	4151	16304	1062	193855
	2015	281861	81462	6	30281	15	4734	17614	1057	200399
	2016	**286844**	**84680**	**3**	**32610**	**14**	**4915**	**17762**	**1042**	**202164**
w tym:										
of which:										
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		4453	1273	-	617	1	172	350	102	3180
Agriculture, forestry and fishing										

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 2 (321). PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ [a] W REJESTRZE REGON WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY [a] IN THE REGON REGISTER BY LEGAL FORMS AND SECTIONS (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Grand total*	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej *Legal persons and organizational entities without legal personality*							Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą *Natural persons conducting economic activity*
		razem *total*	w tym *of which*						
			przedsiębiorstwa państwowe *state owned enterprises*	spółki handlowe *commercial companies*			spółki cywilne *civil law partnerships*	spółdzielnie *co-operatives*	
				razem *total*	w tym *of which*				
					jednoosobowe Skarbu Państwa *sole-shareholder companies of the State Treasury*	z udziałem kapitału zagranicznego *with foreign capital participation*			
Przemysł *Industry*	32312	8444	2	5956	4	1168	2256	113	23868
w tym przetwórstwo przemysłowe *of which manufacturing*	30495	7304	2	5019	3	990	2132	108	23191
Budownictwo *Construction*	35889	6027	-	4266	3	424	1498	215	29862
Handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ] *Trade; repair of motor vehicles [Δ]*	58523	15136	1	8250	-	1593	6725	121	43387
Transport i gospodarka magazynowa *Transportation and storage*	18256	2336	-	1550	2	239	745	9	15920
Zakwaterowanie i gastronomia [Δ] *Accommodation and catering [Δ]*	14859	2643	-	996	-	190	1594	13	12216
Informacja i komunikacja *Information and communication*	8621	2264	-	1750	1	185	482	11	6357
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa *Financial and insurance activities*	8472	1292	-	909	1	63	249	41	7180
Obsługa rynku nieruchomości [Δ] *Real estate activities*	21088	18174	-	1700	1	190	407	320	2914
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna *Professional, scientific and technical activities*	27749	5425	-	3694	1	367	1585	31	22324
Administrowanie i działalność wspierająca [Δ] *Administrative and support service activities*	7964	1821	-	1292	-	179	480	24	6143
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne *Public administration and defence; compulsory social security*	1255	1234	-	7	-	1	-	-	21
Edukacja *Education*	9546	4789	-	319	-	26	298	5	4757
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna *Human health and social work activities*	15462	1415	-	613	-	29	385	18	14047
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją *Arts, entertainment and recreation*	4899	2773	-	371	-	41	272	11	2126
Pozostała działalność usługowa *Other service activities*	16920	9059	-	291	-	47	436	7	7861

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 3 (322). SPÓŁKI HANDLOWE WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI
Stan w dniu 31 XII
COMMERCIAL COMPANIES BY LEGAL STATUS AND SECTIONS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Grand total*	Spółki kapitałowe *Companies*			Spółki osobowe *Partnerships*		
			razem *total*	akcyjne *joint stock*	z ograniczoną odpowiedzialnością *with limited liability*	razem *total*	w tym *of which*	
							jawne *unlimited partnerships*	komandytowe *limited partnerships*
O G Ó Ł E M	2005	17724	16319	716	15603	1405	1276	60
T O T A L	2010	22027	19826	773	19053	2201	1688	331
	2015	30281	26823	859	25964	3458	1852	1220
	2016	**32610**	**28825**	**870**	**27955**	**3785** [a]	**1858**	**1557**
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		617	592	10	582	25	17	7
Agriculture, forestry and fishing								
Przemysł		5956	5401	216	5185	555	294	247
Industry								
w tym przetwórstwo przemysłowe		5019	4536	189	4347	483	273	201
of which manufacturing								
Budownictwo		4266	3780	140	3640	486	176	274
Construction								
Handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ]		8250	7180	139	7041	1070	754	301
Trade; repair of motor vehicles [Δ]								
Transport i gospodarka magazynowa		1550	1354	37	1317	196	104	82
Transportation and storage								
Zakwaterowanie i gastronomia [Δ]		996	851	8	843	145	73	66
Accommodation and catering [Δ]								
Informacja i komunikacja		1750	1637	62	1575	113	54	57
Information and communication								
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		909	795	75	720	114	42	40
Financial and insurance activities								
Obsługa rynku nieruchomości [Δ]		3694	3294	76	3218	400	108	157
Real estate activities								
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		1292	1172	18	1154	120	37	74
Professional, scientific and technical activities								
Administrowanie i działalność wspierająca [Δ]		1700	1345	46	1299	355	110	182
Administrative and support service activities								
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne		7	6	-	6	1	-	-
Public administration and defence; compulsory social security								
Edukacja		319	291	3	288	28	17	11
Education								
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		613	487	10	477	126	51	29
Human health and social work activities								
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		371	342	27	315	29	7	22
Arts, entertainment and recreation								
Pozostała działalność usługowa		291	270	2	268	21	14	7
Other service activities								

a W tym 135 spółek partnerskich i 235 spółek komandytowo-akcyjnych.

a Of which 135 professional partnerships and 235 limited joint-stock partnerships.

TABL. 4 (323). PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ NOWO ZAREJESTROWANE [a] WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY NEWLY REGISTERED [a] BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Grand total*	W tym *Of which*						
			spółki *companies*					spółdzielnie *cooperatives*	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą *natural persons conducting economic activity*
			razem *total*	w tym *of which*					
				handlowe *commercial*					
				razem *total*	w tym *of which*		cywilne *civil law partnerships*		
					akcyjne *joint stock*	z ograniczoną odpowiedzialnością *with limited liability*			
O G Ó Ł E M	2005	18608	1361	731	4	667	629	2	16029
T O T A L	2010	27486	1907	1292	26	1056	614	8	24445
	2015	26314	3023	2571	24	2178	452	13	22088
	2016	**25694**	**3167**	**2765**	**26**	**2327**	**402**	**5**	**21476**
w tym: *of which:*									
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ..... *Agriculture, forestry and fishing*		151	18	15	-	15	3	1	132
Przemysł ..... *Industry*		2768	374	334	4	276	40	-	2393
w tym przetwórstwo przemysłowe *of which manufacturing*		2680	318	282	4	234	36	-	2361
Budownictwo ..... *Construction*		4810	415	383	3	303	32	-	4394
Handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ] ..... *Trade; repair of motor vehicles* [Δ]		3769	561	460	2	381	101	2	3205
Transport i gospodarka magazynowa *Transportation and storage*		1896	166	149	-	121	17	-	1730
Zakwaterowanie i gastronomia [Δ] ..... *Accommodation and catering* [Δ]		1915	186	114	-	91	72	-	1728
Informacja i komunikacja ..... *Information and communication*		1164	171	159	1	148	12	-	990
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa ..... *Financial and insurance activities*		635	98	93	5	76	5	-	529
Obsługa rynku nieruchomości [Δ] ..... *Real estate activities*		823	233	216	2	173	17	-	311
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ..... *Professional, scientific and technical activities*		2750	489	452	1	415	37	1	2250

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 4 (323). PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ NOWO ZAREJESTROWANE [a] WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY NEWLY REGISTERED [a] BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Grand total*	W tym *Of which*						
		spółki *companies*					spółdzielnie *cooperatives*	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą *natural persons conducting economic activity*
		razem *total*	w tym *of which*					
			handlowe *commercial*					
			razem *total*	w tym *of which*		cywilne *civil law partnerships*		
				akcyjne *joint stock*	z ograniczoną odpowiedzialnością *with limited liability*			
Administrowanie i działalność wspierająca [Δ] ..... *Administrative and support service activities*	1075	200	180	1	154	20	-	874
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne ..... *Public administration and defence; compulsory social security*	14	-	-	-	-	-	-	7
Edukacja ..... *Education*	786	60	48	-	42	12	-	565
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna *Human health and social work activities*	1204	71	57	1	44	14	1	1125
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją ..... *Arts, entertainment and recreation*	459	72	62	5	49	10	-	330
Pozostała działalność usługowa ..... *Other service activities*	1041	44	34	-	32	10	-	913

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 5 (324). PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WYREJESTROWANE [a] WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY REMOVED [a] BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Grand total*	W tym *Of which*						
			spółki *companies*					spółdzielnie *cooperatives*	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą *natural persons conducting economic activity*
			razem *total*	w tym *of which*					
				handlowe *commercial*			cywilne *civil law partnerships*		
				razem *total*	w tym *of which*				
					akcyjne *joint stock*	z ograniczoną odpowiedzialnością *with limited liability*			
O G Ó Ł E M	2005	14919	601	91	7	72	507	17	14135
T O T A L	2010	16811	410	189	7	128	219	9	16218
	2015	20516	533	272	12	182	261	3	19534
	2016	**20926**	**735**	**507**	**15**	**348**	**228**	**17**	**19877**
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		176	9	5	-	5	4	4	163
Agriculture, forestry and fishing									
Przemysł		2688	105	82	4	59	23	1	2578
Industry									
w tym przetwórstwo przemysłowe		2597	89	69	4	48	20	1	2504
of which manufacturing									
Budownictwo		3994	92	71	2	50	21	2	3899
Construction									
Handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ]		4583	184	113	1	77	71	1	4395
Trade; repair of motor vehicles [Δ]									
Transport i gospodarka magazynowa		1528	34	23	2	17	11	2	1492
Transportation and storage									
Zakwaterowanie i gastronomia [Δ]		1491	41	21	1	13	20	1	1449
Accommodation and catering [Δ]									
Informacja i komunikacja		545	44	37	2	27	7	1	500
Information and communication									
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		777	36	32	2	13	4	1	738
Financial and insurance activities									
Obsługa rynku nieruchomości [Δ]		264	24	22	1	12	2	3	223
Real estate activities									
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		1560	81	49	-	38	32	-	1470
Professional, scientific and technical activities									

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 5 (324). PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WYREJESTROWANE [a] WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY REMOVED [a] BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Grand total*	W tym *Of which*						
		spółki *companies*					spółdzielnie *cooperatives*	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą *natural persons conducting economic activity*
		razem *total*	w tym *of which*					
			handlowe *commercial*			cywilne *civil law partnerships*		
			razem *total*	w tym *of which*				
				akcyjne *joint stock*	z ograniczoną odpowiedzialnością *with limited liability*			
Administrowanie i działalność wspierająca [Δ] ..... *Administrative and support service activities*	887	29	22	-	16	7	-	858
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne ..... *Public administration and defence; compulsory social security*	13	-	-	-	-	-	-	-
Edukacja ..... *Education*	639	17	7	-	6	10	1	501
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna *Human health and social work activities*	615	19	10	-	7	9	-	592
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją ..... *Arts, entertainment and recreation*	268	11	6	-	4	5	-	247
Pozostała działalność usługowa ..... *Other service activities*	890	8	6	-	4	2	-	772

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

a Excluding persons tending private farms in agriculture.

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO W 2016 R.

Stan w dniu 31 XII

ADMINISTRATIVE DIVISION OF POMORSKIE VOIVODSHIP IN 2016

As of 31 XII

GDAŃSK miasta na prawach powiatu
cities with powiat status

granica województwa
border of voivodship

granice powiatów
borders of powiats

granice gmin
borders of gminas

PODZIAŁ WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO WEDŁUG NOMENKLATURY JEDNOSTEK TERYTORIALNYCH DO CELÓW STATYSTYCZNYCH (NTS) W 2017 R.

Stan w dniu 1 I

DIVISION OF THE POMORSKIE VOIVODSHIP ACCORDING TO THE NOMENCLATURE OF TERRITORIAL UNITS FOR STATISTICAL PURPOSES (NTS) IN 2017

As of 1 I

Liczba powiatów; liczba miast na prawach powiatu
Udział liczby ludności [a] w %

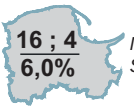

Number of powiats; number of cities with powiat status
Share of number of population [a] in %

PODREGIONY (NTS 3):
SUBREGIONS (NTS 3):

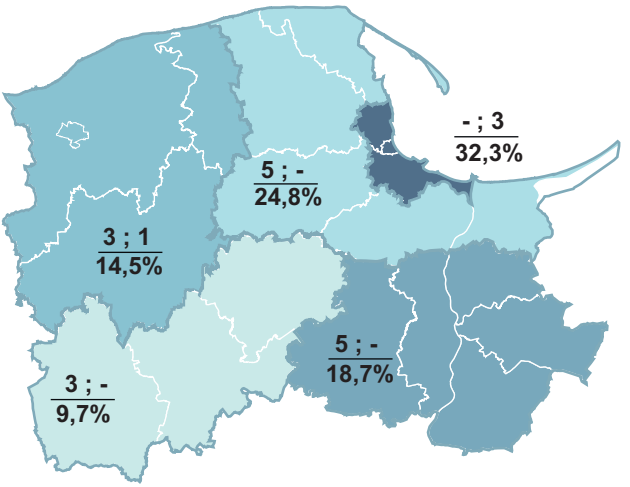

Chojnicki
Powiaty *Powiats* (NTS 4):
- chojnicki (5)
- człuchowski (7)
- kościerski (8)

Gdański
Powiaty *Powiats* (NTS 4):
- gdański (8)
- kartuski (8)
- nowodworski (5)
- pucki (7)
- wejherowski (10)

Słupski
Powiaty *Powiats* (NTS 4):
- bytowski (10)
- lęborski (5)
- słupski (10)

Miasto na prawach powiatu (NTS 4):
City with powiat status (NTS 4):
- Słupsk (1)

Starogardzki
Powiaty *Powiats* (NTS 4):
- kwidzyński (6)
- malborski (6)
- starogardzki (13)
- sztumski (5)
- tczewski (6)

Trójmiejski
Miasta na prawach powiatu (NTS 4):
Cities with powiat status (NTS 4):
- Gdańsk (1)
- Gdynia (1)
- Sopot (1)

W nawiasach podano liczbę gmin (NTS 5).
In the brackets the number of gminas (NTS 5) is given.

a Stan w dniu 31 XII 2016 r.; odpowiednio: województwa w ogólnej liczbie ludności kraju; podregionu w ogólnej liczbie ludności województwa.
a As of 31 XII 2016; respectively: of the voivodship in total number of population in the country; of the subregion in total number of population in the voivodship.

LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I WIEKU W 2016 R.
Stan w dniu 31 XII
POPULATION BY SEX AND AGE IN 2016
As of 31 XII

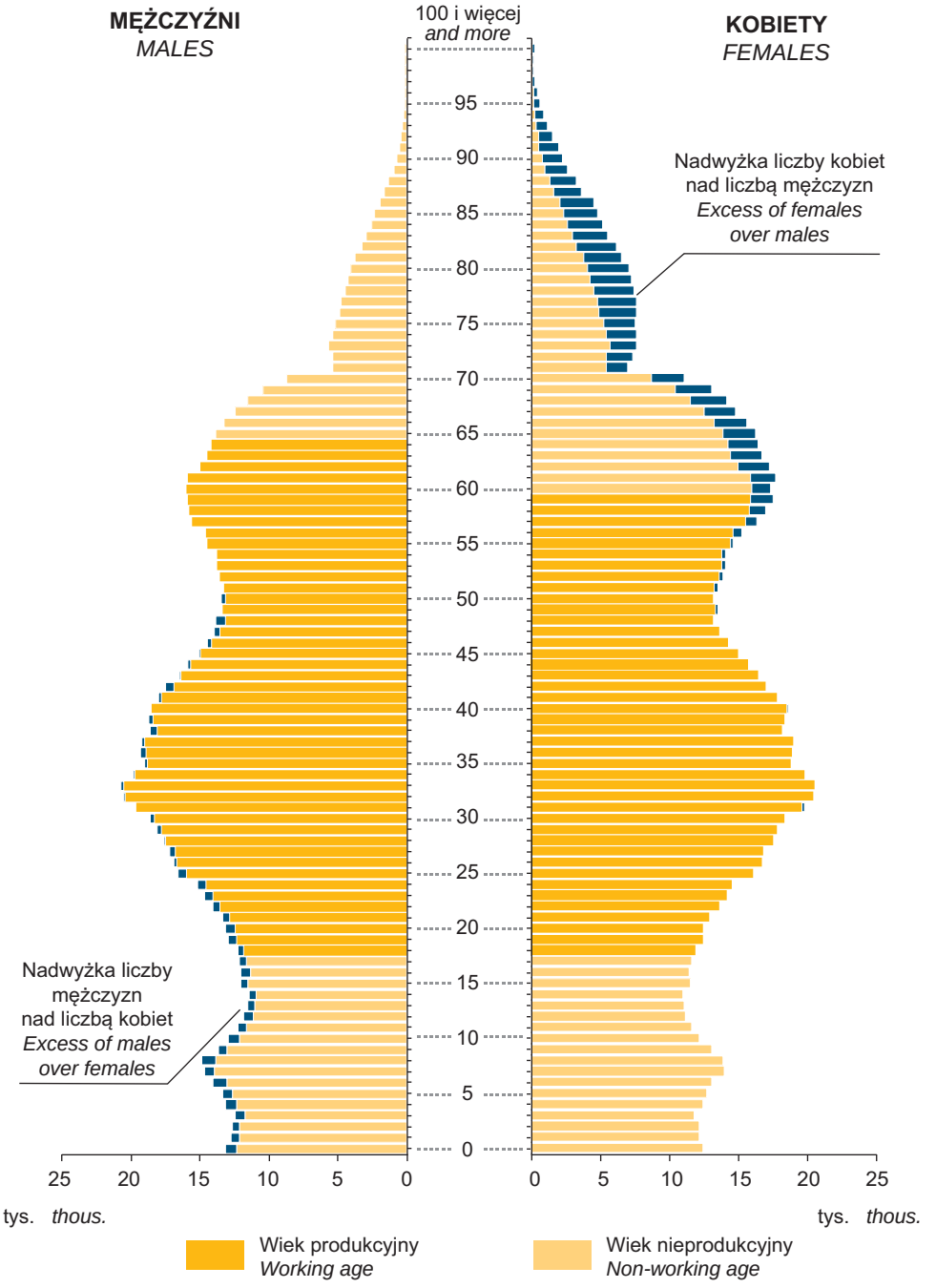

RUCH NATURALNY LUDNOŚCI
VITAL STATISTICS OF POPULATION

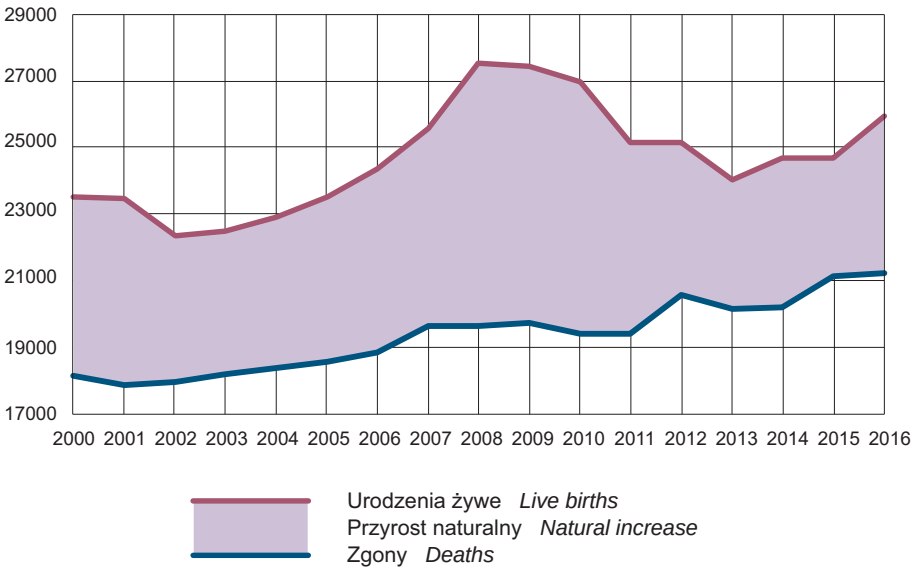

PRZECIĘTNA LICZBA LAT DALSZEGO TRWANIA ŻYCIA DLA OSÓB W WIEKU 0 LAT
LIFE EXPECTANCY AT AGE OF 0

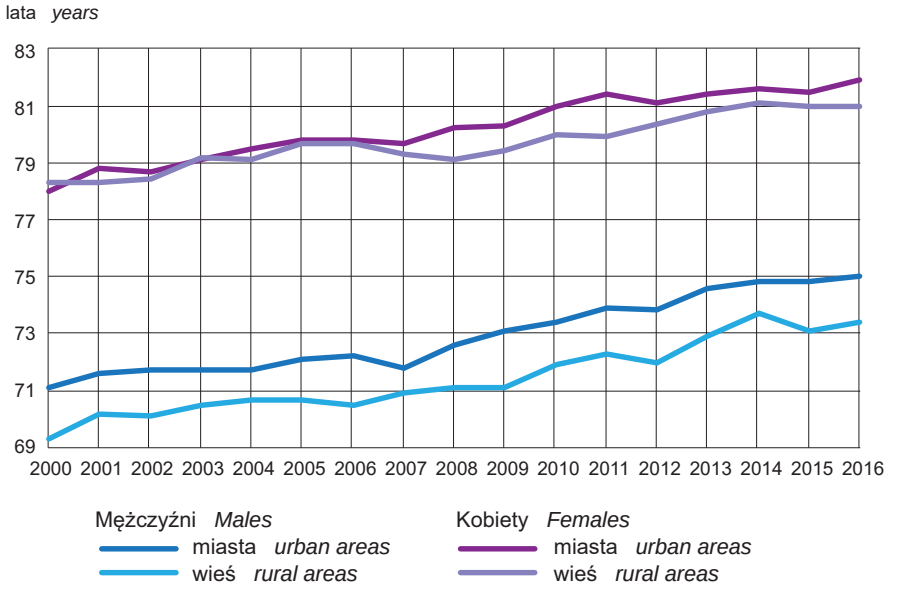

STRUKTURA PRACUJĄCYCH [a] WEDŁUG SEKCJI
Stan w dniu 31 XII
STRUCTURE OF EMPLOYED PERSONS [a] BY SECTIONS
As of 31 XII

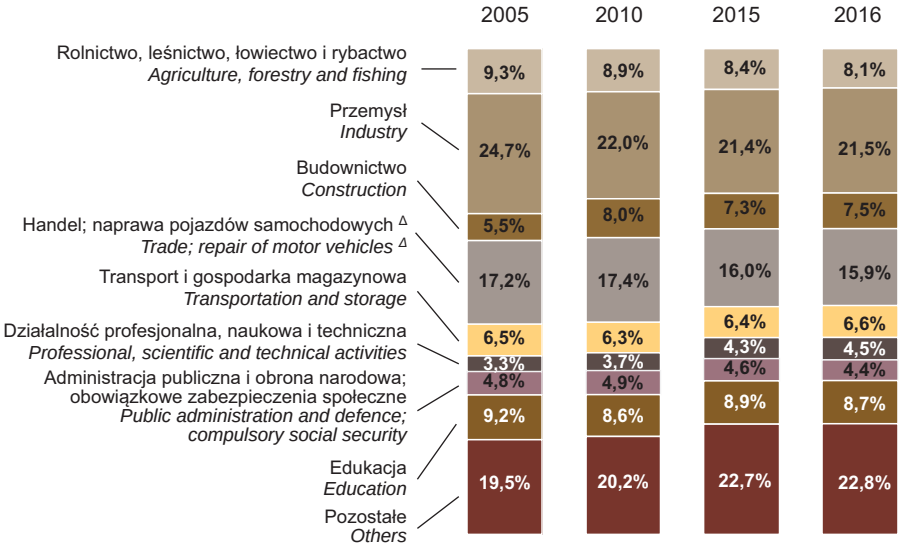

a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; z pracującymi w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie – dane szacunkowe.
a *By actual workplace and kind of activity; with the employed persons on private farms in agriculture – estimated data.*

STRUKTURA BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH WEDŁUG WIEKU I POZIOMU WYKSZTAŁCENIA
Stan w dniu 31 XII
STRUCTURE OF REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE AND EDUCATIONAL LEVEL
As of 31 XII

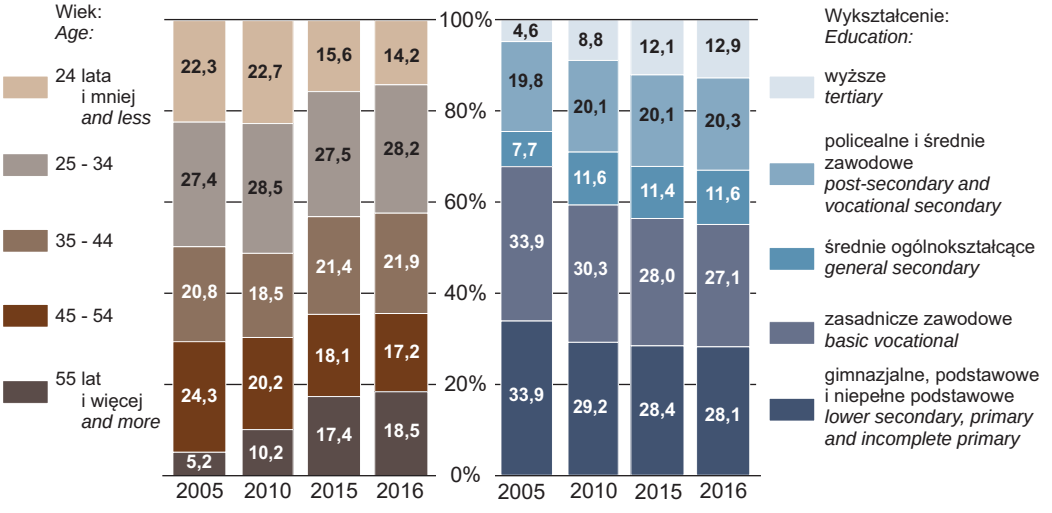

ODCHYLENIA WZGLĘDNE PRZECIĘTNYCH WYNAGRODZEŃ W WYBRANYCH SEKCJACH OD PRZECIĘTNEGO WYNAGRODZENIA W WOJEWÓDZTWIE [a]

RELATIVE DEVIATIONS OF AVERAGE WAGES AND SALARIES IN SELECTED SECTIONS FROM THE AVERAGE WAGES AND SALARIES IN VOIVODSHIP [a]

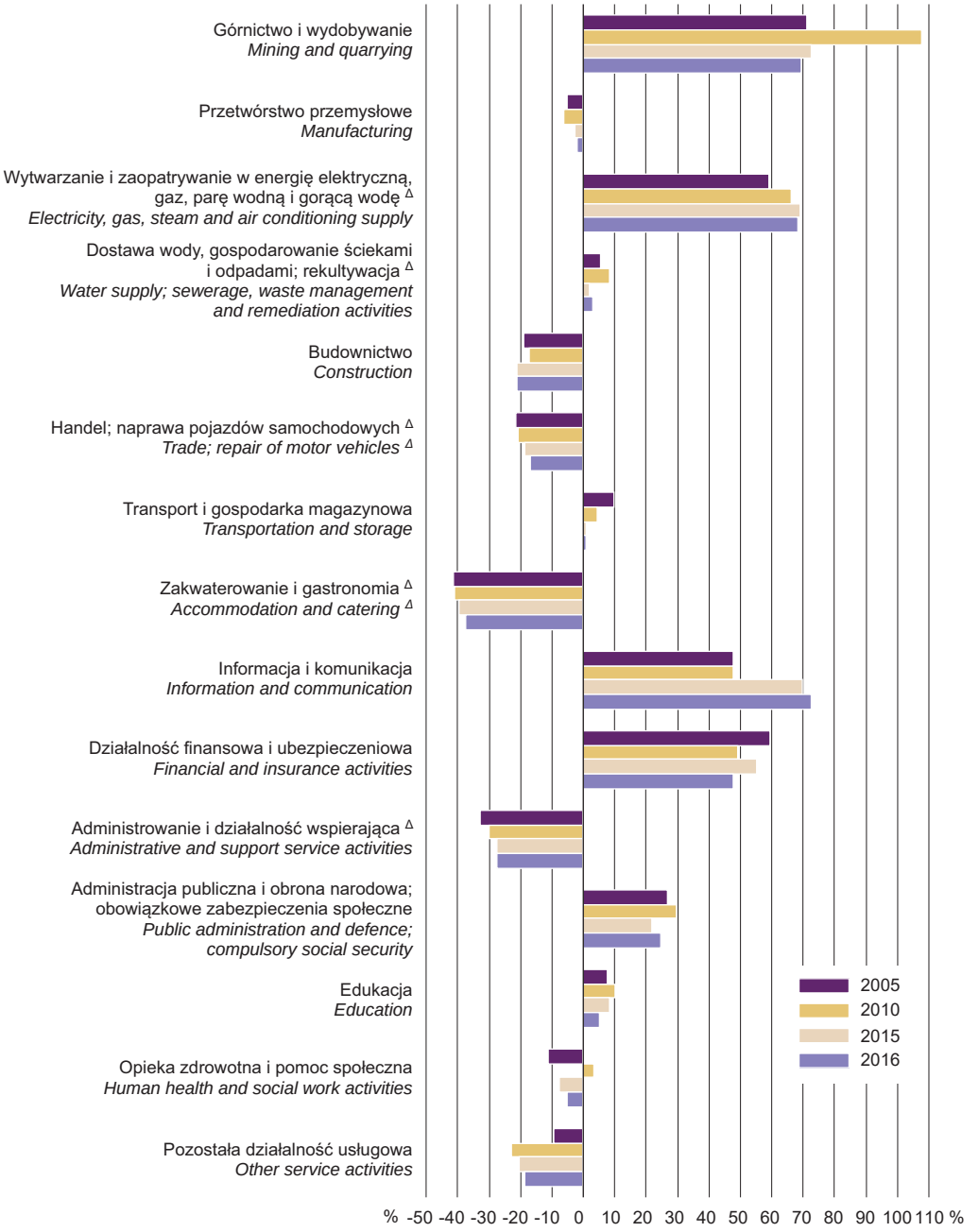

a Dotyczy przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto.
a Concern monthly average gross wages and salaries.

MIESZKANIA [a] WYPOSAŻONE W INSTALACJE W 2016 R.

Stan w dniu 31 XII

DWELLINGS [a] FITTED WITH INSTALLATIONS IN 2016

As of 31 XII

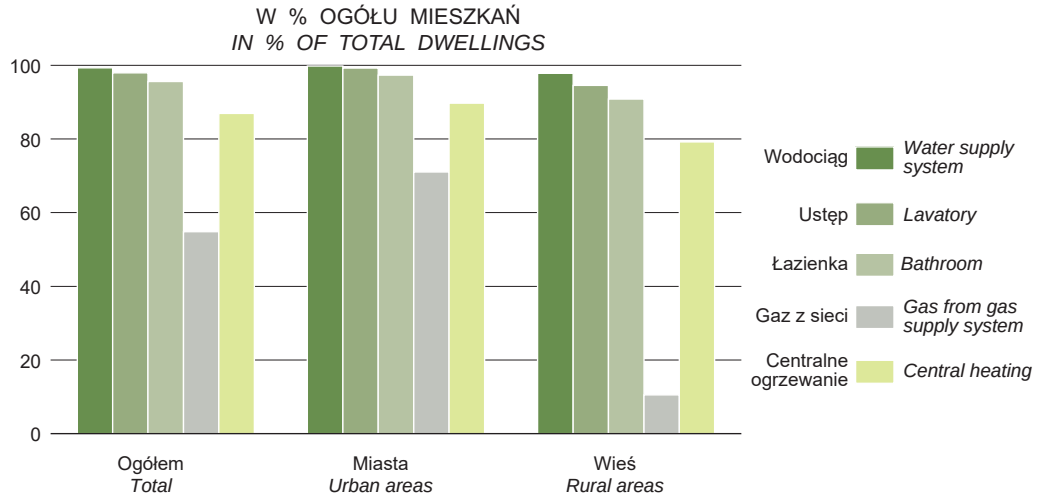

a Na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych.

a Based on balances of dwelling stocks.

MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG FORM BUDOWNICTWA

DWELLINGS COMPLETED BY TYPE OF CONSTRUCTION

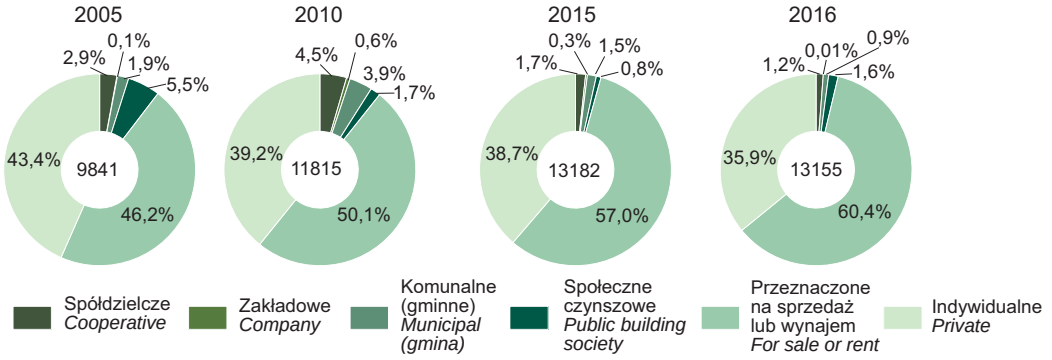

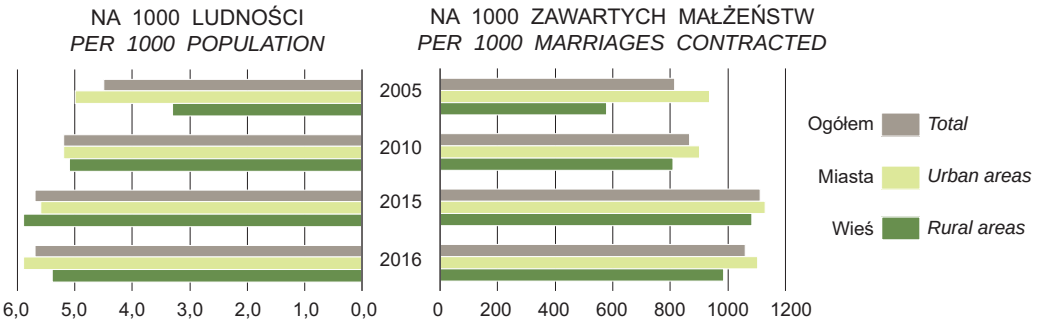

EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA W ROKU SZKOLNYM 2016/17

EDUCATION BY EDUCATIONAL LEVEL IN THE 2016/17 SCHOOL YEAR

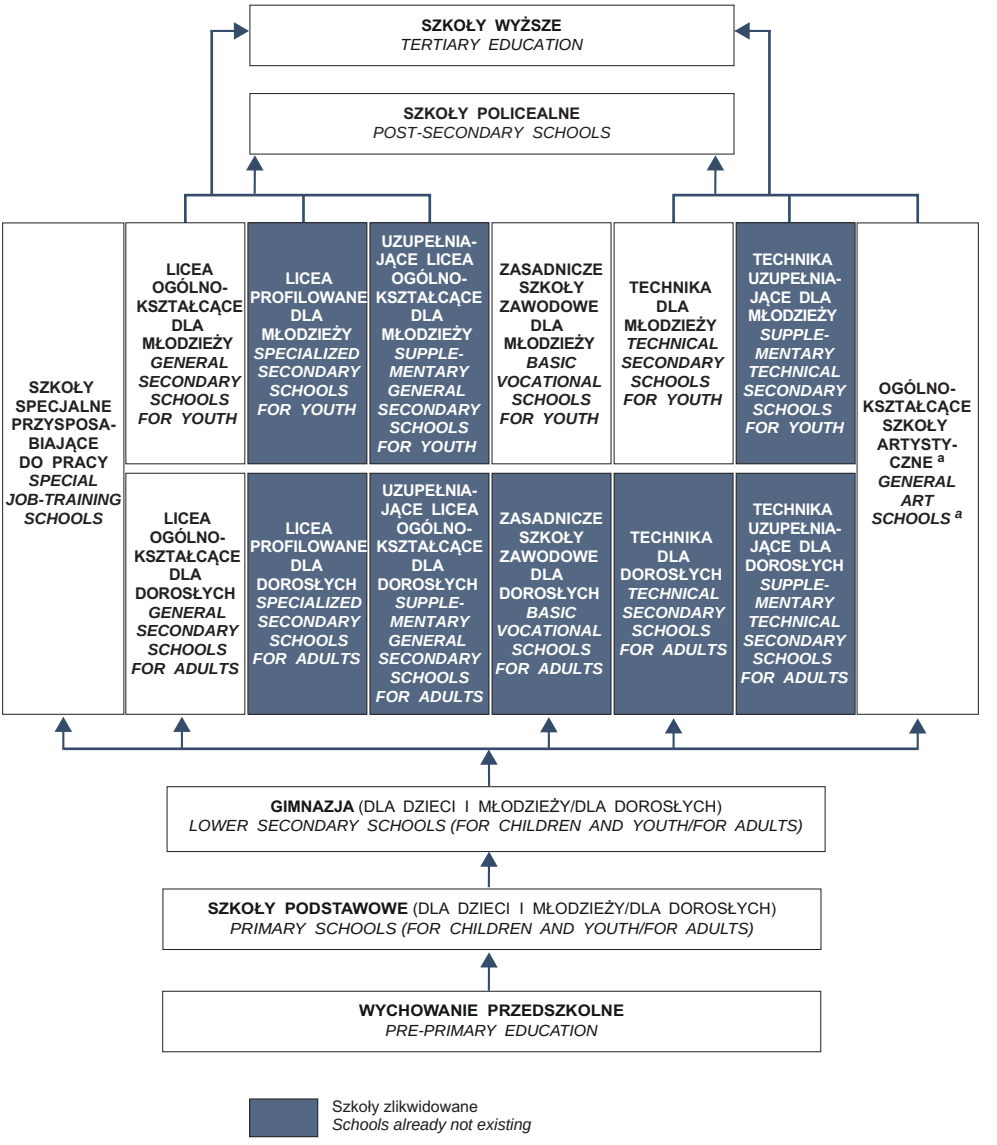

a Dające uprawnienia zawodowe.
a Leading to professional certification.

UŻYTKOWANIE GRUNTÓW W GOSPODARSTWACH ROLNYCH W 2016 R.

Stan w czerwcu

LAND USE IN AGRICULTURAL HOLDINGS IN 2016

As of June

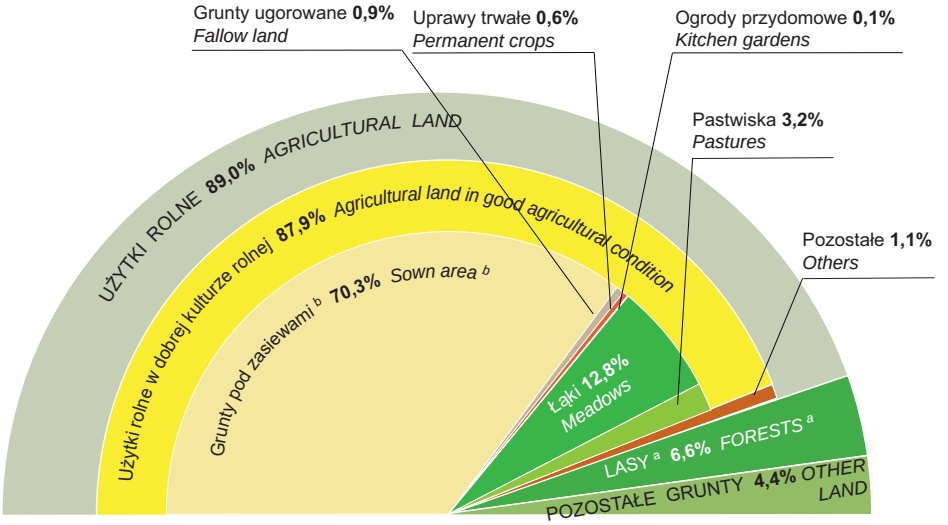

a Łącznie z gruntami związanymi z gospodarką leśną. b Bez powierzchni upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone).

a Including land connected with silviculture. b Excluding permanent crops, kitchen gardens as well as area intended for ploughing (green fertilizers).

STRUKTURA TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ W 2015 R.

(ceny stałe 2014 r.)

STRUCTURE OF MARKET AGRICULTURAL OUTPUT IN 2015

(constant prices 2014)

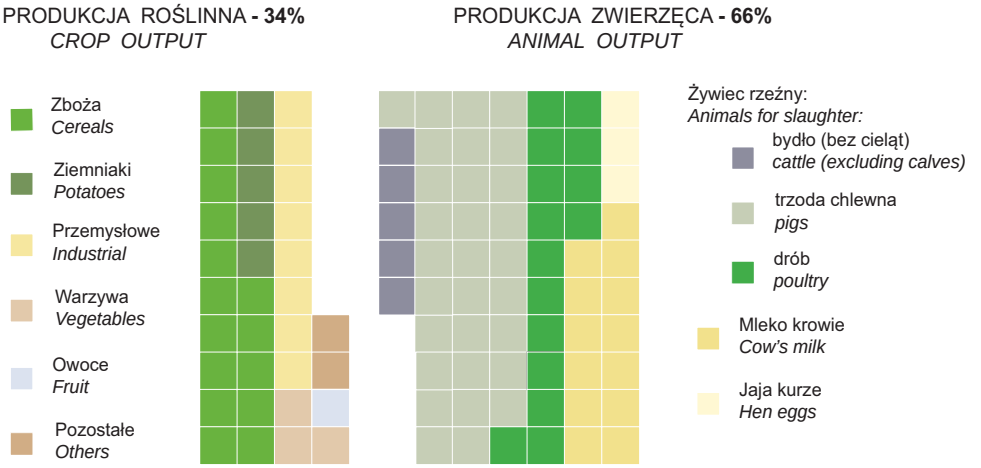

STRUKTURA PRODUKCJI BUDOWLANO-MONTAŻOWEJ [a] (ceny bieżące)
STRUCTURE OF CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION [a] (current prices)

WEDŁUG DZIAŁÓW
BY DIVISIONS

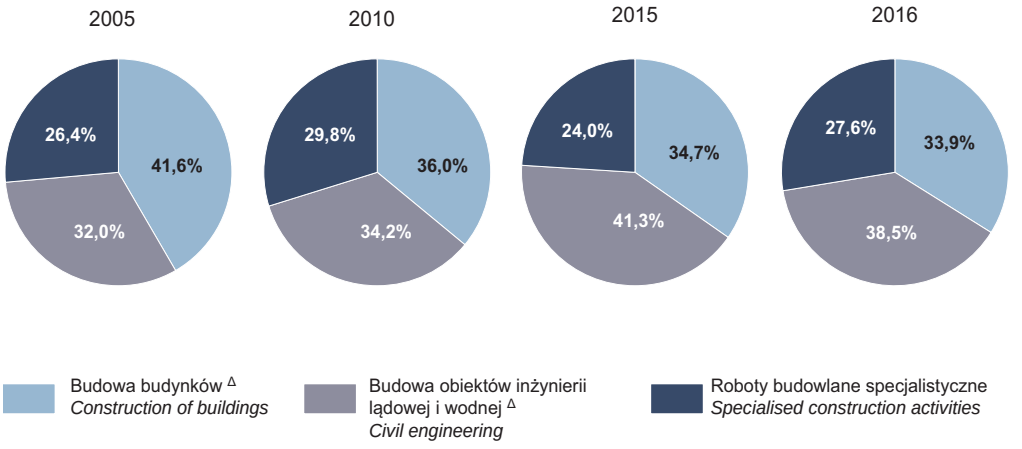

WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH
BY TYPE OF CONSTRUCTIONS

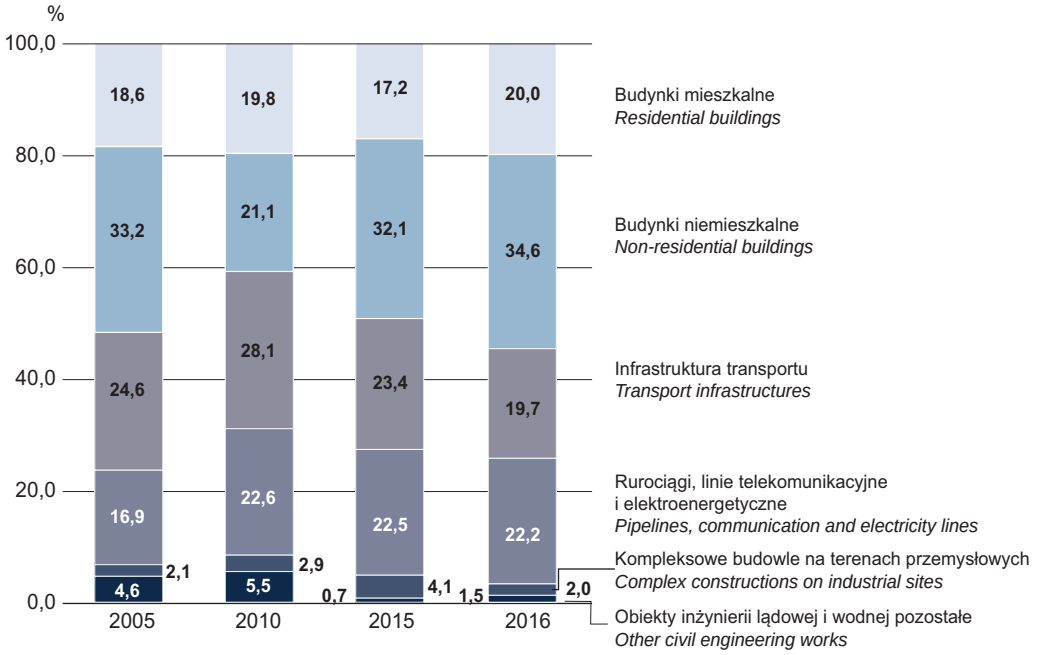

a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa pomorskiego, siłami własnymi bez podwykonawców. Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Realized by enterprises which have a seat of board in the Pomorskie Voivodship without subcontractors participation. Data concern economic entities employing more than 9 persons.

DOCHODY I WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO NA 1 MIESZKAŃCA

REVENUE AND EXPENDITURE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS PER CAPITA

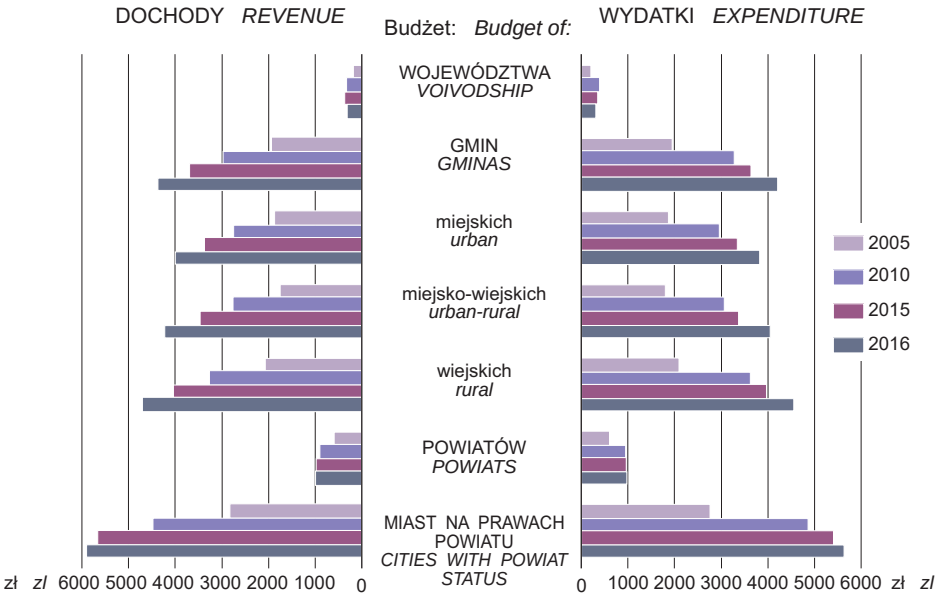

STRUKTURA WARTOŚCI DODANEJ BRUTTO WEDŁUG RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI (ceny bieżące)

STRUCTURE OF GROSS VALUE ADDED BY KINDS OF ACTIVITIES (current prices)

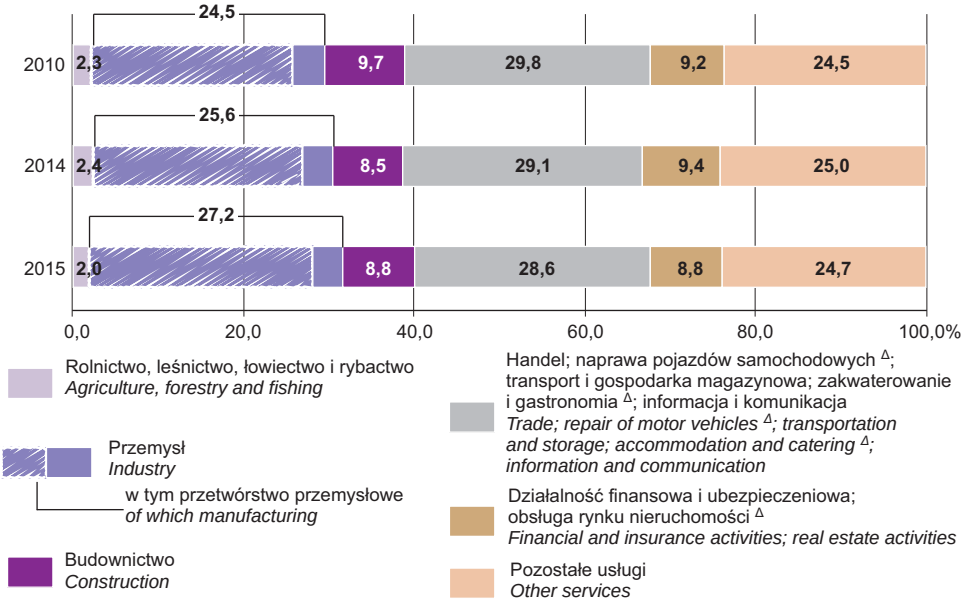

STRUKTURA PODMIOTÓW GOSPODARKI NARODOWEJ [a] W 2016 R.

Stan w dniu 31 XII

STRUCTURE OF ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY [a] IN 2016

As of 31 XII

WEDŁUG FORM PRAWNYCH

BY LEGAL STATUS

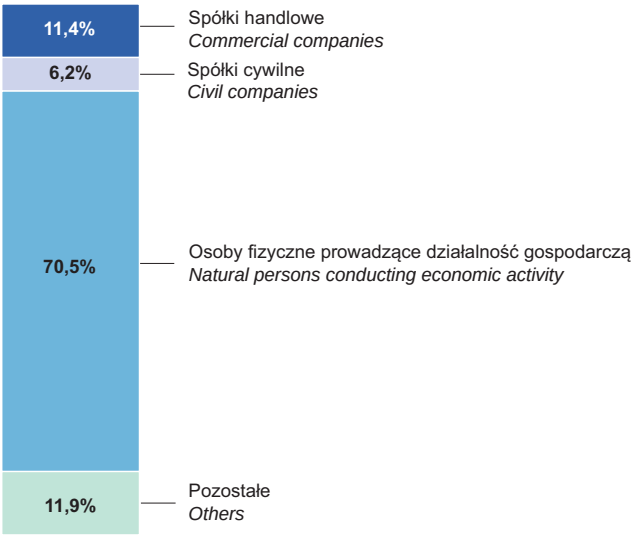

WEDŁUG SEKCJI

BY SECTIONS

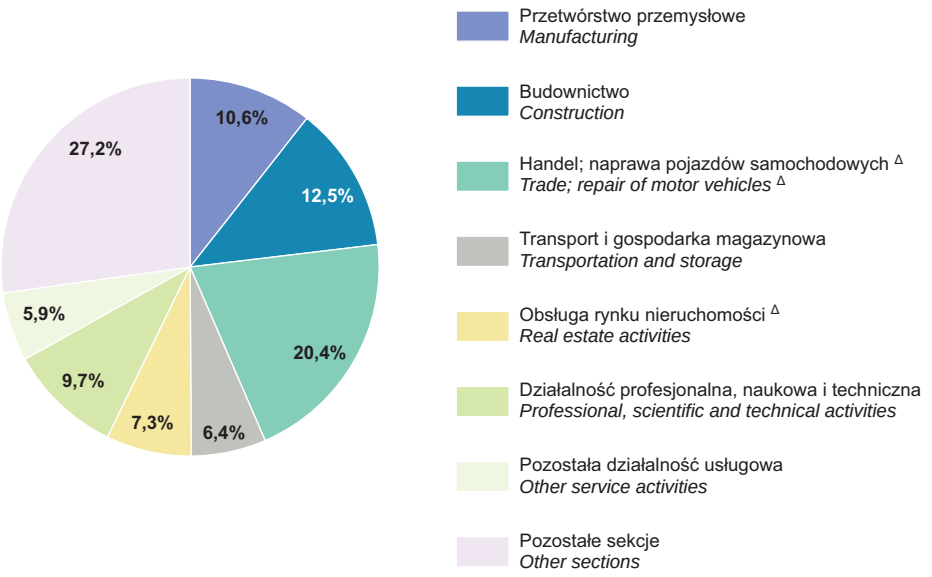

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

a Excluding persons tending private farms in agriculture.